Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет
ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

ІМУНОБІОЛОГІЧНІ ПРЕПАРАТИ

Навчальний посібник
за загальною редакцією доктора ветеринарних наук,
професора Я.В. Кісери

Львів
Видавництво «Сполом»
2020

УДК 619:615.363:619.615:37
Кіс 74

Імунобіологічні препарати: Навчальний посібник /[Укладачі: Кісера Я.В., Божик Л.Я., Мартинів Ю.В., Матвіїшин Т.С., Пундяк Т.О.]. За загальною редакцією доктора ветеринарних наук, професора Я.В. Кісери. – Львів, 2020. – 358с.

У посібнику подана загальна характеристика імунобіологічних препаратів. Охарактеризовані імунобіологічні препарати при інфекційних хворобах спільних для декількох видів тварин, а також жуйних, свиней, коней, птахів, собак, котів, хутрових звірів та бджіл зокрема.

Усі матеріали викладено з урахуванням Закону України ″Про ветеринарну медицину″, а також положень, інструкцій, настанов та інших нормативних документів, що були прийняті в Україні з 2010 по 2020 рік.

Для студентів закладів вищої освіти зі спеціальності 211 “Ветеринарна медицина”. Може бути корисним слухачам післядипломної освіти та спеціалістам ветеринарної медицини.

Рекомендовано Львівським національним університетом ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького як навчальний посібник для студентів спеціальності 211 ″Ветеринарна медицина″ (наказ № 55 від 3 березня 2020 р.).

Рецензенти:

- **Коцюмбас І.Я**., доктор ветеринарних наук, професор, академік НААН України, заслужений діяч науки і техніки України, директор Державного науково-дослідного контрольного інституту ветпрепаратів та кормових добавок
- **Недосєков В.В.**, доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри епізоотології та організації ветеринарної справи Національного університету біоресурсів і природокористування України
- **Пеленьо Р.А.**, доктор ветеринарних наук, доцент, декан факультету ветеринарної гігієни, екології та права Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького.

ISBN 978-966-665-553-3

© Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С.З. Гжицького
© Видавництво «Сполом» 2020

З М І С Т

1. Вступ.....6
2. Загальна характеристика імунобіологічних препаратів.....6
3. Організація і проведення обробок тварин імунобіопрепаратами.....17
4. Способи введення імунобіологічних препаратів.....20
5. Утримання, догляд, годівля і ветеринарний нагляд за щепленими тваринами.....22
6. Імунобіологічні препарати, які використовуються при інфекційних хворобах спільних для декількох видів тварин.....24
6.1. Сибірка.....24
6.2. Правець.....28
6.3. Туберкульоз.....29
6.4. Бруцельоз.....36
6.5. Сказ.....42
6.6. Лептоспіроз.....49
6.7. Пастерельоз.....55
6.8. Лістеріоз.....64
6.9. Хвороба Ауєскі.....64
6.10. Некробактеріоз.....69
6.11. Хламідіозний аборт.....70
6.12. Анаеробна ентеротоксемія.....71
6.13. Дерматомікози.....73
6.14. Ботулізм.....77
7. **Хвороби жуйних тварин**.....79
7.1. Емфізематозний карбункул.....79
7.2. Лейкоз.....80
7.3. Інфекційний ринотрахеїт.....81
7.4. Парагрип.....91
7.5. Корона- та ротавірусна інфекція великої рогатої худоби.....93
7.6. Актинобацильоз.....97
7.7. Клостридіози овець.....98
7.8. Вірусна діарея великої рогатої худоби.....100
7.9. Респіраторно-синтиціальна інфекція великої рогатої худоби.....102
8. Хвороби свиней.....102
8.1. Класична чума.....102
8.2. Бешиха.....109
8.3. Ензоотичний енцефаломієліт (тешенська хвороба).....115
8.4. Вірусний (трансмісивний) гастроентерит.....118

8.5. Інфекційний атрофічний риніт.....119
8.6. Дизентерія.....121
8.7. Ентеровірусний гастроентерит.....122
8.8. Парвовірусна інфекція.....123
8.9 Неонатальний ентеротоксикоз.....129
8.10. Ензоотична бронхопневмонія.....130
8.11. Мікоплазмоз……..…...…..133
8.12. Гемофільозний полісерозит……...134
8.13. Репродуктивно-респіраторний синдром…….……135
8.14. Актинобацильозна плевропневмонія……...…140
8.15. Цирковірусна хвороба……143
8.16. Грип……144
9. Хвороби коней……..……..…146
9.1. Сап.....146
9.2. Грип.....147
9.3. Ринопневмонія……..……152
10. Факторні хвороби молодняку.……..……..…...153
10.1. Сальмонельоз.....153
10.2. Ешеріхіози (колібактеріоз і коліентеротоксемія).....161
10.3. Ентерококова інфекція.....171
10.4. Плевропневмонія.....172
11. Хвороби птиці……..……..……..…….……...173
11.1. Пулороз.....173
11.2. Сальмонельоз.....175
11.3. Віспа.....178
11.4. Ньюкаслська хвороба.....188
11.5. Хвороба Марека.....209
11.6. Інфекційний ларинготрахеїт.....219
11.7. Респіраторний мікоплазмоз.....223
11.8. Синдром зниження несучості.....225
11.9. Вірусний гепатит каченят.....228
11.10. Інфекційний бронхіт.....232
11.11. Інфекційний бурсит курей (хвороба Гамборо).....249
11.12. Інфекційна анемія…….....263
11.13. Ринотрахеїт.....264
11.14. Вірусний енцефаломіеліт.....265
11.15. Вірусний артрит.....268
11.16. Пневмовірус.....269
11.17. Вірусний ентерит.....270

11.18. Колібактеріоз.....272
11.19. Орнітобактеріоз……273
11.20. Хвороба Дерзі……...…273
12. Хвороби собак, котів і хутрових звірів……..……274
12.1. Чума.....274
12.2. Сказ.....290
12.3. Лептоспіроз.....294
12.4. Сальмонельоз і колібактеріоз.....295
12.5. Парвовірусний ентерит собак.....296
12.6. Коронавірусна інфекція собак.....298
12.7. Бореліоз собак…….299
12.8. Панлейкопенія котів.....299
12.9. Вірусний лейкоз котів……303
12.10. Вірусний ринотрахеїт котів……..……...……303
12.11. Каліцивіроз котів……..…..…….304
12.12. Міксоматоз кролів.....304
12.13. Вірусна геморагічна хвороба кролів.....307
12.14. Пастерельоз кролів…….……..311
13. Експрес тести для визначеннязбудників інфекційних захворювань собак і котів.....311
14. Хвороби бджіл……..332
13.1. Американський гнилець.....332
13.2. Європейський гнилець.....333
15. Імуностимулюючі препарати……334
16. Питання для самоконтролю……..352
17. Використана література.....356

1. Вступ

Розвиток тваринництва – одне із найважливіших загальнодержавних завдань.

В умовах складної епізоотичної ситуації, особливо з появою нових інфекцій зі складною етіологією, з посиленням вірулентності умовнопатогенних бактерій і вірусів, з підвищенням вимог до якості продукції тваринництва та зі зменшенням рівня застосування антибактеріальних препаратів зростає значення специфічної профілактики захворювань сільськогосподарських тварин.

Для діагностики і профілактики захворювань вірусної і бактеріальної етіології запропоновано велику кількість імунобіологічних препаратів, чисельність яких зростає з року в рік.

Довідник є методичним посібником та зібранням сучасних даних про ветеринарні імунобіологічні препарати. Викладені у довіднику матеріали допоможуть студентам факультетів ветеринарної медицини при вивченні інфекційних захворювань тварин, дадуть можливість зорієнтуватись у великому розмаїтті препаратів і зробити правильний вибір при діагностиці та профілактиці інфекційних захворювань.

2. Загальна характеристика імунобіологічних препаратів

Імунобіологічні препарати – це засоби отримані з використанням біологічних агентів за допомогою біотехнологій, терапевтична або діагностична дія яких спрямована на корекцію (стимуляцію, модуляцію), а також діагностику імунної системи та виявлення збудників інфекційних хвороб тварин. Імунобіологічні препарати у відповідності з їх призначенням поділяють на такі основні групи:

1. *Діагностичні* – алергени, антигени, діагностичні сироватки, глобуліни, бактеріофаги.
2. *Лікувально-профілактичні* – специфічні гіперімунні сироватки і гамма-глобуліни, бактеріальні та стимулюючі препарати, антибіотики, вакцини, анатоксини.

Діагностичні препарати.

Алергени. В практиці ветеринарної медицини для діагностики деяких інфекційних захворювань і виявлення алергічного стану тварин використовують препарати, які об’єднані загальною назвою алергени. Застосування алергенів ґрунтується на здатності сенсибілізованого до певного антигену організму реагувати на його повторне введення посиленою шкірною реакцією або загальними явищами (підвищенням температури тіла). Алергічний метод діагностики інфекційних хвороб основується на виявленні у тварин стану алергії, тобто зміненої підвищеної чутливості до туберкуліну чи іншого алергену, яка виникає після зараження (сенсибілізації) збудником

хвороби. Вперше запропонували використовувати алергени для діагностики інфекційних хвороб Р. Кох у 1890 році (туберкулін), О. Кальнінг і Х. Гельман у 1892 році (малеїн). Алергічний метод діагностики використовують при таких захворюваннях – сап, туберкульоз, паратуберкульоз, бруцельоз, туляремія, епізоотичний лімфангоїт та інших. У практиці ветеринарної медицини знайшли застосування такі алергени як малеїн, туберкулін, бруцелін, тулярин, гістоплазмін. Алергени виготовляють із культур відповідних збудників. Ці препарати представляють собою продукти життєдіяльності мікробів або специфічні продукти білкової природи, які з них отримані.

Антигени – генетично чужорідні речовини, які здатні викликати в організмі специфічні імунні реакції і утворення антитіл, спрямованих на знешкодження і видалення цих речовин з організму. Антигенами можуть бути збудники інфекційних хвороб, а також і зовсім нешкідливі речовини, які мають антигенні властивості.

Антигени – речовини, які володіють двома основними властивостями – мають здатність при парентеральному введенні в організм викликати в ньому утворення антитіл і здатні помітним чином реагувати з антитілами як в живому організмі, так і в пробірці, тобто in vivo і in vitro. Перша функція названа антигенною дією і використовується при проведенні активної імунізації за допомогою вакцин, друга – антигенною реакцією і є основою для постановки різних серологічних реакцій (РЗК, РА, РП та інших).

При постановці серологічних реакцій антигенами найчастіше є суспензії збудників, які різними способами інактивовані (аглютиногени) або екстракти, а в окремих випадках антигенами служать живі культури збудника (при реакції мікроаглютинації на лептоспіроз). При постановці реакції непрямої гемаглютинації як антиген використовують сенсибілізовані антигенами еритроцити (еритроцитарні діагностикуми). Для постановки реакції аглютинації з молоком на бруцельоз як антиген використовують суспензію бруцел, зафарбованих гематоксиліном. В антигенних препаратах немає домішок гетерологічних мікроорганізмів, вони повинні взаємодіяти тільки з гомологічними сироватками.

Діагностичні сироватки (антисироватки) в залежності від призначення називають аглютинуючими, преципітуючими тощо. Специфічні діагностичні сироватки отримують шляхом гіперімунізіції (періодичне введення наростаючих доз антигену) кролів або великих тварин – продуцентів. Антисироватки містять високу концентрацію специфічних антитіл, які при постановці серологічних реакцій вступають у специфічний взаємозв’язок з антигенами. Антисироватки повинні бути стерильними і вступати в реакцію тільки з гомологічними антигенами. За цими властивостями і перевіряють їх якість. Для постановки реакції зв’язування комплементу біофабрики випускають гемолізин – сироватку крові кролів, яку отримують після імунізації їх відмитими еритроцитами барана, а також комплемент – сироватку крові морських свинок з відповідним титром.

Бактеріофаги. До діагностичних препаратів відносяться бактеріофаги (фаги – віруси бактерій). Віруси, які уражають бактерій, були вперше описані в 1915 році англійським вченим Туортом і більш детально вивчені французьким вченим Д´Ерелем та вітчизняним М. Ф. Гамалією. Ці віруси назвали бактеріофагами (від грецького слова фагейн – пожирати), вважаючи, що вони поїдають бактерій зсередини. Подальшими дослідженнями було встановлено, що фаги розмножуються тільки всередині живої бактеріальної клітини. Вони є облігатними внутрішньоклітинними паразитами і діють тільки на клітини в процесі їх активного росту. Розмножуючись всередині клітин, фаги викликають їх лізис.

У зв'язку з високою специфічністю бактеріофаги знайшли широке застосування для диференціації та індикації бактерій. Наприклад, у практиці ветеринарної медицини бактеріофагів використовують для ідентифікації збудника сибірки в культурах. Біологічна промисловість з цією метою випускає сибіркові бактеріофаги К, ВІЕВ, Гамма МВА. З допомогою фага можлива також індикація патогенних бактерій у зовнішньому середовищі (воді, виділеннях тварин, харчових продуктах та інших субстратах) при допомозі реакції наростання титру фага.

Бактеріофаги в практиці ветеринарної медицини також застосовуються з лікувальною і профілактичною метою при сальмонельозі і колібактеріозі телят, при пулорозі-тифі птиці.

Лікувально-профілактичні препарати.

Гіперімунні сироватки у ветеринарній медицині використовуються для лікування хворих інфекційними хворобами тварин і для проведення пасивної імунізації. Ці препарати отримують шляхом гіперімунізації тварин (коней, ослів, мулів, свиней, кролів та інших). Гіперімунізація – метод парентерального введення тваринам наростаючих доз відповідних антигенів з метою отримання найвищої відповідної реакції організму, в результаті якої накопичується значна кількість специфічних антитіл. При проведенні гіперімунізації в сироватці крові тварин збільшується вміст глобулінів і особливо гамма і бета-глобулінових фракцій.

Найбільш активні сироватки отримують від коней і волів. Схема введення антигену і взяття крові розроблена для кожного біопрепарату. Антиген тваринам-продуцентам вводять підшкірно або внутрішньом'язово. На першому етапі тваринам 1-2 рази вводять вакцину, а пізніше в наростаючій кількості декілька тижнів вводять вірулентну культуру відповідного виробничого штаму мікроба. Після закінчення циклу імунізації, коли в сироватці крові встановлено максимальний рівень специфічних антитіл у тварин-продуцентів беруть кров. Сироватку, яку одержали, досліджують на стерильність, нешкідливість і специфічну активність.

Гіперімунні сироватки містять готові антитіла, які здатні нейтралізувати дію патогенних збудників і отруйних продуктів їх життєдіяльності. Після введення гіперімунних сироваток із запобіжною

метою пасивний імунітет настає в перші години і триває 10-14 діб. Терапевтична дія таких сироваток ефективніша, якщо їх застосовують на початку захворювання. Лікувальна дія гіперімунних сироваток проти вірусних хвороб значно слабша, ніж проти бактеріальних інфекцій.

За спрямованістю дії лікувально-профілактичні сироватки можна поділити на три групи – *антитоксичні, антибактеріальні та антивірусні. Антитоксичні сироватки,* які містять антитоксини, застосовують з профілактичною метою і для лікування при таких інфекційних хворобах, в розвитку яких лежить дія на організм отруйних продуктів життєдіяльності мікробів – токсинів. До їх числа відноситься правець, ботулізм, анаеробні інфекції та інші. Антитоксини сироваток здатні нейтралізувати дію відповідних токсинів, що і зумовлює їх лікувально-профілактичний ефект. *Антибактеріальні сироватки* містять комплекс антитіл, які сприяють фагоцитозу і лізису мікробних клітин (лікувальна протисибіркова сироватка, гіперімунна сироватка проти пастерельозу великої рогатої худоби, буйволів, овець і свиней, сироватка проти бешихи свиней та інші). *Антивірусні сироватки* застосовують з метою профілактики і лікування окремих вірусних хвороб (хвороби Ауєскі, вірусного гепатиту каченят). Ці сироватки містять антитіла, здатні нейтралізувати відповідні віруси. Імунні сироватки можуть бути моновалентними, бівалентними і полівалентними.

Основні вимоги до імунних сироваток:

- високий титр специфічних антитіл, що визначає їх активність;
- максимальне очищення одержаних сироваток від баластних речовин.

Високої активності сироватки досягають, якщо при їх виготовленні застосовувати високоімуногенні та очищені антигени для імунізації тварин, використовувати найбільш ефективні схеми і методи імунізації та підбирати відповідних продуцентів.

Вимоги до тварин – продуцентів сироваток:

- велика маса (велика кількість сироватки);
- висока реактивність (продукувати активні сироватки);
- зручність для догляду.

Для одержання лікувально-профілактичних сироваток гіперімунізують дорослих коней, волів, ослів, овець. Використання коней для одержання сироваток економічно вигідно і зумовлено тим, що їх організм має унікальну властивість – відповідати на гіперімунізацію різними антигенами, утворенням великої кількості специфічних антитіл. Від коней при кожному кровопусканні можна взяти велику кількість сироватки.

З лікувальною метою, а також для пасивної імунізації тварин використовують у ветеринарній медицині сироватки та кров реконвалесцентів (перехворілих тварин). Для виготовлення сироваток або крові реконвалесцентів з числа перехворілих тварин відбирають тих, в сироватці яких встановили відповідно високі титри антитіл. Такі препарати досить широко застосовуються для лікування і профілактики ящура, при респіраторних хворобах великої рогатої худоби. При ящурі з цією ж метою використовують імунолактон, який являє собою висушені компоненти

сироватки молока корів з вмістом антитіл до штамів вірусів ящура, використаних для внутрішньовим'яної імунізації.

Імуноглобуліни. У 1937 році відомий хімік А. Тизеліус установив, що білки сироватки крові мають неоднакову рухливість в електричному полі. Альбуміни рухаються швидше (молекулярна маса не менше 75 000 М.О.), а глобуліни повільніше (молекулярна маса 150-190 000 М.О.) і розділяються на три фракції – альфа, бета і гамма. А. Тизеліус визначив, що імунні антитіла (імуноглобуліни) зв'язані з найбільш рухомою фракцією – гамма-глобуліном. Значне збільшення вмісту імуноглобулінів у сироватці крові тварин відбувається після їх перехворювання чи щеплення в основному за рахунок специфічних антитіл.

Відомо п'ять класів імуноглобулінів – A, G, M, D, E. Кожний із п'яти класів імуноглобулінів володіє специфічними антигенними детермінантами, за допомогою яких можна їх ідентифікувати. Вони відрізняються молекулярною масою, розташуванням дисульфідних зв'язків, електрофоретичною рухливістю, наявністю додаткових структур, фізико-хімічними та біологічними особливостями. Класи імуноглобулінів неоднорідні. У даний час описано 4 субкласи Ig G, два – Ig A та Ig M.

Імуноглобуліни утворюються в імуноцитах у процесі імунної відповіді. Вони з'єднуються з тими антигенами, які викликають їх утворення. Імуноглобуліни зустрічаються у вільному стані, головним чином, у плазмі крові й інших рідинах організму, їх виявляють на клітинах лімфоїдної системи в основному в В-лімфоцитах.

Перспективним напрямом вважається використання моноклональних антитіл. Це, не що інше, як імуноглобуліни, що синтезовані одним клоном клітин. Метод був розроблений в 1975 році (Келер Г., Мільштейн К.) і ґрунтується на використанні клітинних гібридів – гібридом від злиття лімфоцитів імунізованих тварин із культивованими в поживному середовищі пухлинними клітинами мієлом. Гібридомна клітина від лімфоцита одержує можливість синтезувати відповідне антитіло, а від мієломної клітини – невпинно розмножуватися, чого не може лімфоцит. Клон гібридної клітини можна розмножувати у необмеженій кількості.

Гамма-глобуліни виготовляють з гіперімунних сироваток. Ці препарати містять відповідні антитіла в підвищеній концентрації. Глобуліни застосовують з лікувальною і профілактичною метою і вводять тваринам у менших дозах, ніж сироватки, але при цьому досягається кращий лікувальний і профілактичний ефект. У практиці ветеринарної медицини широко застосовуються гамма-глобуліни проти хвороби Ауєскі, сибірки, респіраторних захворювань великої рогатої худоби. Широке використання в практиці ветеринарної медицини знаходить неспецифічний (нормальний) глобулін. Препарат підвищує природну стійкість організму, ліквідує імунодефіцит та стимулює ріст і розвиток тварин.

Інтерферон. У 1957 році англійські дослідники Айзекс і Ліндеман встановили, що при вірусних інфекціях у клітинах утворюється особлива речовина – інтерферон. Його дія спрямована на забезпечення гомеостазу

організму через широкі контрольно-регулюючі функції. Найважливіші функції – противірусна, протипухлинна та імунорегулююча. Інтерферон є глюкопротеїдом, який виробляють клітини тварин і людини.

Існує три види інтерферону: альфа, бета і гамма (імунний). Синтезується він у відповідь на дію природних (віруси, ендотоксини, внутрішньоклітинні паразити) і синтетичних (високо- і низькомолекулярних) індукторів. Ними можуть бути також РНК, у тому числі синтетичні. Найактивнішими продуцентами інтерферону вважаються лімфоцити та макрофаги, а індукторами серед вірусів – вірус ньюкаслської хвороби, віруси Сендай, чуми свиней.

Інтерферон є важливим неспецифічним фактором організму і синтезується зразу після попадання вірусу в організм. Індукований вірусом інтерферон течією крові й лімфи розноситься по організму, діє на неуражені вірусом клітини. Вважають, що в них утворюється противірусний білок, який потім пригнічує синтез вірусних інформаційних РНК у клітинах. У цьому разі інтерферони нетоксичні, не порушують функції клітин, але пригнічують розмноження клітин, що швидко діляться, включаючи пухлинні.

Таким чином, власний інтерферон організму запобігає розвитку інфекційного процесу. Тому використовують готовий препарат (екзогенний інтерферон) або ж індуктор власного (ендогенний) інтерферону.

Використання інтерферону має багато переваг:

– широкий спектр дії, що особливо важливо при терапії вірусних пневмоентеритів молодняку;

– дія його ґрунтується на активізації природних механізмів захисту організму на ранніх стадіях інфекційного процесу;

– дія настає одразу ж після введення препарату.

Недоліки інтерферону:

– короткий період дії (до 12 год);

– необхідність парентерального введення;

– через 2-3 доби після застосування спостерігається пригнічення захисних функцій імунної системи, що може проявитися швидким розмноженням в організмі непатогенної мікрофлори (синьогнійної палички), некрозами й смертю тварини;

– видова специфічність для тварин;

– можливість виникнення алергічних реакцій при тривалому введенні.

Рекомендовані дози інтерферону: профілактичні – 100 ОД/кг, із метою лікування – 200-500 ОД/кг 1-2 рази на добу.

Бактеріальні препарати. З живих бактеріальних препаратів широко використовують пропіоново-ацидофільні та ацидофільні культури, бактерин СЛ. Дію такої групи препаратів уперше обґрунтував І.І. Мечніков ще у 1909 році. Вона ґрунтується на заселенні шлунково-кишкового каналу тварин корисною мікрофлорою, яка антагоністично діє на інші бактерії. Це запобігає заселенню його патогенними бактеріями й виникненню дисбактеріозу. Крім того, організм одержує вітаміни, поліпшується травлення й моторика шлунково-кишкового каналу.

У господарствах бактеріальні препарати готують безпосередньо перед використанням. Бактеріальну масу вносять у кип'ячене незбиране молоко і ставлять в тепле місце. Після нагромадження достатньої кількості бактерій молоко перетворюється в кисле. Такі препарати застосовують із профілактичною і лікувальною метою. Можна використовувати суспензію в кип'яченій воді.

З інактивованих бактеріальних препаратів використовують коліпротектан, що являє собою екстракт із кишкової палички. Застосовують його з метою профілактики та лікування колібактеріозу телят і поросят. Препарат вводять перорально перед першим випоюванням молозива, а потім 3-5 діб з кожною порцією корму.

Механізм дії протектану полягає у вироблені специфічних захисних антитіл на слизових оболонках шлунково-кишкового каналу й прикріплені частинок препарату до поверхні клітин так званої „кишкової кайми", що запобігає подальшому прикріпленню сюди патогенних штамів кишкової палички.

Стимулюючі препарати (біостимулятори). Це фармакологічні речовини, що активізують функції організму в цілому або окремі його системи. Ці препарати використовують для підвищення резистентності організму тварин і стимуляції росту та відгодівлі тварин. За походженням розрізняють рослинні (антибіотики та препарати за Філатовим), тваринні (ФСД, гормони, ферменти) й штучні (вітаміни) групи препаратів. З препаратів тваринного походження широко використовують антисептик – стимулятор Дорохова (АСД), що є продуктом сухої прегонки тканин тваринного походження. Після перегонки одержують фракцію 2 (АСД-2), розчинну у воді і фракцію 3 (АСД-3), нерозчинну у воді. Використовують також препарати із тканин організму (крові, молока) за Філатовим, гормони. Вивчають препарати із імунних тканин (тимусу й фабрицієвої сумки) для лікування набутих імунодефіцитів. З цією метою використовують також неспецифічний глобулін та інтерферон, які стимулюють функції імунної системи.

Вакцини – це специфічні імунобіологічні препарати, одержані із збудників інфекційних хвороб або продуктів їх життєдіяльності і застосовуються для активної імунізації тварин із метою профілактики або лікування інфекційних захворювань. При введенні вакцин в організмі тварин виникає штучний, активний імунітет до відповідного інфекційного захворювання.

Всі вакцини, в залежності від методу виготовлення, поділяють на два основних види: живі атенуйовані та інактивовані (вбиті).

Живі вакцини – це препарати, виготовлені із живих з ослабленою вірулентністю (атенуйованих) штамів збудників, які втратили здатність викликати захворювання, але зберегли властивості розмножуватися в організмі тварин і зумовлювати в них вироблення імунітету. Живі вакцини забезпечують швидке формування досить стійкого і тривалого імунітету (до 1 року і довше). Недоліком окремих живих вакцин є виражені реактогенні

властивості, в результаті яких ослаблені тварини можуть реагувати на їх введення клінічно вираженим перехворюванням. Дуже рідко для вакцинації використовували живі неослаблені штами мікроорганізмів, наприклад при контагіозній плевропневмонії великої рогатої худоби. Як вакцину використовували при цій хворобі чисту культуру вірулентного збудника, яку вводили під шкіру внутрішньої поверхні кінчика хвоста, що дозволяє уникнути розповсюдження запального процесу на ділянки, де більше розвинена підшкірна клітковина. При застосуванні живих вакцин необхідно виключити обробку тварин до і після вакцинації антибіотиками, сульфаніламідами, імуноглобулінами, тому що вони можуть різко знизити ефективність вакцинації. Живі вірусні вакцини можна застосовувати одночасно з антибіотиками, бо на розмноження вірусів вони не впливають.

Інактивовані вакцини отримують шляхом інактивації патогенних вірулентних мікроорганізмів. При цьому культури мікроорганізмів обробляють хімічними засобами (формаліном, фенолом, тіомерсалом, спиртом, ацетоном тощо), або фізичними методами (нагріванням, ультрафіолетовими променями, ультразвуком).

Для підвищення імунологічної ефективності вбитих вакцин використовують депонуючі речовини (ад'юванти), які за механізмом дії на антиген поділяють на адсорбуючі та емульгуючі. Найчастіше використовують як депонуючі речовини гідрат окису алюмінію, алюмінієвий галун, активоване вугілля, агар-агар, сапонін, мінеральні масла та інші. При введенні в організм депонованих вакцин відбувається повільне звільнення антигену з місця введення (депо), внаслідок чого формується порівняно стійкий імунітет навіть після одноразового щеплення (наприклад, після введення емульсинвакцини при пастерельозі). Інактивовані вакцини більш стійкі при зберіганні, ніж живі, але їх ефективність нижча, тривалість імунітету значно коротша. Тому інактивовані вакцини вводять тваринам у великих дозах і багаторазово (два, три) з інтервалом у 7-14 діб.

До інактивованих вакцин можна віднести також хімічні вакцини анатоксини. *Хімічні вакцини* – це інактивовані препарати з розчинних антигенів, які одержують з бактерій. Вони містять найбільш активні специфічні антигени мікроорганізмів (полісахариди, поліпептиди, ліпіди адсорбовані на нерозчинних у воді речовинах).

Специфічна активна імунізація для профілактики хвороб, що викликаються токсиноутворюючими мікроорганізмами, основана на застосуванні біопрепаратів типу токсоїдних вакцин – анатоксинів. Основний метод переведення екзотоксину в анатоксин був розроблений французьким вченим ветлікарем Рамоном (1923 рік). Він встановив, що при дії невеликих доз формаліну і температури 37˚С протягом місяця, токсин втрачає свою токсичність, але зберігає імуногенні властивості. Принцип Рамона широко ввійшов у практику виготовлення анатоксинів проти багатьох інфекційних хвороб (дифтерії, правцю, ботулізмі, клостридіозах овець, стафілококозах). Всі анатоксини, які застосовуються у ветеринарній медицині, виготовляють у вигляді адсорбованих препаратів, використовуючи як адсорбент гідрат окису

алюмінію. Адсорбція препарату на різних адсорбентах зумовлює підвищення ефективності в зв'язку з утворенням депо антигену. Депонуюча речовина викликає в місці ін'єкції запальну реакцію, що посилює плазмоцитарні реакції в лімфатичній тканині організму тварин, які беруть участь в імуногенезі.

Вимоги до анатоксинів:

–нешкідливість (для перевірки двом морським свинкам вводять анатоксин, протягом місяця у них не повинно бути ознак інтоксикації);

– стабільність (витримують високу температуру, заморожування, відтавання);

– незворотність (жодні хімічні, фізичні, біологічні впливи не повинні повернути початкову токсичність);

– активність (визначається імуногенністю на лабораторних тваринах).

Наприклад, імунізована правцевим анатоксином морська свинка повинна протистояти 200 стерильним дозам правцевого токсину.

Типи вакцин:

- авіанізовані, виготовлені з штамів вірусу, адаптованого до курячих ембріонів;

- асоційовані, препарати, які включають декілька типів антигенів;

- аутогенні, виготовлені з штаму мікроба, який виділений від хворої тварини з метою застосування на цій же тварині;

- концентровані, препарати, які містять антиген у концентрованому вигляді;

- культуральні, біопрепарати з вірусів, адаптованих до відповідної культури клітин;

- лапінізовані, препарати, для виготовлення яких використовується вірус, адаптований до організму молодих кролів;

- політипові (полівалентні), препарати, які містять антигени різних серотипів, штамів збудника хвороби;

- змішані, вакцини, які виготовляються з двох (або більше) різних видів мікроорганізмів;

- сухі, висушені препарати в умовах глибокого вакууму, після попереднього заморожування (ліофільне висушування) або іншим методом;

- тканинні, препарати з різних тканин (крові, лімфатичних вузлів) тварин, організм яких був використаний як середовище розмноження збудника;

- фенолові (фенолвакцини), препарати з культур мікроорганізмів, які інактивовані фенолом;

- формалінові (формолвакцини), препарати, які виготовлені з культур мікроорганізмів, інактивованих формаліном;

- рекомбінантні препарати. Отримання рекомбінантних препаратів включає такі етапи: клонування генів, які забезпечують синтез необхідних антигенів, введення цих генів у вектор, введення векторів у клітини продуценти (віруси, бактерії, гриби тощо), культивування клітин in vitro, виділення антигену і його очищення. Різновидами рекомбінантних

препаратів є: векторна, генно-інженерна, делеційна (маркерна) і прокапсидна вакцини. *Векторна* – вакцина, антигени якої існують у формі, експресійованій у різних векторних системах (віруси, бактерії) у складі корпускулярного вектора. *Генно-інженерна* – загальне визначення для вакцин, антигени яких отримані із застосуванням технології рекомбінантних ДНК в різних експресуючих системах (віруси, бактерії, дріжджі, еукаріотичні клітини) як у складі корпускулярних векторів, так і в секретуючій формі субодиничних (з хімічно визначених компонентів збудника – субодиниць) або химерних білків. *Делеційна (маркерна)* – вакцина з мутанта збудника, в геномі якого делетійований (видалений) ген або його ділянка, відповідальна за кодування імунологічно несуттєвих антигенів або епітопів. *Прокапсидна* – вакцина з пустих (без нуклеїнової кислоти) вірусних часток, які утворюються за рахунок самозбирання структурних білків, експресійованих у різних векторних системах;

- синтетичні пептидні препарати – це препарати, у якому антигени являють собою штучно синтезовані пептиди, що мають антигенну активність і відповідають детермінантам протективного антигену збудника; сконструйована за типом вбитої вакцини;

- антидіотипні препарати – це препарати, антигени якого є антитілами до ідіотипної структури антитіл, специфічної до антигенної детермінанти збудника (”анти-антитілами”), тобто антитільною копією антигенної детермінанти;

- ДНК препарати – це препарати з плазмідних ДНК, які кодують протективні антигени збудників інфекційних захворювань. Така ДНК, введена тварині, проникає в ядро клітини, протягом тривалого часу існує поза хромосомою без реплікації, транскрипціюється і експресує відповідні антигени, що викликають в організмі щепленої тварини формування імунітету.

Вимоги до вакцин:

– вони повинні створювати тривалий напружений імунітет;

– бути генетично стабільними (слугувати зразком для нової партії вакцини);

– бути відносно дешевими та простими у виготовлені;

– містити мінімальну кількість баластних речовин та не мати сторонніх домішок, не передбачених складом;

– бути високо імуногенними та слабореактивними (не проявляти клінічних та інших сторонніх реакцій у щеплених тварин).

Контроль імунобіологічних препаратів.

Імунобіологічні препарати перед їх випуском для практичного застосування перевіряють державні контролери Державного науково-контрольного інституту біотехнологій та штамів мікроорганізмів на стерильність, нешкідливість, специфічність, імуногенні та інші властивості,

які регламентовані нормативною документацією. Контроль препаратів здійснюється на всіх стадіях виробництва.

Система державного контролю препаратів включає перевірку всіх серій продукції державними контролерами НДІ, які працюють на підприємствах імунобіологічної промисловості, а також проводиться вибірковий контроль окремих серій безпосередньо в НДІ. Важливою вимогою, яка ставиться до вакцинних препаратів, є відсутність сторонньої мікрофлори (контамінації) в живих бактеріальних вакцинах. Інактивовані вакцини і анатоксини повинні бути стерильними (вільними від життєздатної мікрофлори). Чистоту живих і стерильність інактивованих вакцин і анатоксинів перевіряють висівами на спеціальні поживні середовища. На лабораторних тваринах визначають нешкідливість живих та інактивованих вакцин. Імуногенну специфічність і активність вакцин і анатоксинів оцінюють в дослідах прямого зараження імунізованих тварин або шляхом визначення в сироватці крові концентрації специфічних антитіл.

Правила зберігання і транспортування імунобіологічних препаратів.

У процесі виробництва, транспортування, зберігання і застосування імунобіологічних препаратів необхідно дотримуватися заходів, які забезпечували б їх збереження, активність та імуногенність. Особливості зберігання кожного препарату вказані на етикетці препаратів і в листівці-вкладці. Порушення правил зберігання веде до денатурації препаратів, зміни біологічних властивостей, втрати їх активності. Так, зберігання живих вакцин при підвищеній температурі веде до швидкого відмирання живих мікробних клітин або вірусних частин і, відповідно, до втрати активності препарату. При замерзанні і наступному розморожуванні препарату, який адсорбований на гелі гідрату окису алюмінію відбувається денатурація гелю, випадання осаду, що в значній мірі знижує його імуногенність. Заморожування і розмерзання вакцинних препаратів, які містять вбиті мікробні клітини, супроводжується підвищенням їх реактогенності внаслідок лізису мікробних клітин і виходу розчинних антигенів у рідку фазу препарату.

Перед застосуванням препарату спеціаліст ветеринарної медицини зобов’язаний ретельно перевіряти правильність фасування препарату, наявність у коробці (ящику) листівки-вкладки, цілість флаконів, ампул, відповідні фізичні властивості (макровид) препарату. На етикетках повинні бути вказані: назва біофабрики, повна назва біопрепарату, його дозування і спосіб введення, номер серії, номер держконтролю, дата виготовлення і умови зберігання. На кожній ампулі повинна бути чітка етикетка або маркування на склі.

Препарати не можна використовувати і вони підлягають вибраковуванню в таких випадках: при відсутності етикеток або всіх даних на них, при пошкодженні флаконів (ампул), наявності в препараті сторонніх

включень (осколки скла, пластівці, нитки тощо), при порушенні закупорки, закінченні терміну придатності. Біопрепарати вибраковують при замерзанні, наявності гнильного запаху, змінах встановленої консистенції і кольору.

На непридатні до використання імунобіологічні препарати складають акт, в якому вказують назву препарату, що підлягає вибраковуванню, його кількість і причину вибраковування. Вибраковані живі ослаблені вакцини знешкоджують шляхом автоклавування при температурі 120˚С упродовж однієї години або шляхом кип'ятіння протягом двох годин. Посуд з-під біопрепаратів може бути використаний після додаткової стерилізації.

Забороняється використовувати раніше відкриті і не витрачені імунобіопрепарати. Такі препарати на наступний день використовувати не дозволяється. При зберіганні біопрепаратів необхідно дотримуватися умов, які не змінюють макровид і специфічні властивості препарату протягом встановленого для нього терміну придатності. Якість біопрепаратів може змінюватися після замерзання, дії високої температури, надмірної вологості, прямих сонячних променів.

Зберігати імунобіологічні препарати необхідно в сухих, темних і прохолодних приміщеннях з рівномірною температурою від 2 до 15˚С. Нестійкі імунобіопрепарати зберігають в умовах постійної температури від 2 до 8˚С (найкраще в холодильниках). В умовах лікарні ветеринарної медицини імунобіопрепарати можна зберігати в підвалах. Для зберігання кожного виду імунобіопрепаратів обладнують окреме місце (спеціальну шафу, полицю, ящик). Спільне зберігання придатних до вживання і вибракованих імунобіопрепаратів забороняється. Імунобіопрепарати не можна зберігати разом з медикаментами.

Перед транспортуванням імунобіологічні препарати добре упаковують (зимою в теплу тару) і перевозять спеціальним автотранспортом з нарочними. Для транспортування імунобіологічних препаратів, що легко псуються, користуються спеціальними ізотерміками, термосами.

3. Організація і проведення обробок тварин імунобіопрепаратами.

Серед заходів, спрямованих на охорону сільськогосподарських тварин і птиці від інфекційних захворювань, що завдають великої шкоди тваринництву, значну увагу приділяють запобіжним щепленням.

Проводять їх у господарствах і населених пунктах, неблагополучних щодо інфекційних захворювань із метою створення у сприйнятливих тварин чи птиці імунітету.

Залежно від призначення, щеплення бувають *активні* (вакцинами) і *пасивні* (сироватками, глобулінами). Крім того, активні щеплення можуть бути запобіжними й вимушеними, а пасивні – запобіжними й лікувальними.

Активні запобіжні щеплення проводять сприйнятливим тваринам і птиці в неблагополучних щодо інфекційних захворювань господарствах і населених пунктах, яким загрожує занесення інфекції із сусідніх

неблагополучних господарств. Крім того, роблять щеплення тваринам, яких навесні виводять на пасовища, неблагополучні щодо сибірки, емфізематозного карбункула, або якщо на цих пасовищах заготовляють сіно чи траву для годівлі тварин.

Активні вимушені щеплення проводять при появі в господарстві чи населеному пункті інфекційного захворювання. Вакцинують лише клінічно здорових з нормальною температурою тіла тварин, які ще не мають імунітету.

Пасивні щеплення проводять із метою негайного утворення у тварин чи птиці імунітету проти того чи іншого інфекційного захворювання за рахунок готових антитіл, що знаходяться в сироватці.

Пасивні запобіжні щеплення проводять клінічно здоровим, з нормальною температурою тіла тваринам (птиці), але підозрілим у зараженні, які мали контакт із хворими тваринами (птицею), були з ними в одних приміщеннях, таборах чи пасовищах.

Пасивні лікувальні щеплення проводять хворим і підозрілим у захворюванні тваринам (птиці).

При проведенні запобіжних чи вимушених щеплень слід пам’ятати, що вони є лише однією з важливих ланок у загальному комплексі профілактичних чи протиепізоотичних заходів і їх проведення, ні в якому разі не повинно виключати необхідності проведення одночасно й інших ветеринарно-санітарних, зоотехнічних та зоогігієнічних заходів.

Щеплення тварин і птиці проводять у строки, визначені планом протиепізоотичних заходів, за заздалегідь розробленим графіком, який своєчасно доводять до відома керівників господарств і населених пунктів, де проводитимуть щеплення.

Ще до початку їх проведення на тварин, що підлягають щепленню, складають списки за формою, наведеною нижче в таблиці.

Таблиця

Список тварин, що підлягають щепленню

_____

(назва господарства, населеного пункту, району, області)

Щеплення проти _____

(зазначити якої хвороби)

№ п/п	Власник	Вид тварин	Стать	Вік	Масть	Кличка	Інвентарний № та № тварини	Дата першого щеплення й доза вакцини	Дата другого щеплення й доза вакцини	Примітка
1										
2										
3										

Запобіжні щеплення великої рогатої худоби проводять поза тваринницькими приміщеннями на заздалегідь відведеному місці, а в несприятливу погоду в приміщеннях (корівниках, конюшнях), але бажано не в станках чи стійлах, а в спеціально відведеному місці.

Свиням такі щеплення проводять у станках свинарника. При утриманні їх по кілька голів у станку на спині тварин, яким зроблено щеплення, фарбою чи чорнилом роблять відповідні позначення.

При щепленні овець біля дверей кошари чи обори, де їх утримують, влаштовують розкол, через який проганяють по одній вівці і роблять щеплення.

Щеплення великої рогатої худоби, кіз та коней, що знаходяться в особистій власності громадян, проводять в одному, двох чи кількох місцях населеного пункту, куди у визначений фахівцем ветеринарної медицини час доставляють тварин самі власники.

Свиням і вівцям, що знаходяться в особистій власності громадян щеплення роблять у дворах, і ні в якому разі, не на території тваринницької ферми, табору чи пасовища.

Місця, де проводилися щеплення, після їх закінчення, дезінфікують освітленим розчином хлорного вапна, що містить 5 % активного хлору, або 10 %- гарячим розчином натру їдкого. Ватні тампони, змочені вакциною, спалюють. Якщо щеплення свиням проводили безпосередньо в станках, то їх також дезінфікують.

Перед проведенням щеплень необхідно перевірити справність шприців, ін’єкційних голок, приладів та апаратів для того, щоб під час роботи вакцина ні в якому разі не просочувалась на поверхню. Крім того, всі шприци, голки та робочі поверхні приладів та апаратів, що контактують із біопрепаратами стерилізують кип’ятінням у воді протягом 30 хвилин, як до, так і після вакцинації.

При проведенні щеплень на кожну тварину беруть стерильну ін’єкційну голку. Однією голкою, без попереднього знезаражування, двом або кільком тваринам робити щеплення не дозволяється. Пробку флакона з вакциною дезінфікують фламбуванням на полум’ї спиртівки, потім проколюють ін’єкційною голкою і за допомогою шприца (*при перевернутому догори дном флаконі*) набирають вакцину.

Переливати імунобіологічні препарати (вакцини, сироватки, алергени) у мензурки, флакони (*за виключенням ємностей приладів*), чи інший посуд для набирання їх у шприц не можна, бо це неминуче призведе до їх забруднення.

Гіперімунні сироватки перед уведенням в організм тварини підігрівають на водяній бані до температури тіла тварини. При підшкірному й внутрішньом’язовому введенні великих доз гіперімунних сироваток, чи інших препаратів, щоб уникнути травматизації тканин, а також для кращого їх розсмоктування вводять у кількох місцях.

При проведенні щеплень тваринам та птиці керуються настановами Державного комітету ветеринарної медицини України про застосування того чи іншого імунобіологічного препарату. Активні щеплення проводять лікарі або фельдшери ветеринарної медицини з дозволу перших.

Огляд тварин перед щепленням. Перед початком щеплень проводять огляд усіх тварин, що підлягають щепленню, а при необхідності й термометрію. Не можна проводити термометрію у тварин зразу після роботи, перегонів і транспортування. Тваринам із підвищеною температурою тіла щеплення вакцинами не роблять. При проведенні запобіжних щеплень проти сибірки, бешихи та інших інфекційних хвороб – слабких, виснажених і хворих, а також тварин останнього місяця вагітності та у перші дні після родів, і тих, що не досягли певного віку, не вакцинують.

Визначення ділянки тіла для введення вакцини. Найзручнішою ділянкою для введення вакцин коням і великій рогатій худобі є середня третина шиї, а вівцям, козам і свиням – внутрішня поверхня стегна. Баранам і козлам вакцину вводять у ділянці внутрішньої поверхні передпліччя. Дорослим свиням при підшкірних ін'єкціях дуже часто вакцини вводять ззаду основи вуха. На місці введення вакцини вистригають шерсть і знезаражують шкіру 3 % розчином фенолу або 70° спиртом. Після введення вакцини місце проколу обробляють 5 % настоянкою йоду.

Визначення придатності імунобіологічних препаратів. Перед початком щеплень вакцини, що призначені для введення тваринам, ретельно оглядають, щоб флакони й ампули не мали тріщин. Флакони повинні бути герметично закриті, мати етикетки, де зазначені назви імунобіологічного препарату, біологічної фабрики чи установи, що виготовила їх; дату виготовлення, номер серії і державного контролю, термін придатності та кількість імунобіологічного препарату у флаконі (ампулі).

Флакони й ампули з порушеною цілісністю, без етикеток, із сторонніми домішками, пліснявою, зміненим кольором, консистенцією, запахом, а також, ті, у яких закінчився термін придатності – вибраковують.

Перед застосуванням вакцини флакони ретельно струшують, а під час проведення щеплень захищають від дії прямого сонячного проміння. Залишки біопрепарату, що не використанні в день відкриття флакону чи ампули – знищують.

4. Способи введення імунобіологічних препаратів.

При проведенні щеплень користуються різними способами введення в організм тварин вакцин та інших імунобіологічних препаратів: *підшкірним, внутрішньошкірним, нашкірним, внутрішньом'язовим, внутрішньовенним, внутрішньоперитонеальним, інтраназальним, аерогенним, нанесенням імунобіологічного препарату на кон'юнктиву, чи втирання у слизову оболонку клоаки*.

Метод уведення в організм тварини тієї чи іншої вакцини визначається відповідною листівкою-вкладкою біофабрики, що її виготовила, залежно від характеру вакцини та виду й віку тварини, яким роблять щеплення.

При *підшкірному* методі щеплення вакцину вводять безпосередньо в підшкірну клітковину. Для цього пальцями лівої руки беруть складку шкіри, трохи відтягнувши її, роблять трикутник, в основу якого за допомогою шприца та ін'єкційної голки вводять необхідну дозу вакцини. Це досить простий метод за своїм технічним виконанням.

При *внутрішньошкірному* методі щеплення вакцину тваринам вводять безпосередньо в товщу шкіри. У цьому разі пальцями лівої руки беруть складку шкіри, в товщу якої вводять біопрепарат за допомогою ін'єкційної голки та шприца. Ознакою правильного введення біологічного препарату є наявність у шкірі обмеженого вузлика, розміром як горошина і більше, залежно від дози.

Нашкірний метод застосовують при проведенні вакцинації птиці проти віспи. За допомогою коротко остриженої волосяної щіточки, або скляної із шорсткою поверхнею палички втирають в оголені пір'яні фолікули зовнішньої поверхні стегна розведену вакцину.

При *внутрішньом'язовому* методі щеплень вакцину вводять безпосередньо в товщу м'язів у ділянці внутрішньої поверхні стегна, сідничних чи шийних м'язів, а птиці – в ділянці грудних м'язів або стегна.

Внутрішньовенні ін'єкції рогатій худобі та коням роблять у яремну вену на межі верхньої й середньої третини шиї. Після вистригання шерсті та обробки місця ін'єкції тварині злегка піднімають голову, і великим пальцем лівої руки трохи нижче місця ін'єкції затискують яремну вену (зручніше з лівого боку) злегка натягуючи пальцем шкіру в напрямі до основи шиї. У праву руку беруть ін'єкційну голку, і легким поштовхом проколюють шкіру та стінку вени, спрямовуючи голку проти течії крові. Щоб переконатися, що ін'єкційна голка дійсно потрапила в вену, шприц з вмістом, призначеним для внутрішньовенного введення, трохи опускають вниз і дивляться в скляне віконце гумової трубки, яка з'єднує шприц із голкою. Поява в ньому крові свідчить, що голка знаходиться у вені. Після цього звільняють вену, забравши палець із яремного жолоба. Фіксують голку, а шприц повільно піднімають угору, і за рахунок різниці тиску вливають вміст шприца у вену. У цьому разі слідкують за тим, щоб голка постійно знаходилась у вені та, аби пухирці повітря, при закінченні введення – не потрапили в вену, що в деяких випадках може призвести до повітряної емболії. По закінченні введення препарату, голку виймають із вени, а шкіру в місці ін'єкції обробляють настоянкою йоду.

При внутрішньовенному введенні розчинів, які при попаданні в підшкірну клітковину викликають подразнення й некроз, після введення препарату необхідно опустити шприц донизу, затиснути вену великим пальцем лівої руки трохи нижче місця ін'єкції, струменем крові промити голку і лише після цього вийняти її. Шкіру в місці уколу потрібно обробити настоянкою йоду.

Внутрішньоперитонеальним методом користуються порівняно рідко, переважно при введенні великій рогатій худобі гіперімунної сироватки при захворюванні на сибірку. З цією метою в центрі ділянки „голодної ямки" із лівого боку вистригають шерсть, а шкіру обробляють настоянкою йоду. Потім ін'єкційною голкою проколюють черевну стінку й обертанням голки навколо своєї осі перевіряють правильність введення її у черевну порожнину. Після цього через голку за допомогою шприца Жане чи лійки вводять лікувальну дозу гіперімунної сироватки.

Інтраназальним методом користуються при проведенні імунізації птиці, сприйнятливої до нюкаслської хвороби. Вакцину за допомогою очної піпетки вводять у ніздрі птиці. При закапуванні вакцини в одну ніздрю, іншу закривають пальцем, чим досягається більш глибоке попадання вакцини в носову порожнину.

Аерогенним методом користуються для проведення масової імунізації тварин та птиці проти окремих інфекційних захворювань. Вакцину розпилюють за допомогою аерозольних генераторів у приміщеннях, де утримують тварин та птицю. При вдиханні ними розпилених вакцин проходить їх імунізація.

Нанесення біологічних препаратів на *кон'юнктиву* застосовують при проведенні алергічної діагностики тварин та при імунізації птиці проти Нюкаслської хвороби. Біопрепарати наносять на кон'юнктиву за допомогою стерильної очної піпетки.

Методом втирання біологічних препаратів у *слизову оболонку клоаки* користуються при проведенні вакцинації курей проти інфекційного ларинготрахеїту сухою вірус-вакциною, виготовленою зі штаму ЦНДІПП. Розведену вакцину за допомогою рифленого скляного шпателя наносять і легко втирають 5-6 – разовими рухами в слизову оболонку верхньої частини клоаки до появи інтенсивної гіперемії. Якщо під час вакцинації птиця випорожниться, то вакцину наносять і втирають вдруге.

Запобіжні щеплення тварин і птиці є дуже важливим засобом у загальному комплексі профілактичних заходів. Ефективність їх насамперед залежить від правильної імунізації й техніки проведення, а також належного утримання, догляду, годівлі та ветеринарного нагляду за щепленими тваринами.

5. Утримання, догляд, годівля і ветеринарний нагляд за щепленими тваринами.

Під час проведення щеплень забороняється будь-яке переміщення худоби з одного приміщення, череди, гурта чи отари в інші до закінчення реакції.

За щепленими тваринами встановлюють кращий догляд, налагоджують утримання, яке б відповідало зоогігієнічним нормативам, забезпечують тварин доброякісними кормами, стежать щоб вони не перегрівалися, або не переохолоджувалися.

Зразок

АКТ
проведення запобіжних щеплень свиней проти бешихи

”___” _____ 20__ р.

_____
(Назва господарства, село, район, область)

Мною (нами), лікарем ветеринарної медицини
(фельдшером)_____
(зазначити посаду)

у присутності _____
(зазначити посаду, прізвище, ім'я та по-батькові присутніх)

_____

в порядку виконання протиепізоотичних заходів _____
проведено запобіжні щеплення свиней проти бешихи. (зазначити коли)

На фермі (у населеному пункті) нараховується всього свиней ____ гол., з них: кнурів-плідників ___ гол., свиноматок ___ гол., свиноматок разових ___ гол., підсвинків ___ гол., відлучених поросят ___ гол. та поросят-сисунів ___ гол.

Щеплено свиней проти бешихи ___ гол., з них кнурів-плідників ___ гол., свиноматок ___ гол., свиноматок разових ___ гол., підсвинків ___ гол., відлучених поросят ___ гол. та поросят-сисунів ___ гол.

Не щеплено свиней проти бешихи ___ гол _____

_____
(зазначити яких вікових груп, із якої причини)

Для щеплення застосовували вакцину _____
(зазначити яку)

виготовлену _____ біофабрикою.
(зазначити якою)

”___” _____ 20__ р., серія № _____, держконтроль № _____ ,строк придатності до ”___” _____ 20__ р.

Вакцину вводили _____
(зазначити метод уведення, ділянку та в яких дозах)

Для проведення щеплення свиней проти бешихи витрачено: вакцини _____ мл., спирту _____ мл та вати _____ г.

Невикористану з відкритих флаконів вакцину в кількості _____ мл знищено _____

_____
(зазначити яким способом)

Шприци,голки та ін'єктори до вакцинації і після неї стерилізували кип'ятінням протягом 30 хв. Для щеплення кожної тварини брали окрему стерильну голку.

Щеплених тварин протягом ___ днів утримували при такому режимі _____

_____
(зазначити при якому)

Нагляд за щепленими тваринами проводив лікар ветеринарної медицини
(фельдшер) _____

Ускладнень у щеплених свиней при застосуванні зазначеної вакцини не спостерігали._____
(якщо спостерігались ускладнення, то зазначити, які саме, та в яких тварин)

Акт складено в 2 примірниках:
один для власника тварини чи тварин _____
(зазначити власника)

другий, для дільниці, дільничної лікарні чи районного управління державної ветеринарної медицини _____
(зазначити якої чи якого)

Лікар ветеринарної медицини (фельдшер) _____
(підпис)

Присутні _____
(підписи)

Слід також пам’ятати, що в окремих випадках після щеплень вакцинами у тварин можуть виникнути ускладнення, які характеризуються появою набряків на місці введення вакцини, значним підвищенням температури тіла, загальним тяжким станом. Тому за щепленими тваринами встановлюють і ветеринарний нагляд.

При ускладненнях після щеплень застосовують холод на набряклість, вводять специфічні гіперімунні сироватки в лікувальних дозах, призначають серцеві засоби. Вакцини тих серій, що викликали ускладнення чи загибель тварин, не застосовують для подальших щеплень. Два флакони вакцини з кожної такої серії надсилають до Державного науково-контрольного інституту біотехнологій і штамів мікроорганізмів. Одночасно з вакциною надсилають акт, у якому зазначають номери серій вакцини; назву біофабрики, що виготовила їх; дату проведення щеплень; кількість тварин, яким було зроблене щеплення; кількість тварин з ускладненнями (на який день після щеплення) і кількість тварин, що загинули після щеплення.

По закінченні встановленого строку ветеринарного нагляду за щепленими тваринами складають акт про наслідки проведених щеплень. Зразок акта проведення запобіжних щеплень свиней проти бешихи наведений вище.

6. Імунобіологічні препарати, які використовуються при інфекційних хворобах спільних для декількох видів тварин.

6.1. Сибірка.

Вакцина жива проти сибірки тварин із штаму К79-Z.

Інститут ветеринарної медицини НААН України.

Опис. Рідка вакцина – однорідна рідина світло-або темно-коричневого кольору опалесцююча з незначним білуватим осадом, що утворюється при зберіганні і легко розбивається при струшуванні в гомогенну суспензію. Суха вакцина – однорідна пориста таблетка білувато-сірого кольору.

Склад. Живі спори безкапсульної слабовірулентної культури вакцинного штаму збудника сибірки К79-Z.

Застосування. Для профілактики сибірки серед тварин в усіх категоріях господарств, де є тварини, сприйнятливі до цього захворювання.

Дозування. Молодняк всіх видів тварин, крім лошат, перший раз вакцинують з 3-міс., а лошат - з 9-міс. віку (при вимушеній вакцинації - у віці 3 міс). Повторно молодняк всіх видів вакцинують через 6 міс. після першого введення вакцини.

Дорослих тварин імунізують один раз на рік в період найкращого фізіологічного стану організму. Вакцинації підлягають, незалежно від попередніх строків імунізації, всі тварини, що вперше поступили в господарство або населений пункт, де тварини вже щеплені проти сибірки.

У загальне стадо їх допускають не раніше 14 днів після щеплення. Оптимальні строки проведення профілактичної імунізації тварин проти сибірки встановлюються державною районною лікарнею ветеринарної медицини. Вимушені щеплення проводять незалежно від пори року згідно з цією настановою. Рідку вакцину вводять без розведення, а суху розчиняють у стерильному фізіологічному розчині в об'ємі, що позначений на коробці з вакциною. Під час щеплення вакцину потрібно періодично струшувати. Місце введення дезінфікують 70° спиртом.

Коням, великій рогатій худобі, оленям, верблюдам, вакцину вводять у ділянці нижньої третини шиї. Вівцям, свиням і козам - в ділянці внутрішньої поверхні стегна, у безшерстій частині; баранам, козлам і кнурам - в ділянці внутрішньої поверхні передпліччя.

Вакцину вводять підшкірно одноразово в дозах, що зазначені в таблиці.

Таблиця

Вид тварин	Дози введення в залежності від віку тварин, мл	
	від 3 до 6 міс.	старше 6 міс.
Коні, олені	1	1,5
Велика рогата худоба, верблюди	1,9	2
Вівці, кози, свині	0,3	0,5

Протягом 14 діб за вакцинованими тваринами ведеться ветеринарний нагляд. Після щеплення робочих коней і волів кондиційної вгодованості дозволяється використовувати на легких роботах, а на важких - не раніше як через 5 діб. Щеплених тварин необхідно оберігати від перегрівання, переохолодження і довгих перегонів. Тварин з поствакцинальними ускладненнями (висока температура, набряки на місці введення) видаляють із стада і лікують. Молоко від щеплених тварин дозволяється використовувати без обмежень. Молоко від тварин з поствакцинальними ускладненнями (підвищення температури тіла, пригнічення загального стану, набряк на місці введення вакцини тощо) знешкоджують кип'ятінням протягом двох годин, додавши 2 % соди. Забій вакцинованих тварин дозволяється через 14 діб після імунізації. У випадку загибелі тварин до 14-денного строку, необхідно в обов'язковому порядку провести лабораторне дослідження на сибірку. Труп разом із шкірою спалюють.

Про проведення вакцинації складають акт і список щеплених тварин з зазначенням їх кількості, дати вакцинації, серії вакцини, виробника препарату, прізвищ спеціалістів, що проводили щеплення. Документи зберігаються у ветлікаря 2 роки. Імунітет у вакцинованих тварин формується через 14 діб після щеплення і триває не менше 12 міс.

Протипоказання. Забороняється вакцинувати:

- молодняк до 3-міс. віку;

• ослаблених, виснажених, хворих тварин, з підвищеною температурою тіла, таких, що знаходяться під сонцем та охолоджених дощем, самок в останній місяць вагітності та 14 днів після пологів. Таких тварин, у залежності від епізоотичного стану, обробляють протисибірковою сироваткою;
• при наявності в господарстві гострих інфекційних захворювань.

Застереження. Забороняється застосовувати вакцину одночасно з іншими імунобіологічними і хімічними препаратами. За 10 діб до вакцинації і протягом 10 діб після щеплень не рекомендується обробляти тварин антибіотиками та іншими препаратами проти інфекційних, інвазійних захворювань і нашкірних паразитів.

При наявності у флаконі з вакциною сторонніх домішок, плісняви, пластівців, що не розбиваються при струшуванні тощо, при порушенні щільності закупорки, відсутності етикетки, а також при заморожуванні вакцину знешкоджують кип'ятінням у 5 % розчині кальцинованої соди дві години. Місця, забруднені розлитою вакциною дезінфікують гарячим 10 % розчином їдкого натру або 6 % розчином перекису водню.

Форма випуску. Флакони по 50, 100 мл; ампули по 2 мл.

Зберігання. У сухому темному приміщенні при 2-10°С.

Термін придатності. рідкої вакцини – 24 місяці, сухої – 36 місяців.

Вакцина проти сибірки тварин із штаму «Sterne34F2».

Херсонська державна біофабрика, Україна.

Склад. Безкапсульный авірулентний штам Bacillus anthracis «Sterne 34F2».

Фармацевтична форма. Суспензія, прозора, трохи опалесцуюча білувато-жовтувата з незначним жовтуватим осадом, що утворюється при зберіганні і легко розбивається в гомогенну суспензію при струшуванні.

Імунобіологічні властивості. Використовують для створення активного імунітету проти сибірської виразки у сільськогосподарських тварин. Імунітет у тварин настає через 10 діб після щеплення і зберігається протягом не менше ніж 12 місяців.

Застосування. Вакцину застосовують для профілактичної та вимушеної активної імунізації коней, великої рогатої худоби, овець, кіз, свиней. Молодняк всіх видів тварин, крім лошат, перший раз прищеплюють з 3-х місячного, лошат з 9-ти місячного віку. Повторно молодняк ревакцинують через 6 місяців після першої вакцинації. Дорослих тварин імунізують 1 раз на рік. Вимушені щеплення проводять у будь-який період року незалежно від наявності в господарствах гострих інфекційних хвороб.

Протипоказання. Не дозволяється планово прищеплювати молодняк до 3-х місячного віку, ослаблених, виснажених тварин і самок в останній місяць вагітності, а також при наявності в господарствах гострих інфекційних хвороб. За 10 днів до вакцинації і протягом 10 днів після застосування вакцини не рекомендується обробляти тварин антибіотиками, а також проти інфекційних, інвазійних захворювань і нашкірних паразитів.

Спосіб застосування і дози. Вакцину вводять тільки підшкірно. Вівцям та козам в ділянці середньої третини шиї або внутрішньої поверхні стегна - в дозі 1 мл. Коням і великій рогатій худобі – в ділянці середньої третини шиї в дозі 1 мл. Свиням – в ділянці внутрішньої поверхні стегна або за вухом в дозі 1 мл.

Молодняк великої рогатої худоби і свиней перший раз прищеплюють з 3-х місячного віку в дозі 1 мл, молодняк дрібної рогатої худоби – з 3-х місячного віку в дозі 0,5 мл, лошат – з 9-ти місячного віку в дозі 1 мл. Повторно молодняк ревакцинують через 6 місяців після першої вакцинації.

Дорослих тварин імунізують 1 раз на рік. Протягом 14 діб після щеплення за тваринами встановлюється ветеринарне спостереження.

Вимушені щеплення проводять всім сприйнятливим тваринам, які досягли 3-х місячного віку (коням – 9 міс.) у будь-який період року незалежно від попередньої вакцинації і наявності в господарствах гострих інфекційних хвороб.

Побічні ефекти. У окремих тварин можливі поствакцинальні ускладнення у вигляді підвищення температури тіла, яка зникає через 2-3 дні. При виникненні припухлості на місці введення вакцини, тварин виділяють з стада і лікують антибіотиками пеніцилінового ряду і протисибірковою сироваткою.

Період виведення. Не застосовувати вакцину за 14 діб до забою тварин. Забій вакцинованих тварин дозволяється через 14 діб після імунізації. При вимушеному забої, до цього терміну, туші і боєнські продукти направляють на технічну переробку. Молоко від вакцинованих тварин дозволяється використовувати без обмеження. Молоко від тварин з поствакцинальними ускладненнями знешкоджують кип'ятінням протягом 2 годин.

Термін придатності. 2 роки.

Умови зберігання. В сухому, темному, закритому приміщенні при температурі 2-8°С.

Преципітуюча сибіркова сироватка використовується в реакції преципітації (РП) для діагностики сибірки. Одержують її шляхом гіперімунізації коней імуногенними слабовірулентними культурами збудника сибірки, вирощеними на гороховому агарі. Якщо позитивна РП із стандартним антигеном настає через 20-50 сек., а з екстрактом сибіркових шкір через 1-2 хв., то гіперімунізацію коней закінчують. У сироватці є специфічні антитіла – преципітини.

Стандартний сибірковий антиген використовується для контролю активності преципітуючої сироватки. Виготовляється з вірулентної культури шляхом екстрагування. Екстракт фільтрують через азбестовий фільтр, перевіряють на активність з преципітуючою і нормальною сироватками та з фізіологічним розчином.

Сибіркові флюоресціюючі сироватки:

а) *Адсорбована флюоресціююча сироватка* виготовляється з преципітуючої шляхом послідовної адсорбції культурами антракоїдів і мічення ізоціанатом флюоресцеїну. Використовується для ідентифікації безкапсульних бацил антракса.

б) *Не адсорбована флуоресціююча сироватка* виготовляється з преципітуючої без адсорбції. Використовується для експрес ідентифікації збудника сибірки в посівах з матеріалів.

Сибіркові бактеріофаги: а) *Бактеріофаг К BIEB* виготовляють шляхом вирощування на культурі сибірки штаму Девіс. Фільтрат культури, в якому знаходиться бактеріофаг, перевіряють на чистоту, активність, специфічність. Використовується для ідентифікації збудника сибірки;

б) *Бактеріофаг Гамма МВА* виготовляють шляхом вирощування на сибірковій культурі авірулентного штаму 1007. Фільтрат використовують для ідентифікації, а також для визначення збудника сибірки в свіжому матеріалі.

Протисибіркова сироватка виготовляється шляхом гіперімунізації здорових коней після вакцинації другою вакциною Ценковського для створення стійкого імунітету. Дальше вводять вірулентні культури збудника сибірки в наростаючих дозах. Від коней одержують гіперімунну сироватку, перевіряють на активність, стерильність і нешкідливість, консервують 0,5 % розчином фенолу. Застосовують сироватку з профілактичною і лікувальною метою. Великим тваринам з профілактичною метою вводять 15-20 мл., з лікувальною – 100-200 мл. сироватки. Пасивний імунітет після введення сироватки триває до 14 діб.

Гамма-глобулін одержують з гіперімунної сироватки шляхом фракціонування. Вводять підшкірно в дозах: з профілактичною метою – коням, верблюдам, великій рогатій худобі, оленям 6,0-7,5 мл.; з лікувальною метою – 40-80 мл; вівцям, козам, телятам, свиням, відповідно: 3,0-4,0 мл і 20-40 мл.

6.2. Правець.

Cloteid-4(Клотеїд-4) – анатоксин правця очищений.

Bioveta s.r.o, Чехія.

Склад. Анатоксин правцевий очищений (Anatoxinum tetanicum purificatum), ін'єкційна суспензія.

Показання до застосування Вакцина призначена для активної імунізації коней, великої рогатої худоби, овець, кіз і собак у віці 3 місяці і старше проти правця. Вироблення імунітету: 14-21 день після первинної вакцинації. Тривалість імунітету: як мінімум, 2 роки; 4 роки у коней.

Дозування. Збовтати вміст флакона перед використанням. Доза вакцини – 1 мл, незалежно від віку, ваги і породи тварини. Внутрішньом'язово в область сідниці.

Первинна вакцинація: 2 дози через інтервал в 3 тижні для тварин у віці 3 місяці і старше.

Повторна вакцинація: Повторну вакцинацію рекомендується проводити через 2 роки, а коням через 4 роки.

Термін придатності. 36 місяців.

Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2°С-8°С.

Концентрований правцевий анатоксин. Виготовляють з правцевого токсину (фільтрат культури), до якого додають 0,3% формаліну з 40%-ним вмістом формальдегіду, інактивують при температурі 39-40°С протягом 25-30 діб, добавляють 10 % розчину алюмінієвого галуну з розрахунку 100 мл на 1 л анатоксину, консервують карболовою кислотою (до 0,5 %), 80 % рідини над осадом видаляють. Перевіряють на стерильність, нешкідливість і активність. Застосовують з профілактичною метою. Вводять один раз, підшкірно, в дозі 1 мл великим і 0,5 мл дрібним тваринам і молоднякові. Імунітет настає через 21 – 30 діб після щеплення і зберігається у коней 5 років, в інших тварин до року.

Антитоксична протиправцева сироватка. Виготовляється шляхом гіперімунізації коней правцевим анатоксином. Застосовується з лікувальною і профілактичною метою. При лікуванні вводять внутрішньовенно або підшкірно 150 – 200 тисяч АО. Антитоксична одиниця (АО) – це мінімальна кількість сироватки, яка нейтралізує 1000 DLM нативного правцевого токсину для морської свинки масою 350 г.

6.3. Туберкульоз.

Туберкулін очищений (ППД) для ссавців у стандартному розчині.

ІЕКВМ НААН України.

Опис. Прозора безбарвна або світло-коричневого кольору рідина без механічних домішок.

Склад. Чистий дереват протеїну збудника туберкульозу бичачого виду, який у відповідній кількості міститься в розчиннику, до складу якого входить натрій хлористий, гліцерин та фенол у співвідношеннях по концентрації сполук pH - 7,0 ± 0,5.

Застосування. Для алергічних досліджень на туберкульоз сільськогосподарських тварин та хутрових звірів.

Порядок застосування. Дослідження на туберкульоз внутрішньошкірною та очною туберкуліновою пробами проводять за порядком та термінами, що передбачені діючою інструкцією «Про заходи профілактики та оздоровлення

тваринництва від туберкульозу». Туберкуліновою пробою досліджують велику рогату худобу, коней, яків, буйволів, свиней, овець, кіз, собак, кішок з двохмісячного віку, а маралів (оленів) та хутрових звірів - з 6-міс. віку. Для цього застосовують:
• у ссавців (крім свиней) — туберкулін (ППД) для ссавців у стандартному розчині;
• у свиней — одночасно - туберкулін (ППД) для ссавців у стандартному розчині та туберкулін (ППД) для птахів у стандартному розчині.
1. Внутрішньошкірний метод туберкулінізації
Для внутрішньошкірного введення туберкуліну користуються безголковим ін'єктором або шприцем ємністю 1-2 мл з бігунком та голками для внутрішньошкірних ін'єкцій. Туберкулін кожній тварині вводять окремою голкою. Хутровим звірам та мавпам туберкулін вводять лише шприцем з голкою.
1.1. Туберкулін вводять:
• великій рогатій худобі – в шкіру середньої третини шиї або, якщо в цьому є потреба в підхвостову складку;
• молодняку до 6-місячного віку – в шкіру середньої третини шиї або середньої частини лопатки;
• бугаям – у підхвостову складку;
• буйволам, зебувидним, якам, оленям (маралам) – в середню частину шиї;
• свиням – шприцем або безголковим ін'єктором з насадкою у межах зовнішньої поверхні вуха на відстані 2 см від його основи або безголковим ін'єктором у ділянці попереку на відстані 5-6 см від хребта;
• вівцям, козам та норкам – внутрішньопальпебрально у верхню повіку;
• собакам та хутровим звірям – у внутрішню поверхню стегна.
1.2. Перед введенням туберкуліну шерсть (волосся) у місці ін'єкції вистригають, шкіру протирають 70 % розчином етилового спирту.
Примітка: Не можна вводити туберкулін в пошкоджену шкіру.
1.3. Облік реакцій проводять:
• у великої рогатої худоби, буйволів, зебувидних, яків, оленів - через 72 год. після введення туберкуліну;
• у кіз, овець, свиней, собак, кішок та хутрових звірів - через 48 год.
1.4. В неблагополучних щодо захворювання на туберкульоз господарствах (фермах) за рішенням головного державного інспектора ветеринарної медицини району (міста) велику рогату худобу можна досліджувати подвійною внутрішньошкірною та очною пробами.
1.4.1. Тваринам, що не реагували на перше введення туберкуліну, в день обліку реакції алерген вводять другий раз у тій же дозі та в те ж місце. Облік реакції на друге введення туберкуліну проводять через 24 год.
1.5. Облік реакції у кожної дослідженої тварини проводять пальпацією місця введення туберкуліну. У кіз, овець та хутрових звірів порівнюють повіки обох очей. При виявленні змін у місці введення туберкуліну в великої рогатої худоби, буйволів, зебувидних, яків, оленів товщину складки шкіри вимірюють кутиметром (бажано пружним) у міліметрах та визначають

різницю її потовщення у порівнянні з товщиною складки незміненої шкіри поблизу місця введення алергену.
1.6. Тварин вважають реагуючими на туберкулін:
• велику рогату худобу, буйволів, яків, зебувидних, оленів - при потовщенні складки шкіри на 3 мм і більше (при дворазовій туберкулінізації після другого введення потовщення складки на 4 мм і більше), бугаїв - на 2 мм і більше (при дворазовій туберкулінізації після другого введення потовщення на 3 мм і більше);
• кіз, овець, свиней, собак, кішок, мавп, хутрових звірів - при утворенні припухлості в місці введення туберкуліну.

У тварин реакція у місці введення туберкуліну може проявлятися у вигляді припухлості тістуватої м'якої консистенції, яка в більшості тварин не має чіткої межі з навколишніми тканинами. Утворення припухлості супроводжується підвищенням місцевої температури, гіперемією та болючістю запаленої ділянки шкіри. У деяких тварин реакція проявляється у вигляді щільної, не болючої з чітким контуром пухлини.
> 2. Очний метод туберкулінізації (офтальмопроба)

Офтальмопробу застосовують для дослідження коней та великої рогатої худоби. Очну туберкулінізацію проводять дворазово з інтервалом 5-6 діб між першим та другим введенням на кон'юнктиву ока туберкуліну. На кон'юктиву ока туберкулін капають очними піпетками. Алерген у кількості З—5 крапель наносять піпеткою на кон'юнктиву при відтягнутих повіках.

Облік результатів офтальмопроби проводять через З, 6, 9 та 12 год. після повторного закапування туберкуліну. Реакція характеризується виділенням з внутрішнього кута ока слизово-гнійного або гнійного секрету, що накопичується спочатку в кон'юнктивальному мішку ока, а потім витікає з нього у вигляді шнурка. Спостерігається почервоніння та набряк кон'юктиви. При обліку реакції треба оглядати кон'юнктивальний мішок.
Примітка При наявності будь-яких уражень очей дослідження тварин офтальмопробою не проводять.
Дозування: Доза туберкуліну:
• для великої рогатої худоби, яків, буйволів - 5000 міжнародних одиниць (МО) в 0,1 мл розчинника,
• тваринам інших видів - 10000 МО в 0,2 мл розчинника.
Застереження. Не дозволяється досліджувати туберкулінами тварин:
• впродовж трьох тижнів після щеплень проти інфекційних хвороб та обробок проти гельмінтів;
• виснажених та хворих тварин у благополучних щодо захворювання на туберкульоз господарствах;
• кіз, вівцематок, свиноматок, кобилиць, маток хутрових звірів 4 тижні після родів.
Туберкулін використовується у день розкриття флакону (ампули).
Форма випуску. Флакони по 10, 20 мл та ампули по 2, 5 мл.
Зберігання. В закритих сухих приміщеннях при 4-8°С.
Термін придатності. 2 роки.

Туберкулін сухий очищений (ППД) для птиці.

ФДУП «Курська біофабрика – фірма «Біок», Російська Федерація.

Опис. Пориста аморфна маса бежевого кольору з сіруватим відтінком без будь-яких домішок. Розчинник - прозора рідина без будь-яких домішок.

Склад. Очищена білкова фракція із культуральної рідини мікобактерій туберкульозу пташиного виду, вирощених на синтетичному поживному середовищі.

Застосування. Застосовують для алергічної діагностики туберкульозу птахів. У флаконі ППД-туберкуліну для птахів, ємністю 10мл міститься 500000 МО (міжнародних одиниць) препарату. При розчиненні в розчиннику повинен бути забезпечений - вміст ППД-туберкуліну для птахів 25000 МО в 1 мл розчину. Перед введенням туберкуліну пір'я вискубують, шкіру обробляють 70° етиловим спиртом.

Дозування. Туберкулін вводять внутрішньошкірно в дозі 0,1 мл:

– курам в борідку;

– індикам в підщелепову сережку;

– гусям, качкам в міжщелепову складку;

– фазанам (самкам), павичам, папугам, голубам, журавлям, цаплям та іншим птахам в ділянці зовнішньої сторони гомілки;

– фазанам-самцям туберкулін вводять у печеристе тіло на голові птиці позаду зовнішнього кута очей.

Оцінку реакції проводять у птахів через 30-36 год. Птахів вважають реагуючими на туберкулін при утворенні припухлості в місці введення туберкуліну.

Протипоказання. Ввводити туберкулін в шкіру, що має травматичні ушкодження, ущільнення і абсцеси, ураження грибками, кліщами чи гельмінтами забороняється.

Форма випуску. Флакони по 10, 20 мл.

Зберігання. У темному сухому місці при 2-8°С.

Термін придатності. 3 роки.

Алерген сухий очищений комплексний з атипових мікобактерій КАМ.

ФДУП «Курська біофабрика – фірма «Біок», Російська Федерація.

Опис. Таблетка світло-коричневого кольору.

Склад. Білкова фракція, виділена із культуральної рідини атипових мікобактерій, які вирощені на синтетичному живильному середовищі.

Застосування. Застосовують у симультанній алергічній пробі з очищеним (ППД) туберкуліном для ссавців при діагностиці туберкульозу у великої рогатої худоби. Симультанною алергічною пробою користуються для діагностики туберкульозу у великої і дрібної рогатої худоби та в курей при первинному встановленні діагнозу на туберкульоз, а також для контролю благополуччя тварин по туберкульозу в господарствах, де реакції на туберкулін у тварин зумовлені сенсибілізованими мікобактеріями невстановленої етіології. Проба є груповою і дає можливість орієнтуватися в

ситуації по туберкульозу лише в цілому по гурту або групі (не менше 6 голів) досліджуваних тварин.

Симультанна проба полягає у одночасному введенні тваринам двох алергенів - очищеного туберкуліну відповідного виду досліджуваних тварин (для ссавців або птахів) та сухого очищеного комплексного алергену з атипових мікобактерій (КАМ) і визначенні достовірності інтенсивності (по мірі прояву реакцій на ці алергени). Під достовірністю вираження різниці розуміють такі відхилення у величині показників інтенсивності реакцій на туберкулін та КАМ, що мають можливість з впевненістю не менше як на 95% робити висновок про стан досліджуваних на туберкульоз груп тварин.

У кожному флаконі повинно міститися 67500 ОД препарату. Вкладають таку кількість флаконів, що містять по 10 мл розчинника. Перед застосуванням вміст одного флакону з КАМ розчиняють у одному флаконі розчинника. Препарат повинен повністю розчинитися за 2-3 хв. при енергійному струшуванні флакона. Таким чином одержують розчин, що містить 6750 ОД алергену у 1 мл. Розчин КАМ має бути прозорою рідиною світло-коричневого кольору без механічних домішок та осаду. Симультанну пробу проводять не раніше 45 днів після останньої туберкулшізації тварин.

Дозування. Туберкулін та КАМ вводять відповідно з лівого та правого боку тваринам симетрично:

– ссавцям та курям у дозі 0,2 мл;
– великій рогатій худобі (крім бугаїв) внутрішньошкірно в середній третині шиї;
– бугаям внутрішньошкірно в ліву та праву підхвостову складку;
– козам, вівцям у товщу нижніх повік, нижче краю повік на 1,5-2 см;
– курам у борідку.

Оцінку та врахування реакцій на туберкулін та КАМ проводять у великої рогатої худоби через 48 год., у курей через 30-36 год. після ін'єкції алергенів. За реакцію вважають набряк на місці введення препарагу, який відчувається при пальпації, незалежно від його характеру: консистенції, температури, болючості, що також береться до уваги. При врахуванні реакції у кожної досліджуваної тварини пальпують місце введення туберкуліну. Якщо в місці його ін'єкції знаходять набряк, у цієї тварини пальпують місце введення КАМ. Погім одночасною пальпацією місць введення алергенів у тварин визначають ступінь прояву реакції на туберкулін в порівнянні з реакцією на КАМ (для виключення сумніву при порівнянні реакцій користуються пружинним кутиметром). Більш виражену реакцію на туберкулін по величині набряку при менш вираженій або відсутній реакції на КАМ позначають знаком «+» (плюс), менш виражену реакцію на туберкулін знаком «-» (мінус), при однакових реакціях знаком «=» (дорівнює). Тварин, які не реагують на туберкулін, не включають у відомість врахування симультанної проби, незалежно від наявності реакції на КАМ, але в списки досліджених тварин вносять. Результати оцінки реакції на туберкулін в порівнянні з реакцією на КАМ у знаках («+», «-», «=») записують у відомість обліку симультанної проби (табл. 1) та за допомогою табл. 2 визначають

достовірність різниці в інтенсивності реакції у тварин на КАМ в цілому по групі. По відомості підраховують загальну кількість тварин, що реагують на туберкулін з оцінкою «+» та «-» (тварин, що реагували на алерген однаково, не враховують), і таким чином визначають показник А.

Таблиця 1.

Відомість обліку симультанної проби

Загальна кількість досліджених тварин	Номер або кличка тварини, яка реагує на туберкулін	Інтенсивність реакції (мм)		Більша (+), менша (-), або дорівнює *(=)* реакція на туберкулін у порівнянні з реакцією на КАМ
		ППД	КАМ	
1	2	3	4	5

Потім підраховують окремо кількість знаків «+» та знаків «-» і порівнюють результати з показником Б, що відповідає встановленому показникові А. Якщо кількість знаків «+» дорівнює або більша показника Б, а також, якщо при проведенні проби взагалі не виявлено тварин, що реагують на КАМ, то це означає, що реакції на туберкулін виражені достовірно інтенсивніше, ніж на КАМ і вказують на зараження тварин збудником туберкульозу (ссавців – мікобактеріями туберкульозу бичачого та людського видів, птахів – пташиного виду).

Таблиця 2.

Визначення достовірності різниці реакцій на туберкулін та КАМ

Показник А	Показник Б	Показник А	Показник Б
Загальна кількість тварин, які реагували на туберкулін з оцінкою реакції «+» та «-»	Мінімум тварин з більшою (+) або меншою (-) інтенсивністю реакції на туберкулін, при якій різниця у реакціях достовірна	Загальна кількість тварин, що реагували на туберкулін з оцінкою реакції «+» та «-»	Мінімум тварин з більшою (+) або меншою (-) інтенсив-ністю реакції на туберкулін, при якій різниця у реакціях достовірна.
1	2	3	4

Застереження. Якщо кількість знаків «-» однакова або більша за показник Б, це означає, що у тварин реакції достовірно виражені на КАМ..

Форма випуску. Флакони по 10 мл.

Зберігання. Препарат зберігають у темному сухому приміщенні 5 років із дати виготовлення.

Зразок

АКТ
проведення комплексної туберкулінізації великої рогатої

Господарство, село, район, область _____
Дата складання акта _____
Мною, студентом ___ курсу _____ групи факультету ветеринарної медицини Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького _____
під керівництвом викладача або лікаря ветеринарної медицини господарства _____
_____
у порядку виконання плану навчальної практики, в період із _____по _____ 200__р. проведено дослідження великої рогатої худоби на туберкульоз методом внутрішньошкірної й дворазової очної проб.
На фермі (у населеному пункті) усього ___ гол. худоби, із них: бугаїв-плідників ___ гол., корів ___ гол., нетелів ___ гол., молодняку до 2-міс. віку ___ гол.
Досліджено на туберкульоз ____ гол, в т. ч.: бугаїв-плідників ___ гол., корів ___ гол., нетелів ___ гол., молодняку до 2-міс. віку ___ гол.
Не досліджувались _____ гол. _____
(зазначити, які тварини та з якої причини)
Туберкулін уводили при внутрішньошкірній пробі _____
(зазначити техніку введення й дозу)
і при очній пробі _____
(зазначити техніку введення й дозу)
Облік реакції проводили після внутрішньошкірного введення _____
(зазначити, через скільки годин)
і при очній туберкулінізації _____
(зазначити, коли проводився облік реакції)
При досліджені виявлено:
а) реагуючих на туберкулін при внутрішньошкірній пробі ___ гол. _____
_____
(зазначити, які саме тварини)
б) реагуючих на туберкулін при очній пробі ___ гол. _____
_____
(зазначити, які саме тварини)
Тварин, що реагували на туберкулін _____
(зазначити, як із ними поступили)

Приміщення, де перебували хворі на туберкульоз тварини, продезінфіковано (акт на проведену дезінфекцію додається).

Для туберкулінізації застосовували ППД-туберкулін для ссавців, виготовлений _____ біофабрикою _____ 200___р., серія № ___, держконтроль № ___, строк придатності до _____ 200__р.
Усього витрачено туберкуліну ____ мл., спирту ____ мл., вати ___ г.

Шприци, голки та очні піпетки перед уведенням туберкуліну стерилізували кип’ятінням протягом 30 хвилин. Для кожної тварини брали стерильну голку й піпетку.

Відповідальність за відправку на діагностичний забій худоби, що реагує на туберкулін й проведення знезараження молока на фермі, де вивчається епізоотична ситуація, покладається на головного лікаря ветеринарної медицини господарства *п.* _____

Акт складено в 2 примірниках: один для господарства (установи ветеринарної медицини) представник якого проводив дослідження тварин на туберкульоз, другий для навчального закладу.

Студент _____ Представники господарства _____
(підпис) (підписи)

6.4. Бруцельоз

Бруцелін

Херсонська державна біофабрика, Україна.

Опис Бруцелін - імунобіологічний препарат, який являє собою прозору дещо опалесцюючу жовтувато-коричневого кольору рідину.

Склад. Для виготовлення бруцеліну використовують слабоаглютинуючий і слабовірулентний штам бактерій *Brucella abortus* B-1 BIEB.

Застосування. Бруцелін використовують для алергічної діагностики бруцельозу в овець та кіз методом пальпебральної проби, у свиней методом внутрішньошкірної проби відповідно до Інструкції про заходи профілактики й ліквідації бруцельозу сільськогосподарських тварин.

Дослідження тварин на бруцельоз з використанням бруцеліну дозволяється проводити тільки ветлікарям або ветфельдшерам із закінченою середньою спеціальною освітою під наглядом ветлікаря. Реакцію на введення бруцеліну у овець і кіз оцінюють один раз через 42-48 год., у свиней - два рази через 24 год. та 48 год. оглядом, а коли неясно пальпацією місця ін'єкції. Коли на місці введення препарату виявляють набряклість, реакцію вважають позитивною. У разі нечітко вираженої реакції пальпують місце введення препарату й порівнюють із шкірою іншого ока (або іншої підхвостової складки), а у свиней з шкірою іншого вуха. Якщо виявляють хоч би невелику різницю, реакцію вважають позитивною. При відсутності вказаних ознак реакції результат випробування вважають негативним. Реагуючих на бруцелін тварин мітять, вилучають з отари та ізолюють.

При дослідженні овець і кіз у неблагополучних на бруцельоз отарах з метою більш повного виявлення хворих тварин, що не реагують на перше введення, при обліку реакції вводять через 42-48 год. повторно в тих же самих місцях і в тій же дозі. Після повторного введення бруцеліну реакцію оцінюють через 24 год. При цьому всіх реагуючих овець і кіз також мітять та ізолюють. Якщо при обліку реакції на перше введення алергену в отарі не буде виявлено реагуючих тварин, повторне введення не роблять.

Результати обстежень тварин бруцеліном оформлюють актом, який зберігають в господарстві. Копію акта направляють головному ветлікарю району.

Застереження. У тварин, що хворі на бруцельоз, на місці введення бруцеліну виникає запальна реакція у вигляді щільної або тістоподібної припухлості. Крім того, може розвинутися гіперемія, іноді крововиливи у вигляді темно-червоної плями по центру набряку. У здорових тварин місцева реакція відсутня.

Форма випуску. Флакони по 20, 100 мл.

Зберігання. Бруцелін використовується протягом 18 міс. з дня виготовлення при умові зберігання його в темному сухому місці при 25°С.

Сироватка крові кроля гемолітична (гемолізин) для зв'язування комплементу (РЗК).

ІЕКВМ НААН України.

Опис Стерильна прозора, злегка опалесцентна рідина світло-жовтого або слабо-рожевого кольору без осаду й сторонніх домішок. Допускається утворення на поверхні сироватки навколостінного кільця білого кольору.

Склад. Гемолізин являє собою консервовану гліцерином сироватку крові кроля, що імунізований еритроцитами барана.

Застосування. Застосовується як компонент реакції зв'язування комплементу *(РЗК)*.

Форма випуску. Ампули по 1 або 2 мл, упаковані в коробки по 10-20 шт.

Зберігання. У чистому сухому приміщенні при 4-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

Набір компонентів для серологічної диференціації культур бруцел.

ІЕКВМ НААН України.

Опис. Сироватка – прозора, однорідна рідина жовтого або рожевого кольору. Антигени – при збовтуванні гомогенна суспензія білуватого кольору.

Склад Набір вміщує:

- 8-бруцельозну родову сироватку;
- К-бруцелаовісну родову сироватку;
- К-бруцелаовісну видову сироватку;
- 8-бруцельозний антиген;
- К-бруцелаовісний антиген.

Застосування. Набір компонентів призначено для серологічної індикації і диференціації культур бруцел у пластинчатій реакції аглютинації при бактеріологічній діагностиці бруцельозу тварин і бруцелаовісній інфекції.

Форма випуску. Компоненти набору випускають у флаконах в об'ємі по 2 мл.

Зберігання. В холодильнику при 5-10°С.

Термін придатності. 12 місяців

Комплемент морської свинки, сухий.

ІЕКВМ НААН України.

Опис. Суха пориста маса у вигляді таблетки рожево-сірого кольору.

Склад. Комплемент являє собою ліофілізовану сироватку крові морської свинки.

Застосування. Комплемент застосовується як компонент реакції зв'язування комплементу (РЗК).

Застереження. Комплемент після розчинення зберігати при 4 – 10°С не більше 8 год. або в замороженому стані -20 – 10°С - до 3 міс.

Форма випуску Ампули по 1 або 2 мл., упаковані у коробки по 10-20 шт.

Зберігання. У чистому, сухому місці при 4-10°С.

Термін придатності. 3 роки.

Набір позитивної і негативної бруцельозної контрольних сироваток для РБП, РА, РЗК (РТЗК).

ІЕКВМ НААН України.

Опис. Позитивна бруцельозна й негативна сироватки – прозорі рідини солом'яно-жовтого або рожевого кольору.

Склад. Набір компонентів вміщує:

- позитивну бруцельозну сироватку,
- нормальну (негативну) сироватку.

Застосування. Набір позитивної бруцельозної і негативної контрольних сироваток застосовують для контролю активності й специфічності бруцельозних антигенів у серологічних реакціях при діагностиці бруцельозу в розбенгал пробі (РБП), реакції аглютинації (РА), реакції зв'язування комплементу (РЗК) і реакції тривалого зв'язування комплементу (РТЗК), а також для титрації комплементу в бактеріолітичній системі РЗК і визначення дози гемсистеми в РТЗК.

У РБП контрольні сироватки використовують у нерозведеному стані, в РА і РЗК (РТЗК) у робочому титрі, який позначено на етикетці. Позитивну бруцельозну й негативну контрольні сироватки використовують згідно з Настановою по діагностиці бруцельозу тварин.

Форма випуску. Набір вміщує:

позитивну бруцельозну сироватку.....8 ампул по 2 мл
нормальну (негативну) сироватку.....2 ампули по 2 мл.

Зберігання. У сухому темному приміщенні при 4-10°С.

Термін придатності. 1 рік.

Антиген бруцельозний для кільцевої реакції (КР) з молоком.

Херсонська державна біофабрика, Україна.

Опис. Рідина синього кольору.

Склад. Антиген являє собою суміш пофарбованих бруцельозних мікробів типу бовіс.

Застосування. Кільцева реакція застосовується з метою орієнтовної перевірки молока благополучних на бруцельоз молочних стад і для перевірки молока на базарах. Дослідження молока на бруцельоз проводиться безпосередньо в господарствах або в діагностичних кабінетах ветлікарні, у районних ветлабораторіях і в лабораторіях ветеринарно-санітарної експертизи на ринках. Дослідження молока на бруцельоз проводиться ветлікарями ветеринарно-діагностичних лабораторій, лабораторій ветеринарно-санітарної експертизи на ринках, а також господарств, які пройшли при лабораторіях практику щодо постановки й обліку реакції. При одержанні позитивних або сумнівних реакцій проби молока для КР беруть повторно й одночасно від усіх тварин беруть кров для дослідження на бруцельоз РА та РЗК, проводять епізоотологічні обстеження господарств, клінічний огляд тварин та дослідження їх на захворювання маститами. У випадку одержання позитивних результатів досліджень крові на РА та РЗК, подальші заходи проводять відповідно до інструкції по боротьбі з

бруцельозом. У цьому випадку ізолюють також і тварин, які дали тільки позитивну КР, якщо це не було пов'язано з маститом або вагітністю. При одержанні негативних результатів крові на РА та РЗК і відсутності епізоотичних даних на бруцельоз у даному стаді тварин, що дали тільки КР з молоком, залишають під наглядом. Повторно молоко від усіх тварин цього стада досліджують через 3-6 місяців

Техніка постановки кільцевої реакції (КР). Для КР застосовують антиген, спеціально виготовлений на біофабриці для цієї реакції. Для дослідження в РК треба брати незбиране, головним чином свіже молоко або консервоване формаліном (з розрахунку 0,1 мл 10 % розчину формаліну на 10 мл молока) При масовому дослідженні молока роботу треба проводити безпосередньо на фермі. Реакцію ставлять у пробірках, краще уленгутовських. У кожну пробірку наливають по 0,05 мл (одну краплю) антигену. Пробу молока беруть шприцом з голкою завдовжки 50-60 мм. Потім 1 мл молока вливають у пробірку поштовхами для кращого змішування з антигеном. Після взяття кожної проби молока шприц два рази промивають теплою водою. При постановці КР в бактеріологічних пробірках беруть по 2 мл молока і додають по 0,1 мл антигену (2 краплі). Потім пробірки збовтують і штативи ставлять у водяну баню або термостат на 45-50 хв. при 37-39°С, після чого обліковують реакцію за такою схемою:

а) при наявності чітко вираженого синього кільця у верхній частині стовпчика молока, а решта молока залишається білою, реакція вважається позитивною (100 або 75 % аглютинації),

б) при наявності достатньо вираженого синього кільця в шарі вершків (залишок молока має синюватий колір) реакція також вважається позитивною (50 % аглютинації),

в) якщо синє кільце в шарі вершків слабо виражене, а весь стовпчик молока має синій колір, реакція вважається сумнівною (25% аглютинації),

г) якщо стовпчик молока залишається рівномірно пофарбованим у початковий синій колір, що був отриманий зразу після додавання до нього антигену, а вершки залишаються білими або ледь жовтого кольору, реакція вважається негативною.

Результати дослідження молока КР від корів, що хворі на ящур, мастити та інші захворювання, що супроводжуються підвищенням температури тіла, а також молоко від корів у перші 12 днів лактації не враховуються

Застереження. Консервоване молоко потрібно досліджувати протягом 1 доби. Перед дослідженням молоко треба ретельно розмішати для рівномірного розподілу вершків.

Форма випуску. Флакони по 20 мл.

Зберігання. В сухому темному приміщенні при 2-15°С.

Термін придатності. 3 роки.

Антиген бруцельозний єдиний для РА, РЗК і РТЗК.

Херсонська державна біофабрика, Україна.

Опис. Прозора рідина сіро-білого кольору з осадом мікробних клітин на дні флакона, при струшуванні якого утворюється рівномірна завись убитих бруцел у фізіологічному розчині.

Склад. Для виготовлення антигену використовують слабо вірулентний штам бр. абортус № 19.

Застосування. Антиген бруцельозний єдиний застосовують у ветеринарних лабораторіях для діагностики бруцельозу сільськогосподарських тварин методами РА, РЗК і РТЗК. Перед використанням антиген ретельно струшують. Для РА антиген розводять 1:10 0,5 % фенолізованим фізіологічним розчином натрію хлористого з 0,5% фенолу (при випробуванні сироваток крові овець, кіз і оленів) та вносять у кожну пробірку по 0,5 мл, з тим, щоб після цього в кожній пробірці стало разом з 0,5 мл з відповідного розведення сироватки 1 мл. Для РЗК і РТЗК антиген розводять фізіологічним розчином згідно з робочим титром (1:75) який встановлює підприємство-вигоювлювач.

Форма випуску. Флакони по 20 мл.

Зберігання. В сухому темному місці при 2-10°С.

Термін придатності. 2 роки

Антиген бруцельозний для роз-бенгал проби (РБП).

Херсонська державна біофабрика, Україна.

Опис. Непрозора рідина малиново-рожевого юльору.

Склад. Антиген являє собою суспензію інактивованих нагріванням з фенолом бруцел штаму 19 в буферному розчині пофарбованих бенгальським рожевим в рожевий колір.

1. Загальні положення.

1.1. Пластинчату реакцію аглютинації з бруцельозним роз-бенгал антигеном (Роз-бенгал проба або РБП) використовують при дослідженні сироватки крові для діагностики бруцельозу у великої рогатої худоби, овець, кіз, коней, свиней, верблюдів, північних оленів.

1.2. Кров для дослідження на бруцельоз беруть з яремної вени тварин з додержанням правил асептики. Сироватки крові, що досліджуються, повинні бути прозорі, без домішок еритроцитів, їх досліджують не пізніше 4 діб зберігання при 4-8°С. Дозволяється досліджувати сироватки, що консервовані борною кислотою (2 % борної кислоти до об'єму сироватки). Консервовані сироватки придатні для дослідження протягом 14 діб. Каламутні, проростлі сироватки дослідженню не підлягають. Антиген у флаконах без етикеток (надпису), з тріщинами, вмістом сторонніх домішок, осад, що не розбивається, пластівці, плісень, протермінований або підданий заморожуванню, для використання непридатний. Перед використанням антиген витримують 30-40 хв. при кімнатній температурі, а потім ретельно струшують.

Техніка постановки РБП.

2.1. Реакцію проводять на чистих сухих металевих емальованих пластинках з лунками при 18 – 30°С. На бортиках пластинки проти кожної лунки записують номер досліджуваної сироватки.

2.2. Досліджувані сироватки крові в дозі 0,03 мл вносять на дно лунки за допомогою шприца-напівавтомата (ШПРБ-1) або мікропіпетки. Після внесення кожної сироватки шприц-напівавтомат і мікропіпетку тричі промивають фенолізованим фізіологічним розчином і підсушують фільтрувальним папером.

2.3. При дослідженні сироваток крові великої рогатої худоби, коней, верблюдів і свиней у кожну лунку поряд з сироваткою за допомогою піпетки-крапельниці вносять 0,03 мл (дві краплі) антигену, а при дослідженні сироватки крові овець, кіз, північних оленів 0,015 мл (одну краплю) антигену. Потім антиген ретельно змішують з кожною краплею сироватки крові активними рухами ручного полізмішувача до одержання однорідної суміші, розподіляючи її при цьому по всій поверхні лунки. Після змішування сироваток кожного ряду лунок (змішувач на 25 проб) змішувач споліскують у фенолізованому фізіологічному розчині й просушують марлевою серветкою або фільтрувальним папером.

2.4. Пластинку з сироватками й антигенами погойдують протягом 4 хв. обережними обертовими рухами вручну або за допомогою автоматичного приладу, що призначений для цієї мети. При позитивній реакції протягом 4 хв. виникають різної величини пластівці аглютинату рожевого кольору.

2.5. З початку роботи ставлять контроль антигену з нативною й позитивною аглютинуючими сироватками в тих самих дозах, а також контроль антигену на спонтанну аглютинацію (до 0,03 мл антигену додають 0,03 мл фізіологічного розчину).

Облік і оцінка реакції.

3.1. Облік реакції проводять неозброєним оком при легкому нахилі пластинки. Аглютинацію протягом 4 хв. після змішування сироватки з антигеном, яке проходить пізніше, ніж через 4 хв., не обліковують. Реакцію вважають позитивною при наявності вираженої аглютинації пофарбованих бруцел антигену у вигляді дрібних або великих пластівців рожевого кольору, що чітко виділяються на білому фоні лунки. При відсутності аглютинації (суміш гомогенна, рівномірно пофарбована) реакцію вважають негативною.

3.2. При одержанні позитивного результату досліджень крові в окремих тварин у благополучних по бруцельозу господарствах діють у порядку, що передбачений п.5 діючої інструкції щодо заходів, профілактики й ліквідації бруцельозу тварин.

Форма випуску. Флакон по 20 мл.

Зберігання. В темному сухому місці при 12-14°С.

Термін придатності. 18 місяців.

Суха жива вакцина із штаму 19 бруцела абортус проти бруцельозу великої і дрібної рогатої худоби виготовлена із слабо вірулентного штаму 19. Використовується в системі заходів оздоровлення господарств від бруцельозу з дозволу Державного комітету ветеринарної медицини. Вводять вакцину підшкірно, телицям у віці 5-8 місяців, яркам через 2 місяці після відлучення. Вакцинованих тварин мітять круглим отвором в основі лівого вуха.

Суха жива вакцина з штаму Рев-1 бруцела мелітензіс проти бруцельозу дрібної рогатої худоби виготовлена з слабоваірулентного штаму Рев-1. Використовується для оздоровлення вівчарських господарств від бруцельозу. Вакцинують ярочок з 4-х місячного віку. Вакцинованих тварин мітять круглим отвором в основі правого вуха.

6.5. Сказ.

Вакцина антирабічна із штаму «Щолково-51», інактивована суха культуральна.

Херсонське державне підприємство - біологічна фабрика, Україна.

1. Загальні положення

1.1. Вакцина антирабічна інактивована суха культуральна з штаму «Щолково-51» призначена для профілактичних і вимушених щеплень тварин проти сказу.

1.2. Вакцина випускається в герметично закритих флаконах (ампулах), що містять по 3, 5, 8, 10, 12 мл препарату. За зовнішнім виглядом – суха пориста маса жовтувато-коричневого кольору.

1.3. На кожному флаконі (ампулі) повинно бути маркування фарбою, що не змивається, або наклеєна етикетка з позначенням: назви й товарного знаку підприємства-виготовлювача, назви вакцини, номера серії і контролю, кількості (мл), дати виготовлення.

1.4. На коробці з флаконами (ампулами) повинна бути етикетка з позначеннями: найменування і товарного знаку підприємства-виготовлювача, назви вакцини, кількості флаконів (ампул), кількості мл у флаконі (ампулі), номера серії, номера контролю, дати виготовлення (місяць, рік), терміну придатності, умов зберігання і позначення технічних умов.

1.5. Термін придатності вакцини 12 міс, за умови її зберігання в сухому місці при температурі не вище 10°С.

1.6. Флакони (ампули) з вакциною, що містять сторонні домішки з тріщинами, з порушеною упаковкою, без етикеток, що не використані в день відкриття - бракують і знешкоджують кип'ятінням протягом 30 хв.

2. Порядок застосування вакцини

2.1. Флакони (ампули) з вакциною, що містять 3, 5, 8, 10, 12 мл препарату розчиняють відповідно у 3, 5, 8, 10, 12 мл стерильної дистильованої води.

2.2. Щеплення проводять з додержанням правил асептики. Місце інєкції протирають 70 % спиртом. Шприци й голки перед застосуванням і після цього стерилізують кип'ятінням протягом 30 хв.
2.3. Великій і дрібній рогатій худобі, коням, собакам, котам вакцину вводять підшкірно, а свиням - внутрішньом'язово.
2.4. Для профілактичної імунізації тварин, яких щеплять проти сказу вперше, вакцину вводять дворазово з інтервалом 20-30 діб. Тваринам, які раніше були щеплені проти сказу, вакцину вводять одноразово. Ревакцинацію проводять одноразово через два роки. Імунітет у тварин зберігається два роки.
2.5. Коней, свиней, велику і дрібну рогату худобу, котів, щеплять з 3-міс, а собак - з 2-міс. віку.
Вакцину вводять у дозах на одну ін'єкцію, зазначених у таблиці.

Таблиця

Вид тварин	Доза
Собакам великим (вівчарки, сенбернари та ін.)	3 мл
Цуценятам 2-міс. віку і дорослим собакам дрібних декоративних порід (болонки, такси, шпіцери, тер'єри та ін)	1 мл
Котам	1 мл
Вівцям і козам	3 мл
Великій рогатій худобі	5 мл
Коням	5 мл
Свиням	2 мл

2.7. Вимушену вакцинацію проводять не пізніше 48 год. після можливого інфікування тварин. Вакцину вводять триразово в вищезазначених дозах з інтервалом 7 і 14 діб.
2.8. Тварин, які підозрілі на захворювання сказом, щепити забороняється.
2.9.Про проведену вакцинацію тварин складають акт за установленою формою.

Вакцина антирабічна із штаму «Щолково-51 К», інактивована суха культуральна.

ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок, Україна.
Опис. Ліофілізат жовто-коричневого кольору.
Склад. Інактивований вірус сказу, штам «Щолково-51 К».
Застосування. Активна імунізація собак, котів, кіз, овець, великої рогатої худоби, коней та свиней проти сказу.
Дозування. Вакцину у флаконах в залежності від форми випуску (1, 3, 5, 10 мл), розчинити стерильною дистильованою водою із розрахунку 1 мл на 1 мл вакцини.
1 мл підшкірно цуценятам із 3-міс. віку, кошенятам – із 6-міс. віку.
3 мл підшкірно собакам великих порід, вівцям, козам.
5 мл підшкірно великій рогатій худобі, коням,
2 мл внутрішньом'язово свиням.

При первинній імунізації тварин вакцину вводять двічі з інтервалом у 21 добу. Імунітет настає на 21 добу. Ревакцинацію тварин проводять одноразово через кожні 2 роки. Вимушену вакцинацію проводять 4 рази: 3 дні - по 1 дозі раз на день, через 16 днів - 1 доза одноразово.

Застереження. Вакцинації підлягають тільки клінічно здорові тварини. Відкритий флакон з вакциною використати протягом 24 год. Залишки вакцини знищити кип'ятінням протягом 15 хв.

Форма випуску. Флакони (ампули) по 1, 3, 5, 10 мл.

Зберігання. При 4-8°С у сухому темному місці.

Термін придатності. 18 місяців.

***Рабівак-Ф* – вакцина антирабічна інактивована, суха.**

Сумська державна біофабрика, Україна.

1. Загальні положення

1.1. Рабівак-Ф – вакцина антирабічна інактивована суха призначена для профілактичної й вимушеної вакцинації тварин проти сказу. Рабівак-Ф являє собою суху аморфну масу білого кольору. Після додавання стерильної дистильованої води утворює однорідну суміш сірувато-білого кольору.

1.2. Вакцина випускається в стерильних скляних, герметично закритих флаконах, ємністю 10 або 20 мл, по 8 або 12 мл. На флаконах зазначають назву біопрепарату, номер серії, кількість біопрепарату в мл, термін зберігання (місяць, рік).

1.3. Флакони з вакциною запаковані по 10-25 шт. у коробки, на яких зазначені назва й товарний знак підприємства-виготовлювача, повна назва вакцини, кількість флаконів у коробці, кількість мл у флаконі, номери серії і контролю, дату виготовлення (місяць, рік), термін придатності, умови зберігання, кількість розчинника на флакон, позначення технічних умов. В кожну коробку вкладається листівка-вкладка.

1.4. Вакцину зберігають у сухому темному місці при 4 - 8°С. За таких умов зберігання термін придатності вакцини становить 12 міс.

1.5. Флакони з вакциною без маркування, з порушеною укупоркою, що мають тріщини, сторонні домішки, цвіль, а також флакони з вакциною, що не використана протягом 2 год. після розведення вакцини – бракують і знешкоджують кип'ятінням протягом 30 хв.

2. Порядок застосування вакцини.

2.1. Перед застосуванням суху вакцину розчиняють кип'яченою, охолодженою і профільтрованою водою в кількості, що зазначена на етикетці.

2.2. Ддя профілактичної вакцинації собак і котів у неблагополучних і загрозливих по сказу місцевостях розведену вакцину вводять собакам у дозі 2 мл, котам 1 мл підшкірно.

Примітка: Цуценятам 3-міс. віку і дорослим собакам дрібних і декоративних порід (болонка, такса, тер'єр, спанієль, сетер) вакцину вводять дрібно по 1 мл з інтервалом у 7 днів.

2.3. Імунітет проти сказу настає у собак на 14-30 день після вакцинації і зберігається більше 6 міс. Після повторної вакцинації стійкий імунітет зберігається до 2 років.
2.4. Для вимушеної імунізації вакцину застосовують тільки високоцінним сільськогосподарським тваринам не пізніше 3 діб після укусу їх тваринами, які хворі на сказ. Вакцину вводять підшкірно 2 рази на добу (вранці і ввечері) З доби підряд і через 16 діб проводять ще одне щеплення. Дози на одне щеплення коням, великій рогатій худобі, верблюдам - 4 мл, лошатам, телятам і верблюжатам у віці до року, оленям, свиням, вівцям, козам і собакам, незалежно від віку – 2 мл. При тяжких укусах рекомендується за 30—40 хв. до першого введення вакцини ввести тварині гіперімунну антирабічну сироватку згідно з листівкою-вкладкою.
2.5. Щеплення проводять з додержанням правил асептики, місце введення вакцини протирають спиртом або 3% розчином карболової кислоти. Шприци й голки перед застосуванням стерилізують кип'ятінням впродовж 30 хв. Голки після щеплення кожної тварини обов'язково стерилізують кип'ятінням.
2.6. При вимушеному щепленні тваринам забезпечують кращі умови утримання і годівлі оберігають від переохолодження, простуди і перегрівання, звільняють від роботи на час щеплень і не допускають до великих перегонів.
2.7. Тваринам, що мають підозру на захворювання сказом, вводити вакцину забороняється.

Рабістар (Rabistar)-вакцина антирабічна рідка інактивована для імунізації тварин.

ДНКІБШМ м.Київ, вул. Донецька 30.
Склад. Інактивований бета-пропіолактоном вірус сказу, штаму G 52 Wistar.
Опис. Суспензія для ін'єкцій світло-білого кольору з сірувато-білим осадом на дні, який легко розбивається при збовтуванні.
Імунобіологічна дія. Вакцинний вірус сприймається організмом тварин як чужорідний агент та активізує імунну систему на вироблення віруснейтралізуючою антитіл.
Вид тварин. М'ясоїдні, коні, жуйні.
Показання до застосування. Вакцину застосовують для профілактичної та вимушеної вакцинації тварин проти сказу.
Побічна дія. Можливе виникнення анафілактичної (гіперчутливої) реакції, при якій необхідно призначити симптоматичне лікування. Можливе утворення на місці ін'єкції місцевої реакції у вигляді маленького вузлика від 2 до 3 см, який може спостерігатися протягом 10-15 діб.
Протипоказання. Не вакцинувати клінічно хворих тварин. Застосування під час вагітності та лактації - без обмежень.
Дози і спосіб введення тваринам різного віку. Вакцину вводять в/м або підшкірно в дозі 1 мл.

Схема профілактичної вакцинації:

м'ясоїдні:

- Від вакцинованих самиць з 3-ох місячного віку: повторне введення - через 12 місяців; ревакцинація - кожні 24 місяці;

- Від невакцинованих самок 4 тижні 3 місяці: повторне введення - через 12 місяців; ревакцинація - кожні 24 місяці.

коні: - З 6-ти місяців: повторне через 12 місяців; ревакцинація кожні 24 місяці;

- Віком менше 6 місяців від вакцинованих самиць 4-х місяців і від невакцинованих самок 2-х місяців: повторне через 1 місяць після 1-го введення; ревакцинація кожні 24 місяці.

жуйні: - Віком більше 9 місяців повторне введення через 12 місяців: ревакцинація - кожні 24 місяці;

- Віком менше 6 місяців від вакцинованих самиць 4 місяці і від невакцинованих самок 2 місяці: повторне введення обов'язково у віці з 9 до 12 місяців; ревакцинація кожні 24 місяці.

Схема вимушеної вакцинації тварин. М'ясоїдні, коні, жуйні: перше введення – не пізніше, як 24-36 годин з моменту можливого інфікування; друге введення через 12 годин після першого введення; третє введення через 12 годин після другого введення; четверте введення через 14-16 діб.

Примітка: Для м'ясоїдних, коней, жуйних – можливо щорічне проведення ревакцинації в залежності від епізоотичної ситуації або законодавства країни.

Застереження: Коней вакцинувати лише внутрішньом'язово. Перед застосуванням вакцину ретельно збовтати і довести температуру препарату до кімнатної від +15 до +25? С.

Умови зберігання. В захищеному від світла місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

Рабізін – інактивована рідка вакцина для профілактики сказу у тварин.

Merial,Франція.

Лікарська форма: суспензія для ін'єкцій.

Склад. Вакцина Рабізін виготовлена з культуральної рідини лінії клітин NIL2, інфікованих вірусом сказу (штам G-52). За зовнішнім виглядом вакцина являє собою безбарвну опалесцентну рідину. При зберіганні допускається випадання незначного осаду, що легко розбивається при струшуванні в гомогенну суспензію.

Біологічні властивості. Вакцина Рабізін викликає формування імунної відповіді до вірусу сказу через 14-21 добу після введення, тривалістю до 36 місяців. Вакцина нешкідлива, лікувальними властивостями не володіє.

Застосування. Вакцина Рабізін призначена для котів, собак, тхорів, коней, великої рогатої худоби і овець з метою профілактики сказу. Дозволяється вакцинувати вагітних і лактуючих тварин. Заборонено прищеплювати клінічно хворих і ослаблених тварин. За 10 днів до вакцинації необхідно

провести дегельмінтизацію. Вакцину вводять підшкірно в ділянці лопатки або внутрішньом'язово, коням - тільки внутрішньом'язово, у дозі 1 мл, незалежно від маси та виду тварини.

Первинну вакцинацію Рабізіном проводять: собакам і котамдворазово, перша ін'єкція у віці не раніше 3 місяців, потім через 12 місяців; тхорам - одноразово у віці не раніше 3 місяців; коням, великій рогатій худобі та вівцям – одноразово у віці не раніше 4 місяців. Ревакцинацію проводять щорічно. Перед вакцинацією флакон з вакциною струсити.

Застереження. При вакцинації необхідно дотримуватися правил асептики і антисептики. На місці ін'єкції іноді можлива поява припухлості, що швидко зникає. У виняткових випадках можлива анафілактична реакція. У цьому разі проводять симптоматичне лікування. Не допускається одночасне застосування вакцини Рабізін з іншими імунобіологічними препаратами, за винятком вакцин проти панлейкопенії, інфекційного ринотрахеїту, каліцивірусної інфекції і хламідіозу котів за умови роздільного їх введення. Не рекомендується змішувати в одному шприці. Продукти забою, м'ясо і молоко від вакцинованих сільськогосподарських тварин реалізують без обмежень.

Форма випуску. Вакцина Рабізін розфасована по 1 мл (1 імунізуюча доза) у скляні флакони відповідної місткості.

Термін придатності. 36 місяців.

Зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.

Biocan R – вакцина інактивована проти сказу тварин.

Біовета, Чеська Республіка.

Склад. Вірус сказу, штам Vnukovo-32.

Фармацевтична форма. Суспензія для ін’єкцій.

Імунобіологічні властивості. Після потрапляння в організм вакцинованої тварини антигени, що містяться у вакцині, розпізнаються як сторонні елементи, і в організмі активується ряд захисних механізмів (макрофаги, опсоніни, інтерлейкіни, β-лімфоцити тощо), внаслідок чого починають формуватися антитіла, специфічні проти антигенних детермінант, що містяться у вакцині. Вказані механізми повинні захищати від наступного розвитку інфекції після зараження.

*Застосування.*Вакцину застосовують тваринам у віці від 12 тижнів, ревакцинацію проводять через 1 рік. Імунітет розвивається через 14 днів після первинної вакцинації, а стійкий імунітет формується після ревакцинації і триває протягом 2 років. Тварин, щеплених раніше визначеного строку, ревакцинують з інтервалом щонайменше 14 днів таким чином, щоб ревакцинація була зроблена у віці мінімум 12 тижнів. Для підтримання імунітету рекомендується ревакцинація тварин згідно з національними вимогами.

Показання до застосування. Для активної вакцинації великої рогатої худоби, коней, свиней, овець, кіз, собак, котів, хутрових тварин проти сказу, починаючи з 12-тижневого віку.

Протипоказання. Системні гіпертермічні захворювання. Не вакцинувати травмованих тварин або тварин, що перебували у контакті з хворими на сказ особинами. Тварин, які нападали на людей, вакцинують тільки після витримування їх на карантині.

*Застереження.*Перед застосуванням добре струсити вміст флакону і підігріти до кімнатної температури (15-25°С). Вакцинувати можна лише клінічно здорових тварин з хорошим ступенем вгодованості. Дегельмінтизацію проводити мінімум за 10 днів до вакцинації. Щеплених тварин не слід тренувати або піддавати фізичним навантаженням протягом одного тижня після вакцинації.

Спосіб застосування та дози.1 мл незалежно від віку, маси та породи тварини. Метод застосування: підшкірно в область під лопатками або внутрішньом'язово у м'язи задніх кінцівок. Вакцину застосовують тваринам у віці від 12 тижнів, ревакцинацію проводять через 1 рік. Імунітет розвивається через 14 днів після первинної вакцинації, а стійкий імунітет формується після ревакцинації і триває протягом 2 років. Тварин, щеплених раніше визначеного терміну, ревакцинують з інтервалом щонайменше 14 днів таким чином, щоб ревакцинація була зроблена у віці мінімум 12 тижнів. тижнів).

Зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 2 роки.

Nobivac Rabies (Нобівак Рабієс) – вакцина проти сказу тварин, інактивована.

Intervet International B. V., Нідерланди.

Опис. Суспензія рожевого кольору.

Склад. Клонований вірус сказу із штаму Пастер RIVM.

Застосування. Активна імунізація собак, котів, ВРХ, овець, кіз, тхорів, лисиць, коней проти сказу.

Дозування. 1 мл за схемою, наведеною в таблиці.

Таблиця

	Собаки, коти	ВРХ, коні	Тхори
1-ша вакцинація	з 3-міс. віку	6 міс.	3 міс.
Ревакцинація через кожні	3 роки	2 роки	1 рік
Шляхи введення	в/м або п/ш	в/м	п/ш

Для овець та лисиць імунітет триває щонайменше 1 рік.

Застереження. Вакцинувати лише клінічно здорових тварин. Розкритий флакон з вакциною використати негайно. Перед використанням флакон з вакциною добре струщувати. У місці ін'єкції можлива припухлість, яка швидко зникає. У випадку реакції гіперсенсибілізації підшкірно ввести адреналін.

Форма випуску. Флакони, 10 доз.

Зберігання. Сухе темне місце при 2 - 8°С.
Термін придатності. 48 місяців.

Дефенсор-3 – вакцина для профілактики сказу великої рогатої худоби, овець, собак і котів.

Zoetis, США.
Опис. Прозора або дещо опалесцентна рідина рожевого кольору.
Склад. Інактивований вірус сказу (штам РУ-Рат).
Застосування. Активна імунізація для профілактики сказу великої рогатої худоби, овець, собак і котів.
Дозування
1. *Вакцинація великої рогатої худоби й овець.* Разова доза 2 мл внутрішньом'язово. Ревакцинація проводиться щорічно однією дозою вакцини.
2. *Вакцинація собак і котів.* Вміст флакона (І мл) ввести собакам підшкірно або внутрішньом'язово, котам — тільки підшкірно. Якщо котенята або цуценята щепляться перший раз, то повторні щеплення проводять через рік. Ревакцинацію проводять через три роки однією дозою вакцини. Якщо законодавством такий проміжок не встановлений, то ревакцинацію проводять щорічно. Щеплення починають з 3-міс. віку. Імунітет формується через 21 добу після вакцинації.
Протипоказання. Вакцину не заморожувати. Не вакцинувати ослаблених тварин. При анафілактичних реакціях вводити адреналін або його аналоги.
Застереження. Використані флакони та відпрацьовані матеріали фламбувати або знезаражувати з наступною утилізацією. Після застосування препарату вимити руки.
Форма випуску. Флакони по 1, 10 та 25 доз.
Зберігання. Зберігати в темному місці при 2-7°С.

6.6. Лептоспіроз.

Вакцина проти лептоспірозу тварин, моновалентна.

ІВМ НААН України.
Опис. Рідина сірувато-білого кольору з осадом. При зберіганні утворюється сірувато-білуватий осад, що при струшуванні легко розбивається до утворення гомогенної суспензії.
Склад. Інактивована культура вакцинних штамів лептоспір однієї з серогруп, назву якої обов'язково вказують на етикетці.
Застосування. Активна імунізація всіх видів сільськогосподарських тварин, собак, хутрових звірів проти лептоспірозу вакциною, до складу якої входять лептоспіри тієї серогрупи, що виявлена у тварин у певному господарстві або в певній місцевості.

Дозування. Перед застосуванням та в процесі щеплення флакони з вакциною збовтують до одержання однорідної суспензії. Вакцину вводять в/м в ділянці середньої третини шиї у дозах:

– великій і дрібній рогатій худобі, свиням, верблюдам, коням, віслюкам, мулам у віці від 2-3 міс. до 1 року - в об'ємі 3,0 мл; старше 1 року й дорослим – в об'ємі 5,0 мл з наступною ревакцинацією в тих же дозах через 6 міс.;

– собакам, лисицям, песцям - у віці від 2-3 міс. до 6 міс. - в об'ємі 1,0 мл, а після 6 міс. і дорослим - 2,0 мл з наступною ревакцинацією в тих же дозах через 6 міс.;

– норкам з 2-3-міс. віку і старше - в об'ємі 1,0 мл з наступною ревакцинацією в тих же дозах через 6 міс.

Протипоказання. Не можна щепити тварин в останній місяць вагітності й у перший тиждень після родів, а також 7 діб після дегельмінтизації.

Застереження. Вакцина, що була заморожена, для застосування не придатна. При наявності у флаконі з вакциною сторонніх домішок, плісняви, пластівців, які не розбиваються при струшуванні тощо, при порушенні щільності закупорки, відсутності етикетки, а також при невикористанні препарату в день відкривання флакону, вакцину бракують і знешкоджують 30-40 хвилин кип'ятінням.

Форма випуску. Флакони по 20, 100, 200 мл.

Зберігання. В закритому сухому темному приміщенні при 4-8°С.

Термін придатності. 12 місяців.

Вакцина проти лептоспірозу полівалентна (bovis).

ДП «Сумська біологічна фабрика»

Склад. Містить суспензію клітин штамів Leptospira interrogans серогруп Grippotyphosa (штам ВДНКІ-1), Icterohaemorrhagiae (штам ВДНКІ-2), Tarassovi (штам ВДНКІ-4), Hebdomadis (штам Kabura), Sejroe (штам 493 Poland та Hardjoprajtno).

Фармацевтична форма. Гомогенна рідина сіро-білого кольору з жовтуватим відтінком і осадом. При зберіганні осідає сіро-білий осад. При струшуванні він легко розбивається в гомогенну ввесь.

Фармакологічні властивості. Полівалентна вакцина є біологічним препаратом, яка стимулює вироблення антитіл проти відповідних сероварів лептоспір. Напруженість імунітету зберігається протягом 6 місяців після вакцинації.

Показання. Вакцина проти лептоспірозу тварин полівалентна (варіант bovis) призначена для профілактичного щеплення тварин, з метою запобігання захворювання на лептоспіроз та абортів, що пов'язані з даним захворюванням. Вакцину застосовують переважно для великої рогатої худоби та тварин, в яких діагностуються відповідні серогрупи лептоспір, що виявлені у тварин цього господарства або цієї місцевості. Даний імунобіологічний препарат застосовують у неблагополучних щодо лептоспірозу господарствах або загрозливій зоні.

Протипоказання. Заборонено вакцинувати тварин на останньому місяці вагітності і в перший тиждень після пологів, а також 7 днів після дегельмінтизації.

Особливі вказівки. При здійсненні заходів з оздоровлення тварин від лептоспірозу через 14-21 добу після вакцинації (максимальне накопичення в організмі антитіл) тварину обробляють стрептоміцин-сульфатом у дозі 15-20 тис. ОД/кг з інтервалом 12 годин протягом 5 днів. Цю процедуру рекомендовано проводити в один день, так, що б всі тварини баз винятків були оброблені.

Спосіб застосування і дози. Вакцину вводять внутрішньом'язово з дотриманням правил асептики у дозах відповідно до віку тварин. Щеплюють тварин одноразово, а ревакцинацію здійснюють через 6 місяців одноразовим щепленням.

Вид та вік тварин	Дози, мл	
	Вакцинація	Ревакцинація
велика і мала рогата худоба, верблюди, коні, віслюки, мули з 2-3 місячного віку до року	3,0	3,0
велика і мала рогата худоба, верблюди, коні, віслюки, мули старше 1 року й дорослим	5,0	5,0
свині з 2-3 місячного віку до року	3,0	3,0
свині старше 1 року й дорослим	5,0	5,0
собаки, лисиці, песці з 2-3 місячного віку до 6 місяців	1,0	2,0
собаки, лисиці, песці старше 6-ти місяців і дорослих	2,0	2,0
норки з 2-3 місячного віку і старше	1,0	1,0

Напружений імунітет у щеплених тварин з'являється через 2-3 тижні після введення препарату і триває протягом 6-ти місяців. Вираженість та тривалість імунітету залежить від фізіологічного стану щеплених тварин.

Умови зберігання. В сухому темному місці при температурі 4-8°С

Термін придатності. 12 місяців.

Вакцина проти лептоспірозу полівалентна (suis).

ДП «Сумська біологічна фабрика»

Склад. Містить суспензію клітин штамів Leptospira interrogans серогруп Icterohaemorrhagiae (штам ВДНКІ-2), Tarassovi (штам ВДНКІ-4), Pomona (штам ВДНКІ-6), Australis (штам Yez bratislava).

Фармацевтична форма. Гомогенна рідина сіро-білого кольору з жовтуватим відтінком і осадом. При зберіганні осідає сіро-білий осад. При струшуванні він легко розбивається в гомогенну суспензію.

Фармакологічні властивості. Полівалентна вакцина є біологічним препаратом, яка включає в себе Leptospira interogans серовари Icterohaemorrhagiae, Pomona, Tarassovi, Australis. Вакцина стимулює вироблення антитіл проти відповідних сероварів лептоспір. Напруженість імунітету зберігається протягом 6 місяців після вакцинації.

Показання. Вакцина проти лептоспірозу тварин полівалентна (варіант suis) призначена для профілактичного щеплення тварин, з метою запобігання захворювання на лептоспіроз та абортів, що пов'язані з даним захворюванням. Вакцину застосовують переважно для свиней та тварин в яких діагностуються відповідні серогрупи лептоспір, що виявлені у тварин цього господарства або цієї місцевості. Даний імунобіологічний препарат застосовують у неблагополучних щодо лептоспірозу господарствах або загрозливій зоні.

Протипоказання. Заборонено вакцинувати тварин на останньому місяці вагітності і в перший тиждень після пологів, а також 7 днів після дегельмінтизації.

Особливі вказівки. При здійсненні заходів з оздоровлення тварин від лептоспірозу через 14-21 добу після вакцинації (максимальне накопичення в організмі антитіл) тварина обробляють стрептоміцин-сульфатом у дозі 15-20 тис. ОД/кг з інтервалом 12 годин протягом 5 днів. Цю процедуру рекомендовано проводити в один день, так, що б всі тварини баз винятків були оброблені.

Спосіб застосування і дози. Вакцину вводять внутрішньом'язево з дотриманням правил асептики у дозах відповідно до віку тварин. Щеплюють тварин одноразово, а ревакцинацію здійснюють через 6 місяців одноразовим щепленням.

Вид та вік тварин	Дози, мл	
	вакцинація	ревакцинація
свиням з 2-3 місячного віку до року	3,0	3,0
свиням старше 1 року й дорослим	5,0	5,0
великій і малій рогатій худобі, верблюдам, коням, віслюкам, мулам з 2-3 місячного віку до року	3,0	3,0
великій і малій рогатій худобі, верблюдам, коням, віслюкам, мулам старше 1 року й дорослим	5,0	5,0
собакам, лисицям, песцям з 2-3 місячного віку до 6 місяців	1,0	2,0
собакам, лисицям, песцям старше 6-ти місяців і дорослих	2,0	2,0
норкам з 2-3 місячного віку і старше	1,0	1,0

Напружений імунітет у щеплених тварин з'являється через 2 тижні після введення препарату і триває протягом 6-ти місяців. Вираженість та тривалість імунітету залежить від фізіологічного стану щеплених тварин.

Термін придатності, умови зберігання. Зберігати в сухому темному місці при температурі від 4°С до 8°С протягом 12 місяців.

Вакцина проти лептоспірозу, інактивована.

Сумська біофабрика, Україна

Склад. Містить суспензію клітин штамів Leptospira interrogans серогруп Grippotyphosa (штам ВДНКІ-1), Icterohaemorrhagiae (штам ВДНКІ-2), Tarassovi (штам ВДНКІ-4), Hebdomadis (штам Kabura), Sejroe (штам 493 Poland та Hardjoprajtno).

Фармацевтична форма. Гомогенна рідина сіро-білого кольору з жовтуватим відтінком і осадом. При зберіганні осідає сіро-білий осад. При струшуванні він легко розбивається в гомогенну ввесь.

Фармакологічні властивості. Полівалентна вакцина є біологічним препаратом, яка стимулює вироблення антитіл проти відповідних сероварів лептоспір. Напруженість імунітету зберігається протягом 6 місяців після вакцинації.

Показання. Вакцина проти лептоспірозу тварин полівалентна (варіант bovis) призначена для профілактичного щеплення тварин, з метою запобігання захворювання на лептоспіроз та абортів, що пов'язані з даним захворюванням. Вакцину застосовують переважно для великої рогатої худоби та тварин, в яких діагностуються відповідні серогрупи лептоспір, що виявлені у тварин цього господарства або цієї місцевості. Даний імунобіологічний препарат застосовують у неблагополучних щодо лептоспірозу господарствах або загрозливій зоні.

Протипоказання. Заборонено вакцинувати тварин на останньому місяці вагітності і в перший тиждень після пологів, а також 7 днів після дегельмінтизації.

Особливі вказівки. При здійсненні заходів з оздоровлення тварин від лептоспірозу через 14-21 добу після вакцинації (максимальне накопичення в організмі антитіл) тварину обробляють стрептоміцин-сульфатом у дозі 15-20 тис. ОД/кг з інтервалом 12 годин протягом 5 днів. Цю процедуру рекомендовано проводити в один день, так, що б всі тварини баз винятків були оброблені.

Спосіб застосування і дози. Вакцину вводять внутрішньом'язово з дотриманням правил асептики у дозах відповідно до віку тварин. Щеплюють тварин одноразово, а ревакцинацію здійснюють через 6 місяців одноразовим щепленням.

Вид та вік тварин	Дози, мл	
	Вакцинація	ревакцинація
велика і мала рогата худоба, верблюди, коні, віслюки, мули з 2-3 місячного віку до року	3,0	3,0
велика і мала рогата худоба, верблюди, коні, віслюки, мули старше 1 року й дорослим	5,0	5,0
свині з 2-3 місячного віку до року	3,0	3,0
свині старше 1 року й дорослим	5,0	5,0
собаки, лисиці, песці з 2-3 місячного віку до 6 місяців	1,0	2,0
собаки, лисиці, песці старше 6-ти місяців і дорослих	2,0	2,0
норки з 2-3 місячного віку і старше	1,0	1,0

Напружений імунітет у щеплених тварин з'являється через 2-3 тижні після введення препарату і триває протягом 6-ти місяців. Вираженість та тривалість імунітету залежить від фізіологічного стану щеплених тварин.

Умови зберігання. В сухому темному місці при температурі 4-8°С.

Термін придатності. 12 місяців.

БіоБос L – вакцина проти лептоспірозу великої рогатої худоби, інактивована.

Біовета, Чеська республіка

Склад. Лептоспіри Leptospira borgpetersenii, серовар hardjo, тип hardjo-bovis.

Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації великої рогатої худоби віком 4 тижні та старше проти лептоспір (серовар hardjo, тип hardjo-bovis) з метою захисту ембріонів і плодів, запобігання інфікування і виділення лептоспір, особливо з сечею.

Дозування, шляхи введення і схема вакцинації. Доза: 2 мл. Шлях введення: підшкірно.

Первинна вакцинація – введення 2 доз з інтервалом в 4-6 тижнів, при цьому другу вакцину слід вводити не менше ніж за 4 тижні до парування. Основна дія вакцини полягає в запобіганні виділення лептоспір із сечею. Якщо другу дозу вакцини ввести за 2 тижні до парування, то знижується ймовірність зачаття. Телят можна прищеплювати з 4-тижневого віку. Первинна вакцинація здійснюється введенням 2 доз. Телят, які досягли парувального віку (теличок, нетелей), можна прищепити один раз до парування.

Повторна вакцинація – для підтримки стійкого імунітету слід щорічно проводити повторну вакцинацію із застосуванням одноразової дози не менше ніж за 2 тижні до спарювання. Імунітет виробляється через 4 тижні після первинної вакцинації (після 2 доз вакцини) і зберігається протягом 12 місяців.

Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 2 роки.

Біо Бос Л(6) – вакцина інактивована проти лептоспірозу ВРХ.

Біовета, Чеська республіка

Склад. Leptospira pomona; *Leptospira hardj*o, тип *hardjobovis; Lesptospira hardjo*, тип *hardjoprajitno; Leptospira grippotyphosa; Leptospira icterohaemorrhagiae; Leptospira canicola.*

Фармацевтична форма. Суспензія.

Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять підшкірно (в ділянці шиї) у дозі 2 мл.

Схема вакцинації. Основна вакцинація: тварин вакцинують двічі з інтервалом 4-6 тижнів таким чином, щоб друга вакцинація відбулась не пізніше, ніж за 4 тижні до осіменіння. Телят щеплюють двічі з інтервалом 4 тижні, починаючи з 4-тижневого віку. Нетелей вакцинують одноразово перед осімененням.

Ревакцинація: для підтримання імунітету рекомендується щорічна ревакцинація однією дозою вакцини за 2 тижні до осіменіння.

Умови зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 2 роки.

Сироватки групові аглютинуючі лептоспірозні.

ІВМ НААН України.

Опис. Ліофільно висушені сироватки являють собою пористу масу світло-рожевого або рожевого кольору, що легко розчиняються за 1-2 хв в 1 мл дистильованої води. При розчиненні вмісту флакона утворюється прозора або опалесцентна рідина світло-рожевого або рожевого кольору.

Склад. Сироватки випускають у наборах двох видів. Перший набір містить сироватки до лептостр 7 серогруп Грипотіфоза, Помона, Іктерогеморагія, Каніколя, Тарасові, Гебдомадіс, Сейро, другий - до лептостр 20 серогруп і вміщують сироватки, що перераховані у першому наборі, а також Аутумналіс, Пірогенес, Балюм, Аустраліс, Явашка, Циноптері, Целедоні, Панама, Семаранга, Шермані, Батавія, Міні, Луїзіана.

Застосування. Групові аглютинуючі лептоспірозні сироватки призначені для визначення серогрупової відповідності штамів лептостр, що використовуються у якості антигенів у реакції мікроаглютинаци при діагностиці лептоспірозу, для виготовлення біопрепаратів, при виділенні із патологічного матеріалу та об'єктів зовнішнього середовища

Форма випуску. Флакони по 1 мл.

Зберігання. У сухому темному місці при 1-5°С.

Термін придатності. 18 місяців.

6.7. Пастерельоз.

Формол-вакцина проти пастерельозу великої рогатої худоби, буйволів і овець, масляна.

Дніпропетровська державна біофабрика, Україна.

1. Формол-вакцина масляна проти пастерельозу великої рогатої худоби, буйволів і овець являє собою водно-масляну емульсію суміші інактивованих формаліном концентрованих культур виробничих штамів пастерел великої рогатої худоби, буйволів і овець. За зовнішнім виглядом вакцина білого або дещо жовтуватого кольору, в'язкої консистенції, непрозора. При тривалому зберіганні допускається незначне відшарування синтетичного масла (рідини ПЕС-3) товщиною 0,5-1,0 мл над однорідною емульсією. При енергійному збовтуванні вакцина набуває однорідної гомогенної структури і стійко утримується на стінках флаконів.

2. Термін придатності вакцини - один рік від дати виготовлення, за умови зберігання її в сухому темному місці при температурі 2 - 15°С. Вакцина, що була заморожена, до застосування не придатна.

3. Флакони з вакциною повинні бути щільно закупорені гумовими пробками з металевими ковпачками. На кожному флаконі повинна бути етикетка з позначенням; найменування підприємства-виробника вакцини і його товарного знаку, назви препарату, кількості вакцини, номера серії й номера контролю, дози для введення, способу застосування, дати виготовлення, терміну придатності, умов зберігання, позначення технічних умов.

4. Флакони з вакциною, що мають тріщини, сторонні домішки, цвіль, з порушеною закупоркою, без етикеток, а також залишки вакцини, невикористаної в день відкриття флаконів - бракують і знешкоджують 30-хв. кип'ятінням.
5. Перед використанням флакони з вакциною енергійно струшують, а в холодну пору року попередньо підігрівають у водяній бані до 35 – 37°С.
6. Вакцину застосовують у неблагополучних по пастерельозу й в суміжних з ними пунктах (господарствах) для профілактичних і вимушених щеплень поголів'я, дрібної рогатої худоби й буйволів з 3-міс. віку.
7. Вакцинації підлягають тільки клінічно здорові тварини.
8. При виникненні пастерельозу всім тваринам приміщення, ферми, гурту, отари вводять протипастерельозну сироватку. Через 10 діб після введення сироватки, цих тварин щеплять вакциною проти пастерельозу за п. 11.
9. Не дозволяється вакцинувати тварин проти пастерельозу при наявності в господарстві інших гострих інфекційних захворювань.
10. При проведенні щеплень дотримуються загальноприйнятих правил асептики та антисептики. Для введення вакцини доцільно користуватись короткими голками. Для кожної тварини використовують окрему голку.
11. Вакцину вводять одноразово в/м в дозах: великій рогатій худобі й буйволам - 3 мл (по 1,5 мл з обох боків шиї); вівцям - 2 мл з внутрішнього боку стегна. Перед видаленням голки місце ін'єкції необхідно промасажувати. Ветеринарне спостереження за тваринами ведуть протягом 10 діб після вакцинації. Імунітет у вакцинованих тварин настає на 10-15 добу і зберігається не менше 12 місяців.
12. Перед вакцинацією і після неї тварин необхідно оберігати від значних переохолоджень і втомливих перегонів. Без особливої необхідності не слід робити щеплення в жаркий літній час. На проведену вакцинацію складають відповідний акт у двох примірниках.
13. Після вакцинації у деяких щеплених тварин в перші 24-48 год. можливе незначне пригнічення, підвищення температури тіла на 0,5-1,0°С та місцева реакція у вигляді незначного припухання.

Формол-вакцина проти пастерельозу
великої рогатої худоби і буйволів, ГОА напіврідка.

Дніпропетровська державна біофабрика, Україна.

1. Формол-вакцина проти пастерельозу великої рогатої худоби і буйволів напіврідка ГОА являє собою суміш культури виробничих штамів пастерел великої рогатої худоби і буйволів, інактивовану формаліном та адсорбовану гідроокисом алюмінію. У флаконах, що відстоялися, вакцина має верхній прошарок рідини світло-жовтого кольору й на дні флакону значний білуватий пухкий осад, що при струшуванні легко розбивається в рівномірну суспензію білуватого кольору.
2. Вакцину зберігають в темному, сухому місці при температурі 2 – 15°С. За таких умов зберігання вакцина придатна для використання один рік від дня виготовлення. Вакцина, що була заморожена, непридатна для використання.

3. Флакони з вакциною повинні бути герметично закриті гумовими пробками й закатані металевими ковпачками. Кожен флакон повинен мати етикетку з позначенням біофабрики що виготовила вакцину, найменування препарату, кількості вакцини у флаконі, номерів серії та контролю, дати виготовлення, дози, способу застосування, терміну придатності, умов зберігання, позначення технічних умов. Флакони з вакциною, що мають тріщини, без етикеток, з осадом, що не розбивається при струшуванні, з наявністю сторонніх домішок, цвілі, з порушеною закупоркою, а також рештки вакцини, не використаної в день відкриття флаконів - знешкоджують 30-хв. кип'ятінням.
4. Перед використанням кожний флакон з вакциною старанно струшують, а в холодну пору року підігрівають у водяній бані до 36 – 37°С.
5. Вакцина використовується для імунізації великої рогатої худоби і буйволів з метою профілактики пастерельозу в стаціонарно неблагополучних і загрозливих по пастерельозу господарствах (пунктах). Вакцинації підлягає поголів'я великої рогатої худоби і буйволів віком старше одного місяця.
6. Щепленню підлягають тільки клінічно здорові тварини. Підозрілим в зараженні збудником пастерельозу вводять сироватку проти пастерельозу, а через 10 діб їх вакцинують.
7. Вакцинують тварин дворазово, внутрішньом'язово (в сідничні м'язи), в дозах, незалежно від віку і ваги тварин: для першого введення - 5 мл, для другого – 10 мл з проміжком між введеннями 12-15 діб. Імунітет створюється на 10 добу після введення і триває не менше 8 місяців.
8. При проведенні щеплень дотримуються правил асептики і антисептики.
9. На місці введення вакцини через 12-24 години може з'являтися незначний набряк, що зникає через 1-2 доби.
10. На проведену вакцинацію складають відповідні акти в двох примірниках.

Ван Шот Ультра 8» (OneShotUltra 8) – вакцина інактивована для профілактики пастерельозу і клостридіозів великої рогатої худоби.

Zoetis, США

Склад. Два інактивовані формаліном компоненти: ліофілізованого – бактерин-токсоїд Mannhemia (pasteurella) haemolytica та рідкого – токсоїд Clostridium chauvoi, Cl. septicum, Cl. haemolyticum, Cl. novyi, Cl. sordellii, Cl. perfringens типів С і D.

Ліофілізований компонент за зовнішнім виглядом представляє собою однорідну пористу масу від білого до блідо-жовтого кольору, рідкий компонент – рідина від жовтого до світло-коричневого кольору.

Імунобіологічні властивості. Імунітет проти клостридіозів, що викликаються Cl. chauvoi, Cl. septicum, Cl. haemolyticum, Cl. novyi, Cl. sordellii, Cl. perfringens типів С і D і пневмонії, що викликається Mannhemia haemolytica формується у тварин через 3 тижні після дворазової вакцинації і зберігається не менше 12 місяців.

Дози і метод застосування. Перед вакцинацією вміст флакона з рідким компонентом переносять у флакон з ліофілізованим компонентом,

дотримуючись правил асептики, струшують до повного розчинення. Для імунізації використовують одноразові шприци та голки або багаторазові, які стерилізують кип'ятінням протягом 20 хвилин. Стерилізація шприців і голок хімічними засобами не допускається.

Імунізують тільки клінічно здорових тварин з 45-денного віку. Вакцину вводять підшкірно, дворазово з інтервалом 4-6 тижнів в дозі 2 мл (1 імунізуюча доза).

Місце ін'єкції обробляють 70% спиртом або іншим антисептиком. Тваринам забезпечують належний догляд та утримання. Введення тваринам гіперімунних сироваток або імунодепресантів протягом 1 місяця до або після вакцинації може знизити імунну відповідь.

Протипоказання. Не вакцинувати хворих та вагітних тварин (можливий аборт).

Особливі застереження при використанні. Вакцина може бути застосована тільки для імунізації здорових тварин. Захисна імунна відповідь може бути не отримана у тварин, які: знаходяться в інкубаційному періоді інфекційних захворювань, знаходяться в стані виснаження, уражені гельмінтами, перебувають у стресовому стані, викликаному транспортуванням, впливом зовнішнього середовища.

Напружений імунітет може бути не вироблений також у випадках, коли вакцина була застосована не у відповідності з настановою.

Умови зберігання. В темному місці при температурі 2°-7°С.

Термін придатності. 18 місяців.

Формол-вакцина проти пастерельозу овець і свиней, преципітована.

Дніпропетровська державна біофабрика, Україна.

1. Формол-вакцина проти пастерельозу овець і свиней преципітована являє собою суміш культури виробничих штамів пастерел, що преципітована алюмокалієвим галуном і інактивована формаліном. За зовнішнім виглядом - це прозора рідина світло-жовтого кольору, із значним пухким сіро-білим осадом, що при струшуванні легко розбивається в однорідну (гомогенну) суспензію.

2. Вакцина придатна для використання один рік від дати виготовлення за умови її зберігання в темному, сухому місці при температурі 2 – 15°С. Вакцина, що була заморожена, непридатна для використання.

3. Флакони з вакциною повинні бути щільно закупорені гумовими пробками й герметизовані металевими ковпачками. На етикетці кожного флакону повинно бути позначення – найменування підприємства-виготовлювача, товарний знак, назва препарату, кількість вакцини, номер серії й номер контролю, дата виготовлення, дози для введення, термін придатності, спосіб застосування, умови зберігання й позначення технічних умов.

4. Флакони з вакциною, що мають тріщини, з осадом, що не розбивається при струшуванні, з наявністю сторонніх домішок, цвілі, з порушеною закупоркою, без етикеток; а також рештки вакцини, не використаної в день відкриття флаконів – знешкоджують 30 хв. кип'ятінням.

5. Кожний флакон перед використанням старанно струшують. Шприци, голки стерилізують кип'ятінням 30-40 хв. Для кожної тварини використовують окрему голку.
6. Вакцину вводять тільки клінічно здоровим тваринам. Тварин з підвищеною температурою тіла і підозрюваних на захворювання пастерельозом, ізолюють і вводять їм протипастерельозну сироватку. Через 10 діб після введення сироватки цих тварин вакцинують. При наявності в господарствах інших заразних захворювань овець і свиней - вакцинація їх проти пастерельозу не допускається.
7. На місці ін'єкції шерсть (щетину) вистригають, шкіру дезінфікують. Вакцина вводиться підшкірно з внутрішньої поверхні стегна, дворазово з проміжком 12 - 15 діб в дозах (в мл), наведених в таблиці.

Таблиця

Вид тварин	1 вакцинація, мл	2 вакцинація, мл
Вівці і свині дорослі	5	8
Ягнята і поросята	3	5

8. Після введення вакцини у тварин може спостерігатися підвищення температури тіла на 0,5-1,0°С і місцева реакція у вигляді незначного припухання.
9. Імунітет у вакцинованого поголів'я настає через 10-15 діб і зберігається до 5-6 місяців.
10. В стаціонарно неблагополучних щодо пастерельозу пунктах через 5-6 місяців тварини підлягають ревакцинації одноразово в дозах: дорослі вівці і свині – по 8 мл; ягнята і поросята по 3 мл на голову.
11. На проведену вакцинацію складають відповідні акти в двох примірниках. Один примірник акту зберігають в господарстві, а другий – у справах державної мережі ветеринарної медицини.
*Термін придатності*ю 12 місяців.

Вакцина проти пастерельозу свиней, полівалентна, емульгована.
Сумська державна біофабрика, Україна.
Опис. Однорідна емульсія білого іноді жовтуватого кольору в'язкої консистенції. При тривалому зберіганні можливе незначне відшарування синтетичного масла товщиною 0,5 – 1,0 см над однорідною емульсією. При енергійному збовтуванні вакцина набуває однорідної гомогенної структури і стійко утримується на стінках флаконів.
Склад. Інактивовані формаліном мікробні клітини вакцинних штамів пастерел серологічних варіантів А, В, D.
Застосування. Для профілактичної імунізації свиней проти пастерельозу.
Дозування. Вакцину вводять внутрішньом'язово в ділянку середньої третини шиї. Поросят вакцинують дворазово з інтервалом 14-16 діб. Поросятам від 20 до 60 днів, які досягли 10-12 кг маси, вводять вакцину у дозі 2 мл на кожну ін'єкцію, а старшим 60 днів – у дозі 3 мл на кожне введення вакцини.

У щеплених тварин на місці ін'єкції відмічається місцева реакція у вигляді невеликого набряку, що зникає через 10-14 діб. Свиноматок незалежно від віку вакцинують один раз за 4-5 тижнів до опоросу в дозі 5 мл.

Імунітет у вакцинованих тварин настає на 10-15 добу після щеплення і зберігається не менше 6 міс.

Застереження. Вакцинації підлягають тільки клінічно здорові свині. Перед застосуванням флакони з вакциною струшують, а в холодну пору року нагрівають до 37-38°С. При наявності у флаконі з вакциною сторонніх домішок, плісняви, пластівців, які не розбиваються при струшуванні та інш., при порушенні щільності закупорки, відсутності етикетки, а також при невикористанні препарату протягом 4 годин після відкривання флакону, вакцину знешкоджують 30-хвилинним кип’ятінням.

Форма випуску. Флакони по 200 мл.

Зберігання. В сухому темному місці при 4-10°С.

Термін придатності. 12 місяців.

Nobilis FC "mac (Нобіліс FC інак) – вакцина проти пастерельозу птиці, інактивована.

Intervet International B. V., Нідерланди.

Опис. Суспензія білого кольору на олійній основі.

Склад. Pasteurella multocida X73, серотип 1; Pastcurclla multocida, серотип 3; Pasteurella multocida P-1662, серотип 4; Pasteurella multocida P-1702.

Застосування. Активна імунізація курчат проти пастерельозу.

Дозування. 0,5 мл підшкірно у ділянку шиї. Імунітет настає на 10-14 добу після вакцинації. Індиків вакцинувати у віці 6 тижнів і старших (тривалість імунітету 23 тижні), курчат — у віці 8-10 тижнів. Ревакцинувати у віці 16-17 тижнів (тривалість імунітету-40 тижнів). Дозволяється застосування вакцини у період яйценосності.

Застереження. Щепити тільки клінічно здорову птицю. Перед використанням вакцину слід підігріти до кімнатної температури (18-20°С). Під час вакцинації флакони з вакциною періодично струшувати. На місці ін'єкції утворюється невелика припухлість, яка зникає протягом кількох тижнів. Розкритий флакон з вакциною слід використати протягом 24-х годин.

Форма випуску. Флакони по 500 мл (1000 доз).

Зберігання. Темне сухе місце при 2-8°С.

Термін придатності. 12 місяців.

Бактерин-вакцина проти пастерельозу сільськогосподарської птиці, інактивована.

Дніпропетровська державна біофабрика, Україна.

Опис. Бактерин-вакцина – стійка емульсія молочно-білого кольору, іноді з жовтуватим відтінком, в'язкої консистенції. При тривалому зберіганні на поверхні емульсії утворюється прошарок із масла товщиною до 1,5 см. При струшуванні флакона препарат знову набуває однорідну гомогенну структуру.

Склад. Аконцентровані культури вакцинних штамів пташиних пастерел, що належать до трьох варіантів серотипу А.

Застосування. Активна імунізація курей, качок, індиків, гусей проти пастерельозу з профілактичною метою у загрозливих і неблагополучних щодо пастерельозу птиці господарствах.

Дозування. Вводиться підшкірно в середній третині шиї у дозах:

каченятам і гусенятам з 20-денного віку.....0,5 мл
курчатам і індичатам з 2-3 місячного віку.....0,5 мл
дорослим качкам і курям.....1,0 мл
дорослим гусям та індикам.....2,0 мл

Ревакцинацію проводять:

каченят і гусенят у 70-90 денному віці.....0,5 мл
перед початком яйценосності.....1,0 мл
курчат та індичат у 120-140 денному віці.....1,0 мл

При необхідності дорослу птицю ревакцинують через 4-5 міс. у відповідних дозах. Напружений імунітет настає через 14-21 діб після щеплення і триває 4 – 6 місяців.

Протипоказання. Не встановлені.

Застереження. При проведенні профілактичних і вимушених щеплень проти інфекційних захворювань необхідно спочатку провести щеплення проти вірусних інфекцій, а потім, не раніше ніж через два тижні, роблять щеплення проти пастерельозу бактерин-вакциною. Препарат, що був заморожений при транспортуванні чи зберіганні, не використовують, бракують і складають акт. При порушенні правил асептики та антисептики при щепленні на місці введення Бактерину можуть виникати локальні реакції у вигляді припухлостей, набряків, запальних процесів у підшкірній клітковині шиї. Бактерин після відкриття флаконів слід використати протягом дня.

Форма випуску. Флакони по 50, 100, 200 мл.

Зберігання. У сухому темному приміщенні при 4-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

Вакцина проти пастерельозу качок і гусей, емульгована.

Дніпропетровська державна біофабрика, Україна.

1. Вакцина емульгована проти пастерельозу качок і гусей являє собою суміш культури високоімуногенних виробничих штамів пастерел качок і гусей, знешкоджених формаліном і емульговану в масляному ад'юванті.
2. На зовнішній вигляд – це однорідна непрозора емульсія білого кольору, при струшуванні вакцина набуває вигляду однорідної емульсії.
3. Вакцину зберігають в темному сухому місці при температурі 4-15°С. За таких умов вакцина придатна для використання протягом 12 міс. від дати виготовлення. Вакцина, що була заморожена, до застосування непридатна.
4. Флакони з вакциною повинні бути герметично закриті гумовими пробками з металевими ковпачками. На кожному флаконі повинна бути етикетка з позначенням: назви препарату, найменування підприємства-виготовлювача, товарного знаку, кількості вакцини, номера серії, номера контролю, дати

виготовлення (місяць, рік), дози й методу введення вакцини, терміну придатності, умов зберігання, позначення технічних умов.
5. Флакони з вакциною без етикеток і ті, що мають тріщини, порушену закупорку, наявність сторонніх домішок і цвілі, водянистий осад на дні флакону – не використовують, бракують. Браковану вакцину, як і не використану в день відкриття флакона, знешкоджують кип'ятінням протягом 30-40 хв.
6. Вакцину застосовують для профілактичних щеплень качок і гусей в загрозливих та стаціонарно неблагополучних щодо пастерельозу птахів господарствах. Вакцинують клінічно здорових птахів. Лікувальних властивостей вакцина не має.
7. Перед застосування флакони з вакциною ретельно збовтують і підігрівають у водяній бані при 35-36°С.
8. Вакцину вводять під шкіру середньої третини шиї в дозах: каченятам і гусенятам з 15-20-денного віку – 1 мл, дорослим качкам – 2 мл, дорослим гусям – 4 мл. Через 4 міс. молодих птахів ревакцинують в дозі 2 мл. Для щеплення застосовують ін'єкційні голки достатнього діаметру.
9. При проведенні щеплень дотримуються правил асептики й антисептики. Шприци та голки перед введенням вакцини стерилізують кип'ятінням протягом 30-40 хв. Місце введення вакцини дезінфікують.
10. Імунітет у вакцинованих качок і гусей формується на 15-18 добу і продовжується 6-7 міс. Ревакцинацію дорослих птахів в стаціонарно неблагополучних господарствах проводять через 5-6 міс: качок – в дозі 2 мл, гусей – в дозі 4 мл.
11. При проведенні в господарствах вимушених і профілактичних щеплень проти пастерельозу та інших інфекційних хвороб птахів, необхідно робити щеплення проти вірусних інфекцій, а проти пастерельозу застосовують антибіотики або сульфаніламідні препарати. Через два тижні після щеплення проти вірусних інфекцій, птахів вакцинують проти пастерельозу емульгованою вакциною з одночасним застосуванням антибіотиків або сульфаніламідних препаратів в лікувальних дозах.
12. У вакцинованих птахів спостерігається загальна реакція, що проявляється незначним пригніченням, зниженням апетиту й підвищенням температури тіла на 1-1,5°С протягом 2-4 діб після щеплення. Місцева реакція проявляється незначною припухлістю місця введення вакцини.
13. На проведену вакцинацію складають відповідний акт в двох примірниках. Один примірник акта зберігають в господарстві, а другий у справах державної мережі ветеринарної медицини.

Вакцина проти пастерельозу птиці, сорбована, інактивована.

Сумська державна біофабрика, Україна.

1. Загальні положення.

1.1. Вакцина проти пастерельозу птиці інактивована сорбована призначена для профілактики пастерельозу птиці в неблагополучних щодо пастерельозу господарствах. За зовнішнім виглядом вакцина являє собою білувато-сіру

суспензію з білим осадом, що утворюється на дні флакона при зберіганні, який легко розбивається при струшуванні в гомогенну завись.

1.2. Вакцина випускається у скляних герметично закритих флаконах ємністю 200 мл. На флаконах повинна бути етикетка із зазначенням найменування й товарного знаку підприємства-виготовлювача, назви біопрепарату, кількості його у флаконі, номера серії, номера контролю, дати виготовлення (число, місяць, рік), дози і методу введення, терміну придатності, умов зберігання та зазначення технічних умов.

1.3. Вакцину зберігають у закритому, сухому, темному приміщенні при температурі 4-18°С. За таких умов термін придатності вакцини 18 місяців від дня її виготовлення.

1.4. Флакони з вакциною без маркування, з тріщинами, з наявністю сторонніх домішок, пластівців, які не розбиваються при струшуванні, флакони з вакциною, яка була заморожена, відкриті і не використані в день вакцинації – бракують і знезаражують кип'ятінням протягом 30 хвилин.

Порядок застосування вакцини.

2.1. Щеплюють тільки клінічно здорових курей, індиків, гусей, починаючи з 30-добового віку, а качок з 15-добового. Хвору, підозрілу в захворюванні птицю бракують.

2.2. Вакцину вводять внутрішньом'язово в крило між ліктьовою і променевою кістками в дозах (див. таблицю).

Таблиця

Вид птиці	**Вік, діб**	**Доза, мл**
Кури яєчних порід	30 – 60	0,5
	61 – 120	1,0
	121 і старші	2,0
Кури м'ясних порід	30 – 60	0,5
	61 – 90	1,0
	90 і старші	2,0
Індики	30	0,5
	30 – 60	1,0
	61 – 120	2,0
	121 і старші	4,0
Качки	15	0,5
	30 – 60	1,0
	61 і старші	2,0
Гуси	30	0,5
	31 – 60	1,0
	61 – 120	2,0
	121 і старші	4,0

2.3. Ревакцинацію індиків проводять через 6 міс, курей, качок і гусей – через 6-8 міс.

2.4. Місце ін'єкції обробляють дезінфікуючим розчином, голки й шприци стерилізують кип'ятінням у дистильованій воді протягом 30 хв. Перед застосуванням вакцину ретельно збовтують.

2.5. Перед вакцинацією необхідно провести дезінфекцію приміщень і повітря, згідно з діючою Інструкцією з проведення аерозольної дезінфекції птахівничих приміщень у присутності птиці.
2.6. Для запобігання захворювання птиці на пастерельоз у вогнищі інфекції в період розвитку імунітету необхідно використовувати поєднане застосування вакцини з антибіотиками тетрациклінової групи або левоміцетином у дозах 50-60 мг/кг живої маси протягом 5 діб підряд з кормом.
2.7. У вакцинованої птиці на 14-21 добу утворюється імунітет тривалістю 6-8 міс.

6.8. Лістеріоз.

Лістеріозна сироватка ІЕКВМ для реакції зв'язування комплементу (РЗК).

ІЕКВМ НААН України.
Опис. Лістеріозна сироватка ІЕКВМ для реакції зв'язування комплементу (РЗК) – прозора рідина, жовтувато-солом'яного або рожевого кольору.
Склад. Лістеріозну сироватку одержують від кролів, імунізованих лістеріозним антигеном.
Застосування. Лістеріозна сироватка застосовується для дослідження на лістеріоз сироваток крові усіх видів тварин у реакції зв'язування комплементу.
Форма випуску. Флакони по 10 мл.
Зберігання. У чистому сухому темному місці при 5 – 10°С. Термін придатності 2 роки від дати виготовлення.

Суха жива вакцина проти лістеріозу сільськогосподарських тварин з штаму лістерій АУФ виготовляється з вакцинного штаму АУФ (штам 1-го серотипу атенуйованих дією ультрафіолетових променів на вірулентну культуру штаму А). Застосовується для профілактики лістеріозу. Імунітет настає через 10-14 діб після вакцинації і зберігається не менше 10 місяців.

6.9. Хвороба Ауєскі.

Вакцина маркована, g1-інактивована концентрована емульгована, проти хвороби Ауєскі.

НВП «Біо-Тест-Лабораторія», Україна.
1. Загальні положення.
1.1. Вакцина являє собою гомогенну маслянисту рідину білого кольору.
1.2. Вакцину випускають у флаконах ємністю по 10,0; 20,0; 100,0: 200,0 мл, маркують і пакують відповідно до ТУ, перед використанням старанно струшують і нагрівають до 35°С на водяній бані протягом 20 хвилин.

1.3. Термін придатності вакцини - 18 міс. від дня виготовлення за умов зберігання у темному місці при 2 - 8°С.
1.4. Флакони з тріщинами, порушенням укупорення, зміною кольору та консистенції вакцини, без етикеток і невикористані протягом 8 год. після відкупорювання чи заморожені - вибраковують і знищують.
2. Застосування вакцини.
2.1. Вакцину застосовують для профілактичної імунізації свиней проти хвороби Ауєски.
2.2. Вакцину вводять внутрішньом'язово, в місце внутрішньої поверхні стегна, або в шию, одноразово. Імунітет у щеплених тварин настає через 7-10 діб і зберігається 6 міс.
2.3. З профілактичною метою вакцинують всіх клінічно здорових свиней в дозі 1 мл, незалежно від віку тварини. Поросят перший раз щеплять у віці 10-12 тижнів, свиней - за 3 тижні до осіменіння. У випадку виникнення хвороби Ауєски вакцинують всіх клінічно здорових свиней, починаючи з 15-денного віку. Ревакцинацію проводять у дозі 1,0 мл через кожні 6 міс.
2.4. Шприци та голки перед щепленням стерилізують кип'ятінням. Для кожної тварини використовують окрему стерильну голку.
3. Заходи після вакцинації
3.1. Про проведення щеплення складають акт.
3.2. Забій щеплених тварин на м'ясо дозволяється незалежно від терміну вакцинації. Продукти забою реалізують без обмеження.

Вакцина БУК проти хвороби Ауєскі, концентрована, емульгована, інактивована.

НВП «Біо-Тест-Лабораторія», Україна.
1. Загальні положення.
1.1. Вакцина являє собою маслянисту білу рідину.
1.2. Вакцину випускають у флаконах по 10,0; 20,0; 100,0; 200,0 мл, маркують і пакують відповідно до ТУ, перед використанням старанно струшують і нагрівають до 35°С у водяній бані протягом 20 хв.
1.3. Термін придатності вакцини18 міс. від дня виготовлення при зберіганні в темних закритих приміщеннях при температурі 2 – 8°С.
1.4. Флакони з тріщинами, порушенням укупорювання, зміною кольору та консистенції вакцини, з розшаруванням у флаконі на масло, емульсію та воду, без етикеток і невикористані протягом 3 год. після відкупорювання чи заморожені — вибраковують і знищують.
2 Застосувант вакцини
2.1. Вакцину застосовують для профілактичної імунізації свиней проти хвороби Ауєскі. Вакцинують клінічно здорових тварин.
2.2. Вакцину вводять внутрішньом'язово в ділянці внутрішньої поверхні стегна або в шию, одноразово. Імунітет у щеплених тварин настає через 7-10 діб і зберігається 6 міс.
2.3. З профілактичною метою вакцинують всіх клінічно здорових свиней у дозі 1 мл незалежно від віку тварин. Поросят перший раз щеплять у віці

10-12 тижнів, свиней - за три тижні до осіменіння. У випадку виникнення хвороби Ауєски вакцинують всіх клінічно здорових свиней, починаючи з 15-денного віку. Ревакцинацію проводять у дозі 1 мл через кожні 6 місяців. Для кожної тварини використовують окрему стерильну голку.

2.4. Норок, лисиць і песців вакцинують у 60-добовому віці у дозі 0,5 мл. Звірів основного стада ревакцинують через кожні 6 місяців.

2.5. Овець вакцинують тільки у неблагополучному господарстві. Ягнят у віці 1-6 місяців щеплять у дозі 0,5 мл; овець у віці старше 6 місяців - у дозі 1 мл.

2.6. Шприци та голки перед щепленням стерилізують кип'ятінням.

3. Заходи після вакцинації

3.1. Про проведення щеплення складають акт.

3.2. Забій щеплених тварин на м'ясо дозволяється незалежно від терміну вакцинації. Продукти забою реалізують без обмеження.

Суімун АДІВАК+ – вакцина жива маркована gE-негативна, суха культуральна проти хвороби Ауескі, ліофілізат.

Біо Тест Лаб, Україна

*Склад***.** Вірус хвороби Ауєскі, gE–негативний штам “КБ” (штам Барта К61).

*Фармацевтична форма***.** Ліофілізат.

*Імунобіологічні властивості***.** Після вакцинації у свиней імунний захист настає через 48 годин, а оптимальний рівень імунітету формується впродовж 7 діб і зберігається до 6 місяців. Методом імуноферментного аналізу можна визначити в сироватках крові вакцинованих свиней рівень антитіл до глікопротеїну gE або gB, що дозволить відрізнити вакцинованих від інфікованих свиней.

*Показання***.** Для профілактики хвороби Ауєскі.

*Особливі вказівки (при поросності, лактації)***.** Поросних свиноматок не рекомендується вакцинувати за тиждень до опоросу. Під час лактації застережень до вакцинації немає.

*Спосіб застосування та дози***.** Вакцину безпосередньо перед застосуванням розчиняють з розрахунку 2,0 мл на дозу. Вакцину вводять по 2,0 мл внутрішньом’язово в ділянці шийних м’язів або інтраназально по 1,0 мл в кожну ніздрю.

Схема вакцинації. Все поголів’я свиней, яке щеплюється вперше, вакцинують внутрішньом’язово двічі з інтервалом 3-4 тижні (масова вакцинація).

В подальшому: Свиноматки і кнурі – масова вакцинація 3 рази на рік. Якщо в господарстві присутній інтенсивний тиск польового вірусу – протягом першого року проводять 4 масові вакцинації (кожні три місяці).

Ремонтний молодняк вакцинують двократно. Перший раз – за два місяці до осіменіння з ревакцинацією – через 3-4 тижні.

Поросят вакцинують двократно. Перший раз вакцинують у віці 9 тижнів, другий – в 12 тижнів. Якщо інфікування поросят в господарстві має місце до 10-тижневого віку (раннє інфікування), то поросят вакцинують інтраназально по 1,0 мл в кожну ніздрю в підсисний період в віці 2-3 тижні та дворазово внутрішньом’язово в віці 6-8 і 9-12 тижнів.

Оптимальну схему вакцинації для кожного господарства розробляють за результатами серологічного моніторингу проб сивороток крові свиней.
Термін придатності. 18 місяців.
Умови зберігання. В темному місці при температурі від 2-8˚С.

Суімун АДІВАК – вакцина інактивована емульсин маркована gE-негативна проти хвороби Ауескі.

Біо Тест Лаб, Україна
Склад. Вірус хвороби Ауєскі gJE-негативний. штам „77/ЗВ" (клон штаму Барта К61).
Фармацевтична форма. Емульсія.
Імунобіологічні властивості. Імунітет у тварин настає через 7-10 діб після вакцинації і зберігається до 6 місяців. Методом імуноферментного аналізу можна визначити в сироватках крові вакцинованих свиней рівень антитіл до глікопротеїну gE або gB, що дозволить відрізнити вакцинованих від інфікованих свиней.
Вид тварин. Свині, ВРХ, вівці, хутрові звірі та м'ясоїдні.
Показання до застосування. Для профілактики хвороби Ауєскі.
Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять внутрішньом'язово: свиням в ділянці шийних м'язів або внутрішньої поверхні стегна: старшим 6-ти тижневого віку по 2 мл, молодшим – по 1,0 мл.

Оптимальну схему вакцинації, для кожного господарства розробляють за результатами серологічного моніторингу проб сироваток крові свиней. Все поголів'я свиней, яке вакцинується вперше, вакцинують двічі з інтервалом 3-4 тижні (масова вакцинація).

В подальшому: Свиноматки і кнурі – масова вакцинація 3 рази на рік. Якщо в господарстві присутній інтенсивний тиск польового вірусу протягом першого року проводять 4 масові вакцинації (кожні три місяці). Ремонтний молодняк вакцинують двократно. Перший раз – за два місяці до осіменіння з ревакцинацією – через 3-4 тижні.

Поросят вакцинують двократно. Перший раз вакцинують у віці 6-8 тижнів, та повторно через 3-4 тижні. Якщо інфікування поросят в господарстві має місце до 10-тижневого віку (раннє інфікування), то поросят вакцинують в дозі 1,0 мл з 15-ти денного віку, повторно – через 3-4 тижні в дозі 2,0 мл. Великій рогатій худобі вакцину вводять у ділянці крупа: старшим 6-ти тижневого віку по 2,0 мл, молодшим - по 1,0 мл. Вівцям тільки у неблагополучному господарстві. Ягнят у віці 1-6 місяців щеплять у дозі 0.5 мл: овець старше 6 місяців – у дозі 1,0 мл.

Здоровим та умовно здоровим хутровим звірям та м'ясоїдним з 60-денного віку у дозі 0,5 мл. Звірів основного стада ревакцинують у дозі 0,5 мл через 4 місяці, в подальшому через кожні 6 місяців.
Термін придатності. 18 місяців.

АУФІЛ ПЛЮС, AUPHYL® PLUS - вакцина жива ліофілізована проти хвороби Ауєскі свиней.

Сева-Філаксія Ветеринарі, Угорщина

Склад. Аттенуйований вірус хвороби Ауєскі, штам ”MNC+/10a”.

Фармацевтична форма. Ліофілізат з розчинником.

Імунобіологічні властивості. Для активної імунізації свиней проти хвороби Ауєскі. Імунна відповідь у свиней формується протягом 21 доби після вакцинації, й зберігається не менше 5 місяців. У молодняку, отриманого від свиноматок, вакцинованих за 3 тижні до опоросу, імунітет зберігається не менше 6 тижнів.

Показання до застосування. Для активної імунізації свиней проти хвороби Ауєскі.

Спосіб застосування та дози. Вакцинації підлягають клінічно здорові поросята у віці 8-10 тижнів. У неблагополучних щодо захворювання господарствах поросят вакцинують двічі, у віці 8 тижнів і повторно у віці 11-12 тижнів. Для створення колострального імунітету у потомства ремонтних свинок вакцинують двічі у віці 8-10 тижнів з інтервалом 4 тижні, потім супоросних свиноматок вакцинують одноразово за 3 тижні до опоросу. Вакцинацію поросят, отриманих від вакцинованих маток, проводять з 8-тижневого віку. З метою контролю поширення інфекції у разі спалаху хвороби Ауєскі вакцинацію проводять негайно після появи перших клінічних випадків захворювання.

Перед застосуванням вакцину змішують з розчинником з розрахунку 1 доза вакцини на 2 мл розчинника і ретельно струшують. Під час проведення вакцинації вакцину слід періодично струшувати до утворення однорідної суспензії. Вакцину вводять з дотриманням правил асептики внутрішньом'язово одноразово в дозі 2 мл, в ділянці шиї за вухом.

Умови зберігання. В захищеному від світла місці за температури 2-8°С.

Термін придатності. Вакцини – 24 місяці, розчинника – 30 місяців.

Глобулін проти хвороби Ауєски сільськогосподарських тварин і хутрових звірів виготовляється з гіперімунної сироватки шляхом фракціонування і одержання гамма-глобулінів. Використовують з лікувальною і профілактичною метою. Дорослим тваринам вводять внутрішньом’язово, а молодняку до 2 тижневого віку – підшкірно. Пасивний імунітет триває 3-4 тижні.

Сироватка проти хвороби Ауєски виготовляється шляхом гіперімунізації коней або свиней. Перед використанням підігрівається на водяній бані до 37-38°С. Застосовується з профілактичною і лікувальною метою в дозах від 10 до 100 мл. в залежності від віку і виду тварин. Імунітет зберігається протягом 10-15 діб.

6.10. Некробактеріоз.

Некросан – вакцина проти некробактеріозу, некротичного гепатиту, злоякісного набряку, інфекційної (анаеробної) ентеротоксемії тварин, асоційована інактивована концентрована.

Інститут ветеринарної медицини НААН України.

Опис. Прозора рідина зеленуватого кольору з блакитно-сірим осадом, що складає близько 25 % загального вмісту флакону. Осад легко розбивається при збовтуванні, утворюючи відносно стійку рівномірну суспензію.

Склад. Суміш антигенів відселекціонованих інактивованих епізоотичних штамів відповідних мікроорганізмів в оптимальних співвідношеннях, адаптогенів та імуномоделюючих засобів природного походження.

Застосування. Для профілактичного щеплення тварин проти некробактеріозу, некротичного гепатиту, злоякісного набряку, інфекційної (анаеробної) ентеротоксемії. Щепленню підлягає все поголів'я, виходячи з епізоотичної ситуації.

Дозування. Перед використанням флакони з вакциною переглядають, струшують, підігрівають у теплій воді до 36 – 38°С. Вакцину вводять підшкірно в ділянці шиї або внутрішньом'язово, використовуючи стерильну голку для кожної тварини. Вакцину застосовують у дозах відповідно до віку тварин та в залежності від епізоотичного стану господарства. Щеплять тварин двічі з інтервалом 2 тижні, а ревакцинацію здійснюють через 6 місяців одноразовим щепленням. При складній епізоотичній ситуації ревакцинувати тварин можна через 3-4 місяці. Вакцину застосовують у дозах, приведених в таблиці.

Напружений імунітет у щеплених тварин з'являється через 2 тижні після другого щеплення і триває протягом 6 міс. Вираженість та тривалість імунітету залежать від фізіологічного стану щеплених тварин.

Таблиця

Вид тварин	Вакцинація		Ревакцинація
	перша	друга	
Корови, нетелі, молодняк старший 2 років	10	10	10
Молодняк ВРХ, віком 1-2 р.	5	5	10
Молодняк ВРХ, віком 6-12 міс.	3	5	5
Телята віком 3-6 міс.	3	3	5
Вівці дорослі	3	3	5

Застереження. Протягом кількох днів після щеплення в окремих тварин може відзначатися місцева реакція на введення вакцини у вигляді незначних набряків з підвищенням температури, які зникають за 3-4 доби без надання лікарської допомоги. Частину вакцини, що залишається невикористаною у флаконі, знешкоджують 30-хв. кип'ятінням або додаванням до неї 5 % розчину формаліну, фенолу або гідроксиду натрію.

Форма випуску. Флакони по 100,200, 500 мл.
Зберігання. В сухому темному приміщенні при 4-8°С.
Термін придатності. 12 місяців.

6.11. Хламідіозний аборт.

Емульсин-вакцина проти хламідіозного аборту великої рогатої худоби, овець, кіз і свиней, інактивована.

Сумська державна біофабрика, Україна.
1. Загальні положення
1.1. Емульсин-вакцина інактивована проти хламідіозного аборту великої рогатої худоби, овець, кіз і свиней призначена для профілактичної вакцинації великої рогатої худоби, овець, кіз і свиней у неблагополучних і загрозливих щодо хламідіозу господарствах. На зовнішній вигляд вакцина являє собою емульсію білого кольору, в'язкої консистенції. Можливе в верхній частині флакона незначне відшарування мінерального масла, яке рівномірно розподіляється при струшуванні.
1.2. Вакцина випускається у скляних герметично закритих флаконах ємністю 200 мл. На етикетках флаконів повинно бути зазначено: назву підприємства-виготовлювача і його товарний знак, назву вакцини, кількість доз у флаконі, кількість вакцини у флаконі (в мл), номер серії і контролю, дату виготовлення (місяць, рік), термін придатності, умови зберігання, метод застосування і позначення технічних умов. В середину кожного ящика з вакциною вкладається три примірники листівки-вкладки.
1.3. Вакцину зберігають у сухому, темному місці при 4-10°С. При таких умовах зберігання термін придатності вакцини 12 міс. від дня її виготовлення.
1.4.Флакони з вакциною без маркування, з порушеною упаковкою, що мають тріщини, сторонні домішки, яка була заморожена, а також з невикористаною вакциною протягом 12 год. після розкриття флакону - бракують і знезаражують кип'ятінням протягом 30 хв.
2. Порядок застосування вакцини
2.1. Вакцинують молодняк і доросле поголів'я всіх видів тварин один раз на рік у дозах (мл), зазначених в таблиці.
2.2. Перед застосуванням флакони з вакциною ретельно струшують, а в холодний період року підігрівають у водяній бані при 39-40°С.
2.3. Вакцину вводять підшкірно:
- великій рогатій худобі – в ділянці підгруддя;
- вівцям і козам – в ділянці верхньої третини шиї;
- свиням – в ділянці шиї (за вухом).

Таблиця

Види тварин	Дози, мл
Велика рогата худоба:	
віком від 1 до 12 міс.	1,5
після 12 міс.	3,0
Вівці, кози:	
від 1 до 6 міс	0,5
після 6 міс.	1,0
Свині:	
від 1 до 6 міс.	1,0
Після 6 міс.	2,0

2.4. Імунітет у щеплених тварин настає на 20-25 добу після вакцинації і зберігається протягом 12 місяців.
2.5. При проведенні щеплень дотримуються загальноприйнятих правил асептики й антисептики. Шприци й голки перед щепленням стерилізують кип'ятінням.
2.6. У вакцинованих тварин на місці введення вакцини спостерігають місцеву реакцію у вигляді невеликого набряку, який зникає через 4-7 діб після щеплення.

6.12. Анаеробна ентеротоксемія.

Вельшісан – вакцина проти анаеробної ентеротоксемії тварин, полівалентна, концентрована, інактивована.

Інститут ветеринарної медицини НААН України.
Опис. Прозора зеленувата рідина з блакитним осадом, що складає біля 25 % загального вмісту флакона. Осад легко розбивається при збовтуванні, утворюючи стійку рівномірну суспензію.
Склад. Суміш антигенів відселекціонованих інактивованих епізоотичних штамів відповідних мікроорганізмів у оптимальних співвідношеннях, адаптогенів та імуномодулюючих засобів природного походження.
Застосування. Для профілактичного щеплення тварин. Щепленню підлягає все поголів'я, виходячи з епізоотичної ситуації.
Дозування. Перед використанням флакони з вакциною переглядають, струшують, підігрівають у теплій воді до 36-38°С. Вакцину вводять підшкірно або внутрішньом’язово в ділянці шиї або внутрішньої поверхні стегна, використовуючи стерильну голку для кожної тварини. Вакцину застосовують у дозах відповідно до віку тварин та в залежності від епізоотичного стану господарства. Вакцинують тварин двічі з інтервалом 2 тижні, а ревакцинацію здійснюють через 6 місяців одноразовим щепленням. При складній епізоотичної ситуації ревакцинувати тварин можна через 3-4 міс. Вакцину застосовують у дозах, наведених у таблиці.

Таблиця

Вид тварин	1 вакцинація, мл	2 вакцинація, мл	Ревакцинація, мл
Корови, нетелі за 60-50 і 40-30 днів до розтелу	10	10	10
Телята віком 10 днів - 2 міс.	2	2	5
Телята віком 2-3 міс.	3	3	5
Телята віком старші 3 міс.	3	5	5
Свиноматки перед осіменінням	5	10	10
Свиноматки за 3О і 15 днів до опоросу	5	10	10
Поросята віком 10 днів - 2 міс.	5	10	10
Поросята віком 2—4 міс.	3	3	5
Поросята старші 4 міс.	3	5	5
Вівці перед осіменінням	3	5	5
Вівці перед окотом за 3О і 15 днів	3	5	5
Ягнята 1—3 міс.	1	1	3
Ягнята старші 3 міс.	2	2	3

Напружений імунітет у щеплених тварин з'являється через 2 тижні після другого щеплення і триває протягом 6 міс. Вираженість та тривалість імунітету залежать від фізіологічного стану щеплених тварин.

Застереження. Протягом кількох днів після щеплення у окремих тварин може відмічатися місцева реакція на введення вакцини в вигляді незначних набряків з підвищенням температури, які зникають за 3-4 доби без надання лікарської допомоги. Частину вакцини, що залишається невикористаною у флаконі, знешкоджують кип'ятінням або додаванням до неї 5-% розчину формаліну, фенолу або гідроксиду натру.

Форма випуску. Флакони по 100, 200, 500 мл.

Зберігання. У темному приміщенні при 4-8°С.

Термін придатності. 18 місяців.

Вельшісальм – вакцина проти анаеробної ентеротоксемії і сальмонельозу тварин, асоційована, концентрована, інактивована.

Інститут ветеринарної медицини НААН України.

Опис. Прозора зеленувата рідина з блакитним осадом, що складає біля 25 % загального вмісту флакона. Осад легко розбивається при збовтуванні, утворюючи стійку рівномірну суспензію.

Склад. Суміш антигенів відселекціонованих інактивованих епізоотичних штамів відповідних мікроорганізмів у оптимальних співвідношеннях, адаптогенів та імуномодулюючих засобів природного походження.

Застосування. Для профілактичного щеплення тварин.

Дозування. Перед використанням флакони з вакциною переглядають, струшують, підігрівають у теплій воді до 36-38°С. Вакцину вводять підшкірно або внутрішньом'язово в ділянці шиї або внутрішньої поверхні стегна, використовуючи стерильну голку для кожної тварини. Вакцину

застосовують у дозах відповідно до віку тварин та в залежності від епізоотичного стану господарства. Щеплять тварин двічі з інтервалом 2 тижні, а ревакцинацію здійснюють через 6 міс. одноразовим щепленням. Вакцину застосовують у дозах (в мл), наведених в таблиці.

Таблиця

Вид тварин	**Вакцинація, доза, мл**	**Ревакцинація, доза, мл**	**Строк, міс.**
ВРХ.верблюди, коні,осли, мули			
до 6 місяців	4	4	6
від 6 до 12 міс.	4	8	6
від 1 до 2 р.	8	8	12
Дорослі тварини	10	10	12
Бики-плідники	15	15	12
Вівці, кози:			
до 6 місяців	2	3	6
від 6 до 12 міс.	3	4	12
Барани і вівцематки	5	5	12
Лисиці і песці:			
до 6 місяців	1	2	6
після 6 міс.	2	3	12
Норки	1	1	6

Напружений імунітет у щеплених тварин з'являється через 2 тижні після другого щеплення і триває протягом 6 місяців. Вираженість та тривалість імунітету залежать від фізіологічного стану щеплених тварин.

Застереження. Протягом кількох днів після щеплення у окремих тварин може відмічатися місцева реакція на введення вакцини в вигляді незначних набряків з підвищенням температури, які зникають за 3-4 доби без надання лікарської допомоги. Частину вакцини, що залишається невикористаною у флаконі, знешкоджують кип'ятінням або додаванням до неї 5 % розчину формаліну, фенолу або гідроксиду натрію.

Форма випуску. Флакони, ємністю по 10, 20, 50, 100, 200 мл.

Зберігання. Зберігають вакцину у темному місці при 4-8°С.

Термін придатності. 18 місяців.

6.13. Дерматомікози.

***ЛТФ-130* – вакцина проти трихофітозу великої рогатої худоби.**

Ставропольська біофабрика, Російська Федерація.

Опис. Пориста суха маса від сірого до бежевого кольору у вигляді таблетки. При струшуванні відстає від стінок флакона. Вакцина жива.

Склад. Атенуйована культура гриба *Trichophyton verrucosum Bodin* 1902.
Застосування. Профілактика й терапія дерматофітозів великої рогатої худоби. Перед застосуванням суху вакцину ре суспендують із дотриманням правил асептики стерильним розчинником для вакцин проти дерматофітозів тварин у співвідношенні 1 доза вакцини та 5 мл розчинника. При струшуванні вміст флакона з вакциною повинен легко розчинятися, утворюючи гомогенну зависі.
Дозування. Препарат вводять внутрішньом'язово в ділянці сідничних м'язів з дотриманням правил асептики дворазово з інтервалом 10-14 днів з профілактичною метою (дивись таблицю).

Таблиця

Вік телят	**Доза, мл**
від 1 до 4 міс.	5
від 5 до 8 міс.	8
після 8 міс.	10

З терапевтичною метою вакцину вводять у подвійній дозі дворазово з тими ж інтервалами. Імунітет у щеплених тварин настає через 30 діб після введення вакцини й зберігається не менше 7 років. Сильно ураженим тваринам через 10-12 діб після другої ін'єкції вакцину вводять третій раз у тих же дозах. Введення вакцини тваринам, які знаходяться в інкубаційному періоді трихофітозу, але не мають клінічних ознак захворювання, може привести до утворення трихофітозних вогнищ, іноді множинних. В цьому випадку тваринам вакцина вводиться одноразово в терапевтичній дозі.
Протипоказання. Забороняється вакцинувати тварин, які мають підвищену температуру тіла, а також в останні строки вагітності, при неблагополуччі господарств по гострих інфекційних захворюваннях, а також ослаблених тварин.
Форма випуску. Флакони по 10; 5; 2,5; 2; 1 мл.
Зберігання. У темному сухому приміщенні при 2-8°С.
Термін придатності. 1 рік.

***Полівак-ТМ* – вакцина проти дерматомікозів коней, великої рогатої худоби, собак та котів, інактивована.**

ЗАТ«Науково-виробниче об'єднання НАРВАК», Російська Федерація.
Опис. Однорідна рідина світло-коричневого кольору з тонким осадом на дні, що легко розбивається при струшуванні.
Склад. 8 видів і різновидів грибів Тріхофітон і Мікроспорум: Trichophyton verrucosum; Trichophyton mentagrophytes; Trichophyton equinum; Trichophyton sarkisovi; Mikrosporum canis; Mikrosporum canis var.obesum; Mikrosporum canis var. distornum; Mikrosporum gypseum.
Застосування. Вакцинація коней, великої рогатої худоби, собак та кішок проти трихофітії і мікроспорії.
Дозування. Перед застосуванням флакони або ампули ретельно струшують. З профілактичною і лікувальною метою вакцину застосовують внутрішньо-

м'язово в дозах, зазначених в таблиці. Тваринам, з проявами клінічних ознак хвороби, вводять лікувальну дозу вакцини, а в особливо тяжких випадках вводять вакцину 3-4 рази. Імунітет у щеплених тварин формується через 20-30 діб після другої вакцинації і триває не менше 12 місяців з моменту першого введення вакцини.

Застереження. У окремих тварин на місці введення вакцини може виникнути невеликий набряк і запалення, які зникають без лікувального втручання через 3-4 доби. Необхідно дотримуватись загальних санітарних правил і використовувати лише стерильні матеріали та інструменти без залишків дезінфектантів.

Таблиця

Вид тварин	**Вік**	**Місце введення**	**Доза на введення, мл**	
			Профілак-тична	**Лікуваль-на**
Коні	3-12 міс. старші 12 міс.	М'язи шиї, грудини	0,5 – 0,5	0.5 – 0,5
ВРХ	1-12 міс. старші 12 міс.	М'язи шиї, грудини або задньостегнової групи м'язів	5 – 8	8 – 8
Собаки	1-10 міс. старші 10 міс.	Задньостегнові м’язи, шия, лопатка	0,3 – 0,3	0,5 – 0,6
Домашні коти	1-5 міс. старші 5 міс.	Задньостегнові м'язи	1,0 – 1,5	1,5 – 2,0

Форма випуску. Для коней – герметично закриті флакони або ампули по 10 або 20 комерційних доз (1 комерційна доза складає 0,5 мл). Для великої рогатої худоби - герметично закриті флакони по 10, 20, 40 або 100 комерційних доз (1 комерційна доза складає 5,0 мл). Для собак - герметично закриті флакони або ампули по 1-2 комерційні дози (1 комерційна доза складає 0,6 мл). Для кішок – герметично закриті флакони або ампули по 1-2 комерційні дози (1 комерційна доза складає 1,0 мл).

Зберігання. При 2-10°С у темному місці.

Термін придатності. 18 місяців.

Вакдерм (Vacderm) – вакцина проти дерматофітозів тварин.

Фірма «НПВіЗЦ «ВЕТЗВЕРОЦЕНТР»,Росія

Лікарська форма – суспензія для ін'єкцій (інактивована вакцина). Вакцина Вакдерм виготовлена із грибних клітин виробничих штамівв культур дерматофітів Microsporum canis, Microsporum gypseum і Trichophyton mentagrophytes.

Властивості. Вакцина викликає формування іммунної відповіді у тварин до дерматофітів через 25-30 діб після дворазового введення. Стійкість поствакцинального імунітету зберігається не менше 12 місяців.

Порядок застосування. Вакцина призначена для профілактики і лікування дерматофітозів котів, собак, хутрових звірів і кролів. Вакцину вводять внутрішньом'язево двократно в ділянці стегна з інтервалом 10-14 діб в наступних дозах:

– котам у віці 1-3 місяці по 0,5 мл.;
– котам старшим 3 місяці по 1,0 мл.;
– собакам з 2-х місячного віку масою менше 5 кг по 0,5 мл.;
– собакам з 2-х місячного віку масою більше 5 кг по 1,0 мл.;
– кролям 50-денного віку по 0,5 мл.;
– кролям старше 50-денного віку по 1,0 мл.;
– хутровим звірам з 30 до 50-денного віку по 0,5 мл.;
– хутровим звірам старше 50-денного віку по 1,0 мл.

Наступні профілактичні ревакцинації тваринам проводять щорічно, двократно з інтервалом 10-14 діб, в дозах, вказаниxx вище. За 10 діб до вакцинації необхідно провести дегельмінтизацію тварини. При проведенні вакцинації дотримуються загальних правил асептики і антисептики. Імунізація тварин, що перебувають в інкубаційному періоді захворювання дерматофітозами, може провокувати прискорення прояву клінічних ознак в місцях локалізації збудника (на шкірі тварини з'являються поодинокі або множинні мікотичні вогнища). В такому випадку через 10-14 діб необхідно повторити двохразове введення вакцини в тих же дозах і з тим же інтервалом, як вказано вище.

Зберігання. В сухому темному месці при температурі 2-10ºС.

Термін придатності. 12 місяців.

Мікродерм-вакцина для профілактики та лікування дерматомікозів (мікроспорії, трихофітії) собак, котів та інших тварин.

Аптека-Сервіс,Росія.

*Форма випуску***.** Суха вакцина (для приготування розчину), рідка вакцина (разчин для ин'єкцій).

Показання. Профілактика та лікування дерматомікозів.

*Застосування:*Суху вакцину розчиняють розчинником (дистильована вода, фіологічний розчин) в пропорції 1 мл розчинника на 1 дозу (1 мл) вакцини. Рідку вакцину застосовують, ретельно перемішавши перед застосуванням. Вакцину мікродерм вводять внутрішньом'язево, зазвичай двократно, з інтервалом 10-14 днів, в різні кінцівки. У випадку зникнення клінічних ознак захворювання після 1-ї ін'єкції, 2-у ін'єкцію проводити не обов'язково.

Собакам у віці від 1,5 до 6 місяців в дозі 0,5 мл (профілактична) – 1 мл (лікувальна).

Собакам у віці від 6 місяців в дозі 1 мл – 2 мл (в залежності від маси тварини).

Котам у віці від 1,5 до 6 місяців в дозі 0,3 мл-0,5 мл (профілактична) - 0,5 мл-1 мл (лікувальна).

Котам у віці від 6 місяців в дозі 1 мл – 2 мл (в залежності від маси тварини).

Кролям у віці від 1,5 до 3 місяців в дозі 0,5 мл (профілактична) – 1 мл (лікувальна).

Кролям від 3 місяців в дозі 1 мл-2 мл (в залежності від маси тварин).

Лисицям, песцям у віці від 1,5 до 3 місяців в дозі дозі 0,5 мл (профілактична) – 1 мл (лікувальна).

Лисицям, песцям у віці від 4 місяців та дорослим в дозі 1 мл – 2 мл.

Нутріям з 2 місячного віку 0,5-1 мл.

У тварин провакцинованих з профілактичною метою імунітет виробляється через 25-30 днів після вакцинації і триває на протязі 12-ти місяців.

Протипоказання: не застосовувати хворим і ослабленним тваринам; не застосовувати тваринам з підвищеною температурою тіла; не застосовувати тваринам в другій половині вагітності

Побічні явища: припухлість в місці введення вакцини (зазвичай зникає через 3 - 5 днів самостійно); втрата апетиту; в'ялість.

6.14. Ботулізм.

Імунітет при ботулізмі антитоксичний і типоспецифічний. Активна імунізація сільськогосподарських тварин проти ботулізму в даний час не проводиться, так як ботулізм у цих тварин зустрічається дуже рідко. В країнах, де ботулізм розповсюджений серед великої рогатої худоби (Південна Африка, Австралія, Франція), практикується їх імунізація ботуліновими анатоксинами типів A, B, C, D.

Активна імунізація широко використовується для профілактики ботулізму норок. З цією метою використовується:

Концентрована – галунова вакцина проти ботулізму норок.

Вакцина містить вбиту формаліном, фенолом і осаджену алюмінієво-калієвими галунами культуру збудника ботулізму норок типу С. За фізико-хімічними і біологічними властивостями вакцина являє собою суспензію, при відстоюванні якої утворюється осад сіруватого кольору і надосадова рідина жовтуватого кольору. Вакцину використовують для профілактичної імунізації норок у віці 45 діб і старше. Вакцинації підлягають тварини з ознаками розладу функції шлунково-кишкового тракту, при відказі від корму, при пригніченому стані і з іншими ознаками захворювання. Вакцину вводять внутрішньом’язово в дозі 1,0 мл. Імунітет у вакцинованих норок настає через 15-20 діб після щеплення і триває не менше одного року. Вакцину випускають у флаконах ємністю 100 мл. Вакцину зберігають в

темному сухому місці при температурі 2-15°С. Термін придатності 18 місяців з дня виготовлення.

Асоційована вакцина проти ботулізму і пастерельозу норок.

Вводять норкам з 40-добового віку в дозі 1,5 мл одноразово внутрішньом'язово. Імунітет настає через 2-3 тижні після вакцинації і триває не менше як 12 місяців проти ботулізму і 4-5 місяців проти пастерельозу.

Для специфічної профілактики ботулізму норок у даний час запропоновано ряд імпортних вакцин, що зареєстровані і дозволені до застосування в Україні, а саме:

Фебривак – 3 плюс (*FEBRIVAC – 3 PLUS*) **інактивована вакцина проти вірусного ентериту, ботулізму і псевдомонозу норок** (*Німеччина*).

Вакцину застосовують для активної імунізації проти вірусного ентериту, ботулізму і псевдомонозу. Дозування: 1 мл підшкірно у віці 5-8 тижнів. Ревакцинації підлягає все доросле поголів'я щорічно за місяць до парування. Імунітет настає на 10 – 14 добу і триває 1 рік.

Дистокс (*DISTOX*) **вакцина проти чуми, вірусного ентериту і ботулізму норок** (*США*).

Дозування: 1 мл підшкірно у віці 8-10 тижнів. Ревакцинації підлягає все поголів'я щорічно за місяць до парування. Імунітет настає на 14 добу і триває 1 рік.

Дистокс плюс (*DISTOX PLUS*) **вакцина проти чуми вірусного ентериту, ботулізму і псевдомонозу норок** (*США*).

Дозування: 1 мл підшкірно у 8 – 10-ти тижневому віці. Ревакцинації підлягає все доросле поголів'я щорічно за місяць до парування. Імунітет настає на 14 добу і триває 1 рік.

Біоком (*BIOCOM*) **вакцина проти чуми вірусного ентериту, ботулізму і псевдомонозу норок** (*США*).

Дозування: 1 мл підшкірно з 10-ти місячного віку. Імунітет настає на 14 добу і триває 1 рік.

Анатоксична сироватка.

Застосовується для специфічної терапії хворих ботулізмом тварин. Сироватка ефективна тільки в тому випадку, якщо її вводять на початку захворювання у великих дозах. Для коней лікувальна доза повинна становити не менше 600-900 МО на одну внутрішньовенну ін'єкцію (МО – кількість антитоксину, який здатний нейтралізувати 100 мінімальних смертельних доз токсину для білої миші. Звичайний титр медичних сироваток 1500 МО в мл).

7. Хвороби жуйних тварин.

7.1. Емфізематозний карбункул.

Формолвакцина проти емфізематозного карбункулу великої рогатої худоби і овець, ГОА концентрована.

Сумська державна біофабрика, Україна

Опис. Суспензія сіруватого кольору з крихким сірувато-білим осадом на дні флакону, що при струшуванні легко розбивається в рівномірну завись. Надосадова рідина жовтуватого кольору.

Склад. Концентрована культура збудника емфізематозного карбункулу великої рогатої худоби і овець.

Застосування. Для профілактичної імунізації великої рогатої худоби (ВРХ) і овець проти захворювання на емфізематозний карбункул.

Дозування. Вакцинують не пізніше як за 14 діб до початку випасу тварин. ВРХ вакцинують у віці від 3-х місяців до 4-х років. При виникненні в господарстві захворювання щеплять все поголів'я ВРХ. Телята, які щеплені у віці менше 6 міс, при досягненні цього віку підлягають щепленню повторно.

В господарствах, де спостерігається захворювання на емфізематозний карбункул серед овець, щеплять все поголів'я овець віком від 6 місяців. Перед застосуванням флакони з вакциною струшують і підігрівають до 37 – 38°С у водяній бані. ВРХ та вівцям вводять вакцину в дозі 3 або 2 мл у відповідності зазначення на етикетці флакону, незалежно від маси тіла, віку й вгодованості. Вираженої місцевої й загальної реакції на введення вакцини у тварин не спостерігається.

Імунітет у вакцинованих тварин формується на 14 добу після щеплення і триває до 6 місяців.

Застереження. Не рекомендується застосовувати вакцину тваринам відразу після кастрації і спилювання рогів, а також протягом 7-10 діб після отелення і в останній місяць тільності (кітності). Вакцина не утворює імунітету проти збудників із групи злоякісного набряку. При наявності у флаконі з вакциною сторонніх домішок, плісняви, пластівців, які не розбиваються при струшуванні, заморожені та ін., при порушенні щільності закупорки, відсутності етикетки, а також при невикористанні препарату протягом чотирьох годин після розведення знешкоджують 30-хвилинним кип'ятінням.

Форма випуску. Флакони по 200 мл.

Зберігання. В сухому темному приміщенні при 2-15°С.

Термін придатності. 12 місяців.

7.2. Лейкоз.

Набір компонентів для серологічної діагностики лейкозу великої рогатої худоби в реакції імунодифузії (РІД).

Інститут епізоотології НААН України.

Опис. Набір призначений для прижиттєвої діагностики лейкозу великої рогатої худоби.

Склад. Набір розрахований для дослідження вказаної на етикетці коробки кількості проб сироватки крові. Антиген і позитивна контрольна сироватка крові, які входять до складу набору, випускаються в двох варіантах – рідкому та сухому.

Застосування. Набір застосовують для прижиттєвої діагностики лейкозу великої рогатої худоби в реакції імунодифузії, яку виконують в такій послідовності:

1. Агаро-сольову суміш переносять в колбу, додають вказану на етикетці кількість дистильованої води і перемішують 15-30 секунд. Колбу з суспензією вміщують у киплячу водяну баню і витримують 50-60 хвилин, періодично перемішуючи вміст до повного розчинення.

1.1. Розплавлений агар-гель наливають у чашки Петрі по 12,5 мл або на предметні скельця по 2 мл, які розміщують на столі, що має горизонтальну поверхню. Формування щільного шару гелю, придатного для прорізки лунок проходить 15-20 хвилин. Чашки Петрі на час охолодження гелю залишають відкритими.

1.2. За допомогою круглого або прямокутного штампів прорізують лунки в гелі. Утворені гелеві диски видаляють із лунок за допомогою вакуумного насоса при від'ємному тиску 0,4 – 0,6 атм.

2. Антиген для реакції імунодифузії рідкий застосовують без попередньої підготовки.

3. Позитивну контрольну сироватку розводять так, як вказано на етикетці флакону з сироваткою.

4. При застосуванні прямокутного штампа антиген і контрольну сироватку вносять у центральні лунки, а контрольну сироватку у дві діаметрально протилежні; досліджувані сироватки вносять у вільні периферичні лунки. Кожний реагент вносять окремою піпеткою.

5. Оцінка результатів реакції імунодифузії. Облік реакції імунодифузії проводять через 48 год. Для чого чашки Петрі або предметні скельця з реагентами розглядають у промені світла освітлювача (ОИ-19, ОИ-24 та інші при синьому світлофільтрі).

5.1. Результати реакції імунодифузії з досліджуваними сироватками оцінюють у порівнянні з реакціями антигену і контрольної сироватки.

5.2. Реакцію з досліджуваними сироватками оцінюють як позитивну й негативну.

5.2.1. Позитивна реакція з досліджуваною сироваткою характеризується утворенням лінії преципітації, яка з'єднується з лінією преципітації, що утворена між лунками з антигеном і контрольною сироваткою.

5.2.2. Суцільна лінія преципітації між лунками з антигеном і досліджуваною сироваткою може бути відсутня, але лінія преципітації між лунками з антигеном і контрольною сироваткою утворює гачок, що направлений до досліджуваної сироватки.

5.2.3. Можливе утворення двох ліній преципітації, з яких одна з'єднується з лінією преципітації, що утворена між лунками з контрольною сироваткою і антигеном, друга являє собою пряму лінію, що розміщена ближче до лунки з досліджуваною сироваткою. Утворення цієї лінії свідчить про наявність у досліджуваній сироватці антитіл проти р-24-антигену вірусу лейкозу.

5.2.4. Негативна реакція з досліджуваною сироваткою характеризується відсутністю лінії преципітації між лунками з антигеном і сироваткою. В тому випадку, коли утворена лінія між лунками з антигеном і досліджуваною сироваткою не з'єднуються з лінією преципітації між лунками з антигеном і контрольною сироваткою, а перетинає її, реакцію вважають неспецифічною і читають як негативну.

5.3. При виникненні труднощів при читанні реакції імунодифузії внаслідок прояву неспецифічних ліній преципітації або зон опалесценції навколо лунок, рекомендується відмити гель агару 12 годин у 2-3 змінах 8,5% розчину КаСІ (співвідношення об'ємів промиваючої рідини й гелю агару повинно бути не менше 1:10). Якщо дефекти прояву реакції не вдається зняти промиванням, необхідно провести повторне дослідження.

Зберігання. В закритому сухому темному приміщенні при 4-8°С.

7.3. Інфекційний ринотрахеїт.

Вакцина ІЕКВМ проти інфекційного ринотрахеїту великої рогатої худоби (IPT-LG), жива.

ІЕКВМ НААН України.

1. Загальні положення

1.1. Вакцина жива проти інфекційного ринотрахеїту великої рогатої худоби IPT-LG (ІЕКВМ) виготовлена з авірулентного штаму вірусу ІРТ. Вакцина являє собою суху гомогенну масу жовто-рожевого кольору.

1.2. Вакцину випускають у скляних флаконах. На етикетках флаконів повинні бути зазначені найменування та кількість доз вакцини, номер серії, номер контролю, дата виготовлення, позначення ТУ. На коробках з вакциною повинно бути зазначені найменування і товарний знак підприємства-виготовлювача, найменування вакцини, кількість доз у флаконі, номер контролю, дата виготовлення, термін придатності, умови зберігання, позначення ТУ.

1.3. Флакони з вакциною, які мають пошкодження, візуальні зміни препарату, до використання не допускаються. Розкритий флакон вакцини використовується протягом 2-х годин. Залишок вакцини знешкоджують кип'ятінням протягом 10 хвилин.

1.4. Термін придатності вакцини – 12 місяців від дня виготовлення, за умови зберігання у сухому темному місці при 4 – 8°С. Транспортують вакцину всіма видами транспорту у відповідності до «Правил перевезення вантажів та багажу, що швидко псуються» і діють на цьому виді транспорту.

2. Порядок застосування

2.1. Вакцину застосовують для профілактичної імунізації великої рогатої худоби проти інфекційного ринотрахеїту в неблагополучних господарствах, та в господарствах, яким загрожує це захворювання.

2.2. Телят вакцинують у віці від 10 діб. Перша вакцинація повинна бути закінчена до досягнення ними місячного віку. Через 2-4 тижні їх вакцинують вдруге, а потім, залежно від епізоотичної ситуації, через 4-6 місяців після другої вакцинації щеплять втретє.

2.3. В стаціонарно неблагополучних господарствах тільних корів, незалежно від терміну тільності, щеплять дворазово з інтервалом 2-3 тижні, але другу вакцинацію проводять не пізніше, ніж за місяць до розтелу.

2.4. Вакцину вводять тваринам незалежно від маси й віку внутрішньом'язово в об'ємі 2 мл в ділянці середньої третини шиї. Інструменти готують відповідно до правил асептики. Місце введення дезінфікують 70° спиртом.

3. Облік ефективності щеплень і контроль за станом тварин

3.1. Ветеринарний лікар, під керівництвом якого проводилося щеплення, повинен вести спостереження за станом прищеплених тварин протягом 7 діб. Температуру міряють за вказівкою ветеринарного лікаря. Слід мати на увазі, що у тварин може бути короткочасне підвищення температури тіла й слабкі серозні витікання з носа без порушення загального стану.

3.2. Імунітет у вакцинованих тварин настає через 7-10 діб після щеплення і зберігається після ревакцинації не менше 6-ти місяців.

3.3. Вакцина не впливає на якість м'яса. Продукти забою реалізують без обмежень.

3.4. Щеплених тварин можна вивозити в інші господарства через 21 добу після щеплення.

Вакцина ІЕКВМ проти інфекційного ринотрахеїту великої рогатої худоби, рекомбінантна, інактивована.

ІЕКВМ НААН України.

Опис. Вакцина являє собою біло-жовту рідину з білим або кремовим осадом, що легко розбивається.

Склад. Культура Bacillus alvei-413, в геном якої інтегрований вірус інфекційного ринотрахеїту великої рогатої худоби.

Застосування. Основними користувачами вакцини є племінні та товарні м'ясо-молочні тваринницькі господарства.

Дозування. Вакцину вводять підшкірно в ділянці середньої третини шиї дворазово з інтервалом у 21 добу бугаям (незалежно від маси й віку), коровам, нетелям в дозі 10 мл; телятам – в дозі 5 мл. Друге введення вакцини тільним коровам і нетелям повинно бути зроблено за 2-3 тижні до

очікуваного розтелу. Інструменти готують відповідно до правил асептики. Місце введення дезінфікують 70° спиртом.
Застереження. Флакони з вакциною перед використанням ретельно струшують. Розкритий флакон з вакциною використовують протягом 2-х годин. Вакцина, що була заморожена, до використання не допускається.
Форма випуску. Вакцину випускають у стерильних скляних флаконах.
Зберігання. У сухому темному місці при 2-8°С.
Термін придатності. 6 місяців.

Біо Бос IPT INACT – вакцина проти інфекційного ринотрахеїту великої рогатої худоби, маркована інактивована.

Біовета, Чеська республіка
Склад. Герпесвірусна інфекція великої рогатої худоби, тип 1 (BHV-1), інактивована (штам Bio-27: IBR gE-).
Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації великої рогатої худоби з метою зниження інтенсивності і періоду прояву клінічних симптомів, викликаних інфікуванням вірусом BHV-1 (інфекційний ринотрахеїт великої рогатої худоби), а також для зниження виділення польового вірусу.
Дозування, шлях введення і схема вакцинації. 2 мл., внутрішньом'язово. Первинна вакцинація: 2 дози з інтервалом в 3 місяці.
Повторна вакцинація: 1 доза кожні 6 місяців. Імунітет виробляється через 3 тижні після первинної вакцинації і зберігається протягом 6 місяців.
Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 2 роки.

Інфокс 3 – вакцина жива ліофілізована проти інфекційного ринотрахеїту, парагрипу-3 та респіраторно-синцитіальної інфекції.

Zooetis, США
Опис. Вакцина – ліофілізована маса для приготування розчину (суха маса), розчинник – розчин для ін'єкцій (рідина). За зовнішнім виглядом вакцина являє собою однорідну суху пористу масу світло-жовтого кольору, розчинник – безбарвну прозору рідину.
Склад. Вірус ринотрахеїту BPX, штам RLB 106; вірус парагрипу-3 BPX, штам RLB 103; вірус респіраторно-синцитіальної хвороби BPX, штам BRSV,
Імунобіологічні властивості:. Після одноразової вакцинації через 3 тижні у великої рогатої худоби утворюється імунна відповідь до збудників інфекційного ринотрахеїту, парагрипу-3 та респіраторно-синцитіальної інфекції, яка триває не менше 12 місяців.
Показання до застосування:. Вакцина призначена для профілактики ринотрахеїту, парагрипу-3 та респіраторно-синцитіальної інфекції великої рогатої худоби.
Дозування і спосіб застосування. Загальні вказівки: асептично розчинити ліофілізований компонент вакцини (Інфорс 3) з допомогою прикладеної

рідкої фракції (Розчинник), добре збовтати і ввести 2 мл інтраназально одній тварині – по 1 мл в кожну ніздрю.

Первинна вакцинація: клінічно здоровим тваринам інтраназально ввести одну дозу – 2 мл в кожну ніздрю по 1 мл вакцини. Вакцину можна вводити за допомогою спеціальних багаторазових аплікаторів, які поставляються окремо. При вакцинації телят віком до 6 місяців необхідно провести повторну вакцинацію з метою запобігання можливої інтерференції імунізації з боку материнських антитіл. Ревакцинація: рекомендується щорічна ревакцинація однією дозою.

Протипоказання. Заборонено застосовувати вакцину в одному шприці з іншими імунобіологічними препаратами.

Умови зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-7°С.

Термін придатності. 18 місяців.

Бові-Шілд Голд Ван Шот – вакцина комбінована проти інфекційного ринотрахеїту, вірусної діареї, парагрипу-3, респіраторно-синцитіальної інфекції та пастерельозу ВРХ.

Zoetis, США

Склад. Вакцина складається з двох компонентів: сухий компонент - ліофілізована маса; рідкий компонент - стерильний розчинник.

Ліофілізована фракція: вірус ринотрахеїту ВРХ (IBR) штам С-13; вірус діареї ВРХ (BVD type 1) тип 1 штам NADL; вірус діареї ВРХ (BVD type 2) тип 2 штам 53637; вірус парагрипу 3 (PI3) штам AL-IM; вірус респіраторно-синцитіальної хвороби ВРХ (BRSV) штам BRSV; лейкотоксоїд Manhehemia Haemolytica тип А1 штам NL.

Імунобіологічні властивості. Бові-Шілд Голд Ван Шот являє собою ліофілізований препарат з аттенуйованих живих штамів вірусів IBR , BVD (тип 1 і 2) , PI3 і BRSV та продукту, отриманого від життєдіяльності культури M. Haemolytica, яка продукує лейкотоксин і капсули і клітинно-асоційовані антигени. Стерильний розчинник містить ад'ювант, який посилює імунну відповідь та забезпечує розчинення ліофілізованої фракції вакцини.

Дози і спосіб застосування. Рекомендована для вакцинації здорових корів. Асептично розчинити ліофілізований компонент стерильним розчинником, добре струсити, та ввести одну дозу 2 мл тварині підшкірно в ділянці шиї.

Первинна вакцинація: Ввести одну дозу 2 мл здоровій тварині. Для того, щоб уникнути перешкоджання материнськими антитілами утворення поствакцинального імунітету, телят вакцинованих у віці до 6 місяців потрібно буде ревакцинувати після 6-ти місячного віку або після відлучення. Рекомендована щорічна ревакцинація однією дозою.

Протипоказання. Не вакцинувати хворих та тільних корів (можливий аборт).

Умови зберігання. В темному місці при температурі 2-7°С.

Термін придатності. 18 місяців.

Бові-Шілд Голд FP5 L5 HB – вакцина комбінована проти інфекційного ринотрахеїту, вірусної діареї, парагрипу-3, респіраторно-синцитіальної інфекції та лептоспірозу ВРХ.

Zoetis, США

Склад. Вакцина складається з двох компонентів: сухий компонент - ліофілізована маса; рідкий компонент - суспензія для ін'єкцій.

Ліофілізований компонент: вірус ринотрахеїту ВРХ (IBR) штам С-13; вірус діареї ВРХ (BVD type 1) тип 1 штам NADL; вірус діареї ВРХ (BVD type 2) тип 2 штам 53637; вірус парагрипу 3 (PI3) штам AL-IM; вірус респіраторно-синцитіальної хвороби ВРХ (BRSV) штам BRSV.

Рідкий компонент вакцини Leptospira Canicola-Grippotyphosa-Hardjo-Icterohaemorrhagiae-Pomona Bacterin виготовлений з інактивованих лептоспір серогруп: Leptospira interrogans серовар canicola, штам С-51; Leptospira interrogans серовар grippotyphosa, штам MAL 1540; Leptospira borgpetersenii серовар hardjo, штам 181; Leptospira interrogans серовар icterohaemorrhagiae, штам n NADL 11403; Leptospira interrogans серовар pomona, штам Т262.

Фармакологічні властивості. Вакцина забезпечує формування імунітету у великої рогатої худоби проти збудників інфекційного ринотрахеїту, вірусної діареї, парагрипу-3, респіраторно-синцитіальної інфекції та лептоспірозу, що викликається Leptospira canicola, Leptospira grippotyphosa, Leptospira hardjo, Leptospira icterohaemorrhagiae і Leptospira pomona. Імунітет у тварин розвивається через 3 тижні після дворазової вакцинації і зберігається протягом не менше 12 місяців.

Показання до застосування. Імунізація здорових корів та ремонтного молодняку з метою профілактики:

абортів, що викликаються вірусами ринотрахеїту та діареї великої рогатої худоби;

респіраторних хвороб, що викликаються збудниками інфекційного ринотрахеїту, вірусної діареї, парагрипу-3 і респіраторно-синцитіальної інфекції великої рогатої худоби;

лептоспірозу, що викликається лептоспірами п'яти зазначених серогруп.

Дози і спосіб застосування. Перед застосуванням вміст флакона вакцини з бактеріальним компонентом переносять у флакон з ліофілізованим вірусним компонентом, дотримуючись правил асептики, і струшують до повного розчинення.

Вакцину вводять в/м в область шиї в об'ємі 2 мл (1 доза). Місце ін'єкції обробляють 70% спиртом або іншим антисептиком. Тваринам забезпечують належний догляд та утримання.

Первинна вакцинація: Прищеплюють здорових тварин дворазово з інтервалом 3-4 тижні. При вакцинації молодняку у віці до 3 місяців, колостральні антитіла, що присутні в крові, можуть знизити ефективність імунізації. Схему вакцинації потрібно скорегувати у відповідності з титром колостральних антитіл. Вакцинацію рекомендується починати, як тільки рівень колостральних антитіл знизиться нижче нейтралізуючого.

Ревакцинація: Щеплених тварин ревакцинують щорічно. Вакцину вводять одноразово в об'ємі 2 мл.

Для профілактики у корів і нетелів абортів, спричинених вірусом інфекційного ринотрахеїту, і захисту плодів від вірусної діареї, вакцину вводять одноразово не пізніше, ніж за 1 міс. до осіменіння.

Протипоказання до застосування. Забороняється прищеплювати тварин у період тільності, якщо вони не були імунізовані вакциною Бові-шілд Голд FP5 L5 протягом останніх 12 місяців (це може призвести до абортів).

Умови зберігання. В темному місці при температурі 2-7°С.

Термін придатності. 18 місяців.

Катлмастер Голд ФП5 Л5 – вакцина проти ринотрахеїту ВРХ, вірусної діареї ВРХ, вірусу парагрипу, респіраторно-синтиціального вірусу та лептоспірозу, жива.

Zoetis, США

Опис. Вакцина – ліофілізована маса для приготування розчину (суха маса), розчинник – розчин для ін'єкцій (рідина).

Ліофілізований компонент за зовнішнім виглядом представляє собою однорідну пористу масу від білого до блідо-жовтого кольору, рідкий компонент – рідина білого кольору.

Склад. Ліофілізований компонент: атенуйований вірус інфекційного ринотрахеїту великої рогатої худоби (штам RLB106), атенуйований вірус парагрипу-3 (штам RLB103), атенуйований вірус респіраторно-синтициальной інфекції (штам BRSV/375).

Рідкий компонент - CattleMasterPlusBVD/L5: містить інактивований вірус діареї (тип 1 і 2, штами 5960 і 53637), а також інактивовані лептоспіри: L. canicola, L. grippotyphosa, L. hardjo, L. icterohaemorrhagiae, L. pomona.

Імунобіологічні властивості. Вакцина для профілактики хвороб великої рогатої худоби. Викликає формування імунної відповіді у великої рогатої худоби до збудників інфекційного ринотрахеїту, вірусної діареї, парагрипу-3, респіраторно-синцитіальної інфекції та лептоспірозу, що викликається Leptospira canicola, Leptospira grippotyphosa, Leptospira hardjo, Leptospira icterohaemorrhagiae і Leptospira pomona, через 3 тижні після дворазової вакцинації, тривалістю не менше 12 місяців.

Показання до застосування. Для профілактики у великої рогатої худоби:

абортів, викликаних збудником інфекційного ринотрахеїту; народження телят, постійно інфікованих вірусом діареї великої рогатої худоби (тип 1 і 2); респіраторних хвороб, що викликаються збудниками інфекційного ринотрахеїту, вірусної діареї, парагрипу-3 та респіраторно-синцитіальної інфекції великої рогатої худоби; лептоспірозу, що викликається лептоспірами п'яти зазначених серогруп.

Дозування і спосіб застосування. Перед застосуванням вміст флакона вакцини з рідким компонентом переносять у флакон з ліофілізованим компонентом, дотримуючись правил асептики, і флакон збовтують до

повного розчинення. Вакцину вводять підшкірно в область шиї в об'ємі 5 мл (1 доза). Місце ін'єкції обробляють 70% спиртом або іншим антисептиком.

Первинна вакцинація: Вакцинують здорових тварин два рази з інтервалом 3-4 тижні. Вакцинацію рекомендується починати, як тільки рівень колостральных антитіл знизиться нижче нейтралізуючого.

Для захисту плода від внутрішньоутробного зараження та профілактики абортів, викликаних вірусами ІРТ та вірусної діареї, рекомендується дворазова вакцинація корів за 5 і 2 тижні до осіменіння. У ВРХ, вакцинованого у віці до 6 місяців, необхідно проводити повторну вакцинацію після досягнення віку 6 місяців.

Ревакцинують вакцинованих тварин щороку однією дозою вакцини.

Протипоказання. Хворі та ослаблені тварини.

Умови зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-7°С.

Термін придатності. 18 місяців.

Ібраксіон, Ibraxion – вакцина інактивована проти інфекційного ринотрахеїту великої рогатої худоби.

Меріел, Франція

Склад: Інактивований вірус інфекційного ринотрахеїту ВРХ (штам ST).

Фармацевтична форма. Емульсія для ін'єкції.

Імунобіологічні властивості. Вакцина являє собою специфічну генно делеговану (gE), інактивовану вакцину з ад'ювантом і маркером, яка діє шляхом активної імунізації великої рогатої худоби і характеризується виробництвом вірусонейтралізуючих антитіл до інфекційного ринотрахеїту ВРХ. Період виникнення імунітету: 14 діб після вакцинації. Тривалість імунітету: 6 місяців.

Показання до застосування. Вакцина призначена для імунізації великої рогатої худоби проти інфекційного ринотрахеїту (ІРТ), для зменшення клінічних ознак захворювання та поля виділення вірусу.

Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять підшкірно, у ділянку шиї в передній частині лопатки, у дозі 2 мл на тварину, відповідно до наступної схеми вакцинації.

Схема вакцинації:первинна вакцинація: дві ін'єкції по 1 дозі (2мл) з інтервалом у 21 добу між ін'єкціями, у віці, починаючи з 2 тижнів від народження у разі відсутності отриманих від матері антитіл проти вірусу ІРТ або у віці від 3-х місяців від народження у разі наявності материнських антитіл; ревакцинація: кожні 6 місяців.

Умови зберігання. За температури 2-8°С у місці, захищеному від світла.

Термін придатності. 18 місяців.

Бовіліс® Vista 5 L5 SQ – вакцина полівалентна проти ринотрахеїту, вірусної діареї, парагрипу-3, респіраторно-синтиціальної інфекції та лептоспірозу ВРХ.

MSD, Animal Health, США

Фармацевтична форма. Ліофілізат та розчинник

Склад. Вірус інфекційного ринотрахеїту ВРХ; вірус діареї ВРХ тип 1; вірус парагрипу-3; вірус респіраторно-синцитіальної інфекції ВРХ; L. canicola (інактивована); L. grippotyphosa (інактивована); L. hardjo (інактивована); L. icterohaemorrhagiae (інактивована); L. pomona (інактивована).

Показання до застосування. Вакцину застосовують з метою профілактики ринотрахеїту, вірусної діареї, респіраторно- синцитіальної інфекції, парагрипу та лептоспірозу. Вакцина лікувальних властивостей не має. Застосовується коровам і телицям з 6-місячного віку перед осіменінням для профілактики абортів, спричинених інфекційним ринотрахеїтом; для попередження інфікування плода і народження молодняка, персистентно інфікованого вірусом інфекційної діареї типів 1 і 2. Також застосовується для вакцинації нетільної худоби парувального віку для запобігання парагрипу-3 та лептоспірозу, спричиненого L. canicola, L. grippotyphosa, L. hardjo (включаючи L. borgpetersenii серовар hardjo bovis), L. icterohaemorrhagiae та L. pomona, попереджуючи виділення лептоспір з сечею.

Протипоказання. Не вакцинувати хворих тварин. Не вакцинувати худобу віком до 6 місяців. Не вакцинувати худобу за 21 добу перед забоєм.

Дози і способи введення тваринам різного віку.

Підготовка вакцини.

Вміст флакона з ліофілізатом Vista 5 SQ розчиняють рідкою фракцією Vista L5 SQ. Рідку фракцію вводять до флакону з ліофілізатом стерильним шприцом або за допомогою спеціальних голок-перехідників. які можуть додаватися.

Для цього:

1. Вводять голку у флакон з ліофілізатом, щоб впустити у флакон повітря.
2. Не виводячи голки, перевертають флакон з ліофілізатом догори дном і вводять інший кінець голки у флакон з рідкою фракцією. Слід впевнитися, що випускний клапан не перекритий.
3. Перевертають сполучені голкою флакони, щоб флакон з ліофілізатом був внизу, а флакон з рідкою фракцією – над ним. Флакон з рідкою фракцією стискають, щоб витиснути вміст у флакон з ліофілізатом. Добре струшують до повного розчинення ліофілізату.
4. Знову перевертають флакони, гак щоб флакон з розчиненим ліофілізатом був вгорі.

Випустіть повітря у флакон з розчиненим ліофілізатом.

5. Випускають увесь вміст розчиненого ліофілізату у флакон з рідкою фракцією, шляхом його періодичного стискання і відпускання, діючи подібно до помпи.
6. Відокремлюють флакон з ліофілізатом з голкою від флакона з рідким вмістом. Взявши за кут етикетки, відокремлюють її від флакона, де був ліофілізат. Наклеюють її на флакон з рідкою фракцією, куди перед цим перелили розчинений ліофілізат, щоб ідентифікувати флакон, де знаходит ься готова для введення вакцина.

Вакцинація:
Вакцину вводять підшкірно в дозі 2 мл тваринам з 6-місячного віку за 14-16 днів до осіменіння/парування.
Ревакцинація – з інтервалом в 1 рік.
Умови зберігання. В сухому темному місці за температури 2-7°С.
Термін придатності. 24 місяці.

Бовіліс® Vista Once SQ (10 або 50 доз) – вакцина полівалентна проти ринотрахеїту, вірусної діареї, парагрипу-3, респіраторно-синтиціальної інфекції та пастерельозу ВРХ.

MSD, Animal Health, США
Фармацевтична форма. Ліофілізат та розчинник.
Склад. Вірус інфекційного ринотрахеїту ВРХ; вірус діареї ВРХ тип 1; вірус парагрипу-3; вірус респіраторно-синцитіальної інфекції ВРХ; Manheimia haemolytica; Pasteurella multocida.
Показання до застосування. Вакцину застосовують з метою профілактики ринотрахеїту, вірусної діареї, респіраторно- синцитіальної інфекції, парагрипу-3 і пастерельозу ВРХ. Вакцина лікувальних властивостей не має. Застосовується з 3-місячного віку, коли у молодняка достатньою мірою знижується рівень колостральних антитіл. Також вакцина застосовується для імунізації здорових корів та телиць перед осіменінням/паруванням для профілактики абортів за інфекційного ринотрахеїту ВРХ та попередження інфікування плодів вірусами діареї ВРХ 1 та 2 типів.
Протипоказання. Не вакцинувати хворих тварин. Не вакцинувати молодняк віком до 3-х місяців. Не застосовувати одночасно з стрептоміцин-вмісними препаратами.
Дози і способи введення тваринам різного віку.
Підготовка вакцини:
– флакони по 5 і 10 доз: ліофілізат розчиняють розчинником, який надається в комплекті з вакциною. Розчинник вводять до флакону з вакциною стерильним шприцом, добре перемішують до повного розчинення ліофілізату;
– флакони по 50 і 100 доз: вміст флакона з ліофілізатом розчиняють розчинником, що додається. Розчинник вводять до флакону з ліофілізатом стерильним шприцом або за допомогою спеціальних голок-перехідників, які можуть додаватися.
Для цього:
1. Вводять голку у флакон з ліофілізатом, щоб впустити у флакон пові тря.
2. Не виводячи голки, перевертають флакон з ліофілізатом догори дном і вводять інший кінець голки у флакон з розчинником. Слід впевнитися, що випускний клапан не перекритий.
3. Перевертають сполучені голкою флакони, щоб флакон з ліофілізатом був внизу, а флакон з розчинником – над ним. Флакон з розчинником стискають, щоб витиснути вміст у флакон з ліофілізатом. Добре струшують до повного розчинення ліофілізату.

4. Знову перевертають флакони, так щоб флакон з розчиненим ліофілізатом був вгорі.
Випустіть повітря у флакон з розчиненим ліофілізатом.
5. Випускають увесь вміст розчиненого ліофілізату у флакон з розчинником, шляхом його періодичного стискання і відпускання, діючи подібно до помпи.
6. Відокремлюють флакон з ліофілізатом з голкою від флакона з рідким вмістом. Взявши за кут етикетки, відокремлюють її від флакона, де був ліофілізат. Наклеюють її на флакон з рідкою фракцією, куди перед цим перелили розчинений ліофілізат, щоб ідентифікувати флакон, де знаходиться готова для введення вакцина.
Вакцинація:
Вакцину вводять підшкірно в дозі 2 мл. Ревакцинація – з інтервалом в 1 рік.
Умови зберігання. У сухому темному місці за температури 2-7°С.
Термін придатності. 24 місяці

Бовіліс® ІБР маркер жива (10, 25, 50 доз) – вакцина маркована ліофілізована проти інфекційного ринотрахеїту великої рогатої худоби.
MSD, Animal Health, США.
Фармацевтична форма. Ліофілізат та розчинник
Склад. Активнодіюча речовина – gE BHV-1 (герпесвірус великої рогатої худоби першого типу), штам GK/D.
Показання до застосування. Герпесвірус ВРХ типу 1 (BHV-1) – є етіологічним фактором інфекційного ринотрахеїту ВРХ. Вакцину Бовіліс® ІБР маркер жива застосовують у неблагополучних або загрозливих щодо інфекційного ринотрахеїту господарствах для активної імунізації ВРХ з метою зменшення інтенсивності та тривалості клінічних проявів викликаних BHV-1 вірусом та зменшення виділення польового вірусу.
Дози і способи введення тваринам різного віку. Для інтраназального введення рекомендується використовувати спеціальні насадки. Перед введенням вакцину розчинити розчинником «Унісолв» (2 мл на одну дозу).
Метод введення
– телята віком до 3-х місяців: інтраназально (1 мл в кожну ніздрю);
– телята віком 3 місяці і старше: інтраназально/ внутрішньом‘язово.
Програма вакцинації
Базова імунізація:
1. телята віком до 3-х місяців: дворазова вакцинація однією дозою. Перша у віці 2 тижні і старше, друга у віці 3-4 місяці.
2. старше 3-х місяців: разова вакцинація однією дозою на тварину.
Ревакцинація проводиться кожні 6 місяців однією дозою вакцини.
Умови зберігання. В сухому, темному місці при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 36 місяців.

Набір антигену і сироваток для діагностики інфекційного ринотрахеїту великої рогатої худоби.

ІЕКВМ НААН Україна.

1. *Загальні положення.*

1.1. Набір антигену і сироваток для діагностики інфекційного ринотрахеїту великої рогатої худоби (ІРТ ВРХ) призначений для виявлення специфічних антитіл до вірусу ІРТ ВРХ у сироватках крові в кількісній реакції аглютинації (РА).

1.2. Кількісну реакцію аглютинації застосовують у комплексі з вірусологічними методами досліджень.

1.3. Для проведення досліджень у лабораторію направляють не менше 10-15 проб сироваток крові від хворих та перехворілих тварин від початку захворювання та через 14-21 добу. Сироватки зберігають при температурі 2-4°С не більше тижня, або при мінус 20°С протягом місяця, гемолізовані сироватки та сироватки з грибковим проростом для досліджень не використовують. Перед дослідженнями сироватки інактивують у режимі 56°С 30 хвилин.

7.4. Парагрип.

Бовімун 4 – вакцина проти респіраторно-репродуктивного комплексу захворювань ВРХ (парагрипу-3, вірусу ринотрахеїту ВРХ, вірусної діареї).

Біо Тест Лаб, Україна.

Склад. Вірус ринотрахеїту ВРХ, штам БМ; вірус парагрипу-3 (РІ-3), штам БР-11; вірус діареї ВРХ, штам Д-13. Вакцинний штам в ліофілізованому компоненті – живий вірус респіраторно-синцитіальної хвороби ВРХ, штам РС-09.

*Фармацевтична форма***.** Суспензія та ліофілізат.

Імунобіологічні властивості. Вакцина стимулює утворення активного імунітету проти респіраторно-репродуктивного комплексу захворювань ВРХ.

Показання до застосування. Для профілактики захворювання великої рогатої худоби на інфекційний ринотрахеїт, вірусну діарею, парагрип-3 та респіраторно-синцитіальну інфекцію ВРХ.

Спосіб застосування та дози. 5 мл вакцинної суспензії перенести шприцом у флакон з ліофілізованим компонентом, злегка збовтати до повного розчинення ліофілізату, відібрати шприцом розчинений матеріал та перенести назад до флакону з суспензією. Провести процедуру повторно для повного перенесення розчину ліофілізованого компоненту у флакон з суспензією. Вакцину застосовувати внутрішньом’язово в ділянку нижньої третини шиї. Доза починаючи з 4-х тижневого віку, незалежно від ваги, віку та статі 3 мл.

*Умови зберігання***.** За температури 2-8°С, у темному місці.

Термін придатності. 18 місяців.

Біо Бос Респі 3 – вакцина інактивована проти респіраторно-синтиціального вірусу ВРХ, вірусу парагрипу-3 та пастерельозу.

Біовета, Чеська республіка.

Склад. Респіраторно-синцитіальний вірус великої рогатої худоби (Virus respiratoris syncytialis bovis), інактивований, штам BIO-24; вірус парагрипу 3 великої рогатої худоби (Virus parainfluensis 3 bovis), інактивований, штам BIO-23; бактерії Mannheimia (Pasteurella) haemolytica, штам DSM 5283, серовар 1.

Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації великої рогатої худоби проти вірусу парагрипу 3 для зниження інфекції, проти респіраторно-синцитіальним вірусу великої рогатої худоби для зменшення інфекції і клінічних симптомів, а також проти бактерій Mannheimia (Pasteurella) haemolytica, серотип A1, для зменшення клінічних симптомів і вогнищевих уражень легенів.

Дозування, шлях введення і схема вакцинації. 2 мл., підшкірно. Вакцинацію великої рогатої худоби рекомендується проводити у віці 8 тижнів і старше, а повторну вакцинацію через 2-4 тижні. Імунітет зберігається протягом 6 місяців.

Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 2 роки.

Біо Бос Респі 4 – вакцина інактивована проти респіраторно-синтиціального вірусу ВРХ, вірусу парагрипу-3, вірусної діареї ВРХ та пастерельозу.

Біовета, Чеська республіка.

Склад. Респіраторно-синцитіальний вірус великої рогатої худоби (Virus respiratoris syncytialis bovis), інактивований, штам BIO-24; вірус парагрипу 3 великої рогатої худоби (Virus parainfluensis 3 bovis), інактивований, штам BIO-23; вірусна діарея великої рогатої худоби (Virus diarrhoeae bovis), інактивована, штам BIO-25; бактерії Mannheimia (Pasteurella) haemolytica, штам DSM 5283, серовар 1A.

Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації великої рогатої худоби проти вірусу парагрипу 3 для зниження інфекції, проти респіраторно-синцитіального вірусу великої рогатої худоби для зменшення інфекції і клінічних симптомів, проти вірусної діареї великої рогатої худоби для зниження інфекції, а також проти бактерій Mannheimia (Pasteurella) haemolytica, серотип A1, для зменшення клінічних симптомів і вогнищевих уражень легенів.

Дозування, шлях введення і схема вакцинації. Доза: 2 мл, підшкірно. Вакцинацію великої рогатої худоби рекомендується проводити у віці 8 тижнів і старше, а повторну вакцинацію через 2-4 тижні.

Умови зберігання. Зберігати в холодильнику при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 2 роки.

Набір для діагностики парагрипу-3 великої рогатої худоби в реакції затримки гемаглютинації.

ІЕКВМ НААН України.

Опис. Антиген — суха, гомогенна, аморфна маса блідо-рожевого кольору. Специфічна та негативна сироватки — суха, гомогенна аморфна маса жовтуватого кольору.

Склад. Антиген культуральний, інактивований, виготовлєнний за допомогою вірусу парагрипу-3 великої рогатої худоби, що ліофільно-висушений у захисному середовищі. Специфічна сироватка має антитіла до вірусу парагрипу-3 великої рогатої худоби. Негативна сироватка не має специфічних антитіл до вірусу парагрипу-3.

Застосування. Для діагностики парагрипу-3 великої рогатої худоби в реакції затримки гемаглютинації.

Форма випуску. Ампули (флакони) ліофільно висушеного антигену та сироваток.

Зберігання. Антиген зберігають у сухому темному місці при 4-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

7.5. Корона- та ротавірусна інфекція великої рогатої худоби.

***Рокоген* – вакцина проти коронавірусної та ротавірусної інфекцій великої рогатої худоби, інактивована.**

ІЕКВМ НААН України.

1. Загальні положення

1.1. Вакцина інактивована проти ротавірусної і коронавірусної інфекцій великої рогатої худоби Рокоген (ІЕКВМ) виготовлена з культуральних рота- і коронавірусів сорбованих на гідроксиді алюмінію та інактивованих формаліном. Вакцина являє собою рожеву рідину з пухким осадом сірого кольору, який при збовтуванні легко розбивається в однорідну суспензію.

1.2. Вакцину випускають у скляних флаконах, закритих гумовими корками, закоченими металевими ковпачками по 100, 200, та 400 мл. На кожному флаконі з вакциною повинна бути етикетка, де позначено: найменування підприємства-виготовлювача і його товарний знак, назву препарату, кількість вакцини у флаконі (в мл), номер серії, номер контролю, дату виготовлення, термін придатності, умови зберігання, позначення ТУ і попередження «Перед застосуванням збовтувати».

1.3. Флакони з вакциною без етикеток, з порушеною закупоркою, з тріщинами, при зміні кольору вакцини або наявності в ній сторонніх домішок, плісені, а також, пластівців, які не розбиваються при збовтуванні і флакони, які замерзли, до використання не допускаються.

1.4. Термін придатності вакцини – 12 місяців від дня виготовлення, за умови зберігання у сухому темному місці при 2-10°С. Транспортують вакцину всіма видами транспорту у відповідності до «Правил перевезення вантажів та багажу, що швидко псуються», діючими на цьому виді транспорту.

Допускається транспортування препарату при плюсових температурах до 25°С не більше 10 діб.
2.Порядок застосування вакцини
2.1. Вакцину застосовують для профілактичної імунізації великої рогатої худоби в господарствах, де проявляються гострі шлунково-кишкові та респіраторні захворювання телят ротавірусної і коронавірусної етіології.
2.2. Вакцину вводять внутрішньом'язово у зовнішню поверхню стегна дворазово з інтервалом 3-4 тижні. Інструменти готують дотримуючись правил асептики. Місце введення дезінфікують 70° спиртом.
2.3. Тільних корів і нетелів вакцинують двічі в дозі 10 мл з метою підвищення захисних властивостей молозива. Друге щеплення повинно бути закінчено за 2-3 тижні до очікуваного розтелу.
2.4. Телят, отриманих від щеплених корів і нетелів, вакцинують з 1,5-2 місячного віку дворазово, у дозі 5 мл з інтервалом 3-4 тижні. Телят, отриманих від не імунізованих корів і нетелів, вакцинують з 20-ти денного віку. В залежності від епізоотичної ситуації в господарстві ревакцинацію проводять через 4-6 місяців в дозі 10 мл.
3. Облік ефективності вакцинації і контроль за станом тварин
3.1. На проведену вакцинацію по кожній фермі складають акт, в якому зазначають: найменування господарства, епізоотичний стан господарства (ферми) перед вакцинацією, кількість щеплених тварин за віковими групами, кількість не щеплених тварин і по яких причинах, номер серії і контролю вакцини, прізвища осіб які проводили вакцинацію. Акт складають в двох примірниках, один з яких зберігають в господарстві, а другий передають в установу, що обслуговує дане господарство.
3.2. Імунітет у вакцинованих тварин настає через 14 діб після другого щеплення і зберігається не менше 6 міс. У новонароджених телят імунітет настає відразу після прийому молозива і триває до 20 діб за умови своєчасного (не пізніше 2 год. після народження) і регулярного (тричі на день) випоювання.
3.3. Вакцинованих тварин та отриману від них продукцію використовують без обмежень.

Скоугард 4 КС – вакцина інактивована комбінована проти рота-, коронавірусної інфекції, ешерихіозу і клостридіозу великої рогатої худоби.

Zooetis, США.
Опис. Суспензія білого або блідо-жовтого кольору; при зберіганні можливе утворення пухкого осаду, який при струшуванні легко розбивається в гомогенну суспензію.
Склад. Інактивований ротавірус ВРХ, штам Lincoln; інактивований ротавірус ВРХ, штам B223; інактивований коронавірус ВРХ, штам Hansen; інактивована Escherichia coli, штам NL-1005; Clostridium perfringens тип С, штам NL-1004.

Імунобіологічні властивості. Для імунізації клінічно здорових тільних корів з метою забезпечення пасивної передачі захисних материнських (колостральних) антитіл телятам проти діареї, викликаної ротавірусом (серотипи G6 і G10), коронавірусом великої рогатої худоби, ентеротоксигенними штамами E. coli, мають фактор адгезії до ворсинок К99, і Clostridium perfringens типу С.

Порядок застосування. Перед застосуванням вміст флакона вакцини необхідно струсити до утворення гомогенної суспензії. Вакцину вводять в/м в область шиї в об'ємі 2 мл (1 доза). Місце ін'єкції обробляють 70% спиртом або іншим антисептиком. Тваринам забезпечують належний догляд та утримання.

Первинна вакцинація – прищеплюють здорових тільних тварин дворазово з інтервалом 3-4 тижні. Другу дозу вакцини необхідно ввести не пізніше 3-6 тижнів до отелення.

Ревакцинація – корів ревакцинують перед кожним отеленням. Вакцину вводять одноразово в об'ємі 2 мл через 3-6 тижнів до отелення.

Умови зберігання. В сухому, темному місці при температурі 2-7°С.

Термін придатності. 18 місяців.

Ротавек® Корона – вакцина інактивована проти ротавірусної, коронавірусної інфекцій та ешерихіозу великої рогатої худоби.

Animal Health, США.

Фармацевтична форма. Емульсія

Склад. Інактивований ротавірус (штам UK-Compton, серотип G6 P5); інактивований коронавірус (штамм Mebus); адгезивний антиген E.coli K99.

Показання до застосування. Застосовують тільним коровам за 3-12 тижнів до запланованої дати отелення з метою подальшої передачі колострального імунітету проти рота-, коронавірусної інфекції та ешеріхіозу.

Дози і способи введення тваринам різного віку. Перед застосуванням флакони з вакциною ретельно струшують. Вакцину вводять внутрішньом'язово в середню ділянку шиї в дозі 2 мл із дотриманням правил асептики. Для вакцинації використовують шприци та голки, які стерилізують кип'ятінням протягом 15-20 хв. Допускається використання одноразових шприців. Перші порції молозива після отелення випоюють новонародженим телятам не пізніше 6 годин після народження. Далі молозиво і молоко від вакцинованих корів, отримане в перші 6-8 видоювань після отелення, рекомендується збирати і зберігати в охолодженому (при температурі 2-8°С) або в замороженому стані. Підігрів або розморожування молозива здійснюють при температурі не вище 42° С. Збірне молоко і молозиво від вакцинованих новотільних корів (6-8 видоювань) рекомендується додавати кожному теляті по 2,5-3,5 л/добу протягом перших двох тижнів життя.

Умови зберігання. В сухому, темному місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

Ротавек®Корона, Rotavec®Corona – вакцина інактивована проти ротавірусної, коронавірусної інфекції та ешеріхіозу великої рогатої худоби.

Інтервет Інтернешнл, Нідерланди.

Склад. Інактивований ротавірус (штам UK-Compton, серотип G6 P5); інактивований коронавірус (штамм Mebus); адгезивний антиген E.coli K99.

Фармацевтична форма Емульсія.

Імунобіологічні властивості. Вакцина забезпечує передачу телятам колострального імунітету від імунізованих корів проти рота-, коронавірусної інфекції та ешеріхіозу. Тривалість імунітету залежить від своєчасності випоювання молозива та його якості.

Показання до застосування. Застосовують тільним коровам за 3-12 тижнів до запланованої дати отелення з метою подальшої передачі колострального імунітету проти рота-, коронавірусної інфекції та ешеріхіозу.

Застереження при застосуванні. Перші порції молозива після отелення випаюють новонародженим телятам не пізніше 6 годин після народження.

Особливі вказівки під час вагітності та лактації. Вакцину застосовують тільним коровам.

Спосіб застосування та дози. Перед застосуванням флакони з вакциною ретельно струшують. Вакцину вводять внутрішньом'язово в середню ділянку шиї в дозі 2 мл із дотриманням правил асептики. Для вакцинації використовують шприци та голки, які стерилізують кип'ятінням протягом 15-20 хв. Допускається використання одноразових шприців. Перші порції молозива після отелення випоюють новонародженим телятам не пізніше 6 годин після народження. Далі молозиво і молоко від вакцинованих корів, отримане в перші 6-8 видоювань після отелення, рекомендується збирати і зберігати в охолодженому (при температурі 2-8°С) або в замороженому стані. Підігрів або розморожування молозива здійснюють при температурі не вище 42°С. Збірне молоко і молозиво від вакцинованих новотільних корів (6-8 видоювань) рекомендується додавати кожному теляті по 2,5-3,5 л/добу протягом перших двох тижнів життя.

Умови зберігання. В сухому, темному місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

КОЛІБІН РК НЕО, KOLIBIN RC NEO – вакцина інактивована проти колібактеріозу, ротавірусної та коронавірусної інфекцій великої рогатої худоби. ін'єкційна суспензія проти інфекції травного тракту для великої рогатої худоби

Біовета, Чехія.

Склад. Ротавірус великої рогатої худоби (Rotavirus bovinum), штам ТМ-91, інактивований; коронавірус великої рогатої худоби (Coronavirus bovinum), штам С-197, інактивований; кишкова паличка (E.coli) – 3 серовар інактивованих ентеро-патогенних штамів: О8: К35, К99; О9: К35, К99; О101: К30, К99.

Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації вагітних теличок і корів з метою пасивної імунізації телят проти шлунково-кишкових захворювань, викликаних ротавірусом, коронавірусом і ентеропатогенними штамами E. Coli.

Дозування, шлях введення і схема вакцинації. 2 мл., внутрішньом'язово, переважно в м'язи сідничної області. Тільних теличок (або не щеплених корів) прищеплюють 2 рази з інтервалом в 21 день, а саме 7-5 тижнів і 4-2 тижні до першого очікуваного отелення. Наступні вакцинації здійснюються один раз перед кожним наступним отеленням. Тривалість імунітету у телят протягом перших 2-4 тижнів життя.

Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 2 роки.

7.6. Актинобацильоз.

Актиносан – вакцина проти актинобацильозу тварин, концентрована, інактивована.

Інститут ветеринарної медицини НААН України.

Опис. Прозора зеленувата рідина з блакитно-сірим осадом, що складає близько 25 % загального вмісту флакону. Осад легко розбивається при збовтуванні, утворюючи відносно стійку рівномірну суспензію.

Склад. Суміш антигенів від селекційованих інактивованих епізоотичних штамів збудника актинобацильозу в оптимальних співвідношеннях з адаптогенами та імуномоделюючими засобами природного походження.

Застосування. Для профілактичного щеплення тварин проти актинобацильозу. Щепленню підлягає все поголів'я, виходячи з епізоотичної ситуації. Дозволяється щеплення ослаблених тварин.

Дозування. Перед використанням флакони з вакциною переглядають, струшують, підігрівають у теплій воді до 36-38°С. Вакцину вводять підшкірно в ділянці шиї, використовуючи стерильну голку для кожної тварини. Застосовується у дозах відповідно до віку тварин та в залежності від епізоотичного стану господарства. Щеплять тварин двічі з інтервалом 2 тижні, ревакцинацію проводять через 6 місяців одноразовим щепленням. При складній епізоотичній ситуації ревакцинувати тварин можна через 3-4 місяці. Вакцину застосовують у дозах, зазначених в таблиці. Напружений імунітет у щеплених тварин з'являється через 2 тижні після другого щеплення і триває протягом 6 місяців. Вираженість та тривалість імунітету залежать від фізіологічного стану щеплених тварин.

Таблиця

Вік тварин	1 вакцинація, мл	2 вакцинація, мл	Ревакцинація, мл
Корови, нетелі і молодняк			
старше 2-х років	10,0	10,0	10,0
молодняк ВРХ віком 1-2 роки	5,0	5,0	10,0

Застереження. Протягом кількох днів після щеплення у окремих тварин може відзначатися місцева реакція на введення вакцини у вигляді незначних набряків з підвищенням температури, які зникають за 3-4 доби без надання лікарської допомоги. Частину вакцини, що залишається невикористаною у флаконі, знешкоджують кип'ятінням впродовж 30 хвилин або додаванням до неї 5% розчину формаліну, фенолу або гідроксиду натрію.
Форма випуску. Флакони по 100, 200, 500 мл.
Зберігання. В сухому темному місці при 4-8°С.
Термін придатності. 12 місяців.

7.7. Клостридіози овець.

Вакцина асоційована концентрована інактивована проти брадзоту, злоякісного набряку, некротичного гепатиту, дизентерії ягнят і анаеробної ентеротоксемії овець.

Інститут ветеринарної медицини НААН України.
Опис. Прозора рідина зеленуватого кольору з блакитно-сірим осадом, що складає близько 25% загального вмісту флакону. Осад легко розбивається при збовтуванні, утворюючи відносно стійку рівномірну суспензію.
Склад. Суміш антигенів від селекційованих інактивованих епізоотичних штамів відповідних мікроорганізмів в оптимальних співвідношеннях, адаптогенів та імуномоделюючих засобів природного походження.
Застосування. Для профілактичного щеплення тварин проти брадзоту, злоякісного набряку, некротичного гепатиту, дизентерії, ягнят і анаеробної ентеротоксемії овець. Щепленню підлягає все поголів'я, виходячи з епізоотичної ситуації. Дозволяється щеплення ослаблених тварин.
Дозування. Перед використанням флакони з вакциною переглядають, струшують, підігрівають у теплій воді до 36-38°С. Вакцину вводять підшкірно в ділянці шиї або внутрішньом'язово, використовуючи стерильну голку для кожної тварини. Вакцину застосовують у дозах відповідно до віку тварин та в залежності від епізоотичного стану господарства. Щеплять тварин двічі з інтервалом 3 тижні, ревакцинацію здійснюють через 6 місяців одноразовим щепленням. При складній епізоотичній ситуації ревакцинувати тварин можна через 3-4 місяці. Вакцину застосовують у дозах, поданих у таблиці.

Таблиця

Вид та вік тварин	**Дози, мл**		
	вакцинація		**ревакцинація**
	1	**II**	
Вівці дорослі	3,0	3,0	3,0
Ягнята від 6 місяців	2,0	2,0	3,0
Ягнята віком 3-6 місяців	1,0	2,0	2,0

Напружений імунітет у щеплених тварин з'являється через 2 тижні після другого щеплення і триває протягом 6 міс. Вираженість та тривалість імунітету залежать від фізіологічного стану щеплених тварин. Частину вакцини, що залишається невикористаною у флаконі, знешкоджують 30-ти хвилинним кип'ятінням або додаванням до неї 5% розчину формаліну, фенолу або гідроксиду натру. Вираженість та тривалість імунітету залежать від фізіологічного стану щеплених тварин.

Форма випуску. Флакони по 100; 200; 500 мл.

Зберігання. В сухому темному місці при 4-8°С.

Термін придатності. 18 місяців.

Ван Шот Ультра 8 – інактивована вакцина для профілактики клостридіозу та пастерельозу ВРХ.

Zoetis, США.

Склад. Два інактивовані формаліном компоненти: ліофілізований – бактерин-токсоїд Mannhemia (pasteurella) haemolytica та рідкий – токсоїд Clostridium chauvoi, Cl. septicum, Cl. haemolyticum, Cl. novyi, Cl. sordellii, Cl. perfringens типів С і D. Ліофілізований компонент за зовнішнім виглядом представляє собою однорідну пористу масу від білого до блідо-жовтого кольору, рідкий компонент – рідина від жовтого до світло-коричневого кольору.

Імунобіологічні властивості. Імунітет проти клостридіозів, що викликаються Cl. chauvoi, Cl. septicum, Cl. haemolyticum, Cl. novyi, Cl. sordellii, Cl. perfringens типів С і D і пневмонії, що викликається Mannhemia haemolytica формується у тварин через 3 тижні після дворазової вакцинації і зберігається не менше 12 місяців.

Дози і спосіб застосування. Перед вакцинацією вміст флакона з рідким компонентом переносять у флакон з ліофілізованим компонентом, дотримуючись правил асептики, струшують до повного розчинення. Для імунізації використовують одноразові шприци та голки або багаторазові, які стерилізують кип'ятінням протягом 20 хвилин. Стерилізація шприців і голок хімічними засобами не допускається.

Імунізують тільки клінічно здорових тварин з 45-денного віку. Вакцину вводять підшкірно, дворазово з інтервалом 4-6 тижнів в об'ємі 2 мл (1 імунізуюча доза).

Місце ін'єкції обробляють 70% спиртом або іншим антисептиком. Тваринам забезпечують належний догляд та утримання. Введення тваринам гіперімунних сироваток або імунодепресантів протягом 1 місяця до або після вакцинації може знизити імунну відповідь.

Протипоказання. Не вакцинувати хворих та тільних корів (можливий аборт).

Умови зберігання. В темному місці при температурі 2-7°С.

Термін придатності. 18 місяців.

КОГЛАМУН, COGLAMUNE – вакцина інактивована полівалентна проти клостридіозів дрібної рогатої худоби і свиней.

Сева Санте Анімаль,, Франція.

Склад. Альфа токсоїд Clostridium perfringens тип А, бета токсоїд Clostridium perfringens тип С, епсілон токсоїд Clostridium perfringens тип D.

Фармацевтична форма. Суспензія для ін'єкцій.

Імунобіологічні властивості. Вакцина рекомендована для активної імунізації свиней та дрібної рогатої худоби проти клостридіозів. Збільшення рівня антитіл у попередньо імунізованої птиці відмічається впродовж 10-14 діб після вакцинації й досягає максимального значення через місяць після вакцинації. Імунітет триває протягом щонайменше 10-12 місяців після вакцинації. Активна імунізація вагітних овець і свиноматок за 2 тижні до окоту/опоросу дає пасивний захист для ягнят і поросят через антитіла в молозиві, що триває до 8 тижнів.

Показання до застосування. Використовується для імунізації овець, кіз і свиней проти патогенів *C. perfringens*, які спричинюють: ентеротоксемію овець, геморагічний ентерит ягнят, бра дзот овець, некротичний ентерит свиней. Активна імунізація вагітних овець і свиноматок забезпечує пасивний захист для ягнят і поросят через антитіла в молозиві.

Спосіб застосування та дози. Вакцину застосовують підшкірно, в дозі: вівці та кози – 2 мл, свині – 4 мл.

Першу вакцинацію свиням слід проводити в 2 ін'єкції з інтервалом 4-6 тижнів. Ревакцинацію проводять через 1 рік від дати останнього введення вакцини.

Вагітних тварин слід вакцинувати для забезпечення оптимального рівня колостральних антитіл таким чином, щоб ревакцинація здійснювалась не раніше ніж за 2 тижні перед очікуваним опоросом.

Ягнят та поросят від вакцинованих вівце- та свиноматок слід вакцинувати починаючи з 8-ми тижневого віку, а від невакцинованих – починаючи з 2-х тижневого віку, в дозі 2 мл на одну тварину.

Умови зберігання. В захищеному від світла місці за температури 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

7.8. Вірусна діарея великої рогатої худоби.

Мукосіффа, Mucosiffa – вакцина жива ліофілізована атенуйована проти вірусної діареї великої рогатої худоби.

Сева Санте Анімаль, Франція.

Склад. Живий атенуйований вірус діареї ВРХ, штам Oregon C24, тип BVD-1.

Фармацевтична форма. Ліофілізат та розчинник.

Імунобіологічні властивості. Вакцина містить цитопатогенний штам вірусу діареї ВРХ, стимулює активний імунітет великої рогатої худоби проти вірусної діареї ВРХ та попереджує трансплацентарне інфікування телят

вірусом діареї великої рогатої худоби. Період виникнення імунітету: 28 діб після вакцинації.Тривалість імунітету: 1 рік.
Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації великої рогатої худоби з метою запобігання віремії, викликаної вірусом діареї ВРХ та попередження трансплацентарного інфікування телят вірусом діареї великої рогатої худоби.
Спосіб застосування та дози. Вакцину застосовують розчинюючи ліофілізований компонент з розчинником у розрахунку 2 мл розчинника на кожну дозу вакцини та вводять внутрішньом'язово, відповідно до наступної схеми вакцинації:

телята, народжені від вакцинованих корів:

- первинна вакцинація:
перше введення - одна доза (2мл) вакцини у віці 2-3 місяці від народження;
друге введення - одна доза (2мл) вакцини у віці 5-6 місяців від народження;
- ревакцинація: перша ревакцинація у віці 1 року від народження, надалі - щорічна ревакцинація.

молодняк ВРХ віком понад 6 місяців:

- первинна вакцинація: одна доза (2мл) вакцини;
- ревакцинація: щорічно.

молодняк племінної худоби:

одна доза (2мл) вакцини не пізніше, ніж за 1 місяць перед кожною вагітністю.
Умови зберігання. При температурі 2-8ºС у місці, захищеному від світла.
Термін придатності. 2 роки.

Бовіліс® БВД (25 доз) – вакцина інактивована проти вірусної діареї ВРХ

MSD, Animals Health, Нідерланди.
Фармацевтична форма. Суспензія для ін'єкцій
Склад. Інактивований антиген цитопатогену BVD, штам С-86.
Показання до застосування. Активна імунізація великої рогатої худоби з метою попередження трансплацентарного інфікування телят вірусом діареї великої рогатої худоби.
Дози і способи введення тваринам різного віку. Вакцину вводять внутрішньом’язово в дозі 2 мл на тварину.

Базова імунізація: ВРХ вакцинують однією дозою вакцини (2 мл) приблизно за 2 місяці до першої вагітності з послідуючою вакцинацією (2 мл) з інтервалом в 4 тижні. Після проведення базової імунізації ревакцинацію рекомендовано проводити однією дозою (2 мл) за 4 тижні перед кожною вагітністю. Після проведення базової імунізації ревакцинацію проводять кожні 6 місяців.
Умови зберігання. В сухому, темному місці при температурі 2-8ºС.
Термін придатності. 18 місяців.

7.9. Респіраторно-синтиціальна інфекція великої рогатої худоби.

Бовіліс® Бовіпаст РСП (10 доз) – вакцина інактивована проти респіраторно-синтиціальна інфекції, парагрипу-3 та пастерельозу великої рогатої худоби.

MSD, Animals Health, Нідерланди.

Фармацевтична форма. Суспензія для ін'єкцій.

Склад. Інактивований вірус респіраторно-синтиціальної інфекції, штам EV 908; інактивований вірус парагрипу-3, штам SF-4 Reisinger; інактивована Pasteurella haemolytica, серотип A1 і A6.

Показання до застосування. Активна імунізація ВРХ з метою боротьби з інфекцією та ураженнями викликаними респіраторно-синтиціальною інфекцією, парагрипом-3 та пастерельозом великої рогатої худоби.

Протипоказання. Не вакцинувати хворих, інфікованих, ослаблених тварин та необроблених проти ендопаразитів.

Дози і способи введення тваринам різного віку. Телят вакцинують починаючи з 2-х тижневого віку дворазово з інтервалом 4 тижні в дозі 5 мл підшкірно в ділянці шиї. При необхідності проводиться ревакцинація за 2 тижні до контакту з можливим джерелом інфекції (транспортування тварин, введення в стадо, переведення на іншу ферму).

Умови зберігання. В сухому, темному місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 28 місяців.

8. Хвороби свиней.

8.1. Класична чума.

Вірус-вакцина ЛК-М проти класичної чуми свиней.

НВП «Біо-Тест-Лабораторія», Україна.

1. Загальні положення.

1.1. Вірус-вакцина ЛК-М проти класичної чуми свиней являє собою суху масу кремового кольору, що швидко розчиняється фізіологічним розчином.

1.2. Вакцину випускають в скляних герметично укупорених флаконах (ампулах). На флаконі (ампулі) зазначають найменування біопрепарату, номер серії і термін придатності. На коробці з флаконами (ампулами) вказують: найменування біопідприємства і його товарний знак, назву вакцини, номери серії і контролю, дату виготовлення, термін придатності, кількість флаконів (ампул) в коробці, кількість доз вакцини у флаконі, умови зберігання, необхідна кількість розчинника і позначення ТУ. У кожній коробці повинна бути настанова по застосуванню вакцини.

1.3. Вакцину зберігають при 2-8°С або при постійній мінусовій температурі в сухому, темному місці. Термін придатності вакцини за таких умов зберігання – 1 рік. Вакцину у флаконах (ампулах) з тріщинами або плісенню не

використовують і знешкоджують кип'ятінням протягом 5 хв. та знищують. Використовують вакцину протягом 4-х годин після її розчинення, невикористані залишки кип'ятять протягом 5 хвилин.

2. Застосування вакцини

2.1. Вакцину застосовують для профілактичної імунізації відповідно до діючої інструкції «Про заходи з профілактики та ліквідації класичної чуми свиней»,

2.1.1. Вакцинації підлягають тільки клінічно здорові тварини, Вакцина не має лікувальних властивостей. Щеплення проводять під контролем лікаря ветеринарної медицини.

2.2. Вакцину безпосередньо перед використанням розводять стерильним фізіологічним розчином із розрахунку 2 мл на 1 дозу вакцини, дотримуючись правил асептики і оберігаючи від попадання прямого сонячного світла.

2.3. Вакцину вводять внутрішньом'язово в області шиї або внутрішньої поверхні стегна в дозі 2 мл, використовуючи на кожну тварину окрему стерильну голку.

2.4. В благополучних господарствах щеплять:

- кнурів — 1 раз на рік;
- свиноматок – 1 раз на рік, за 15-20 діб до осіменіння;
- поросят 2 рази: перший раз – за 5-7 діб до відлучення. Через 3-4 тижні проводять ревакцинацію.

У неблагополучному пункті (господарстві) після імунізації можлива загибель тих тварин, які уже були інфіковані епізоотичним вірусом класичної чуми свиней і знаходяться в інкубаційному періоді хвороби. В господарствах районів, що благополучні на класичну чуму свиней більше п'яти років, поросят щеплять одноразово у віці 3 міс.

2.5. Імунітет у свиней віком від 3-х місяців, щеплених внутрішньом'язово настає на 5-6 добу і зберігається не менше 1 року.

2.6. У деяких щеплених здорових тварин можливе підвищення температури тіла на 1°С через 3-7 діб після імунізації при задовільному загальному стані і збереженні апетиту.

2.7. Забій вакцинованих тварин у благополучних по класичній чумі господарствах дозволяється в будь-який час після щеплення, продукти забою реалізуються без обмежень.

2.8. Перевезення щеплених свиней з благополучних господарств в інші благополучні ферми дозволяється не раніше 10 діб після щеплення.

3. Заходи після вакцинації

3.1. Про проведення вакцинації складають акт.

3.2. Протягом 10-14 діб після щеплення під час патанатомічного розтину в разі забою або загибелі свиней можливе виявлення характерних крапкових крововиливів, що свідчить про вплив вакцинного штаму вірусу на ослаблений організм. Слід враховувати ці патанотомічні зміни у випадку проведення розтину протягом вказаного терміну з будь-якої причини загибелі тварин.

Песторал – вакцина проти класичної чуми свиней для перорального застосування, жива, брикети-приманка.

Біо Тест Лаб, Україна.

Склад. Вакцинний штам ЛК-М вірусу класичної чуми свиней; поживна принада з харчових та атрактивних компонентів; антибіотик тетрациклінового ряду (біологічний маркер).

Фармацевтична форма. Поживна принада в яку поміщений полімерний блістер з культуральною вірусутримуючою рідиною.

Імунобіологічні властивості. При поїданні поживної принади тварина розкушує полімерний блістер з культуральною вірусутримуючою рідиною, вивільняючи вірус в ротову порожнину. Через поверхні слизових оболонок та мигдалини, вірус потрапляє в організм та стимулює вироблення захисних віруснейтралізуючих антитіл до КЧС. Захисний ефект від застосування вакцини спостерігається лише в не інфікованих тварин. Поствакцинальний захист у свиней настає на 10-14 добу після вакцинації, триває не менше року.

Показання до застосування. Оральна імунізація диких та домашніх свиней проти захворювання на класичну чуму свиней.

Застереження при застосуванні. Розкладку вакцини проводити в захисному одязі та рукавичках. Вакцину розкладають в місця захищені від дії прямих сонячних променів. В зоні розкладання вакцини слід уникати присутності людей і проведення господарської діяльності, що можуть зашкодити споживанню вакцини.

Спосіб застосування та дози

Дикі свині

Кампанії по вакцинації свиней проводяться двічі на рік навесні та восени. Під час однієї кампанії розкладку вакцини, на одній території, проводять дворазово з інтервалом 3-4 тижні, з метою охоплення більшого відсотку поголів'я свиней в тому числі молодняку.

Рекомендовані схеми вакцинації можуть застосовуватись як кожна окремо так і в комплексі:

1 схема вакцинації. Для одного місця годівлі (кормової площадки) визначення кількості доз вакцини, на одну розкладку, проводять з розрахунку 2-3 принади на одну свиню, яка його відвідує.

Паралельно з проведенням розкладки розрахованої кількості принад з вакциною, створюють не менше 3 контрольних точок з мітками, які не відлякують тварин, в різних точках одного місця годівлі (по 1-2 принади в кожній точці).

Контроль споживання принад з вакциною в контрольних точках проводять на 7 або 8 та 14 або 15 дні.

2 схема вакцинації. В зоні міграції диких свиней та недоступних місцях вакцину розповсюджують за допомогою малої авіації. Принади з вакциною розповсюджують через кожні 20-30 м по міграційним лініям (стежкам).

3 схема вакцинації. В зонах сезонної концентрації тварин можлива розкладка по паралельним лініям польоту з відстанню між ними не менше 200-250 м. Попередньо потрібно визначити територію та кількість на ній тварин.

Вакцину розкладають з щільністю 15-30 доз на км², враховуючи таксацію тварин. Можливе застосування більшої кількості доз вакцини в залежності від щільності популяції тварин.

4 схема вакцинації. Допускається автомобільна та ручна розкладка вакцинних принад, наприклад четверо людей проходячи 1 км на відстані між собою 250 метрів розкладають вакцину з інтервалом 200 метрів. Розповсюдження вручну це система, якій віддається перевага в приміських зонах в комбінації з повітряним розподілом при першій ліпшій можливості.

Схеми вакцинації (кількість доз вакцини та розкладка) диких свиней можуть бути скореговані ветеринарним лікарем у відповідності з епізоотичною ситуацією у регіоні та щільністю популяції тварин.

Домашні свині (дивись пункт показання до застосування):

Вакцинацію проводять двічі з інтервалом в 3-4 тижні. Після 12-годинної голодної дієти кожна тварина повинна отримати одну дозу вакцини. Якщо виникли сумніви в поїданні брикет-приманки з вакциною, то процедуру проводять повторно наступного дня.

В благополучних по класичній чумі свиней господарствах дорослих свиней та ремонтний молодняк з трьохмісячного віку вакцинують раз на рік, свиноматок – раз на рік за 45-15 діб до осіменіння.

В господарствах, де існує загроза інфікування, поросят вакцинують дворазово: перший раз в віці 30-45 днів; повторно через 3-4 тижні; в подальшому – раз на рік.

Умови зберігання. У сухому, темному місці при температурному режимі не вище мінус 18 С**.**

Вакцина зберігає свої властивості при температурних режимах:

при температурі мінус 6-8 С – 12 місяців;

при температурі до плюс 2-8 С – 3 місяці;

при температурі до плюс 20 С –10 діб.

Термін придатності. 24 місяці при температурі не вище мінус 18 С.

Суімун КЧС ЛК-М – вакцина проти класичної чуми свиней, жива ліофілізат.

Біо Тест Лаб, Україна.

Склад. Вірус класичної чуми свиней штам ЛК-М.

Фармацевтична форма. Ліофілізат.

Імунобіологічні властивості. Поствакцинальний захист у свиней настає на 4-6 день після вакцинації і зберігається не менше одного року.

Показання до застосування. Профілактика захворювання на класичну чуму свиней.

*Протипоказання***.** Вакцину не застосовують виснаженим та хворим свиням.

*Спосіб застосування та дози***.** Вакцину вводять внутрішньом’язово в ділянці шиї «за вухом» або внутрішньої поверхні стегна. Безпосередньо перед використанням вакцину розчиняють препаратом «Розчинник живих вакцин» або фізіологічним розчином із розрахунку 2,0 мл на одну дозу.

В благополучних по класичній чумі свиней господарствах дорослих свиней та ремонтний молодняк з трьохмісячного віку вакцинують один раз на рік, свиноматок – один раз на рік за 20-15 діб до осіменіння.

В господарствах, де існує загроза інфікування, поросят вакцинують дворазово: перший раз в віці 30-45 днів; повторно через 3-4 тижні; в подальшому – раз на рік.

Зберігання. У темному місці при температурі 2-8 С.

Термін придатності. 24 місяці.

Суімун КЧС ЛК-М Лайт – вакцина проти класичної чуми свиней, жива ліофілізат.

Біо Тест Лаб, Україна.

Склад. Вірус класичної чуми свиней штам ЛК-М;

Фармацевтична форма. Ліофілізат.

Імунобіологічні властивості. Поствакцинальний захист у свиней настає на 4-6 день після вакцинації і зберігається не менше одного року.

Показання до застосування. Активна імунізація свиней проти класичної чуми свиней (КЧС) в благополучних та загрозливих по захворюванню на КЧС господарствах.

Протипоказання. Вакцину не застосовують виснаженим та хворим свиням.

Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять внутрішньом'язово в ділянці шиї «за вухом» або внутрішньої поверхні стегна. Безпосередньо перед використанням вакцину розчиняють препаратом «Розчинник живих вакцин» або фізіологічним розчином із розрахунку 2,0 мл на одну дозу.

Свиней вакцинують:

свиноматок і кнурів-плідників - за 15-10 діб до осіменіння (парування);

поросят – дворазово, вперше у віці 45-60 діб з ревакцинацією у 80-100 діб.

В благополучному по КЧС господарстві можлива однократна вакцинація підсвинків у віці 80-100 діб. В подальшому свиней вакцинують один раз на рік.

Термін придатності. 24 місяці.

Умови зберігання. У темному місці при температурі 2-8 С.

Вірус-вакцина (АВС) із штаму «К» проти чуми свиней, лапінізована.

Херсонське державне підприємство - біологічна фабрика, Україна.

Склад. Гомогенізована селезінка і дефібринована вірусвмістна кров кролів у співвідношенні 1:15 з вмістом вірусу класичної чуми свиней.

Фармацевтична форма. Ліофілізат у вигляді таблетки або сухої пористої маси червоного, темно-червоного або коричневого кольору.

Імунобіологічні властивості. Призначена для профілактичної імунізації свиней проти чуми шляхом внутрішньом'язового введення. Напружений імунітет формується на 10-14 день після вакцинації, тривалість його 12 місяців.

Показання до застосування. Застосовується для профілактичної та вимушеної імунізації тварин проти чуми свиней в благополучних,

загрозливих і неблагополучних щодо захворювання господарствах і населених пунктах. При виникненні чуми в свинокомплексах або великих свинарських господарствах, підлягають імунізації клінічно здорові тварини 10 разовою дозою вакцини з дозволу Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України.

Протипоказання. Забороняється застосовувати препарат після закінчення терміну придатності або за умови недотримання температурного режиму зберігання, не застосовувати для хворих тварин.

Спосіб застосування та дози. Для профілактичної імунізації проти чуми свиней щеплюють 1 раз на рік в дозі 2 мл, поросят, отриманих від щеплених проти чуми свиней, свиноматок щеплять у віці 40-45 днів одноразово в дозі 2 мл.

У неблагополучних щодо чуми свиней господарствах щеплять за схемою:

- Свиноматки - за 20-30 днів до запліднення (парування) один раз на рік в дозі 2 мл (в розведенні 1: 100);
- Кнурі – один раз на рік в дозі 2 мл;
- Поросята у віці 40-45 днів і ревакцинують у віці 85-100 днів, потім один раз на рік в дозі 2 мл.

Умови зберігання. При температурі не вище 10°С.

Термін придатності. 12 місяців.

***Pestivac (Пестивак)* – жива ліофілізована вакцина проти класичної чуми свиней.**

Мевак. Нітра, Словаччина.

Опис. Ліофілізат білого кольору.

Склад. Атенуйований вірус класичної чуми свиней, штам *China.*

Застосування. Вакцинація свиней проти класичної чуми свиней.

Дозування. Розчинник (стерильний розчин для ін'єкцій) додають у вакцину, з розрахунку: 100 мл на 50 доз, 200 мл на 100 доз, потім струсити і ввести 2 мл внутрішньом`язово (за вухом), або підшкірно (у складку стегна).

Програма вакцинації:

Свині на відгодівлі: поросят від вакцинованих свиней вакцинувати у віці 8-10 тижнів; поросят від не вакцинованих свиней – у віці 6-8 тижнів. Ревакцинацію проводять через 3 тижні.

Ремонтний молодняк: після базової вакцинації (дивись схему для свиней на відгодівлі) ревакцинацію проводити у віці 6-8 місяців.

Племінні свині: поросят вакцинувати у період відлучення, кнурів – 1 раз на рік.

Протипоказання. Не вакцинувати поросних свиноматок за 2 тижні до опоросу

Застереження. Вакцинувати лише клінічно здорових тварин. Після вакцинації можливе незначне підвищення температури тіла. Розчинену вакцину використати протягом 2-х годин.

Форма випуску Флакони по 50 і 100 доз з розчинником по 100 і 200 мл.

Зберігання. Сухе темне місце при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

***Pestisen TVM-1 (Пестисен ТВМ)* – жива ліофілізована вакцина проти класичної чуми свиней.**

Біовета, Чехія.
Опис. Вакцина – ліофілізат бежевого кольору. Розчинник Е – рідина червоного кольору .
Склад. Атенуйований вірус свиней.
Застосування. Активна імунізація свиней проти класичної чуми.
Дозування. 2 мл підшкірно поросятам з 8-тижневого віку. У неблагополучних господарствах поросят з однотижневого віку. Вакцину розчиняють у розчиннику Е, що додається. Імунітет настає на 3-7 добу після вакцинації.
Застереження. Обробці підлягають клінічно здорові тварини.
Форма випуску. Флакони по 20 та 100 мл з розчинником (середовище Е).
Зберігання. Сухе темне місце при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

***Lapest (Лапест)* – жива ліофілізована вакцина проти чуми свиней.**

Біовет Пулави, Польща.
Опис. Вакцина - ліофілізат рожевого кольору.
Склад. Живий змодифікований авірулентний штам вірусу чуми свиней.
Застосування. Імунізація проти чуми свиней на відгодівлі на промислових комплексах.
Дозування. 2 мл внутрішньом`язово у ділянку стегна свиням з 3-х місячного віку. До ампули з вакциною додати невелику кількість розчинника і ретельно змішати до повного розчинення ліофілізату, а потім перелити у флакон із рештою розчинника і змішувати протягом 15 хв. Імунітет настає на 5-7 день після вакцинації і триває 1 рік.
Застереження. Вакцинувати тільки клінічно здорових тварин. Після застосування інших вакцин щеплення лапінізованою вакциною можна проводити лише через 3-4 тижні і навпаки - після застосування лапінізованої вакцини інші вакцини можна застосувати через такий самий час. Можливе підвищення температури тіла протягом 2-3 діб.
Протипоказання. Вакцину не можна вводити поросним свиноматкам, а також безпосередньо після транспортування.
Форма випуску. Флакони по 20 та 100 доз із розчинником (40 і 200мл).
Зберігання. Сухе, темне місце при температурі 1-6°С.
Термін придатності. 6 місяців.

8.2. Бешиха.

Вакцина проти бешихи свиней, жива суха.

Інститут ветеринарної медицини НААН України.

Опис. Суха дрібна дрібнопориста маса у вигляді таблетки світло-сірого кольору.

Склад. Ліофілізована жива бульйонна культура шт. ВР-2.

Застосування. Для профілактичної імунізації свиней проти бешихи. Щепленню підлягають клінічно здорові, середньої вгодованості свині з двомісячного віку.

Дозування. Вакцину розчиняють фізіологічним розчином з розрахунку 1 мл розчинника на 1 дозу (50 млн. мікробних клітин). Вакцину вводять внутрішньом`язово в ділянці середньої третини шиї у дозі 1 мл. Ревакцинацію здійснюють через 6 місяців у тій же дозі. Напружений імунітет у вакцинованих тварин формується через 2 тижні після щеплення і триває 6 місяців. Вираженість та тривалість імунітету залежать від фізіологічного стану щеплених тварин.

Протипоказання. Забороняється вакцинувати тварин, що виснажені, хворі, з підвищеною температурою тіла, а також застосовувати антибіотики за сім діб до та після щеплення. Два тижні щеплених тварин потрібно оберігати від переміщення, охолодження та перегрівання, а також їх не можна вакцинувати проти інших інфекційних хвороб.

Застереження. Протягом 1-2 діб після щеплення у тварин може підвищуватись температура тіла на 0,2-0,9^{0}С (у межах фізіологічної норми), яка на 2 - 3 добу поступово знижується до показників, що були до вакцинації. Частину вакцини, що залишається невикористаною у флаконі, та флакони знешкоджують 30 хв. кип’ятінням або додаванням до неї 5% розчину формаліну, фенолу або гідроксиду натрію.

Форма випуску. Флакони по 1 та 2 мл, ампули по 1 мл.

Зберігання. Вакцину зберігають у закритому сухому місці при 4-8°С.

Термін придатності. 6 місяців.

Рузівак – вакцина проти бешихи свиней.

Сумська державна біофабрика, Україна.

Опис. Дрібно-пориста маса у вигляді таблетки жовто-коричневого кольору, що розчиняється у розчиннику для рузіваку або у фізіологічному розчині з утворенням гомогенної зависі.

Склад. Ліофілізована культура вакцинного штаму збудника бешихи свиней ВР-2 або суміш живих культур цього штаму і штаму ВДНКІ 6/24.

Застосування. Для профілактичної імунізації проти бешихи клінічно здорових свиней з 2 місячного віку.

Дозування. Вакцину перед щепленням розводять в рузіваку або в стерильному фізіологічному розчині в об’ємі, що зазначений на коробці з флаконами і використовують протягом двох годин. Вакцину вводять внутрішньом`язово в ділянці шиї або з внутрішнього боку стегна: перший

раз-поросятам починаючи з 2 місячного віку в дозі 1 мл., повторно через 1-2 місяці в тій же дозі, а потім ревакцинують через кожні 6 місяців в тій же дозі одноразово. Імунітет формується на 5-8 добу і триває 6-6,5 місяців. У окремих вакцинованих свиней після щеплення 1-2 доби відмічаються підвищення температури тіла до 40,2-40,5^{0}С, пригнічення, відсутність апетиту. У випадку виявлення серед щеплених тварин хворих на бешиху, їх ізолюють і лікують протибешиховою сироваткою і антибіотиками. Після одужання їх знову ревакцинують не раніше як через 12-14 діб після введення сироватки або антибіотиків. Щеплених свиней із благополучних господарств дозволяється передавати в інші господарства через 10 днів після щеплення.
Застереження. Забороняється застосування антибіотиків за 10 діб до і після щеплення. Свиноматок щеплять не пізніше 15-20 діб до парування (осіменіння). При наявності в флаконі з вакциною сторонніх домішок, плісняви, пластівців, які не розбиваються при струшуванні та ін., при порушенні щільності закупорки, відсутності етикетки, а також при невикористанні препарату в день відкривання, вакцину бракують і знешкоджують 30ти хвилинним кип'ятінням.
Форма випуску. Флакони або ампули по 10 або 20 мл.
Зберігання. В сухому темному приміщенні при 2-10°С.
Термін придатності. 9 місяців.

Суімун Ері – вакцина проти бешихи свиней, жива.
Біо Тест Лаб, Україна.
Склад. Вакцинний штам WR2B бешихи свиней.
Фармацевтична форма. Ліофілізат.
Імунобіологічні властивості. Імунітет у свиней формується за 8-10 днів після вакцинації і продовжується 6-8 місяців.
Показання до застосування. Профілактика бешихи свиней.
Протипоказання. Вакцину не застосовують кволим, хворим і свиням у латентній стадії захворювання.
Спосіб застосування та дози. Безпосередньо перед використанням вакцину розчиняють «Розчинником для живих вакцин» із розрахунку 2,0 мл на одну дозу. Вакцину вводять по 2,0 мл внутрішньом'язово в шию "за вухом" або підшкірно в складку гомілки. Свиней вакцинують з 2-х місячного віку, вагою не менше 15 кг. Ревакцинацію тварин проводять через кожні 6 місяців.
Умови зберігання. В темному місці при температурі від 2 до 8°С.
Термін придатності. 12 місяців.

Суімун Ері інак – вакцина проти бешихи свиней, інактивована.
Біо Тест Лаб, Україна.
Склад. Збудник бешихи свиней штам WR2B; парвовірус свиней штам И-82.
Фармацевтична форма. Суспензія.
Імунобіологічні властивості. У щеплених тварин через 2 тижні вакцина стимулює імунну відповідь, яка зберігається впродовж супоросності і підсисного періоду до ревакцинації перед наступним осімененням.

Показання до застосування. Профілактика парвовірусної інфекції та бешихи свиней.
Протипоказання. Не дозволяється вакцинувати слабких та хворих тварин.
Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять внутрішньом'язово в дозі по 2,0 мл в ділянку за вухом. Свиноматок основного стада вакцинують однократно за 2 тижні до осіменіння. Ремонтних свинок вакцинують двократно за 6-5 та 2-1 тижні перед першим осіменінням. Кнурів-плідників вперше вакцинують у віці 6-7 місяців з ревакцинацією через кожні 6 місяців.
Умови зберігання. В сухому, темному місці, при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 24 місяці.

Суімун Парво Ері інак – вацина проти парвовірусної інфекції та бешихи свиней, інактивована.

Біо Тест Лаб, Україна.
Склад. Збудник бешихи свиней штам WR2B; парвовірус свиней штам И-82.
Фармацевтична форма. Суспензія.
Імунобіологічні властивості. У щеплених тварин через 2 тижні вакцина стимулює імунну відповідь, яка зберігається впродовж супоросності і підсисного періоду до ревакцинації перед наступним осіменінням.
Показання до застосування. Профілактика парвовірусної інфекції та бешихи свиней.
Протипоказання. Не дозволяється вакцинувати слабких та хворих тварин.
Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять внутрішньом'язово в дозі по 2,0 мл в ділянку за вухом. Свиноматок основного стада вакцинують однократно за 2 тижні до осіменіння. Ремонтних свинок вакцинують двократно за 6-5 та 2-1 тижні перед першим осіменінням. Кнурів-плідників вперше вакцинують у віці 6-7 місяців з ревакцинацією через кожні 6 місяців.
Умови зберігання. В сухому, темному місці, при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 24 місяці.

Erisin Single Shot (Ерізин Сінгл Шот) – інактивована вакцина проти бешихи свиней.

Біовета, Чеська республіка.
Склад. Erysipelothrix rhusiopathiae інактів. (3 штами - тип 2, 1 штам - тип 1).
Показання до застосування. Для імунізації свиней проти всіх форм бешихи свиней.
Дозування, шлях введення і схема вакцинації. Доза: 2 мл, підшкірно, в область шиї за вушною раковиною.
Перша вакцинація: свині старше 8 тижнів.
Племінні свині: наступна вакцинація і повторна вакцинація кожні 6 місяців.
Імунітет виробляється через 21 день після вакцинації і зберігається протягом 6 місяців.
Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

***Porcilis Ery (Порціліс Ері)* – вакцина проти бешихи свиней у водному розчині Deluvac Forte, інактивована.**

Intervet International B. V., Нідерланди.

Опис. Суспензія білого кольору.

Склад. Антиген *Erysipelotrix rhusiopathiae,* штам М2, серотип 2.

Застосування. Активна імунізація свиней проти бешихи.

Дозування. 2 мл внутрішньом'язово в ділянку шиї (за вухом).

Схема вакцинації. Вакцинують поросят двічі з 10-ти тижневого віку з інтервалом у 4 тижні. Ревакцинують одноразово кожні 5-6 місяців. Свиноматок ревакцинують під час кожного періоду лактації, але не пізніше 2-х тижнів до парування, кабанів і кнурів – у будь-який час

Застереження. Вакцинують тільки клінічно здорових тварин. Можливе тимчасове підвищення температури тіла, обмеження рухів у тварин. На місці ін'єкції може виникнути незначна припухлість, що зникає через декілька днів. Відкритий флакон з вакциною використати протягом 6 годин. Перед використанням вакцину нагрівають до температури 15 – 25°С та струшують. Не змішувати з іншими вакцинами та хімічними речовинами. Не заморожувати.

Ф*орма випуску.* Флакони по 25 доз (50 мл).

Зберігання. При 2-8°С у темному місці.

Термін придатності. 18 місяців.

***Порціліс Ері+Парво (Porcilis Ery+Parvo)* – вакцина проти бешихи й парвовірозу свиней, інактивована.**

Intervet International B. V, Нідерланди.

Опис. Суспензія білого кольору.

Склад. Антиген *Erysipelotrix rhusiopathiae,* штам М2, серотип 2; парвовірус свиней, штам 014.

Застосування. Активна імунізація свиней проти бешихи та парвовірусної інфекції.

Дозування. 2 мл шляхом глибокої внутрішньом'язової ін'єкції у ділянку за вушною раковиною.

Схема вакцинації. Вакцинують свиней не пізніше, ніж за 2 тижні до парування. Ревакцинують двічі на рік у період лактації, за 2-4 тижні до початку парування. Для вироблення імунітету проти бешихи, вакцинацію проводять моновакциною проти бешихи за 4 тижні перед, або 4 тижні після введення комбінованої вакцини *Порціліс Ері + Парво.*

Застереження. Щепити тільки клінічно здорових тварин. Можливе тимчасове підвищення температури тіла, обмеження в русі. У тварин на місці ін'єкції може виникнути незначна припухлість, що зникає через декілька днів. Перед використанням вакцину нагрівають до температури 15 – 25°С та струшують. Відкритий флакон з вакциною використати протягом 10 годин. Не змішувати з іншими вакцинами та хімічними речовинами. Не заморожувати,

Форма випуску. Флакони 25 доз (50 мл).

Зберігання. При 2-8°С у темному місці.
Термін придатності. 18 місяців.

Вакцина проти бешихи свиней із штаму ВР-2, жива суха.

Ставропольська біофабрика, Російська Федерація.
Опис. Суха дрібнопориста маса білувато-жовтого – кольору, яка легко розчиняється у фізіологічному розчині.
Склад. Ліофільно висушена жива культура ВР-2.
Застосування. Вакцину застосовують для профілактичних та вимушених щеплень клінічно здорових свиней віком 2 місяці і старших. При вимушених щепленнях в господарствах, де вже є випадки захворювання свиней бешихою, хворих ізолюють і лікують протибешиховою сироваткою і антибіотиками. Перед застосуванням вакцину розчиняють фізіологічним розчином у кількості, що вказана на етикетці коробки (з розрахунку одна імунізуюча доза 200 млн. мікробних клітин на 1 мл).
Дозування. Препарат вводять внутрішньом'язово (за вухом чи з внутрішньої сторони стегна) з дотриманням правил асептики. Поросятам, починаючи з 2-міс. віку в дозі 1 мл, повторно – через 25-30 діб і через 5 місяців у тій же дозі; свиней старших 4-х місячного віку вакцинують у дозі 1 мл і ревакцинують через 5 місяців в тій же дозі. У випадку виявлення серед вимушено щепленого поголів'я тварин хворих бешихою, їх ізолюють і піддають лікуванню протибешиховою сироваткою чи антибіотиками. Після одужання їх знову ревакцинують не раніше, ніж через 14 діб після введення сироватки чи антибіотиків. У щеплених тварин імунітет формується на 5-8 добу і зберігається протягом 6 місяців. Розчинену вакцину використовують за 4-5 годин. Не використаний в день відкриття флакона препарат знешкоджують автоклавуванням при 120°С протягом 30 хвилин.
Застереження. За 7 діб до і після вакцинації свиням не дозволяється використовувати антибіотики, щоб не перешкоджати утворенню імунітету. Після проведення щеплень у окремих тварин може реєструватися підвищення температури тіла до 40,5°С, деяке пригнічення і відмова від корму. Реакція тримається 1-2 доби і не потребує лікарської допомоги.
Форма випуску. Флакони по 20 мл.
Зберігання. У темному сухому приміщенні при температурі 4 – 8°С.
Термін придатності. 1 рік.

***Ерипестен (Eripesten)* – жива ліофілізована вакцина проти бешихи і класичної чуми свиней.**

Біовета , Чехія.
Опис. Вакцина – ліофілізат жовто-рожевого кольору. Розчинник Е-рідина червоного кольору.
Склад. Антиген *Erysipelas rhusiopathiae*; вірус класичної чуми свиней.
Застосування. Активна імунізація свиней проти класичної чуми та бешихи.
Дозування: 2 мл підшкірно поросятам у віці 8-9 тижнів. Вакцину розчинити у розчиннику Е, що додається. Ревакцинацію проводити через 6 місяців.

Імунітет проти чуми свиней настає на 3-7 добу, а проти бешихи – на 8-14 добу після вакцинації і триває довічно.
Застереження. Вакцинувати клінічно здорових тварин. Забій на м'ясо дозволяється проводити на 14 добу після вакцинації.
Форма випуску. Флакони по 20 та 100 доз із розчинником Е.
Зберігання. Сухе темне місце при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

Eryseng Parvo/Lepro, Ерісенг Парво/Лепто – тривалентна вакцина проти бешихи свиней, парвовірусної інфекції та лептоспірозу, інактивована, суспензія для ін'єкцій.

ЛАБОРАТОРІОС ХІПРА, С.А., Іспанія.
Склад. Інактивований парвовірус свиней, штам NADL-2; інактивовані бактерії Erysipelothrix rhusiopathiae, штам R32E11; нактивовані бактерії Leptospira interrogans сероварів icterohaemorrhagiae, canicola, pomona, hardjo, grippotyphosa і bratislava.
Імунобіологічні властивості. Забезпечує захист проти внутрішньоутробного зараження плодів парвовірусом свиней і запобігає клінічні прояви і ураження, викликані збудником бешихи свиней (серотип 1 і серотип 2) і лептоспірозом. Імунітет проти лептоспірозу і бешихи свиней розвивається протягом 3-х тижнів після другої вакцинації і зберігається не менше 6 місяців. Імунітет проти парвовірусної інфекції у свиноматок формується протягом 3-4-х тижнів і забезпечує захист плодів протягом всього періоду поросності.
Показання до застосування. Для активної імунізації свиней з метою захисту їх потомства від трансплацентарного інфікування, викликаного парвовірусом свиней. Для активної імунізації свиней з метою запобігання клінічних проявів і уражень, викликаних збудником бешихи свиней (серотип 1 і серотип 2) і для профілактики лептоспірозу.
Спосіб застосування та дозування. Внутрішньом'язово в ділянці шиї в дозі 2 мл згідно з інструкцією.

Сироватка проти бешихи свиней – К.

Херсонська державна біофабрика, Україна.
Опис. Прозора рідина світло–жовтого кольору, інколи з червонуватим відтінком. На дні флакону при довготривалому зберіганні можливий білковий осад сірувато-білого кольору, що при струшуванні легко розбивається в рівномірну завись.
Склад. Сироватка крові здорових свиней, гіперімунізованих культурами трьох штамів збудника бешихи свиней серотипу А і серотипу В.
Застосування. Для лікування та профілактики захворювання свиней бешихою.
Дозування. Сироватку вводять підшкірно або внутрішньом`язово в дозах, зазначених в таблиці.

Перед застосуванням флакони із сироваткою струшують і підігрівають до 37-38^{0}С у водяній бані. Імунітет у тварин яким введена сироватка, зберігається 14 діб. При необхідності сироватку з лікувальною метою вводять повторно через 10-12 діб в тих самих дозах.

Таблиця

Вікові і вагові групи	**Лікувальна доза мл.**	**Профілактична доза мл.**
Поросята підсисного віку	5 – 10	3 – 5
Підсвинки до 50 кг.	30 – 50	5 – 10
Свині вагою понад 50 кг.	50 – 75	10 – 20

Застереження. Сироватка, що була заморожена, для застосування не придатна. При наявності у флаконі з сироваткою сторонніх домішок, плісняви, пластівців, які не розбиваються при струшуванні та ін., при порушенні щільності закупорки, відсутності етикетки, а також невикористанні препарату в день відкривання флакону, його бракують.
Форма випуску. Флакони по 200 мл.
Зберігання. В сухому темному приміщенні при 2-8°С.
Термін придатності. 2 роки.

8.3. Ензоотичний енцефаломіеліт (тешенська хвороба).

Вакцина проти хвороби Тешена, культуральна, емульгована, інактивована

НВП „Біо-Тест-Лабораторія”, Україна.
Загальні положення:
1. Вакцина проти хвороби Тешена (ензоотичний енцефаломіеліт свиней) інактивована культуральна емульгована являє собою емульсію сметаноподібної консистенції сіруватого або сірувато-кремового кольору.
2. Вакцину випускають у флаконах по 10, 20, 50, 100 та 200 мл, маркують і пакують відповідно до ТУ, перед використанням нагрівають до 35°С та старанно збовтують.
3. Флакони з тріщинами, порушенням закупорювання, зміною кольору та консистенції вакцини, з розшаруванням у флаконі на масло, емульсію та воду, без етикеток і невикористані протягом 3 год. після відкупорювання чи заморожені – бракують. Допускається відшарування масла не більш 10% за об’ємом.
4. Термін придатності вакцини-12 міс. від дня виготовлення при зберіганні у закритих приміщеннях та температурі 2-8^{0}С. Вакцину транспортують у щільній упаковці не більше 5 діб.

Порядок застосування вакцини:

1. Вакцину застосовують для профілактичного щеплення свиней у неблагополучних щодо хвороби Тешена господарствах, і господарствах яким ця хвороба загрожує.
2. Не дозволяється проводити вакцинацію проти хвороби Тешена в господарствах де є інші інфекційні захворювання свиней (чума, бешиха, ящур).
3. У неблагополучних по хворобі Тешена господарствах клінічно хворих та за підозрою на захворювання свиней ліквідують, клінічно здорових-вакцинують.
4. Щепленню підлягають свині всіх вікових груп.
5. Свиноматок вакцинують незалежно від терміну супоросності, але не пізніше, ніж за тиждень до опоросу. Поросят, які народилися від вакцинованих свиноматок, вакцинують через 3-4 тижні після народження.
6. Вакцину вводять внутрішньом`язово. Свиней у віці до 60 діб щеплять у дозі 1мл., старшого віку - 2мл.
7. Імунітет у щеплених тварин настає через 2 тижні після щеплення і зберігається не менше 11 місяців.
8. За щепленими тваринами ведуть спостереження, маючи на увазі, що після введення вакцини у окремих тварин може бути короткочасне свербіння у ділянці введення препарату, перші 3 доби можлива температурна реакція. Через 2-3 тижні після щеплення можлива поява ознак захворювання тварин, що знаходяться у інкубаційному періоді в момент імунізації.
9. Ревакцинацію свиней проводять одноразово в дозі 2мл. через 10 місяців після вакцинації. Поросят, щеплених у віці до 2-х місяців, ревакцинують через 3 місяці по 2мл. Протягом 10 діб за ревакцинованими тваринами спостерігають.
10. Шприци та голки перед щепленням стерилізують кип`ятінням. Для кожної тварини використовують окрему стерильну голку.

Заходи після вакцинації:

1. Про проведення щеплення складають акт.
2. Забій щеплених тварин на м’ясо дозволяється незалежно від терміну вакцинації. Продукти забою реалізують без обмеження.

Вакцина проти хвороби Тешена свиней.

Інститут сільськогосподарської мікробіології НААН України.

1. Загальні положення

1.1. Вакцина проти хвороби Тешена свиней за зовнішнім виглядом являє собою прозору рідину червоно-оранжевого кольору.

1.2. Вакцину випускають у герметично закритих флаконах по 10, 50, 100 мл, в яких знаходиться, відповідно 10, 50, 100 імунізуючих доз. На кожному флаконі з вакциною повинна бути етикетка або нанесений фарбою, що не змивається, напис з позначенням: назви підприємства-виготовлювача, назви препарату, дати виготовлення, терміну придатності, об'єму препарату (мл) у

флаконі, номера серії, номера контролю, дози й способу застосування, позначення ТУ.
1.3. Вакцина придатна для застосування 12 місяців від дня її виготовлення при умові зберігання у сухому, темному місці при 4-10°С. Дозволяється транспортування вакцини при температурі до 15°С – 15 діб.
1.4. Вакцину, яка вміщує сторонні домішки, плісняву, із зміненим кольором, при порушенні закупорки та цілості флакону, відсутності етикетки, а також не використану в день відкриття флакону – бракують і знешкоджують кип'ятінням 30 хвилин.
2. Порядок застосування вакцини
2.1. Вакцину застосовують для вимушеного та профілактичного щеплення свиней в пунктах неблагополучних та загрозливих по ензоотичному енцефаломієліту (хворобі Тешена) свиней. Клінічно здорових свиней з нормальною температурою тіла щеплюють вакциною проти хвороби Тешена свиней в господарствах, неблагополучних і загрозливих щодо хвороби Тешена, а також в особистих підсобних господарствах, що неблагополучні по цьому захворюванню свиней щеплюють, починаючи з 2- місячного віку. Свиноматок щеплюють незалежно від строку поросності.
2.2. В неблагополучних щодо хвороби Тешена свиней пунктах усіх клінічно хворих і підозрілих на захворювання свиней забивають, одночасно проводять ветеринарно-санітарні заходи у відповідності до діючої «Інструкції по боротьбі з ензоотичним енцефаломієлітом (хворобою Тешена) свиней».
2.3. Вакцину вводять внутрішньом'язово в ділянці середньої третини шиї або внутрішньої поверхні стегна в дозі по 1 мл. дворазово з інтервалом 10 діб.
У неблагополучних щодо хвороби Тешена господарствах поросят які щеплені в період до 3-х місяців ревакцинують одноразово в дозі 1 мл.
2.4. Для щеплення використовують стерильні ін'єкційні голки та шприци. Для кожної тварини використовують окрему голку. Місце введення вакцини дезінфікують 0,5% розчином карболової кислоти або 70° етиловим спиртом.
2.5. Імунітет у щеплених свиней настає через 7 діб після щеплення й зберігається не менше року,
2.6. При наявності в господарствах гострозаразних хвороб свиней (чума, бешиха, ящур та ін.) проводити щеплення проти хвороби Тешена забороняється.
2.7. Ветеринарне спостереження за щепленими тваринами проводять 7 діб після щеплення.
2.8. По закінченню щеплень складають акт, в якому вказують епізоотичний стан господарства до початку щеплення, дату проведення щеплень, кількість вакцинованих тварин за віковими групами, назву підприємства-виготовлювача вакцини, номер серії та номер контролю вакцини, терм1н придатності й дату її виготовлення, прізвища осіб, які проводили щеплення. Акт складають у двох примірниках: один із яких зберігають у господарстві, другий – в справах ветеринарної установи.

Суімун Тешен – вакцина проти хвороби Тешена, інактивована.
Біо Тест Лаб, Україна.
Склад. Вірус хвороби Тешена, штам "Закарпатський".
Фармацевтична форма. Емульсія.
Імунобіологічні властивості. Імунітет у щеплених тварин формується впродовж 2-х тижнів після вакцинації і зберігається до 11 місяців.
Показання до застосування. Профілактика хвороби Тешена.
Протипоказання. Не вакцинувати виснажених і хворих свиней.
Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять внутрішньом'язово в ділянці шиї або внутрішньої поверхні стегна поросятам віком до 60 днів у дозі 1,0 мл, свиням старшого віку – 2,0 мл. Поросят, що щеплені у віці до 2–х місяців, вдруге вакцинують у 3-х місячному віці в дозі 2,0 мл. Ревакцинацію всіх свиней проводять одноразово в дозі 2,0 мл через 10 місяців після щеплення.
Умови зберігання. В сухому, темному місці, при температурі 2-8°С**.**
Термін придатності. 12 місяців.

8.4. Вірусний (трансмісивний) гастроентерит.

Вірус-вакцина проти трансмісивного гастроентериту свиней із штаму П 1439/81.
ДНКІБІШМ, Україна.
Опис. Рідина червоно-оранжевого кольору, без наявності сторонніх домішок, плісняви.
Склад. Штам П 1439/81.
Застосування. Вакцину застосовують з метою профілактики трансмісивного гастроентериту свиней при підтвердженні діагнозу захворювання.
Дозування. Вакцинують клінічно здорових тварин в/м`язово, дворазово за 4 і 2 тижні до опоросу, в дозі 5 мл.
Застереження. Відкритий флакон використовують протягом 4-х годин. Невикористану вакцину й порожні флакони знешкоджують кип'ятінням протягом 1-ї години.
Форма випуску. Флакони 50 мл. (10 доз).
Зберігання. При 2-8°С.
Термін придатності. 12 місяців.

Суха культуральна вірус вакцина із штаму ВДНКІ проти трансмісивного гастроентериту свиней.
Склад. Живий вакцинний вірус.
Застосування. Для вимушеної і профілактичної імунізації поросних свиноматок в господарствах неблагополучних щодо ТГЕС і в господарствах, де є тварини, в сироватці крові яких виявлено специфічні антитіла до вірусу ТГЕС. Поросних свиноматок вакцинують за 24-21 доби до опоросу щоденно протягом 7 діб по одній імунізуючій дозі на свиноматку. Вакцину згодовують

з сухим кормом. Для цього її подрібнюють у флаконі і змішують з кормом в таких співвідношеннях:

Таблиця

Кількість імунізуючи пероральних доз у флаконі	Кількість корму, кг.
6	3
10	5
20	10

Корм з вакциною тваринам дають зранку. Для повного поїдання корму з вакциною раціон свиноматок напередодні ввечері зменшують наполовину.

8.5. Інфекційний атрофічний риніт.

*Prosistem B*P*M (Просістем Б*П*М)* – вакцина для профілактики та контролю атрофічного риніту та респіротарних хвороб свиней, інактивована.

Intervet International B.V., Нідерланди.

Опис. Суспензія світло-коричневого кольору.

Склад. Bordetella bronchiseptica, Pasteurella multocida тип A, Pasteurella multocida тип D, Mycoplasma hyopneumoniae.

Застосування. Щеплення супоросних свиноматок під час кожного супоросності й новонароджених поросят для профілактики та контролю атрофічного риніту та респіраторних хвороб свиней, що викликані або пов'язані із *Bordetella bronchiseptica, Mycoplasma hyopneumoniae, Pasteurella multocida тип A* і *D* у свиней.

Дозування. Первинно щеплять супоросних свиноматок та ремонтних свинок, вводячи внутрішньом'язово або підшкірно одну дозу (2 мл.) препарату за 5 та 2 тижні перед запланованою датою опоросу. У кожну наступну супоросність щеплять цих тварин одноразово таким же шляхом по 2 мл. препарату за 2-1 тижні до запланованої дати опоросу. Поросятам вводять 1 мл. вакцини у віці 5-7 діб. Ревакцинують однією дозою препарату через 3 тижні. Кнурам одну дозу вакцини (2 мл.) вводять щорічно.

Поствакцинальна реакція: в деяких випадках на місці введення може спостерігатись легке почервоніння.

Застереження. Вакцинують клінічно здорових тварин. Перед використанням флакон з вакциною збовтати та нагріти до кімнатної температури. Не рекомендовано змішувати вакцину з іншими препаратами.

Форма випуску. Флакони по 50 і 100 мл.

Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

***Porcilis AR-T (Порціліс АР-Т)* – вакцина проти атрофічного риніту свиней, інактивована.**

Intervet International B.V., Нідерланди.

Опис. Емульсія білого кольору.

Склад. Bordetelle bronchiseptica, Pasteurella multocida.

Застосування. Імунізація поросят проти атрофічного риніту.

Дозування. 2 мл внутрішньом`язово (за вухом). Супоросних свиноматок імунізувати із наступною ревакцинацією через 3 місяці, але не пізніше, ніж за 2-4 тижні до опоросу. Імунітет настає на 21 добу. Вакцинувати перед кожним опоросом.

Застереження. Вакцинації підлягають тільки клінічно здорові тварини. Перед застосуванням вакцину підігріти до 15-25°С і ретельно струшувати. Використати протягом 24 годин після розкриття флакону.

Форма випуску. Флакони по 20 мл (10 доз), 50 мл (25доз).

Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

Rheniseng, Реніcенг - інактивована вакцина проти прогресуючого і непрогресуюго атрофічного риніту, суспензія для ін'єкцій.

ЛАБОРАТОРІОС ХІПРА, С.А., Іспанія.

Склад. Інактивовані бактерії Bordetella bronchiseptica, штам 833; рекомбінантний токсин Pasteurella multocida тип D (PMTr).

Імунобіологічні властивості. Для стимуляції активного імунітету у свиноматок і ремонтних свинок, з метою забезпечення пасивного імунітету у їх потомства від атрофічного риніту, викликаного збудниками інфекцій Bordetella bronchiseptica і Pasteurella multocida.

Показання до застосування. Для пасивного захисту поросят через молозиво після активної імунізації свиноматок і ремонтного молодняку з метою зниження клінічних і субклінічних уражень, характерних для прогресуючого і непрогресуючого атрофічного риніту, а також щоб уникнути втрати ваги протягом всього періоду відгодівлі, асоційованих з інфікуванням Bordetella bronchiseptica і Pasteurella multocida. Лабораторні дослідження свідчать про те, що пасивний імунітет (наявність материнських антитіл в сироватках крові поросят) триває, як мінімум, до 6-тижневого віку. У той же час при клінічних польових випробуваннях було продемонстровано, що позитивний ефект від вакцинації (зниження уражень носових пазух і втрати ваги) спостерігається навіть до моменту забою.

Спосіб застосування та дозування. Внутрішньом'язово в область шиї в дозі 2 мл згідно з інструкцією.

8.6. Дизентерія

З лікувальною і профілактичною метою успішно використовують ветдипосфен, ніфулін, емгал, тилан, фармазин-200, трихопол, різні антибіотики (біоміцин, левоміцитин) та сульфаніламідні препарати (фуразолідон).

Ветдипосфен з лікувальною і профілактичною метою використовують з кормом. Тяжкохворим тваринам і поросятам-сисунам призначають індивідуально 1-2 рази на день 3 доби поспіль у лікувальних дозах: поросятам 30-60-добового віку – 250 мг (250тис. ОД), 60-120 добового віку – 350 мг (350тис. ОД), віком понад 120 діб – 750 мг (750тис. ОД); з профілактичною метою препарат використовують у половинній дозі. За потреби курс лікування повторюють 2-3 рази через 7-8 діб.

Ніфулін добавляють у корм з лікувальною метою в дозі 5 кг на 1т комбікорму, з профілактичною – 2 кг на 1т, застосовують двічі на день 7 діб підряд. Важко хворим тваринам дають індивідуально в дозі 100-120 мг на 1 кг маси один раз на день, по 5 діб поспіль. Через 21 добу давання препарату повторюють у половинній дозі.

Тилан використовують з кормом для лікування дорослих тварин, для поросят-сисунів – індивідуально з водою два рази на день 3 доби підряд, у дозах 1,25-2,5 мг на 1 кг маси. Давання повторюють через 3 доби. Після лікування тварин не можна забивати на м’ясо раніше, ніж через 21 добу.

Фармазин використовують для поросят-сисунів індивідуально з лікувальною метою 3-5 діб підряд, у дозах 0,25-0,5 г в 1 л кип’яченої води.

Емгал згодовують клінічно хворим свиням у дозі 4-5 кг на 1 т. корму впродовж 10 діб підряд. З профілактичною метою емгал добавляють у дозі 2 кг на 1 т. корму.

Трихопол (метронідазол) використовують з лікувальною і профілактичною метою дорослим свиням. Перорально задають разом з кормом 3 доби підряд двічі на день у дозах 0,25-0,5 г. За потреби курс лікування повторюють через 7-10 діб.

Біоміцин хлорид дають в середину з розрахунку 20 мг на 1 кг маси тіла тварини двічі на добу.

Левоміцетин сукцинат натрію використовують з розрахунку 20 мг на 1 кг маси ввечері та вранці 3 доби поспіль внутрішньом`язово.

Фуразолідон перед використанням змішують з глюкозою, потім розчиняють в молоці або кип’яченій воді і з допомогою шприца задають поросятам - сисунам per os два рази в день. Відлученим поросятам препарат протягом 4-5 діб задають 1 раз в добу з кормом в дозі 10 мг на 1 кг маси тіла.

Медикаментозне лікування обов’язково повинно поєднуватись з створенням належних умов утримання і годівлі тварин, при цьому особливо важливе значення має дієтотерапія і дозована годівля всього поголів’я. У тварин, які перехворіли, імунітет не формується. Знаходять лише сироваткові антитіла до *Borrelia hyodysenteriae* і деяку ступінь резистентності до реінфекції.

8.7. Ентеровірусний гастроентерит.

Вакцина проти ентеровірусного гастроентериту свиней із штаму УНІВІ.

ІВМ НААН України.

1. Загальні положення

1.1. Вакцина проти ентеровірусного гастроентериту свиней виготовляється із штаму УНІВІ ентеровірусу свиней 6 серогрупи. Препарат являє собою суху аморфну масу у вигляді таблетки жовтого кольору, яка розчиняється в однорідну суспензію у фізіологічному розчині протягом 1-2 хвилин.

1.2. Вакцину випускають в скляних герметично закупорених у флаконах 50 мл (10 доз препарату). Розчинену вакцину використовують протягом 4 годин. Шприци і голки стерилізують кип'ятінням протягом 30 хвилин.

1.3. Вакцина придатна для застосування 12 місяців із дня виготовлення за умови зберігання у сухому темному місці при температурі до 12°С.

1.4. Флакони з вакциною, які мають тріщини, зміну кольору та консистенції вакцини, з наявністю сторонніх домішок, плісняви, без етикеток – бракують.

2. Порядок застосування вакцини

2.1. Вакцину застосовують з метою профілактики ентеровірусного гастроентериту, який викликається ентеровірусом свиней 6 серогрупи.

2.2. Вакцину розчиняють у 50,0 мл стерильного фізіологічного розчину.

2.3. Прищеплюють вакцину клінічно здоровим тваринам внутрішньом'язово, дворазово, ремонтному молодняку у віці 5-6 місяців, поросним свиноматкам за 30-40 і 15-20 діб до опоросу в дозі по 5,0 мл.

2.4. Місце ін’єкції протирають етиловим 70° спиртом або 0,5% розчином фенолу.

2.5. Імунітет у щеплених тварин настає через 10-12 діб після другої імунізації і триває понад 12 місяців.

2.6. Після щеплення свиней складають акт, де вказують дату щеплення, епізоотичний стан господарства до вакцинації, кількість щеплених тварин, номер серії та номер контролю вакцини, дату виготовлення та термін придатності, назву підприємства-виготовлювача, прізвища осіб які проводили щеплення.

Вакцина проти ентеровірусного гастроентериту свиней із штаму В 386/79.

ІВМ НААН України.

1. Загальні положення

1.1. Вакцина проти ентеровірусного гастроентериту свиней виготовляється із штаму В 386/79 ентеровірусу свиней 8 серогрупи. Препарат являє собою суху аморфну масу у вигляді таблетки жовтого кольору, яка розчиняється в однорідну суспензію у фізіологічному розчині протягом 1-2 хвилин.

1.2. Вакцину випускають в скляних герметично закупорених флаконах ємкістю 50 мл, що вміщують 10 доз препарату.

1.3. Вакцина придатна для застосування протягом 12 місяців з дня виготовлення при умові зберігання її в сухому темному місці при температурі до 12°С.
1.4. Флакони з вакциною, які мають тріщини, зміну кольору та консистенції вакцини, з наявністю сторонніх домішок, плісняви, без етикеток – бракують.
2. Порядок застосування вакцини
2.1. Вакцину застосовують з метою профілактики ентеровірусного гастроентериту, який викликається ентеровірусом свиней 8 серогрупи.
2.2. Вакцину розчиняють у 50,0 мл стерильного фізіологічного розчину.
2.3. Прищеплюють вакцину клінічно здоровим тваринам внутрішньом'язово, дворазово ремонтному молодняку у віці 6-6,5 місяців, поросним свиноматкам за 30-40 та 15-20 діб до опоросу в дозі по 5,0 мл.
2.4. Розчинену вакцину використовують протягом 4-х годин. Шприци і голки стерилізують кип'ятінням протягом 30-ти хвилин. Місце ін'єкції протирають етиловим 70°спиртом або 0,5% розчином фенолу.
2.5. Імунітет у щеплених тварин настає через 10-12 діб після другої імунізації і триває понад 12 місяців.
2.6. Після щеплення свиней складають акт, де вказують дату щеплення, епізоотичний стан господарства до вакцинації, кількість щеплених тварин, номер серії та номер контролю вакцини, дату виготовлення та термін придатності, назву підприємства-виготовлювача, прізвища осіб, які проводили щеплення.

8.8. Парвовірусна інфекція.

Вакцина інактивована емульгована проти парвовірусної хвороби свиней.

Сумська державна біофабрика, Україна.
1. Загальні положення
1.1. Вакцина інактивована емульгована проти парвовірусної хвороби свиней призначена для імунізації свиней проти парвовірусної хвороби в неблагополучних господарствах. Вакцина являє собою стійку емульсію білого кольору, в'язкої консистенції. При тривалому зберіганні можливе відшарування мінерального масла над нерозшарованою однорідною емульсією. При струшуванні вакцина приймає однорідну гомогенну структуру.
1.2. Вакцину випускають у скляних герметично закритих флаконах, ємністю 10, 20, 50, 100, 200 мл. На флаконах зазначається найменування і товарний знак підприємства-виготовлювача, повне найменування біопрепарату, номер серії і контролю, кількість препарату в дозах, дата виготовлення (місяць,рік), умови зберігання, термін придатності й позначення технічних умов. Флакони з вакциною ємкістю по 50, 100, 200 мл, а також коробки з вакциною пакуються а ящики, в які вкладаються три примірники листівки-вкладки.

1.3. Вакцину зберігають в сухому, темному місці при 2-15°С. Термін придатності вакцини – 12 місяців із дня виготовлення.

1.4. Флакони з вакциною без маркування, з тріщинами. сторонніми домішками, порушенням закупорювання, зміною кольору та консистенції, а також вакцину, що була заморожена, або не використана протягом 8 годин після відкупорювання, підлягають знезараженню 30-ти хвилинним кип'ятінням.

2. Порядок застосування вакцини

2.1. Вакцину перед використанням підігрівають на водяній бані при 36-40°С протягом 20-30 хвилин періодично струшуючи флакон.

2.2. Не дозволяється проводити щеплення проти парвовірусної хвороби свиней в господарствах, де є інші інфекційні захворювання свиней (чума, бешиха, яшур тощо),

2.3. Щепленню підлягають: свиноматки, кнури-плідники, ремонтні свині. Основних свиноматок перший раз за 2 тижні до відлучення поросят, ремонтних свиней за 3-4 тижні до запліднення (парування). Потім свиноматок вакцинують після кожного відлучення поросят. Кнурів-плідників перший раз вакцинують в 6-7 місячному віці, а потім через кожні 6 місяців. Вакцину вводять внутрішньом'язово одноразово в ділянку шиї в дозі 2 мл.

2.4. При проведенні щеплень треба дотримуватись загальних правил асептики і антисептики. Шприци і голки стерилізують кип'ятінням. Кожну тварину щеплять окремою голкою, ділянку введення голки дезінфікують 70° спиртом.

2.5. Імунітет у щеплених тварин формується через 15 діб після введення вакцини і зберігається протягом 6 місяців.

***Porcilis Parvo (Порціліс Парво)* – вакцина**
проти парвовірусної інфекції свиней, інактивована.

Intervet International B. V., Нідерланди.

Опис. Суспензія рожевого кольору.

Склад. Інактивований парвовірус штаму PPV-014.

Застосування. Активна імунізація свиней проти парвовірусної інфекції.

Дозування. 2 мл внутрішньом'язово (за вухом). Вакцину вводять за 2-8 тижнів до початку періоду парування. Імунітет настає на 14 день і триває 1 рік.

Застереження. Вакцинації підлягають тільки клінічно здорові тварини. Перед застосуванням вакцину підігріти до 15 – 20°С, ретельно струшувати. Використати протягом двох годин після розкриття флакону. Забій на м'ясо дозволяється на 7 добу після вакцинації. Не дозволяється застосовувати одночасно з іншими біологічними препаратами.

Форма випуску. Флакони по 20 мл.

Зберігання. Сухе, темне місце при 2-8°С.

Термін придатності. 15 місяців.

Вакцина проти парвовірусної хвороби свиней, емульгована, інактивована.

НВП «Біо-Тест-Лабораторія», Україна.

1. Загальні положення

1.1. Вакцина інакгивована емульгована проти парвовірусної хвороби свиней призначена для імунізації свиней проти парвовірусної хвороби в неблагополучних господарствах.

1.2. Вакцину випускають у скляних герметично закритих флаконах, ємністю 10, 20, 50, 100, 200 мл. На флаконах зазначаються найменування і товарний знак підприємства-виготовлювача, повне найменування біопрепарату, номер серії і контролю, кількість препарату в дозах, дата виготовлення (місяць, рік), умови зберігання, термін придатності й позначення технічних умов.

1.3. Вакцина являє собою стійку емульсію білого кольору, в'язкої консистенції. При тривалому зберіганні можливе відшарування мінерального масла над не розшарованою однорідною емульсією. При струшуванні вакцина приймає однорідну гомогенну структуру.

1.4. Флакони з вакциною без маркування, з тріщинами, сторонними домішками, порушенням закупорювання, зміною кольору та консистенції, а також вакцину, що була заморожена або не використана протягом 8 годин. після відкупорювання піддягають знезараженню 30-ти хвилинним кип'ятінням.

2 Порядок застосування вакцини

2.1. Вакцину перед використанням підігрівають у водяній бані при 36 – 40°С протягом 20-30 хвилин, періодично струшуючи флакон.

2.2. Не дозволяється проводити щеплення проти парвовірусної хвороби свиней в господарствах, де є інші інфекційні захворювання свиней (чума, бешиха, яшур тощо).

2.3. Щепленню піддягають: свиноматки, кнурі-плідники, ремонтні свині. Основних свиноматок перший раз щеплять за 2 тижні до відлучення поросят ремонтних свиней за 1-2 тижні до запліднення. Потім свиноматок вакцинують після кожного відлучення поросят. Кнурів-плідників перший раз вакцинують в 6-7-місячному віці, а потім через кожні 6 місяців. Вакцину вводять внутрішньом'язово одноразово в ділянку шиї в дозі 2 мл.

2.4. При проведенні щеплень треба дотримуватись загальних правил асептики і антисептики. Шприци і голки стерилізують кип'ятінням. Кожну тварину щеплять окремою голкою, ділянку введення голки дезінфікують протиранням 70° спиртом.

2.5. Імунітет у щеплених тварин формується через 15 діб після введення вакцини і зберігається протягом 6 місяців.

2.6. Вакцину зберігають в сухому, темному місці при 2-15°С.

2.7. Термін придатності вакцини – 12 місяців.

Сувасін PCV 2 один – вакцина інактивована для профілактики парвовірозу свиней типу 1 та 2.

Zoetis LLC, USA.

Імунобіологічні властивості. Через 6 тижнів після застосування вакцини у поросят утворюється активний імунітет проти вірусу PCV-2, який триває до 4 місяців.

Застосування. Для активної імунізації поросят віком 3 тижні та старших з метою попередження віремії PCV-2, запобігання ураженню лімфоїдної тканини та прогресуючої втрати ваги, пов'язаної з інфікуванням свиней цирковірусом 2 типу.

Дозування. 2 мл.' внутрішньом'язово поросятам віком 3 тижні та старшим або ввести 1 мл. вакцини внутрішньом'язово поросятам у віці 3 тижні з наступним введенням у дозі 1 мл. через 3 тижні.

Протипоказання. Не застосовувати супоросним та лактуючим свиноматкам.

Препарат можна застосовувати тільки здоровим тваринам. Утворення імунітету не може бути гарантовано у тварин: в інкубаційному періоді захворювань; у стані виснаження; уражених гельмінтами; у стресовому стані, викликаному транспортуванням, впливом зовнішнього середовища або у іншому імуносупресивному стані.

Зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-7°С.

Термін придатності. 18 місяців.

Біосуіс Парво L(6) – інактивована вакцина проти парвовірозу свиней і лептоспірозу.

Біовета, Чеська республіка.

Склад. Parvovirus suis інактивований, L. pomona інактивована, L. Hardjo інактивована, L. Bratislava інактивована, L. grippotyphosa інактивована, L. icterohaemorrhagiae інактивована, L. canicola інактивована.

Показання до застосування. Для профілактичної вакцинації свиноматок, свинок і кнурів проти парвовіроз і лептоспірозу.

Дозування, шлях введення і схема вакцинації. Доза: 2 мл., внутрішньом'язово.

1) Свинки і свиноматки:

Первинна вакцинація - дві дози вакцини - вакцинація і повторна вакцинація

Вакцинація за 4-5 тижнів до спаровування, повторна вакцинація проводиться через 2-3 тижні після першої вакцинації, так щоб курс був завершений за 2-3 тижні до спаровування.

Подальша регулярна вакцинація завжди проводиться однією дозою вакцини за 2-4 тижні до спаровування

2) Кнурі:

Первинна вакцинація – дві дози вакцини – вакцинація і повторна вакцинація

Вакцинація за 4-5 тижнів до першого парування або збору сперми, повторна вакцинація проводиться через 2-3 тижні після першої вакцинації, так щоб курс був завершений за 2-3 тижні до першого парування або залучення кнура до штучного осіменіння. Для підтримки імунітету повторна вакцинація завжди проводиться з використанням однієї дози вакцини протягом 6 місяців.

Максимальний рівень поствакцинальних антитіл реєструється через 14-28 днів після повторної вакцинації, ці антитіла мають захисні властивості протягом, принаймні, 6 місяців після вакцинації.
Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 2 роки.

PARVOSIN-OL (Парвозин-Оль) – інактивована вакцина проти парвовірозу свиней.

Біовета, Чеська республіка.
Склад. Parvovirus suis інактивований.
Показання до застосування. Для профілактичної вакцинації свиноматок, свинок і кнурів проти парвовірозу свиней.
Дозування, шлях введення і схема вакцинації. Доза: 2 мл., внутрішньом'язово.
1) Свинки і свиноматки
Первинна вакцинація:
Одна доза вакцини за 2-4 тижні до спаровування.
Наступні регулярні вакцинації проводяться завжди з використанням однієї дози вакцини за 2-4 тижні до спаровування.
2) Кнурі
Первинна вакцинація – одна доза вакцини як мінімум за 2 тижні до спаровування.
Для підтримки імунітету необхідна повторна вакцинація завжди з введенням однієї дози вакцини протягом 6 місяців.
Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 2 роки.

PARVOERYZIN (Парвоеризин) – вакцина інактивована проти парвовірозу та бешихи свиней.

Біовета, Чеська республіка.
Склад. Parvovirus suis інактивований. Erysipelothrix rhusiopathiae інактивований.
Показання до застосування. Для активної імунізації свиней проти парвовірозу і бешихи свиней.
Дозування, шлях введення і схема вакцинації. Доза: 2 мл., внутрішньом'язово.
1) Свинки і свиноматки
Первинна вакцинація:
Одна доза вакцини за 2-4 тижні до спаровування. Наступні регулярні вакцинації проводяться завжди з використанням однієї дози вакцини за 2-4 тижні до спаровування.
2) Кнурі
Первинна вакцинація – одна доза вакцини як мінімум за 2 тижні до спаровування.
Для підтримки імунітету необхідна повторна вакцинація – завжди однією дозою вакцини протягом 6 місяців.

Стійкий імунітет остаточно виробляється через 21 день після вакцинації і зберігається протягом 6 місяців.
Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

Parvoruvax – вакцина асоційована інактивована проти парвовірозу та бешихи свиней.

МЕРІАЛ, Франція.
Склад. Інактивований парвовірус свиней, Erysipelothrix rhusiopathiae.
Фармацевтична форма. Суспензія.
Імунобіологічні властивості. Застосування вакцини стимулює специфічний імунітет проти парвовірусу та бешихи свиней, викликаної Erysipelothrix rhusiopathiae серотипів 1a, 1b і 2. Період виникнення імунітету: 2-3 тижні після вакцинації. Тривалість імунітету: протягом 6 місяців.
Показання до застосування. Вакцину застосовують з метою профілактики парвовірусної інфекції та бешихи свиней.
Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять внутрішньом'язово у ділянку шиї за вухом у дозі 2 мл, тваринам, починаючи з 6 місяців від народження, відповідно до наступної схеми вакцинації.

Первинна вакцинація: дворазово з інтервалом в 3-4 тижні, але не пізніше ніж за один тиждень до парування;

Ревакцинація: ревакцинація проводиться кожні шість місяців. Свиноматок вакцинують в останній тиждень перед відлучкою.
Умови зберігання. При температурі 2-8°С у місці, захищеному від світла.
Термін придатності. 24 місяці.

Фарошур Голд Б – вакцина інактивована проти парвовірозу, лептоспірозу та бешихи свиней.

Zoetis LLC, USA.
Опис. Емульсія.
Склад. Інактивований парвовірус свиней (Porcine Parvovirus), штам NADL-7. Бактеріальний компонент – Leptospira: інактивована L. bratislava; інактивована L. canicola, штам C-51; інактивована L. grippotyphosa, штам MAL 1540; інактивована L. hardo, штам WHO; інактивована L. icterohaemorrhagie, штам NADL; інактивована L. pomona, штам T 262.
Імунобіологічні властивості. Через 7-14 діб після дворазового застосування вакцини у свиней формується активний імунітет проти лептоспірозу, парвовірозу і бешихи. Імунітет проти парвовірозу і лептоспірозу зберігається до 6 місяців, проти бешихи – до 18 тижнів.
Застосування. Для вакцинації клінічно здорових свиней з метою профілактики порушень репродуктивної функції тварин, викликаних парвовірусом свиней, бешихи, що викликається Erysipelothrix rhusiopathie, і лептоспірозу, викликаного Leptospira bratislava, Leptospira canicola, Leptospira grippotyphosa, Leptospira hardjo, Leptospira icterohaemorrhagiea і Leptospira pomona.

Дозування. Флакон з вакциною добре струшують до одержання однорідної емульсії. Вводять вакцину в/м в дозі 2 мл

Первинна вакцинація: свиням вакцину вводять двічі з інтервалом 3-5 тижнів, з таким розрахунком, щоб друга доза була введена не пізніше, ніж за 2-4 тижні до осіменіння. Ремонтним свинкам другу дозу необхідно ввести за 14 днів до запліднення.

Ревакцинація: свиноматкам вакцину вводять одноразово не пізніше, ніж за 2 тижні до осіменіння, кнурам одну дозу вакцини вводять кожні 6 місяців.

Умови зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-7°С.

Термін придатності. 18 місяців.

8.9. Неонатальний ентеротоксикоз.

***Prosystem B*P*E/4*3 (Просістем Б*П*І/4*3)* – вакцина проти неонатального ентеротоксикозу, бешихи, атрофічного риніту та респіраторних хвороб свиней, інактивована.**

Intervet International B. V., Нідерланди.

Опис. Суспензія світло-коричневого кольору.

Склад. Bordetella bronchiseptica, Clostridium perfringens, Erysipelothrix rhusiopathiae, Escherichia coli (K 88), Escherichia coli (K 99), Escherichia coli (987 P), Escherichia coli (F 41), Pasteurella multocida тип A, Pasteurella multocida тип D.

Застосування. Щеплення супоросних свиноматок та ремонтних свиней під час кожного періоду супоросності проти неонатального ентеротоксикозу, бешихи, атрофічного риніту та респіраторних хвороб свиней. Вакцина застосовується під час кожної супоросності.

Дозування. При проведенні першої вакцинації супоросних свиноматок та ремонтних свинок щеплять двічі, вводячи внутрішньом'язово або підшкірно 2 мл вакцини за 5 та 2 тижні перед запланованою датою опоросу. У кожну наступну супоросність даних тварин щеплять одноразово таким же способом введенням по 2 мл препарату за 1-2 тижні до запланованої дати опоросу.

Поствакцинальна реакція: в деяких випадках на місці введення може спостерігатись легке почервоніння.

Застереження. Вакцинують клінічно здорових тварин. Перед використанням флакон з вакциною нагріти до кімнатної температури і збовтати. Не рекомендовано змішувати вакцину з іншими ветеринарними препаратами.

Форма випуску. Флакони по 2, 20 та 50 мл.

Зберігання. При 2-8°С.

Термін придатності. 2 роки.

8.10 Ензоотична бронхопневмонія.

Respishur (Респішур) – вакцина проти ензоотичної пневмонії свиней, інактивована.

Zoetis., США.
Опис. Суспензія білого кольору.
Склад. Інактивований штам *Mycoplasma hyopneumoniae*.
Застосування. Активна імунізація свиней проти ензоотичної пневмонії.
Дозування. Вакцинацію поросят починають з 5-7 добового віку, а надалі незалежно від віку проводять дворазово з інтервалом 2-4 тижні в дозі 2 мл внутрішньом'язово в середній третині шиї. Дорослих свиней вакцинують при переведенні в нові приміщення, де можливе інфікування. У цьому разі вакцинують кожну тварину двічі з інтервалом 2-4 тижні. Поросні свиноматки можуть бути вакциновані за 6 та ревакциновані за 2 тижні до опоросу. Кнурів вакцинують двічі на рік. Імунітет настає через 10-15 діб після другої вакцинації і зберігається не менше 6 місяців.

М'ясо вакцинованих тварин використовують без обмежень незалежно від термінів вакцинації.
Застереження. Вакцинації підлягають тільки клінічно здорові тварини. Перед застосуванням флакони з вакциною струшують. Іноді можлива реакція гіперсенсибілізації на введення вакцини. У такому випадку |підшкірно вводять адреналін. Використання гіперімунннх сироваток чи імунодепресантів протипоказане. Не підлягає заморожуванню.
Форма випуску. Флакони по 10 та 50 доз.
Зберігання. При 2-8°С у темному місці.
Термін придатності. 24 місяці.

ХІОГЕН, HYOGEN® – вакцина інактивована, емульсована проти ензоотичної пневмонії свиней.

Сева Санте Аніналь, Зоне Індустріелле Ла Баластіере, Франція.
Склад. Mycoplasma hyopneumoniae, штам 2940.
Фармацевтична форма. Емульсія для ін’єкцій.
Імунобіологічні властивості. Вакцина рекомендована для активної імунізації свиней проти ензоотичної пневмонії. Вакцинація спричинює формування імунної відповіді по відношенню до Mycoplasma hyopneumoniae у свиней впродовж 17 діб після вакцинації й забезпечує захист щонайменше впродовж 6 місяців.
Показання до застосування. Вакцина рекомендована для активної імунізації свиней на відгодівлі проти ензоотичної пневмонії, викликаної Mycoplasma hyopneumoniae.
Протипоказання. Не можна вакцинувати клінічно хворих та ослаблених свиней.
Спосіб застосування та дози. Перед застосуванням вакцину витримують при температурі 15-20 С і ретельно струшують. Свиней вакцинують одноразово у

віці 21 день і старше. Вакцину вводять внутрішньом'язово в ділянці шиї, в дозі 2 мл.

У випадку раннього виявлення інфекції в господарстві проводять вакцинацію поросят у віці 7 діб і старше, дворазово, з інтервалом 2-3 тижні. Вакцину вводять внутрішньом'язево в ділянці шиї, в дозі 1 мл. При дворазовому введенні вакцину вводять у дві різні точки.

Умови зберігання. Сухе, темне місце, при температурі 2-8 С.

Термін придатності. 2 роки.

Біосуіс M. HYO -вакцина інактивована протии ензоотичної пневмонії свиней, інактивована.

Біовета, Чеська республіка.

Склад. Бактерії Mycoplasma hyopneumonia інактивовані.

Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації свиней на відгодівлі з метою пом'якшення наслідків інфекції, викликаної бактеріями Mycoplasma hyopneumoniae – збудниками ензоотичної пневмонії свиней.

Дозування, шлях введення і схема вакцинації. 2 мл, внутрішньом'язово, переважно в область шиї за вушною раковиною. Вакцину рекомендується вводити відповідно до наступних схем:

1) 1 дозу рекомендується вводити поросятам у віці 10 днів.

2) На фермах з високим ризиком зараження Mycoplasma hyopneumoniae можна вводити 2 дози з інтервалом 3 тижні, починаючи з віку 7 днів.

Вибір схеми вакцинації залежить від наявності даних про поширеність захворювання на конкретній фермі. Препарат стимулює активний імунітет проти Mycoplasma hyopneumoniae, таким чином пом'якшуючи наслідки інфекції, викликаної бактеріями M. Hyopneumoniae, у свиней на відгодівлі.

Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 2 роки.

МІПРАВАК СУІС (MYPRAVAC SUIS) – вакцина інактивована проти ензоотичної пневмонії свиней.

Лабораторіос Хіпра, Іспанія.

Склад. Інактивована Mycoplasma hyopneumoniae штам J.

Фармацевтична форма. Суспензія.

Імунобіологічні властивості. Стимулює розвиток активного імунітету проти Mycoplasma hyopneumoniae. Гуморальний імунітет розвивається на 21-й день після вакцинації та зберігається до моменту забою тварини.

Показання до застосування. Профілактика ензоотичної пневмонії, викликаної Mycoplasma hyopneumoniae.

Протипоказання. Не застосовувати хворим на гельмінтози свиням – є небезпека селекції резистентних до левамізолу та бензимідазолу гельмінітів.

Спосіб застосування та дози. Застосовується в дозі 2 мл у вигляді глибокої внутрішньом´язової ін'єкції в шийні м'язи позаду вуха. При повторній вакцинації рекомендовано змінити місце введення. Перед застосуванням

рекомендовано флакон з препаратом збовтати і довести вакцину до температури (15-25ºС).

Рекомендована програма вакцинації:

Ферми з високим рівнем бактеріальної інфекції:

Перша вакцинація у 7-10-и денному віці. Ревакцинація через 21 день.

Ферми з низьким тиском бактеріальної інфекції:

Застосовують одну дозу вакцини в віці 5 тижнів. Після закінчення рекомендованої програми свині не підлягають ревакцинації.

Умови зберігання. В сухому темному та прохолодному місці при температурі 2-8ºС.

Термін придатності. 24 місяці.

MYPRAVAC SUIS, Мікровак суіс – вакцина інактивована проти ензоотичної пневмонії свиней.

ЛАБОРАТОРІОС ХІПРА, С.А., Іспанія.

Легко вписується в схему вакцинацій в будь-якому господарстві можливе застосування поросятам починаючи з тижневого віку індукує безпечну і ефективну імунну відповідь, що зберігається протягом усього відгодівельного періоду аж до забою діє незалежно від наявності або відсутності материнських антитіл у поросят.

Рекомендації щодо використання. Вакцинації підлягають клінічно здорові поросята: в неблагополучних господарствах у віці 7-10 діб з ревакцинацією через 21 добу; в благополучних господарствах одноразово у віці 5 тижнів.

Вакцину вводять внутрішньом'язово в бічну цервикальную зону за вухом в обсязі 2,0 мл (1 доза). Ревакцинацію проводять в бічну цервикальную зону за іншим вухом.

Вакцина Суваксін MH-HPS (Suvaxyn MH-HPS) для профілактики ензоотичної пневмонії і гемофільозу у свиней, інактивована.

Zoetis LLC, USA.

Склад. Інактивований збудник Mycoplasma hyopneumoniae (штам P-5722-3), Haemophilus parasuis серотип 4 (штам 2170B) і Haemophilus parasuis серотип 5 (штам IA84-29755).

За зовнішнім виглядом вакцина являє собою суспензію від бежевого до світло-червоного кольору.

Імунобіологічні властивості. Вакцина забезпечує формування імунної відповіді у свиней проти ензоотичної пневмонії і гемофільозу через 4 тижні після дворазового застосування, який зберігається не менше 6 місяців. У рекомендованих дозах вакцина нешкідлива, лікувальними властивостями не володіє.

Показання до застосування. Вакцина призначена для імунізації свиней проти ензоотичної пневмонії, викликаної збудником Mycoplasma hyopneumoniae і гемофільозу свиней, викликаного збудником Haemophilus parasuis серотип 4 і 5. Імунізації підлягають тільки клінічно здорові тварини: серонегативних поросят вакцинують у 7-денному віці і старше, 2 рази з інтервалом 14-21

день; серопозитивних – у 21-денному віці і старше з повторної вакцинацією через 14-21 день.
Дози і спосіб застосування. Вакцину вводять внутрішньом'язово в ділянці шиї в об'ємі 2 мл (1 доза). Перед застосуванням флакон з вакциною необхідно ретельно струснути до утворення гомогенної маси. Для вакцинації використовують шприци та голки, які стерилізують кип'ятінням протягом 15-20 хвилин. Допускається використання одноразових шприців. Стерилізація шприців та голок хімічними засобами не допускається. Місце ін'єкції обробляють 70% спиртом або іншим дезинфікуючим розчином.
Застереження. Забороняється застосовувати вакцину в період поросності і лактації.
Умови зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-7°С.
Термін придатності. 24 місяці.

Суваксін МГ-1 – вакцина інактивована для профілактики ензоотичної пневмонії свиней.

Zoetis LLC, USA.
Склад. Інактивована Mycoplasma hyopneumoniae, штам P-5722-3 RP.
Імунобіологічні властивості. Через 14 днів після застосування вакцини утворюється активний імунітет проти Mycoplasma Hyopneumoniae, який триває до 6 місяців.
Призначення. Для активної імунізації поросят віком від 7 доби з метою профілактики ензоотичної пневмонії свиней, викликаної Mycoplasma hyopneumoniae.
Дози і спосіб застосування. Первинна вакцинація: клінічно здоровим тваринам у віці від 7 днів вакцину застосовують внутрішньом'язово в дозі 2 мл, дотримуючись правил асептики. Тривалість імунітету становить шість місяців.

Ревакцинація: вакцинованих тварин вводять одну дозу раз на півроку.
Умови зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 24 місяці.

8.11. Мікоплазмоз.

Hyoresp - вакцина інактивована проти мікоплазмозу (Mycoplasma hyopneumoniae) свиней.

МЕРІАЛ, Франція.
Склад. Інактивований антиген Mycoplasma hyopneumoniae, штам BQ14.
Фармацевтична форма. Суспензія молочного кольору.
Імунобіологічні властивості. Вакцина стимулює імунітет проти мікоплазмозу свиней, що характеризує захист від інфекції шляхом утворення специфічних антитіл до Mycoplasma hyopneumoniae. Період виникнення імунітету у свиней: впродовж 14 діб після застосування базової схеми

вакцинації. Захисний імунітет після однократної вакцинації свиней зберігається до кінця періоду відгодівлі.
Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації свиней проти інфекцій, викликаних Mycoplasma hyopneumoniae.
Протипоказання. Вакцинують лише клінічно здорових тварин. Не застосовувати свиням у віці статевого дозрівання.
Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять внутрішньом'язово у ділянку шиї за вухом у дозі 2 мл відповідно до наступної схеми вакцинації: дворазово з інтервалом в 3-4 тижні починаючи з 3-денного віку; однократно починаючи з 10 тижневого віку. Вибір схеми вакцинації залежить від епізоотичної ситуації в господарстві. Вакцинація тварин має бути проведена до можливого зараження стада.
Умови зберігання. В охолодженому вигляді при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 24 місяці.

8.12. Гемофільозний полісерозит.

Формолвакцина проти гемофільозів і сальмонельозу свиней, ГОА, асоційована.

Інститут ветеринарної медицини НААН України.
Опис. Рідина сірувато-білого кольору з осадом, що при струшуванні легко розбивається в однорідну мутну завись.
Склад. Суміш інактивованих культур вакцинних і епізоотичних штамів збудників гемофільозів і сальмонельозу.
Застосування. Для щеплення поросних свиноматок і поросят проти гемофільозів і сальмонельозу в неблагополучних господарствах.
Дозування. Вакцину вводять внутрішньом’язово в дозах:
– поросним свиноматкам в ділянці середньої третини шиї за 30 і 15 діб до опоросу в дозах: перша вакцинація – 5,0 мл, друга – 10 мл;
– поросятам перед відлученням від свиноматок у ділянці внутрішньої поверхні стегна двічі з інтервалом 7-8 діб, щоб друге введення було не пізніше як за 5 діб до відлучення, в дозах: перша вакцинація – 2 мл, друга – 3 мл.
Застереження. При наявності у флаконі з вакциною сторонніх домішок, плісняви, пластівців, які не розбиваються при струшуванні та ін., при порушенні щільності закупорки, відсутності етикетки, а також при невикористанні препарату в день відкривання флакону, вакцину бракують і знешкоджують 30-40-хвилинним кип'ятінням.
Форма випуску. Флакони по 200 мл.
Зберігання. В сухому темному приміщенні при 4-8°С.
Термін придатності. 12 місяців.

8.13. Репродуктивно-респіраційний синдром свиней (РРСС).

Біосуіс PRRS інакт. Eu+Am – інактивована вакцина проти репродуктивно-респіраційного синдрому свиней об'єднує європейський і американський штами.

Біовета, Чеська республіка.

Показання. Активна імунізація свинок і свиноматок для зниження рівня порушень репродуктивної функції та рівня вірусемії, які викликані європейським і американським типами вірусу репродуктивно-респіраторного синдрому свиней.

Дозування для кожного виду, шлях і спосіб застосування. 2 мл., внутрішньом'язово в шию за вушної раковиною. Перед використанням вакцину слід нагріти при кімнатній температурі і ретельно струснути. Тварин (свинок) можна вакцинувати перед паруванням у віці від 6 місяців.

Основна вакцинація:

Свинки – первинна вакцинація 2 рази по одній дозі з інтервалом 2-3 тижні, проводиться перед паруванням, третя доза на 60-70-й день поросності, наступного після первинної вакцинації.

Свиноматки – первинна вакцинація 2 рази по одній дозі з інтервалом 2-3 тижні, проводиться перед паруванням, рекомендується поголовна вакцинація свиноматок в стаді в найкоротші терміни, третя доза на 60-70-й день поросності, наступного після первинної вакцинації.

Ревакцинація: Введення 1 дози (2 мл) на 60-70-й день кожної поросності, наступного після основної вакцинації.

Не застосовувати препарат після закінчення терміну придатності, зазначеного на упаковці. Термін придатності після першого відкриття упаковки: 10 годин.

Спеціальні попередження. Вакцинувати лише здорових тварин. Не змішувати з іншими вакцинами або імунологічними препаратами. Можна використовувати на 60-70-й день поросності (відповідно до схеми вакцинації).

Зберігання. В холодильнику при2-8°С.

ПРОГРЕССІС, PROGRESSIS − вакцина інактивована проти репродуктивно-респіраторного синдрому свиней (PRRS).

СЕВА САНТЕ АНІМАЛЬ, Франція.

Склад. Інактивований вірус репродуктивно-респіраторного синдрому свиней, штам Р120.

Фармацевтична форма. Емульсія для ін'єкцій.

Імунобіологічні властивості. Вакцина містить інактивований вірус репродуктивно-респіраторного синдрому свиней (PRRS) в масляному розчиннику. Вакцина застосовується свинкам та свиноматкам для стимуляції імунітету проти PRRS. Імунітет у свиноматок та ремонтних свинок розвивається через 21 добу після дворазового введення, триває протягом 6 місяців.

Показання до застосування. Вакцинація свинок та свиноматок для забезпечення зниження репродуктивних розладів, викликаних вірусом репродуктивно-респіраторного синдрому свиней (PRRS) в неблагоприємному або загрозливому по даному захворюванню середовищі: вакцинація знижує кількість дострокових опоросів і кількість мертвонароджених тварин.

Застереження при застосуванні. Вакцинують лише клінічно здорових тварин. Під час вакцинації тварини необхідно дотримуватися правил асептики. У тварин, заражених PRRS, вірусна інфекція гетерогенна і може змінюватись з плином часу. Враховуючи це, впровадження програми вакцинації є інструментом поліпшення репродуктивних параметрів і, в поєднанні із санітарними заходами, дозволяє проводити контроль захворюваності.

Спосіб застосування та дози. Вакцина застосовується шляхом внутрішньом'язової ін'єкції у шийний м'яз за вухом, відповідно до наступної схеми вакцинації.

- первинна вакцинація:

свинки: дворазово з інтервалом в 3-4 тижні, але не пізніше ніж за 3 тижні до парування;

свиноматки: дворазово з інтервалом в 3-4 тижні (рекомендована вакцинація усіх свиноматок в стаді в короткий проміжок часу).

- ревакцинація:

одна доза вакцини на 60-70 добу кожної супоросності, за умови що первинна вакцинація проведена під час першої вагітності.

Побічні ефекти. Вакцинація може викликати тимчасову припухлість (не більше 3 см) у місці ін'єкції, що триває зазвичай менше одного тижня та невеликі місцеві реакції (гранульоми) без будь-якого впливу на здоров'я і репродуктивні функції тварин.

Іноді, після частих повторних ревакцинацій, можливе виникнення збільшених реакцій (до 7 см в діаметрі). В деяких випадках вакцинація може викликати алергічну реакцію. У разі виникнення ускладнень необхідно провести симптоматичне лікування.

Умови зберігання. В охолодженому вигляді при температурі 2-8ºС у захищеному від світла місці.

Термін придатності. 18 місяців.

Progressis - вакцина інактивована протии репродуктивно-респіраторного синдрому свиней (PRRS).

МЕРІАЛ, Франція.

Склад. Інактивований вірус репродуктивно-респіраторного синдрому свиней, штам P120.

Фармацевтична форма. Емульсія для ін'єкцій.

Імунобіологічні властивості. Вакцина містить інактивований вірус репродуктивно-респіраторного синдрому свиней (PRRS) в масляному

розчиннику. Вакцина застосовується свинкам та свиноматкам для стимуляції імунітету проти PRRS.
Показання до застосування. Вакцинація свинок та свиноматок для забезпечення зниження репродуктивних розладів, викликаних вірусом репродуктивно-респіраторного синдрому свиней (PRRS) в неблагоприємному або загрозливому по даному захворюванню середовищі: вакцинація знижує кількість дострокових опоросів і кількість мертвонароджених тварин.
Застереження при застосуванні. Вакцинують лише клінічно здорових тварин. Під час вакцинації тварини необхідно дотримуватися правил асептики. У тварин, заражених PRRS, вірусна інфекція гетерогенна і може змінюватись з плином часу. Враховуючи це, впровадження програми вакцинації є інструментом поліпшення репродуктивних параметрів і, в поєднанні із санітарними заходами, дозволяє проводити контроль захворюваності.
Спосіб застосування та дози. Вакцина застосовується шляхом внутрішньом'язової ін'єкції у шийний м'яз за вухом, відповідно до наступної схеми вакцинації.

Первинна вакцинація – свинки: дворазово з інтервалом в 3-4 тижні, але не пізніше ніж за 3 тижні до парування; свиноматки: дворазово з інтервалом в 3-4 тижні (рекомендована вакцинація усіх свиноматок в стаді в короткий проміжок часу).

Ревакцинація: одна доза вакцини на 60-70 добу кожної супоросності, за умови тдо первинна вакцинація проведена під час першої вагітності.
Побічні ефекти. Вакцинація може викликати тимчасову припухлість (не більше 3 см) у місці ін'єкції, що триває зазвичай менше одного тижня та невеликі місцеві реакції (гранульоми) без будь-якого впливу на здоров'я і репродуктивні функції тварин.

Іноді, після частих повторних ревакцинацій, можливе виникнення збільшених реакцій (до 7 см в діаметрі). В деяких випадках вакцинація може викликати алергічну реакцію. У разі виникнення ускладнень необхідно провести симптоматичне лікування.
Умови зберігання. В охолодженому вигляді при температурі 2-8°С у захищеному від світла місці.
Термін придатності. 18 місяців.

Суваксин PRRS MLV – жива аттенуйована проти респіраторно-репродуктивного синдрому свиней (гентоп 1, підтип 1) (РРСС).
Zoetis, Бельгія.
Фармацевтична форма. Ліофілізат та розчинник
Склад. Модифікований вірус респіраторного та репродуктивного синдрому свиней штам 96V198.
Деталі. Вакцина містить атенуйований живий вірус респіраторно-репродуктивного синдрому свиней (гентоп 1, підтип 1) (РРСС). Вакцина стимулює активний імунітет проти РРСС. Після застосування вакцини на 28

добу формується імунітет проти вірусу респіраторно- репродуктивного синдрому свиней (РРСС). Тривалість імунітету для свиней на відгодівлі: 26 тижнів після вакцинації. Крім того, було показано, що вакцинація серонегативних одноденних поросят суттєво зменшує ураження легень у разі виникнення проблеми протягом періоду поствакцинального імунітету. А вакцинація серонегативних 2-тижневих поросят суттєво знижує пошкодження легень та ротової порожнини у порівнянні з поствакцинальним імунітетом у 28 діб та 16 тижнів. Тривалість імунітету у годуючих та вагітних свиноматок: 16 тижнів після вакцинації. Вакцинація перед вагітністю клінічно здорових поросят та свиноматок як серопозитивних так і серонегативних зменшує трансплацентарну інфекцію, спричинену вірусом РРСС під час третьої фази вагітності, і зменшує супутні негативні впливи на репродуктивну функцію (зменшення виникнення мертвонароджень, віремія поросят при народженні та при відлучені, ураження легень).

Показання до застосування. Для вакцинації клінічно здорових поросят віком від 1 доби життя у заражених навколишніх середовищах вірусом PRRS для попередження віремії та носових виділень спричинених Європейським штамом вірусу (генотип 1).

Протипоказання. Не застосовувати у стаді де не було виявлено вірус респіраторно-репродуктивного синдрому свиней ефективним методом дослідження. Не застосовувати у кнурів, які призначенні для відбору сперми. Не використовувати свиноматкам у другій половині вагітності, оскільки вірус вакцинного штаму може перетинати плацентарний бар'єр. Введення вакцини вагітним свиноматкам у другій половині вагітності може вплинути на репродуктивну функцію.

Побічна дія. При внутрішньом'язевому введенні на 4 добу після вакцинації може бути короткочасне підвищення температури (0,5°С-1,4°С). Місцеві реакції у місці введення у вигляді припухлості з'являються спонтанно та проходять протягом 3 діб. Площина локальної реакції в середньому 2 см. у діаметрі. Анафілактичні реакції (блювота, тремор та/або депресія) можуть виникати рідко у поросят після внутрішньом'язевого введення, які проходять протягом короткого часу. При вакцинації серонегативних незапліднених свинок може бути незначне підвищення ректальної температури (0,2°С-1,0°С) через 4 години після введення вакцини. Місцеві реакції у вигляді припухань спонтанно виникають та проходять протягом 5 діб, їх розмір не більше 0,5 см в діаметрі. У серонегативних свиноматок у першій половині вагітності можливе підвищення температури (0,8°С-1,0°С) через 4 години після введення вакцини. Місцеві реакції у вигляді припухань спонтанно виникають та проходять протягом 9 діб, їх розмір не більше 1,4 см в діаметрі. У серонегативних свиноматок у другій половині вагітності можливе підвищення температури (0,4°С-0,6°С) через 4 години після введення вакцини. Місцеві реакції у вигляді припухань спонтанно виникають та проходять протягом 32 діб, їх розмір не більше 5 см в діаметрі. При анафілактичній реакції вводять епінефрин або його аналоги і надалі проводять адекватну симптоматичну терапію.

Особливі застереження при використанні. Не застосовувати у господарствах де вірус не виявлено. Вакциновані тварини можуть виділяти вакцинний штам протягом 16 тижнів після вакцинації. Потрібно застосувати засоби безпеки зараження вірусом серонегативних свиноматок у другій половині супоросності, які повинні залишатись серонегативними.

Рекомендовано вакцинувати всіх тварин в стаді з раннього віку, а самки повинні бути вакциновані до часу вагітності.

Застосування в період вагітності. Вакцинацію дозволено проводити серонегативним ремонтним свинкам, свиням перед заплідненням та свиноматкам у першій половині вагітності.

Не рекомендовано застосовувати вакцину тваринам під час лактації.

Спосіб застосування та дози. Ввести 1 дозу (2 мл) здоровій тварині внутрішньом'язово в ділянку шиї.

Спосіб застосування:

1. Перед використанням добре струсити розчинник.
2. Дотримуючись правил асептики взяти 5 мл розчинника та ввести у флакон з ліофілізованим компонентом вакцини. Добре струсити.
3. Коли ліофілізований компонент повністю розчинився, відібрати та перенести всю кількість розчиненого ліофілізованого компоненту назад до флакону з розчинником.
4. Добре струсити та вводити по 2 мл внутрішньом'язово кожній тварині.
5. Використовувати вакцину одразу після розведення.

Вакцинація:

Свині на відгодівлі: одноразово вводять одну дозу 2 мл з одноденного віку.

Ремонтні свинки та свиноматки: вводять одну дозу 2 мл перед введення в стадо, та близько за 4 тижні до запліднення. Бустерна вакцинація однією дозою 2 мл рекомендована кожні 4 місяці. Масова вакцинація рекомендована у серопозитивному стаді де встановлено Європейський штам РРСС. Використовувати стерильні голки та шприци. Можна використовувати мульти-дозовані шприци. Використовувати вакцинатори згідно інструкції виробника.

Умови зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.

Unistrain, Юністрейн – вакцина проти репродуктивно-респіраторного синдрому свиней (РРСС), жива, ліофілізат і розчинник.

ЛАБОРАТОРІОС ХІПРА, С.А., Іспанія.

Склад. Атенуйований вірус РРСС, штам VP-046 BIS, європейський генотип.

Імунобіологічні властивості. Для стимуляції активного імунітету проти вірусу репродуктивно-респіраторного синдрому свиней (РРСС). У вакцинованих тварин активний імунітет розвивається протягом 4-х тижнів після вакцинації. У свиноматок імунітет зберігається протягом репродуктивного циклу, а у поросят до кінця періоду відгодівлі.

Показання до застосування. Свиноматки: для зменшення впливу вірусу на репродуктивні показники, частоту і тривалість віремії, зниження вірусного навантаження на тканини, а також для запобігання трансплацентарной

передачі вірусу і розвитку клінічних ознак, асоційованих з інфікуванням штамами вірусу РРСС. Крім того, вакцинація свиноматок зменшує негативні наслідки інфікування вірусом РРСС новонароджених поросят (смертність, втрата ваги). Дослідженнями було продемонстровано значне зниження респіраторних ознак і смертності, а також поліпшення середньодобового приросту у поросят, народжених від вакцинованих свиноматок. Також, щоб уникнути розвитку репродуктивних порушень, вакцинують ремонтних свинок в процесі їх адаптації, перед введенням в основне стадо.

Спосіб застосування та дозування. Застосовують свиням з 2-х тижневого віку в дозі 2 мл. внутрішньом'язово, або 0,2 мл. під шкіру.

8.14. Актинобацильозна плевропневмонія.

Біосуіс з антигенами APP 2, 9, 11 – вакцина проти актинобацильоної плевропневмонії свиней, емульгована інактивована.

Біовета, Чеська республіка.

Склад. Вакцина містить цільноклітинні антигени актинобацильозної плевропневмонії (Actinobacillus pleuropneumoniae) с.2, с.9, с.11 і токсоїди АРХ I, АРХ II, АРХ III. Дані антигени після парентерального введення викликають утворення специфічних антитіл, які допомагають захистити організм від наслідків польової інфекції, викликаної мікроорганізмами Actinobacillus pleuropneumoniae.

Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації свиней на відгодівлі з метою пом'якшення наслідків інфекції, викликаної мікроорганізмами Actinobacillus pleuropneumoniae – збудниками актинобацильозної плевропневмонії.

Дозування, шлях введення і схема вакцинації. Доза: поросята віком від 6 тижнів – 1,0 мл. Шлях введення: внутрішньом'язово, переважно в область шиї за вушною раковиною. Активний імунітет виробляється через 3 тижні після повторної вакцинації, і тривалість імунітету становить 20 тижнів після повторної вакцинації.

Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 2 роки.

Біосуіс Респі Е – вакцина проти актинобацильозної плевропневмонії, гемофільозного полісерозиту (Хвороби Глессера) і бешихи свиней, емульгована інактивована.

Біовета, Чеська республіка.

Склад. Actinobacillus pleuropneumoniae серовар 2, Actinobacillus pleuro-pneumoniae серовар 9, 11., Erysipelothrix rhusiopathiae, Haemophilus parasuis.

Показання до застосування. Для активної і пасивної імунізації поросят з метою профілактики інфекції бешихи свиней, зниження інфекції Actinobacillus pleuropneumoniae і Haemophilus parasuis (хвороба Глессера) і пом'якшення клінічних симптомів, викликаних цими патогенами.

Дозування, шлях введення і схема вакцинації. 1 мл (поросятам) або 2 мл (поросним свинкам і свиноматкам)*;* внутрішньом'язово, переважно в область шиї за вушною раковиною.

1) Поросята:

Первинна вакцинація дозою 1 мл з віку 6 тижнів, і повторна вакцинація через 3 тижні

2) Свиноматки:

Первинна вакцинація дозою 2 мл за 5-6 тижнів до опоросу, і повторна вакцинація через 2-3 тижні, але не пізніше ніж за 2 тижні до опоросу

Повторна бустер-вакцинація дозою 2 мл вводиться регулярно за 2-3 тижні до кожного наступного опоросу.

У разі якщо період між двома опоросами перевищує 6 місяців, необхідно знову провести первинну і повторну вакцинацію.

Активний імунітет виробляється через 21 день після повторної вакцинації, і тривалість активного імунітету становить 20 тижнів після повторної вакцинації. Пасивний імунітет зберігається протягом підсисного періоду (тобто 3 тижні).

Для активної імунізації свиноматок з метою профілактики інфекції бешихи свиней імунітет виробляється через 21 день після повторної вакцинації і зберігається протягом 6 місяців після повторної бустер-вакцинації.

Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 2 роки.

POLYPLEUROSIN APX PLUS (Поліплеврозин АРХ Плюс) – інактивована бактерин-токсоїдна вакцина проти бактеріального респіраторного синдрому свиней (актинобацилярної плевропневмонії, пастерильозу та бордетеліозу свиней).

Біовета, Чеська республіка.

Склад. Actinobacillus pleuropneumoniae (актинобацилярна плевропневмонія) серотип 9; Actinobacillus pleuropneumoniae серотип 2; Pasteurella multocida серотип D; Bordetella bronchiseptica; токсоїд АРХ I; токсоїд АРХ II; токсоїд АРХ III.

Показання до застосування. Для імунізації поросят і свиноматок з метою профілактики або лікування пневмонії, викликаної Actinobacillus pleuropneumoniae, Pasteurella multocida, Bordetella bronchiseptica.

Дозування, шлях введення і схема вакцинації. Доза: 1 мл.; внутрішньом'язово, переважно в область шиї за вушною раковиною.

1) Свині:

Первинна вакцинація дозою 1 мл з віку 6 тижнів, і повторна вакцинація через 3 тижні

2) Поросні свинки і свиноматки:

Первинна вакцинація:

Дозою 1 мл за 4-6 тижнів до опоросу, і повторна вакцинація через 2-3 тижні, але як мінімум за 2 тижні до опоросу.

Новонароджені поросята від щеплених свиноматок отримують пасивний захист від пневмонії завдяки колостральной імунітету, який зберігається протягом 14-21 дня.
Стійкий імунітет виробляється через 14 днів після повторної вакцинації і зберігається протягом 6 місяців.
Умови зберігання. Вхолодильнику при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

КОГЛАПІКС, COGLAPIX – вакцина інактивована проти плевропневмонії свиней, викликаної Actinobacillus pleuropneumoniae.
Сева Санте Аніваль, Франція.
Склад. Actinobacillus pleuropneumoniae штами NT3, PO, U3, B4, Sz-II.
Фармацевтична форма. Суспензія для ін'єкцій.
Імунобіологічні властивості. Вакцина містить соматичні антигени та Арх. I, II та III токсоїди Actinobacillus pleuropneumoniae. Вакцина забезпечує активну імунізацію проти всіх відомих серотипів Actinobacillus pleuropneumoniae. Імунітет формується на 14-21 добу після другої вакцинації й триває протягом всього періоду життя свиней на відгодівлі.
Спосіб застосування та дози. 2 мл на одну тварину внутрішньом'язово, починаючи з 7-тижневого віку, відповідно до наступної схеми: дві ін'єкції з інтервалом 2-3 тижні. Перед застосуванням флакони з вакциною витримують при кімнатній температурі (від +15°С до +25°С) 1-2 години; ретельно струшують до та під час використання.
Умови зберігання. Сухе, темне місце при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 24 місяці.

Порциліс® АПП, Porcilis® APP − вакцина інактивована проти плевропневмонії свиней.
Інтервет Інтернешнл Б.В., Нідерланди.
Фармацевтична форма. Суспензія.
Імунобіологічні властивості. Активні інгредієнти вакцини індукують вироблення антитіл в організмі імунізованих тварин. Для забезпечення захисту проти плевропневмонії, що спричинена Actinobacillus pleuropneumoniae. У щеплених тварин імунна відповідь виробляється протягом 3 тижнів. Антигени розчинені у водному ад'юванті для підсилення стимуляції імунітету.
Показання до застосування. Активна імунізація поросят після відлучення з метою контролю плевропневмонії, яка спричинена A. pleuropneumoniae.
Спосіб застосування та дози. Одну дозу вакцини (2 мл) вводять шляхом глибокої внутрішньом`язової ін`єкції, у ділянці шиї за вушною раковиною. Поросят вакцинують починаючи з 6 тижневого віку (до початку періоду відгодівлі). Ревакцинацію_проводять не раніше ніж через 4 тижні, у віці 10 тижнів. Інтервал між вакцинаціями повинен становити не менше 4-х тижнів.
Умови зберігання. В темному місці при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 24 місяці.

Порциліс® АПП, Porcilis® APP − вакцина інактивована проти плевропневмонії свиней.

Інтервет Інтернешнл Б.В., Нідерланди.

Фармацевтична форма. Суспензія.

Імунобіологічні властивості. Активні інгредієнти вакцини індукують вироблення антитіл в організмі імунізованих тварин. Для забезпечення захисту проти плевропневмонії, що спричинена Actinobacillus pleuropneumoniae. У щеплених тварин імунна відповідь виробляється протягом 3 тижнів. Антигени розчинені у водному ад'юванті для підсилення стимуляції імунітету.

Показання до застосування. Активна імунізація поросят після відлучення з метою контролю плевропневмонії, яка спричинена A. pleuropneumoniae.

Спосіб застосування та дози. Одну дозу вакцини (2 мл) вводять шляхом глибокої внутрішньом`язової ін`єкції, у ділянці шиї за вушною раковиною. Поросят вакцинують починаючи з 6 тижневого віку (до початку періоду відгодівлі). Ревакцинацію_проводять не раніше ніж через 4 тижні, у віці 10 тижнів. Інтервал між вакцинаціями повинен становити не менше 4-х тижнів.

Умови зберігання. В темному місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

8.15. Цирковірусна хвороба.

CIRCOVAC - вакцина інактивована проти цирковірозу свиней 2 типу.

МЕРІАЛ, Франція.

Склад. Інактивований цирковірус свиней 2 типу (PCV2).

Фармацевтична форма. Суспензія та емульсія. Вакцина для ін'єкції представлена у вигляді суміші двох форм: антигенної суспензії, що містить в собі активний компонент - інактивований цирковірус свиней 2 типу та являє собою гомогенну рідину молочного кольору; гомогенної емульсії білого кольору. Після змішування антигенної суспензії та емульсії вакцина для ін'єкцій являє собою гомогенну емульсію білого кольору на масляно-водній основі.

Імунобіологічні властивості. Вакцину застосовують ремонтним свинкам та свиноматкам з метою пасивної імунізації поросят через молозиво та поросятам для забезпечення активного імунітету проти цирковірусної інфекції свиней 2 типу. Щеплення дозволяє запобігти розвитку хвороби та зменшити клінічні ознаки, що можуть бути спричинені синдромом мультисистемного виснаження поросят після відлучення (PMWS).

Період виникнення імунітету у поросят (активна імунізація): протягом 2 тижнів після вакцинації. Тривалість імунітету: не менше 14 тижнів.

Пасивний, набутий імунітет з'являється у поросят одразу після народження і триває протягом перших 5 тижнів життя.

Показання до застосування. Вакцина призначена для вакцинації свинок та свиноматок, з метою забезпечення передачі антитіл поросятам через

молозиво (пасивна імунізація) і поросят, з метою забезпечення розвитку активного імунітету проти цирковірусної інфекції свиней 2 типу.
Дози і способи введення тваринам різного віку.
Для застосування вакцини необхідно змішати вміст флакону з антигенною суспензією та вміст флакону з масляно-водною емульсією, в результаті чого отримаємо готову для використання вакцину.

Ремонтні свинки та свиноматки:
Вакцину вводять внутрішньом'язово у дозі 2 мл, відповідно до наступної схеми вакцинації:
Первинна вакцинація: дворазово з інтервалом в 3-4 тижні, але не пізніше ніж за 2 тижні до парування;
Ревакцинація: одна доза вакцини, не пізніше ніж за 2-4 тижні до кожного опоросу.

Поросят вакцинують одноразово, починаючи з 3-х тижневого віку. Вакцину вводять глибоко внутрішньом'язово у дозі 0,5 мл.
Умови зберігання. При 2-8°С у захищеному від світла місці.
Термін придатності. 24 місяці.

8.16. Грип.

Гриповак 3, Gripovac 3 - вакцина інактивована проти грипу свиней, підтипів HINI, H3N2 та H1N2.

МЕРІАЛ, Франція.
Склад. Вірус грипу свиней типу А, штами: Bakum/IDT 1769/2003 (H3N2), Haselunne/IDT2617/2003 (H1N1), Bakum/1832/2000 (H1N2).
Фармацевтична форма. Суспензія для ін'єкції.
Імунобіологічні властивості. Вакцина стимулює активний імунітет проти грипу свиней, підтипів H1N1, H3N2 та H1N2. Вакцина спричиняє нейтралізацію і гемаглютинацію інгібуючих антитіл проти кожного з трьох підтипів. При ревакцинації свиноматок за 14 днів до опоросу, вакцина стимулює материнський похідний імунітет проти свинячого грипу у потомства. Період виникнення імунітету у свиней: впродовж 7 діб після вакцинації. Тривалість імунітету: 4 місяці у свиней вакцинованих у віці від 56 до 96 діб від народження і 6 місяців у свиней щеплених вперше у віці 96 діб від народження і вище.
Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації свиней, у віці від 56 діб від народження, у тому числі вагітних свиноматок, проти грипу свиней підтипів H1N1, H3N2 та H1N2, для зменшення клінічних ознак і вірусного навантаження на легені після інфекції.

Пасивна імунізація, спрямована проти грипу свиней у новонароджених поросят забезпечується шляхом вакцинації супоросних свиноматок за 14 днів до опоросу і триває до 33 діб після народження.
Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять внутрішньом'язово відповідно до наступної схеми вакцинації:

Поросята:

первинна вакцинація: дві ін'єкції по 1 дозі (2 мл)
у віці, починаючи з 96 діб від народження, з інтервалом 3 тижні між ін'єкціями, для забезпечення імунітету тривалістю 6 місяців.
у віці, від 56 до 96 діб від народження, з інтервалом 3 тижні між ін'єкціями, для забезпечення імунітету тривалістю 4 місяців.

Свинки та свиноматки:

ревакцинація: можлива на кожному етапі вагітності та лактації. Вакцинація супоросних свиноматок за 14 днів до опоросу у дозі 2 мл забезпечує пасивну імунізацію у новонароджених поросят, яка захищає їх від клінічних ознак грипу протягом 33 діб від народження.

Материнської похідний імунітет поросят взаємодіє з антитілами індукції. Як правило, материнські антитіла, індуковані вакцинацією, зберігаються близько 5-8 тижнів після народження. В окремих випадках, при багаторазових контактах свиноматок з антигенами (польові інфекції + вакцинація), антитіла передані поросятам, можуть зберігатись протягом 12-ти тижнів життя. В останньому випадку поросята повинні бути вакциновані у віці після 96 діб від народження.

Умови зберігання. При 2-8°С у місці, захищеному від світла.

Термін придатності. 24 місяці.

Griporg, Гріпорг – вакцина проти грипу свиней, інактивована.

ЛАБОРАТОРІОС ХІПРА, С.А., Іспанія.

Імунобіологічні властивості. Інактивована вакцина для стимуляції активного імунітету проти грипу свиней незалежно від віку, статі чи фізіологічного стану. При вакцинації батьківського поголів'я досягається розвиток високого рівня антитіл у свиноматок і ремонтних свинок, а також передача високого і тривалого колострального імунітету потомству. Вакцинація поросят дозволяє стримувати інфікування, циркуляцію і розвиток уражень, асоційованих з вірусом грипу. Зменшення вірусного навантаження в тканинах організму вакцинованої тварини досягається вже через 72 години після введення препарату.

Показання до застосування. Вакцина застосовується для стимуляції активного імунітету проти грипу свиней з метою захисту від респіраторних і репродуктивних патологій, викликаних вірусом грипу. Максимальні рівні імунного захисту розвиваються протягом 21 дня після введення і зберігаються не менше 6 місяців.

Спосіб застосування та дозування. Внутрішньом'язово в діляці шийних м'язів в дозі 2 мл за наступною схемою:

Свиноматки:

1 доза за 6-8 тижнів до штучного осіменіння, 2 доза – через 21 день, ревакцинація – 1 доза незалежно від періоду поросності чи лактації кожні 6 місяців.

Поросята:

Від серонегативних свиноматок або в тих, що відсутній імунітет - 1 доза в 30-40 денному віці, 2 доза – в 55-65 денному віці.

Від вакцинованих свиноматок з високим колостральним імунітетом вакцинують поросят – 1 доза в 45-55 денному віці, 2 доза – в 65-70 денному віці.

9. Хвороби коней.

9.1. Сап.

Малеїн.

ФДУП «Курська біофабрика – фірма «БІОК», Російська Федерація.

Опис. Прозора рідина світло-жовтого кольору без домішок.

Склад. Стерильний фільтрат вбитої нагріванням більйонної культури збудника сапу.

Застосування. Малеїн застосовують для алергічної діагностики сапу в коней, мулів, віслюків і верблюдів нанесенням його на слизову оболонку ока або введенням під шкіру.

Очна малеїнова проба. Перед проведенням дослідження тварини повинні бути звільнені від фізичного навантаження і утримуватися на прив'язі. Дослідним тваринам наносять 3-4 краплі малейну за допомогою очної піпетки на кон'юнктиву одного ока при відтягнутій нижній повіці. Реакцію враховують через 3, 6, 12 і 24 години оглядом слизової оболонки ока. Позитивна реакція характеризується тривалою або короткочасною гіперемією з набряком кон'юнктиви різного ступеня, з гнійним витіканням із внутрішнього кута ока, або накопиченням гною у кон'юнктивальному мішку. Реакцію вважають негативною при відсутності будь-яких змін, або при слабкому почервонінні кон'юнктиви і сльозотечі. Тваринам, які не прореагували на першу аплікацію алергену, препарат через 5-6 діб наносять повторно у тій же дозі на кон'юнктиву того ж ока.

Підшкірна малеїнова проба. Застосовують не раніше, ніж через 1,5 місяців після попередньої підшкірної проби. Перед її проведенням тварин витримують на прив'язі не менше доби й напувають підігрітою водою. У тварин вимірюють температуру тіла в 7-8, 14-15, 21-22 годин. Малеїн тваринам вводять у ділянці підгруддя у кількості 1 мл. Загальну температурну реакцію тіла й місцеву реакцію на місці введення алергену враховують через 6-8, 10-12, 20-24 і 30-36 годин. Позитивна реакція характеризується поступовим підвищенням температури до 39,6°С і вище та повільним її спадом з можливим слабким повторним підвищенням через 30-36 годин, а також утворенням на місці введення малеїну запальної припухлості різного ступеня прояву. Реакція вважається негативною при нормальній температурі тіла або короткочасному її підвищенні до 39,5°С і відсутності змін на місці введення малеїну.

Дозування При очній малеїновій пробі 3-4 краплі. При підшкірній малеїновій пробі 1 мл.

Протипоказання. Дослідження у тварин, які мають кон'юнктивіти та інші захворювання очей, очну пробу не проводять. Дослідження у тварин з короткочасним або тривалим підвищенням температури тіла до 39°С і вище підшкірну пробу не проводять.

Застереження. Малеїн, що був заморожений, до застосування не придатний.

Форма випуску. Ампули об'ємом по 5 мл або у флаконах по 10 мл.

Зберігання. В сухому темному місці при 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

9.2. Грип.

FUEQUIN (Флюеквін) – інактивована вакцина проти грипу коней.

Біовета, Чеська республіка.

Склад. Вірус грипу (Virus influensis), A/Equi 1/Praha 56, інактивований; Вірус грипу (Virus influensis), A/Equi 2/Morava 95 (європейський тип), інактивований; Вірус грипу (Virus influensis), A/Equi 2/Brno 97 (американський тип), інактивований.

Показання до застосування. Призначена для профілактичної вакцинації коней проти грипу. Напружений імунітет формується через 21 день після повторної вакцинації. Тривалість імунітету: 6 місяців після курсу первинної вакцинації.

Дозування. 1 мл., внутрішньом'язово.

Курс первинної вакцинації: перша ін'єкція робиться у віці 3-6 місяців, друга ін'єкція – через 4-6 тижнів.

Повторна вакцинація: Перша повторна вакцинація (третя доза) проводитися через 6 місяців після курсу первинної вакцинації. Наступна повторна вакцинація проводиться через інтервали в 6-12 місяців в залежності від ситуації з інфекцією. Повторно робити щеплення вагітним кобил в останньому триместрі вагітності слід не пізніше, ніж за один місяць до передбачуваної дати пологів.

Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 36 місяців.

Біоеквін Н – вакцина проти грипу коней, інактивована.

Біовета, Чеська республіка.

Склад. Вірус грипу H_3N_8, A/Equi 2/Брно 08 (американський тип, Флорида 2); вірус грипу H_3N_8, A/Equi 2/Морава 95 (європейський тип).

Фармацевтична форма. Суспензія.

Імунобіологічні властивості. У щеплених тварин стійкий імунітет формується через 14 днів після первинної вакцинації і триває протягом 6

місяців. Для підтримання імунітету рекомендується ревакцинація тварин через кожні 6-12 місяців у залежності від епізоотичної ситуації.
Показання до застосування. Для активної вакцинації коней проти грипу, починаючи з 6-місячного віку.
Спосіб застосування та дози. Вакцину застосовують у дозі 1 мл., внутрішньом'язово.

Первинна вакцинація: тварин вакцинують, починаючи з 6-місячного віку, двічі з інтервалом 4 тижня.

Ревакцинація через 6 місяців після первинної вакцинації. Для підтримання імунітету рекомендується ревакцинація тварин через кожні 6-12 місяців у залежності від епізоотичної ситуації.

Вакцинація жеребих кобил: одна доза вакцини на останньому триместрі вагітності, але не пізніше, ніж за один місяць до очікуваного жеребування.
Умови зберігання. В сухому темному місці за температури 2-8°С.
Термін придатності. 30 місяців.

Біоеквін FT – вакцина проти грипу коней та правцю, інактивована.

Біовета, Чеська республіка.
Склад. Вірус influenzae equorum inactivatum, штам:A/Equi 2/Morava 95 (євразійський тип), H3N8; A/Equi 2/Brno 08 (американський тип, сублінія Florida 2), H3N8. Anatoxinum tetanicum purificatum.

Ін'єкційна суспензія. Суспензія білого кольору або від жовтуватого до сіро-коричневого. При відстоюванні утворюється осад, що після збовтування розсіюється.
Показання з уточненням. Для активної імунізації коней старших шести місяців від грипу коней з метою обмеження клінічних ознак та виділення вірусу після інфікування вірусом грипу коней, а також активної імунізації від правця.
Грип.
Настання імунітету: 14 днів після застосування препарату.
Тривалість імунітету: 6 місяців після вакцинації та не менше 12 місяців після першої ревакцинації (третьої дози вакцини).
Правець.
Настання імунітету: 14 днів після застосування препарату.
Тривалість імунітету: 6 місяців після вакцинації та не менше 12 місяців після першої ревакцинації (третьої дози вакцини).
Доза та метод введення. 1 мл., внутрішньом'язово. Перед вживанням рекомендується розігріти вміст флакона до температури 15-25°С та належним чином збовтати флакон.

Перша вакцинація– у віці не менше 6 місяців, друга вакцинація – через 4 тижні.

Ревакцинація – через 6 місяців, подальші ревакцинації здійснюються в інтервалі 12 місяців.

Ревакцинація вагітних кобил здійснюється в останній триместр вагітності, не пізніше місяця до очікуваних пологів.
Умови зберігання. В сухому місці при 2-8°С.
Термін придатності. 33 місяці.

FLUEQUIN T (Флюеквін Т) – вакина інактивована проти грипу та правцю коней.

Біовета, Чеська республіка.
Склад. Вірус грипу (Virus influensis), A/Equi 1/Praha 56, інактивований; Вірус грипу (Virus influensis), A/Equi 2 /Morava 95 (європейський тип), інактивований; Вірус грипу (Virus influensis), A/Equi 2/Brno 97 (американський тип), інактивований, Анатоксин правцевий очищений.
Показання до застосування. Призначена для профілактичної вакцинації коней проти грипу та правця. Напружений імунітет виробляється через 14-21 день після повторної вакцинації. Тривалість імунітету: до грипу протягом 6 місяців після курсу первинної вакцинації, і протягом 12 місяців після першої повторної вакцинації. Імунітет до правця утримується протягом 12 місяців після курсу первинної вакцинації.
Дозування. 1 мл., внутрішньом'язово.
Курс первинної вакцинації: перша ін'єкція проводиться у віці 3-6 місяців, друга ін'єкція – через 4-6 тижнів.

Повторна вакцинація (третя доза) проводитися через 6 місяців після курсу первинної вакцинації, а проти правця – через 12 місяців. Наступна повторна вакцинація проти грипу і правця проводиться один раз в 12 місяців. Робити щеплення вагітних кобил в останньому триместрі вагітності слід не пізніше, ніж за один місяць до передбачуваної дати пологів.
Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 36 місяців.

Біоеквін FH – вакцина проти грипу коней та герпесвірусної інфекції EHV-4, інактивована.

Біовета, Чеська республіка.
Склад. Вірус грипу (Virus influenzae equorum), інактивований, штами: A/Equi 2/Brno 08 (американський тип), H3N8; A/Equi 2/Morava 95 (європейський тип), H3N8. Герпесвірус (Herpesvirus equorum), інактивований (EHV-1).
Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації коней з метою зменшення частоти виникнення респіраторних інфекцій та клінічних симптомів, викликаних вірусом грипу та герпесвірусом (EHV-1).

Вироблення активного імунітету 14 днів після первинної вакцинації. Тривалість активного імунітету 6 місяців після повторної вакцинації.
Дозування. 1 мл., внутрішньом'язово. Перед використанням вміст флакона слід підігріти до температури 15-25°С і ретельно збовтати.
Схема вакцинації:
Первинна вакцинація проводиться у віці 6 місяців; друга вакцинація – через 4 тижні.

Повторна вакцинація (третя доза) проводитися через 3 місяці після первинної вакцинації. Наступна повторна вакцинація проводиться кожні 6 місяців.
Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

Протекфлю (ProteqFlu) - вакцина для профілактики грипу коней.
МЕРІАЛ, Франція.
Лікарська форма. Суспензія для ін'єкцій. За зовнішнім виглядом вакцина являє безбарвну, злегка опалесцуючу рідину з незначним осадом білого кольору.
Склад. Вакцина виготовлена з культуральної рідини культури клітин СПФ-ембріонів курей, заражених рекомбінантним вірусом віспи канарок (штам vCP2242, експресуючий ген гемаглютиніну вірусу грипу A/equi-2/Ohio/03 [H3N8], і штам VCP1533, експресуючий ген гемаглютиніну вірусу грипу A/equi-2/Newmarket/2/93 [H3N8]).
Біологічні властивості. Вакцина Протекфлю індукує імунну відповідь у коней через 14 днів після введення. Тривалість імунітету залежить від кратності імунізації. При дворазовому введенні вакцини імунітет зберігається протягом 5 місяців, при триразовому введенні – протягом 1 року.
Порядок застосування. Вакциною Протекфлю прищеплюють тільки клінічно здорових коней за наступною схемою: перше введення – починаючи з 5-6-місячного віку; друге введення – через 4-6 тижнів, третє введення – через 5 місяців. Ревакцинацію проводять щорічно шляхом одноразового введення вакцини.

Вакцину вводять внутрішньом'язово в область середньої третини шиї в дозі 1 мл. Перед застосуванням флакони з вакциною обережно струшують до утворення рівномірної суспензії. У разі виникнення загрози інфікування коней грипом або відсутності колострального імунітету, викликаного недостатнім споживанням молозива, імунізацію молодняку починають з 4-х місячного віку з подальшим введенням вакцини за схемою, що зазначена вище. Допускається застосування вакцини Протекфлю в період жеребости і лактації кобил.
Протипоказання. Забороняється:вводити вакцину підшкірно, проводити вакцинацію за тиждень до парування і через 21 день після нього.
Умови зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

Протекфлю Те (ProteqFlu Te) - вакцина для профілактики грипу та правця коней.
МЕРІАЛ, Франція.
Лікарська форма. Суспензія для ін'єкцій. За зовнішнім виглядом вакцина являє безбарвну, злегка опалесцуючу рідину.
Склад. Вакцина виготовлена з культуральної рідини культури клітин СПФ-ембріонів курей, заражених рекомбінантним вірусом віспи канарок (штам vCP2242, експресуючий ген гемаглютиніну вірусу грипу A/equi - 2/Ohio/03

[H3N8], і штам VCP1533, експресуючий ген гемаглютиніну вірусу грипу A/equi-2/Newmarket/2/93 [H3N8]), очищеного анатоксину Clostridium tetani.

Біологічні властивості. Вакцина Протекфлю Те викликає формування імунної відповіді у коней проти грипу та правця через 14 днів після застосування, який зберігається не менше 5 місяців після дворазового введення та протягом 12 місяців після триразового введення.

Порядок застосування. Вакцина призначена для профілактики грипу та правця у коней. Забороняється прищеплювати клінічно хворих і ослаблених тварин. За 10 днів до вакцинації необхідно провести дегельмінтизацію. Вакцинації підлягають коні, починаючи з 4 місячного віку. Вакцину вводять внутрішньом'язово в ділянку шиї, дворазово, починаючи з 5-6-місячного віку, з інтервалом 4-6 тижнів, в дозі 1,0 мл. незалежно від маси і віку тварини. Ревакцинацію проводять через 5 місяців після першої вакцинації, потім - щорічно.

Умови зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 18 місяців.

Nobi-Equenza T (Нобі-Еквенза Т) – вакцина проти інфлюенци та правця коней, інактивована.

Intervet International B. V., Нідерланди.

Опис. Емульсія білого кольору на олійній основі.

Склад. Інактивовані віруси інфлюенци штами*: A.* Equi (Prague/56), Equi 2 (Miami/63), A. Equi 2 (Fontainebleau). Очищсний токсоїд правця.

Застосування. Вакцинація коней проти інфлюенци та правця. Дотримуватися загальних санітарних правил і використовувати лише стерильні матеріали та інструменти без залишків дезінфектантів.

Дозування. Перед застосуванням флакони ретельно струшують. Вакцину вводять по 1 мл методом глибокої внутрішньом'язової ін'єкції. Коней, які не були раніше вакциновані, вакцинують з 4-х місячного віку двічі з інтервалом 4 тижні. Ревакцинацію проводять у 6 місяців. Після цього максимально рекомендований інтервал ревакцинації – 1 рік. Імунітет настає на 21 добу і триває 1 рік.

Форма випуску. Флакони та шприци по 1 дозі.

Зберігання. При 2-8°С у темному місці.

Термін придатності. 24 місяці.

Duvaxin IE-TPIus (Дуваксін ІЕ-Тплюс) – вакцина проти грипу та правця коней, рідка інактивована.

Fort Dodge Animal Health, USA.

Опис. Суспензія блідо-рожевого кольору.

Склад. Інктивовані віруси грипу коней: штам A/equi-l/Prague/56, штам A/equi-2/Ncwmarkct 1/93, штам A/equi-2/Suffolk/89. Токсоїд правця.

Застосування. Вакцинація клінічно здорових коней проти грипу і правця. Вакцина безпечна для застосування жеребним та лактуючим кобилам. Жеребних самок вакцинують за 4-6 тижнів до жеребіння.

Дозування. Вакцину вводять внутрішньомязово в дозі 1,5 мл з 5-и місячного віку двічі з інтервалом 4-6 тижнів. В разі збільшення загрози виникнення грипу або правця, коней вакцинують з 3-х місячного віку та двічі з інтервалом 4 – 6 тижнів з 5-и місячного віку. У випадку складної епізоотичної ситуації, особливо якщо штам вірусу грипу коней не ідентифіковано молодих коней ревакцинують через 6 місяців. Ревакцинують щорічно.

Застереження. В разі алергічної реакції застосовувати адреналін або глікокортикоїд. При порушенні цілості флакона, відсутності етикетки, зміні кольору вакцини, наявності в ній сторонніх домішок, цвілі – вакцину бракують. Забороняється застосовувати препарат після закінчення терміну придатності або за недотримання температурного режиму зберігання.

Форма випуску. Скляні флакони або шприци по 15 мл (1 доза).

Зберігання. При 2-8°С у сухому темному місці.

Термін придатності. 24 місяці.

Набір для діагностики грипу коней у реакції гальмування гемаглютинації (РГГА)

ІВМ НААН України.

Опис. Суха гомогенна аморфна маса у вигляді таблеток жовтого кольору.

Склад. Антигени – віруси грипу коней інактивовані та ліофілізовані з титром гемаглютинуючої активності не нижче 1:128. Сироватки – гіперімунні, специфічні, які затримують гемаглютинацію гомологічних антигенів у титрі не нижче 1:160 та контрольна (негативна) сироватка.

Застосування. Набір специфічних антигенів і сироваток застосовують для постановки реакції гальмування гемаглютинації (РГГА) з метою діагностики грипу коней, ретроспективного їх обстеження та ідентифікації польових ізолятів.

Застереження. Залишки вірусної суспензії та посуд, що забруднений вірусами, знезаражують кип’ятіням 1 годину.

Форма випуску. Ампули по 2,0 мл. або флакони інсулінові, ємністю по 5,0 мл.

Зберігання. При 4-8°С.

9.3. Ринопневмонія.

Пневмеквін (Pneumequine) - вакцина для профілактики ринопневмонії коней інактивована.

МЕРІАЛ, Франція.

Лікарська форма. Емульсія для ін'єкцій. За зовнішнім виглядом вакцина являє собою емульсію білого кольору. Допускається невелике розшарування, що легко відновлюється при струшуванні.

Склад. Містить глікопротеїни герпесвірусу 1 типу (штам Кентукі).

Біологічні властивості. Вакцина Пневмеквін формує імунну відповідь у коней до збудників ринопневмонії через 14 днів, який зберігається до 1 року.

Порядок застосування. Вакцину Пневмеквін застосовують для профілактики ринопневмонії коней в благополучних, загрозливих і неблагополучних щодо цього захворювання господарствах.

Вакцинують тільки клінічно здорових тварин за наступною схемою: Першу імунізацію лошат проводять у 5-6 місяців. Другу імунізацію – через 1 місяць. Третю імунізацію – через 6 місяців. Подальшу імунізацію коней здійснюють шляхом одноразового введення вакцини один раз на рік з інтервалом 6 місяців залежно від епізоотичної ситуації.

Вакцину вводять внутрішньом'язово в ділянку середньої третини шиї в дозі 1 мл.

Протипоказання. Забороняється: вводити вакцину підшкірно і в круп коня, проводити вакцинацію за тиждень до парування і через 21 день після неї.

Умови зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

10. Факторні хвороби молодняку.

10.1. Сальмонельоз.

Вакцина проти сальмонельозу тварин, інактивована і одинична (вакцина СПС).

ІЕКВМ НААН України.

Опис. Опалесціюча рідина від солом'яного до світло-коричневого кольору з кремовим осадом, що при струшуванні розбивається в рівномірну зависьь.

Склад. Анатоксини та комплекс адгезивних антигенів збудника сальмонельозу, гідроокису алюмінію, формаліну.

Застосування. Для активної профілактики сальмонельозу телят, поросят, тільних корів, супоросних свиноматок.

Дозування. Вакцину вводять внутрішньом'язово двічі з інтервалом між ін'єкціями 10-14 діб. Тільним коровам і поросним свиноматкам перше щеплення проводять за 1,5-1 місяців до передбачуваних родів. Телятам і поросятам профілактичні щеплення проводять з 20 добового віку. Вакцину обидва рази вводять в дозах (в мл), зазначених в таблиці.

Протипоказання. Не вакцинують тварин з ознаками виснаження.

Застереження. Не рекомендується застосовувати вакцину раніше, ніж через 10 діб після дегельмінтизації. Флакони перед використанням підігрівають до 20-25°С і ретельно струшують. Вакцина, що була заморожена, до використання не допускається. При наявності у флаконі з вакциною сторонніх домішок, плісняви, пластівців, які не розбиваються при струшуванні тощо, при порушенні щільності закупорки, відсутності етикетки, а також при невикористанні препарату протягом 4 годин. Після розведення знешкоджують 30-ти хвилинним кип'ятінням.

Таблиця

Вид тварин	Дози, мл
Корови тільні	10,0
Свиноматки супоросні	5,0
Телята старші 20 діб	2,0
Телята старші 2 міс.	4,0
Поросята старші 20 діб	1,0
Поросята старші 2 міс.	2,0

Форма випуску. Флакони по 10, 20, 50, 100 і 200 мл.
Зберігання. В сухому приміщенні при 2-8°С.
Термін придатності – 24 місяці.

Сальмосан – вакцина проти сальмонельозу тварин, концентрована інактивована.

Інститут ветеринарної медицини НААН України.
Опис. Прозора рідина зеленуватого кольору з блакитним осадом, що складає біля 25% загального вмісту флакона, який легко розбивається при збовтуванні, утворюючи відносно стійку рівномірну суспензію.
Склад. Суміш антигенів відселекціонованих інактивованих епізоотичних штамів відповідних мікроорганізмів в оптимальних співвідношеннях, адаптогенів та імуномодулюючих засобів природного походження.
Застосування. Для профілактичного щеплення тварин. Щепленню підлягає все поголів'я, виходячи з епізоотичної ситуації. Дозволяється щеплення слабких тварин.
Дозування. Перед використанням флакони з вакциною переглядають, струшують, підігрівають у теплій воді до 36 – 38°С. Вакцину вводять підшкірно або в/м в ділянці шиї або внутрішньої поверхні стегна, використовуючи стерильну голку для кожної тварини. Вакцину застосовують у дозах відповідно до віку тварин та в залежності від епізоотичного стану господарства. Щеплять тварин двічі з інтервалом 2 тижні, а ревакцинацію здійснюють через 6 місяців одноразовим щепленням. При складній епізоотичній ситуації ревакцинувати тварин можна через 3 – 4 місяці. Вакцину застосовують у дозах, зазначених в таблиці.

Напружений імунітет у щеплених тварин з'являється через 2 тижні після другого щеплення і триває протягом 6 місяців. Вираженість та тривалість імунітету залежать від фізіологічного стану щеплених тварин.

Протипоказання. Не встановлені.

Застереження. Протягом кількох днів після щеплення у окремих тварин може відмічатися місцева реакція на введення вакцини в вигляді незначних набряків з підвищенням температури, які зникають за 3 – 4 доби без надання лікарської допомоги. Частину вакцини, що залишається невикористаною у флаконі, знешкоджують кип'ятінням або додаванням до неї 5% розчину формаліну, фенолу або гідроксиду натру.

Таблиця

Вид тварин	1 вакцинація, мл	2 вакцинація, мл	Ревакцинація, мл
Корови, нетелі за 60-50 і 45-35 діб до розтелу	10	10	10
Телята 10 діб-2 місяці	2	2	5
Телята 2-3 місяці	3	3	5
Телята після 3-х місяців	3	5	5
Свиноматки перед осіменінням	5	10	10
Свиноматки за 30-15 діб до опоросу	5	10	10
Поросята віком 20 діб-2 місяці	2	2	3
Поросята 2-4 місяці	3	3	5
Поросята після 4-х місяців	3	5	5

Форма випуску. Флакони, ємністю по 10, 20, 50, 100, 200 мл. Вакцину випускають у герметично закупорених скляних флаконах, що обкатані металевими ковпачками. На кожному флаконі повинна бути наклеєна етикетка із зазначенням повної назви вакцини, підприємства-виготовлювача, номер серії і контролю, дата виготовлення, кількість вакцини, термін придатності, умови зберігання та позначення ТУ.
Зберігання. У темному місці при 4-8°С.
Термін придатності – 18 місяців.

Вакцина проти сальмонельозу телят
із атенуйованого штаму Сальмонела Дублін № 6.

Сумська державна біофабрика, Україна.
Опис. Суха дрібнопориста таблетка білого або світло-сірого кольору, що легко розчиняється в фізіологічному розчині,
Склад. Ліофілізована жива бактеріальна маса вакцинного штаму *Salmonella dublin №6.*
Застосування. В неблагополучних господарствах для профілактики сальмонельозу телят, викликаного *Salmonella dublin.*
Дозування. Вакцину розводять стерильним фізіологічним розчином з розрахунку 2 мл на одну дозу вакцини. Вводять підшкірно в ділянку верхньої третини шиї. Телят, що одержані від не вакцинованих корів, щеплять в 10 – 15-добовому віці однією дозою. Телят, що отримані від вакцинованих корів, щеплять у 17-20-денному віці одноразово однією дозою. Корів за 35-40 діб до розтелення вакцинують інактивованою вакциною проти сальмонельозу. Слабких недорозвинених телят, що отримані від корів імунізованих або не імунізованих, вакцинують дворазово з інтервалом сім днів половинною дозою вакцини. Імунітет у вакцинованих телят формується на 10-12 добу і триває 6 місяців.
Застереження. Щеплять тільки здорових телят. Забороняється застосовувати антибіотики телятам за три доби до введення вакцини і протягом семи діб після вакцинації. В окремих телят після вакцинації може спостерігатись

короткочасне (до двох годин) хвилювання, підвищення температури тіла на 0,5 – 1,0°С, прискорене дихання, слинотеча, утворення незначного набряку на місці введення вакцини. При поствакцинальних ускладненнях застосовують десенсибілізуючі препарати і проводять симптоматичне лікування. Прояви алергічної реакції на введення вакцини в окремих тварин не є основою для пред'явлення рекламації на препарат. При наявності у флаконі з вакциною сторонніх домішок, плісняви, пластівців, які не розбиваються при струшуванні та ін., при порушенні щільності закупорки, відсутності етикетки, а також при невикористанні препарату протягом 4 годин після розведення знешкоджують 30-ти хвилинним кип'ятінням.
Форма випуску. Флакони (ампули) по 10-15 доз.
Зберігання. В сухому темному приміщенні при 2-10°С.
Термін придатності – 12 місяців.

Концентрована формолгалунева вакцина проти сальмонельозу (паратифу) телят.

Херсонська державна біофабрика, Україна.
Опис. Рідина сірувато-білого кольору з жовтуватим відтінком з білим осадом, що при струшуванні легко розбивається, утворюючи гомогенну завись.
Склад. Суспензія мікробних клітин Salmonella dublin.
Застосування. Для профілактики сальмонельозу (паратифу) телят в неблагополучних господарствах.
Дозування. Вакцину вводять підшкірно в ділянці середньої третини шиї. Тільним коровам вакцину вводять за 50-60 діб до розтелу двічі в дозах 10 та 15 мл з інтервалом між ін'єкціями 8 – 10 діб. Телят, що отримані від щеплених корів, щеплюють в 17 – 20-ти добовому віці двічі в дозах 1 та 2 мл з інтервалом 8 – 10 діб. Флакони з вакциною перед застосуванням струшують до утворення однорідної зависі. У холодний період підігрівають до 36 – 37°С на водяній бані. Імунітет у вакцинованих тварин формується на 10 – 12 добу після другого введення вакцини і триває до 6 місяців.
Протипоказання. Не встановлено.
Застереження. В окремих тварин після вакцинації може бути короткочасне підвищення температури тіла на 0,5-1,5°С, з утворенням незначної припухлості на місці введення, що зникає через 3-4 доби, збудження, важке дихання, слинотеча і м'язове тремтіння.
Форма випуску. Флакони по 20, 50, 100 мл.
Зберігання. В сухому темному приміщенні при 2-15°С.
Термін придатності. 24 місяці.

Вакцина проти сальмонельозу свиней із супресорного ревертанту Salmonella cholerae suis № 9.

Сумська державна біофабрика, Україна.
Опис. Суха дрібнопориста маса (таблетка) білого або світло-сірого кольору, що легко розчиняється в фізіологічному розчині або воді.

Склад. Ліофілізована жива бактеріальна маса вакцинного штаму сальмонел.
Застосування. Для профілактики сальмонельозу свиней в неблагополучних на сальмонельоз господарствах.
Дозування. В стаціонарно неблагополучних на сальмонельоз господарствах поросят вакцинують перорально триразово за допомогою апарату Шилова в дозах і за схемою, що наведена в таблиці.

В умовно благополучних господарствах поросят вакцинують внутрішньом'язово дворазово. Вакцину розводять стерильним фізіологічним розчином. Кожну дозу вакцини розводять у 2 мл розчинника. Поросним свиноматкам вакцину вводять дворазово, внутрішньом'язово: перший раз за 40-45 діб, другий – за 30-35 діб до опоросу. В 1-ше і 2-ге щеплення свиням вводять по 4 дози вакцини. Імунітет у вакцинованих поросят триває 6 місяців і формується при пероральному введенні на 5-7 добу після 3-ї вакцинації; при внутрішньом'язовому введенні – на 8-10 добу після 2-ї вакцинації.

Таблиця

Вік, запланований для відлучення поросят, діб	**1 вакцинація**		**2 вакцинація**		**3 вакцинація**	
	Вік	**Кількість доз**	**Вік**	**Кількість доз**	**Вік**	**Кількість доз**
Пероральна вакцинація						
26 – 35	10	8	15	12	20	16
36 – 60	25	8	30	12	35	16
Внутрішньом’язова вакцинація						
26 – 35	12	1	20	1		
26 – 35	15	1	35	1		

Застереження. Вакцинують тільки здорових тварин. Забороняється застосовувати антибіотики за три доби до введення вакцини і протягом семи діб після вакцинації. Після щеплення у деяких поросят може спостерігатися короткочасне підвищення температури тіла на 0,5-1,0°С, слабко виражені симптоми алергічної реакції (свербіж, почервоніння шкіри), що не є основою для пред'явлення рекламації на препарат. При наявності у флаконі з вакциною сторонніх домішок, плісняви, пластівців, які не розбиваються при струшуванні тощо, при порушенні щільності закупорки, відсутності етикетки, а також при невикористанні препарату протягом 4 години після розведення знешкоджують його 30-ти хвилинним кип'ятінням.
Форма випуску. Флакони, ємністю по 10, 20 мл. або ампули.
Зберігання. У сухому темному місці при 2-10°С.
Термін придатності. 12 місяців.

Вакцина проти сальмонельозу (паратифу) свиней з штаму ТС-177, суха, жива.

Сумська державна біофабрика, Україна.

Опис. Суха дрібнопориста аморфна або дрібнокристалічна маса (таблетка) білуватого або світло-жовтого кольору, що легко розчиняється в фізіологічному розчині.

Склад. Ліофілізована жива бактеріальна маса вакцинного штаму *Salmonella cholerae suis* ТС 177.

Застосування. В неблагополучних господарствах для профілактики сальмонельозу свиней.

Дозування. Вакцину розводять стерильним фізіологічним розчином, переносять у стерильний флакон і розчиняють до об'єму, що зазначений на етикетці (до вмісту 300 млн. живих сальмонел в 1 мл.).

Вакцинують всіх клінічно-здорових поросят з 40-45-добового віку дворазово з інтервалом 10-15 діб. Під час щеплення флакон з вакциною періодично струшують. Вакцину вводять підшкірно в дозах: перше введення – 1,0 мл.; друге – 1,5 мл. Імунітет у вакцинованих тварин формується на 10-12 добу і триває шість місяців. Після щеплення у тварин може проявлятись місцева реакція у вигляді невеликого набряку, що розсмоктується протягом двох діб, і загальна реакція у формі слабкого пригнічення, короткочасного підвищення температури тіла.

Застереження. Щеплення не проводять при наявності гострих інфекційних захворювань тварин. Не дозволяється також щепити тварин із підвищеною температурою тіла. Забороняється застосовувати антибіотики за сім діб до введення вакцини і протягом семи діб після вакцинації. При наявності у флаконі з вакциною сторонніх домішок, плісняви, пластівців, які не розбиваються при струшуванні та інш., при порушенні щільності закупорки, відсутності етикетки, а також при невикористанні препарату протягом чотирьох годин після розведення його знешкоджують 30-ти хвилинним кип'ятінням.

Форма випуску. Флакони або ампули по 10 або 20 мл.

Зберігання. В сухому темному приміщенні при 2-8°С.

Термін придатності. 9 місяців.

Формолвакцина проти паратифу поросят.

Херсонське державне підприємство-біологічна фабрика, Україна.

Склад. Суміш культур штамів сальмонел 3-х серотипів: Salmonella cholerae suis 370; Salmonella typhimurium №371; Salmonella dublin №373.

Фармацевтична форма. Суспензія сіро-білого кольору з жовтуватим відтінком з невеликим сірувато-білим осадом, який при струшуванні легко розбивається в рівномірну зависьь.

Імунобіологічні властивості. Ветеринарний імунобіологічний, профілактичний препарат. Імунітет наступає на 10 день після другого щеплення і продовжується до 6 місяців.

Показання до застосування. Вакцина застосовується з профілактичною метою, як один з методів боротьби з паратифом поросят тільки в загальному комплексі ветеринарно-санітарних і зоотехнічних заходів, які направлені на збереження молодняку.

Спосіб застосування та дози. Вакцинація проводиться дворазово з інтервалом між першим і другим щепленням в 5-8 днів в дозі по 4 мл. для кожного щеплення. Поросятам, старше 2-х місяців, рекомендується вводити вакцину по 5 мл.

В господарствах які не благополучні по захворюванню поросят паратифом, але при відсутності хворих тварин вакцина застосовується з профілактичною метою. В даному випадку щеплять всіх поросят, яких відлучають від свиноматок, а також поросят, ще досягли 20-30 денного віку, здорові, з нормальною температурою.

В господарствах які не благополучні по захворюванню поросят паратифом, але при відсутності хворих тварин вакцина застосовується з профілактичною метою. В даному випадку щеплять всіх: поросят, яких відлучають від свиноматок, а також поросят, що досягли 20-30 денного віку, здорові, з нормальною температурою.

Якщо захворювання паратифом спостерігається в господарстві поросят вакцинують перед відлученням у віці 50-60 днів.

В господарствах, фермах, свинарниках, *де вже має місце захворювання паратифом*, всіх поросят - сисунів і відлучених перед проведенням щеплень оглядають з метою виявлення хворих тварин. Всі хворі поросята, худі, ті що мають проноси, повинні бути ізольованими.

В таких господарствах щеплять триразово: перший раз в дозі 3 мл., другий раз через 5-8 днів після першого щеплення в дозі 4 мл. і третє щеплення проводиться через 10-20 днів після другого щеплення в дозі 5 мл. Перше щеплення поросятам сисунам необхідно проводити в віці 20-30 днів.

Поросята, що хворі на гастроентерит, ті що погано піддаються відгодівлі піддаються щепленню. В такому випадку вакцина вводиться 3 рази в дозах по 2 мл. через кожні 5-7 днів. При цьому потрібно мати на увазі, що вакцинотерапія дає ефект тільки на початковій стадії захворювання.

Умови зберігання. При температурі 2-15°С в сухому темному місці.

Термін придатності. 18 місяців.

Вакцина проти сальмонельозу, пастерельозу і ентерококової інфекції поросят, асоційована.

Сумська державна біофабрика.

Опис. Рідина солом'яно-жовтого кольору з густим сіро-білим осадом, що при струшуванні легко розбивається, утворюючи гомогенну завись.

Склад. Завись бактерій Salmonella cholerae suis № 370, Pasteurella multocida № 656, Streptococcus faecalis №13, 345, «Соколово», «Костянтинівський».

Застосування. Для профілактичної імунізації поросят у неблагополучних господарствах по сальмонельозу, пастерельозу і колібактеріозу.

Дозування. Вакцину вводять тваринам внутрішньом'язово в ділянці внутрішньої поверхні стегна. Поросят щеплять у віці від 20 до 30 діб, дворазово, з інтервалом 5-7 діб в дозі 3-4 мл для першого і 4-5 мл – для другого щеплення. За 7-10 діб до відлучення поросят ревакцинують одноразово в дозі 4-5 мл. Свиноматок щеплять за 15-40 діб до опоросу.

В господарствах особливо неблагополучних по сальмонельозу, пастерельозу і ентерококовій інфекції, де поросята хворіють у перші тижні життя, рекомендується проводити триразове щеплення супоросних свиноматок за такою схемою:

За 35-40 діб до опоросу.....5 мл
За 25-30 діб до опоросу.....10 мл
За 15-20 діб до опоросу.....10 мл

Продукти забою вакцинованих тварин використовують без обмежень.

Застереження. Флакони з вакциною перед застосуванням струшують до утворення однорідної завісі. В холодний період підігрівають до 36-37°С у водяній бані.

Після вакцинації у поросят може спостерігатись загальна і місцева реакції. Загальна реакція проявляється у короткочасному підвищенні температури, пригніченні, зменшенні апетиту. Такі явища зникають через 24-48 годин. Місцева реакція проявляється у вигляді незначного набряку в місці введення вакцини, що зникає за 10-14 діб. Щоб уникнути ускладнень у тварин, їх треба оберігати від охолоджень, перегрівань, стомлюючих перегонів і скупченого утримання. При щепленні поросних свиноматок необхідно дотримуватися особливої обережності щоб уникнути пошкоджень і абортів.

При наявності у флаконі з вакциною сторонніх домішок, плісняви, пластівців, що не розбиваються при струшуванні та ін., при порушенні щільності закупорки, відсутності етикетки, а також при невикористанні препарату протягом чотирьох годин після розведення знешкоджують 30-ти хвилинним кип'ятінням.

Форма випуску. Флакони по 200 мл.

Зберігання. В сухому темному приміщенні при 2-15°С.

Термін придатності. 18 місяців.

ААСЕ – сироватка проти сальмонельозу та ешерихіозу тварин, антитоксична антиадгезивна.

ІЕКВМ НААН України.

Опис. Прозора опалесцентна рідина від світло-жовтого до червоно-коричневого кольору, іноді з незначним білуватим осадом, що легко розбивається при струшуванні.

Склад. Сироватка крові волів-донорів, що містить специфічні антитіла до екзотоксинів та фімбріальних адгезинів сальмонел та ешерихій,

Застосування. Профілактика та лікування сальмонельозу та ешерихіозу (колібактеріозу) телят, поросят, ягнят, щенят хутрових звірів та молодняку інших видів тварин у разі підтвердження діагнозу бактеріологічними методами.

Дозування. З метою профілактики сальмонельозу або ешерихіозу сироватку вводять внутрішньом'язово триразово з інтервалом у 3-4 доби в дозі 1-2 мл на кожний кг маси тіла. Першу профілактичну обробку тварин здійснюють комбіновано: орально, в дозі 1 мл/кг відразу після народження і внутрішньом'язово в дозі 1мл/кг маси.

З метою лікування сальмонельозу або ешерихіозу сироватку вводять внутрішньом'язово дво- або триразово з інтервалом між ін'єкціями в 1-3 доби в дозі 1-3 мл/кг маси. Для терапії доцільно застосовувати сироватку разом з антибактеріальними препаратами та засобами симптоматичної терапії.

Застереження. Перед використанням флакони з сироваткою необхідно ретельно струшувати та підігрівати до температури тіла тварини.

Форма випуску. Флакони по 20, 50, 100, 200, 400 мл.

Зберігання. У темному сухому місці при 2-8°С.

Термін придатності. 4 роки.

10.2. Ешеріхіози (колібактеріоз і коліентеротоксемія).

Вакцина проти колібактеріозу молодняку сільськогосподарських тварин на основі факторів патогенності збудника.

ІЕКВМ НААН України.

Опис. Рідина жовтого кольору з білим осадом гідроокису алюмінію. При струшуванні утворюється гомогенна суміш жовтуватого кольору.

Склад. Комплекс препаратів адгезивних антигенів К99, F41, 987Р, К88 та суміш термолабільного і термостабільного ентеротоксинів ешерихій.

Застосування. Для профілактики колібактеріозу поросят, телят і ягнят шляхом щеплення маток і молодняку.

Дозування. Вакцину вводять внутрішньом'язово. Вагітних тварин (корів, свиноматок, вівцематок) щеплять дворазово з інтервалом 14 діб. Друга імунізація повинна проводитись за 2-3 тижні до розтелу (опоросу, окоту). Поросят та ягнят щеплять у 1-1,5-міс. віці дворазово з інтервалом 14 діб. Тварин щеплять в дозах, наведених в таблиці.

Таблиця

Вид тварин	1 ін'єкція, мл	2 ін'єкція, мл
Велика рогата худоба	10	10
Свині	5	5
Дрібна рогата худоба	3	3
Поросята	1,5	1,5
Ягнята	1,5	1,5

Застереження. При наявності у флаконі з вакциною сторонніх домішок, плісняви, пластівців, що не розбиваються при струшуванні та ін., при порушенні щільності закупорки, заморожуванні вакцини, відсутності

етикетки, а також при невикористанні препарату протягом 8 годин після відкривання флакону, вакцину знешкоджують 20-ти хвилинним кип'ятінням.
Форма випуску. Флакони по 50, 100,200 мл.
Зберігання. В сухому темному приміщенні при 2-8°С.
Термін придатності. 12 місяців.

Вакцина проти колібактеріозу (ешерихіозу) поросят, телят і ягнят, полівалентна, ГОА, формол-тіомерсалова.

Сумська державна біофабрика, Україна.
1. Загальні положення
1.1. Вакцина полівалентна гідроокисалюмінієва формолтіомерсалова проти колібактеріозу (ешерихіозу) поросят, телят, ягнят призначена для профілактики колібактеріозу (ешерихіозу) поросят, телят і ягнят. Вакцина являє собою завись ешеріхій і адгезивних антигенів, що інактивовані формаліном і адсорбовані гідроокисом алюмінію. За зовнішнім виглядом - це рідина світло-жовтого кольору з сіро-білим густим осадом, який при струшуванні легко розбивається в рівномірну завись.
1.2. Вакцину випускають у двох варіантах: – перший варіант вакцини містить сшерихії серогруп: 08, 09,0138, 078,0141,0147,0149 або ешеріхій тих самих серогруп, які збагачені адгезивним антигеном К 88 (Колі-Вак, К88) для вакцинації поросних свиноматок і поросят;

– другий варіант вакцини містить ешерихії серогруп: 0S, 09, 015, 026, 041,055,078, 086, 0101, 0115, 0117, 0119 або ешеріхій тих самих серогруп, що збагачені адгезивним антигеном К99 (Колі-Вак, К99) для вакцинації тільних корів і нетелів, кітних овець і ягнят.
1.3. Випускають вакцину в скляних, герметично закритих флаконах, ємністю 50, 100, 200 мл. На кожному флаконі повинна бути наклеєна етикетка з позначеннями назви підприємства виготовлювача, його товарного знаку, назви біопрепарату, об'єму вакцини у флаконі, номера серії і контролю, дози й методу уведення вакцини, дати виготовлення і терміну придатності вакцини, умови зберігання і зазначення технічних умов.
1.4.Вакцину зберігають у сухому темному місці при 2-15°С. За таких умов зберігання термін придатності вакцини становить 12 місяців від дня виготовлення. Флакони з вакциною без маркування, з тріщинами, сторонніми домішками, пластівцями, які не розбиваються при струшуванні, а також флакони з вакциною, яка була заморожена і з залишками вакцини, яка не використана в день відкриття флакона бракується.
> 2. Порядок застосування вакцини
2.1.Перед застосуванням і в процесі застосування флакони з вакциною струшують до утворення однорідної зависі.
2.2.Вакцину застосовують у господарствах, що неблагополучні на колібактеріоз, вагітним тваринам за 1,5-2 місяців до родів, а поросятам і ягнятам перед відлученням.
2.3.Вакцину, збагачену адгезивними антигенами та не збагачену, вводять

внутрішньом'язово в ділянці шиї з додержанням правил асептики дворазово, з інтервалом 10-15 діб з урахуванням стану й маси тварин в дозах, зазначених в таблиці.

Слабкий молодняк вакцинують у половинних дозах. Імунітет формується через 18-20 діб після уведення першої дози вакцини й триває у дорослих тварин 5-6, у молодняку 3-4 місяців, а після уведення збагаченої адгезивними антигенами вакцини, тривалість імунітету збільшується на 1-2 місяці.

Таблиця

Вид тварин	**1 вакцинація, мл**	**2 вакцинація, мл**
Велика рогата худоба	10-15	10-15
Свині	4-5	5-6
Поросята (перед відлученням)	1-1,5	1,5-2
Вівці	3-4	4-5
Ягнята	1-1,5	1,5-2

2.4.В період щеплення тварин не допускається проведення дегельмінтизації протягом 7 діб до і 10-14 діб після вакцинації. Реакція на введення вакцини в дорослих тварин і молодняку настає через 1-2 години і виражається в короткочасному підвищенні температури на 0,5-1,5°С, деякому пригніченні та зменшенні апетиту. Через 1-2 доби після вакцинації загальна реакція зникає. На місці уведення вакцини може бути незначний набряк, який розсмоктується протягом 4-10 діб.

Porcilis Coli (Порціліс Колі) – вакцина проти ешерихіозного ентеротоксикозу поросят.

Intervet International B. V., Нідерланди.

Опис. Емульсія білого кольору на олійній основі.

Склад. Анатоксин *Esherichia coli* LT; антигени ab (K88ab); F4ac(K88ab); F5(K99); F6(987p).

Застосування. Профілактика ентеротоксикозу поросят, що викликається *E.coii.*

Дозування. 2 мл глибокої внутрішньом'язової ін'єкції у ділянці за вушною раковиною.

Програма вакцинації. Свиноматок і ремонтний молодняк, що не були вакциновані, імунізувати двічі з інтервалом у 6 тижнів. Ревакцинувати в період між двома опоросами або кожні 5-6 місяців. Все батьківське поголів'я, що знаходиться на фермі, необхідно щепити одночасно. Не вакцинованих раніше тварин, яких ввели в стадо, слід щепити дворазово з інтервалом у 6 тижнів. Потомство щеплених свиней отримує імунітет через молозиво.

Застереження. Перед використанням вакцини необхідно встановити точний діагноз та етіологію виникнення діареї. Вакцину перед використанням

нагрівають до температури 15 – 25°С та струшують. На місці ін'єкції може виникнути незначна припухлість, що зникає через декілька тижнів. Відкритий флакон із вакциною використати впродовж 3-х годин. Не змішувати з іншими вакцинами або речовинами. Не підлягає заморожуванню,

Форма випуску. Флакони по 10 (20мл) та 25(50мл) доз.

Зберігання. При 2-8°С у темному місці.

Термін придатності. 18 місяців.

Сердосан – вакцина проти колібактеріозу, набрякової хвороби, пастерельозу, сальмонельозу і анаеробної ентеротоксемії свиней, асоційована, концентрована, інактивована.

Інститут ветеринарної медицини НААН України.

Опис. Прозора рідина зеленуватого кольору з блакитно-сірим осадом, що складає близько 25% загального вмісту флакону. Осад легко розбивається при збовтуванні, утворюючи відносно стійку рівномірну суспензію.

Склад. Суміш антигенів відселекційованих інактивованих епізоотичних штамів відповідних мікроорганізмів в оптимальних співвідношеннях, адаптогенів та імуномоделюючих засобів природного походження.

Застосування. Для профілактичного щеплення тварин проти колібактеріозу, набрякової хвороби, пастерельозу, сальмонельозу і анаеробної ентеротоксемії свиней. Щепленню підлягає все поголів'я, виходячи з епізоотичної ситуації.

Дозування. Перед використанням флакони з вакциною переглядають, струшують, підігрівають у теплій воді до 36 – 38˚С. Вакцину вводять внутрішньом`зово або підшкірно в ділянці шиї або внутрішньої поверхні стегна, використовуючи стерильну голку для кожної тварини. Вакцину застосовують у дозах відповідно до віку тварин та в залежності від епізоотичного стану господарства. Вакцинують тварин двічі з інтервалом 2 тижні, а ревакцинацію здійснюють через 6 місяців одноразовим щепленням. При складній епізоотичній ситуації ревакцинувати тварин можна через 3-4 міс. Вакцину застосовують у таких дозах, зазначених в таблиці.

Таблиця

Вікові групи	**1-а вакц., мл**	**2-а вакц., мл**	**Ревакци-нація, мл**
Свиноматки перед осіменінням	5,0	10,0	10,0
Свиноматки за 30 і 15діб до опоросу	5,0	10,0	10,0
Поросята віком 10-30 діб	1,0	1,0	2,0
Поросята віком 1-2 міс.	2,0	2,0	3,0
Поросята віком 2-4 міс.	3,0	3,0	5,0
Поросята старші 4 міс.	3,0	5,0	5,0

Напружений імунітет у щеплених тварин з'являється через 2 тижні після другого щеплення і триває протягом 6 місяців. Вираженість та тривалість імунітету залежить від фізіологічного стану щеплених тварин.
Застереження. Протягом кількох діб після щеплення у окремих тварин може відзначитися місцева реакція на введення вакцини в вигляді незначних набряків з підвищенням температури, які зникають за 3-4 доби без надання лікарської допомоги. Частину вакцини, що залишається невикористаною у флаконі, знешкоджують 30 хв. кип'ятінням або додаванням до неї 5% розчину формаліну, фенолу або гідроксиду натрію.
Форма випуску. Флакони по 10, 20, 50,100, 200 мл.
Зберігання. В сухому темному приміщенні при 4-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

Веровед (VEROVED) - інактивована рекомбінантна вакцина проти набряків свиней.

ЛАБОРАТОРІОС ХІПРА, С.А., Іспанія.
Фармацевтична форма: Суспензія.
Імунобіологічні властивості. Вакцина містить рекомбінантний веротоксин 2е, який стимулює розвиток активного імунітету проти токсину VT2e, що виділяється штамами Escherichia coli, збудниками набряку свиней. Вакцинація викликає утворення захисних серонейтралізуючих антитіл проти токсину VT2e.
Показання до застосування. Вакцина використовується для активної імунізації поросят з дводенного віку, щоб запобігти смертність і зменшити клінічні прояви набряків і збільшити надбавку у вазі до забою. Активний імунітет настає через 21 день після вакцинації і триває 112 днів.
Спосіб застосування та дози. Внутрішньом'язово в м'язи шиї в дозі 1 мл. з 2 денного віку. Перед використанням необхідно добре струснути вакцину і переконатися, що температура в приміщенні досягає 15-25ºС.
Умови зберігання. Зберігати при температурі 2-8ºС.
Термін придатності: 24 місяці.

Формолвакцина проти ешерихіозу (колібактеріозу) поросят з місцевих штамів ешерихій, ГОА, полівалентна.

Інститут ветеринарної медицини НААН України.
Опис. Рідина жовтуватого кольору осадом, що при струшуванні легко розбивається в гомогенну масу.
Склад. Суспензія поширених в господарстві (регіоні) культур штамів ешерихій.
Застосування. Для імунізації поросних свиноматок і поросят в господарствах, неблагополучних щодо колібактеріозу (ешерихіозу).
Дозування. Вакцину вводять підшкірно:
- поросним свиноматкам у ділянці шиї дворазово за 30 і 15 діб до опоросу в дозах 5, 10 мл перший і другий раз відповідно;

• поросятам перед відлученням дворазово в ділянці внутрішньої поверхні стегна з інтервалом 7-8 діб і так, щоб друге введення було не пізніше як за 5 діб до відлучення. Перший раз вводять 2,0 мл, другий раз 3,0 мл.

Застереження. Перед застосуванням флакони з вакциною ретельно струшують до утворення однорідної суспензії. Через 1-2 год. після введення можливе короткочасне підвищення температури тіла на 0,5-1,0°С, деяке пригнічення, зниження апетиту, які швидко проходять,

При наявності у флаконі з вакциною сторонніх домішок, плісняви, пластівців, що не розбиваються при струшуванні та ін., при порушенні щільності закупорки, заморожуванні вакцини, відсутності етикетки, а також при невикористанні в день відкривання флакону; вакцину знешкоджують 30-ти хвилинним кип'ятінням,

Форма випуску. Флакони по 200 мл.

Зберігання. В сухому темному приміщенні при 2-15°С.

Термін придатності. 6 місяців.

Колібін РК Нео – інактивована вакцина проти ротавірусної інфекції, коронавірусу та колібацилярної інфекції великої рогатої худоби.

Біовета, Чехія.

Склад. Ротавірус великої рогатої худоби (Rotavirus bovinum), штам ТМ-91, інактивований; коронавірус великої рогатої худоби (Coronavirus bovinum), штам С-197, інактивований; кишкова паличка (E.coli) – 3 серовар інактивованих ентеропатогенних штамів - О8: К35, К99; О9: К35, К99; О101: К30, К99.

Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації вагітних теличок і корів з метою пасивної імунізації телят проти шлунково-кишкових захворювань, викликаних ротавірусом, коронавірусом і ентеропатогенними штамами Е. Coli.

Дозування, шлях введення і схема вакцинації. 2 мл., внутрішньом'язово в м'язи сідничної області. Вагітних теличок (або не щеплених корів) прищеплюють 2 рази з інтервалом в 21 день, а саме 7-5 тижнів і 4-2 тижні до першого очікуваного отелення. Наступні вакцинації здійснюються один раз перед кожним наступним отеленням.

Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 2 роки.

Kolisin Neo (Колізин Нео) – інактивована вакцина проти колібактеріозу свиней.

Біовета, Чеська республіка.

Склад. Бактерії Escherichia coli (кишкова паличка) інактивовані (F4). Бактерії Escherichia coli інактивовані (F5). Бактерії Escherichia coli інактивовані (F6). Бактерії Escherichia coli інактивовані (F41).

Показання до застосування. Для вакцинації супоросних свиноматок, які в період вирощування були заражені або перебували під загрозою зараження кишковими колі-інфекціями.

Дозування, шлях введення і схема вакцинації. 2 мл., внутрішньом'язово, в область шиї за вушною раковиною.

Основна вакцинація: Свиноматок і свинок рекомендується щепити не пізніше ніж за 5 тижнів до очікуваного опоросу, повторна вакцинація проводиться через 2-3 тижні.

Повторна вакцинація: Введення однієї ін'єкції за 2-4 тижні до наступного очікуваного опоросу.

Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 2 роки.

Kolierysin Neo (Коліеризін Нео) – інактивована вакцина проти колібактеріозу і бешихи свиней.

Біовета, Чеська республіка.

Склад. Бактерії Escherichia coli (кишкова паличка) інактивовані (F4). Бактерії Escherichia coli інактивовані (F5). Бактерії Escherichia coli інактивовані (F6). Бактерії Escherichia coli інактивовані (F41). Бактерії Erysipelothrix rhusiopathiae інактивовані.

Показання до застосування. Для захисту проти бешихи у свиноматок і проти кишкових колі-інфекцій у поросят.

Дозування, шлях введення і схема вакцинації. 2 мл., внутрішньом'язово, в область шиї за вушною раковиною.

Свиноматок і свинок рекомендується щепити не пізніше ніж за 5 тижнів до очікуваного опоросу однією дозою вакцини КОЛІЕРИЗІН НЕО. Для забезпечення захисту поросят від кишкових колі-інфекцій необхідна повторна вакцинація однією дозою вакцини КОЛІЕРИЗІН НЕО через 10-14 днів. Повторна вакцинація повинна проводитися не пізніше ніж за 14 днів до очікуваного опоросу.

Стійкий імунітет виробляється через 21 день після вакцинації і зберігається протягом 6 місяців.

Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 18 місяців.

ROKOVAC NEO (Роковак Нео) – інактивована вакцина проти ротавірусної інфекції та колібактеріозу свиней.

Біовета, Чеська республіка.

Склад. Rotavirus suis інактивований. Бактерії Escherichia coli інактивовані O101: K99 (F5). Бактерії Escherichia coli інактивовані O147: K88 (F4). Бактерії Escherichia coli інактивовані O149: K88 (F4). Бактерії Escherichia coli інактивовані K85: 987P (F6). Бактерії Escherichia coli O101: K99: F41.

Показання до застосування. Для активної імунізації супоросних свиноматок і свинок проти ротавірусних та кишкових колі-інфекцій з метою формування колострального і лактогенного імунітету для захисту поросят після припинення годування молоком щеплених свиноматок.

Дозування, шлях введення і схема вакцинації. 2 мл., внутрішньом'язово, в область шиї за вушною раковиною.

Основна вакцинація: Свиноматки та свинки - введення 2 ін'єкцій з інтервалом 2-4 тижні; друга ін'єкція вводиться як мінімум за 2 тижні до очікуваного опоросу.

Повторна вакцинація: Введення 1 ін'єкції за 2-4 тижні до кожного очікуваного опоросу.

Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 2 роки.

Trivacton 6 - вакцина інактивована проти неонатальної діареї телят, викликаної Escherichia coli, ротавірусної та коронавірусної інфекції.

Меріел, Франція.

Склад. Інактивована Escherichia coli O: 101 (K99 антиген); інактивована Escherichia coli O: 117 (Y антиген); інактивована Escherichia coli O: 78 (31A антиген); інактивована Escherichia coli 0:101 (F41 антиген); інактивований ротавірус ВРХ (штам RoI); інактивований коронавірус ВРХ (штам CR1-INRA);

Фармацевтична форма. Суспензія для ін'єкції.

Імунобіологічні властивості. Вакцина стимулює пасивний імунітет у телят проти антигенів К99, Y, 31A та F41 Escherichia coli, ротавірусної та коронавірусної інфекції, що підтверджується наявністю специфічних антитіл. Пасивний, набутий імунітет з'являється у телят вже одразу після народження. Тривалість імунітету: протягом періоду ризику (перші дні життя новонароджених телят).

Показання до застосування. Вакцина призначена для пасивної імунізації телят проти неонатальної діареї, викликаної Escherichia coli, ротавірусної та коронавірусної інфекції шляхом вакцинації вагітних корів.

Спосіб застосування та дози.

Вакцину вводять тільним коровам підшкірно, у дозі 5 мл (одна доза) на одну тварину, відповідно до наступної схеми вакцинації.

Схема вакцинації:

Первинна вакцинація: одна доза (5мл) вакцини за 1-2 місяці до отелу;

одна доза (5мл) вакцини: годуючі корови: у день отелення або за 3-4 доби до отелу; дійні корови: впродовж періоду перед отеленням.

Ревакцинація:

годуючі корови: одна доза у день кожного отелення або за 3-4 доби до отелу; дійні корови: одна доза (5мл) вакцини за 10-15 діб до кожного отелення.

Умови зберігання. За температури 2-8°С у місці, захищеному від світла.

Термін придатності. 24 місяці.

Neocolipor - вакцина інактивована проти колібактеріозу поросят.

МЕРІАЛ, Франція.

Склад. Рекомбінант Escherichia coli, Ag K88 (F4ab, F4ac, F4ad); Рекомбінант Escherichia coli, Ag K99 (F5); Польовий штам Escherichia coli, Ag 987P (F6); Польовий штам Escherichia coli, Ag F41.

Фармацевтична форма. Суспензія для ін'єкції.

Імунобіологічні властивості. Вакцина інактивована на основі масляного ад'юванту проти колібактеріозу поросят. Вакцина утворює специфічну сероконверсію у вакцинованих тварин та призначена для вакцинації свинок та свиноматок, щоб забезпечити передачу колостральних антитіл новонародженим поросятам через молозиво. Пасивний, набутий імунітет з'являється в поросят вже одразу після народження та залежить від спожитого молозива. Тривалість імунітету перші дні життя новонароджених поросят.

Показання до застосування. Вакцина призначена для вакцинації свинок та свиноматок, щоб забезпечити передачу специфічних антитіл поросятам через молозиво. Пасивна імунізація, спрямована проти бактеріальних інфекцій, викликаних Escherichia coli у новонароджених поросят забезпечується шляхом вакцинації супоросних свиноматок та ремонтних свинок.

Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять внутрішньом'язово у дозі 2 мл. за наступною схемою вакцинації:

Первинна вакцинація: вакцинують супоросних свинок та свиноматок дворазово з інтервалом в 3-5 тижнів. Друга вакцинація проводиться не пізніше ніж за 2 тижні до опоросу.

Ревакцинація одноразово за 2 тижні перед кожним опоросом.

Умови зберігання. При температурі 2-8°С у захищеному від світла місці.

Термін придатності. 24 місяці.

Бактеріофаг проти колібактеріозу (ешерихіозу) телят.

Сумська державна біофабрика, Україна.

1. Загальні положення

1.1 Бактеріофаг проти колібактеріозу (ешерихіозу) телят призначений для лікування й профілактики захворювання телят колібактеріозом, який викликаний ентеропатогенними ешеріхіями серологічної групи: 09, 018, 033, 041, 055, 078, 0103, 0117, 0119, 0141. За зовнішнім виглядом – це прозора рідина світло-жовтого кольору без осаду.

1.2.Бактеріофаг розфасований у стерильні, скляні герметично закриті флакони по 100, 200 мл. На кожному флаконі повинна бути етикетка з такими позначеннями: назва й товарний знак підприємства-виготовлювача, назва препарату, об'єм у флаконі, номери серії й контролю, доза й метод застосування, дата виготовлення (місяць, рік), термін придатності, умови зберігання і зазначення технічних умов.

1.3.Бактеріофаг застосовують протягом 12-ти місяців від дня виготовлення за умов зберігання у сухому, темному місці при 2-10°С.

1.4.Флакони з бактеріофагом з порушеною укупоркою, без етикеток, що містять плісняву, сторонні домішки, пластівці або заморожені, а також невикористані в день розкриття знешкоджують кип'ятінням протягом 30-ти хвилин.

2. Порядок застосування бактеріофага

2.1. В господарствах, які неблагополучні щодо колібактеріозу, бактеріофаг

застосовують для специфічної профілактики захворювання двома методами.

Перший метод. Бактеріофаг вводять новонародженим телятам перорально, одноразово в дозі 20 мл за 20-30 хвилин до випоювання першої порції молока.

Другий метод. Бактеріофаг вводять перорально,; дворазово в дозі 20 мл. У цьому випадку за 15-20 хвилин до введення препарату телятам випоюють по 50 мл 5 % розчину двовуглекислого натрію в охолодженій прокип'яченій воді. Першу дозу бактеріофага вводять у перший день народження теляти, другу через дві доби після введення першої дози. Бактеріофаг виявляє максимальний захисний ефект у тому випадку, коли перша доза препарату вводиться в перші години після народження теляти.

2.2.З лікувальною метою бактеріофаг вводять захворілим телятам перорально, триразово в дозі по 30 мл на один прийом. Першу дозу препарату вводять у день проявлення клінічних ознак захворювання, другу через 1 добу після введення першої дози, третю – на 4 добу після початку лікування бактеріофагом. Для підвищення ефекту, препарату рекомендується попереднє випоювання телятам 5 % розчину двовуглекислого натрію.

2.3.При тяжких формах захворювання поряд з пероральним допустиме одночасне підшкірне введення бактеріофага в дозі 20 мл.

ААСПЕМ – сироватка проти ешерихіозу молодняку сільськогосподарських тварин, антиадгезивна антитоксична.

ІЕКВМ НААН України.

1. Загальні положення

1.1. Антиадгезивна та антитоксична сироватка проти ешерихіозів молодняку сільськогосподарських тварин (ААСПЕМ) являє собою прозору опалесцентну рідину світло-жовтого кольору, іноді з червоним відтінком і незначним білуватим осадом, який легко розбивається при струшуванні.

1.2. Флакони з сироваткою повинні бути закриті гумовими корками та обкатані алюмінієвими ковпачками. На кожному флаконі повинна бути етикетка, де вказано: назву підприємства-виготовлювача, його товарний знак, найменування й об'єм препарату у флаконі, дату виготовлення, число серії, число контролю, термін придатності, доби, ТУУ, умови зберігання.

1.3. В разі порушення герметичності флаконів з сироваткою, зміні зовнішнього вигляду, присутності сторонніх домішок, препарат бракують і повідомляють про це ДНКІБіШМ

> 2. Порядок використання.

2.1.Сироватка придатна до використання чотири роки з дня виготовлення при умові зберігання в темному сухому приміщенні при температурі 2-10°С.

2.2. Перед використанням флакони з сироваткою необхідно ретельно струшувати та підігрівати до температури тіла тварин.

2.3. Сироватку застосовують для лікування та профілактики колібактеріозу телят, поросят, ягнят, щенят хутрових звірів при підтвердженні діагнозу бактеріологічними методами.

2.4. Для профілактики колібактеріозу сироватку вводять тваринам внутрішньом'язово триразово з інтервалом 3-4 доби, в дозі 1-2 мл/кг ваги тіла. Першу профілактичну обробку тварин здійснюють комбіновано: орально – в дозі 1,0 мл/кг (перед першою дачею молозива) і внутрішньо-м'язово – в дозі 1,0 мл /кг ваги,

2.5.Для лікування сироватку вводять внутрішньом'язово, дво-, триразово з інтервалом між ін'єкціями 1-3 доби в дозі 2-3 мл/кг ваги.

10.3. Ентерококова інфекція.

Вакцина проти ентерококової інфекції телят, поросят, ягнят.

Херсонська державна біофабрика, Україна.

Опис. Прозора рідина жовто-коричневого кольору з біло-сірим осадом, що при тривалому зберіганні утворюється на дні і легко розбивається при струшуванні, утворюючи гомогенну завись.

Склад. Суспензія мікробних клітин вакцинних штамів *Enterococcus (Streptococcus) faecalis* серологічної групи Д (по Лендсфілду).

Застосування. Для профілактики ентерококових інфекцій телят, поросят, ягнят в господарствах, де бактеріологічними дослідженнями встановлено, що захворювання викликано ентерококами серологічної групи Д. При наявності в господарстві захворювання тварин тільки одного виду, але при тісному контакті з молодняком інших видів, щеплять всіх тварин.

Дозування. Вакцину вводять внутрішньом'язово в ділянці внутрішньої поверхні стегна дворазово з інтервалом 10-14 діб, незалежно від віку й живої маси: телятам перший раз – 5 мл, другий – 10 мл; ягнятам перший і другий рази – по 5 мл; поросятам – перший і другий рази – по 5 мл. Флакони з вакциною перед застосуванням струшують до утворення однорідної зависі. У господарствах, що стаціонарно неблагополучні щодо ентерококової інфекції, телят, ягнят і поросят вакцинують з першої доби після народження протиентерококовою сироваткою в профілактичній дозі, а на 6-7 добу – вакцинують. При наявності у раніше благополучному господарстві захворювань молодняку ентерококовою інфекцією лікувальні і профілактичні заходи проводять в такому порядку:

– хворих і підозрілих на захворювання тварин ізолюють і проводять лікування сироваткою проти цієї інфекції в комплексі з сульфаніламідами і антибіотиками;

– клінічно здоровий молодняк до 8-добового віку щеплюють сироваткою в профілактичних дозах, а через 7-8 діб вакцинують; клінічно здорових тварин старших 8-добового віку вакцинують.

Загальна реакція у тварин, щеплених вакциною, може проявлятись підвищенням температури тіла на 0,5-1,5°С протягом 1-2 діб, на місці введення вакцини іноді спостерігається незначна припухлість, що зникає через 3-4 доби. Імунітет у вакцинованих тварин формується на 6-8 добу після другого введення вакцини і триває до 4 місяці.

Застереження. При наявності в господарстві гострих інфекційних захворювань (ящур, чума та ін.) щеплення проти ентерококової інфекції не проводиться. При наявності у флаконі з вакциною сторонніх домішок, плісняви, пластівців, що не розбиваються при струшуванні та ін., при порушенні щільності закупорки, відсутності етикетки, а також при невикористанні препарату протягом 4 годин після розведення знешкоджують 30-хв. кип'ятінням.
Форма випуску. Флакони по 20, 50,100 і 200 мл.
Зберігання. В сухому приміщенні при температурі 2-15°С.
Термін придатності. 24 місяці .

10.4. Плевропневмонія.

***Porcilis APP (Порціліс АПП)* – вакцина проти плевропневмонії відлучених поросят, інактивована.**

Intervet International B. V., Нідерланди.
Опис. Суспензія білого кольору.
Склад. Містить протеїну зовнішньої оболонки (ПЗО), токсоїда Арх I, токсоїда Арх II.
Застосування. Активна імунізація відлучених поросят з метою профілактики плевропневмонії що викликана *Actinobacillus pleuropneumoniae.*
Дозування. Внутрішньом'язово (за вушною раковиною) з 6-тижневого віку (до початку періоду відгодівлі). Друга вакцинація не раніше, ніж через 4 тижні. Імунітет настає на 21 добу.
Застереження. Вакцинувати тільки клінічно здорових тварин. Перед використанням флакон з вакциною струсити і підігріти до 15 – 25°С. Не змішувати вакцину з іншими речовинами або вакцинами. Після вакцинації у свиней може спостерігатись незначна припухлість у місці ін'єкції, що зникає через 24 год., загальна реакція організму у вигляді лихоманки, приглушеності і анорексії (відсутності апетиту). Якщо у момент вакцинації у тварини був повний шлунок, можуть спостерігатись блювоти. Розкритий флакон з вакциною використати протягом 10 годин. Для вакцинації використовувати тільки стерильні інструменти та голки.
Форма випуску. Флакони по 10 (20 мл) і 50 (100 мл) доз
Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.
Термін придатності. 12 місяців.

11. Хвороби птахів.

11.1. Пулороз.

Бактеріофаг проти пулорозу-тифу птиці.

Сумська державна біофабрика, Україна.

1. Загальні положення

1.1.Бактеріофаг проти пулорозу-тифу птиці застосовують для лікування й профілактики пулорозу-тифу птиці в неблагополучних господарствах. За зовнішнім виглядом – це прозора рідина світло-жовтого кольору і без осаду.

1.2.Бактеріофаг розфасований у стерильні, скляні герметично закриті флакони по 100, 200 мл.

1.3.Бактеріофаг застосовують протягом 12-ти місяців від дня виготовлення за умов зберігання в сухому, темному місці при температурі 3-14°С.

1.4. Флакони з бактеріофагом без етикеток, з порушеною укупоркою, що містять домішки, пластівці, а також невикористані в день розкриття, бракують і знезаражують кип'ятінням протягом 30-ти хвилин.

2. Порядок застосування бактеріофага

2.1. Перед застосуванням флакони з бактеріофагом ретельно струшують. При задаванні з профілактичною метою його розводять різною кількістю кип'яченої охолодженої води. З лікувальною метою бактеріофаг застосовують у нерозведеному вигляді.

2.2. Бактеріофаг застосовують перорально, курчатам, індичатам і дорослій птиці дають уранці натще або за 1-2 години до годування у поїлках. У тих випадках, коли хвора птиця неохоче п'є бактеріофаг із поїлок, їй його закапують піпеткою в рот. Частину бактеріофага, що залишилася а поїлках, через 2-3 години після випоювання виливають, а поїлки використовують, як завжди без обмеження.

2.3. Для збереження активних властивостей бактеріофага його треба давати в скляних або дерев'яних поїлках, в яких виключається можливість його окиснення Якщо вода має кислу реакцію, то перед змішуванням з бактеріофагом її підлужують питною содою (2-3 г/л води).

2.4. З профілактичною метою препарат застосовують курчатам та індичатам з першої доби життя один раз на день 10 діб підряд; з лікувальною метою – двічі на добу (уранці й увечері) до повного одужання в дозах, вказаних в таблиці.

Таблиця

	Індичатам і курчатам, мл	**Дорослій птиці, мл**
З профілактичною метою	0,5 – 1	2 – 3
З лікувальною метою	1 – 2	5 – 10

2.5. Перед даванням бактеріофага в перші години після його застосування з раціону потрібно виключили молочно-кислі корми, а також зменшити білковий склад корму.

2.6. Не допускається введення препарату разом з молочнокислими продуктами, кормами, бактеріями-антагоністами патогенної мікрофлори, а також проносними засобами.

Антиген пулорозний еритроцитарний.

Федеральне державне підприємство «Курська біофабрика – фірма «Біок», Російська Федерація

Опис. Рідина темно-коричневого кольору. Допускається наявність осаду, який легко розбивається при струшуванні в гомогенну зависьь.

Склад. 2,5 % зависьь формалінізованих еритроцитів барана, сенсибілізовані полісахаридно-поліпептидною фракцією збудника пулороз-тифу на фосфатно-буферному розчині.

Застосування. Антиген застосовують для прижиттєвої діагностики пулорозу-тифу птиці в кровокрапельній реакції непрямої гемаглютинації (ККРНГА) на предметному склі. Дослідження птиці на пулороз-тиф по ККРНГА проводять у віці 50—55 діб і повторно – у віці 7 місяців. У неблагополучних господарствах по пулорозу-тифу наступні дослідження проводять у термін, що передбачений інструкцією про заходи по боротьбі з пулорозом-тифом птиці.

Кров для ККРНГА беруть у птиці із гребня або підкрильної вени. Краплю крові наносять на сухе, знежирене предметне скло і додають до неї краплю антигену. Співвідношення крові і антигену повинно бути 1:1. Кров змішують з антигеном погойдуванням предметного скла на ротаторі з підігрівачем при температурі 37-40°С. На одному предметному склі ставлять одночасно не більше 3 реакцій.

Облік результатів проводять візуально. Реакцію на еритроцитарний антиген вважають позитивною, якщо за 2 хвилини у суміші крові з антигеном випали добре помітні пластівці коричневого кольору з просвітлінням рідини. Реакцію вважають сумнівною, якщо за 2 хвилини в суміші крові з антигеном з'явились малопомітні дрібнозернисті пластівці коричневого кольору. Негативна реакція характеризується утворенням у краплі крові з антигеном рівномірної гомогенної зависі еритроцитів барана. При одержанні позитивних або двічі сумнівних результатів дослідження по ККРНГА проводять бактеріологічні дослідження внутрішніх органів реагуючої птиці й типізацію виділених культур сальмонел монорецепторними аглютинуючими сальмонельозними О- та Н-сироватками в РА на склі.

Дозування. Краплю крові наносять на сухе, знежирене предметне скло і додають до неї краплю антигену. Співвідношення крові і антигену повинно бути 1:1.

Застереження. Температура в приміщенні, де проводять постановку реакції, повинна бути не нижче 18°С. Для попередження неспецифічних реакцій за 5-7 діб до дослідження з раціону птиці виключають надлишок риб’ячого жиру, білку, антибіотиків, інших лікарських препаратів. Птицю перед дослідженням не потрібно витримувати на голодній дієті. Флакони з антигеном, які містять цвіль, сторонні домішки, осад, що не розбивається при

струшуванні, які були заморожені, а також із порушенням цілісності бракують. Вибракуваний, а також не використаний за день антиген знезаражують кип'ятінням протягом 20 хвилин.
Форма випуску. Скляні флакони по 20 та 50 мл.
Зберігання. В темному сухому місці при 2-8°С.
Термін придатності – 9 місяців.

11.2. Сальмонельоз.

Nobilis CG 9R (Нобіліс СП 9R) – вакцина проти сальмонельозу птиці, ліофілізована, жива.

Intervet International B. V., Нідерланди
Опис. Вакцина – ліофілізат білого кольору. Розчинник – рідина синього кольору.
Склад. Salmonella qallinarum, штам 9R; Salmonella enteritidis.
Застосування Імунізація молодняку птиці проти сальмонельозу, викликаного серотипами *Salmonella qallinarum* та *Salmonella enteritidis*
Дозування. 1000 доз вакцини розчинити у розчиннику (200 мл). Розчинену вакцину перенести цим ж шприцом у флакон з розчинником і добре змішати. 0,2 мл ввести підшкірно (в нижню частину шиї) птиці віком 6 тижнів. Ревакцинувати через 12 тижнів. Імунітет настає на 14 добу.
Застереження. Вакцинувати лише клінічно здорову птицю. Розчинену вакцину використати протягом 2 годин. Не використовувати антибіотики за 7 діб до та 14 діб після вакцинації. Залишки вакцини знищити кип'ятінням.
Форма випуску. Флакони по 500 та 1000 доз з розчинником (200 мл).
Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.
Термін придатності. 24 місяці.

Nobilis Саленвак Т - вакцина інактивована для профілактики сальмонельозу птиці.

INTERVET INTERNATIONAL BV - BOXMEER, НІДЕРЛАНДИ.
Склад. Вакцина Nobilis Саленвак Т являє собою інактивовану вакцину, в якій містяться інактивовані клітини Salmonella enteritidis, бактеріофаговий тип 4, і Salmonella typhimurium DTI.
Фармакологічна дія. Вакцина призначена для активної імунізації курей з метою зниження висівання з послідом і інфікування птахів сальмонелами S. enteritidis і S. typhimurium. Вакцинація забезпечує, захист від S. enteritidis і S. typhimurium, починаючи з 4 тижнів після другого застосування вакцини аж до віку 57-60 тижнів.
Доза і спосіб застосування. Вакцинувати лише здорову птицю. Вакцина призначена для вакцинації курей племінного поголів'я та курей-несучок. Вакцина застосовується шляхом внутрішньом’язової ін'єкції в дозі 0,5 мл. у курей у віці 4 тижнів або більше, при дотриманні асептичних умов. Схема вакцинації передбачає обов'язкове проведення двох вакцинації з інтервалом в

4 тижні. Рекомендованим віком для вакцинації є 12 і 16 тижнів. При складній епізоотичній ситуації, а також в разі ризику інфекції в період вирощування по сальмонельозу вакцинацію можна проводити у добових курчат в дозі 0,1 мл. з повторною вакцинацією в дозі 0,5 мл., через 4 тижні. Вакцинація може привести до виникнення тимчасової припухлості в місці ін'єкції, особливо, якщо вакцинації піддають добових курчат. Вакцинація може супроводжуватися тимчасовою млявістю, загальмованістю і кульгавістю, які проходять через 2 дні після вакцинації. Розкритий флакон з вакциною використовувати протягом 10 годин. Частково використані флакони з вакциною слід знищувати в кінці кожного робочого дня. Забій птиці на м'ясо дозволяється без обмежень. Забороняється застосування вакцини у курей в період яйцекладки.

Вакцина проти сальмонельозу водоплавної птиці, суха, жива.

Сумська державна біофабрика, Україна.

1. Загальні положення.

1.1.Вакцина жива суха проти сальмонельозу водоплавної птиці призначена для профілактики сальмонельозу каченят і гусят у неблагополучних господарствах. За зовнішнім виглядом це суха дрібнопориста маса таблетка білого або світло-жовтого кольору, легко розчинна в воді.

1.2. Випускають вакцину в скляних герметично закритих флаконах (ампулах). На флаконах (ампулах) повинно бути зазначено: назва препарату, номер серії, дата виготовлення.

1.3. Флакони (ампули) з вакциною запаковані в коробки з етикетками, на яких зазначено: найменування й товарний знак підприємства-виготовлювача, назву вакцини, номер серії, номер контролю, кількість флаконів (ампул) у коробці, кількість доз у флаконі (ампулі)та коробці, дата виготовлення (місяць, рік), термін придатності, умови зберігання і позначення технічних умов. В кожну коробку вкладають настанову по застосуванню вакцини.

1.4. Вакцину зберігають у закритому сухому темному приміщенні при 2-10°С. Термін придатності вакцини – 12 місяців із дня виготовлення при дотриманні зазначених умов зберігання.

1.5. Розчинником для вакцини є чиста, прокип'ячена протягом 10-15 хвилин і охолоджена до кімнатної температури вода.

1.6. Флакони (ампули) з вакциною без маркування, з тріщинами, сторонніми домішками, а також не використану вакцину протягом 6-ти годин після розведення з флаконами знезаражують кип'ятінням 30 хвилин.

2. Порядок застосування вакцини

2.1. Вакциною імунізують перорально каченят і гусят тридобового віку, через дві доби вакцинацію повторяють. Перший раз випоюють одну дозу, другий раз – дві дози вакцини.

2.2. У флакони (ампули) з вакциною вносять по 5 мл води. Розчинену вакцину з флаконів (ампул) переносять у чистий сухий флакон (бутель); в кожний флакон (ампулу) знову вносять по 5 мл води для змиву залишків

вакцини, струшують і виливають у флакон (бутель). У флакон (бутель) вносять вакцину в кількості, що необхідна для імунізації всього поголів'я птиці на фермі, яка підлягає вакцинації. Потім у флакон (бутель) з вакциною додають воду з розрахунку 10 мл води на одну дозу вакцини при першій імунізації і на дві дози вакцини при другій імунізації.

2.3.Розведену вакцину виливають у ємності, що використовуються для напування каченят і гусят.

2.4. За дві години до випоювання вакцини припиняють давати птиці воду. За один день до імунізації і протягом 7 діб після імунізації з раціону птиці виключають молочно-кислі продукти, антибіотики і інші препарати, які діють на сальмонел.

2.5. Вакцинації піддягає тільки клінічно здорова птиця. Вакцина не викликає ускладнення. Імунітет у птиці настає через 3-5 діб після введення другої дози вакцини і зберігається до 3-х місяців.

СЕВАК САЛЬМУН ТЕК, CEVAC SALMUNE TEK – вакцина інактивована емульгована масляна проти сальмонельозу птиці.

БІОМУН КОМПАНІ, США.

Склад. Salmonella enteritidis, штам 038-90; *Salmonella kentucky*, штам 351 -06; *Salmonella typhimurium*, штам 076-94.

Фармацевтична форма. Емульсія для ін’єкцій.

Імунобіологічні властивості. Вакцина викликає формування імунної відповіді у птиці до збудників сальмонельозу *(Salmonella enteritidis, Salmonella kentucky, Salmonella typhimurium)* через 21 добу після двократного введення, яка триває протягом всього продуктивного періоду яйцекладки.

Показання до застосування. Вакцина призначена для імунізації птиці з метою зменшення колонізації збудниками сальмонельозу внутрішніх органів, шлунково-кишкового і репродуктивного тракту в промислових і батьківських стадах різного напрямку вирощування:

-*Salmonella enteritidis* – зменшення колонізації у внутрішніх органах, шлунково-кишковому і репродуктивному тракті;

-*Salmonella kentucky* – зменшення колонізації у внутрішніх органах і шлунково-кишковому тракті;

-*Salmonella typhimurium* – зменшення колонізації в шлунково-кишковому тракті;

-*Salmonella heidelberg* – зменшення колонізації у внутрішніх органах і репродуктивному тракті.

Спосіб застосування та дози. Курчат слід вакцинувати внутрішьом’язово або підшкірно, починаючи з 9-14 тижневого віку з подальшою ревакцинацією через 3-4 тижні. Перед застосуванням вакцину витримують протягом 3-4 годин за температури 20-25 С. Перед застосуванням і під час використання флакон з вакциною ретельно струшують для відновлення однорідності емульсії.

Вакцину вводять одноразово внутрішньом'язово в грудні м'язи або підшкірно в область верхньої третини шиї в дозі 0,5 мл. При підшкірному

введенні голку вводять в каудальному напрямку (від голови), уникаючи попадання її в шийні хребці.
Умови зберігання. В захищеному від світла місці при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 24 місяці.

Gallimune SE+ST - вакцина інактивована проти сальмонельозу птиці.

МЕРІАЛ, Франція.
Склад. Інактивована Salmonella enteritidis, штам PT4; інактивована Salmonella typhimurium, штам DT 104.
Фармацевтична форма. Емульсія для ін'єкцій.
Імунобіологічні властивості. Вакцина стимулює утворення активного імунітету у птиці проти сальмонельозу, викликаного Salmonella enteritidis та Salmonella typhimurium. Передбачається, що вакцинація можливо зменшує трансоваріальне забруднення яєць Salmonella enteritidis та забруднення шкарлупи яєць Salmonella enteritidis та Salmonella typhimurium. Період виникнення активного імунного захисту: 4 тижні після вакцинації. Тривалість імунітету: до віку 60 тижнів від народження.
Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації ремонтного молодняка птиці проти сальмонельозу, викликаного Salmonella enteritidis та Salmonella typhimurium.
Протипоказання. Не вакцинувати птицю за два тижні до початку періоду несучості та протягом періоду несучості.
Спосіб застосування та дози. Вакцина застосовується внутрішньом'язово у дозі 0,3 мл одноразово, відповідно до наступної вакцинації: первинна вакцинація: починаючи з віку 6 тижнів від народження; ревакцинація: починаючи з віку 6 тижнів від народження. Інтервал між двома ін'єкціями не повинен бути менше 4 та більше 10 тижнів.
Термін придатності. 18 місяців.
Умови зберігання. Зберігати в охолодженому вигляді за температури від 2°С до 8°С у захищеному від світла місці.

11.3. Віспа.

***Nobilis Ovo-Diphtherin (Нобіліс Ово-Дифтерин)* – вакцина проти віспи птиці, ліофілізована, жива.**

Intervet International B. V., Нідерланди.
Опис. Вакцина – ліофілізат світло-рожевогокольору. Розчинник «Унісолв» – прозора безбарвна рідина.
Склад. Живий вірус віспи птиці (штам WP)
Застосування. Імунізація птиці проти віспи.
Дозування. Вакцину розчиняють безпосередньо перед застосуванням. Для цього у флакон з вакциною вносять розчинник і змішують, з'єднавши обидва флакони за допомогою перехідника. Струсити обидва флакони, поки вакцина

не ресуспендується. Під час вакцинації перемішувати вакцину регулярно. Щеплення проводять методом проколу перетинки крила (Wing-Web) за допомогою подвійної голки. Голку слід занурювати в вакцину так, щоб заповнилися дві канавки. Кожну особину вакцинують окремою голкою. Перетинку крила проколюють знизу, звертаючи увагу на те, щоб не потрапити в опірену частину крила й не пошкодити м'язи й сплетіння кровоносних судин.

Першу вакцинацію проводять у 10-ти тижневому віці. Повторно вакцинують перед початком несучості й після періоду линьки. У випадку крайньої необхідності вакцинацію птиці проводять у будь-якому віці. Імунітет настає на 7 добу і триває впродовж всього періоду несучості. Щеплення даною вакциною можна поєднувати із щепленням проти епцефаломієліту й анемії курчат. Як мінімум 14-добовий інтервал повинен бути дотриманий при вакцинації будь-якою іншою вакциною. На 6-8 добу після вакцинації повинна спостерігатися незначна припухлість, що зникає впродовж кількох тижнів. У курчат, отриманих від імунізованих курей місцева реакція найчастіше не чітко виражена, не дивлячись на достатню напругу імунітету.

Застереження. Вакцинувати лише клінічно здорову птицю. Розчинену вакцину використовують протягом 2 год. Залишки вакцини знищують кип'ятінням.

Форма випуску. Флакони по1000 доз з розчинником.

Зберігання. При 2-8°С у темному місці.

Термін придатності. 18 місяців.

Diftosec CT (Діфтосек СТ) – вакцина проти віспи курей та індиків, ліофілізована, жива.

Merial, Франція.

Опис. Ліофілізат таблетка – білуватого кольору. Розчинник - прозора рідина.

Склад Модифікований вірус віспи, штам ДСЕР25.

Застосування. Профілактичне щеплення клінічно здорових курей та індиків (бройлерів, майбутніх несучок та плідників) проти віспи.

Дозування. Вакцину використовують безпосередньо після розчинення. Після додавання до вакцини гліцеринового розчинника, суміш ретельно струшують і вводять вакцину шляхом проколювання мембрани крила або скарифікацією зовнішнього боку стегна. Вакцину вводять у дозі 0,01 мл, без врахування ваги птиці, згідно з такою схемою:

– *в благополучних господарствах* вакцинують у 4- тижневому віці для птиці, що утримується більше 18 тижнів, ревакцинують кожен рік.

– *у неблагополучных господарствах* вакцинують у 4- тижневому віці з ревакцинацією через 3 місяці, наступна ревакцинація через 1 рік.

Протипоказання. Не вакцинувати птицю віком менше 4-х тижнів та з клінічними ознаками захворювання.

Застереження. Вакцинують тільки здорову птицю. Залишки вакцини та використані флакони знищують.

Форма випуску. Ліофілізат – флакони по 1000 доз. Гліцериновий розчинник – флакони по 10 мл. Вакцинний стилет.
Зберігання. У сухому темному приміщенні при 2-8°С. Розчинник зберігати при 2-25°С без заморожування.
Термін придатності – 24 місяці.

Вакцина ВДНДКІ проти віспи птиці з курячого вірусу, суха культуральна.

Херсонська державна біофабрика Україна.
І. Загальні положення.
1.1. Вакцина ВДНДКІ суха культуральна проти віспи птиці з курячого вірусу на зовнішній вид являє собою суху пористу масу жовто-білого кольору, легко розчиняється у розчиннику, який додається до вакцини не утворюючи осаду та пластівців.
1.2. Вакцину випускають в ампулах в об'ємі 2 мл, які містять 100-130 імунізуючих доз або у флаконах в об'ємі 10 мл, які містять 500-650 імунізуючих доз. Розчинник випускають у флаконах по 10 мл. На кожній ампулі (флаконі) з вакциною вказують: найменування біопрепарату, кількість мл вакцини і доз, номер серії, дату виготовлення. На флаконі з розчинником вказують: найменування препарату, об'єм, номер серії, дату виготовлення. На коробці з вакциною вказують: найменування і товарний знак підприємства-виробника, назву вакцини, кількість ампул (флаконів) в коробці, кількість мл вакцини і доз в ампулі (флаконі), номер серії, дату виготовлення (місяць, рік), термін зберігання, номер держконтролю, умови збереження і позначення ТУ. В кожну коробку вкладають настанову по застосуванню вакцини і 2-голкові ін'єктори по 5-10 штук. На коробці з розчинником вказують: найменування і товарний знак підприємства-виробника, найменування препарату, номер серії, номер держконтролю, дату виготовлення (місяць, рік), кількість флаконів в коробці і кількість у флаконі, термін зберігання, умови зберігання і позначення ТУ.
1.3.Вакцина придатна для вживання протягом 12 місяців з моменту виготовлення при умовах зберігання та транспортування вакцини при температурі не вище 8 °С, а розчинник у межах 2-25°С.
1.4.Ампули (флакони) з вакциною і флакони з розчинником, які містять плісняву, сторонні домішки; при розведенні, а також ампули з тріщинами та відбитими кінцями бракують. Вибраковану суху, а також розбавлену і не використану протягом 4 години вакцину знезаражують кип'ятінням протягом 30 хвилин.
2. Порядок використання вакцини.
2.1. Вакцину використовують для імунізації курей, індиків, фазанів, цесарок, голубів у неблагополучних та в господарствах, яким загрожує захворювання віспи птиці.
2.2. Вакцинують клінічно здорову птицю більше двомісячного віку одноразово. При необхідності імунізації птиці у більш ранні строки, прививку проводять у 25-30- добовому віці, а потім через 3 місяці.

2.2. При спалаху в господарстві у птиці інших гострих інфекційних захворювань, вакцину проти віспи використовувати не дозволено.
2.3.Перед введенням вакцину розчиняють розчинником. Для цього 5 ампул чи флакон з вакциною розчиняють в одному флаконі, який містить 10 мл розчину.
2.4.Вакцину вводять внутрішньошкірно за методом «уколу» в перетинку крила 2-голковим ін'єктором. Перед імуннізацією ін'єктор занурюють в розчинену вакцину, виймають та проколюють ним шкіру перетинки з внутрішньої сторону крила так, щоб отвори голок проникли скрізь усю товщину шкіри
2.5.Перед вакцинацією і після цього голки ін'єктора протирають ватним тампоном, змоченим фізіологічним розчином чи дистильованою водою, прожарюють у полум'ї пальника і охолоджують. Для вакцинації не можна використовувати гарячі голки. У випадку забруднення вушка голок, наліт ліквідують механічно.
2.6.Реакція на введення вакцини наступає на 5-8 добу після імунізації, характеризується утворенням віспи на зовнішній поверхні перетинки крила птиці у місці «уколу». Віспини зникають через 28-30 діб.
2.7.Про проведення імунізації робиться запис у журналі: показання кількості вакцинованої птиці, номер серії і контролю використаної вакцини, біопідприємства-виробника.

Полімун ПОКС – вакцина проти віспи птиці, жива ліофілізат.

Біо Тест Лаб, Україна.
Склад. Вірус віспи птиці штам Cutter.
Фармацевтична форма. Ліофілізат і розчинник.
Імунобіологічні властивості. Захисні антитіла формуються через 2-3 тижні після вакцинації та захищають птицю від інфікування протягом періоду несучості, а також молодняк від вакцинованої птиці в перші тижні життя.
Показання до застосування. Для захисту від захворювання проводять імунізацію курей старше 8 тижнів, а індиків – у віці старше 18 тижнів.
Протипоказання. Не дозволяється вакцинувати кволу та хвору птицю, а також птицю, молодше вказаного віку.
Спосіб застосування та дози. Перед застосуванням 1000 доз вакцини у флаконі розчиняють в 10 мл розчинника (500 доз в 5 мл). Вакцину вводять методом проколу перетинки крила 2-голковим ін’єктором. Перед імунізацією голки ін’єктора занурюють у вакцину, виймають і проколюють ним шкірну перетинку із внутрішньої сторони крила. Всю птицю пташника необхідно вакцинувати одночасно.
Умови зберігання. В темному місці, при температурі 2-8ºС.
Термін придатності. 18 місяців.

Вектормун FP-LT, Vectormune® FP-LT – вакцина жива ліофілізована векторна проти віспи та інфекційного ларинготрахеїту птиці.

Біомун компані, США.

Склад. Вірус віспи, штам Cutter-Вірус ларинготрахеїту птиці,штам 632 та NS175.

Фармацевтична форма. Ліофілізат.

Імунобіологічні властивості. Вакцина рекомендована для активної імунізації курчат проти вірусу віспи та ларинготрахеїту. Імунітет розвивається впродовж 7-14 днів після вакцинації.

Застереження при застосуванні. Вакцинацію проводити лише клінічно здоровій птиці. Все стадо птиці повинно бути провакциновано одночасно. Після застосування усю вакцину, що залишилася слід знищити. Неправильне зберігання чи застосування вакцини може призвести до зниженя її якості. Вакцину слід використати одразу ж після розчинення.

Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять в перетинку крила чи *in ovo*.

Вакцину вводять методом *in ovo* – 18-денним ембріонам, з повторною обробкою курчат у семиденному віці в перетинку крила.

Метод введення вакцини в перетинку крила.

Видалити запобіжник та пробку з флакона з вакциною і флакона з розчинником, який використовується для вакцин проти віспи птиці. Вилити вміст флакона з розчинником у флакон з вакциною, закрити пробкою і добре збовтати. Вакцина готова до використання і повинна бути використана протягом 2 годин.

Птицю слід фіксувати по одній, піднімаючи крило медіальною стороною вгору. Занурити аплікатор, призначений для щеплення методом "*wing web*", у флакон з вакциною, щоб заповнити канавки рідиною. Проколоти перетинку крила аплікатором, уникаючи проколювання м'язів крила, кістки або великих кровоносних судини. Після кожного введення повторити занурення аплікатора в флакон з вакциною. Протягом 7-10 днів після вакцинації слід провести огляд декількох курчат на наявність місцевої реакції, що характеризується набряком або утворенням парші на місці ін'єкції.

Метод in ovo. Вакцину вводять 18-денним ембріонам. Перед введенням вакцини слід уважно прочитати інструкцію до обладнання. Недотримання інструкцій може призвести до травмування, підвищеної ембріональної смертності й низької виводимості курчат. Кожен ембріон слід щеплювати із використанням повної дози (0,05 мл або 0,1 мл). Обладнання для ін'єкцій піддають стерилізації до і після використання, відповідно до інструкції.

Повторно вакцину вводять 7- денним курчатам, в перетинку крила методом "*wing web*".

Умови зберігання. В захищеному від світла місці при температурі 2-7°С.

Термін придатності. 21 місяць.

Вектормун FP-LT + AE, Vectormune® FP-LT + AE – вакцина векторна жива ліофілізована проти віспи, ларинготрахеїту та енцефаломієліту птиці.

Біомун компані, США.

Склад. Вірус віспи птиці; штам Cutter – вірус ларинготрахеїту птиці, штам 632 та NS175; вірус енцефаломієліту птиці, штам Calnek.

Фармацевтична форма. Ліофілізат.

Показання до застосування. Активна імунізація курчат проти віспи, ларинготрахеїту та енцефаломієліту птиці.

Протипоказання. Не можна вакцинувати клінічно хвору та ослаблену птицю.

Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять в перетинку крила курчатам, починаючи з 8-тижневого віку, в дозі 0,01 мл.

Метод введення вакцини в перетинку крила. Видалити запобіжник та пробку з флакона з вакциною і флакона з розчинником. Вилити вміст флакона з розчинником в флакон з вакциною, закрити пробкою і добре збовтати. Вакцина готова до використання і повинна бути використана протягом однієї години.

Птицю слід фіксувати по одній, піднімаючи крило медіальною стороною вгору. До вакцини додається аплікатор для введення в перетинку крила. Занурити аплікатор в флакон з вакциною, щоб заповнити канавки з рідиною. Вставити аплікатор у перетинку крила, уникаючи проколювання м'язів крила, кістки або великих кровоносних судини. Після кожного введення повторити занурення аплікатора в флакон з вакциною. Протягом 7-10 днів після вакцинації слід провести огляд декількох курчат на наявність місцевої реакції, що включає набряк на місці ін'єкції.

Умови зберігання. В захищеному від світла місці за температури 2-7°С.

Термін придатності. 21 місяць.

Вектормун FP-MG, Vectormune® FP-MG – вакцина жива ліофілізована векторна проти віспи та мікоплазмозу птиці.

Біомун компані, США.

Склад. Вірус віспи птиці (штам Cutter), Mycoplasma gallisepticum (штам S6).

Фармацевтична форма. Ліофілізат.

Імунобіологічні властивості. Вакцину рекомендовано вводити для активної імунізації курей та індиків проти віспи та мікоплазмозу птиці. Збільшення рівня антитіл у попередньо імунізованої птиці відмічається впродовж 7-14 діб після вакцинації й забезпечує захист щонайменше впродовж 12 тижнів.

Застереження при застосуванні. Повного захисту досягає лише клінічно здорова птиця. Вакцинувати птицю слід не пізніше ніж за 4 тижні до початку яйцекладки. Все стадо птиці слід вакцинувати одночасно. Вакцину слід одразу ж використати після розчинення. Птиця, яка піддається вакцинації не повинна бути раніше вакцинована вакциною проти віспи.

Спосіб застосування та дози. Вектормун FP-MG вводять в перетинку крила курчатам у віці старше 8 тижнів, індичатам – старше 4 тижнів.

Метод введення вакцини в перетинку крила. Зняти пробку із флакона з вакциною і флакона з розчинником, який використовується для вакцин проти віспи птиці. Вилити весь вміст флакона з розчинником у флакон з вакциною, закрити пробкою і ретельно струсити. Вакцина готова до використання і повинна бути використана впродовж однієї години.

Зафіксувати птицю, розправляючи крило внутрішньою поверхнею угору. Опустити аплікатор, призначений для щеплення методом "wingweb", на дно в розчин з вакциною, до заповнення всіх канавок рідиною, ввести вакцину в перетинку крила птиці.

Уникати введення вакцини в м'язи крила, кістки та великі кровоносні судини. Опускати аплікатор у флакон із вакциною щоразу перед введенням. На 7–10 добу (кури) або на 10-14 добу (індики) після вакцинації оглянути декілька голів птиці на наявність припухлості у місці введення, що означає, що вакцина «діє».

Умови зберігання. В захищеному від світла місці при температурі 2-7°С.

Термін придатності. 12 місяців.

Вектормун FP-MG+AE, Vectormune ®FP-MG+AE – вакцина жива ліофілізована векторна проти віспи, мікоплазмозу та енцефаломієліту птиці.

Біомун компані, США.

Склад. Вірус віспи птиці (штам Cutter), Mycoplasma gallisepticum (штам S6 та R), вірус енцефаломієліту птиці (штам Calnek).

Фармацевтична форма. Ліофілізат.

Показання до застосування. Для активної імунізації птиці проти віспи, мікоплазмозу та енцефаломієліту.

Застереження при застосуванні. Повного захисту досягає лише клінічно здорова птиця. Все стадо птиці слід вакцинувати одночасно. Утилізація всіх відкритих під час вакцинації флаконів з вакциною повинна проводитись відповідно до вимог чинного законодавства. Неналежне зберігання та поводження з вакциною може спричинити зниження її імунобіологічної активності. Вакцину слід одразу ж використати після розчинення. Птиця, яка піддається вакцинації не повинна бути раніше вакцинована вакциною проти віспи.

Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять в перетинку крила курчатам, починаючи з 8-тижневого віку.

Метод введення вакцини в перетинку крила. Зняти пробку із флакона з вакциною і флакона з розчинником, який використовується для вакцин проти віспи птиці. Вилити весь вміст флакона з розчинником у флакон з вакциною, закрити пробкою і ретельно струсити. Вакцина готова до використання і повинна бути використана впродовж однієї години. Зафіксувати птицю, розправляючи крило внутрішньою поверхнею угору. Опустити аплікатор, призначений для методу щеплення в перетинку крила, на дно в розчин з вакциною, до заповнення всіх канавок рідиною, ввести вакцину в перетинку крила птиці. Уникати введення вакцини в м'язи крила, кістки та великі

кровоносні судини. Опускати аплікатор у флакон із вакциною щоразу перед введенням. На 7-10 добу після вакцинації слід оглянути декілька особин на наявність припухлості у місці введення, що означає, що застосування вакцини було ефективним.

Умови зберігання. В захищеному від світла місці за температури 2-7°С.

Термін придатності. 12 місяців.

СЕВАК ФП Л, CEVAC FP L - вакцина жива ліофілізована проти віспи птиці.

Сева Санте Аніваль, Франція.

Склад. Вірус віспи птиці, штам Cutter.

Фармацевтична форма. Ліофілізат.

Імунобіологічні властивості. Вакцина рекомендована для активної імунізації курчат проти віспи птиці. Імунітет формується протягом 7-10 діб після щеплення і триває протягом всього життя птиці.

Показання до застосування. Для активної імунізації курчат, починаючи з 4-х тижневого віку, проти віспи птиці.

Особливі вказівки при несучості. Застосування при несучості не рекомендоване.

Спосіб застосування та дози. Курчат слід вакцинувати починаючи з 4-х тижневого віку методом проколу перетинки крила (Wing-web).Ревакцинація може бути проведена не пізніше ніж за 4 тижні до початку несучості. Ревакцинація не проводиться у випадку правильного проведення первинної вакцинації.

Метод проколу перетинки крила "Wing-web". Для розчинення ліофілізованої вакцини використовують розчинник, 10 мл якого містить 1,5 мл гліцерину (87%) і 8,5 мл очищеної води. Необхідно наповнити флакон з вакциною розчинником до $^{3}/4$ об'єму. Розчинену вірусну суспензію слід ввести у флакон з залишком розчинника. Вакцину рекомендовано вводити за допомогою 2-зубцевого аплікатора для введення вакцини в перетинку крила, що призначений для чіткого попадання вакцини в канавки голки. Необхідно опустити аплікатор у вакцинний розчин, злегка торкаючись голкою краю флакона, що унеможливлює втрати вакцини, ввести вакцину в нижню частину перетинки крила птиці, уникаючи введення в кістки. Слід опускати аплікатор перед кожним введенням. На 7-10 добу після вакцинації спостерігають утворення незначної припухлості: це означає, що вакцина "діє". Добре виражена реакція – ознака успішного введення. Поствакцинальна реакція не відмічається у попередньо імунізованої птиці або у випадку неправильного застосування.

Умови зберігання. В захищеному від світла місці за температури 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

Діфтосек, Diftosec - вакцина жива ліофілізована проти віспи птиці.

МЕРІАЛ, Франція.

Склад. Вірус віспи птиці, модифікований штам PDCE25.

Фармацевтична форма. Ліофілізат та розчинник.
Імунобіологічні властивості. Вакцина стимулює активну імунізацію проти віспи птиці. Період виникнення імунітету: 14 днів після вакцинації. Тривалість імунітету: протягом 1 року.
Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації курей проти віспи птиці.
Протипоказання. Не вакцинувати птицю віком до 4 тижнів.
Спосіб застосування та дози.
Вживати відразу після розчинення з розчинником. Вакцину вводять у дозі 0,01 мл підшкірно незалежно від ваги птиці відповідно до наступної схеми вакцинації:

Здорове оточуюче середовище. Вакцинація проводиться у віці 4 тижнів від народження, з щорічною повторною вакцинацією птиці, що утримується більш, ніж 18 тижнів.

Заражене середовище. Вакцинація проводиться у віці 4 тижнів від народження з повторною вакцинацією через 3 місяці. Потім щорічна вакцинація.

Підшкірний спосіб. Розчинити вакцину у розчиннику, добре розмішати і ввести вакцину у мембрану крила або у зовнішню частину стегна.
Умови зберігання. При температурі 2-8ºС у місці, захищеному від світла.
Термін придатності. 24 місяці.

АЕ-Поксин – вакцина жива протии
віспи та інфекційного енцефаломіеліту птиці.

Zoetis LLC, USA.
Склад. Вірус енцефаломієліту птиці, штам АЕ-67; вірус віспи птиці, штам MS7.
Імунобіологічні властивості. Після вакцинації у курей через 14 днів утворюється активний імунітет проти інфекційного енцефаломієліту і віспи птиці, який забезпечує пасивний імунітет у курчат і знижує вертикальну передачу збудників вірусного енцефаломієліту та віспи. Пасивний імунітет передається протягом 12 місяців після вакцинації, тобто до кінця циклу несучості.
Спосіб застосування.
Не рекомендується застосовувати в період несучості.
При використанні в період несучості може спостерігатися значне зниження несучості протягом 10-14 діб. Протягом 4 тижнів після вакцинації можна використовувати яйця для інкубації від вакцинованої птиці. Вакцинації підлягає тільки здорова птиця у віці не менше 8 тижнів, але не пізніше 4 тижнів до початку несучості

Спосіб введення - ін'єкція в перетинку крила.
Умови зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-7°С.
Термін придатності. 18 місяців.

Fowl Pox, Фоул Покс, Fowl Pox - вакцина жива проти віспи птиці.
АБІК Біолоджікал Лабораторіз Лтд., Ізраїль.
Склад. Вірус віспи, штам Komarov.
Фармацевтична форма. Ліофілізат і розчинник у формі розчину.
Імунобіологічні властивості. Вакцина забезпечує активний імунітет проти віспи птиці. Стійкий імунітет формується через 3-4 тижні після вакцинації.
Показання до застосування. Для профілактичної вакцинації курей-несучок, племінних бройлерів та батьківського поголів'я яєчної птиці проти віспи, починаючи з добового віку.
Протипоказання. Не вакцинувати хвору птицю. Не допускати нагрівання вакцини. Не зменшувати дозу вакцини.
Спосіб застосування та дози. Вакцину застосовують, починаючи з добового віку, методом проколювання шкіри за допомогою голки-аплікатора, що додається. Вміст одного флакону змішати з розчинником та обережно збовтати для забезпечення однорідної дисперсії вакцини. Добовим курчатам вакцину вводять у складку шкіри з внутрішньої сторони стегна, для старшої птиці – у нижню частину перетинки крила. Голку-аплікатор необхідно занурювати у вакцину після кожного проколювання.

У рідких випадках в залежності від епізоотичної ситуації, курей ревакцинують через 3 місяці після первинної вакцинації.
Ефективність вакцинації. Перевірку ефективності вакцинації проводять через 5 днів після вакцинації добових курчат та через 8-10 днів після вакцинації старшої птиці. Вакцинація вважається ефективною, якщо у курчат, щеплених у добовому

Fowl Pox, Фоул Покс, Fowl Pox - вакцина жива проти віспи птиці.
АБІК Біолоджікал Лабораторіз Лтд., Ізраїль.
Склад. Вірус віспи, штам Komarov.
Фармацевтична форма. Ліофілізат і розчинник у формі розчину.
Імунобіологічні властивості. Вакцина забезпечує активний імунітет проти віспи птиці. Стійкий імунітет формується через 3-4 тижні після вакцинації.
Показання до застосування. Для профілактичної вакцинації курей-несучок, племінних бройлерів та батьківського поголів'я яєчної птиці проти віспи, починаючи з добового віку.
Протипоказання. Не вакцинувати хвору птицю. Не допускати нагрівання вакцини. Не зменшувати дозу вакцини.
Спосіб застосування та дози. Вакцину застосовують, починаючи з добового віку, методом проколювання шкіри за допомогою голки-аплікатора, що додається. Вміст одного флакону змішати з розчинником та обережно збовтати для забезпечення однорідної дисперсії вакцини. Добовим курчатам вакцину вводять у складку шкіри з внутрішньої сторони стегна, для старшої птиці – у нижню частину перетинки крила. Голку-аплікатор необхідно занурювати у вакцину після кожного проколювання. У рідких випадках в залежності від епізоотичної ситуації, курей ревакцинують через 3 місяці після первинної вакцинації.

Ефективність вакцинації. Перевірку ефективності вакцинації проводять через 5 днів після вакцинації добових курчат та через 8-10 днів після вакцинації старшої птиці. Вакцинація вважається ефективною, якщо у курчат, щеплених у добовому віці, по місцю введення вакцини наявна припухлість зернистої консистенції, а у старшої птиці – вкрита кіркою віспина. Відсутність цих ознак вказує на те, що щеплення птиці було проведено некоректно. У такому випадку, курей вакцинують повторно.
Умови зберігання. В сухому, темному місці при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

11.4. Ньюкаслська хвороба.

Nobilis ND Clone 30 (Нобіліс НД Клоне 30) – вакцина проти ньюкаслської хвороби, жива ліофілізована.

Intervet International B. V., Нідерланди.
Опис. Вакцина – ліофілізат світло-бежевого кольору. Розчинник – рідина синього кольору.
Склад. Живий вірус ньюкаслської хвороби.
Застосування. Вакцинація птиці (індиків, курей) проти ньюкаслської хвороби.
Дозування:
Метод спрею. Вакцину розчиняють у питній воді, що не містить заліза й хлору, з розрахунку:

- для одноденних курчат – 1000 доз на 0,25 л води;
- для старших – 1000 доз на 1 л води.

Вакцинують методом крупно-дисперсного розпилення. Апарат для розпилення повинен бути очищений від осаду, іржі, залишків дезінфектанту.
Інтраназальний / інтраокуляркий метод. Вакцину розчиняють розчинником Diluent Oculo Nazal, що додається (1000 доз на 40 л води), та вводять стандартною піпеткою-дозатором одну краплю у одну ніздрю або око.
Метод випоювання. Вакцинацію проводити рано вранці, так як це основний період випоювання. Залежно від погодних умов можливе відлучення птиці від води перед вакцинацією. 1000 доз вакцини розчиняють у стількох літрах води, скільки днів індикам, але не більше, ніж у 40 л. Потрібно забезпечити значну кількість контейнерів з водою для забезпечення достатньої площі випоювання. Ревакцинацію проводять через 5-6 тижнів.
Застереження. Вакцинувати лише клінічно здорову птицю. Розкритий флакон використовують протягом 2 год. Залишки вакцини знищують кип'ятінням.
Форма випуску. Флакони по 1000, 2500, 5000 доз.
Зберігання. При 2-8°С у темному місці.
Термін придатності. 2 роки.

***Bipestos (Бінестос)* – вакцина проти ньюкаслської хвороби та інфекційного бронхіту птиці, модифікована, ліофілізована, жива.**

Merial, Франція.

Опис. Ліофілізат світло-жовто-бежевого кольору у вигляді таблетки.

Склад. Модифікований вірус ньюкаслської хвороби, штам НВ-1; модифікований вірус інфекційного бронхіту, штам Н-120.

Застосування. Активна імунізація клінічно здорових курчат проти Ньюкаслської хвороби й інфекційного бронхіту птиці. Вакцину розчиняють безпосередньо перед застосуванням антисептичною та вільною від дезінфектантів водою.

Дозування при індивідуальній вакцинації:

– *внутрішньоокулярний метод* – 1 краплю вакцини в око кожного птаха до повного розтікання краплі по кон'юнктиві;

– *назальне введення* (тільки для добових курчат) – занурюють дзьоб у розчин до рівня ніздрів, щоб розчин потрапив у носові проходи.

Дозування при масовій вакцинації:

– *оральний метод* (випоювання з 5-ти добового віку) – розчин готують безпосередньо перед застосуванням, розчиняють у об'ємі води, яку курчата випивають упродовж 1-2 годин. Перед вакцинацією курей не поять 2 години.

– *респіраторний метод* (аерозольний) – проводять з використанням розпилювача, що утворює мікро-краплі. Первинну вакцинацію курчат проводять з одноденного віку. Можлива ревакцинація бройлерів через 3 тижні. Ревакцинацію проводять у віці 3-4 тижні, 7-8 тижнів, потім інактивованою вакциною перед початком несучості.

Протипоказання. Не вакцинувати птицю впродовж періоду несучості. Не вакцинують червоних куропаток.

Застереження. При порушенні цілості флакона, відсутності етикетки, зміні кольору вакцини, наявності в ній сторонніх домішок, цвілі – вакцину вибраковують. Забороняється застосовувати препарат після закінчення терміну придатності або за умови недотримання температурного режиму зберігання. Вакцинують тільки здорову птицю. Залишки вакцини знищують, використані флакони дезінфікують.

Форма випуску. Скляні флакони по 1000 доз.

Зберігання. У сухому темному приміщенні при 2-8°С.

Термін придатності. 18 місяців.

***CEVAC® VITAPEST L (СЕВАК® ВІТАПЕСТ Л)* – вакцина проти ньюкаслської хвороби, ліофілізована, жива.**

СЕВА Санте Анімаль, Франція.

Опис. Ліофілізат блакитного кольору.

Склад. Апатогснний вірус ньюкаслської хвороби, штам PHY. LMV.42.

Застосування. Активна імунізація клінічно здорової птиці усіх вікових груп проти ньюкаслської хвороби окулярно, спрей-методом та починаючи з 2-3-тижневого віку – випоюванням з водою. Гуморальний Імунітет розвивається через 7-10 діб. Щеплення добових курчат окулярно або спрей-методом

забезпечує контакт слизових оболонок з вакциною, що викликає формування місцевого (клітинного) імунітету через декілька годин після застосування вакцини на термін до 4-6 тижнів, а також розвиток активного імунітету навіть у тих курчат, які мають материнські антитіла. Вакцину можна застосовувати в період несучості.

Дозування:

Спрей-метод. Використовувати спреєри, що здатні формувати краплини розміром біля 100 мкм. Перед щепленням слід вимкнути яскраве світло та вентилятори. Вакцину для щеплення добових курчат в коробках розвести із розрахунку: 1000 доз на 0,3-0,5 л холодної дистильованої води. При утриманні птиці на підлозі вакцину слід розводити із розрахунку 1000 доз вакцини на 0,5-1,0 л холодної дистильованої води. Вакцину розбризкати на висоті 20-30 см над головами птиці.

Окулярний метод. Вакцину розводять із розрахунку 1000 доз на 30 мл стерильного розчинника, що додається до вакцини. Кожній птиці вводиться 1 крапля (0,03 мл) розведеної вакцини за допомогою спеціального пластикового наконечника, що входить в склад комплекту розчинника.

Метод випоювання. На 1 л чистої холодної не хлорованої води додають 2,5 г знежиреного сухого молока, або 16 мг тіосульфата натрію, або препарат Cevamune. Перед застосуванням вакцини необхідно витримати птицю без напування щонайменше 1,5-2 години. Вакцину розводять враховуючи вік птиці (таблиця).

Таблиця

Вік	**14-21 доба**	**3-8 тижнів**	**Від 8 тижнів**
Мінімальний об'єм води на 1000 голів птиці, л	15-20	20-40	>40

Застереження. При застосуванні вакцини методом випоювання не додавати дезінфектанти до питної води протягом 48 годин до та 24 год. після щеплення. Розводити вакцину в об'ємі, що буде використаний негайно. Флакони з вакциною слід відкупорювати під водою, що підготовлена для розведення та залишити на 10 хв. Розчинення супроводжується появою блакитного забарвлення. Розчинену вакцину слід захищати від прямого сонячного проміння. Під час щеплення методом випоювання не використовувати інші джерела напування окрім розведеної вакцини. Розведення та застосування вакцини слід здійснювати використовуючи допоміжні засоби, що виготовлені з пластику. Птиця, що утримується в одному приміщенні повинна бути щеплена одночасно в найпрохолодніший період доби. Не торкатися ока наконечником піпетки при окулярному щепленні. Залишки препарату та використані флакони знезаражують. М'ясо і яйця від вакцинованої птиці використовують без обмежень. При спалахах захворювання у господарствах, птицю слід вакцинувати методом випоювання раніше досягнення нею 3-х тижневого віку з ревакцинацією

через 2-3 тижні. Вірус ньюкаслської хвороби може викликати запалення очей у людей, що триває 2-3 доби. Працівникам слід запобігати контакту очей з вірусом під час проведення щеплень птиці. Чітке дотримання інструкцій по використанню гарантує відсутність будь-яких ускладнень.

Форма випуску. Вакцина розфасована в скляні флакони об'ємом 8 або 10 мл по 1000, 2000, 2500 або 5000 доз.

Зберігання. При 2-8°С в сухому, темному місці.

Термін придатності. 24 місяці.

CEVAC® NEW L (СЕВАК® НЬЮ-Л) – вакцина проти ньюкаслської хвороби птиці, ліофілізована, жива.

СЕВА Сайте Анімаль, Франція

Опис. Ліофілізат блакитного кольору

Склад. Вірус нькаслської хвороби, штам Ла Сота; фарбник синій.

Застосування. Активна імунізація клінічно здорової птиці усіх вікових груп проти ньюкаслської хвороби. Перше щеплення слід провести окулярно починаючи з 4-х добового віку. Повторне щеплення рекомендується провести через 3-4 тижні після першого, окулярно або з питною водою. Молодок ревакцинують у віці 10-12 тижнів.

Дозування:

Окулярний метод. Вакцину розводять із розрахунку 1000 доз на 30 мл розчинника, що додається до вакцини. Кожній птиці вводиться 1 крапля (0,03 мл) розведеної вакцини за допомогою спеціального пластикового наконечника, що входить в склад комплекту розчинника.

Метод випоювання. На 1 л чистої холодної не хлорованої води додають 2,5 г знежиреного сухого молока, або 15 мг тіосульфату натрію, або препарат *Cevamune.* Перед застосуванням вакцини необхідно витримати птицю без напування щонайменше 1,5-2 години. Вакцину розводять, враховуючи вік птиці (таблиця). Розведену вакцину птиця має випити за 2 години.

Таблиця

Вік, тижнів	**3-4**	**від 10**
Мінімальний об'єм води на 1000 голів птиці, л.	25-30	40

Застереження. При порушенні цілості флакона, відсутності етикетки, зміні кольору вакцини, наявності в ній сторонніх домішок, цвілі – вакцину бракують. Забороняється застосовувати препарат після закінчення терміну придатності або за умови недотримання температурного режиму зберігання. При застосуванні вакцини методом випоювання недодавати дезінфектанти до питної води протягом 48 годин до та 24 години після щеплення. Розводити вакцину в об'ємі, що буде використаний негайно. Флакони з вакциною слід відкупорювати під водою, що підготовлена для розведення та залишити на 10 хвилин. Розчинення супроводжується появою блакитного забарвлення. Розведення та застосування вакцини слід здійснювати використовуючи допоміжні засоби, що виготовлені з пластику. Птиця, що утримується в

одному приміщенні повинна бути щеплена одночасно в найпрохолодніший період доби. Не торкатися ока наконечником піпетки при окулярному щепленні. Залишки препарату та використані флакони знезаражують. М'ясо і яйця від вакцинованої птиці використовують без обмежень. Вірус ньюкаслської хвороби може викликати запалення очей у людей, що триває 2-3 доби. Працівникам слід запобігати контакту очей з вірусом під час проведення щеплень птиці.

Зберігання. При 2-8°С в сухому темному місці.

***Poulvac ND La Sota (Пулвак НХ Ла Сота)* – вакцина проти ньюкаслської хвороби птиці, жива ліофілізована.**

Fort Dodge Animal Health, США.

Опис. Вакцина – ліофілізат блідо-рожевого кольору.

Склад. Вірус ньюкаслської хвороби птиці, штам *La-Sota*.

Застосування. Імунізація курчат проти ньюкаслської хвороби (штам *La Sota*).

Дозування:

Метод випоювання 1000 доз вакцини розчинити у питній воді з розрахунку:

курчатам у віці 4-8 тижнів....10 – 20 л

курчатам після 8 тижнів.....20 – 40л

За 2-4 год. до вакцинації птиці не давати питну воду.

Інтраокулярний/інтраназальний метод 1000 доз вакцини розчинити у 100 мл питної води та закрапувати по одній краплі в одне око.

Аерозольний метод 1000 доз вакцини розчинити у 500 мл дистильованої води і вакцинувати курчат віком 4 тижні і старших. Експозиція – 20 хв. Імунітет настає на 7-10 добу. До 28-добового віку вакцинувати птицю живою вакциною Пулвак НХ Hitchner B1.

Застереження. Розчинену вакцину слід використати негайно та захищати від попадання прямого сонячного проміння. Не вакцинувати птицю іншими живими вакцинами 14 днів до і після імунізації вакциною Пулвак НХ.

Форма випуску. Флакони по 1000, 2500 доз.

Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.

Термін придатності. 30 місяців.

***Ньювак Ла-Сота* – вакцина проти ньюкаслської хвороби птиці, ліофілізована, жива.**

НВП «Укрвак», ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок, Україна.

Опис. Ліофілізат світло-коричневого або рожево-кремового кольору.

Склад. Вірус ньюкаслської хвороби птиці, штам Ла-Сота.

Застосування. Активна імунізація птиці проти ньюкаслської хвороби у благополучних і неблагополучних господарствах.

Дозування:

Інтраназальний/інтраокулярний метод Перед застосуванням вакцини розрахувати кількість назальних доз, які містяться в одному флаконі (ампулі). Розчинену вакцину закапати піпеткою у ніздрю птиці в об'ємі

0,1 мл (2 краплі), при цьому другу ніздрю закрити пальцем, щоб досягти більш глибокого проникнення вакцини в носову порожнину. Якщо носова порожнина закупорена, то розчинену вакцину в тому же об'ємі наносять на кон'юнктиву ока.

Ентеральний метод Перед застосуванням вакцини розрахувати кількість ентеральних доз, які містяться в одному флаконі (ампулі) Розчинити необхідну кількість вакцини в кип'яченій охолодженій воді з 25% (за об'ємом) свіжого пастеризованого знежиреного молока (відвійок) чи 5% (за масою) сухого знежиреного молока, чи 2,5% (за масою) пептону, чи 2% (за масою) ферментативного м'ясного гідролізату сухого. Випоїти один раз вранці із розрахунку: по 5 мл/гол – для курчат до 25- добового віку; по 7,5 мл/гол – до 25-45- добового віку; по 10 мл/гол – старше 45- добового віку і по 15 мл/гол – для дорослої птиці.

Для вакцинації птиці м'ясних кросів об'єм води з додаванням одного із стабілізаторів збільшити на 50 %. Напувалки вимити без використання дезінфікуючих засобів. Забороняється використання ніпельних напувалок. Подачу питної води та корму припинити за 6-10 годин до вакцинації. Через 2 годин після вакцинації дозволяється давати корм та воду.

Аерозольний метод. Робоче розведення приготувати у дистильованій або кип'яченій охолодженій до кімнатної температури воді з одним із наступних стабілізаторів: 5% (за масою) сухого знежиреного молока, 10% (за об'ємом) хімічно чистого гліцерину, 25% (за об'ємом) пастеризованого знежиреного молока (відвійок), 2,5% пептону, 2,5% (за масою) ферментативного м'ясного гідролізату сухого. Аерозольну вакцинацію проводити генераторами аерозолей, які заправити робочим розведенням вірусу. Перед включенням генераторів аерозолів до джерела стисненого повітря підняти брудера, закрити вікна, двері і вентиляційні люки, продути шланги, виключити вентиляцію. Час з моменту виключення вентиляції до початку роботи генераторів не повинен перевищувати 5 хвилин. Після закінчення експозиції імунізації генератори аерозолів виключити, пташники провітрити (відкрити люки вентиляційних систем, а в теплу пору року – також вікна і двері) та включити вентиляцію. Входити в пташник дозволяється через 10 хвилин від початку провітрювання. Імунітет до ньюкаслської хвороби у птиці після вакцинації настає на 7-10 добу.

Застереження. Вакцинувати тільки клінічно здорову птицю. Аерозольну вакцинацію проводити під керівництвом ветеринарного лікаря, який володіє цим методом. Особи, які беруть участь в проведенні аерозольної вакцинації, повинні бути в халатах, ковпаках, чоботах, мати захисні окуляри, респіратори.

Вакцину розчиняють безпосередньо перед використанням. Розчинену вакцину використати впродовж 2 год. та захищати від попадання прямого сонячного проміння. Порожні флакони та залишки вакцини обробити дезінфектантом або знешкодити кип'ятінням протягом 15 хвилин.

При аерозольному методі вакцинації за імунізованим поголів'ям проводити щоденний нагляд впродовж 14 діб. На 4-5 добу після вакцинації у

молодняку може спостерігатися нездужання, задишка, зниження апетиту, дещо збільшується загибель. Ці ознаки зникають на 10-12 день після вакцинації. У дорослої птиці післявакцинальної реакції, як правило, не спостерігається.

Протипоказання. За 3-4 доби до вакцинації і впродовж 5 діб після вакцинації виключити антибіотики, сульфаніламідні і нітрофуранові препарати.

Зберігання. Сухе темне місце при 4-8°С.

Термін придатності. 12 місяців.

Ньюкаслвак Ла-Сота – вакцина проти ньюкаслської хвороби птиці, жива ліофілізована.

ТОВ НВП «Біо-Тест-Лабораторія», Україна.

Опис. Суха, пориста маса у вигляді таблетки білого, або світло-коричневого кольору, іноді з червоним забарвленням у нижній частині.

Склад. Містить ліофілізований вірус ньюкаслської хвороби вакцинного штаму «Ла-Сота», що отриманий на SPF курячих ембріонах.

Застосування. Профілактична активна імунізація клінічно здорової птиці проти ньюкаслської хвороби. Вакцину застосовують одним із методів: випоюванням з питною водою, аерозольно або інтраназально.

Дозування:

Метод випоювання. Одна доза вакцини для орального застосування містить 10^6 EID_{50} вакцинного вірусу. Вакцину розчиняють у холодній і чистій воді (таблиця), що не містить іонів хлору та заліза, із нейтральним рівнем pH, з розрахунку 1 доза на 1 голову птиці. Для стабілізації вакцини до води додають 0,2% сухого знежиреного молока. Розведеною вакциною птицю напувають вранці з чистих напувалок 2 доби поспіль. За 2-3 години до вакцинації птицю не напувають.

Таблиця

Вік птиці	**Кількість питної води для розчинення вакцини, л (залежно від віку та кількості птиці)**					
	100 голів	**200 голів**	**500 голів**	**1000 голів**	**2500 голів**	**5000 голів**
3 тижні	1,5	3,0	7,5	15,0	37,5	75,0
7 тижнів	2,0	4.0	10,0	20,0	50,0	100,0
14 тижнів	3,0	6,0	15,0	30,0	75,0	150,0
20 тижнів і більше	4,0	8,0	20,0	40,0	100.0	200,0

Аерозольний метод. У благополучних господарствах аерозольний метод використовують для птиці, що старше 4-х тижнів. Вакцину розчиняють у кип'яченій охолодженій або дистильованій воді з додаванням 0,2% сухого знежиреного молока. Доза щеплення для курчат у віці до одного місяця становить 600-800 $ЕІД_{50}$, для птиці старше 1-місячного віку – 1000-1200 $ЕІД_{50}$. Аерозольний метод не застосовують при наявності у птиці захворювань дихальної системи.

Інтраназальний метод. Одна доза вакцини для інтраназального застосування містить 10^6 EID_{50} вакцинного вірусу. Вакцину розчиняють у кип'яченій охолодженій або дистильованій воді із розрахунку: 100 доз – 10 мл, 200 доз – 20 мл, 500 доз – 50 мл, 1000 доз – 100 мл, 2500 доз – 250 мл, 5000 доз – 500 мл. закапують очною піпеткою в ніздрю птиці всіх вікових категорій по дві краплі, при цьому другу ніздрю закривають пальцем. Поїти птицю дозволяється через 1,5 години після вакцинації.

Застереження. За три доби перед вакцинацією та дві доби після вакцинації не використовують антибіотики, сульфаніламідні та нітрофуранові препарати. Подвоюють кількість премікса та вітаміни А, D, Е. Розчинену вакцину необхідно транспортувати та зберігати при 4-8°С, захищати від попадання прямого сонячного проміння та використовувати протягом 2 годин після розчинення. Не використану вакцину знешкоджують кип'ятінням 15-20 хв.

Форма випуску. Флакони по 100-5000 доз для орального або інтраназального введення.

Зберігання. В чистому, сухому й темному приміщенні при 4-8°С.

Термін придатності. 12 місяців.

Вакцина Ньювак – жива ліофілізована вакцина проти ньюкаслської хвороби птиці.

Бальзат, Україна.

Склад. Вірус ньюкаслської хвороби птиці (штам Ньювак Ла-сота).

Фармакологічні властивості. Для препарату характерні імунобіологічні властивості, тобто здатність формувати імунітет проти ньюкаслської хвороби птиці. Імунітет до ньюкаслської хвороби настає після вакцинації на 7-10 добу.

Показання. Активна імунізація птиці проти ньюкаслської хвороби в благополучних і неблагополучних господарствах визначається за результатами реакції гальмування гемаглютинації. Птицю вакцинують, якщо титр антитіл до вірусу НХ нижче 1:16 в 90% проб досліджених сироваток. Ревакцинацію проводять через 17-20 днів після першої вакцинації. Вакцинацію вважати успішною, якщо не меш ніж в 90% проб сироваток крові титр антигемаглютинінів становить 1:32 і вище.

Застереження щодо застосування: До вакцинації за 3-4 доби і протягом 5-6 діб після вакцинації виключити застосування антибіотиків, сульфаніламідних і нітрофуранових препаратів. Вакцинувати лише клінічно здорову птицю. Вакцину розчинити безпосередньо перед використанням. Використовувати протягом двох годин після розчинення. Невикористану вакцину знешкоджують кип'ятінням протягом 15 хвилин.

Спосіб застосування та дози. Вакцину застосовують ентерально (шляхом випоювання). У благополучних господарствах вакцину застосовують з розрахунку, одна таблетка на 400 мл кип'яченої охолодженої води з нейтральними показниками pH.

Примітка: За 2-3 години до вакцинації припиняють подачу води. Розведену вакцину випоюють птиці з чистих поїлок.
Зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 12 місяців.

Talovac 204 ND+EDS (Таловак 204 НХ+СЗН) – вакцина проти ньюкаслської хвороби та синдрому зниження несучості птиці, інактивована.

Lohmann Animal Health GmbH, Німеччина.
Опис. Емульсія білого кольору.
Склад. Містить інактивовані віруси ньюкаслської хвороби, аденовірус.
Застосування. Активна імунізація племінної птиці та курей-несучок проти ньюкаслської хвороби та синдрому зниження яйценосності птиці.
Дозування. 0,5 мл внутрішньом'язово (у грудний м'яз) або підшкірно (в область шиї) у віці 18-20 тижнів (перед періодом яйценосності). Імунітет настає на 21 добу.
Застереження. Вакцинувати лише клінічно здорову птицю. Перед використанням флакон з вакциною ретельно струсити і підігріти до 18-20°С. Розкритий флакон з вакциною використати протягом 48-и годин.
Форма випуску. Флакони по 250 (500 доз) і 500 мл (1000 доз).
Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

Вакцина проти ньюкаслської хвороби, рідка інактивована.

Сумська державна біофабрика, Україна.
1. *Загальні положення.*
1.1.Вакцина рідка інактивована проти ньюкаслської хвороби призначена для профілактики ньюкаслської хвороби в благополучних та загрозливих по названому захворюванню птахогосподарствах, у тому числі в господарствах, фермах, що постачають яйця для біологічної промисловості.
За зовнішнім виглядом – це рідина з опалесцуючою зависсю сірувато-білого кольору. При зберіганні вакцини допускається розшарування рідини на дві фази: верхню прозору та нижню – пластівцеву сірого кольору. При струшуванні флакона пластівцевий осад легко розбивається в рівномірну завись.
1.2.Вакцина випускається у герметично закритих скляних флаконах по 50, 100, 200 мл з такими даними на етикетках: назва підприємства-виготовлювача його товарний знак, повна назва біопрепарату, кількість доз або мл у флаконі, номер серії і контролю, дата виготовлення (місяць, рік), дози, термін придатності й умови зберігання, позначення технічних умов. Флакони пакуються у ящики, в які вкладаються три примірники настанови до застосуванню вакцини.
1.3.Вакцину зберігають у сухому, темному приміщенні при 4-6±1°С. В таких умовах термін придатності вакцини 12 місяців від дня виготовлення.

1.4.Флакони з вакциною без маркування, що мають тріщини, сторонні домішки, цвіль, з порушеною закупоркою, а також флакони з вакциною, що не використана в день її відкриття, бракують.

2. Порядок застосування вакцини.

2.1.Щепленню підлягає клінічно здорова птиця з 45-добового віку. Вакцину вводять внутрішньом'язово в ділянку стегна або грудного м'яза в дозі по 1 мл. Перед застосуванням флакони з вакциною ретельно струшують.

2.2.У більш ранні терміни курчат імунізують живою вакциною проти ньюкаслської хвороби у відповідності до настанови по її застосуванню. Інактивовану вакцину застосовують не раніше, як через 20 діб після застосування живої вакцини.

2.3.Вакцинована птиця на 10-14 добу набуває імунітет тривалістю 6 місяців. Напруженість імунітету контролюють на 20-22 добу після щеплення у РЗГА. При цьому досліджують сироватку крові не менше, як від 25 голів птиці із числа щеплених в одному приміщенні (пташнику). Щеплення вважається успішним, якщо у 90% досліджених сироватках крові птиць титр антигемаглютининів не нижче 1:16.

2.4.Терміни ревакцинації коректуються в залежності від результатів серологічного дослідження, яке проводять один раз у місяць. Показником до ревакцинації є наявність у сироватці крові птиці титрів антитіл не нижче, як 1:16 більше 11 відсотків випадків. При ревакцинації вакцину вводять в дозі 1,0 мл.

ЛІПОСОМВАК – вакцина (моновалентна та асоційована форми) проти ньюкаслської хвороби, інфекційного бронхіту курей, інфекційної бурсальної хвороби, синдрому зниження яйценосності-76, ліпосомальна, інактивована.

ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок, Україна.

Опис. Суспензія сірувато-коричневого кольору з осадком на дні (рідка форма), або однорідний порошок кремового кольору (ліофілізована форма).

Склад. Інактивовані віруси або суміш даних штамів вірусів в різних комбінаціях: ньюкаслської хвороби, штам «Ла-Сота»; інфекційного бронхіту курей, штам «Чапаєвський»; інфекційної бурсальної хвороби, штам 52/70-М; синдрому зниження яйценосності-76, штам В8/78.

Застосування. Вакцинація птиці проти ньюкаслської хвороби (НХ), інфекційного бронхіту курей (ІБК), інфекційної бурсальної хвороби (ІБХ), синдрому зниження яйценосності-76 (СЗЯ-76) в неблагополучних та загрозливих племінних та товарних господарствах.

Дозування. Вакцинують клінічно здорову птицю у 100-120-добовому віці, але не пізніше, ніж за 30 діб до початку несучості. Ліофілізовану форму вакцини застосовують із розрахунку 1 грам на голову. Вмістиме флакона з вакциною розчиняють в дистильованій або охолодженій до кімнатної температури кип'яченій водопровідній воді (20 мл на голову). Вакцину вводять одноразово перорально. Перед проведенням вакцинації птицю витримують без води і корму протягом 6-10 годин. Годівля та подача води після вакцинації

дозволяється через 2 години. Рідку форму вакцини вводять парентерально (внутрішньом'язово в ділянку грудного м'яза або підшкірно у верхню третину шиї) в об'ємі 0,5 мл. Вакцину використовують протягом 2-х годин після відкриття флакона. Імунітет настає на 28-35 добу і триває 12 місяців.

Застереження. Вакцинують тільки здорову птицю. Вакцину необхідно використати впродовж 2 годин після розкриття флакона. Забій птиці дозволяється через 7 діб після вакцинації. У місці ін'єкції вакцини можливе утворення припухлості, яка зникає впродовж 2 – 3 тижнів.

Форма випуску. Флакони по 300 мл або 500 мл (рідка форма). Флакони по 300 г або 500 г (ліофілізована форма).

Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.

Термін зберігання. Рідкої вакцини – 6 місяців, ліофілізованої – 12 місяців.

Вакцина проти ньюкаслської хвороби птиці, інактивована.

ІЕКВМ НААН України.

Опис. Емульсія білого кольору на масляному ад'юванті.

Склад. Інактивований вірус ньюкаслської хвороби, штам ЛГ-85.

Застосування. Профілактична вакцинація птиці проти ньюкаслської хвороби.

Дозування. Внутрішньом'язово в грудний м'яз або підшкірно в ділянку верхньої третини шиї у дозі 0,5 мл. Вакцинують клінічно здорову птиці у віці 100-180 діб. При необхідності щеплять у віці 21-30 діб в дозі 0,8 мл, з наступною ревакцинацією у 120 діб у дозі 0,5 мл. Імунітет наступає на 14-21 добу після вакцинації і триває не менше одного року.

Застереження. У місці введення вакцини можливі локальні реакції у вигляді припухлостей, гранульом, набряків, що зникають через 3-5 днів. Перед застосуванням вакцину підігрівають до 18-20°С і добре струшують.

Форма випуску. Флакони по 50, 100, 200, 500 мл.

Зберігання. При 2-8°С у темному сухому місці.

Термін придатності. 12 місяців.

Полімун НХ Хітчнер В1, жива вакцина проти ньюкаслської хвороби птиці, ліофілізат.

Біо-Тест-Лаб, Україна.

Склад. Вірус ньюкаслської хвороби штам Хітчнер В1.

Фармацевтична форма. Ліофілізат .

Імунобіологічні властивості. Вакцина забезпечує захист щепленого поголів¢я за 7-10 діб від захворювання на ньюкаслську хворобу.

Показання до застосування. Профілактика ньюкаслської хвороби птиці.

Протипоказання. Не дозволяється вакцинувати кволу, хвору і птицю у латентній стадії захворювання. на ньюкаслську хворобу.

Спосіб застосування та дози. Вакцинують птицю в умовах інкубатора з добового віку та в пташниках в благополучних по ньюкаслській хворобі господарствах з проведенням подальшої ревакцинації у 14-21-денному віці одним з методів:

За добу до застосування вакцини проводять визначення об'єму води в літрах, що випиває птиця продовж 1-1,5 години. Вакцинацію бажано проводити зранку. В залежності від вологи та температури повітря перекривають подачу води до вакцинації для бройлерів за 0,5-3 години та за 1-4 години птиці яєчних порід.

Вмістиме флаконів з вакциною розводять в чистій охолодженій до кімнатної температури кип'яченій воді таким чином, щоб в визначеному попередньо об'ємі води для випоювання містилась одна доза вакцини для однієї птиці. Вода для розчинення вакцини не повинна містити іони хлору та заліза, а також антибіотики та дезінфектанти. Для більш якісного проведення вакцинації рекомендується на один літр води додавати 2 г сухого знежиреного молока або використовувати індикатор-барвник «ІНДИГО»чи інші аналогічні за якістю. Поїлки перед вакцинацією повинні бути ретельно вимиті без додавання дезінфікуючих розчинів.

інтраназальним/інтраокулярним: 1000 доз вакцини необхідно розчинити в 100 мл фізіологічного розчину і закапати курчаті стандартною піпеткою на слизову оболонку носа або кон'юктиву ока по дві краплі (2 х 0,05 мл);

крупнокрапельного спрею: В умовах інкубатору вакцинують добових курчат в транспортних контейнерах. Вакцину розчиняють в прохолодній дистильованій воді з розрахунку 10-50 мл на 100 курчат в залежності від типу спреєра. Оптимальний діаметр крапель 0,1-0,3 мм. Сопло розбрискувача повинно находитись в горизонтальному положенні над контейнером з курчатами і забезпечувати попадання вакцини безпосередньо на курчат.

В приміщенні пташника з курчатами зменшують освітлення до мінімуму, вентиляцію виключають перед вакцинацією і включають через 20 хвилин після її закінчення. 1000 доз вакцини необхідно розчинити в 150-500 мл прохолодної (10-20^{0}С) дистильованої або кипяченої питної води, налити в розпилювач, що відрегульований на видачу крапель діаметром 0,2-0,3 мм. Вакцину розбризкують над визначеною кількістю курчат на відстані 30-40 см. При вакцинації дотримуватись правил особистої безпеки та гігієни.

Умови зберігання. В темному місці, при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 18 місяців.

Полімун НХ Хітчнер В1 + ІБК Н 120, жива ліофілізат.

Біо-Тест-Лаб, Україна.

Склад. Вірус Ньюкаслської хвороби птиці штам Хітчнер; вірус інфекційного бронхіту курей штам Н-120.

Фармацевтична форма. Ліофілізат.

Імунобіологічні властивості. Вакцина у птиці за 10-14 діб стимулює формування специфічного імунітету і захищає вакцинованих курчат від захворювання на ньюкаслську хворобу та інфекційний бронхіт курей.

Показання. Профілактика ньюкаслської хвороби та інфекційного бронхіту курей.

Спосіб застосування та дози. Вакцинують птицю в умовах інкубатора з добового віку або в пташниках в благополучних по ньюкаслській хворобі та інфекційному бронхіту господарствах з проведенням подальшої ревакцинації у 14-21-денному віці одним з методів:

- випоювання: За добу до застосування вакцини проводять визначення об'єму води в літрах, що випиває птиця продовж 1-1,5 години. Вакцинацію бажано проводити зранку. В залежності від вологи та температури повітря перекривають подачу води до вакцинації для бройлерів за 0,5-3 години та за 1-4 години птиці яєчних порід.

Вмістиме флаконів з вакциною розчиняють в чистій охолодженій до кімнатної температури кип'яченій воді таким чином, щоб в визначеному попередньо об'ємі води для випоювання містилась одна доза вакцини для однієї птиці. Вода для розчинення вакцини не повинна містити іони хлору та заліза, а також антибіотики та дезінфектанти. Для більш якісного проведення вакцинації рекомендується на один літр води додавати 2 г сухого знежиреного молока або використовувати індикатор-барвник «ІНДИГО» чи інші аналогічні за якістю. Поїлки перед вакцинацією повинні бути ретельно вимиті без додавання дезинфікуючих розчинів.

- крупнокрапельного спрею: вакцинують добових курчат в транспортних контейнерах. Вакцину розчиняють в прохолодній дистильованій воді з розрахунку 200-500 мл на 1000 курчат в залежності від типу спреєра. Оптимальний діаметр крапель 0,1-0,3 мм. Сопло розбрискувачу повинно находитись в горизонтальному положенні 30-40 см над контейнером з курчатами і забезпечувати попадання вакцини безпосередньо на курчат.

В приміщенні пташника з курчатами зменшують освітлення до мінімуму, вентиляцію виключають перед вакцинацією і включають через 20 хвилин після її закінчення. 1000 доз вакцини необхідно розчинити в 200-500 мл. прохолодної (10-20^{0}С) дистильованої або кипяченої питної води, налити в розпилювач, що відрегульований на видачу крапель діаметром 0,2-0,3 мм. Вакцину розбризкують над визначеною кількістю курчат на відстані 30-40 см. При вакцинації дотримуватись правил особистої безпеки та гігієни.

- інтраназальним/окулярним: 1000 доз вакцини необхідно розчинити в 100 мл. фізіологічного розчину і закапати курчаті стандартною піпеткою на слизову оболонку носа або кон'юктиву ока по дві краплі (2х0,05 мл);

Побічні ефекти. Можлива незначна реакція у деяких курчат у формі слабких респіраторних симптомів при вакцинації методом крупно-крапельного спрею, що зникають впродовж 3-5 днів.

Умови зберігання. В темному місці, при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 18 місяців.

Полімун НХ інак – вакцина інактивована проти хвороби Ньюкасла, емульсія.

Біо-Тест-Лаб, Україна.

Склад. Вірус ньюкаслської хвороби штам ‘‘Ла-Сота”.

Фармацевтична форма. Емульсія.

Імунобіологічні властивості. Вакцина забезпечує захист щепленої птиці від захворювання на Ньюкаслську хворобу починаючи з 14 доби після введення.
Вид птиці. Домашня птиця (індики, кури, голуби).
Показання до застосування. Для профілактики захворювань птиці на Ньюкаслську хворобу.
Протипоказання. Не вакцинують кволу, хвору птицю.
Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять в дозі по 0,1 мл курчам з добового віку внутрішньом'язево в ділянку грудних м'язів або підшкірно – в верхню третину ділянки шиї.
Умови зберігання. При температурі 2-8°С у темному місті.
Термін придатності. 24 місяці.

Полімун НХ КЛОН 124 – вакцина проти хвороби Ньюкасла, жива ліофілізат.

Біо-Тест-Лаб, Україна.
Склад. Вірус ньюкаслської хвороби, штам ‘‘Ла-Сота”.
Фармацевтична форма. Ліофілізат.
Імунобіологічні властивості. Вакцина забезпечує захист щепленої птиці від захворювання на ньюкаслську хворобу.
Вид птиці. Домашня птиця.
Показання до застосування. Профілактика ньюкаслської хвороби птиці.
Протипоказання. Не дозволяється вакцинувати кволу та з клінічними ознаками захворювання птицю.
Спосіб застосування та дози. Вакцину застосовують одним з методів: випоювання з питною водою, інтраназально або великокрапельним спреєм.

В благополучних господарствах перше щеплення птиці рекомендовано проводити у 15-21-денному віці.

В неблагополучних по ньюкаслській хворобі регіонах можливе використовування вакцини інтраназально або методом великокрапельного спрею для щеплення добових курчат, з проведенням подальшої ревакцинації у 18-21-денному віці.

Метод випоювання. В день вакцинації вмістиме флаконів з вакциною розчиняють в чистій, охолодженій до кімнатної температури, кип'яченій воді. Вакцину розводять таким чином, щоб у визначеному за добу до вакцинації об'ємі води для випоювання містилась одна доза вакцини для однієї птиці. Вода для випоювання вакцини не повинна містити іонів хлору та заліза, а також антибіотики та дезінфектанти. Поїлки перед вакцинацією повинні бути ретельно вимиті без додавання дезінфікуючих розчинів. Для більш якісного проведення вакцинації рекомендується використовувати індикатор-барвник «ІНДИГО» або інші аналогічні за якістю.

Інтраназальний метод. Вакцину розчиняють у дистильованій або у кип‘яченій охолодженій воді із розрахунку: 100 доз – 10 мл, 1000 доз – 100 мл, 2500 доз – 250 мл, 5000 доз – 500 мл . Закапують у ніздрю птиці всіх вікових категорій по 2 краплі; при цьому другу ніздрю закривають пальцем; в

разі непрохідності носових дихальних шляхів той самий об’єм вакцини необхідно закапати в око птиці.

Метод великокрапельного спрею. Вакцину розчиняють у кип'яченій охолодженій воді, що не містить заліза і хлору, із розрахунку: для курчат до місячного віку 1000 доз – в об’ємі від 250 до 500 мл, для старшої птиці 1000 доз – в об’ємі від 500 до 1000 мл. Щеплення здійснюють за допомогою спрейєра, що забезпечує підтримання постійного тиску та має калібровану форсунку. Розпиляти вакцину з відстані 30-40 см над головами птиці. Орієнтовна швидкість вакцинації 1000 голів за 1 хвилину. Після розпилення вакцини залишають добових курчат обсихати 20 хвилин.

Умови зберігання. В темному місці, при температурі 2-8°С**.**

Термін придатності. 12 місяців.

Полімун НХ ІБК СЗН – вакцина проти ньюкаслської хвороби, інфекційного бронхіту та синдрому зниження несучості курей, інактивована емульсія.

Біо Тест Лаб, Україна.

Склад. Вірус Ньюкаслської хвороби штам ”Ла-Сота” ДК-124; вірус інфекційного бронхіту курей штам ”Чапаєвський”; вірус синдрому зниження несучості штам ”ССЯ -76”.

Фармацевтична форма. Емульсія.

Імунобіологічні властивості. Вакцина у домашньої птиці за 21-28 діб стимулює формування специфічного імунітету проти захворювання на Ньюкаслську хворобу, інфекційний бронхіт та синдром зниження несучості курей, який зберігається пожиттєво.

Показання до застосування. Для профілактики захворювання на Ньюкаслську хворобу, інфекційний бронхіт та синдром зниження несучості курей.

Протипоказання. Не дозволяється вакцинувати кволих та хворих курей.

Особливі вказівки при несучості. Не вакцинують птицю в період несучості.

Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять по 0,5 мл внутрішньом’язово (в ділянці стегна або грудних м’язів) або підшкірно (в нижню ділянку шиї) курям 90-100 денного віку але не пізніше ніж за 30 діб до початку періоду несучості.

Умови зберігання. В темному місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 18 місяців.

Полімун НХ КЛОН 124 + ІБК Н120 – вакцина проти хвороби Ньюкасла та інфекційного бронхіту курей, жива ліофілізат.

Біо Тест Лаб, Україна.

Склад. Вірус ньюкаслської хвороби птиці штам «ДК-124»; вірус інфекційного бронхіту курей штам «Н-120».

Фармацевтична форма. Ліофілізат.

Імунобіологічні властивості. Вакцина стимулює формування специфічного імунітету у птиці за 10-14 діб і захищає від захворювання на ньюкаслську хворобу та інфекційний бронхіт курей.

Показання. Для профілакти захворювань курей на ньюкаслську хворобу та інфекційний бронхіт.

Спосіб застосування та дози. Застосовують вакцину для клінічно здорових курей з 14-ти добового віку.

Методом випоювання: За добу до застосування вакцини проводять визначення об'єму води, що випиває птиця продовж 1-1,5 години. Вакцинацію бажано проводити зранку. В залежності від вологи та температури повітря перекривають подачу води для бройлерів за 0,5-3 години і за 1-4 години – птиці яєчної породи. Поїлки перед вакцинацією повинні бути ретельно вимиті без додавання дезінфікуючих розчинів. Вмістиме флаконів з вакциною розводять в чистій охолодженій до кімнатної температури кип'яченій воді. Для більш якісного проведення вакцинації рекомендується на один літр води додавати 2 г сухого знежиреного молока, або інші аналогічні за якістю.

Методом великокрапельного спрею: в приміщенні з курчатами зменшують освітлення до мінімуму. 1000 доз вакцини необхідно розчинити в 250-1000 мл прохолодної (10-20^{0}С) питної води, налити в розпилювач, що відрегульований на видачу крапель діаметром 0,2-0,3 мм. Вакцину розбризкують над визначеною кількістю курчат на відстані 30-40 см.

Інтраназальним/інтраокулярним методом: 1000 доз вакцини необхідно розчинити в 30-50 мл фізіологічного розчину і закапати стандартною піпеткою в ніздрю або на коньюктиву ока по одній краплі (0,05 мл – одна доза вакцини).

Побічні ефекти. Можлива незначна реакція у 5-7% курчат у формі слабких респіраторних симптомів при вакцинації методом крупно крапельного спрею, що зникають впродовж 3-5 днів.

Умови зберігання. В сухому, темному місці, при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 12 місяців.

ORNIPRIM CLONE (Орніприм Клон) - жива ліофілізована вакцина проти хвороби Ньюкасла птиці, атенуйована.

Біовета, Чеська республіка.

Склад. Вірус хвороби Ньюкасла (NDV), штам Хітчнер (B1).

Цільові види тварин. Бройлери батьківського стада, несучки комерційного стада.

Дозування і спосіб застосування. Вакцинація курчат у віці один день може проводитися за допомогою камери для розпилення. Вакцина також може вводитися в ніздрю або закапуватися в очі. Для отримання крапель для закапування в ніздрю або очей вакцину розводити очищеною дистильованою водою або водою для ін'єкцій.

Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 30 місяців.

ORNIVAC ND + IB 2 + EDS (Орнівак ND + IB 2 + EDS) – інактивована вакцина проти хвороби Ньюкасла, інфекційного бронхіту та синдрому зниження несучості.

Біовета, Україна.

Склад. Вірус хвороби Ньюкасла, штам SL-93; вірус інфекційного бронхіту (IBV M-41); аденовірус EDS, штам Bio 56.

Цільові види тварин. Племінні кури і несучки.

Показання до застосування. Активна імунізація курей батьківського стада і несучок з метою індукування імунітету до ND, IB серотипу Массачусетс і штаму D 274, EDS.

Дозування і спосіб застосування. 0,5 мл внутрішньом'язово в грудний м'яз. Як правило, вакцинація проводиться за 2-4 тижні до початку періоду яйцекладки (у віці 16 - 20 тижнів).

Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 18 місяців.

ORNIMIX CLONE B1 + H 120 (Орнімікс клон B1+H 120) – вакцина жива ліофілізована проти хвороби Ньюкасла та інфекційного бронхіту птиці типу Массачусетс.

Біовета, Чеська республіка.

Склад. Вірус хвороби Ньюкасла (NB), Bio 52 і вірус інфекційного бронхіту, штам Bio 53.

Цільові види тварин. Бройлери, племінна птиця, несучки комерційного стада.

Показання до застосування. Вакцина призначена для застосування здоровим курчатам як засіб профілактики інфекційного бронхіту і хвороби Ньюкасла.

Переваги об'єднання двох вакцин в одній наступні: зниження рівня стресу, якому курчата піддаються в результаті подвійної вакцинації, зниження вартості та обсягу робіт за подвійної вакцинації, забезпечення доцільного пробілу для введення інших вакцин, захист курчат від інфікування обома збудниками в ранньому віці.

Дозування і спосіб застосування. Вакцина застосовується для вакцинації курчат у віці один день шляхом розпилення або з питною водою. Для вакцинації з водою розводити вакцину в прісній питній воді і давати курчатам за допомогою відповідної поїлки. Повторна вакцинація може проводитися через 4 тижні і 6 тижнів після вакцинації шляхом розпилення або з питною водою відповідно.

Умови зберігання. В холодильнику при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

СЕВАК БРОЙЛЕР НХ К, CEVAC BROILER ND K - вакцина масляна інактивована емульгована проти ньюкаслської хвороби птиці.

Сева Санте Анімаль, Франція.

Склад. Вірус ньюкаслської хвороби NDV-“SZ” LaSota.

Фармацевтична форма. Емульсія для ін’єкцій.

Імунобіологічні властивості. Вакцина призначена для активної імунізації курчат добового віку проти ньюкаслської хвороби (НХ).
Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації курчат добового віку проти ньюкаслської хвороби.
Протипоказання. Вакцинувати слід лише клінічно здорових курчат добового віку. Не слід вакцинувати хвору, ослаблену птицю.
Спосіб застосування та дози. Вакцинувати слід курчат добового віку підшкірно (в середній третині ший) або внутрішньом'язово (в м'язи стегна) в дозі 0,1 мл. Перед застосуванням флакон з вакциною слід ретельно струсити.
Умови зберігання. В захищеному від світла місці за температури 2-8°С.
Термін придатності. 24 місяці.

Севак Мегамун НХ-ІБ-СЗН-ПВІ К, Cevac Megamune ND-IB-EDS-SHS K - вакцина емульгована інактивована проти ньюкаслської хвороби, інфекційного бронхіту, синдрому зниження несучості та пневмовірусної інфекції птиці.

Сева Санте Анімаль, Франція.
Склад. Інактивований вірус ньюкаслської хвороби, штам NDV-SZ LaSota; інактивований вірус інфекцйного бронхіту, штам М-41; інактивований вірус інфекційного бронхіту птиці, штам QX Fr.; інактивований вірус синдрому зниження несучості, штам В8/78; інактивований пневмовірус, штам TRT50.
Фармацевтична форма. Емульсія.
Імунобіологічні властивості. Вакцина викликає формування імунної відповіді у птиці проти збудників НХ протягом 3-х тижнів після однократного застосування, а проти збудників ІБ, СЗН та ПВІ протягом 4-х тижнів після однократного застосування. Імунітет у птиці триває не менше 60 тижнів після вакцинації проти збудників НХ, ІБ та ПВІ та не менше 85 тижнів проти збудника СЗН.
Показання до застосування. Вакцина рекомендована для профілактики ньюкаслської хвороби, інфекційного бронхіту, синдрому зниження несучості та пневмовірусної інфекції птиці.
Застереження при застосуванні. Вакцинувати лише клінічно здорову птицю. Вся птиця, що міститься в одному приміщенні, повинна бути вакцинована одночасно. Слід уникати порушень схеми і методики проведення вакцинації, оскільки це може призвести до зниження ефективності імунопрофілактики.
Спосіб застосування та дози. Вакцинації підлягає лише клінічно здорова птиця у віці 14 тижнів і старше, але не пізніше, ніж за 3 тижні до початку яйцекладки. Перед застосуванням вакцину витримують протягом 3-4 годин при температурі 15-25 С. Перед застосуванням і під час використання флакон з вакциною ретельно струшують для відновлення однорідності емульсії.

Вакцину вводять одноразово в дозі 0,5 мл внутрішньом'язово в грудний м'яз або підшкірно в ділянці шиї.
Умови зберігання. Сухе, темне місце, за температури 2- 8°С.
Термін придатності. 21 місяць.

Севак® НХ-ІБ-СЗН К, Cevac® ND-IB-EDS K - вакцина інактивована емульгована проти ньюкаслської хвороби, інфекційного бронхіту та синдрому зниження несучості.

Сева Санте Анімаль, Франція.

Склад. Інактивований вірус ньюкаслської хвороби штам NDV-SZ La Sota; інактивований вірус інфекційного бронхіту штам М-41 (Масачусетс); інактивований вірус СЗН штам В8/78.

Фармацевтична форма. Емульсія для ін'єкцій.

Імунобіологічні властивості. Вакцина призначена для активної імунізації курей-несучок та племінного поголів'я птиці за 3-4 тижні до початку яйцекладки, які були попередньо імунізовані живою вакциною. Вакцинація проводиться з профілактичною метою. Завдяки масляному ад'юванту забезпечується довготривалий антигенний ефект і стабільна імунна відповідь протягом всього періоду несучості.

Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять підшкірно чи внутрішньом'язово в дозі 0,5 мл.

Умови зберігання. В захищеному від світла місці за температури 2-8 С.

Термін придатності. 24 місяці.

CEVAC ND-IB-IBD-EDS K, СЕВАК НХ-ІБ-ІБХ-СЗН К - вакцина інактивована емульгована проти ньюкаслської хвороби, інфекційного бронхіту, інфекційної бурсальної хвороби та синдрому зниження несучості птиці.

Сева Санте Анімаль, Франція.

Склад. Інактивований вірус ньюкаслської хвороби птиці, штам NDV-SZ LaSota; інактивований вірус інфекційного бронхіту птиці, штам М-41; інактивований вірус інфекційної бурсальної хвороби, штам GP/82; інактивований вірус синдрому зниження несучості хвороби, штам В8/78.

Фармацевтична форма. Емульсія для ін'єкцій.

Імунобіологічні властивості. Вакцина рекомендована для активної імунізації племінного поголів'я у 16-20 тижневому віці, які були попередньо імунізовані живими вакцинами. За рахунок масляного ад'юванту забезпечується ефект тривалої імунної відповіді під час періоду несучості. Відмічається збільшення рівня антитіл у попередньо імунізованої птиці впродовж 10-14 діб після вакцинації й досягає максимального значення через 1 місяць після вакцинації.

Показання до застосування. З метою активної імунізації курчат племінного стада, які були попередньо імунізовані проти інфекційного бронхіту (IB), ньюкаслської хвороби (ND) та інфекційної бурсальної хвороби (IBD) птиці атенуйованими живими вакцинами.

Спосіб застосування та дози. Вакцина рекомендована для активної імунізації племінного поголів'я у 16-20 тижневому віці. Підшкірно або внутрішньом'язово в дозі 0,5 мл.

Умови зберігання. В захищеному від світла місці за температури 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

Gallimune ND - вакцина інактивована проти ньюкаслської хвороби птиці.

МЕРІАЛ, Франція.

Склад. Інактивований вірус ньюкаслської хвороби, штам Ulster 2C.

Фармацевтична форма. Емульсія для ін'єкцій.

Імунобіологічні властивості. Вакцина стимулює активний імунітет племінної птиці та курей-несучок проти ньюкаслської хвороби, після імунізації іншими існуючими живими вакцинами проти даної хвороби. Період виникнення імунітету – 4 тижні після вакцинації. Тривалість імунітету 44 тижні.

Вид тварин. Кури.

Показання до застосування. Вакцина призначена для допоміжної імунізації клінічно здорової племінної птиці та курей-несучок проти ньюкаслської хвороби після імунізації іншими існуючими живими вакцинами проти даної хвороби.

Спосіб застосування та дози. Вакцина застосовується підшкірно або внутрішньом'язово у дозі 0,3 мл одноразово, не пізніше ніж за 2-4 тижні до початку несучості.

Умови зберігання. При температурі 2-8°С у захищеному від світла місці.

Термін придатності. 24 місяці.

Gallimune 407 ND+IB+EDS+ART – вакцина інактивована проти ньюкаслської хвороби, інфекційного бронхіту, синдрому зниження несучості та ринотрахеїту птиці.

МЕРІАЛ, Франція.

Склад. Інактивований вірус ньюкаслської хвороби, штам Ulster; інактивований вірус інфекційного бронхіту, штам Mass 41; інактивований вірус синдрому зниження несучості, штам VI27; інактивований вірус ринотрахеїту птиці, штам VC03.

Фармацевтична форма. Емульсія для ін'єкцій.

Імунобіологічні властивості. Вакцина стимулює активний імунітет племінної птиці проти ньюкаслської хвороби, інфекційного бронхіту, синдрому зниження несучості та ринотрахеїту птиці. Період виникнення імунітету – 14 діб після вакцинації. Тривалість імунітету 44 тижні.

Спосіб застосування та дози. Вакцина застосовується підшкірно у нижню ділянку шиї або внутрішньом'язово у грудний м'яз у дозі 0,3 мл одноразово, за 2-4 тижні до початку несучості.

Умови зберігання. При температурі 2-8°С у захищеному від світла місці.

Термін придатності. 18 місяців.

Gallimune® 303 ND+IB+ART − вакцина інактивована проти ньюкаслської хвороби птиці, інфекційного бронхіту, ринотрахеїту птиці.

МЕРІАЛ, Франція.

Склад. Інактивований вірус ньюкаслської хвороби, штам Ulster 2C; інактивований вірус інфекційного бронхіту, штам Масс 41; інактивований

вірус ринотрахеїту птиці (синдром припухлості голови), штам VCO3.
Фармацевтична форма. Емульсія для ін'єкції білого кольору на водно-масляній основі.
Імунобіологічні властивості. Вакцина призначена для активної імунізації птиці (ремонтний молодняк птиці, батьківське стадо птиці та кури-несучки) проти ньюкаслської хвороби птиці, інфекційного бронхіту, ринотрахеїту птиці (синдром припухлості голови), як заключна вакцинація після вакцинації живими вакцинами проти вказаних хвороб. Період виникнення імунітету проти ньюкаслської хвороби птиці та інфекційного бронхіту: через 4 тижні після вакцинації. Захисний імунітет зберігається протягом одного періоду несучості. Період виникнення імунітету проти ринотрахеїту птиці: протягом 14 тижнів після вакцинації. Захисний імунітет зберігається до закінчення періоду несучості.
Вид тварин. Кури (ремонтний молодняк, батьківське стадо, кури-несучки).
Показання до застосування. Активна заключна імунізація птиці після вакцинації живими вакцинами проти вірусу ньюкаслської хвороби, інфекційного бронхіту спричиненого штамом Mass 41, інфекційного ринотрахеїту птиці (пневмовірус птиці, синдром припухлості голови).
Дози і способи введення тваринам різного віку. Вакцину вводять внутрішньом'язово у дозі 0,3 мл вакцини у віці птиці від 18 тижнів та не пізніше ніж за 4 тижні після попередньої вакцинації.
Умови зберігання. При температурі 2-8ºС у місці захищеному від світла.
Термін придатності. 21 місяць.

Gallimune 302 ND+IB+EDS - вакцина інактивована проти ньюкаслської хвороби, інфекційного бронхіту та синдрому зниження несучості птиці.
МЕРІАЛ, Франція.
Склад. Інактивований вірус ньюкаслської хвороби, штам Ulster 2C; інактивований вірус інфекційного бронхіту, штам Mass 41;інактивований вірус синдрому зниження несучості, штам VI27.
Фармацевтична форма. Емульсія для ін'єкцій.
Імунобіологічні властивості. Вакцина стимулює активний імунітет племінної птиці проти ньюкаслської хвороби, інфекційного бронхіту та синдрому зниження несучості птиці. Період виникнення імунітету – 14 діб після вакцинації. Тривалість імунітету: 44 тижні.
Вид тварин. Кури.
Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації клінічно здорової племінної птиці проти ньюкаслської хвороби, інфекційного бронхіту та синдрому зниження несучості птиці.
Спосіб застосування та дози. Вакцина застосовується підшкірно у нижню ділянку шиї або внутрішньом'язово у грудний м'яз у дозі 0,3 мл одноразово, за 2-4 тижні до початку несучості.
Умови зберігання. При температурі 2-8°С у захищеному від світла місці.
Термін придатності. 21 місяць.

11.5. Хвороба Марека.

Пулвак Марек CVI+HVT (Poulvac Marek CVI+HVT) – вакцина жива ліофілізована проти хвороби Марека птиці.

Fort Dodge Animal Health, США.

Опис. Вакцина – суспензія білого кольору, заморожена у скрапленому азоті. Розріджувач – рідина червоного кольору.

Склад. Вірус хвороби Марека, штам CVI 988, герпес-вірус індиків (HVT), штам FC 126.

Застосування. Імунізація птиці проти хвороби Марека.

Дозування. 0,2 мл внутрішньом'язово у стегно або підшкірно у нижню ділянку шиї курчатам з однодобового віку. Вакцину розморозити на водяній бані 25-30°С і за допомогою стерильного шприца перенести 5 мл суспензії у флакон з розчинником. Флакон із вакциною обережно струшують до утворення гомогенної суспензії, без утворення піни. Імунітетет формується на 21 добу і триває пожиттєво.

Застереження. Вакцинують тільки клінічно здорову птицю. Після розчинення вакцину слід використати протягом 2 год. При розморожуванні і розкритті ампул з вакциною використовувати захисні рукавиці і окуляри. Ампули зі скрапленого азоту виймати безпосередньо перед застосуванням. Не рекомендується використовувати вакцину з іншими препаратами. Порожні ампули і флакони, залишки вакцини знешкодити кип'ятінням протягом 15 хв. Розморожену вакцину не можна повторно заморожувати.

Форма випуску. Ампули по 1000 та 2000 доз у посудині Дюара зі скрапленим азотом. Розріджувач – флакони по 200 та 400 мл.

Зберігання. У посудині Дьюара зі скрапленим азотом при мінус 196°С. Розріджувач – при 21-27°С у сухому темному місці.

Термін придатності вакцини і розріджувача. 24 місяці.

Nobilis Rismavac+CA 126 (Нобіліс Рісмавак+CA 126) – вакцина проти хвороби Марека, жива.

Intervet International B. V., *Нідерланди.*

Опис. Вакцина – суспензія білого кольору, що заморожена в рідкому азоті. Розчинник – прозора рідина червоного кольору.

Склад. Вірус герпесу курей, штам CVI-988; вірус герпесу індиків, штам FC-126.

Застосування. Активна імунізація проти хвороби Марека.

Дозування. Вміст ампули обережно відбирають стерильним 5-ти мл шприцем. Голку негайно вводять у стопор флакона з розчинником й повільно заповнюють шприц. Вміст шприца обережно перемішують. Розчин із шприца повільно вводять до флакону з розчинником при цьому сам флакон повільно збовтують. Набирають частину розчинника в шприц, щоб змити ампулу; змивають ампулу та додають цей змив до загальної кількості вакцини (у розчинник).

Схема вакцинації. 18 добовим ембріонам – методом *in-ovo,* 1-денним курчатам – по 0,2 мл підшкірно у ділянку шиї або внутрішньом'язово у стегно. Імунітет розвивається протягом 14 діб і зберігається пожиттєво.
Застереження. Вакцинувати лише клінічно здорових тварин. Дотримуватися загальних санітарних правил і використовувати лише стерильні матеріали та інструменти без залишків дезінфектантів.
Форма випуску. Вакцина – ампули по 1000 доз, у посудині Дьюара з рідким азотом. Розчинник – флакони по 200 мл.
Зберігання. Вакцина – у рідкому азоті, при мінус 196°С. Розчинник – при 2-25°С у сухому темному місці.
Термін придатності. 48 місяців.

***Nobilis Marec THV Iyo (Нобіліс Марек ВП ліо)* – вакцина проти хвороби Марека птиці, ліофілізована, жива.**

Intervet International B. V., Нідерланди.
Опис. Вакцина – ліофілізат блідо-рожевого кольору. Розчинник – рідина рожевого кольору.
Склад. Вірус хвороби Марека, штам PB-THV.
Застосування. Активна імунізація курчат проти хвороби Марека.
Дозування. 0,2 мл курчатам в однодобовому віці внутрішньом'язово у стегно або підшкірно в основі шиї. До ампули з вакциною додати 2 мл розчинника і змішати до повного розчинення ліофілізату. Розчинену вакцину перенести у флакон із розчинником і обережно струсити. Імунітет настає на 8 добу і зберігається пожиттєво.
Застереження. Після розчинення вакцину використовують протягом 2 год. Залишки вакцини знищити кип'ятінням.
Форма випуску. Флакони по 1000, 2000 доз з розчинником (200 і 400 мл).
Зберігання. При 2-8°С у темному місці.
Термін придатності. 36 місяців.

***Nobilis Rismavac (Нобіліс Рісмавак)* – вакцина проти хвороби Марека птиці, жива.**

Intervet International B. V, Нідерланди.
Опис. Вакцина – суспензія рожевого кольору, заморожена у скрапленому азоті. Розчинник – рідина рожевого кольору.
Склад. Вірус герпеса птиці, штам CVI 988.
Застосування. Активна імунізація птиці проти хвороби Марека.
Дозування. 0,2 мл підшкірно у ділянку шиї або внутрішньом'язово у стегно курчатам однодобового віку. Ампули з вакциною (1000 доз) розморозити у воді кімнатної температури і за допомогою шприца суспензію перенести у флакон з розчинником. Ретельно змішати, не допускаючи утворення піни. Імунітет триває пожиттєво.
Застереження. Резервуари зі скрапленим азотом встановити у сухому місці, окремо від інкубаторів і приміщень, де знаходяться курчата. Необхідно постійно перевіряти рівень скрапленого азоту. При вилученні ампул з

резервуарів необхідно використовувати захисні окуляри. Використані ампули та флакони знешкоджувати кип'ятінням. Вакцину після розчинення слід використати негайно.
Форма випуску. Ампули по 1000 доз. Розчинник – флакони по 200 мл.
Зберігання. У посудині Дюара зі скрапленим азотом при мінус 196°С. Розчинник зберігати при 15-25°С.
Термін придатності. 2 роки.

Poulvac Marek HVT (Пулвак Марек ГВІ) – вакцина проти хвороби Марека птиці, ліофілізована, жива.

Fort Dodge Animal Health, США
Опис. Вакцина – ліофілізат білого кольору. Розріджувач – рідина світло-рожевого кольору.
Склад. Герпес-вірус індиків (HVT), штам FC 126.
Застосування. Імунізація птиці проти хвороби Марека.
Дозування. 0,2 мл внутрішньом'язово у стегно або підшкірно у нижню ділянку шиї курчатам в одноденному віці, попередньо розчинивши вакцину розріджувачем, що відповідає кількості доз вакцини. Імунітет настає на 7 добу.
Застереження Вакцинувати тільки клінічно здорову птицю. Розчинену вакцину використати протягом 2 год.
Форма випуску. Ампули по 1000, 2000 доз із розріджувачем (500 мл).
Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.
Термін придатності. 30 місяців.

МАРЕКС – вірус-вакцина проти хвороби Марека (моно, бі, полівалентна форми), рідка, культуральна.

ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок, Україна.
Опис. Вакцина – суспензія жовто-рожевого кольору, заморожена у скрапленому азоті. Розріджувач – прозора рідина світло-жовтого кольору.
Склад. Штами або комбінація штамів: ВНІВІП або ФС-126 або ДВ.
Застосування. Вакцинація птиці проти хвороби Марека.
Дозування. 0,2 мл підшкірно у ділянку шиї або внутрішньом'язово у стегно в одноденному віці. Вакцину виймають із скрапленого азоту, розморожують не довше як 1 хвилину, занурюючи у нагріту до 21°С воду і за допомогою стерильного шприца суспензію переносять у флакон з розріджувачем. Розріджувач необхідно охолодити в холодильнику до 4-8°С. Ампули 2-3 рази ополіскують розріджувачем. Якщо в одному флаконі міститься розріджувача 160 $см^3$, ним розводять 800 доз, якщо 120 мл – 600 доз. Флакон із розведеною вакциною обережно нахиляють вправо-вліво 8-10 раз, не допускаючи при цьому утворення піни. Розведену вакцину поміщають в ємкість з льодом і під час вакцинації періодично легко струшують. За таких умов вакцина активна впродовж 15-20 хвилин. Імунітет настає на 14-21 добу при імунізації вакциною із штаму ФС-126 і на 5-7 день – вакциною із штаму ВНІВІП.

Застереження. Вакцинувати тільки клінічно здорову птицю. Після розведення вакцину слід використати впродовж 15-20 хвилин. При розморожуванні і розкритті ампул з вакциною використовувати захисні рукавиці і окуляри. Вакцину в ампулах, які мають пошкодження, а також розморожену або розведену, але не використану вакцину, порожні ампули і пляшки, залишки вакцини вибраковують і знешкоджують кип'ятінням протягом 15 хвилин. Резервуари із скрапленим азотом встановити у сухому місці, окремо від інкубаторів і приміщень, де знаходяться курчата. Ампули з вакциною повинні повністю бути занурені в рідкий азот. Зберігання вакцини у випарах азоту не допускається. Вакциновані курчата впродовж 3-х тижнів утримувати ізольовано від птиці інших вікових груп.

Форма випуску. Ампули по 100, 200, 300, 400, 600 або 800 прищеплюваних доз в посудині Дьюара із скрапленим азотом. Розріджувач – 120 або 160 мл.

Зберігання. Вакцина – у посудинах Дьюара із скрапленим азотом за температурою мінус 196°С, дотримуючись при цьому відповідної норми загрузки посудин різної ємкості: 20 дм^3 – 200 ампул; 30 дм^3 – 300 ампул; 40 дм^3 – 400 ампул; 50 дм^3 – 500 ампул. Розріджувач – за температурою 4-8°С.

Термін придатності. В стаціонарному біосховищі – 24 місяці, а в господарствах – 4 місяці.

Вірус-вакцина проти хвороби Марека із штаму ФС-126, суха, культуральна.

ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок, Україна.

Опис. Вакцина – ліофілізат рожевого кольору. Розріджувач – прозора безбарвна рідина.

Склад. Містить вірус герпес індиків, штам ФС-126.

Дозування. 0,2 мл внутрішньом'язово у стегно або підшкірно у ділянку шиї в однодобовому віці, попередньо розчинивши вакцину у розріджувачі. У флаконі, який містить 80 мл розріджувача, розчиняють 400 доз вакцини, а 160 мл – 800 доз. Імунітет у птиці настає на 21 добу і триває пожиттєво.

Застереження. Розведену вакцину під час застосування помістити в танучий лід та періодично струшувати. Вакцину слід використати впродовж 1-ї години після розчинення.

Форма випуску. Ампули (флакони) по 400, 600, 800 доз із розріджувачем по 80 і 160 мл.

Зберігання. Термін зберігання вакцини – при мінус 40°С – 9 місяців; при температурі мінус 4-10°С – 3 місяці; при температурі 0-6°С – 1 місяць. Розріджувач – при 4-6°С.

Вірус-вакцина проти хвороби Марека із апатогенного штаму «ВНДІП» вірусу хвороби Марека, рідка культуральна.

Херсонська державна біофабрика, Україна.

1. Для одночасної імунізації птиці проти хвороби Марека застосовують вірус-вакцину проти хвороби Марека із штаму ФС-126 вірусу герпесу індиків та вірус-вакцини проти хвороби Марека із апатогенного штаму ВНДВІП.

2. Вакцини розфасовані по 1, 2 або 3 мл в герметично закриті марковані різним кольором для кожного штаму ампули. На кожній ампулі з вакциною повинен бути надпис із вказаною назвою біопрепарату, номером серії і датою виробництва. Ампули запаковані в картонні коробки й занурені в скраплений азот в посудині Дьюара. В кожній коробці мають бути ампули з вакциною тільки однієї серії, з однаковою кількістю імунізуючих доз препарату. Вакцини різних штамів повинні знаходитись в окремих ємкостях Д'юара. До ручки кожного контейнера (посудини Дьюара) в поліетиленовому мішечку прив'язують листівку-вкладку по застосуванню вірус-вакцин, по одночасній імунізації й контрольний лист з зазначенням назви підприємства-виготовлювача, назви вакцини, кількості ампул, кількості імунізуючих доз у ампулі, номера серії, номера контролю, терміну зберігання. Отримувачу відпускають вакцини, які містять однакову кількість імунізуючих доз. Одночасно з вакциною підприємство-виготовлювач відпускає розріджувач, що розфасований у пляшечки по 80 або 160 мл, який зберігають при 4-8°С.

Зберігання й транспортування вакцин можливе тільки в посудинах Дьюара із зрідженим азотом (-196°С). Термін придатності вакцин 12 місяців.

Вакцини в ампулах, що мають пошкодження, а також розморожені або розріджені, але не використані протягом 20 хв. бракують та знешкоджують кип'ятінням протягом 15 хвилин. Вдруге заморожені ампули не придатні для застосування.

Імунізація птиці бівалентною вакциною (одночасно вірусвакцинами із штаму ФС-126 вірусу герпесу індиків та апатогенного штаму ВНДВІП проти хвороби Марека) застосовується з профілактичною метою курчатам добового віку один раз в неблагополучних по хворобі Марека господарствах.

3. Безпосередньо перед проведенням щеплень пакунки з ампулами вірусвакцини обережно виймають з ємкості Д'юара так, щоб рідкий азот не розбризкувався й повністю збігав у ємкість. З пакунку, що звільнений від азоту, виймають необхідну кількість ампул і швидко розморожують, занурюючи їх у нагріту до 35-37°С воду. Коробки з невикористаними ампулами негайно занурюють в посудину Дьюара із скрапленим азотом. Працювати із зрідженим азотом дозволяється тільки в рукавицях із грубої тканини та захисних окулярах.

Після розморожування ампули розкривають й обидва штами вакцини (одна ампула зі штаму ФС-126 вірусу герпесу індиків, друга – із апатогенного штаму ВНДВІП) переносять шприцом у пляшку з розріджувачем, неухильно дотримуючись правил асептики, кожну ампулу 2-3 рази обполіскують розріджувачем, який також переносять у пляшку.

Якщо в одній пляшці міститься 80 мл розріджувача, ним розводять 400 доз вакцини (від кожного штаму), якщо 160 мл – 800 доз. Пляшки з розрідженою вакциною розміщують в ємкості з льодом, оберігаючи від дії прямих сонячних променів. Під час щеплення пляшки з вакциною постійно легенько збовтують (без утворення піни), щоб запобігти осіданню клітин на дно пляшки. За таких умов вакцина активна 15 хвилин. Одночасно розморожують і розріджують вакцину в кількості, що необхідна на 15 хвилин

щеплення. Розріджену вакцину вводять курчатам внутрішньом'язово в стегно в об'ємі 0,2 $см^3$. Шприци та голки стерилізують кип'ятінням у дисттильованій воді 15 хвилин.

4. Бівалентна вакцина не викликає в курчат клінічних ознак захворювання та поствакцинальних ускладнень. Імунітет у щеплених курчат виробляється на 14-28 добу. Лікувальними якостями вакцина не володіє. Щеплених курчат протягом перших трьох тижнів утримують ізольовано від; птиці інших вікових груп, інакше в умовах неблагополучних господарств належний ефект не досягається.

5. Одночасно з профілактичною вакцинацією в неблагополучних по хворобі Марека господарствах проводять комплекс ветеринарно-санітарних заходів, що передбачені інструкцією по боротьбі з хворобою Марека (нейролімфоматозом) птиці.

Вірус-вакцина проти хвороби Марека, рідка культуральна.

Херсонська державна біофабрика, Україна.

1. Загальні положення.

1.1. Рідка культуральна вірусвакцина проти хвороби Марека являє собою заморожену жовто-рожевого кольору суспензію живих інфікованих клітин у захисному середовищі.

1.2. Вакцина розфасована по 1, 2 або 3 мл в герметично закриті марковані ампули. На кожній ампулі з вакциною зазначаються назва біопрепарату, номер серії і дата виробництва. Ампули запаковані в картонні коробки й занурені в зріджений азот в посудинах Дьюара. В кожній коробці мають бути ампули з вакциною тільки однієї серії, з однаковою кількістю імунізуючих доз препарату. За імунізуючу дозу вакцини приймається не менше 1000 ФУО в 0,2 мл розчиненого препарату. На посудину Дьюара наноситься транспортний трафарет де вказано: підприємство-виготовлювач, отримувач, назва біопрепарату, кількість ампул в ємкості та кількість імунізуючих доз в ампулі, номер серії, дата виробництва, термін зберігання, спосіб розчинення й застосування, а також дата заповнення посудини Дьюара скрапленим азотом. Одночасно з вакциною підприємство-виготовлювач відпускає розчинник, що розфасований в пляшечки по 160 або 80 мл.

1.3. Зберігання й транспортування вакцини можливе тільки в посудинах Дьюара із скрапленим азотом (мінус 196°С).

1.4. Термін зберігання вакцини в ємкостях Д'юара не більше 2-х місяців з дня її виготовлення. Азот доливають не рідше 1 разу на 5 днів. Ампули з вакциною повинні бути повністю занурені в зріджений азот. Зберігання вакцини в парах азоту не допускається.

1.5. Вакцину в ампулах, що мають пошкодження, а також розмерзання або розведену протягом 1,5 години, бракують та знешкоджують кип'ятінням протягом 15 хвилин.

2. Порядок застосування вакцини.

2.1.Вакцину застосовують з профілактичною метою курчатам добового віку один раз в неблагополучних по хворобі Марека господарствах.

2.2. Безпосередньо перед проведенням щеплень пенали з вірус вакциною обережно виймають з посудини Дьюара так, щоб скраплений азот не розбризкувався й повністю збігав у ємкість. Потім з пенала, звільненого від азоту, виймають необхідну кількість ампул і швидко розморожують, занурюючи їх у воду кімнатної температури. Пенали з залишеними ампулами негайно занурюють у посудину Дьюара із скрапленим азотом.
2.3. Працювати із скраплененим азотом можна тільки в тканинних рукавицях і захисних окулярах.
2.4. Після розморожування ампули розкривають і вакцину переносять шприцом у пляшку з розчинником, дотримуючись правил асептики, потім ампулу 2-3 рази ополіскують розчинником, який також переносять у пляшку. В 1 мл розчиненої вакцини міститься 5 доз. Пляшки з розведеною вакциною розміщують в посуді з льодом. Під час щеплень пляшки з вакциною постійно збовтують (без утворення піни). Розводять вакцину в кількості, що необхідна на 15 хвилин роботи (вакцина придатна до застосування 15 хвилин після розчинення).
2.5.Розведену вакцину вводять внутрішньом'язово в стегно в об'ємі 0,2 мл кожному курчаті. Шприци та голки стерилізують кип'ятінням у дистильованій воді протягом 10-15 хвилин.
2.6.Вакцина не викликає в курчат клінічно виявленої реакції й поствакцинальних ускладнень. Імунітет у щеплених курчат виробляється на 21-28 добу. Вакцинованих курчат протягом трьох тижнів утримують ізольовано від птиці інших вікових груп.
2.7.Одночасно з профілактичною вакцинацією в неблагополучних щодо хвороби Марека господарствах проводять комплекс ветеринарно-санітарних заходів, що передбачені тимчасовою Інструкцією по боротьбі з хворобою Марека (нейролімфоматозом) птиці.

Полімун Марек ГВІ – вакцина проти хвороби Марека, жива суспензія і розчинник.

Біо Тест Лаб, Україна.
Склад. Герпесвірус індиків третього серотипу хвороби Марека штам ”FC-126”. Розріджувач для вакцини проти хвороби Марека.
Фармацевтична форма. Суспензія і розріджувач.
Імунобіологічні властивості. У вакцинованих курчат за два-три тижні формується специфічний імунітет проти захворювання.
Показання до застосування. З метою профілактики хвороби Марека.
Особливі вказівки при несучості. Не вакцинують дорослу птицю.
Спосіб застосування та дози. Кожні 1000 доз вакцини розводять у 200 мл розріджувача. Ампули з вакциною розморожують на водяній бані при температурі від 20 до 25^{0}С, стерильним шприцом в ампулу вносять 1,0 мл розріджувача, ретельно перемішують і переносять вмістиме у флакон з розріджувачем. Порожню ампулу повторно ополіскують розріджувачем і переносять у флакон з розведеною вакциною. Вакцину вводять курчатам добового віку підшкірно в ділянці шиї або стегна в дозі по 0,2 мл.

Умови зберігання. Вакцину зберігають тільки зануреною в скраплений азот. Посудину Дюара зі скрапленим азотом зберігають при кімнатній температурі в провітрюваному приміщенні.
Термін придатності. 24 місяці.

Вектормун HVT NDV, Vectormune® HVT NDV – вакцина векторна клітинно-асоційована заморожена проти хвороби Марека та ньюкаслської хвороби птиці.

Біомун компані, США.
Склад. Генетично сконструйований вірус хвороби Марека (серотип 3, штам HVT) в клітинно-асоційованій формі, що вміщує в собі антиген вірусу ньюкаслської хвороби птиці (гібридний білок F із штаму D26).
Фармацевтична форма. Суспензія заморожена.
Імунобіологічні властивості. Вакцина рекомендована для активної імунізації курячих ембріонів на 18-19 день інкубації та для підшкірної вакцинації добових курчат з метою профілактики хвороби Марека та ньюкаслської хвороби птиці. Збільшення рівня антитіл у попередньо імунізованої птиці відмічається впродовж 5 діб після вакцинації й забезпечує захист щеплених курчат щонайменше впродовж 19 тижнів.
Показання до застосування. Активна імунізація курчат та курячих ембріонів проти хвороби Марека та ньюкаслської хвороби.
Спосіб застосування та дози. Вакцина рекомендована до застосування після попереднього розведення специфічним розріджувачем для вакцин проти хвороби Марека. До початку вакцинації пакет з розріджувачем витримують за температури 20-25 С впродовж 8-12 год. Ампули з вакциною обережно виймають з посудини Дьюара (використовуючи корнцанги) у кількості не більше чотирьох за один раз й розморожують, занурюючи на одну хвилину в ємкість з водою, нагрітою до температури 20-25 С.

Гумовий корок ін'єкційної канюлі пакета з розріджувачем протирають спиртом. Після повного випаровування спирту проколюють корок, використовуючи стерильний шприц, об'ємом 20 мл і відбирають 5 мл розріджувача. Після повного розморожування вакцини відкривають ампулу та повільно набирають у шприц з розріджувачем. Потім через ін'єкційну канюлю, повільно, уникаючи тиску на поршень, вводять вакцину в пакет з розріджувачем із розрахунку за умови, якщо препарат вводитимуть:

1. Підшкірно добовим курчатам – 200 мл розріджувача на кожні 1000 доз вакцини. Вакцину слід ввести по 0,2 мл.

2. In ovo (на 18-19 день інкубації). В залежності від типу обладнання:
a. 100 мл розріджувача на кожні 1000 доз вакцини. Вакцину слід ввести по 0,1 мл у кожен ембріон;
b. 50 мл розріджувача на 1000 доз вакцини. Вакцину слід ввести по 0,05 мл у кожен ембріон.

Вміст пакету злегка перемішують, уникаючи утворення піни. Не можна сильно струшувати! Розріджену вакцину розміщають на лід та використовують впродовж 1,5 години. Уникають дії прямих сонячних

променів. Для забезпечення однорідності суспензії в процесі вакцинації вміст пакету перемішують кожні 10-15 хв.

Добовим курчатам вакцину вводять за допомогою звичайних або автоматичних шприців чи дозаторів. Для введення in ovo використовують спеціалізоване обладнання.

Шприци та голки перед вакцинацією стерилізують автоклавуванням, за режиму 1,5 Па впродовж 15 хв. чи кип'ятінням в дистильованій воді протягом 20 хв, або використовують стерильні одноразові голки та шприци. Не допускається стерилізація інструментів хімічними засобами.

Добовим курчатам вакцину вводять підшкірно в ділянці верхньої третини шиї, в дозі 0,2 мл. Курчат фіксують за шию, в основі голови, складку, що утворилася, обережно відтягують великим та вказівним пальцями. Голку (довжиною 0,9 чи 1,25 см) вводять в каудальному напрямку, уникаючи введення вакцини в шкіру, м'язи, хребці.

Курячим ембріонам вакцину вводять в алантоїсну порожнину в дозі 0,05 мл або 0,1 мл (в залежності від типу обладнання). З цією метою ембріони розміщують повітряною камерою до верху та за допомогою спеціалізованого автоматичного обладнання чи шприца-автомата інокулюють розріджену вакцину.

Умови зберігання. В посудині Дьюара з рідким азотом за температури -196 С.

Термін придатності. 24 місяці.

CRYOMAREX RISPENS + HVT - вакцина жива заморожена асоційована проти хвороби Марека.

МЕРІАЛ, Франція.

Склад. Атенуйований вірус хвороби Марека, штам RISPENS CVI-988; атенуйований вірус хвороби Марека, штам FC 126.

Фармацевтична форма. Заморожена суспензія та розчинник.

Імунобіологічні властивості. Вакцина стимулює активну імунізацію птиці проти хвороби Марека. Період виникнення імунітету: 6 діб після вакцинації. Тривалість імунітету протягом періоду чутливості птиці.

Показання до застосування. Вакцина призначена для вакцинації добових курчат в інкубаторі, проти хвороби Марека.

Дози і способи введення тваринам різного віку. Вакцину вводять курчатам добового віку в інкубаторі, одноразово у дозі 0,2 мл вакцини на кожне курча. Вакцина застосовується внутрішньом'язово (стегно або грудка) або підшкірно (нижня частина шиї).

Приготування вакцини: вийняти із рідкого азоту ампули з вакциною, в кількості, що буде використана відразу; розмістити ампулу у водяній бані (від 25ºС до 30ºС), для того щоб ампула швидко розморозилась; як тільки вміст ампули повністю розморозиться, обережно відкрити ампулу, утримуючи її на відстані витягнутої руки, щоб уникнути будь-якого ризику травмуватися; після відкриття ампули вибрати її вміст в стерильний 5 мл шприц; ввести вакцину в флакон з розчинником; відібрати 2 мл вмісту пакету з розчинником в шприц; ввести в пусту ампулу з під вакцини та ополоснути

ампулу, відібрати отриману суміш і додати в суміш вакцини і розчинника; повторити цю процедуру двічі; суміш вакцини з розчинником використати негайно (весь об'єм готової вакцини повинен бути використаний протягом години); відрегулюйте шприц і контролюйте процес вакцинації, щоб підтримувати об'єм дози 0,2 мл.

Умови зберігання. В посудині Дьюара з рідким азотом за температури -196 С.

Термін придатності. 36 місяців.

Rispens CVI 988 - вакцина жива заморожена проти хвороби Марека.

МЕРІАЛ, Франція.

Склад. Живий вірус хвороби Марека, штам Rispens CVI 988 (серотип 1).

Фармацевтична форма. Заморожена суспензія та розріджувач.

Імунобіологічні властивості. Вакцина стимулює активний імунітет птиці проти хвороби Марека. Період виникнення імунітету – впродовж 14 діб після вакцинації. Тривалість імунітету – протягом життя.

Показання до застосування. Вакцина призначена для імунізації клінічно здорових курчат добового віку проти хвороби Марека.

Застереження при застосуванні. Вакцинують виключно клінічно здорову птицю. Необхідно дотримуватися правил асептики. Перед застосуванням необхідно добре струсити ампулу з суспензією. Вакцинацію необхідно проводити одночасно для всього поголів'я птиці. Одна доза (0,2 мл) вакцини розрахована на одну голову птиці. Необхідно уникати стресових ситуацій під час та після проведення вакцинації. Після вакцинації утримувати курчат в умовах, які забезпечують мінімальне повторне зараження.

Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять курчатам добового віку підшкірно у дорсальну ділянку шиї у дозі 0,2 мл вакцини одноразово.

Приготування вакцини: вийняти із рідкого азоту лише ампули з суспензією, які будуть використані відразу; розмістити ампулу у водяній бані (від 20 °С до ЗО °С), для того щоб вакцина швидко розморозилась; обережно прокрутити ампулу, щоб повністю розморозити її вміст; обережно відкрити ампулу; для кожних 1000 доз вакцини використати 200 мл стерильного розріджувача; відкрити упаковку розріджувача; вибрати за допомогою стерильної голки діаметром 18-20 G в стерильний 10 мл шприц вміст ампули з вакциною; повільно вводити вакцину в необхідний об'єм розріджувача; відібрати невелику кількість розріджувача в шприц, ввести в пусту ампулу з під вакцини та ополоснути ампулу, відібрати отриману суміш і додати в суміш вакцини і розріджувача; добре змішати отриману суміш, але сильно не струшувати; суміш вакцини з розчинником використати відразу; періодично струшувати, щоб забезпечити рівномірне розподілення клітин в суспензії.

Застосовування вакцини підшкірним способом: використовують виключно стерильне обладнання для вакцинації;

обладнання стерилізують в автоклаві не менше 15 хвилин при температурі 121°С, або кип'ятять в воді протягом 20 хв.; не допускати контакту обладнання для вакцинації з хімічними дезінфектантами, використовувати

стерильний автоматичний шприц з голкою 20-22 G, з точною дозою 0,2 мл; під час вакцинації необхідно перевіряти точність дозування; вакцину вводять курчатам у задню частину шиї (підшкірно), натягуючи її та утримуючи курча за задню частину шиї, біля голови; вільну ділянку шкіри навколо шиї необхідно підняти обережним стисненням між великим та вказівним пальцями; голку вводять під шкіру у напрямку від голови; доза вприскування 0,2 мл.; запобігайте попадання вакцини у м'язи та кістки шиї; суспензію вакцини використати відразу протягом години після розкриття та змішування з розріджувачем.

Умови зберігання. Зберігати ампули з вакциною у рідкому азоті (-196°С).

Термін придатності. 36 місяців.

11.6. Інфекційний ларинготрахеїт.

Nobilis ILT (Нобіліс ІЛТ) – вакцина проти інфекційного ларинготрахеїту птиці, ліофілізована, жива.

Intervet International B. V., Нідерланди.

Опис. Вакцина – ліофілізат блідо-рожевого кольору. Розчинник – рідина синього кольору.

Склад. Вірус інфекційного ларинготрахеїту

Застосування Імунізація курчат та фазанів проти інфекційного ларинготрахеїту.

Дозування. Перед застосуванням вакцину розчинити у розчиннику, що додається. Вакцину задають інтраокулярним методом, по одній краплі лише в одне око. Флакон крапельниці утримують в перевернутому вертикальному положенні, щоб забезпечити потрібний розмір краплі і запобігти втрати вакцини. Щеплення рекомендується проводити у віці 4-6 тижнів з повторною ревакцинацією у віці 14-16 тижнів. У екстренних випадках можна вакцинувати птицю у більш ранньому віці, але ревакцинація в даному випадку повинна проводитись за 1 міс. до початку періоду яйценосності. В господарствах зі спалахами інфекційного ларинготрахеїту необхідно обробити все поголів'я птиці. Імунітет настає на 4-5 добу і триває 1 рік.

Форма випуску. Флакони по 1000 та 2500 доз із розчинником (36 та 90 мл).

Зберіганн. При 2-8°С.

Термін придатності. 12 місяців.

Gallivac LT (Галівак ЛТ) – вакцина проти ларинготрахеїту птиці, модифікована, ліофілізована, жива.

Merial, Франція.

Опис. Вакцина складається з двох компонентів: ліофілізат – таблетка світло-бежевого кольору; розчинник – прозора рідина.

Склад. Містить вірус інфекційного ларинготрахеїту, штам Hudson; наповнювач. Розчинник являє собою забуферений фізіологічний розчин.

Застосування. Профілактичне щеплення клінічно здорових курчат проти

інфекційного ларинготрахеїту в неблагополучних або загрозливих по даному захворюванню племінних та товарних птахогосподарствах.
Дозування:

Інтраокулярна вакцинація. Вакцина, що використовується для інтраокулярної вакцинації укомплектовується наповнювачем та рекомендується для вакцинації здорових курчат 4-16-ти тижневого віку або старших; використовуються тільки флакони, що містять 1000 або 2000 доз; розчиняють 1000 доз вакцини в 30 мл розчинника; вакцину наносять на кон'юнктиву ока кожній птиці по 1 краплі (0,05 мл), що відповідає одній дозі.

Вакцинація шляхом випоювання. Випоювання вакцини рекомендується для вакцинації здорових курчат чотирьох тижневого віку; забезпечити достатнє водопостачання так, щоб всі курчата могли пити одночасно всю воду, що залишилась; не додавати медичні препарати та дезінфікуючі речовини в питну воду за 72 год. до вакцинації; не напувати курчат мінімум 2 години в теплу пору року та 4 години в холодну, для появи спраги, відведений час можна зменшити, якщо вакцинується половина поголів'я; в воду для вакцинації додають 29 г сухого знежиреного молока до 3,8 л не хлорованої води; розчинити вакцину в 11 л молочної води – в прохолодний період року або в 15 л молочної води – в теплу пору року, на кожні 1000 доз; розділити розчин вакцини між поїлками; уникати попадання прямих сонячних променів; додати розчин вакцини в водопровід для напування курчат та опустити поїлки; не напувати, доки курчата не вип'ють всю вакцину.

Протипоказання. Не вакцинувати птицю з клінічними ознаками захворювання та віком менше 4 тижнів.

Застереження. Не вакцинувати птицю за 21 добу до забою. При порушенні цілості флакона, відсутності етикетки, зміні кольору вакцини, наявності в ній сторонніх домішок, цвілі – вакцину бракують. Забороняється застосовувати препарат після закінчення терміну придатності або за умови недотримання температурного режиму зберігання.

Форма випуску. Ліофілізат – флакони по 10 мл по 1000, 2000, 5000 доз.

Зберігання. У сухому темному приміщенні при 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

Севак лт ІЛТ, Cevac LT L - вакцина жива ліофілізована проти інфекційного ларинготрахеїту птиці.

Сева-Філаксія Ветеринарі, Угорщина.

Склад. Вірус інфекційного ларинготрахеїту птиці, штам Т20.

Фармацевтична форма. Ліофілізат.

Імунобіологічні властивості. Вакцина рекомендована для активної імунізації курчат проти інфекційного ларинготрахеїту птиці, імунітет формується протягом 14 діб після щеплення.

Показання до застосування. Для активної імунізації клінічно здорових курчат проти інфекційного ларинготрахеїту птиці, починаючи з 4-х тижневого віку.

Спосіб застосування та дози. Курчат вакцинують окулярним методом, починаючи з 4-х тижневого віку, ревакцинація може бути проведена не пізніше ніж за 4 тижні до початку несучості.

Для розчинення ліофілізованої вакцини необхідно наповнити флакон з вакциною розчинником до ¾ загального об'єму. Розчинену суспензію вакцини слід вилити в флакон з розчинником та перелити готовий розчин, що утворився, в пластикову пляшку з крапельницею, використовуючи стерильні голку та шприц. Для розчинення кожних 1000 доз вакцини необхідно 30 мл розчинника (стерильний розчинник для вакцин, що застосовуються окулярним методом). Для щеплення необхідно тримати птицю, нахиляючи її голову в один бік. Пластикову пляшку слід фіксувати крапельницею вниз. Злегка натискаючи на пляшку з обох сторін, крапають одну краплю вакцини в око птиці. Перед тим, як випустити птицю, слід переконатися в тому, що крапля вакцини розтеклася по всій поверхні її ока.

Побічні ефекти. На 4-5 добу після вакцинації може спостерігатися незначний кон'юнктивіт з сльозотечею, який проходить через 7-8 діб.

Умови зберігання. У захищеному від світла місці за температури 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

ЛАРИНГО ВАК (Laringo - Vac) - вакцина жива суха модифікована проти інфекційного ларинготрахеїту птахів з розчинником.

Zoetis LLC, USA.

Склад. Вірус інфекційного ларинготрахеїту птахів (штам «Salsbury 146»). За зовнішнім виглядом вакцина являє собою суху пористу однорідну масу світло-жовтого кольору, яка легко розчиняється у воді, а розчинник - прозору рідину синього кольору.

Імунобіологічні властивості. Вакцина призначена для профілактики інфекційного ларинготрахеїту птиці в неблагополучних племінних і товарних господарствах. Імунітет формується через 2 тижні після застосування і триває 6 місяців.

Спосіб застосування та дози.

Окулярний метод – рекомендований для курчат у 4-тижневому віці. В залежності від епізоотичної ситуації імунізація даним методом може бути проведена в інші терміни, але не раніше 10-ти денного віку. Для окулярного методу імунізації використовують тільки флакони, що містять по 1000 доз вакцини і «Стерильний розчинник 28». При підготовці до застосування вакцини, дотримуючись умов асептики, флакон з вакциною заповнюють до половини обсягу розріджувачем, закривають гумовим корком і ретельно струшують до повного розчинення препарату. Вміст виливають у флакон з рештою розріджувача, закривають гумовим корком, струшують і замінюють орок на дозуючий аплікатор. За допомогою аплікатора по одній краплі (0,03 мл) препарату наносять на кон'юнктиву ока. Слід уникати розповсюдження вакцини за межі ока перед тим, як випустити курчат до привитого поголів'я.

Метод випоювання з питною водою – рекомендований для вакцинації курчат з 10-ти денного віку і старше. Ревакцинацію проводять в 16-20

тижнів. Для підготовки і застосування вакцини необхідно використовувати свіжу чисту, вільну від іонів хлору і заліза питну воду кімнатної температури. Робочий розчин вакцини готують в чистих ємкостях, які заповнюють водою в обсязі, що становить 2/3 від необхідного для вакцинації, і додають сухе молоко з розрахунку:

Кількість доз вакцини	Кількість сухого молока (г) для вакцинації курчат у віці, тижнів.		Об'єм води (л), необхідний для вакцинації курчат у віці, тижнів.	
	1,5-8	Старше 8	1,5-8	Старше 8
1 000	35,5-71	71-142	9,5-19	19-38
5 000	179-355	355-710	48-95	95-190

Сухе молоко необхідно ретельно розмішати до повного розчинення.

Далі флакони з вакциною заповнюють до половини обсягу чистою охолодженою нехлорованою водою, закривають гумовими корками і ретельно струшують. Після цього вміст флаконів переносять у ємність з водою і молоком, перемішують і доливають решту 1/3 об'єму води. Системи водозабезпечення перед імунізацією повинні бути ретельно промиті без застосування деззасобів і просушені. Перед початком вакцинації птицю витримують без води протягом двох годин. При дуже жаркій погоді час витримки курчат без води скорочують. Птахів вакцинують з розрахунку одна доза на голову. Повинен бути забезпечений одномоментний вільний доступ до вакцини не менше 2/3 поголів'я.

Метод крупнокрапельного розпилення (спрей-метод) – рекомендований для вакцинації курчат з 10-ти денного віку і старше. Ревакцинацію проводять в 16-20 тижнів. Флакони з вакциною заповнюють до половини обсягу холодною дистильованою водою, закривають гумовими пробками і ретельно струшують до повного розчинення препарату. Після цього 1000 доз вакцини розчиняють у 100 мл, а 5000 доз вакцини - у 500 мл холодної дистильованої води та добре перемішують. Підготовленим розчином вакцини можна прищепити птицю із розрахунку 100 мл розведеної вакцини на 1000 голів птиці. Вакцинацію проводять за допомогою спеціальних розпилювачів, що створюють монодисперсні частинки розміром 75-120 мікрон. У пташнику відключають вентиляцію, зменшують яскравість освітлення, що заспокоює птицю. Включають систему вентиляції і відновлюють рівень освітлення через 20 хв. після закінчення вакцинації.

Період очікування. М'ясо від прищепленої птиці реалізують не раніше, ніж через 21 день після вакцинації. При забої раніше зазначеного строку тушки відправляють на утилізацію.

Зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-7°С.

Термін придатності. 24 місяці.

Еритроцитарний антиген для діагностики інфекційного ларинготрахеїту птиці (ІЛТ).

ІЕКВМ НААН України.

Опис. Еритроцитарний антиген: *Нативний* – гомогенна суспензія темно-червоного або коричневого кольору. *Ліофілізований* – суха гомогенна аморфна маса темно-червоного або коричневого кольору.

Склад. Нативний еритроцитарний антиген являє собою суспензію, яка в процесі зберігання утворює 2 фракції: осад (еритроцити) і прозору надосадову рідину (фізіологічний гліцеринізований розчин), ліофілізований – аморфна гомогенна маса.

Застосування. Еритроцитарний діагностикум призначений для виявлення специфічних антитіл до вірусу інфекційного ларинготрахеїту в реакції непрямої гемаглютинації (РНГА).

Дозування. Для визначення рівня материнського імунітету до інфекційного ларинготрахеїту слід відбирати сироватки птахів не раніше 7-14 денного віку.

Методика постановки реакції непрямої гемаглютинації (РНГА) з еритроцитарним діагностикумом ІЕКВМ УААН. Реакцію ставлять мікро- або макрометодами.

Форма випуску. Випускається в нативному вигляді в 10% концентрації, розфасований відповідно по: 300 – 1200 доз; 400 – 1333 доз; 500 – 2000 доз; 1500 – 6000 доз для дослідження макро- та мікрометодом, а також в ліофілізованому вигляді по 400 – 1600 доз.

Зберігання. Зберігають у сухому і темному приміщенні при 2-8°С. Антиген в робочому стані зберігається не більше 48 годин.

11. 7. Респіраторний мікоплазмоз.

***Nobilis MG 6/85 (Нобіліс МГ 6/85)* – вакцина проти мікоплазмозу птиці, ліофілізована, жива.**

Intervet International B. V., Нідерланди.

Опис. Ліофілізат білого кольору.

Склад. Mycoplasma qallisepticum, штам Intervet 6/85.

Застосування. Вакцинація птиці проти мікоплазмозу.

Дозування. Вакцинацію проводять аерозольним методом із 6-ти тижневого віку. Вакцину розчиняють у чистій прохолодній воді, що не містить хлору, бажано дистильованій з розрахунку 1000 доз на 1000 мл води і розпилюють за допомогою аерозольного апарату (величина краплі повинна бути менша, ніж 20 мікрон). Імунітет настає на 14 добу і триває пожиттєво.

Протипоказання. Забороняється вакцинувати птицю за 4 тижні до і під час яйцекладки. Протягом 2-х тижнів після імунізації живими вакцинами проти хвороби Ньюкасла, інфекційного бронхіту, ларинготрахеїту вакцинувати птицю заборонено. За 5 діб перед або після вакцинації птиці заборонено вводити антибіотики (зокрема хлор тетрациклінового, окситетрациклінового ряду) та сульфаніламідні препарати.

Застереження. Вакцинувати лише клінічно здорову птицю. Під час вакцинації вентилятори необхідно вимкнути, Після аерозольної обробки птиці вентилятори негайно вмикають. Розчинену вакцину слід використати негайно. Забій птиці дозволяється на 21 добу після проведення вакцинації. Вакцинацію слід проводити у захисних окулярах і масці.
Форма випуску. Флакони по 500, 1000, 2000, 2500, 5000, 10000 доз.
Зберігання. У сухому темному приміщенні при 2-8°С.
Термін придатності.12 місяців.

TS-11 FROZEN (ТС-11) – вакцина жива культуральна проти мікоплазми галісептикум.

Merial, Франція.
Опис. Гомогенна рідина від світло-коричневого до коричневого кольору.
Склад. Mycoplasma gallisepticum, штам TS-11.
Застосування. Профілактичне щеплення курчат проти мікоплазмозу птиці.
Дозування. Вакцинують клінічно здорових курчат у 9-ти тижневому віці й старші. Вакцину використовують одноразово окулярним методом – закрапуванням 1 краплі в око, до повного розтікання по кон'юнктиві. Перед використанням вакцину розморозити в теплій воді при 30°С, ретельно струсити.
Застереження. Не вакцинувати за 21 добу до забою. Не застосовувати антибіотиків за 14 діб до вакцинації та 7 діб після. При порушенні цілості флакона, відсутності етикетки, зміні кольору вакцини, наявності в ній сторонніх домішок, цвілі – вакцину бракують. Забороняється застосовувати препарат після закінчення терміну придатності або за умови недотримання температурного режиму зберігання.
Форма випуску. Флакони по 30 мл – 1000 доз. Упаковка 10 флаконів.
Зберігання. В темному місці при мінус 40°С.
Термін придатності. 12 місяців.

Gallimune MG (Галімун МГ) – вакцина проти мікоплазмозу птиці, інактивована.

Merial, Франція.
Опис. Емульсія білого кольору на масляній основі.
Склад. Інактивований штам S6 Mycoplasma gallisepticum.
Застосування. Активна імунізація клінічно здорової птиці проти мікоплазми галісептикум.
Дозування Перед вакцинацією вакцину нагрівають до кімнатної температури й ретельно струшують. Вакцину вводять підшкірно у нижню ділянку шиї або внутрішньом'язово у грудний м'яз чи стегно, двічі, по 0,3 мл. Ремонтний молодняк курей м'ясного напрямку та несучок вакцинують перший раз у віці 8 тижнів, ревакцинують за 3-4 тижні перед початком несучості. Індиків вакцинують у віці 3-4 тижні, ревакцинують через 4 тижні. Імунітет настає через 14 діб після дворазової вакцинації.

Застереження. Забій вакцинованої птиці проводять через 21-42 дні після вакцинації. Продукти забою використовують без обмежень. М'ясо птиці, вимушено забитої раніше дозволеного терміну, може бути використано для годівлі хутрових звірів або виробництва м'ясо-кісткового борошна. При порушенні цілості флакона, відсутності етикетки, зміні кольору вакцини, наявності в ній сторонніх домішок, цвілі – вакцину бракують. Забороняється застосовувати препарат після закінчення терміну придатності або за умови недотримання температурного режиму зберігання. Залишки вакцини знезаражують кип'ятінням впродовж 15 хвилин. Не застосовувати шприци, що мають прокладки з натуральної гуми, так як можлива реакція з масляним ад'ювантом.
Форма випуску. Флакони 300 мл по 1000 доз.
Зберігання. У сухому темному приміщенні при 2-8°С.
Термін придатності. 24 місяці.

11.8. Синдром зниження несучості.

Nobilis EDS (Нобіліс СЗН) – вакцина проти синдрому зниження несучості, інактивована.

Intervet International B. V., Нідерланди.
Опис. Емульсія білого кольору на олійній основі.
Склад. Інактивований вірус синдрому зниження несучості, штам ВС 14.
Застосування. Активна імунізація птиці проти синдрому зниження несучості.
Дозування. Вакцину вводять в дозі 0,5 мл на одну голову підшкірно у нижню ділянку шиї або внутрішньом'язово у грудний м'яз або стегно.
Застереження. Вакцинують лише клінічно здорову птицю віком 16-20 тижнів, але не пізніше, ніж за 4 тижні до початку яйцекладки. При порушенні цілості флакона, відсутності етикетки, зміні кольору вакцини, наявності в ній сторонніх домішок, цвілі – вакцину бракують. Забороняється застосовувати препарат після закінчення терміну придатності або за умови недотримання температурного режиму зберігання. Не підлягає заморожуванню. Перед використанням флакон з вакциною добре струшують та підігрівають до кімнатної температури (15-20°С). У місці введення вакцини може утворитись припухлість, що зникає через декілька тижнів. Розкритий флакон використовувати впродовж 3-х годин.
Форма випуску. Флакони по 500 мл (1000 доз).
Зберігання. У темному приміщенні при 2-8°С.
Термін придатності. 30 місяців.

Poulvac i-EDS (Пулвак і-СЗН) – вакцина проти синдрому зниження несучості-76, емульгована, інактивована.

Fort Dodge Animal Healthy, США.
Опис. Масляна емульсія білого кольору.

Склад. Інактивований вірус синдрому зниження несучості 76 штам 127.
Застосування. Активна імунізація проти синдрому зниження несучості. Вакцину застосовують для імунізації клінічно здорового молодняку курей віком 15-18 тижнів. Рекомендовано проводити ревакцинацію щорічно. Перед застосуванням вакцину підігрівають до кімнатної температури (18-20°С) та ретельно струшують. Рекомендовано вакцинувати за допомогою автоматичного ін'єктора з дотриманням правил асептики.
Дозування. Вакцину вводять у дозі 0,5 мл підшкірно у задню поверхню шиї або внутрішньом'язово у грудний м'яз.
Застереження. Забороняється використовувати автоматичні ін'єктори та голки, якщо вони мають температуру понад 25°С або були стерилізовані хімічним способом. Вакцину необхідно використати протягом 2-х годин. Не вакцинувати за 21 день до забою. Уникати контакту дезінфектантів з обладнанням для вакцинації. Флакон при змішуванні вакцини з розчинником сильно не струшувати! Не поміщати провакцинованих курчат в зараженні приміщення. При порушенні цілості флакона, відсутності етикетки, зміні кольору вакцини, наявності в ній сторонніх домішок, цвілі – вакцину бракують.
Протипоказання. Не вакцинувати птицю з клінічними ознаками захворювання та в період несучості.
Форма випуску. Ампули по 1000 та 2000 доз. Упаковка – 10 ампул. Флакони з розчинником.
Зберігання. Вакцину зберігають в скрапленому азоті, розчинник – у сухому темному приміщенні при 2-8°С.
Термін придатності. Вакцини – 18 місяців, розчинника – 5 років.

Рідка інактивована вакцина проти синдрому зниження несучості-76.

ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок, Україна.
1. Загальні положення.
1.1. Вакцина проти синдрому зниження несучосгі-76 рідка інактивована – це однорідна суспензія білого кольору, яка не розшаровується при зберіганні і містить інактивований вірус СЗЯ-76.
1.2. Вакцина розфасована у флакони із скла, у кожному з яких міститься 200 або 450 мл, що відповідає 400 або 900 імунізуючим дозам. За одну імунізуючу і комерційну дозу вважають 0,5 мл вакцини, флакони з вакциною повинні бути щільно закриті гумовими пробками, закатані алюмінієвими ковпачками і етикетовані. На етикетці повинно бути зазначено: назва підприємства-виготовника і його товарний знак, назва препарату, об'єм його у флаконі в мл, кількість доз, номер серії, номер контролю, дата виготовлення, (місяць, рік), термін придатності, умови зберігання, позначення ТУ.
1.3. Не допускається до використання препарату, який має сторонні домішки, плісняву, тріщини флаконів, відсутність етикетки, а також не використаний у день відкриття флакона.

1.4. Термін придатності вакцини – 12 місяців з дня виготовлення, при умові її зберігання у сухому темному місці при температурі 2-8°С. Заморожування вакцини неприпустиме.

2. Порядок використання вакцини.

2.1.Вакцину використовують з профілактичною метою проти синдрому зниження несучості-76. Вакцинують всіх клінічно здорових птахів у віці 110-120 діб.

2.2. Вакцину вводять одноразово внутрішньом'язово в ділянку грудей або стегна в об'ємі 0,5 мл. Перед використанням флакони з вакциною ретельно струшують і підігрівають до 25-26°С на водяній бані.

2.3. Перед проведенням вакцинації шприци та голки стерилізують кип'ятінням, місце введення вакцини дезінфікують 73% спиртом або іншим дезінфікуючим розчином.

2.4. Вакцинована птиця через 14-21 добу набувають імунітет тривалістю до 12 місяців.

2.5. Напруженість імунітету контролюють через 21 добу після вакцинації в РЗГА. Для цього досліджують сироватки від 30 щеплених птахів із одного приміщення (залу). Реакцію затримки гемаглютинації здійснюють згідно з «Методичними вказівками по здійсненню реакції затримки гемаглютинації на СЗЯ-76». Вакцинація вважається успішною, якщо не менше 80% досліджених проб сироваток крові мають титр антигемаглютининів до вірусу СЗЯ-76 1:32 та вище. Якщо результати незадовільні, то проводять ревакцинацію птиці з наступним серологічним контролем.

Емульсин-вакцина проти синдрому зниження несучості-76 (СЗН-76), рідка, інактивована.

Інститут птахівництва НААН України.

Опис. Суспензія білого кольору.

Склад. Вірус синдрому зниження несучості-76, штам 76.

Застосування. Вакцинація птиці з профілактичною метою проти синдрому зниження несучості.

Дозування. Одноразово 0,5 мл внутрішньом'язово у грудний м'яз або у стегно птиці віком 110-120 днів. Імунітет настає на 14-21 добу і триває до 1 року.

Застереження. Вакцинувати лише клінічно здорову птицю. Яйця від вакцинованої птиці використовувати без обмежень. Перед використанням флакон з вакциною ретельно струшують і підігрівають до 25-28°С на водяній бані.

Форма випуску. Флакони по 200 мл (400 доз) і 450 мл (900 доз).

Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.

Термін придатності. 12 місяців.

11.9. Вірусний гепатит каченят.

Вакцина проти вірусного гепатиту каченят із штаму «К-УНДІП», рідка.
Херсонська державна біофабрика, Україна.
1. Загальні положення.
1.1.Вакцина проти вірусного гепатиту каченят із штаму «К-УНДІП» рідка являє собою рожеву або жовтувату рідину з невеликим осадом на дні, який при струшуванні легко розбивається в рівномірну завись.
1.2.Вакцину випускають в герметично закритих флаконах, ємністю 100 або 200 $см^3$, які вмішують 100 або 200 комерційних імунізуючих доз для дорослих качок. За одну імунізуючу дозу приймають 1 мл вакцини.
1.3. На кожному флаконі з вакциною повинна бути етикетка, на якій вказують: назву і товарний знак підприємства-виготовлювача, назву біопрепарату, номери серії й контролю, дату виготовлення й термін придатності, кількість комерційних доз, титр вакцини, умови зберігання й позначення ТУ. Флакони з вакциною пакують в ящики. В кожному ящику повинна бути настанова по застосуванню препарату.
1.4. Термін придатності вакцини – 6 місяців з дня виготовлення при умові зберігання в сухому місці при температурі 2-8°С.
1.5. Флакони з вакциною без етикеток, з порушеною упаковкою, з тріщинами, зміненого кольору й консистенції, а також не використані в день відкупорення – бракують і знешкоджують кип'ятінням протягом 30 хв.
1.6. Розчинником для вакцини служить стерильний фізіологічний розчин або дистильована вода.
1.7.Вакцина нешкідлива для каченят і дорослих качок, лікувальних властивостей не має.
2. Порядок застосування.
2.1. Вакцину застосовують з профілактичною метою в неблагополучних і загрозливих щодо вірусного гепатиту каченят господарствах для імунізації клінічно здорової птиці.
2.2. В залежності від епізоотичної ситуації по захворюванню вірусним гепатитом каченят вакцинацію проводять в такому порядку:

- при виникненні вірусного гепатиту вперше в господарстві вакцинують добових каченят, ремонтний молодняк, починаючи з 60-ти добового віку, й батьківське стадо;
- добових каченят щеплять вакциною, що розведена стерильним фізіологічним розчином або дистильованою водою в співвідношенні 1:100, одноразовою дозою в об'ємі 0,2 мл внутрішньом'язово (в стегно);
- ремонтний молодняк качок у віці 60-130 діб щеплять внутрішньом'язово (в стегно або грудні м'язи) нативною вакциною в об'ємі 1 мл. Повторно цю птицю імунізують за місяць до початку яйцекладки в об'ємі 2 мл.
- ремонтний молодняк качок старше 130 діб і батьківське стадо, яке знаходиться в стадії яйцекладки, імунізують два рази нативною вакциною по 2 мл на голову з інтервалом 15 діб. В неблагополучних і загрозливих щодо вірусного гепатиту качок господарствах ремонтний молодняк імунізують

внутрішньом'язово двічі нерозведеною вакциною: перше щеплення проводять в 60-70 добовому віці в об'ємі 1 $см^3$, повторне – за 1 місяць до початку яйцекладки в об'ємі 1$см^3$, ревакцинацію проводять один раз через 5 місяців в дозі 1 мл. Вакцину вводять в стегно або в грудний м'яз. В неблагополучних і загрозливих господарствах в добовому віці щеплять тільки каченят, які одержані від нещеплених качок. В цьому випадку щеплення добових каченят проводять за п.2.2.

2.3.Каченят, які одержані від щеплених качок, не вакцинують.

2.4.При внутрішньом'язовому введенні вакцини птицю добре фіксують. Місце ін'єкції обробляють дезінфікуючим розчином. Шприц і голки перед щепленням стерилізують і періодично міняють.

2.5. Імунітет у щеплених каченят настає через 72 години після вакцинації й зберігається 30-40 діб. В дорослих качок імунітет настає через 30 діб і зберігається 5 місяців.

2.6. Збирання яєць для інкубації від щеплених качок, а також батьківського стада, щепленого в період гострого спалаху хвороби, проводиться не раніше ніж через 30 діб після повторної вакцинації.

2.7. Одночасно з проведенням вакцинації птиці обов'язковим є виконання комплексу ветеринарно-санітарних заходів, що передбачені інструкцією по боротьбі з вірусним гепатитом каченят.

Перед вакцинацією й в період формування імунітету птиця повинна бути забезпечена повноцінними кормами й утримуватись в добрих гігієнічних умовах.

2.8. Дані про проведення вакцинації вносяться в журнал реєстрації профілактичних щеплень птиці.

Вакцина проти вірусного гепатиту каченят
із штаму «З-М», рідка.

Херсонська державна біофабрика, Україна.

1. Нативна вакцина являє собою екстра ембріональну рідину качиного зародка, що інфікований атенуйованим штамом З-М вірусу гепатиту каченят. За зовнішнім виглядом вакцина являє собою жовтуватого або рожевого кольору рідину. При зберіганні на дні флакона утворюється осад, що легко розбивається при струшуванні.

2. Вакцина випускається у флаконах, ємністю 50-100 мл. Флакони з вакциною повинні бути добре закриті пробками, обкатані металевими ковпачками. На кожному флаконі повинна бути етикетка з назвою біопрепарату, підприємства-виготовлювача, номера серії, номера контролю, терміну придатності, кількості вакцини, дози, дати виготовлення й умов зберігання.

3. Термін зберігання вакцини – 6 місяців при зберіганні її в темному місці при температурі 2-8°С. Флакони з порушеною цілістю, зміною кольору вакцини, консистенції, а також відкриті і не використані в день імунізації, бракуються й знешкоджуються кип'ятінням протягом 30 хвилин.

4. Вакцину застосовують в неблагополучних по вірусному гепатиту каченят господарствах, при цьому щеплять тільки клінічно здорову птицю.
5. Нативну вакцину застосовують для імунізації каченят і ремонтного стада качок.
6. Для щеплення каченят вакцину розводять у стерильному фізіологічному розчині в співвідношенні 1:10. Розведену вакцину застосовують каченятам 1-2 добового віку в м'язи стегна в дозі 0,2 мл одноразово. Імунітет у щеплених каченят настає через 72 год. після вакцинації і продовжується протягом всього сприятливого періоду (30-40 діб).
7. Ремонтним качкам нерозведену (нативну) вакцину застосовують в ділянці стегна або грудного м'яза дворазово: перший раз у віці 75-90 діб в дозі 1 мл і другий раз – у віці 135-140 діб в дозі 2 мл. Каченята, що виведені з яєць щеплених качок, вакцинації не підлягають, так як мають стійку до вірусного гепатиту несприйнятливість протягом 7 місяців.
8. На проведення щеплень кожної партії птиці складають акт.

Вірус-вакцина проти вірусного гепатиту каченят із штаму «К-ІП», жива рідка.

Інститут птахівництва, Україна.

1. Загальні положення.

1.1. Жива рідка вірус-вакцина проти вірусного гепатиту каченят із штаму «К-ІП» за зовнішнім виглядом – це рожева або жовтувата рідина з невеликим осадом на дні, який легко розбивається при струшуванні у рівномірну суспензію.
1.2. Вакцину випускають у герметично закритих флаконах місткістю 100 або 200 мл, які містять 100 або 200 комерційних імунізуючих доз для дорослих качок. Однією комерційною дозою вважають 1 мл вакцини.
1.3. На кожному флаконі з вакциною повинна бути етикетка, на якій зазначають назву і товарний знак підприємства-виробника, назву біопрепарату, номери серії і держконтролю, дату виготовлення та термін придатності препарату, кількість комерційних доз, титр вакцини, умови зберігання і позначення ТУ. Флакони з вакциною упаковані в ящики. У кожному ящику повинна бути настанова щодо застосування біопрепарату.
1.4. Термін придатності вакцини – 6 місяців із дня виготовлення за умови зберігання в сухому темному місці при 2-8°С.
1.5. Флакони з вакциною без етикеток, із порушеною упаковкою, які мають тріщини, змінений колір і консистенцію, а також невикористані в день відкриття вибраковують та знезаражують шляхом кип'ятіння протягом 30 хвилин.
1.6. Розчинником для вакцин є стерильний фізіологічний розчин або дистильована вода.
1.7. Жива вірус-вакцина із штаму «К-ІП» нешкідлива для каченят і дорослих качок, не має лікувальних властивостей.

2. Порядок використання вакцини.

2.1. Вакцину використовують з профілактичною метою у неблагополучних та загрозливих господарствах щодо вірусного гепатиту каченят для імунізації клінічно здорової птиці.

2.2. У залежності від епізоотичної ситуації по захворюванню птиці вірусним гепатитом вакцинацію здійснюють у такому порядку.

2.3. При виникненні вірусного гепатиту вперше у господарстві вакцинують добових каченят, ремонтний молодняк, починаючи з 60 добового віку, та батьківське стадо.

2.3.1. Добових каченят щеплять вакциною, розведеною стерильним фізіологічним розчином або дистильованою водою у співвідношенні 1:100. Вакцину вводять одноразово в об'ємі 0,2 мл у м'яз стегна. Каченят імунізують одразу після виводу у приміщенні інкубаторію.

2.3.2. Ремонтний молодняк качок у віці 60-130 діб щеплять внутрішньом'язово (в грудний або стегновий м'яз) нативною вакциною в об'ємі 1 мл. Повторно цих птахів імунізують за місяць до початку яйцекладки в об'ємі 2 мл. Ремонтний молодняк качок старше 130 діб та батьківське стадо, яке перебуває у стадії яйцекладки, імунізують двічі нативною вакциною по 2 мл на голову з інтервалом 30 діб.

2.3.3. У неблагополучних та загрозливих господарствах щодо вірусного гепатиту каченят ремонтний молодняк і дорослих качок щеплять внутрішньом'язово. Ремонтних качок імунізують дворазово нерозведеною вакциною: 1 раз – у віці 60-70 діб об'ємі 1 мл, повторно – за 1 місяць до початку яйцекладки в об'ємі 2 мл. Вакцину вводять в область стегна або грудний м'яз.

2.3.4. У неблагополучних та загрозливих господарствах в добовому віці прищеплюють лише каченят, одержаних від качок, нещеплених проти вірусного гепатиту. У цьому випадку щеплення добових каченят здійснюють у відповідності до п. 2.3.1.

2.4. Каченят, одержаних від щеплених качок, не вакцинують.

2.5. При внутрішньом'язовому введенні вакцини птахів добре фіксують. Місце ін'єкції обробляють дезінфікуючим розчином. Шприци та голки перед цим стерилізують кип'ятінням. Голки після кожної ін'єкції протирають 70° спиртом та періодично змінюють.

2.6. Імунітет у щеплених каченят настає через 72 години після вакцинації і зберігається протягом 30-40 діб, тобто впродовж всього сприйнятливого до захворювання віку. У дорослих качок імунітет настає через 30 діб і зберігається протягом 5 місяців.

11.10. Інфекційний бронхіт.

Nobiiis IB MA5 (Нобіліс ІБ МА5) – вакцина проти інфекційного бронхіту птиці, ліофілізована, жива.

Intervet International B. V., Нідерланди.

Опис. Ліофілізат білого кольору.

Склад. Живий вірус інфекційного бронхіту птиці штам МА 5 (штам Массачусетс), стабілізуючі речовини, гентаміцину сульфат.

Застосування. Імунізація птиці проти інфекційного бронхіту птиці (тип Массачусетс або споріднені типи).

Дозування. Оптимальний час та метод для вакцинації у великій мірі залежать від ситуації, що склалася у даному господарстві, тому необхідно дотримуватися рекомендацій лікаря ветеринарної медицини. Вакцина безпечна для використання починаючи з одноденного віку. Бройлерів, несучок, племінну птицю вакцинують у 1 добовому віці методом спрею, інтраназальним / інтраокулярним методом.

Метод спрею. Флакони з вакциною відкривають під водою. Вакцину розчиняють у питній воді, що не містить заліза й хлору, з розрахунку:

- для одноденних курчат – 1000 доз на 0,25 л води;
- для старших – 1000 доз на 1 л води.

Вакцинують методом крупнодисперсного розпилення (методом спрею). Апарат для розпилення повинен бути очищений від осаду, іржі, залишків дезінфектанту. Вакцина застосовується на визначену кількість птиці з відстані 30-40 см., бажано на птицю, яка сидить.

Інтраназальний/інтраокулярний метод Вакцину розчиняють розчинником Diluent Oculo Nazal (30 мл на 1000 доз), що додається та вводять стандартною піпеткою-дозатором одну краплю у одну ніздрю або око.

Метод випоювання. Флакони з вакциною відкривати під водою. Вакцинацію проводити рано вранці, так як це основний період випоювання. Залежно від погодних умов можливе відлучення птиці від води перед вакцинацією. 1000 доз вакцини розчиняють у стількох літрах води, скільки діб курчатам, але не більше, ніж у 40 л. Для стабілізації вакцини додають 0,2% сухого молока. Потрібно забезпечити значну кількість контейнерів з водою для забезпечення достатньої площі випоювання. При вакцинації великої кількості птиці рекомендують розчиняти тільки частину вакцини. Ревакцинацію проводять у віці 6 тижнів. За 3-4 тижні до початку несучості проводять щеплення інактивованою вакциною.

Застереження. Щепити лише клінічно здорову птицю. Розкритий флакон використовують протягом 2 годин. Залишки вакцини знищують кип'ятінням.

Форма випуску. Флакони по 1000, 2500, 5000 та 10 000 доз.

Зберігання. При 2-8°С у темному місці.

Термін придатності. 2 роки.

Nobilis Ma5 + Clone 30 (Нобіліс Ma5 + Клон 30) – вакцина проти інфекційного бронхіту і ньюкаслської хвороби птиці, ліофілізована, жива.

Intervet International B. V., Нідерланди.

Опис. Вакцина – ліофілізат блідо-рожевого кольору. Розчинник – рідина синього кольору.

Склад. Вірус інфекційного бронхіту, штам Ma5, вірус хвороби Ньюкасла, штам Clone 30.

Застосування. Активна імунізація курчат з 1 добового віку проти інфекційного бронхіту (тип Массачусетс) та його серологічно споріднених типів, а також хвороби Ньюкасла.

Дозування:

Аерозольний метод. Перед використанням вакцину слід розчинити у кип'яченій воді. Для цього флакони з вакциною необхідно відкрити, зануривши їх повністю у воду. Для однодобових курчат 1000 доз вакцини розчинити у 0,25 л води, для старших – у 1 л води і розпилювати рівномірно грубо-крапельним методом розпилення над птицею на відстані 30-40 см.

Інтраназальний/інтраокулярний метод. 1000 доз вакцини розчинити у 30 мл розчинника, шо додається і за допомогою стандартної піпетки закрапувати по одній краплі у ніс або в око з відстані декількох сантиметрів.

Метод випоювання. Перед використанням вакцину розчинити у кип'яченій воді Для цього флакон з вакциною необхідно відкрити, зануривши його повністю у воду. 1000 доз вакцини розчинити у стількох літрах води, скільки днів курчатам, але не більше, ніж у 40 л. Для кращого зберігання вірусу, рекомендується вакцину розчинити у рівних пропорціях води і молока. Важливою умовою є те, щоб уся птиця мала доступ до води. Вакцину рекомендується задавати зранку. Імунітет настає на 10-14 день. Ревакцинувати у 6-8-и тижневому віці вакциною *Nobilis Ma5 + Clone 30.*

Схема вакцинації. Наведена в таблиці.

Таблиця

Тип птиці	Вік	Вакцина	Методи
Бройлери	1 доба	Nobilis Ma5 + CIone 30	аерозольний, інтраназальний/ інтраокулярний
Бройлери	4 тижні	Nobilis Clone 30	аерозольний, інтраназальний/ інтраокулярний, випоювання
Несучки (племінне стадо)	1 доба	Nobilis Ma5 + Clone 30	аерозольний, інтраназальний/ інтраокулярний
Несучки (племінне стадо)	4 тижні	Nobilis Clone 30	аерозольний, інтраназальний/ інтраокулярний, випоювання
Несучки (племінне стадо)	8 тижнів	NobiSis Ma5 + Clone 30	аерозольний, інтраназальний/ інтраокулярний, випоювання

Застереження. У випадку вимушеної вакцинації під час періоду яйценосності, можливе зниження продуктивності. Розчинену вакцину слід використати протягом 2 год/ У аерозольному апараті не повинно бути осаду солей, корозії, а також дезінфікуючих речовин (його бажано використовувати тільки для вакцинації). Поїлки повинні бути без детергентів та дезінфікуючих речовин.

Форма випуску. Флакони по 1000, 2500 доз з розчинником (30 і 75 мл).

Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.

Термін придатності. 18 місяців.

Nobilis IB 4-91 (Нобіліс ІБ 4-91) – вакцина проти інфекційного бронхіту птиці, ліофілізована, жива.

Intervet International B. V. Нідерланди.

Опис. Вакцина – ліофілізат блідо-рожевого кольору. Розчинник – рідина синього кольору.

Склад. Вірус інфекційного бронхіту, серотип 4-91.

Застосування. Імунізація птиці проти інфекційного бронхіту, викликаного серотипом 4-91 або серологічно спорідненими типами.

Дозування. Схема вакцинації приводиться в таблиці.

Таблиця

Тип птиці	Вік	Вакцина	Методи введення
Бройлери	1 доба	Нобіліс ІБ Н120або Нобіліс ІБ Ма5	аерозольний, інтраокулярний/ інтраназальний
	14 діб	Нобіліс ІБ 4/91	
Несучки (племінне поголів'я)	1 доба	Нобіліс 1 Б Н120або Нобіліс ІБ Ма5	
	14 діб	Нобіліс ІБ 4/91	
	8 тижнів	НобілісІБН120 або Нобіліс ІБ Ма5	
	10 тижнів	Нобіліс ІБ 4/91	

Аерозольний метод. Флакони з вакциною розкрити, занурivши у воду і розчинити вакцину у дистильованій чи прохолодній чистій воді з розрахунку 1000 доз у 250-400 мл води. Розприскувати вакцину грубодисперсним спреєм з відстані 30-40 см від птиці при слабкому освітленні.

Інтраокулярний/інтраназальний метод. Вакцину розчинити за допомогою спеціального розчинника Ділуент Окуло Назал (36 мл на 1000 та 90 мл на 2500 доз) та закрапувати по одній краплі у ніздрю чи на кон’юнктиву під нижню повіку птиці. Імунітет настає на 14 добу і триває 6 тижнів.

Застереження. Вакцинувати лише клінічно здорову птицю. Розчинену вакцину використати протягом 2-х годин. Невикористану вакцину знешкодити кип'ятінням. Вода і поїлки повинні бути чистими і не містити залишків дезінфектантів. За 2-4 години перед вакцинацією припинити подачу питної води. Слідкувати, щоб птиця мала їжу, інакше вона не питиме. Протягом кількох днів після вакцинації у птиці можуть спостерігатись деякі

симптоми респіраторних захворювань, що зникають протягом кількох тижнів.
Форма випуску. Флакони по 1000 або 2500 доз.
Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.
Термін придатності. 24 місяці.

Nobilis IB H 120 (Нобіліс ІБ Н 120) – вакцина проти інфекційного бронхіту птиці, ліофілізована, жива.

Intervet International B. V, Нідерланди.
Опис. Вакцина – ліофілізат блідо-рожевого кольору. Розчинник – рідина синього кольору.
Склад. Вірус інфекційного бронхіту, тип Массачусетс, штам Н 120.
Застосування. Вакцинація бройлерів, молодняка несучок племінної птиці проти інфекційного бронхіту.
Дозування. Курчат з 1-5 добового віку вакцинувати випоюванням, аерозольним чи інтраокулярним/інтраназальним методами.
Метод випоювання. 1000 доз вакцини розчинити у воді, занурivши флакон у воду, але не більше, ніж у 20 л для молодняку і у 30 л для дорослої птиці (залежно від температури повітря). Для нейтралізації хлору та інших хімічних речовин необхідно розчинити у 1 л питної води 20 мл знежиреного або 2 г сухого молока і через 15-20 хвилин розчинити вакцину.
Аерозольний метод. Флакони з вакциною розкрити, занурivши у воду і розчинити вакцину у дистильованій чи прохолодній чистій воді з розрахунку 1000 доз у 250—400 мл води. Розприскувати вакцину грубодисперсним спреєм з відстані 30-40 см від птиці при темному освітленні.
Окулярний/інтраназальний метод. Вакцину розчинити за допомогою спеціального розчинника Ділуент Олкуло Назал (36 мл на 1000 доз, 90 мл на 2500 доз) і закрапувати по одній краплі у ніздрю чи на кон'юнктиву під нижнє повіко птиці.
Імунітет настає на 7 добу і триває при вакцинації у віці 1-5 діб – 3 тижні, при вакцинації у 3 тижні – 13 тижнів.
Застереження. Вакцинувати лише клінічно здорову птицю. Розчинену вакцину використати протягом 2 год. Невикористану вакцину знешкодити кип'ятінням. Вода і поїлки повинні бути чистими і не містити залишків дезінфектантів. За 2 год. перед вакцинацією припинити подачу питної води. Слідкувати, щоб птиця мала їжу, інакше вона не питиме. Через 4-7 діб після вакцинації у птиці можуть спостерігатись легкі симптоми респіраторних захворювань, які зникають через 2 тижні. Ревакцинація не дає реакції. Вимушена вакцинація не імунізованих курей може спричинити зниження яйценосності, що швидко відновлюється.
Форма випуску. Флакони по 1000 або 2500 доз.
Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.
Термін придатності. 24 місяці.

***Bioral H120 (Біорал Н 120)* – вакцина проти інфекційного бронхіту птиці (штам Н 120), ліофілізована, жива.**

Merial, Франція.

Опис. Ліофілізат світло-бежевого кольору.

Склад. Вірус інфекційного бронхіту, штам Н 120, ліофілізоване середовище.

Застосування. Вакцинація птиці проти інфекційного бронхіту.

Дозування. Безпосередньо перед застосуванням вакцину розчинити в дистильованій або кип'яченій воді.

Індивідуальна вакцинація:

Інтраокулярний метод. (Розрахунок на 1 000 доз) Вакцину розчиняють (1мл) в 40-60 мл дистильованої або кип'яченої води (1 крапля містить 1 дозу, 1 мл містить 20 крапель). Піпеткою вводять 1 краплю розчину вакцини в одне око кожній птиці. Зачекати, поки крапля поширюється по кон'юнктиві.

Інтраназальний метод. (Розрахунок на 1 000 доз). 1 мл вакцини розчиняють у 250 мл дистильованої або кип'яченої води. Занурюють дзьоб птиці у розчин вакцини таким чином, щоб препарат потрапив у носові протоки.

Групова вакцинація:

Аерозольний метод (метод спрею). Починаючи з 1 добового віку (розрахунок на 1000 доз) 1 мл вакцини розчиняють у 250 мл дистильованої або кип'яченої води. Розпилюють розчин вакцини над скупченням птиці за допомогою аерозольних пристроїв, що створюють мікрокраплі розміром 30-100 мікрон.

Метод випоювання. Починаючи з 5 добового віку, (розрахунок на 1 000 доз). Кількість доз повинна відповідати кількості голів птиці. 1 мл вакцини розчиняють у 5-10 л дистильованої або кип'яченої води. Цей об'єм розчину вакцини достатній для птиці, але залежить від віку птиці. Перед випоюванням вакцинним розчином, птицю відлучають від води на 2 години.

Режим вакцинації:

Бройлери: перша вакцинація з 1 добового віку, ревакцинація через 3 тижні (для птиці, яка іде на забій і племінної після 50 добового віку).

Курчата: перша вакцинація з 1 добового віку. Перша ревакцинація через 4 тижні. Друга – у 10 тижневому віці. Не вакцинувати курей у період несучості.

Застереження. Вакцинувати лише клінічно здорову птицю. Дотримуватись асептичних умов. Використовувати для приготування розчину лише стерильні матеріали та інструменти. Порожні флакони та залишки вакцини знищують.

Форма випуску. Флакони по 1000, 5000, 15000 доз.

Зберігання. При 2-8°С у темному місці.

Термін придатності. 36 місяців.

***Gallivac IB88 (Галівак ІБ88)* – вакцина проти інфекційного бронхіту курей, викликаного коронавірусом штаму CR1 88121, ліофілізована, жива.**

Merial, Франція.

Опис. Ліофілізат – таблетка бежевого кольору.

Склад. Атенуйований вірус інфекційного бронхіту, штам CR 88121.

Застосування. Активна імунізація клінічно здорових курчат проти інфекційного бронхіту.

Дозування. Відновлення вакцини: внести 3-5 мл демінералізованої або дистильованої води в флакон з вакциною, двічі промити флакон.

Респіраторний метод застосування. Розвести розчин відновленої вакцини в чистій питній воді, вільній від антисептиків та дезінфектантів з використанням чистого обладнання; використовують крупно-розпилювальний метод, що здатний виробляти мікро-краплі. Кожна птиця повинна отримати повну дозу. Перед розпиленням препарату вимкнути вентиляцію і не вмикати під час розпилення на декілька хвилин після цього.

Окулярний метод. Розбавити розчин відновленої вакцини в 30 мл мінералізованої води або окулярного розчинника; внести краплю в око кожній птиці, чекати до повного розтікання.

Схема вакцинації:

- бройлери – 1 доза у віці 10-15 діб;
- молодки – 1 доза в віці 10-15 діб для попередження респіраторного синдрому.

Застереження. При порушенні цілості флакона, відсутності етикетки, зміні кольору вакцини, наявності в ній сторонніх домішок, цвілі – вакцину бракують. Забороняється застосовувати препарат після закінчення терміну придатності або за умови недотримання температурного режиму зберігання. Вакцинують лише здорову птицю. Використані контейнери знищують.

Форма випуску. Флакони по 1000 доз. Упаковка – 10 флаконів.

Зберігання. У сухому темному приміщенні при 2-8°С.

Термін придатності. 16 місяців.

***CEVAC® BRON 120 L (СЕВАК® БРОН 120 Л)* – вакцина проти інфекційного бронхіту птиці, ліофілізована, жива.**

СЕВА Санте Анімаль, Франція.

Опис. Ліофілізат блакитного кольору

Склад. Атенуйований вірус інфекційного бронхіту, штам *Massachusetts H-120*.

Застосування. Активна імунізація клінічно здорової птиці будь якого віку проти інфекційного бронхіту. Вакцину можна застосовувати бройлерам, курам-несучкам та в батьківських стадах окулярно, спрей-методом або з питною водою.

Перше щеплення слід провести окулярно або спрей-методом в 1-4-добовому віці. Повторне щеплення через 3-4 тижні після першого, спрей-методом або з питною водою. Молодок ревакцинують у віці 10-12 тижнів.

Дозування:

Окулярний метод. Вакцину розводять із розрахунку 1000 доз на 30 мл розчинника, що додається до вакцини. Кожній птиці вводиться 1 крапля (0,03 мл) розведеної вакцини за допомогою спеціального пластикового наконечника, що входить в склад комплекту розчинника.

Спрей-метод. Використовувати спреєри, що здатні формувати краплини розміром біля 100 мкм. Вакцину розводять в стерильній дистильованій воді із розрахунку: 30 мл води на 1000 доз. В залежності від погодно-кліматичних умов об'єм води, що вноситься в форсунку, може змінюватись від 0,2-0,3 л до 0,5-1,0 л на 1000 курчат денного віку. Перед щепленням слід згрупувати курчат в коробках або на підлозі, вимкнути яскраве світло та вентилятори. Оприскування провести двічі при тьмяному освітленні та висоті 20-30 см над курчатами. Ввімкнути світло та вентилятори можна не раніше, ніж через 15 хв. після щеплення.

Метод випоювання. На 1 л чистої холодної не хлорованої води додають 2,5 г знежиреного сухого молока, або 15 мг тіосульфата натрію, або препарат Cevamune. Перед застосуванням вакцини необхідно витримати птицю без напування щонайменше 1,5-2 год. Вакцину розводять, враховуючи вік птиці. Розведену вакцину птиця має випити за 2 год.

Застереження. При застосуванні вакцини методом випоювання не додавати дезінфектанти до питної води протягом 48 годин до та 24 год. після щеплення. Флакони з вакциною слід відкупорювати під водою, що підготовлена для розведення та залишити на 10 хвилин. Розчинення супроводжується появою блакитного забарвлення. Розведення та застосування вакцини слід здійснювати використовуючи допоміжні засоби, що виготовлені з пластику. Розводити вакцину в об'ємі, що буде використаний негайно. Птиця, що утримується в одному приміщенні повинна бути щеплена одночасно в найпрохолодніший період доби. Не торкатися ока наконечником піпетки при окулярному щепленні. У деяких особин через 4-6 діб після щеплення можуть виникати легкі катаральні респіраторні симптоми, що зникають за декілька днів. Залишки препарату та використані флакони знезаражують. М'ясо і яйця від вакцинованої птиці використовують без обмежень.

Форма випуску. Вакцина розфасована в скляні флакони об'ємом 3, 8 або 10 мл по 500, 1000, 2000, 2500 або 5000 доз.

Зберігання. При 2-8°С в сухому темному місці.

Термін придатності. 24 місяці.

***Poulvac IB Primer (Пулвак ІБ Прімер)* – вакцина проти інфекційного бронхіту птиці, жива ліофілізована.**

Fort Dodge Animal Health, США.

Опис. Ліофілізат бежевого кольору.

Склад. Живі штами вірусів інфекційного бронхіту, штам Н120; інфекційного бронхіту, штам Д247.

Застосування. Вакцинація птиці проти інфекційного бронхіту.

Дозування:
Метод випоювання. 1000 доз вакцини розчинити в питній воді з розрахунку:
курчатам у віці до 14 діб ..... 15 л
курчатам у віці до 21 доби ..... 20 л
курчатам у віці до 28 діб .....30 л
курчатам після 42 діб.....40 л

Для стабілізації вакцини попередньо розчинити 2 г сухого молока на 1 л питної води і випоювати курчатам з однодобового віку. За 4 год. до вакцинації птиці не давати питної води.

Інтраокулярний/інтраназальний метод. 1000 доз вакцини розчинити у 0,17-0,25 л питної води та закрапувати по одній краплі в одне око.

Аерозольний метод. 1000 доз вакцини розчинити у 150-500 мл дистильованої води. Використовувати розпилювач із розмірами крапель діаметром 0,12-0,15 мм. Відстань від основи розпилювача до птиці повинна бути приблизно 50 см. Імунітет настає на 7-10 добу.

Застереження. Можлива незначна реакція на вакцинацію, яка проявляється у легкій формі респіраторних симптомів. Розкритий флакон з вакциною використати протягом 4-х годин. При аерозольній вакцинації дотримуватись правил особистої безпеки. Залишки вакцини знищувати кип'ятінням. Протягом перших 6 тижнів життя не проявляється взаємодія з іншими вакцинами.

Форма випуску. Флакони по 1000, 2500 і 5000 доз.

Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.

Термін придатності. 36 місяців.

БРОНХОВАК-Н52 – вакцина проти інфекційного бронхіту курей, ліофілізована, жива.

НВП «Укрвак», ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок, Україна.

Опис. Ліофілізат світло-коричневого кольору.

Склад. Вірус інфекційного бронхіту, штам Н52

Застосування. Ревакцинація птиці проти інфекційного бронхіту птиці, яка була імунізована Бронховак НІ20, в неблагополучних і загрозливих господарствах.

Дозування:

Метод випоювання. Вакцину розчинити у кип'яченій охолодженій до кімнатної температури воді з додаванням 1% сухого молока та випоювати із розрахунку: птиці віком до 15 діб – по 5 мл на голову, по 10 мл – до 45 добового віку, а старшим – по 15 мл, але не більше як у 40 мл. Кількість доз повинна відповідати кількості голів птиці, яка підлягає вакцинації.

Аерозольний метод. 1000 доз розчинити в 1 л дистильованої або кип'яченої охолодженої до кімнатної температури воді. Аерозольну вакцинацію проводити генераторами аерозолей при затемненому освітленні. Режим роботи і розміщення генераторів визначається згідно з інструкцією по їх експлуатації.

Інтраназальний/окулярний метод. Вакцину розчинити фізіологічним розчином із розрахунку 0,1 мл (2 краплі) на одну дозу препарату та закапати в одну ніздрю або одне око птиці. При інтраназальному методі необхідно переконатися, що птиця вдихнула краплі. Конкретний термін першої імунізації визначити за рівнем пасивних антитіл в імунологічних реакціях. Вакцинувати птицю будь-якого віку два рази з інтервалом 10-14 діб. Імунітет у птиці настає на 21 добу після другої вакцинації і зберігається протягом 4 місяців.

Застереження. Вакцинувати тільки клінічно здорову птицю. Напувалки, в які наливають розчинену вакцину, перед вакцинацією вимити без використання дезінфікуючих засобів. Подачу питної води та корму для птиці яєчних кросів припинити за 4-8 год., а м'ясних кросів – за 2-3 год. до вакцинації. Через 2 год. після вакцинації дозволяється давати корм та воду. Вакцину розчинити безпосередньо перед використанням. Розчинену вакцину використати протягом 2 год. та оберігати від прямого сонячного проміння. На 3-4 день після вакцинації у 5-10% вакцинованих курчат може спостерігатися реакція з ознаками пригнічення, слабо вираженого риніту та кон'юнктивіту. Використані флакони та залишки вакцини обробити дезінфектантом або знешкодити кип'ятінням протягом 15 хв.

Форма випуску. Флакони (ампули) по 1-12 мл.

Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.

Термін придатності. 12 місяців.

Nobilis IB Multi+G+ND (Нобіліс ІБ Мульті+Г+НХ) – вакцина проти інфекційного бронхіту, хвороби Гамборо та ньюкаслської хвороби птиці, інактивована.

Intervet International B. V., Нідерланди.

Опис. Емульсія білого кольору.

Склад. Інактивовані віруси інфекційного бронхіту, штам М 41, інфекційного бронхіту, штам D 274, інфекційної бурсальної хвороби, штам D 78, хвороби Ньюкасла, штам ND *Clone 30.*

Застосування. Ревакцинація птиці проти інфекційного бронхіту (штам Массачусетс та D 207/274), інфекційної бурсальної хвороби (хвороби Гамборо) та ньюкаслської хвороби.

Дозування. Вакцину вводять по 0,5 мл у нижню частину шиї або внутрішньом'язово у стегно, у віці 16-20 тижнів, але не пізніше, ніж за 4 тижні до початку періоду несучості. Перед використанням флакон з вакциною струшують та нагрівають до 15-25°С. Для отримання кращого ефекту за 4-6 тижнів перед застосуванням інактивованої вакцини птицю щеплять живими вакцинами. Вакцину застосовувати птиці не раніше, ніж за 4 тижні перед початком несучості. Для найкращого ефекту птицю спочатку обробляють живими вакцинами проти інфекційного бронхіту (ІБ), хвороби Ньюкасла (ХН) та інфекційної бурсальної хвороби (Гамборо). Для обробки проти ІБ можуть бути використані вакцини Нобіліс ІБ МА5 або Нобіліс ІБ Н120 (обидві містять серотип Массачусетс) та Нобіліс ІБ D 274 (містить

штам D274). Ці живі вакцини застосовуються з обов'язковим інтервалом не менше 14 діб між ними. Найкращі результати можна отримати при проведенні вакцинації інактивованими вакцинами через 6 або більше тижнів після введення живих вакцин, але ні при яких обставинах, не раніше 4-х тижнів після введення живих вакцин. Імунітет настає на 21-у добу й триває пожиттєво.

Застереження. Вакцинувати лише клінічно здорових тварин. Не змішувати з іншими вакцинами. Розкритий флакон з вакциною використати впродовж 3-х годин.

Форма випуску. Флакони по 500 мл.

Зберігання. В сухому темному місці при 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

***Binewvaxidrop (Біньювакс**ідроп)* – вакцина проти інфекційного бронхіту, ньюкаслської хвороби й синдрому зниження несучості птиці, з масляним ад'ювантом, інактивована.

Merial, Франція.

Опис. Емульсія білого кольору на олійній основі.

Склад. Інактивований вірус інфекційного бронхіту, інактивований вірус ньюкаслської хвороби, інактивований вірус синдрому зниження несучості.

Застосування. Вакцинація несучок і племінної птиці проти інфекційного бронхіту, ньюкаслської хвороби й синдрому зниження несучості.

Дозування. Перед застосуванням флакони ретельно струшують. 0,3 мл підшкірно або внутрішньом'язово за 2-4 тижні до початку періоду несучості.

Застереження. Вакцинувати лише клінічно здорову птицю. Дотримуватися загальних санітарних правил і використовувати лише стерильні матеріали та інструменти без залишків дезінфектантів. Не використовувати шприци з гумовою прокладкою.

Форма випуску. Флакони по 500 і 1000 доз.

Зберігання. При 2-8°С у темному місці.

Термін придатності. 18 місяців.

Gallimune 302 IB+ND+EDS (Галімун 302 ІБ+НХ+СЗН) – вакцина проти інфекційного бронхіту, ньюкаслської хвороби, синдрому зниження несучості (СЗН-76) птиці, інактивована.

Merial, Франція.

Опис. Емульсія білого кольору на масляній основі.

Склад. Інактивований вірус ньюкаслської хвороби, штам *Ulster 2C*; інактивований вірус інфекційного бронхіту, штам *Mass 41*; інактивований вірус синдрому зниження несучості, штам *V127*; тіомерсал; наповнювач та ад'ювант.

Застосування. Активна імунізація клінічно здорової птиці проти інфекційного бронхіту, ньюкаслської хвороби та синдрому зниження несучості птиці.

Дозування. Вакцинують лише клінічно здорову птицю віком 16-20 тижнів, але не пізніше, ніж за 2-4 тижні до початку несучості. Вакцину вводять у дозі 0,3 мл на одну голову підшкірно у нижню ділянку шиї або внутрішньом'язово у грудний м'яз або стегно. Імунітет настає через 3-4 тижні і триває до кінця життя. Десятиразове перевищення дози не викликає негативних наслідків.
Застереження. Перед використанням флакон з вакциною добре струшують та підігрівають до кімнатної температури (15-20°С). Розкритий флакон з вакциною використати впродовж 3-х годин. У місці введення вакцини може утворитись припухлість, що зникає через декілька тижнів.
Форма випуску. Флакони по 300 мл по 1000 доз.
Зберігання. Зберігають у темному місці при 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

Емульсин-вакцина (моновалентна та асоційована форми) проти інфекційного бронхіту курей (ІБК), ньюкаслської хвороби (НХ), інфекційної бурсальної хвороби (ІБХ), реовірусного теносиновіту (РВТ), синдрому зниження яйценосності-76 (СЗЯ-76) та респіраторного мікоплазмозу птиці (РМП), інактивована.

ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок, Україна.
Опис. Емульсія однорідної консистенції білого або кремового кольору.
Склад. Інактивовані віруси: інфекційного бронхіту курей (ІБК); ньюкаслської хвороби (НХ); інфекційної бурсальної хвороби (ІБХ); реовірусного теносиновіту (РВТ); синдрому зниження яйценосності-76 (СЗЯ-76); *Mycoplasma gallisepticum.*
Застосування. Вакцинація птиці проти інфекційного бронхіту курей (ІБК), ньюкаслської хвороби (НХ), інфекційної бурсальної хвороби (ІБХ), реовірусного теносиновіту (РВТ), синдрому зниження яйценосності-76 (СЗЯ-76) та респіраторного мікоплазмозу птиці (РМП).
Дозування. 1 доза підшкірно у верхню третину шиї птиці віком 100-120 днів, але не пізніше як 1 місяць до початку періоду несучості. Об'єм однієї дози залежить від складу вакцини та віку прищеплюваної птиці і складає:

- 1,0 мл – для 4-, 5-валентних форм вакцини;
- 0,5 мл – для моно-, бі-, тривалентних форм вакцини при вакцинації птиці старше 15 добового віку;
- 0,3 мл – для моно- і бівалентних форм вакцини при вакцинації птиці в 1 – 15 добовому віці.

В стаціонарно неблагополучних по ІБХ і РМП господарствах, а також для профілактики НХ вакцинацію проводять в 1 – 15-ти добовому віці з наступною ревакцинацією в 45 – 55 добовому віці, керуючись серологічним контролем. Імунітет настає через 14-21 добу і триває 8-12 місяців.
Застереження. Вакцинують тільки клінічно здорову птицю. При зберіганні вакцини у верхній частині флакона допускається утворення прозорого шару олії, що має жовтуватий відтінок або безбарвний. При інтенсивному струшуванні однорідність вмісту легко відновлюється. Флакони з вакциною перед застосуванням підігрівають до 25-30°С і в процесі вакцинації

періодично струшують. Вакцину необхідно використати впродовж 2-х годин після розкриття флакона. Забій птиці на м'ясо без обмежень дозволяється через 4 тижні при застосуванні вакцини в дозі 0,3 мл, через 6 тижнів – 0,5 мл та через 8 тижнів – 1,0 мл. Забій птиці раніше вищевказаних термінів проводять за технологією повного патрання із утилізацією шиї. У місці ін'єкції вакцини можливе утворення незначної припухлості, яка зникає впродовж 2 – 3-х тижнів.

Форма випуску. Флакони по 200 або 450 мл.

Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.

Термін придатності. 12 місяців.

Полімун ІБК мульті – вакцина проти інфекційного бронхіту курей із штаму Н-120, жива ліофілізат.

Біо-Тест-Лаб, Україна.

Склад. Вірус інфекційного бронхіту курей штам ”Н-120”, вірус інфекційного бронхіту курей штам ”БК-07”.

Фармацевтична форма. Ліофілізат.

Імунобіологічні властивості. Вакцинний вірус у домашньої птиці за 7-10 діб стимулює формування специфічного імунітету і захищає вакцинованих курчат від захворювання впродовж 6-7 тижнів.

Показання до застосування. Профілактика інфекційного бронхіту курей.

Протипоказання. Не дозволяється вакцинувати кволу та хвору птицю.

Спосіб застосування та дози. Кількість доз вакцини у флаконі вказана на етикетці.

Метод крупно крапельного спрею: в приміщенні з курчатами зменшують освітлення до мінімуму**;** 1000 доз вакцини необхідно розчинити в 150-500 мл прохолодної (10-20^{0}С) питної води, налити в розпилювач, що відрегульований на видачу крапель діаметром 0,2-0,3 мм. Вакцину розбризкують над визначеною кількістю курчат на відстані 30-40 см. При вакцинації дотримуватись правил особистої безпеки.

Інтраназальний/інтраокулярний метод. 1000 доз вакцини необхідно розчинити в 30-50 мл фізіологічного розчину і і закапати стандартною піпеткою на слизову оболонку носа або коньюктиву ока по одній краплі (0,05 мл – одна доза вакцини).

Метод випоювання: За добу до застосування вакцини проводять визначення об’єму води в літрах, що випиває птиця продовж 1-1,5 години. В день вакцинації вакцину розводять таким чином, щоб в визначеному попередньо об’ємі води для випоювання містилась одна доза вакцини для однієї птиці. Вакцинацію бажано проводити зранку. В залежності від вологи та температури повітря перекривають подачу води для бройлерів за 0,5-3 години і за 1-4 години птиці яєчної породи. Вмістиме флаконів з вакциною розводять в чистій охолодженій до кімнатної температури кип’яченій воді. Вода для випоювання вакцини не повинна містити іони хлору та заліза, а також антибіотики та дезінфектанти. Для більш якісного проведення вакцинації рекомендується на один літр води додавати 2 г сухого

знежиреного молока або використовувати індикатор-барвник «ІНДИГО» або інші аналогічні за якістю. Поїлки перед вакцинацією повинні бути ретельно вимиті без додавання дезінфікуючих розчинів.
Побічні ефекти. Можлива незначна реакція у 5-7% курчат у формі слабких респіраторних симптомів при вакцинації методом крупнокрапельного спрею, що зникають впродовж 3-5 днів.
Умови зберігання. При температурі 2-8°С у сухому, темному місці.
Термін придатності. 18 місяців.

Полімун ІБХ Н-120 – вакцина проти інфекційного бронхіту, жива ліофілізат.

Біо Тест Лаб, Україна.
Склад. Вірус інфекційного бронхіту курей штам ”Н-120”.
Фармацевтична форма. Ліофілізат .
Імунобіологічні властивості. Вакцинний вірус у домашньої птиці за 7-10 діб стимулює формування специфічного імунітету і захищає вакцинованих курчат від захворювання впродовж 6-7 тижнів.
Показання до застосування. Профілактика інфекційного бронхіту курей з добового віку.
Протипоказання. Не дозволяється вакцинувати кволу та хвору птицю.
Особливі вказівки. Застосування вакцини не впливає на несучість, запліднення та інкубацію яєць.
Спосіб застосування та дози. Кількість доз вакцини у флаконі вказана на етикетці.

Метод крупно крапельного спрею: в приміщенні з курчатами зменшують освітлення до мінімуму; 1000 доз вакцини необхідно розчинити в 150-500 мл прохолодної (10-20^{0}С) питної води, налити в розпилювач, що відрегульований на видачу крапель діаметром 0,2-0,3 мм. Вакцину розбризкують над визначеною кількістю курчат на відстані 30-40 см. При вакцинації дотримуватись правил особистої безпеки.

Інтраназальний/інтраокулярний метод: 1000 доз вакцини необхідно розчинити в 30-50 мл фізіологічного розчину і закапати стандартною піпеткою на слизову оболонку носа або коньюктиву ока по одній краплі (0,05 мл – одна доза вакцини.

Метод випоювання: За добу до застосування вакцини проводять визначення об’єму води в літрах, що випиває птиця продовж 1-1,5 години. В день вакцинації вакцину розводять таким чином, щоб в визначеному попередньо об’ємі води для випоювання містилась одна доза вакцини для однієї птиці. Вакцинацію бажано проводити зранку. В залежності від вологи та температури повітря перекривають подачу води для бройлерів за 0,5-3 години і за 1-4 години птиці яєчної породи. Вмістиме флаконів з вакциною розводять в чистій охолодженій до кімнатної температури кип’яченій воді. Вода для випоювання вакцини не повинна містити іони хлору та заліза, а також антибіотики та дезінфектанти. Для більш якісного проведення вакцинації рекомендується на один літр води додавати 2 г сухого

знежиреного молока або використовувати індикатор-барвник «ІНДИГО» або інші аналогічні за якістю. Поїлки перед вакцинацією повинні бути ретельно вимиті без додавання дезінфікуючих розчинів.
Умови зберігання. При температурі 2-8°С у сухому, темному місці.
Термін придатності. 18 місяців.

ORNIBRON (Орніброн) – вакцина жива ліофілізована проти інфекційного бронхіту птиці.

Біовета, Чеська республіка.
Склад. Вірус інфекційного бронхіту, штам Н120 і штам D274.
Цільові види тварин. Бройлери, племінна птиця, несучки комерційного стада.
Показання до застосування. Активна імунізація курчат у віці від одного дня проти інфекційного бронхіту, що викликається штамами вірусу інфекційного бронхіту серотипу Массачусетс і варіантними штамами протектотипу D274.
Дозування і спосіб застосування. З віку один день шляхом розпилення вакцини на курчат, закапування вакцини в очі або ніздрі (розводити вакцину в очищеної дистильованої воді або воді для ін'єкцій). Для оральної вакцинації необхідно привчання курчат до пиття з поїлок; розводити вакцину в прісній питній воді і давати птахам за допомогою відповідної питної системи.
Умови зберігання. Зберігати в холодильнику при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 33 місяці.

СЕВАК МАСС Л, CEVAC MASS L - вакцина жива ліофілізована для активної імунізації птиці проти інфекційного бронхіту.

Сева Санте Анімаль, Франція.
Склад. Вірус інфекційного бронхіту птиці, тип Массачуссетс, штам В-48.
Фармацевтична форма. Ліофілізат.
Імунобіологічні властивості. Вакцина жива ліофілізована для активної імунізації птиці проти інфекційного бронхіту. Імунітет формується протягом 3-х тижнів після щеплення.
Показання до застосування. Для активної імунізації клінічно здорової птиці усіх вікових груп проти інфекційного бронхіту.
Застереження при застосуванні. Щепленню підлягає лише клінічно здорова птиця. Вакцину слід використовувати з розрахунку, наприклад, 20 000 доз вакцини на 19 450 голів птиці, не рекомендовано збільшувати дозу. Вся птиця повинна бути щеплена одночасно. Влітку вакцину вводять впродовж самого прохолодного періоду доби.
Особливі вказівки при несучості. Вакцину застосовувати не пізніше, ніж за 4 тижні до початку яйцекладки.
Спосіб застосування та дози. Перше щеплення слід провести курчатам окулярно або спрей методом, починаючи з добового віку. Повторне щеплення рекомендується провести через 3-4 тижні після першого – спрей методом або випоюванням з питною водою. Молодок ревакцинують у віці 10-12 тижнів.

Окулярний метод. Для розчинення ліофілізованої вакцини необхідно наповнити флакон з вакциною розчинником до ¾ загального об'єму. Розчинену суспензію вакцини слід вилити в флакон з розчинником та перелити готовий розчин, що утворився, в пластикову пляшку з крапельницею, використовуючи стерильні голку та шприц. Для розчинення кожних 1000 доз вакцини необхідно 30 мл розчинника (стерильний розчинник для вакцин, що застосовуються окулярним методом). Для щеплення необхідно тримати птицю, нахиляючи її голову в один бік. Пластикову пляшку слід фіксувати крапельницею вниз, злегка натискаючи на пляшку з обох сторін, капають одну краплю вакцини в око птиці. Перед тим, як випустити птицю, слід переконатися в тому, що крапля вакцини розтеклася по всій поверхні її ока.

Спрей метод. Для розчинення вакцини необхідно використовувати дистильовану воду або прохолодну, вільну від іонів хлору, воду. Флакони з вакциною необхідно відкривати під водою. Об'єм води для робочого розчину має бути достатнім, щоб забезпечити рівномірне зрошування птиці, рекомендований об’єм води становить від 250 до 400 мл на 1000 доз вакцини. Рекомендовано використовувати спреєр, що працює під постійним тиском. Необхідно підібрати правильний розмір насадки (як вказано в інструкції до спреєра) і налагодити тиск для відтворення великодисперсних крапель (70-120 μм). Об’єм розчину може змінюватись від 0,2 до 0,3 літрів /1000 добових курчат в коробці, до 0,5-1 літра/1000 на підстилці. Птиця повинна бути злегка вологою після вакцинації. Перед вакцинацією рекомендовано вимкнути обігрівачі й витяжну вентиляцію, зробити тьмяним освітлення. Обприскування слід проводити двічі, на висоті 20-30 см над птицею. Після вакцинації необхідно залишити птицю у спокої на щонайменше 15 хвилин, після чого слід увімкнути вентиляцію і нагрівачі.

Метод випоювання. За 48 годин до та протягом 24 годин після імунізації не слід застосовувати дезінфікуючі засоби в питній воді. У разі застосування хлорного насосу – його слід вимкнути протягом такого ж періоду. Перед початком роботи слід ретельно очистити й вимити напувалки без застосування дезінфікуючих засобів. За 1,5-2 години до імунізації птицю утримують без води. Для приготування вакцинного розчину для імунізації птиці використовують лише пластиковий посуд та матеріали. Необхідна кількість розчину для імунізації дорівнює об’єму води, що споживається птицею протягом двох годин. Об’єм розчину необхідного для імунізації може змінюватись, в залежності від кліматичних та інших умов зовнішнього середовища, а також віку птиці.

Вік	**3-4 тижні**	**від 10 тижнів**
Мін. кількість води для 1 000 голів птиці	25-30 літрів	40 літрів

Сполуки хлору та деяких інших хімічних елементів, що містяться в питній воді, негативно впливають на активність вакцинного вірусу. Для зниження негативного впливу даного фактору рекомендовано на 1 літр чистої не хлорованої води додавати 2,5 г знежиреного сухого молока, або 15 мг тіосульфату натрію. Не слід використовувати воду, що містить високий вміст іонів металів.

Вакцину слід перемішувати з чистою, прохолодою, не хлорованою водою, відкриваючи пляшки під водою. Систему водопостачання можна відкривати, як тільки колір води зміниться на блакитний. Коли резервуар спорожніє – його слід наповнити розчином сухого збираного молока, й залишити на 10 хв, після чого систему водопостачання слід відкрити, для того щоб змити розчин вакцини, що залишився у трубопроводі. Розчин вакцини можна розповсюдити також вручну, використовуючи пластмасові каністри.

Побічні ефекти. Після вакцинації можуть виникати катаральні респіраторні синдроми, які зникають протягом декількох діб.

Умови зберігання. В захищеному від світла місці за температури 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

Севак IBird, Cevac IBird - вакцина жива ліофілізована проти інфекційного бронхіту птиці.

Сева Санте Анімаль, Франція.

Склад. Вірус інфекційного бронхіту птиці, варіантний штам "1/96".

Фармацевтична форма. Ліофілізат.

Імунобіологічні властивості. Вакцина застосовується для активної імунізації птиці проти інфекційного бронхіту варіантних штамів групи 793/B. Імунітет формується протягом 21 доби після проведення вакцинації й триває до 6 тижнів у бройлерів і до 9 тижнів у курей-несучок.

Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації птиці проти інфекційного бронхіту.

Застереження при застосуванні. Вакцинувати лише клінічно здорову птицю. Вся птиця, що міститься в одному приміщенні, повинна бути провакцинована одночасно. Розчинену вакцину використати протягом 2-х годин.

Спосіб застосування та дози. Вакцину застосовують курчатам-бройлерам та курам-несучкам, починаючи з добового віку і старше, методом спрею, окулярно, інтраназально та методом випоювання.

Окулярний/інтраназальний метод. Вакцину розчиняють з розрахунку 1000 доз на 30 мл стерильної дистильованої води. За допомогою очної піпетки наносять на кон'юнктиву ока або в носову щілину одну краплю (0,03 мл) розчиненої вакцини.

Спрей-метод. Для крупнокрапельного розпилення вакцини використовують спеціальні генератори (розпилювачі), що забезпечують утворення і розпилення крапель діаметром 150-200 мкм при постійному тиску від 2 до 4 бар. Розпилювачі повинні бути корозійно-стійкі та не містити залишків дезінфектантів. Робочий розчин вакцини готують щоразу

безпосередньо перед застосуванням вакцини, використовуючи чисту питну воду, вільну від іонів хлору і заліза, з розрахунку 250-400 мл на 1000 доз вакцини, в залежності від віку птиці.

При вакцинації добових курчат їх поміщають в ящики, які щільно встановлюють в один ряд і рівномірно розпилюють вакцину. Можна використовувати спеціальні спрей-кабінети (бокси), обладнані стаціонарними розпилювачами.

При вакцинації курчат в пташниках систему вентиляції та обігріву необхідно відключити, закрити вентиляційні отвори, знизити рівень освітлення. Вакцину розпилюють над птицею на відстані 30-40 см. Показником правильно проведеної імунізації є злегка намокле оперення птиці. Через 15 хвилин після вакцинації слід включити систему вентиляції та опалення, відновити рівень освітлення.

Метод випоювання. Пластикові поїлки, що використовуються для випоювання вакцини, ретельно миють без застосування деззасобів. Кількість напувалок має забезпечувати вільний доступ до вакцини всього поголів'я птиці. Для розчинення вакцини використовують чисту питну воду, вільну від іонів хлору й заліза, температурою не вище 20°С і пластиковий посуд. Обсяг вакцинного розчину розраховують відповідно до обсягу споживання води птицею протягом 2-х годин. Для стабілізації вакцинного розчину в воду, призначену для розведення вакцини, рекомендується додати знежирене сухе молоко, з розрахунку 2,5 г на 1 л води або таблетку «Севамун», з розрахунку 1 табл. на 100 л води. Флакони з вакциною слід відкривати під водою. Перед вакцинацією птицю витримують без води і корму протягом 1,5 - 3 годин. Годівля і напування птиці дозволяється через 2 години після проведення вакцинації.

Умови зберігання. В захищеному від світла місці за температури 2-8°С.

Термін придатності. 18 місяців.

HatchPak IB H120 - вакцина жива заморожена проти інфекційного бронхіту птиці зі штаму H120.

МЕРІАЛ, Франція.

Склад. Живий вірус інфекційного бронхіту птиці, штам H120.

Фармацевтична форма. Заморожена суспензія.

Імунобіологічні властивості. Вакцина стимулює активний імунітет проти інфекційного бронхіту птиці. Період утворення імунітету – 21 доба після вакцинації. Тривалість імунітету – 6 тижнів після вакцинації.

Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації курчат добового віку проти інфекційного бронхіту для зниження зараження вірусом інфекційного бронхіту (серотип Массачусетс).

Особливі вказівки під час несучості. Вакцина не застосовується під час несучості. Призначена виключно для курчат добового віку.

Спосіб застосування та дози. Приготування розчину вакцини: підготувати ємність з відповідним об'ємом чистої не хлорованої питної води (від 7 до 30 мл на 100 голів курчат відповідно до типу спреєра, що застосовується на

інкубаторі); вдягнути захисні рукавички та окуляри для роботи з вакциною; вийняти із рідкого азоту ампули з вакциною, в кількості, що буде використана відразу; розмістити ампулу у водяній бані (від 20°С до 30°С), для того щоб вакцина швидко розморозилась; обережно прокрутити ампулу, щоб повністю розморозити вміст та обережно відкрити ампулу; відібрати вміст ампули за допомогою стерильного шприца, об'ємом 10 мл; перемістити суспензію в ємність з відповідним об'ємом чистої не хлорованої води; відібрати 5 мл розчину в шприц, ввести в пусту ампулу з під вакцини та ополоснути ампулу, відібрати отриману суміш і додати в контейнер з розчином, добре змішати; у разі одночасної вакцинації птиці замороженою живою вакциною проти ньюкаслської хвороби ХечПек Авінью, приготування готового розчину вакцини для ін'єкції відбувається одночасно. Розчини для ін'єкції змішуються в один контейнер; готовий до застосування розчин вакцини має бути використаний повністю, відразу після приготування.

Вакцина застосовується одноразово курчатам у добовому віці аерозольним методом.

Спосіб застосування: Вакцина призначена для масової вакцинації курчат в інкубаторі методом грубого спрею (спрей-кабінет), коли курчата знаходяться в коробках. Розчин вакцини розпилити на птицю, використовуючи спреєр, що працює під тиском та виробляє мікро-краплі (100 pm і більше). Для підвищення ефективності вакцинації, утримуйте птицю разом протягом періоду розпилення. Під час та після вакцинації вентиляція повинна бути вимкнена.

Побічні ефекти. Від 5 до 14 днів після вакцинації можуть спостерігатись бронхіальні хрипи, не пов'язані з дихальною недостатністю або загальним станом.

Умови зберігання. За температури мінус 196 °С в рідкому азоті.

Термін придатності. 36 місяців.

11.11. Інфекційний бурсит курей (хвороба Гамборо).

Bur-cell S-706+HVT Frozen (Бур-сел S-706+ГВТ Фрозен) – вакцина жива проти бурсальної хвороби та хвороби Марека, серотип 3.

Merial, Франція.

Опис. Гомогенна суспензія жовтувато-рожевого кольору після розморожування. Розчинник - прозора рідина.

Склад. Вірус бурсальної хвороби, штам S-706; вірус герпесу індиків, штам FC-120.

Застосування. Щеплення клінічно здорових курчат проти бурсальної хвороби та хвороби Марека.

Дозування. Вакцину вводять підшкірно одноразово в складку на задній поверхні шиї здоровим курчатам в однодобовому віці, в дозі 0,2 мл, уникаючи попадання в м'язи та кістки шиї. Перед використанням вакцину розморожують у теплій воді при температурі до 30°С. Використовують 200

мл стерильного розчинника на кожні 1000 доз вакцини. Розчинену вакцину тримають у ванні з льодом. Використовують вакцину впродовж години після змішування з розчинником. При використанні синього барвника його змішують з розріджувачем безпосередньо перед розведенням вакцини. Перед відкриттям барвника і розчинника пробки обробляють розчином спирту та висушують. У флакон з розчинником об'ємом 200-800 мл додають 0,5 мл синього барвника, 1200-1600 мл – 1,0 мл, 1800-2400 мл – 1,5 мл. Імунітет у вакцинованих курчат формується на 14-21 добу і триває впродовж життя. Вакцина не викликає у курчат клінічно вираженої реакції і післявакцинальних ускладнень.

Застереження. Не вакцинувати за 21 добу до забою. Уникати контакту дезінфектантів з обладнанням для вакцинації. Флакон при змішуванні вакцини з розчинником сильно не струшувати. Не поміщати провакцинованих курчат в зараженні приміщення. При порушенні цілості флакона, відсутності етикетки, зміні кольору вакцини, наявності в ній сторонніх домішок, цвілі – вакцину бракують. Забороняється застосовувати препарат після закінчення терміну придатності або за умови недотримання температурного режиму зберігання. Залишки вакцини знищують кип'ятінням впродовж 15 хвилин.

Протипоказання. Не вакцинувати птицю з клінічними ознаками захворювання. Забороняється використовувати розморожену або не використану впродовж 1 год. після розведення вакцину.

Форма випуску. Ампули по 1000 та 2000 доз.

Зберігання. Вакцину зберігають в рідкому азоті, розчинник – у сухому темному приміщенні при 2-8°С.

Термін придатності. Вакцини. 18 місяців, розчинника – 5 років.

***Bursine plus (Бурсін плюс)* – вакцина жива культуральна проти інфекційної бурсальної хвороби.**

Fort Dodge Animal Health, США.

Опис. Ліофілізат світло-коричневого кольору.

Склад. Вірус інфекційної бурсальної хвороби, штам Лукерт

Застосування. Профілактичне щеплення курчат проти інфекційної бурсальної хвороби. Для підсилення імунітету необхідно ревакцинувати інактивованою вакциною через 6-8 тижнів після застосування вакцини.

Дозування Застосовують методом випоювання курчатам віком 7 діб і старше. Перед вакцинацією птицю витримують без води 2-4 години.

Застереження. Вакцинують тільки клінічно здорову птицю. Не вакцинують птицю за 21 добу до забою. Уникають стресу в період до і після вакцинації. Не допускають на вакцину дії високих температур і прямого сонячного світла. Не дозволяється контакт вакцини з дезінфікуючими засобами. Використані контейнери знищують.

Форма випуску. Скляні флакони по 1000, 2500, 10 000 доз.

Зберігання. У сухому темному приміщенні при 2-8°С.

Термін придатності. 27 місяців.

***Nobilis Gumboro D 78 (Нобіліс Гамборо Д 78)* – вакцина жива ліофілізована проти інфекційної бурсальної хвороби (хвороби Гамборо) птиці.**

Intervet International B. V., Нідерланди.

Опис. Ліофілізат блідо-рожевого кольору.

Склад. Вірус інфекційної бурсальної хвороби, штам D 78

Застосування. Активна імунізація курчат проти інфекційної бурсальної хвороби (хвороби Гамборо).

Дозування. Імунізацію проводять з 8-28 добового віку.

Метод випоювання. 1000 доз вакцини розчинити у стількох літрах питної води, скільки діб курчатам, але не більше, ніж у 40 л. Розчин вакцини птиця повинна випити впродовж 2 год.

Аерозольний метод. 1000 доз вакцини розчинити у 1 л води. Розпилити розчин над птицею грубодисперсним методом з відстані 30-40 см.

Інтраокулярний/інтраназальний метод. 1000 доз вакцини розчинити у 30 мл фізіологічного розчину і закрапувати за допомогою стандартної піпетки – одну краплю в око, або в ніздрю птиці.

Перед проведенням вакцинації птиці необхідно визначити рівень антитіл. При відсутності материнських антитіл або при низькому їх рівні, птицю можна вакцинувати, починаючи з 1 добового віку. Якщо титри материнських антитіл мінливі, птицю рекомендується вакцинувати двічі, з інтервалом 7 діб. Імунітет настає на 7 добу після вакцинації і зберігається впродовж сприйнятливого до інфекційної бурсальної хвороби періоду.

Застереження. Вакцину слід розчиняти перед використанням. Вода не повинна містити детергентів і заліза.

Форма випуску. Флакони по 500, 1000, 2500, 5000, 10 000 доз.

Зберігання. При 2-8°С у темному сухому місці.

Термін придатності. 24 місяці.

***Nobilis Gumboro 228E (Нобіліс Гамборо 228 Е)* – вакцина проти інфекційної бурсальної хвороби (хвороби Гамборо) птиці, ліофілізована, жива.**

Intervet International B. V., Нідерланди.

Опис. Ліофілізат блідо-рожевого кольору.

Склад. Вірус інфекційної бурсальної хвороби, штам 228 Е

Застосування. Активна імунізація курчат проти інфекційної бурсальної хвороби (хвороби Гамборо).

Дозування. Вакцину застосовують методом випоювання. Вакцину розчиняють питною водою у кількості, що відповідає кількості води, що буде спожита птицею впродовж 2 год. Вік вакцинованих курчат залежить від рівня материнських антитіл, а також від виду курчат та способу обробки материнського поголів'я.

Схема вакцинації. Бройлерів, отриманих від батьківського поголів'я, яке було вакциноване живою вакциною проти хвороби Гамборо, вакцинують у віці 7-

14 діб; бройлерів, отриманих від батьківського поголів'я, яке було вакциноване інактивованою вакциною проти хвороби Гамборо, вакцинують у віці 7-14 діб; несучок, отриманих від батьківського поголів'я, яке було вакциноване живою вакциною проти хвороби Гамборо, вакцинують у віці 14-21 добу; несучок, отриманих від батьківського поголів'я, яке було вакциноване живою та інактивованою вакцинами проти хвороби Гамборо, вакцинують у віці 21-28 діб. Імунітет настає через два тижні.

Застереження. Вакцинувати лише клінічно здорових тварин. Флакон з вакциною повинен бути використаний одразу після відкриття.

Форма випуску. Флакони по 1000 та 2000 мл.

Зберігання. При 2-8°С у сухому темному місці.

Термін придатності. 18 місяців.

Gallivac IBD (Галівак ІБХ) – вакцина проти інфекційної бурсальної хвороби, ліофілізована, жива.

Merial Франція.

Опис. Ліофілізат світло-бежевого кольору.

Склад. Атенуйований вірус інфекційної бурсальної хвороби, штам S 706.

Застосування. Вакцинація птиці проти інфекційної бурсальної хвороби.

Дозування. Перед застосуванням вакцину розчинити в дистильованій або кип'яченій воді (1мл на 1000доз).

Індивідуальна вакцинація:

Інтраокулярний метод. Розрахунок на 1000 доз. Вакцину розчиняють (1мл) в 40-60 мл дистильованої або кип'яченої води (1 крапля містить 1 дозу, 1 мл містить 20 крапель). Піпеткою вводять 1 краплю розчину вакцини в одне око кожній птиці. Зачекати, поки крапля поширюється по кон'юнктиві.

Інтраназальний метод. Розрахунок на 1000 доз. 1 мл вакцини розчиняють у 250 мл дистильованої або кип'яченої води. Занурюють дзьоб птиці у розчин вакцини таким чином, щоб препарат потрапив у носові протоки.

Групова вакцинація:

Аерозольний метод (метод спрею). Починаючи з однодобового віку, розрахунок на 1000 доз. 1 мл вакцини розчиняють у 300 мл дистильованої або кип'яченої питної води (для птиці 1-15 добового віку) або в 500 мл води – для птиці 21 добового віку. Розпилюють розчин вакцини над скупченням птиці за допомогою аерозольних пристроїв, що створюють мікро-краплі розміром 30-100 мікрон.

Метод випоювання. Починаючи з 5 добового віку, розрахунок на 1000 доз. Кількість доз повинна відповідати кількості голів птиці. 1 мл вакцини розчиняють у 5-10 л дистильованої або кип'яченої води. Цей об'єм розчину вакцини достатній для птиці, але залежить від віку птиці. Перед випоюванням вакцинним розчином, птицю відлучають від води на 2 год. Режим вакцинації повинен відповідати місцевій епізоотичній ситуації і залежить від патогенності місцевих штамів вірусів, санітарних умов, різновиду антитіл. Штам S 706 може використовуватись з 1 добового віку птиці. Наступна вакцинація птиці залежить від епізоотичної ситуації:

• територія з незначними епізоотичними спалахами – вакцинують вакциною БЮР-706 з (1 добового віку, ревакцинують у 14 добовому віці;

• територія з значними епізоотичними спалахами – вакцинують вакциною БЮР-706 з 1 добового віку, ревакцинують приблизно у 11 добовому й 21 добовому віці.

Застереження. Вакцинують лише клінічно здорову птицю. Дотримуватись асептичних умов. Використовувати для приготування розчину лише стерильні матеріали та інструменти. Порожні флакони та залишки вакцини обробляють дезінфікуючим засобом.

Форма випуску. Флакони по 1000, 5000,15 000 доз.

Зберігання. При 2-8°С у темному місці.

Термін придатності. 24 місяці.

CEVAC® GUMBO L (СЕВАК ГУМБО Л) – вакцина проти інфекційної бурсальної хвороби (хвороби Гамборо), ліофілізована, жива.

СЕВА Санте Анімаль, Франція.

Опис. Ліофілізат блакитного кольору.

Склад. Вірус інфекційної бурсальної хвороби птахів, штам LIDV.

Застосування. Активна імунізація клінічно здорових курчат проти інфекційної бурсальної хвороби. Бройлерів щеплять у віці 14-21 доби, в залежності від рівня материнських антитіл. Якщо рівень материнських антитіл низький або гетерогенний та у випадках, коли курчата одержані від не щепленого батьківського стада, першу вакцинацію проводять у віці 7-10 діб. Молодок вакцинують дворазово у віці 20-28 діб з інтервалом 6 діб між щепленнями. У випадках низького або гетерогенного рівня материнських антитіл та у випадках, коли курчата одержані від не щепленого батьківського стада, перше щеплення проводять в 14-16-и добовому віці. Точна дата вакцинації визначається після перевірки рівня антитіл серологічним методами. Повноцінний імунітет формується через 10-14 діб після щеплення та забезпечує захист протягом щонайменше 6-7 тижнів.

Дозування. Препарат задають з питною водою. Сполуки хлору, фтору, заліза та деяких інших елементів, що містяться у воді, можуть негативно впливати на властивості вакцини. Для зниження негативного впливу цього фактору рекомендується перед розведенням вакцини додавати на літр чистої холодної води 2,5 г знежиреного молока, або 15 мг тіосульфату натрію, або препарат Cevamune. Вакцину розводять чистою холодною водою, враховуючи вік птиці (таблиця). Розведену вакцину птиця має випити за 2 години.

Таблиця

Вік, діб	**7-12**	**13-18**	**19-28**
Мінімальний об'єм води на 1000 голів птиці, л	10	15 – 20	25 – 30

Застереження. При порушенні цілості флакона, відсутності етикетки, зміні кольору вакцини, наявності в ній сторонніх домішок, цвілі – вакцину бракують. Забороняється застосовувати препарат після закінчення терміну придатності або за умови недотримання температурного режиму зберігання. Не змішувати дану вакцину з іншими вакцинами. Флакони з вакциною слід відкупорювати під водою, що підготовлена для розведення, та залишити на 10 хвилин. Розчинення супроводжується появою блакитного забарвлення. Розводити вакцину слід в об'ємі, що буде використаний негайно. Розведення та застосування вакцини необхідно здійснювати, використовуючи допоміжні засоби, що виготовлені з пластику. Не використовувати дезінфікуючі засоби з питною водою протягом 48 годин до та 24 години після щеплення. Щеплення всього стада необхідно проводити одночасно в найпрохолодніший період доби. Залишки препарату та використані флакони знезаражують. М'ясо і яйця від вакцинованої птиці використовують без обмежень.
Форма випуску. Вакцина розфасована в скляні флакони об'ємом 3, 8 або 10 мл по 200, 500, 1000, 2500, 5000, 10 000 або 25 000 доз, що закупорені гумовими пробками завальцьовані пластико-алюмінієвими ковпачками та запаковані в картонні коробки.
Зберігання. При 2-8°С в сухому темному приміщенні.
Термін придатності. 24 місяці

CEVAC® IBD L (СЕВАК® ІБХ Л) – вакцина проти інфекційної бурсальної хвороби (хвороби Гамборо), ліофілізована, жива.

СЕВА Санте Анімаль, Франція.
Опис. Ліофілізат блакитного кольору.
Склад. Вірус інфекційної бурсальної хвороби, штам *Winterfield 2512 G-61*.
Застосування. Активна імунізація клінічно здорових курчат проти інфекційної бурсальної хвороби (хвороби Гамборо), що викликана високовірулентним штамом вірусу. Бройлерів щеплять у віці 10-18 діб, в залежності від материнських антитіл. Молодок вакцинують дворазово у віці 16-26 діб з інтервалом 6 діб між щепленнями. Точна дата вакцинації визначається після перевірки рівня антитіл серологічними методами. Повноцінний імунітет формується через 10-14 діб після щеплення та забезпечує захист протягом щонайменше 7 тижнів.
Дозування. Препарат задають з питною водою. Сполуки хлору, фтору, заліза і деяких інших елементів, що містяться у воді, можуть негативно впливати на властивості вакцини. Для зниження негативного впливу цього фактору рекомендується перед розведенням вакцини додавати на літр чистої, холодної, не хлорованої води 2,5 г знежиреного сухого молока, або 15 мг тіосульфату натрію, або препарат Cevamune. Перед застосуванням вакцини необхідно витримати птицю без напування щонайменше 1,5-2 год. Вакцину розводять, враховуючи вік птиці та сезонно-кліматичні умови (таблиця). Розведену вакцину птиця має випити за 2 години.

Таблиця

Вік, діб	10-12	13-14	19-26
Мінімальний об’єм води для 1000 доз, л.	10	15	25-30

Протипоказання. Не вакцинувати клінічно хвору птицю. Забороняється застосовувати препарат курчатам, що не мають материнських антитіл.
Застереження. При порушенні цілості флакона, відсутності етикетки, зміні кольору, наявності сторонніх домішок, цвілі – вакцину бракують. Забороняється застосовувати препарат після закінчення терміну придатності або за умови недотримання температурного режиму зберігання. Не змішувати вакцину з іншими вакцинами. Флакони з вакциною слід відкупорювати під водою, що підготовлена для розведення та залишити на 10 хв. Розчинення супроводжується появою блакитного забарвлення. Розводити вакцину слід в об'ємі, що буде використаний негайно. Не використовувати дезінфікуючі засоби з питною водою протягом 48 годин до та 24 години після щеплення. Розведення та застосування вакцини необхідно здійснювати використовуючи допоміжні засоби, що виготовлені з пластику. Щеплення всього стада необхідно проводити одночасно в найпрохолодніший період доби. Вакцина не викликає побічної дії та ускладнень. У деяких особин, які не мали на момент вакцинації материнських антитіл, можуть реєструватися клінічні симптоми. Забій птиці на м'ясо дозволяється через 3 тижні після застосування препарату. М'ясо вимушено забитої птиці, раніше вказаного терміну, використовують для виробництва м'ясо-кісткового борошна.
Форма випуску. Вакцина розфасована в скляні флакони об'ємом 10 мл по 1000, 2500, 5000 і 10000 доз, що укупорені гумовими корками, завальцьовані пластико-алюмінієвими ковпачками та запаковані в картонні коробки.
Зберігання. При 2-8°С в сухому темному приміщенні.
Термін придатності. 24 місяці.

***Poulvac Bursin 2 (Пулвак Бурсин 2)* – вакцина проти інфекційної бурсальної хвороби птиці (хвороби Гамборо), ліофілізована, жива.**

Fort Dodge Animal Health, США.
Опис. Ліофілізат світло-рожевого кольору.
Склад. Вірус інфекційної бурсальної хвороби, штам Лукерт.
Застосування. Імунізація курчат проти інфекційної бурсальної хвороби птиці (хвороби Гамборо).
Дозування. 1000 доз вакцини розчинити у стількох літрах питної води, скільки днів птиці, але не більше, ніж у 40 л. Для стабілізації вакцини попередньо розчинити 2 г сухого молока на 1 л питної води і випоювати курчатам з 7 добового віку. Ревакцинувати птицю у віці 21-28 діб. Імунітет настає на 7-10 добу і триває впродовж сприйнятливого періоду до захворювання.

Застереження. Вакцину застосовувати курчатам, у залежності від рівня материнських антитіл. Вакцинації підлягає клінічно здорова птиця. Вакцину слід використати негайно після розчинення. За дві години до і 4 години після вакцинації птиці не давати питну воду.
Форма випуску. Флакони по 1000, 2500, 5000, 10000 і 25000 доз.
Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.
Термін придатності. 27 місяців.

Nobilis G+ND+EDS (Нобіліс Г+НХ+СЗН) – вакцина проти хвороби Гамборо, ньюкаслської хвороби та синдрому зниженні несучості птиці, інактивована.

Intervet International B. V., Нідерланди.
Опис. Емульсія білого кольору на олійній основі.
Склад. Інактивовані віруси хвороби Гамборо, штам D78; ньюкаслської хвороби, вірус Clone 30; синдрому зниження несучості, штам ВС 14.
Застосування. Ревакцинація птиці проти хвороби Гамборо, ньюкаслської хвороби та синдрому зниження несучості птиці. Вакцинують лише клінічно здорову птицю віком 16-20 тижнів, але не пізніше, ніж за 4 тижні до початку яйцекладки.
Дозування. Вакцину вводять в дозі 0,5 мл одну голову підшкірно у нижню ділянку шиї або внутрішньом'язово в грудний м'яз або стегно. Імунітет настає на 21-у добу і триває пожиттєво.
Застереження. При порушенні цілості флакона, відсутності етикетки, зміні кольору вакцини, наявності в ній сторонніх домішок, цвілі – вакцину бракують. Забороняється застосовувати препарат після закінчення терміну придатності або за умови недотримання температурного режиму зберігання. Перед використанням флакон з вакциною добре струшують та підігрівають до кімнатної температури (15-20°С). У місці введення вакцини може утворитись припухлість, що зникає через декілька тижнів. Розкритий флакон використовувати впродовж 3-х годин.
Форма випуску. Флакони по 500 мл (1000 доз) та по 250 мл (500 доз).
Зберігання. У темному приміщенні при 2-8°С.
Термін придатності. 24 місяці.

БУРСІТ – вакцина проти інфекційної бурсальної хвороби, інактивована.

ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок, Україна.
Опис. Суспензія сіро-коричневого кольору з осадом адсорбенту, що легко розбивається при струшуванні.
Склад. Інактивований вірус інфекційної бурсальної хвороби штам 52/70М.
Застосування. Вакцинація птиці проти інфекційної бурсальної хвороби.
Дозування. 0,3 мл птиці з 1-15 добового віку підшкірно у верхню третину шиї в стаціонарно неблагополучних господарствах по інфекційній бурсальній хворобі. 0,5 мл птиці віком 120-140 діб підшкірно у верхню третину шиї. Імунітет настає через 14-21 доби і триває до 8-12 місяців. Напругу імунітету

контролюють на 21-28 добу після вакцинації в реакції дифузної преципітації (РДП) або в ІФА. Груповий імунітет вважають задовільним при наявності у 80% і більше досліджуваних сироваток титру антитіл до вірусу інфекційної бурсальної хвороби в розведенні 1:2 та вище в РДП і в ІФА 1:400 та вище. Серологічний контроль проводять при необхідності, але не рідше, ніж 1 раз на квартал.

Застереження. Вакцинують тільки клінічно здорову птицю. Перед застосуванням флакони з вакциною підігрівають до кімнатної температури і в процесі вакцинації періодично струшують. Вакцину використати впродовж 2-х годин після розкриття флакону. Забій птиці дозволяється через 6 тижнів після вакцинації.

Форма випуску. Флакони по 200 мл (400 доз) або 450 мл (900 доз).

Зберігання. При 2-8°С у сухому темному місці.

Термін придатності. 12 місяців.

Вакцина із штаму БЕР-93 проти інфекційної бурсальної хвороби птиці (хвороби Гамборо), інактивована.

ІЕКВМ НААН України.

Опис. Вакцина являє собою емульсію білого кольору інактивована формаліном, можливе відшарування мінеральної олії у верхній частині флакона, яке при струшуванні рівномірно розподіляється.

Застосування. Вакцина призначена для імунізації клінічно здорової птиці батьківських стад проти інфекційної бурсальної хвороби, потомство якої буде захищено від хвороби Гамборо материнськими антитілами протягом 3-х тижнів. Вакцина застосовується не раніше 3-4 тижнів після попереднього щеплення живою вірусвакциною. Перед вакцинацією біопрепарат збовтують, відкриті флакони використовують протягом 24 годин.

Дозування. 1) для яєчних порід у віці 100-120 діб у дозі 1 мл, внутрішньом'язово:

2) для м'ясних порід у віці 110-150 діб у дозі 1 мл, внутрішньом'язово.

Застереження та протипоказання. Флакони з порушеною цілісністю бракують і піддають термічній обробці при 100°С протягом 30 хвилин. Аналогічно обробляють і використані після вакцинації флакони. Під час вакцинації птиці оберігати очі від попадання вакцини. Після імунізації птиці необхідно помити і обробити руки дезінфектантом.

Форма випуску. Флакони, ємністю 200 мл по 200 доз.

Зберігання. Зберігають при 2-8°С.

Термін зберігання. 12 місяців.

Полімун ІБХ лайт – вакцина проти інфекційної бурсальної хвороби, жива, цільовий титр 800 ліофілізат.

Біо Тест Лаб, Україна.

Склад. Вірус інфекційної бурсальної хвороби, штам МВ/20.

Фармацевтична форма. Ліофілізат.

Імунобіологічні властивості. Вакцинний вірус за один-два тижні стимулює формування специфічного імунітету у вакцинованої птиці проти захворювання на інфекційну бурсальну хворобу.
Показання до застосування. Профілактика інфекційної бурсальної хвороби.
Застереження при застосуванні. Добових курчат вакцинують в умовах інкубатора або пташника, старшого віку – в пташнику.
Спосіб застосування та дози. В день вакцинації вмістиме флаконів з вакциною розводять в чистій, охолодженій до кімнатної температури кип'яченій воді. Вакцину розводять таким чином, щоб в визначеному об'єму води для випоювання містилась одна доза вакцини для однієї птиці. Вода для випоювання вакцини не повинна містити іонів хлору та заліза, а також антибіотики та дезінфектанти. Поїлки перед вакцинацією повинні бути ретельно вимиті без додавання дезінфікуючих розчинів. Для більш якісного проведення вакцинації рекомендується використовувати індикатор-барвник «ІНДИГО» або інші аналогічні за якістю.
Умови зберігання. В темному місці при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

СЕВАК® ТРАНСМУН - вакцина жива ліофілізована імунокомплексна проти інфекційної бурсальної хвороби.

Сева Санте Анімаль, Франція.
Склад. Вірус інфекційної бурсальної хвороби, штам Вінтерфільд.
Фармацевтична форма. Ліофілізат.
Імунобіологічні властивості. Вакцина рекомендована для активної імунізації курчат проти інфекційної бурсальної хвороби й забезпечує захист щеплених курчат-бройлерів щонайменше впродовж 42 діб вирощування.
Показання до застосування. Щеплення показане здоровим 18-денним курячим ембріонам і добовим курчатам проти хвороби, що може бути викликана класичним чи високовірулентним штамом вірусу інфекційної бурсальної хвороби (хвороби Гамборо).
Протипоказання. Не слід вакцинувати курячі ембріони до 18-ї доби інкубації. Не слід вводити вакцину курячим ембріонам або одноденним курчатам від материнського стада, яке до початку яйцекладки не було вакциноване проти інфекційної бурсальної хвороби.
Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять підшкірно та методом in ovo.

Методом in ovo вакцину вводять після попереднього розчинення, з розрахунку – 0,05 мл розчиненої вакцини на один ембріон. Наприклад: 1 000 доз вакцини розчиняють в 50 мл розчинника; 2 000 доз вакцини – в 100 мл розчинника; 4 000 доз вакцини – в 200 мл розчинника; 5 000 доз вакцини – в 250 мл розчинника; 8 000 доз вакцини – в 400 мл розчинника; 10 000 доз вакцини – 500 мл стерильного розчинника. Доза для підшкірного введення вакцини, після попереднього розчинення, становить 0,1 мл на особину. Наприклад: 1 000 доз вакцини розчиняють в 100 мл стерильного розчинника; 2 000 доз вакцини – 200 мл стерильного розчинника; 2 500 доз вакцини – 250 мл стерильного розчинника; 4 000 доз вакцини – 400 мл стерильного

розчинника; 5 000 доз вакцини – 500 мл стерильного розчинника; 8 000 доз вакцини – 800 мл стерильного розчинника. Ліофілізат повинен повністю розчинитися у відповідному об'ємі розчинника.

Для введення in ovo використовують спеціалізоване обладнання, після попередньої його стерилізації. Перед початком роботи слід ознайомитись з інструкцією по застосуванню обладнання.

Курячим ембріонам вакцину вводять починаючи з 18-ї доби інкубації, в алантоїсну порожнину в зазначеній вище дозі. З цією метою ембріони розміщують повітряною камерою до верху та за допомогою спеціалізованого автоматичного обладнання чи шприца-автомата інокулюють розчинену вакцину. Після вакцинації слід ретельно дотримуватись режиму інкубації, уникати переохолодження ембріонів.

Підшкірне введення. Добовим курчатам вакцину вводять за допомогою звичайних або автоматичних шприців чи дозаторів. Вакцину вводять підшкірно в ділянці верхньої третини шиї, в зазначеній вище дозі. Курчат фіксують за шию, в основі голови, складку, що утворилася, обережно відтягують великим та вказівним пальцями. Голку вводять в каудальному напрямку, уникаючи введення вакцини в шкіру, м'язи, хребці.

Умови зберігання. В захищеному від світла місці за температури 2-8^{0}С.

Термін придатності. 24 місяці.

МАКСІМУН 6, MAXIMUNE 6 – вакцина інактивована емульгована проти інфекційної бурсальної хвороби та реовірусної інфекції птиці.

БІОМУН КОМПАНІ (СЕВА-БІОМУН), США.

Склад. Вірус інфекційної бурсальної хвороби, стандартний тип; вірус інфекційної бурсальної хвороби, варіантний штам Делаваре; вірус інфекційної бурсальної хвороби, варіантний штам Делаваре; реовірус, штам S1133; реовірус, штам 2408; реовірус, штам SS412.

Фармацевтична форма. Емульсія.

Показання до застосування. Вакцина рекомендована для застосування птиці батьківського стада, з метою профілактики захворювань спричинених вірусом інфекційної бурсальної хвороби (стандартного та варіантного типу) та реовірусом (штами S1133, 2408 і SS412).

Застереження при застосуванні. Вакцинувати лише клінічно здорову птицю. Уникати введення вакцини в шкіру, м'язи, хребці птиці. Вся птиця, що міститься в одному приміщенні, повинна бути вакцинована одночасно. Слід уникати порушень схеми і методики проведення вакцинації, оскільки це може призвести до зниження ефективності імунопрофілактики.

Спосіб застосування та дози. Вакцину застосовують однократно курчатам батьківського стада у віці 18 тижнів і старше, підшкірно в дозі 0,5 мл. Перед застосуванням вакцину витримують за кімнатної температури та ретельно струшують. Місце введення вакцини – дорсальна поверхня середньої чи нижньої третини шиї. Курчат фіксують за шию, в основі голови, складку, що утворилася, обережно відтягують великим та вказівним пальцями. Голку

вводять в каудальному напрямку, уникаючи введення вакцини в шкіру, м’язи, хребці.
Період виведення (каренції). 42 доби.
Умови зберігання. Сухе, темне місце, за температури 2-7°С.
Термін придатності. 24 місяці.

Бурса Гард Рео (Bursa Guard Reo) - вакцина інактивована проти інфекційної бурсальної хвороби та реовірусної інфекції птиці.
МЕРІАЛ, Франція.
Склад. Інактивований реовірус, штам S1133; інактивований реовірус, штам S2408; інактивований реовірус, штам MSB; інактивований вірус бурсальної хвороби, штам Variant; інактивований вірус бурсальної хвороби, штам Standard.
Фармацевтична форма. Емульсія для ін'єкцій.
Імунобіологічні властивості. Вакцина стимулює підвищення рівня пасивного імунітету у майбутнього потомства птиці, проти інфекційної бурсальної хвороби та реовірусної інфекції. Пасивний імунітет з'являється у курчат вже одразу після народження. Тривалість імунітету: до поки в організмі курчат зберігаються антитіла.
Показання до застосування. Вакцину застосовують для вакцинації батьківського поголів'я та ремонтного молодняку птиці для профілактики синдрому мальабсорбції, викликаного реовірусом та для забезпечення раннього захисту потомства материнськими антитілами проти інфекційної бурсальної хвороби та реовірусної інфекції птиці.
Застереження при застосуванні. Перед застосуванням вакцину слід довести до кімнатної температури. Добре струсити флакон з вакциною перед застосуванням. Використати увесь вміст флакону одразу після його відкриття. Вакцинують лише клінічно здорових тварин. Під час вакцинації тварини необхідно дотримуватися правил асептики. Не вакцинувати птицю за 42 доби до забою.
Особливі вказівки під час несучості. Не застосовувати протягом періоду несучості.
Спосіб застосування та дози. Вакцина застосовується підшкірно або внутрішньом'язово у дозі 0,5 мл на одну голову птиці у віці 12-13 тижнів від народження та повторно у віці 20-21 тижні від народження. Первинну вакцинацію рекомендовано проводити живою вакциною проти реовірусної інфекції та інфекційної бурсальної хвороби птиці, щонайменше за 4 тижні до застосування вакцини Бурса Гард Рео.
Період виведення (каренції). 42 доби.
Умови зберігання. При температурі 2-7°С у захищеному від світла місці..
Термін придатності. 28 місяців.

Гумборіффа (Gumboriffa) - вакцина інактивована для профілактики хвороби Гамборо птахів виготовлена з інактивованого вірусу хвороби Гамборо.

МЕРІАЛ, Франція.

Опис. За зовнішнім виглядом вакцина являє собою однорідну білу емульсію.

Біологічні властивості. Вакцина Гумборіффа, викликає вироблення специфічних антитіл проти хвороби Гамборо у прищепленої птиці. Повноцінний імунітет розвивається у птахів через 21 день після вакцинації.

Порядок застосування. Вакцинують клінічно здорову птицю. Програма вакцинації включає одноразову імунізацію за 3-4 тижні до початку періоду яйцекладки. Перед застосуванням флакон з вакциною витримують при кімнатній температурі 18-20°С 8 годин або на водяній бані, ретельно струшують до утворення однорідної емульсії. Вакцину Гумборіффа вводять підшкірно в ділянку шиї або внутрішньом'язово в ділянку грудної м'яза або стегна в дозі 0,3 мл, дотримуючись правил асептики та антисептики.

Умови зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 2 роки.

Провак 4 – вакцина іактивована проти інфекційної бурсальної хвороби, ньюкаслської хвороби, інфекційного бронхіту та реовірусної інфекції.

Zoetis LLC, USA.

Склад. Вірус бурсальної хвороби, штам Лукерт 106,5; вірус ньюкаслської хвороби, штам Кімбер 109,0; вірус бронхіту, штам Массачусетс 108,0; реовірус, штам № 1733; реовірус, штам № 2408. За зовнішнім виглядом вакцина – емульсія білого кольору.

Імунобіологічні властивості. Через 3-4 тижні після одноразового застосування вакцини у курей утворюється активний імунітет проти інфекцій, викликаних вірусами бурсальної хвороби, ньюкаслської хвороби, інфекційного бронхіту та курячих реовірусов. Імунітет зберігається протягом 12 місяців.

Спосіб застосування. Для вакцинації здорових курчат у віці трьох тижнів і старше і ремонтного молодняку у віці 16-22 тижнів (приблизно за 4 тижні до періоду несучості). Для створення більш напруженого імунної відповіді рекомендується попередньо, не менш ніж за 4 тижні, вакцинувати птицю живими вакцинами проти ньюкаслської хвороби, інфекційного бронхіту курей, інфекційного бурсальной хвороби і реовірусної інфекції. Необхідно уникати порушень схеми (термінів) проведення вакцинації, оскільки це призводить до зниження ефективності імунопрофілактики ньюкаслської хвороби, інфекційного бронхіту курей, інфекційного бурсальной хвороби і реовірусної інфекції. У разі пропуску подальшого введення вакцини необхідно провести імунізацію як можна швидше. Перед застосуванням вакцину потрібно нагріти до 22°С і добре струсити, протягом періоду введення періодично струшувати для відновлення однорідності емульсії.

Вакцину вводять одноразово в дозі 0,5 мл., внутрішньом'язово або підшкірно, використовуючи шприци з голками для підшкірного введення

(довжина – 3-6 см, діаметр – 1,0 мм). При внутрішньом'язовому методі вакцину вводять в грудну або стегнову групи м'язів, уникаючи попадання голки в кістки. При підшкірному методі вакцину вводять в дорсальну поверхню середньої частини шиї. Курча фіксують за шию точно біля основи голови. Складку шкіри в цій області обережно піднімають великим і вказівним пальцями. Голку вводять в каудальному напрямку (від голови), не допускаючи її потрапляння в шкіру, м'язи, хребці шиї, голови основу.

Період очікування. М'ясо від прищепленої птиці реалізують не раніше ніж через 42 доби після вакцинації. При необхідності забою птиці раніше цього терміну тушки підлягають ретельному огляду, і в разі виявлення на місці введення вакцини ознак запалення або нерозчиненого ад'юванта їх вибраковують і утилізують. Реалізація та використання столового та інкубаційного яйця проводиться без обмежень.

Зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-7°С.

Термін придатності. 30 місяців.

Пулавак Бурса Плекс – вакцина жива для профілактики інфекційної бурсальної хвороби.

Zoetis LLC, USA.

Склад. Вірус бурсальної хвороби птиці, штам 2512.

Імунобіологічні властивості. Після застосування вакцини рекомендованою схемою через 10 діб формується активний імунітет проти інфекційної бурсальної хвороби, який триває протягом 3 місяців.

Спосіб застосування. Застосовувати підшкірно для курей з добового віку або для вакцинації в яйце для 18-19-денних курячих ембріонів за допомогою спеціальних ін'єкційних систем (наприклад, EMBREX® INOVOJECT®). Ця вакцина може бути використана в комбінації з вакциною для профілактики хвороби Марека (жива вакцина, серотип 2 і 3, виробник Зоетис Інк.) для вакцинації курячих ембріонів в яйце або підшкірно одноденним курчатам.

Підшкірна ін'єкція курчатам: розчинити 1000 доз вакцини в 200 мл розчинника; ввести дозу у кількості 0,2 мл розведеної вакцини.

Вакцинація в яйце 18-19-денних курячих ембріонів: розчинити 4000 доз вакцини в 200 мл розчинника; застосувати ін'єктор згідно інструкції по його використанню; ввести дозу у кількості 0,05 мл на кожне яйце з курячим ембріоном.

Період очікування. М'ясо від прищепленої птиці реалізують не раніше ніж через 21 доби після вакцинації.

Зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 36 місяців.

Еритроцитарний антиген для діагностики інфекційної бурсальної хвороби (хвороби Гамборо).

ІЕКВМ НААН України.

Опис. Еритроцитарний антиген. Нативний – гомогенна суспензія темно-червоного або коричневого кольору. Ліофілізований – суха гомогенна аморфна маса темно-червоного або коричневого кольору.
Склад. Нативний еритроцитарний антиген являє собою суспензію, яка в процесі зберігання утворює 2 фракції: осад (еритроцити) і прозору надосадову рідину (фізіологічний гліцеринізований розчин), ліофілізований – аморфна гомогенна маса.
Застосування. Еритроцитарний діагностикум призначений для виявлення специфічних антитіл до вірусу інфекційної бурсальної хвороби в реакції непрямої гемаглютинації (РНГА).
Форма випуску. Випускається в нативному вигляді в 10% концентрації, розфасований відповідно по: 300 – 1200 доз; 400 – 1333 доз; 500 – 2000 доз; 1500 – 6000 доз для дослідження макро- та мікрометодом, а також в ліофілізованому вигляді по 400 – 1600 доз.
Зберігання. Зберігають у сухому і темному місці при 2-8°С. Антиген в робочому стані зберігається не більше 48 годин.

11.12. Інфекційна анемія.

Nobilis CAV P4 (Нобіліс КАВ П4) – вакцина проти інфекційної анемії птиці, ліофілізована, жива.

Intervet International B. V., Нідерланди.
Опис. Вакцина – ліофілізат білого кольору. Розчинник « Ділавіа» – рідина білого кольору. Розчинник «Унісолв» – прозора безбарвна рідина.
Склад. Живий штам 26 Р4 інфекційної анемії птиці
Застосування. Імунізація птиці проти інфекційної анемії.
Дозування. 0,2 мл вакцини вводять внутрішньом'язово або підшкірно (1000 доз вакцини розчинити в 200 мл розчинника Ділавіа), а також методом проколу перетинки крила (Wing-Web). 1000 доз вакцини розчиняють у 13 мл розчинника Унісолв за допомогою подвійної голки. Голку слід занурювати у вакцину так, щоб заповнилися дві канавки. Усунути надлишок вакцини легко торкаючись голкою внутрішнього краю флакона. Перетинку крила проколюють знизу, звертаючи увагу на те, щоб не потрапити в опірену частину крила й не пошкодити м'язи, суглоби й сплетіння кровоносних судин. Вакцинуть птицю у віці 6-12 тижнів. Імунітет настає на 10-14 добу і триває впродовж усього періоду несучості.

У випадку одночасного вакцинування інактивованою вакциною, вакцину Нобіліс КАВ П4 розчиняють у 2 мл стерильного фізіологічного розчину й додають до інактивованої. Щеплення даною вакциною можна поєднувати із щепленням проти реовірусної інфекції (внутрішньом'язово) й віспи птиці методом проколу перетинки крила.
Застереження. Вакцину заборонено використовувати в період несучості. Вакцинувати лише клінічно здорову птицю. Розчинену вакцину використовують протягом 4 годин. Залишки вакцини знищують кип'ятінням.

Форма випуску. Флакони по 1000 доз з розчинниками Ділавіа й Унісолв.
Зберігання. При 2-8°С у темному місці.
Термін придатності. 18 місяців.

11.13. Ринотрахеїт.

Nobilis TRT (Нобіліс ТРТ) – вакцина проти ринотрахеїту індиків, жива ліофілізована.

Intervet International B. V., Нідерланди.
Опис. Ліофілізат блідо-рожевого кольору. Розчинник – рідина синього кольору.
Склад. Атенуйований вірус ринотрахеїту індиків штам BUT 1-8544.
Застосування. Профілактична імунізація клінічно здорових індиків проти ринотрахеїту. Вакцинують індиків, починаючи з однодобового віку. Вакцинацію проводять аерозольним методом дрібнодисперсного розпилення, інтраназальним або інтраокулярним методом або методом випоювання. За 3-4 тижні до початку яйцекладки використовують інактивовану вакцину.
Дозування:

Аерозольний метод. Вакцину розчиняють у питній воді, що не містить заліза і хлору з розрахунку:

- однодобові індичата – 1000 доз на 250 мл води;
- старша птиця – 1000 доз на 1000 мл води.

Інтраназальний та інтраокулярний метод. 1000 доз вакцини розчиняють у 30 мл фізіологічного розчину або у спеціальному розчиннику Ділуент та вводять стандартною піпеткою-дозатором 1 краплю в одну ніздрю або око.

Метод випоювання. 1000 доз вакцини розчиняють у стількох літрах води, скільки діб індичатам, але не більше, ніж у 40 л. Для стабілізації вакцини до води додають 0,2% сухого молока. Тривалість імунітету 6 тижнів, після чого проводять ревакцинацію.
Застереження. Заморожування вакцини не допускається. Розкритий флакон з вакциною використовують протягом 2 год. Залишки вакцини знешкоджують кип'ятінням. Вимушена вакцинація у період яйцекладки може супроводжуватись короткочасним зниженням несучості. При порушенні цілості флакона, відсутності етикетки, зміні кольору вакцини, наявності в ній сторонніх домішок, цвілі – вакцину бракують. Забороняється застосовувати препарат після закінчення терміну придатності або за умови недотримання температурного режиму зберігання.
Форма випуску. Флакони по 500, 1000, 2000, 2500, 3000, 5000 та 10 000 доз.
Зберігання. У сухому темному приміщенні при 2-8°С.
Термін придатності. 24 місяці.

Nobilis TRT inac (Нобіліс ТРТ інак) – вакцина проти інфекційного ринотрахеїту індиків та курей, інактивована.

Intervet International B. V., Нідерланди.

Опис. Емульсія білого кольору.
Склад. Інактивований вірус ринотрахеїту індиків штам BUT 1 # 8544.
Застосування. Активна імунізація індиків та курей проти інфекційного ринотрахеїту.
Дозування. Вакцинують індиків віком 28 тижнів, курей – віком 14-20 тижнів, але не пізніше, ніж за 4 тижні до початку несучості. Вакцину вводять у дозі 0,5 мл внутрішньом'язово в грудний м'яз чи ділянку стегна або підшкірно в нижню ділянку шиї. Для отримання кращого результату інактивовану вакцину Нобіліс ТРТ інак слід вводити не раніше, ніж через 6 тижнів після введення живої вакцини Нобіліс ТРТ.
Протипоказання. Забороняється вакцинувати птицю з клінічними ознаками захворювання.
Застереження. Перед застосуванням вакцину нагрівають до 15-25°С та струшують. У місці введення вакцини може виникнути незначна припухлість, що зникає через декілька тижнів. Відкриту вакцину використати впродовж 3-х годин.
Форма випуску. Флакони по 500 мл (1000 доз).
Зберігання. При 4-8°С у захищеному від світла приміщенні.
Термін придатності. 24 місяці.

11.14. Вірусний енцефаломієліт.

Nobilis AE+Pox (Нобіліс АЕ+Покс) – вакцина проти енцефаломієліту та віспи птиці, ліофілізована, жива.

Intervet International B. V., Нідерланди.
Опис. Вакцина – ліофілізат світло-рожевого кольору. Розчинник – прозора безбарвна рідина.
Склад. Вірус енцефаломієліту, штам *Calnck 1143*, вірус віспи, штам *Gibbs*.
Застосування. Імунізація здорових курчат віком 8-16 тижнів та індиків віком 18-26 тижнів проти енцефаломієліту і віспи.
Дозування. Вакцину розчиняють у розчиннику, що додається, безпосередньо перед застосуванням. Щеплення проводити методом проколу перетинки крила за допомогою подвійної голки. Голку слід занурювати у вакцину так, щоб заповнились дві канавки. Перетинку крила проколювати знизу, звертаючи увагу на те, щоб не потрапити в опірену частину крила. Імунітет настає на 10-14 добу після вакцинації і триває пожиттєво. Потомство від вакцинованих курей-несучок зберігає материнський імунітет протягом декількох тижнів.
Застереження. Не вакцинувати курчат віком до 8 тижнів, індичат до 18 тижнів, а також птицю за 28 діб до початку і під час періоду яйценосності. Через 7-10 діб на місці ін'єкції з'являється невелика припухлість, яка зникає через 2-3 тижні. Вакцину використати протягом 2 годин після розкриття флакона.

Форма випуску. Ампули по 500 доз, розчинник (5 мл), голка для вакцинації методом "Wing-web".
Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

Полімун АЕ+РОХ – вакцина проти енцефаломіеліту та віспи птиці, жива.

Біо-Тест-Лаб, Україна.
Склад. Вірус енцефаломієліту птиці штам Calnek; вірус віспи птиці штам Cutter.
Фармацевтична форма. Ліофілізат та розчинник.
Імунобіологічні властивості. Захисні антитіла формуються через 2-3 тижні після вакцинації і захищають птицю від інфікування протягом періоду несучості, а також молодняк від вакцинованої птиці в перші тижні життя.
Показання до застосування. Для захисту від захворювань щеплять курей старше 8 тижнів, а індичок в віці старше 18 тижнів.
Протипоказання. Не дозволяється вакцинувати кволу та хвору, птицю молодше вказаних строків вакцинації.
Особливі вказівки при несучості. Не застосовують за 28 діб до та в період яйцекладки.
Спосіб застосування та дози. Перед застосуванням 1000 доз вакцини у флаконі розчиняють в 10 мл розчинника (500 доз в 5 мл). Вакцину вводять методом проколу перетинки крила 2-голковим ін'єктором. Перед імунізацією голки ін'єктора занурюють у вакцину, виймають і проколюють ним шкірну перетинку із внутрішньої сторони крила. Всю птицю пташника необхідно вакцинувати одночасно.
Побічні ефекти. Реакція на введення вакцини може наступити на 5 день після імунізації і характеризується утворенням затвердінь під шкірою та віспин на зовнішній і внутрішній поверхні перетинки крила птиці у місці проколу, що зникають впродовж двох тижнів.
Умови зберігання. В темному місці при температурі 2-8°С.
Термін придатності. Вакцина та розчинник придатні 18 місяців.

Gallivac AE - вакцина жива ліофілізована проти енцефаломіеліту птиці.

МЕРІАЛ, Франція.
Склад. Вірус енцефаломіеліту птиці, штам Calnek.
Фармацевтична форма. Ліофілізат та розчинник у формі розчину.
Імунобіологічні властивості. Вакцина стимулює активний імунітет птиці проти енцефаломіеліту. Період виникнення імунітету – 3 тижні після вакцинації. Тривалість імунітету – 10 тижнів.
Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації клінічно здорової птиці, починаючи з віку 10 тижнів від народження, але не пізніше ніж за 4 тижні до початку періоду несучості, проти енцефаломіеліту.

Спосіб застосування та дози. Вакцина застосовується перорально з питною водою або шляхом проколу перетинки крила починаючи з віку 10 тижнів від народження, але не пізніше ніж за 4 тижні до початку періоду несучості, відповідно до наступної схеми вакцинації:

Метод проколу перетинки крила: 1 флакон (500 доз) ліофілізованої вакцини розводять з 5 мл розчинника, 1 флакон 1000 доз ліофілізованої вакцини розводять з 10 мл розчинника. Вакцинують методом проколу внутрішньої поверхні перетинки крила.

Метод випоювання (перорально з питною водою): розчинити вакцину в об'ємі питної води, який споживає птиця протягом однієї-двох годин. Напування всіх курчат проводять одночасно. Не напувати птицю протягом двох годин перед вакцинацією.

Період виведення (каренції). Не вакцинувати птицю за 21 добу до забою.

Умови зберігання. Ліофілізовану вакцину зберігати при температурі 2-7°С у захищеному від світла місці. Розчинник зберігати при температурі 2-25 °С у захищеному від світла місці.

Термін придатності. 18 місяців.

Gallivac AE+FP - вакцина жива ліофілізована проти енцефаломіеліту та віспи птиці.

МЕРІАЛ, Франція.

Склад. Живий вірус енцефаломіеліту птиці, штам 1143 Calnek; живий вірус віспи птиці, штам Cutter.

Фармацевтична форма. Ліофілізат та розчинник.

Імунобіологічні властивості. Вакцина стимулює активний імунітет птиці проти енцефаломіеліту та віспи. Період виникнення імунітету – 2-4 тижні після вакцинації. Тривалість імунітету – протягом життя птиці.

Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації клінічно здорової птиці, починаючи з віку 10 тижнів від народження, але не пізніше ніж за 4 тижні до початку періоду несучості, проти енцефаломіеліту та віспи.

Спосіб застосування та дози. Вакцина застосовується шляхом проколу перетинки крила починаючи з віку 10 тижнів від народження, але не пізніше ніж за 4 тижні до початку періоду несучості.

Метод проколу перетинки крила: 1 флакон (500 доз) ліофілізованої вакцини розводять з 5 мл розчинника, 1 флакон 1000 доз ліофілізованої вакцини розводять з 10 мл розчинника. Вакцинують птицю методом проколу внутрішньої поверхні перетинки крила.

Період виведення (каренції). Не вакцинувати птицю за 21 добу до забою.

Умови зберігання. За температури від 2-7°С у захищеному від світла місці.

Термін придатності. 12 місяців.

11.15. Вірусний артрит.

Gallivac Reo (Галівак Рео) – вакцина проти вірусного артриту (реовірусного теносиновіту) птиці із штаму S1133, ліофілізована, жива.

Merial, Франція.

Опис. Вакцина складається з двох компонентів: гомогенний ліофілізат – таблетка жовтувато-білого кольору; розчинник.

Склад. Атенуйований реовірус, *штам S1133*; наповнювач.

Застосування. Для імунізації клінічно здорового племінного поголів'я птиці в неблагополучних господарствах по реовірусному теносиновіту птахів.

Дозування. Вакцину відновлюють додаванням 2-3 мл розчинника до вірусного компоненту ліофілізованої вакцини за допомогою стерильного шприца. Після розчинення вакцини, суспензію переносять у флакон, що містить залишок розчинника. Ремонтний молодняк курей щеплять дворазово у віці 8-10 діб та 6-8 тижнів. Вакцину вводять підшкірно в дозі 0,2 мл. Імунітет у щеплених курчат настає через 8-10 діб і триває 3-4 місяці Десятиразове перевищення дози не викликає негативних наслідків.

Протипоказання. Не вакцинувати птицю з клінічними ознаками захворювання.

Зберігання. У сухому темному приміщенні при 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

Полімун Рео 1133 – вакцина проти інфекційного артриту птиці, інактивована.

Біо Тест Лаб, Україна.

Склад. Реовірус штам ”S-1133”.

Фармацевтична форма. Ліофілізат та розчинник.

Імунобіологічні властивості. Вакцинний вірус за 7-10 діб стимулює формування специфічного імунітету у домашньої птиці, що захищає вакцинований молодняк від захворювання на вірусний артрит (теносиновіт) на термін до 3-х місяців.

Показання до застосування. Для профілактики вірусного артриту (теносиновіту).

Особливі вказівки при несучості. Не вакцинують птицю за 2 тижні до початку періоду несучості .

Спосіб застосування та дози. З дотримання правил асептики розчиняють 1000 доз вакцини в 200 мл розчинника. Вакцину вводять підшкірно в нижню ділянку шиї в дозі по 0,2 мл курчатам з п’ятидобового віку. Ревакцинацію проводять через 6 -7 тижнів.

Умови зберігання. В темному місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 18 місяців.

РЕОМУН 3 – вакцина інактивована емульсована проти реовірусної інфекції птиці.

БІОМУН КОМПАНІ, США.

Склад. Реовірус, штам S1133; реовірус, штам 2408; реовірус, штам SS412.

Фармацевтична форма. Водно-масляна емульсія.

Імунобіологічні властивості. Вакцинація дорослої птиці забезпечує появу материнських антитіл у потомства, попереджаючи захворювання на вірусні артрити та синдром малабсорбції, симптомами якого є затримка проходження корму й провентрикуліт. Зростання рівня антитіл у імунізованої птиці відмічається впродовж 21 доби після вакцинації й забезпечує захист щеплених курей щонайменше впродовж 42 діб. Материнські антитіла передаються потомству.

Показання до застосування. Для активної імунізації здорових курчат у віці 18 тижнів проти захворювань, викликаних пташиним реовірусом (теновиновіту, вірусних артритів, провентрикуліту та синдром малабсорбції). Вакцинація птиці батьківського стада забезпечує потомство материнськими антитілами.

Протипоказання. Забороняється вакцинувати хвору, ослаблену птицю. Уникати введення вакцини курчатам у м`язи. Не слід вакцинувати птицю за 42 доби до забою.

Застереження при застосуванні. Уникати введення вакцини в шкіру, м’язи, хребці.

Спосіб застосування та дози. Перед застосуванням вакцину витримують за температури 20-22 С впродовж 2-3 годин. Для забезпечення однорідності суспензії в процесі вакцинації флакон з вакциною періодично струшують. Вакцину вводять за допомогою звичайних або автоматичних шприців чи дозаторів. Не допускається стерилізація інструментів хімічними засобами. Вакцину застосовують однократно курчатам племінного стада у віці 18 тижнів і старше, підшкірно в дозі 0,5 мл. Місце введення вакцини – дорсальна поверхня середньої чи нижньої третини шиї. Курчат фіксують за шию, в основі голови, складку, що утворилася, обережно відтягують великим та вказівним пальцями. Голку вводять в каудальному напрямку, уникаючи введення вакцини в шкіру, м’язи, хребці.

Період виведення (каренції). 42 доби.

Умови зберігання. В захищеному від світла місці за температури 2-7°С.

Термін придатності. 24 місяці.

11.16. Пневмовірус.

***Nemovac (Немовак)* – вакцина проти пневмовірусу птиці, ліофілізована, жива.**

Merial, Франція.

Опис. Ліофілізат – таблетка білуватого кольору.

Склад. Атенуйований вірус пневмовірусу птиці, штам PL2.

Застосування. Активна імунізація клінічно здорових курчат проти пневмовірусу птиці.

Дозування. Вакцинуютъ шляхом випоювання. Для випоювання використовують воду, що не містить дезінфектантів та антисептиків. Якщо використовують водопровідну воду, то її необхідно відстояти ніч або обробити сухим зібраним молоком у співвідношенні 2,5 г на 1000 мл води. За 2 год. до вакцинації птицю не напувають. Бройлерів вакцинують у 7-14 добовому віці 1 дозою вакцини. Племінне поголів'я та несучок вакцинують у 10 тижневому віці, ревакцинують інактивованою вакциною перед періодом несучості.

Застереження. Одночасне використання цієї вакцини і вакцин інфекційної бурсальної хвороби, інфекційного бронхіту і хвороби нюкасла може незначно понизити або тимчасово затримати гуморальну відповідь організму на Немовак. Використані контейнери знищують.

Зберігання. У сухому темному приміщенні при 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

11.17. Вірусний ентерит.

Вірус-вакцина суха культуральна проти вірусного ентериту гусей із штаму BBS-99.

Інститут птахівництва НААН України.

Опис. Суха пориста маса блідо-рожевого або блідо-жовтого кольору.

Склад. Вірус ентериту гусей, штам BBS-99

Застосування. Вакцинація гусей з профілактичною метою у неблагополучних та загрозливих щодо вірусного ентериту господарствах.

Дозування. При виникненні вірусного ентериту в господарстві вперше вакцинують однодобових гусенят, ремонтний молодняк у віці 20-25 діб та батьківське стадо. Однодобових гусенят вакцинують одноразово по 0,5 мл у м'язи стегна. Гусенят, які одержані від вакцинованого батьківського стада, не вакцинують. Ремонтний молодняк гусей, одержаний від вакцинованого батьківського стада, імунізують внутрішньом'язово у віці 20-25 діб одноразово в дозі 0,5 мл. Дорослих гусей імунізують внутрішньом'язово (у грудні або стегнові м'язи) в об'ємі 1 мл дворазово з інтервалом 14 днів, за 30-45 діб до початку яйцекладки. Імунітет у щепленого поголів'я дорослих гусей формується через два тижні після другої вакцинації і зберігається 4 місяці. В разі використання гусей більше 4-х місяців продуктивного періоду проводити ревакцинацію в дозі 1 мл. У ремонтного молодняку імунітет продовжується 4 місяці, у гусенят, одержаних від щепленого поголів'я – 14-20 діб. Імунітет вважається досягнутим, якщо через 14 діб після повторної вакцинації у 80% поголів'я гусей в сироватці крові визначаються титри антитіл в межах 1:8 – 1:16 (в реакції непрямої гемаглютинації).

Застереження. Вакцинують лише клінічно здорову птицю, перед вакцинацією застосовують антистресові препарати. Збирання яєць для

інкубації від вакцинованих гусей проводять не раніше 30 днів після повторної вакцинації. Після розведення вакцини фізіологічним розчином вміст ретельно перемішують. Невикористану вакцину знешкоджують кип'ятінням протягом 30 хвилин.

Форма випуску. Флакони по 4 мл вакцини (2 мл вірусу і 2 мл середовища висушування) або 6 мл (3 мл вірусу і 3 мл середовища висушування), де міститься 60 або 90 доз. Перед застосуванням вакцину розводять фізіологічним розчином із розрахунку 1 мл на одну дозу.

Зберігання. В сухому темному місці при 2-8°С.

Термін придатності. 12 місяців.

АДЕНОМУН II, ADENOMUNE II – вакцина жива ліофілізована проти геморагічного ентериту індиків.

Ceva-Biomun, США.

Склад. Вірус геморагічного ентериту птиці (аденовірус тип 2, виділений від фазанів, штам MDTC-RP19).

Фармацевтична форма. Ліофілізат.

Імунобіологічні властивості. Вакцинний вірус геморагічного ентериту – авірулентний аденовірус птиці (тип 2), пасажований на вільному від патогенів ВПФ субстраті. Вакцина рекомендована для вакцинації здорових індиків, починаючи з 5-ти тижневого віку проти геморагічного ентериту.

Спосіб застосування та дози. Вакцинації підлягає лише клінічно здорова птиця 5-ти тижневого віку і старше. Вакцину застосовують методом випоювання з питною водою.

1. За 48 годин до початку вакцинації слід припинити подачу будь-яких ветеринарних препаратів з водою птиці та продовжувати утримувати птицю без ветеринарних препаратів протягом 24 годин після вакцинації. Поїлки, що використовуються для випоювання вакцини, ретельно миють без застосування деззасобів.

2. За 2 години до початку вакцинації слід припинити напування птиці, щоб стимулювати спрагу. Щоб уникнути стресу для птиці від утримування без води, не рекомендовано вакцинувати птицю в дуже жарку пору.

3. Перед застосуванням з флакону з вакциною слід зняти алюмінієвий ковпачок, за допомогою шприца з голкою ввести 10 мл води, обережно збовтати флакон до повного розчинення ліофілізованої таблетки.

4. Робочий вакцинний розчин слід використати одразу ж після приготування. Для розчинення вакцини використовують чисту питну воду, вільну від іонів хлору й заліза. Вакцину змішують з водою з розрахунку: 1000 доз вакцини на 38 літрів води; 2000 доз вакцини на 76 літрів води; 5000 доз вакцини на 190 літрів води; 10000 доз вакцини на 380 літрів води.

5. Для стабілізації вакцинного розчину – в воду, призначену для розведення вакцини, рекомендується додати таблетку «Севамун», з розрахунку 1 табл. на 100 л води.

6. Кількість напувалок має забезпечувати вільний доступ до вакцини всього поголів'я птиці.

7. Слід уникати впливу прямих сонячних променів на поїлки.

8. Не відновлювати нормальний режим напування, поки весь вакцинний розчин не буде спожитий птицею. Протягом 24 годин після вакцинації продовжують напувати птицю без використання будь-яких ветеринарних препаратів.

9. Слід уникати порушень схеми і методики проведення вакцинації, оскільки це може призвести до зниження ефективності імунопрофілактики.

Період виведення (каренції). 21 доба.

Умови зберігання. Сухе, темне місце, за температури 2-7°С.

Термін придатності. 24 місяці.

11.18. Колібактеріоз.

Nobilis E. Coli (Нобіліс E. Coli) – вакцина проти колібактеріозу птиці, інактивована.

Intervet International B. V., Нідерланди.

Опис. Емульсія білого кольору.

Склад. Антиген F11, антиген FT.

Застосування. Імунізація племінного поголів'я птиці м'ясних кросів проти колібактеріозу. Антитіла проти антигенів F11 та FT передаються потомству вакцинованого племінного поголів'я, захищаючи ембріони та курчат бройлерів від колібактеріозу.

Дозування. 0,5 мл підшкірно або внутрішньом'язово птиці віком 6-12 тижнів. Ревакцинувати у віці 14-18 тижнів (але не раніше, ніж через 6 тижнів після попередньої вакцинації). Імунітет настає на 21 добу.

Застереження. Вакцинувати лише клінічно здорову птицю. У місці ін'єкції може виникнути незначна припухлість, яка зникає через декілька тижнів. Перед використанням флакон з вакциною ретельно струсити і підігріти до 15-25°С. Розкритий флакон з вакциною використати протягом 10 годин.

Форма випуску. Флакони по 500 мл (1000 доз).

Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

Пулвак E. coli – вакцина жива ліофілізована проти хвороб викликаних бактеріями E. coli.

Zoetis LLC, USA.

Склад. Бактеріальна культура штаму EC34195.

Імунобіологічні властивості. Після вакцинації у курей та індиків утворюється активний імунітет проти хвороб, які викликає бактерія Escherichia coli.

Спосіб застосування. Для масової вакцинації курей і індиків проти хвороб, які викликає бактерія Escherichia coli. Вакцину розчиняють дистильованою водою до потрібного об'єму і вводять в рекомендованих дозах.

Кури: вакцинація аерозольним методом (крупнокрапельно) або давання птиці у віці 1 дня або старше. Повторна вакцинація в 12-14-тижневому віці.

Індики: вакцинація аерозольним методом (крупнокрапельно) у 3-денному віці, повторна вакцинація в 3-тижневому віці.

Період очікування. М'ясо від прищепленої птиці реалізують не раніше ніж через 21 доби після вакцинації.

Зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-7°С.

Термін придатності. 24 місяці.

11.19. Орнітобактеріоз.

Полімун Аутовак Орт – вакцина проти орнітобактеріозу, інактивована.

Біо Тест Лаб, Україна.

Склад. Інактивовані культури *Ornithobacterium rhinotracheale*.

Фармацевтична форма. Емульсія.

Імунобіологічні властивості. Стимулює формування імунітету у щепленої птиці через 21 добу після дворазового введення.

Показання до застосування. Профілактика орнітобактеріозу курей.

Спосіб застосування та дози. Щепленню підлягає лише клінічно здорова і не виснажена птиця. Вакцину застосовують у віці від 8 тижнів у дозі 0,5 мл/гол. Шляхом підшкірних ін’єкцій в ділянці нижньої частини шиї. Ревакцинацію проводять через 3-4 тижні, але не пізніше, ніж за 3 тижні до початку періоду несучості. Вакцину перед введенням підігрівають до 25–30˚С, збовтують перед і під час введення.

Побічні ефекти. У місці введення вакцини можливі місцеві реакції у вигляді набряків розміром 5-10 мм, які зникають самі по собі протягом кількох днів.

Період очікування. Не вакцинувати за 21 день до забою.

Умови зберігання. В темному місці при температурі 2-8˚С.

Термін придатності. 12 місяців.

11.20. Хвороба Дерзі.

Palmivax - вакцина жива ліофілізована проти хвороби Дерзі у гусей та мускусних качок.

Меріал, Франція.

Склад. Вірус хвороби Дерзі (парвовірус), штам Хоекстра.

Фармацевтична форма. Ліофілізат та розчинник.

Імунобіологічні властивості. Вакцина стимулює активну імунізацію проти хвороби Дерзі (парвовіроз). Період виникнення імунітету – 14 діб після вакцинації. Тривалість імунітету – протягом всього періоду максимальної сприйнятливості каченят (тобто до 4-тижневого віку).

Показання до застосування. Вакцина призначена для вакцинації гусей та мускусних качок проти хвороби Дерзі (парвовіроз).

Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять одноразово у дозі 0,5 мл на кожну птицю, підшкірно (основа шиї) або внутрішньом'язово (грудні м'язи), відповідно до наступної схеми:

Птиця, народжена від вакцинованих батьків – гусенята та каченята: одна інє'кція у віці 21 день від народження. Для гусей, народжених наприкінці сезону кладки, дата вакцинації між 15 та 21 днем.

Птиця, народжена від не вакцинованих батьків. Введіть гіперімунну сироватку хвороби Дерзі, як тільки приїдете до ферми, пропорція 0,5 мл на качку і 1-2 мл – на гусака. Первинна вакцинація повинна проводитись між 21 і 28 днем.

Дорослі батьки: ревакцинацію слід робити за 2 тижні до початку періоду несучості.

Умови зберігання. За температури 2-8ºС у захищеному від світла місці.

Термін придатності. 24 місяці.

12. Хвороби собак, котів і хутрових звірів.

12.1. Чума.

Вакцина проти чуми м'ясоїдних (суха).

Херсонська державна біофабрика, Україна.

1. Загальні положення.

1.1. Вакцина проти чуми м'ясоїдних (суха) являє собою пористу масу жовтувато-білого кольору, що містить атенуйований штам 668-КФ вірусу чуми м'ясоїдних, який вирощений у культурі клітини розвинутих курячих ембріонів.

1.2. Вакцину випускають у герметично закупорених флаконах (ампулах) і фасовану по 1, 2, 5, 20, 50 мл залежно від активності 1,5, 10, 20, 25, 50, 100, 200 імунізуючих доз для дорослих норок. Для розчинення вакцини застосовують спеціальний бактерицидний розчинник (рН 7,0-7,3), що розфасований у флакони по 5, 20, 50, 100 або 200 мл. При розведенні вакцини швидко розчиняється, утворюючи рівномірну завись рожевого кольору без осаду.

1.3. Флакони (ампули) з вакциною етикетують або наносять фарбою, що не змивається, по склу: найменування підприємства-виготовлювача, назву препарату, номер серії, номер контролю, кількість доз, термін придатності і дату виготовлення. На флакони з розчинником наклеюють етикетку, де зазначені: назва препарату, його кількість в мл, номер серії, дата виготовлення.

1.4. На накривці кожної коробки з флаконами (ампулами) вакцини повинна бути етикетка, на якій зазначають: відомство, найменування й товарний знак підприємства-виготовлювача, повне найменування біопрепарату, кількість

доз у флаконі (ампулі) і в коробці, номер серії номер контролю, дату виготовлення, термін придатності кількість розчинника для одного флакона (ампули), умови зберігання, позначення ТУУ.

В кожну коробку вкладають 2—3 примірники листівки-вкладки. На коробки з флаконами розчинника наклеюють етикетки, на яких зазначають: відомство, найменування й товарний знак підприємства-виготовлювача, найменування препарату, номер серії, номер контролю, дату виготовлення (місяць, рік), кількість флаконів у коробці й об'єм розчинника (мл) у флаконі, термін придатності, умови зберігання, позначення ТУУ.

1.5. Маркування, що характеризує дані про упаковану продукцію, повинно вміщувати: назву підприємства-виготовлювача, назву біопрепарату, номер серії, умови зберігання, позначення ТУУ.

1.6. Ампули або флакони без етикетки, з тріщинами, пліснявою або рожево-фіолетовою розрідженою масою бракують і знезаражують кип'ятінням 10-15 хв. Так само знешкоджують вакцину, що не використана протягом двох годин після розчинення.

1.7. Термін придатності вакцини – 12 місяців із дня виготовлення при умові зберігання в темному місці при 6 ± 1 °С.

2. Порядок застосування вакцини.

2.1. Вакцину для внутрішьом'язового і аерозольного щеплення застосовують з профілактичною метою у благополучних та загрозливих щодо чуми м'ясоїдних господарствах.

2.2. Перед внутрішньом'язовим щепленням вакцину розчиняють бактерицидним розчинником із розрахунку на одну комерційну дозу 1 мл розчинника. Після розчинення вакцину необхідно використати протягом 2-х годин, захищаючи її від сонячних променів.

2.3. Перед застосуванням аерозольної вакцини витрати вакцини визначають із розрахунку на один будинок для норки - 1 мл, на будинок песця або лисиці - 6 мл. Кількість звірів, що знаходяться у будинку, при визначенні витрат вакцини не враховуються. Наприклад: в бригаді норкової ферми 5 відділень по 400 будинків. Для імунізації потрібно 2 мл вакцини (5 х 400 х 1 = 2000).

2.5. Аерозольну вакцинацію хутрових звірів проти чуми м'ясоїдних проводять тільки спеціально навчені ветеринарні спеціалісти.

2.5. У благополучних господарствах щеплять:

а)аерозольно молодняк звірів з 45 добового віку;

б)внутрішньом'язово – щеплять норок з 45 добового віку, а лисиць, песців і собак – з 2 місячного віку і старших (дорослих тварин кожного року гону).

2.6. У неблагополучних господарствах щеплять:

а) внутрішньом'язово тільки клінічно здорових звірів незалежно від пори року;

б) аерозольно молодняк двічі: перший раз у віці 30 діб, другий - через місяць після першого щеплення.

Дорослих звірів ревакцинують з молодняком.

2.7. Аерозольна вакцинація не дозволяється:

а)при наявності в господарстві інфекційних та інвазійних захворювань з

гострим перебігом;

б)при температурі повітря вище 20°С, нижче мінус 5°С та сильному вітрі.

2.8. Перед застосуванням аерозольної вакцини:

а)виключають застосування сульфаніламідних препаратів і антибіотиків за 3 доби до початку і 5-7 діб після її закінчення;

б)перевіряють герметичність будинків, щілини закупорюють.

2.9. Розпилюють вакцину струминним аерозольним генератором САГ – 1. Робочий тиск, що подається у генератор 3-4 атм. Перед роботою необхідно перевірити продуктивність генератора. Потім при досягненні тиску повітря 3,5 атм. включати генератор на 10 секунд. Замірюють об'єм розчину, що залишився. Витрачений об'єм ділять на час роботи генератора. Наприклад: за 10 секунд генератор розсіяв 5 мл. Продуктивність його – дорівнює 5 мл /10 сек. = 0,5 мл/сек.

Одночасно перевіряють рівномірність утворення генератором хмари аерозолю. Факел аерозолю не повинен вміщувати крапель. Неприпустиме витікання вакцини із приймальника генератора й шлангів розпилювача.

2.10. Звірів перед початком вакцинації зачиняють в будинку, прикривають лаз в клітку шифером. Ветеринарний лікар (фельдшер), що робить вакцинацію, одягає на обличчя маску або двошарову марлеву пов'язку, заправляє генератор вакциною в кількості, що вказана в п.2.3. Експозиція вакцинації 8-10хв.

2.11. Після закінчення вакцинації виймають шифер і знімають кришку будинку. Генератор промивають водою (50-60 мл), висушують і зберігають в сухому приміщенні. 2-3 доби ведуть спостереження за вакцинованими тваринами.

2.12. Перед внутрішньом'язовою вакцинацією шприци та голки стерилізують кип'ятінням у дистильованій воді. Місце ін'єкції обробляти заборонено, тому що у вакцину входять бактерицидні речовини, що забезпечують знезараження бактерій у випадку їх попадання в місце ін'єкції.

2.13. Розведену вакцину вводять внутрішньом'язово в стегно в дозах:

а) норкам у віці 45 діб і старше – 1 комерційна доза;

б) песцям, лисицям і собакам – у віці 2 місяці і старші вагою до 3 кг – 2 комерційні дози, більше 3 кг – 3 комерційні дози;

в) собак вакцинують двічі: перший раз у віці 2 місяці і старші, другий раз – через 1 міс. після першого щеплення.

За щепленими тваринами спостерігають 10 діб. Протягом 1-3 діб після вакцинації може бути зниження апетиту, кволість.

2.14. Тварини, що щеплені внутрішньом'язово, набувають напружений імунітет на 14-16 добу, тривалістю не менше 6 місяців.

2.15. Вакцина лікувальних властивостей не має, тому заражені тварини, що щеплені в інкубаційний період, можуть загинути від чуми протягом 90 діб після вакцинації.

***Hexadog (Гексадог)* – вакцина проти чуми м'ясоїдних, аденовірусу, парвовірусу, лептоспірозу та сказу собак, ліофілізована.**

Merial, Франція.

Опис. Вакцина складається з двох компонентів: *Тривіровакс* – ліофілізат кремово-білого кольору (живий); *Лепторабісин* – опалесцентна рідина (інактивований).

Склад. Містить: *Тривіровакс:* Атенуйований вірус чуми м'ясоїдних; атенуйований аденовірус собак; атенуйований парвовірус собак. *Лепторабісин:* інактивовану *Leptospira canicola* та інактивовану *Leptospira icterohaemorragiae.* Глікопротеїни вірусу сказу.

Застосування. Активна імунізація проти чуми м'ясоїдних, аденовірозу, парвовірозу, лептоспірозів *(Leptospira canicola та Leptospira icterohaemorragiae)* та сказу собак.

Дозування. Вакцину розчиняють перед безпосереднім використанням у суспензії-розчиннику. Вводять підшкірно 1 мл згідно наступної схеми:

• Основне (первинне) щеплення: ін'єкція Гексадогу, починаючи з 3 місячного віку; 1 ін'єкція вакцини проти лептоспірозу за 1 місяць або через 1 місяць після ін'єкції Гексадогу.

• Наступне щеплення (ревакцинація): щорічно.

Протипоказання. Заборонено вакцинувати хворих, ослаблених і уражених гельмінтами собак.

Застереження. При порушенні цілості флакона, відсутності етикетки, зміні кольору вакцини, наявності в ній сторонніх домішок, цвілі – вакцину бракують. Забороняється застосовувати препарат після закінчення терміну придатності або за умови недотримання температурного режиму зберігання.

Вакцинують тільки клінічно здорових тварин, яких не менше ніж за 10 діб до щеплення правильно дегельмінтизували. У випадку серйозного епізоотичного ризику у відношенні лептоспірозу рекомендується посеместрова ревакцинація. Вакцинація може спричинити тимчасові місцеві реакції та гіперемію. У випадку появи реакції гіперчутливості проводять симптоматичне лікування. Іноді присутність у складі вакцини гідроксиду алюмінію може спричинити і утворення невеликих тимчасових вузликів в місці ін'єкції. Введення підвищеної дози може спричинити поствакцинальну депресію, а також тимчасові місцеві реакції. При використанні вакцини під час вагітності та лактацІЇ у самок не відмічено ніяких побічних ефектів. Не змішувати з будь-якими іншими препаратами данного призначення. Після використання флакони слід продезінфікувати перед видаленням.

Форма випуску. 50 флаконів по 1 дозі ліофілізату та 50 флаконів по 1 дозі суспензії; 10 флаконів по 1 дозі ліофілізату та 10 флаконів по 1 дозі суспензії

Зберігання. У темному приміщенні при 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

***Canivac FHP (Канівак ФГП)* – вакцина проти чуми м'ясоїдних, інфекційного гепатиту та парвовірозу собак, ліофілізована, жива.**

Biowet Pulawy, Польща.

Опис. Вакцина – ліофілізат рожевого кольору. Розчинник – прозора безбарвна рідина.

Склад. Штам вірусу чуми CDV, штам аденовірусу тин CAV-1, штам парвовірусу CPV-2

Застосування. Активна імунізація собак проти чуми, інфекційного гепатиту CAV-1 та парвовірозу.

Дозування. 2 мл підшкірно або внутрішньом'язово, безпосередньо після розчинення за схемою:

• у віці 6-8 тижнів з ревакцинацією у 9-10, 11-12 тижнів, 12 міс. і щорічно;

• у віці 9-10 тижнів з ревакцинацією у 11-12 тижнів, і щорічно;

• у віці 11-12 тижнів з ревакцинацією у 13-14 тижнів, 12 міс. і щорічно. Імунітет формується на 14 добу і триває 1 рік.

Протипоказання. Не вакцинувати хворих, ослаблених і уражених гельмінтами собак, щенних сук та цуценят до 6-ти тижневого віку.

Форма випуску. Флакони по 1 дозі з розчинником (2 мл).

Зберігання. При 4-8°С.

Термін придатності. 12 місяців.

Мультикан-1, 2, 4, 6, 7, 8

НВО «Нарвак», Російська Федерація

Опис. Вакцина складається з ліофілізованого та рідкого (розчинника) компонентів. Ліофілізований компонент: суха пориста маса жовтувато-рожевого кольору.

Розчинники: Мультикан-1, -2, -4дистильована вода; мультикан-6 безбарвна рідина з сіро-білим осадом, що розбивається при струшуванні в гомогенну завись; мультикан-7, -8 гомогенна суспензія рожевого кольору з осадом, що розбивається при струшуванні в гомогенну завись

Склад.

Мультикан-1 .....атенуйований вірус чуми м'ясоїдних штам № 37.

Мультикан-2 .....атенуйовані парвовірус собак штам № 2, аденовірус собак типу 2 штам №46.

Мультикан-4 .....атенуйовані вірус чуми м'ясоїдних штам № 37, аденовірус собак типу 2 штам JV5 46, парвовірус собак штам № 23 і коронавірус собак №49

Мультикан-6.....ліофілізований компонент містить: атенуйовані вірус чуми м'ясоїдних штам № 37, аденовірус собак типу 2 штам № 46, парвовірус собак штам №23 і коронавірус собак № 49; Рідкий компонент містить інактивовані лептоспіри двох серогруп: Канікола (штам ВГНКИ-3) та Іктерогеморагія (штам ВГНКИ-2).

Мультикан-7.....ліофілізований компонент містить атенуйований вірус чуми м'ясоїдних штам № 37. Рідкий компонент містить атенуйовані аденовірус собак типу 2 штам № 46, парвовірус собак штам № 23, коронавірус собак № 49 та інактивовані штами грибів роду Трихофітон (*Trichophyton mentagrophytes*) і Мікроспорум (*M. canis, M. canis var. obesum, M. canis var. distortum, M. gypscum*).

Мультикан-8.....ліофілізований компонент містить атенуйовані вірус чуми м'ясоїдних штам № 37, аденовірус собак типу 2 штам № 46, парвовірус собак штам № 23 і коронавірус собак № 49. Рідкий компонент містить інактивовані лептоспіри двох серогруп: Канікола (штам ВГНКИ-3) та Іктерогеморагія (штам ВГНКИ-2) та вірус сказу штам «Внуково».

Застосування.

Мультикан-1 ..... профілактичне щеплення собак проти чуми м'ясоїдних

Мультикан-2 ..... профілактичне щеплення собак проти аденовірусного ентериту та парвовірусних інфекцій

Мультикан-4 ..... профілактичне щеплення собак проти чуми, аденовірусних інфекцій, парвовірусного та коронавірусного ентериту собак

Мультикан-6 ..... профілактичне щеплення собак проти чуми, аденовірусних інфекцій, парвовірусного і коронавірусного ентериту та лептоспірозу

Мультикан-7 ..... профілактичне щеплення собак проти чуми, аденовірусних інфекцій, парвовірусного й коронавірусного ентериту та дерматофітозів

Мультикан-8 ..... профілактичне щеплення собак проти чуми, аденовірусних інфекцій, парвовірусного, коронавірусного ентериту, лептоспірозу та сказу

Дозування. Цуценят перший раз вакцинують 8-10 тижневому віці, повторно через 21-28 діб після першого щеплення. Ревакцинацію проводять у віці 10-12 міс. Дорослих собак вакцинують 1 раз на рік.

Перед застосуванням вакцину розчиняють у 2,0 мл розчинника, що додається. Вакцину вводять підшкірно в ділянці лопатки або внутрішньом'язово з внутрішньої сторони в дозі 1,0 мл для собак дрібних та декоративних порід і 2,0 мл для інших порід. Імунітет формується за 2-3 тижні після імунізації і триває 1 рік

Застереження. При порушенні цілості флакона, відсутності етикетки, зміні кольору вакцини, наявності в ній сторонніх домішок, цвілі – вакцину бракують. Забороняється застосовувати препарат після закінчення терміну придатності або за умови недотримання температурного режиму зберігання. Не підлягає заморожуванню. Для Мультикану-1, 2, 4, 7 невикористану за 15 хв., для Мультикану-6, 8 за 2 год. розведену вакцину, а також і залишки знешкоджують кип'ятінням впродовж 15 хвилин. На місці ін'єкції можлива поява припухлості, що швидко зникає.

Форма випуску. Ліофілізований компонент – флакони по 1,0 мл. Рідкий компонент – флакони по 2,0 мл.

Зберігання. У темному приміщенні при 2-8°С.

Термін придатності. 12 місяців.

Nobivac DHPPI (Нобівак ЧГППІ) – вакцина проти чуми, інфекційного гепатиту, вірусного ентериту та параінфлюєнци собак, жива ліофілізована.

Internvet International B.V., Нідерланди.

Опис. Вакцина – ліофілізат золотистого кольору. Розчинник – прозора безбарвна рідина.

Склад. Вірус чуми собак CDV, штам *Onderstepoort*, аденовірус (тип 2) CAV 2, штам *Manhattan LPV 3*, парвовірус CPV, вірус параінфлюєнци CPI, штам *Cornell*.

Застосування. Активна імунізація собак проти чуми (CDV), вірусного гепатиту, викликаного аденовірусом тип 1 і тип 2 (ICH), парвовірусної інфекції та параінфлюєнци.

Дозування Вакцину розчиняти розчинником *Nobivac або Nobivac Lepto, Nobivac Rabies, Nobivac Corona,* чи *Nobivac LR* і вводити 1 мл підшкірно з 8-12 тижневого віку. Імунітет настає на 14 добу.

Ревакцинація

- собача чума і гепатит – через кожні 2 роки;
- собачий парвовірус і парагрип – 1 раз на рік;
- сказ – через кожні 3 роки (залежно від епізоотичного стану).

Можна вакцинувати вагітних тварин.

Застереження. Вакцинують тільки клінічно здорових тварин. У випадку реакції гіперсенсибілізації підшкірно вводять адреналін. Запобігти контакту вакцинованих тварин з потенційними джерелами інфекції протягом 14 днів.

Форма випуску. Флакони по 1 дозі з розчинником (1 мл).

Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.

Термін придатності. 1 рік.

Nobivac Puppi DP (Нобівак Пуппі ЧП) – вакцина проти чуми та вірусного ентериту собак, ліофілізована, жива.

Intervet International B.V, Нідерланди.

Опис. Вакцина – ліофілізат золотистого кольору. Розчинник – прозора безбарвна рідина.

Склад. Вірус чуми собак CDV, штам Onderstepoort, парвовірус тип 2 CPV, штам 154.

Застосування. Активна імунізація цуценят проти чуми і парвовірусної інфекції.

Дозування 1 мл підшкірно цуценятам з 4-6 тижневого віку і безпосередньо перед відлученням.

Імунізованих даною вакциною цуценят надалі вакцинувати згідно зі схемою:

вік 8-9 тиж. Nobivac DHPP1 + Nobivac Lcpto

вік 12 тиж. Nobivac DHPPI + Nobivac Lepto чи LR

Ревакцинація:	чума собак і гепатит	через кожні 2 роки
	собачий парвовірус і парагрип	1 раз на рік
	сказ	через кожні 3 роки

(залежно від епізоотичного стану). Імунітет настає на 14 добу.

Застереження. Вакцинують тільки клінічно здорових тварин. У випадку реакції гіперсенсибілізації підшкірно ввести адреналін. Запобігти контакту вакцинованих тварин з потенційними джерелами інфекції протягом 14 днів. Використати вакцину протягом 30 хв. після розчинення.

Форма випуску. Флакони – 1 доза з розчинником (1 мл).
Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.
Термін придатності. 2 роки.

***Eurican DHPPI2-L (Еурікан ДГППІ2-Л)* – вакцина проти чуми м'ясоїдних, аденовірозу, парвовірозу, парагрипу типу 2, лептоспірозу собак.**

Merial, Франція.
Опис. Еурікан DHPPI2-L складається з двох компонентів:
Еурікан DHPPI2 — ліофілізат — таблетка кремового кольору.
Еурікан — прозора рідина з легкою опалесценцією.
Склад. Ліофілізований компонент Еурікан DHPP12, атенуйований вірус чуми м'ясоїдних, атенуйований аденовірус собак (CAV2), атенуйований парвовірус собак, атенуйований вірус пара грипу, інактивована *Leptospira canicola*, інактивована *Leptospira icterohaemorragiae*, суспензія Еурікан L.
Застосування. Активна імунізація клінічно здорових собак проти чуми м'ясоїдних, аденовірозу, парвовірозу, респіраторних інфекцій парагрипу типу 2, лептоспірозів *Leptospira canicola* та *Leptospira icterohaemorragiae.*
Дозування. Вакцина вводиться підшкірно, дворазово в дозі 1 $см^3$ згідно з наступною схемою:
– перша ін'єкція – з 7 тижневого віку;
– друга ін'єкція – через 3-5 тижнів після першої не раніше 12 тижневого віку.
Ревакцинують щорічно.
Застереження. Вакцинувати тільки клінічно здорових тварин, правильно дегельмінтизованих не менше, ніж за 10 діб перед вакцинацією. Вакцинація може спричиняти тимчасові локальні реакції, а також гіпертермію. Може мати місце реакція гіперчутливості, вона зустрічається рідко і у таких випадках необхідно провести відповідне симптоматичне лікування. Не відмічено ніяких побічних ефектів у самок під час вагітності. Введення підвищеної дози може спричинити поствакцинальну депресію, а також тимчасові місцеві реакції. Контейнери після використання повинні бути продезінфіковані. Не змішувати з будь-якими іншими препаратами медичного призначення.
Форма випуску. Флакони по 1 дозі. Упаковка 10 та 50 флаконів.
Зберігання. У сухому темному приміщенні при 2-8°С.
Термін придатності. 24 місяці.

***Eurican DHPPh-LR (Еурікан DHPPh-LR)* – вакцина проти чуми м'ясоїдних, аденовірозу, парвовірозу, парагрипу типу 2, лептоспірозу та сказу собак.**

Merial, Франція.
Опис. Еурікан DHPPI2-LR складається з двох компонентів: Еурікан DHPPI2 – ліофілізат – таблетка кремового кольору. Еурікан LR – прозора рідина з легкою опалесценцією
Склад. Ліофілізований компонент Еурікан DHPPI2; атенуйований вірус чуми м'ясоїдних; атенуйований аденовірус собак (CAV2); атенуйований парвовірус

собак; атенуйований вірус парагрипу типу 2; суспензія Бурікан LR (Leptorabisin); інактивану *Leptospira canicola;* інактивовану *Leptospira icterohaemorragiae*; глікопротеїни вірусу сказу.
Застосування. Активна імунізація клінічно здорових собак проти чуми м'ясоїдних, аденовірозу, парвовірозу, парагрипу типу 2 респіраторних інфекцій, лептоспірозів *Leptospira canicola* та *Leptospira icterohaemorragiae*
Дозування. Підшкірне введення вакцини в дозі 1 мл. Ревакцинують щорічно.
Застереження. Вакцинувати тільки клінічно здорових тварин, правильно дегельмінтизованих не менше ніж за 10 діб перед вакцинацією. У випадку серйозного епідеміологічного ризику лептоспірозу рекомендується семестровий повтор. Вакцинація може спричиняти тимчасові локальні реакції, а також гіпертермію. Може мати місце реакція гіперчутливості, вона зустрічається рідко і в таких випадках необхідно провести відповідне симптоматичне лікування. Іноді присутність гідроксиду алюмінію може спричинити утворення невеликих тимчасових вузликів у місці ін'єкції. Не виявлено жодних побічних ефектів у самок під час вагітності. Не змішувати з будь-якими іншими препаратами.

При порушенні цілості флакона, відсутності етикетки, зміні кольору вакцини, наявності в ній сторонніх домішок, цвілі — вакцину бракують. Забороняється застосовувати препарат після закінчення терміну придатності або за умови недотримання температурного режиму зберігання Контейнери після використання повинні бути продезінфіковані.
Форма випуску. Еурікан DHPPI2 – флакони по 1 дозі. Еурікан LR – флакони по 1 дозі.
Зберігання. У сухому темному місці при 2-8°С.
Термін придатності. 24 місяці.

Vanguard ® 5/L (Вангард ® 5/Л) – вакцина для профілактики чуми, інфекційного гепатиту, аденовірусної інфекції (тип 2), парагрипу, парвовірусного ентериту та лептоспірозу собак.

Zoetis, США.
Опис. Комплект із двох флаконів: Вакцина Вангард-5 – ліофілізат білого кольору. Розчинник – вакцина проти лептоспірозу собак.
Склад. Virus febris contagiosae canis; Virus laringotracheitis contagiosae canis; Parvovirus enteritidis canis; Virus parainfluensis canis. Розчинник, що містить: Leptospira canicola; Leptospira icterohaemorragiae.
Застосування. Імунізація собак проти чуми, інфекційного гепатиту аденовірусної інфекції, парагрипу, парвовірусного ентериту та лептоспірозу.
Дозування. Вакцину ліофілізовану Вангард-5 розчиняють рідкою вакциною проти лептоспірозу собак безпосередньо перед застосуванням. Для цього вміст флакона з розчинником набирають у шприц і переносять у флакон з сухою Вангард-5 вакциною. Ліофілізована вакцина ресуспензується і утворюється безбарвна прозора суспензія – рівномірна суміш (1 доза). Вводять підшкірно або внутрішньом'язово в дозі 1 мл незалежно від віку, маси й породи собак. Цуценят у віці від 6 тижнів і старших вакцинують двічі

з інтервалом 3-4 тижні. Якщо тварини були не вакциновані у віці до 4 місяців, необхідно ввести ще одну дозу вакцини по досягненню ними 4 місячного віку. Раніше не вакцинованих дорослих собак щеплять двічі з інтервалом 3-4 тижні. Ревакцинують собак щорічно однією дозою (1 мл.).
Застереження. Не підлягає заморожуванню.
Протипоказання. Не вакцинують хворих та вагітних тварин.
Форма випуску. Комплект із двох флаконів (1 доза).
Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

***Vangard-5/CVL (Вангард-5/CVL)* – вакцина для профілактики чуми, інфекційного гепатиту, аденовірусної інфекції (тип-2), параінфлюенци, парвовірусного ентериту, лептоспірозу, коронавірусної інфекції собак.**
Zoetis, США.
Опис. Комплект із двох флаконів. Вангард-5/L – ліофілізат білого кольору. Розчинник – вакцина проти коронавірусної інфекції собак-безбарвна прозора суспензія.
Склад. Virus febris contagiosae canis; virus laringotracheitis contagiosae canis; parvovirus enteritidis canis; virus parainfluensis canis; leptospira canicola; leptospira icterohaemorragiae. Розчинник, що містить coronavirus canis (CCV).
Застосування. Імунізація собак проти чуми, інфекційного гепатиту, аденовірусної інфекції (тип-2), параінфлюенци, парвовірусного ентериту, лептоспірозу, коронавірусної інфекції.
Дозування. Вводять підшкірно або внутрішньом'язово в дозі 1 мл незалежно від віку, маси й породи собак. Цуценят у віці від 6 тижнів і старших вакцинують двічі з інтервалом 3 тижні Якщо тварини були провакциновані у віці до 4-х місяців, необхідно ввести ще одну дозу вакцини по досягненню ними 4-хмісячного віку. Раніше не вакцинованих дорослих собак щеплять двічі з інтервалом 3 – 4 тижні. Ревакцинують собак щорічно однією дозою (1 мл.)
Форма випуску. Комплект із двох флаконів (1 доза).
Зберігання. Сухе темне місце при 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

***Vanguard ® plus 5/L (Вангард ® плюс 5/Л)* – вакцина для профілактики чуми, аденовірусу типу 2, парагрипу, парвовірозу та лептоспірозу собак.**
Zoetis, США.
Опис. Комплект із двох флаконів. Вангард плюс S/L – ліофілізат світло бежевого кольору у вигляді таблетки. Розчинник – вакцина проти лептоспірозу собак - безбарвна прозора суспензія.
Склад. Вангард плюс 5 – сухий ліофілізат містить атенуйовані віруси: *чуми собак, штам Snyder Hill; аденовірус собак типу 2, штам Manhattan; вірус парагрипу собак, штам NL-CP1-5; парвовірус собак, штам NL-35-D*. Розчинник містить: *leptospira canicola, штам C-51; leptospira icterohaemorragiae, штам NADL*.

Застосування. Імунізація собак проти чуми, інфекційного гепатиту, парагрипу, парвовірозу та лептоспірозів.

Дозування. Вакцину розводять безпосередньо перед застосуванням. Для цього вміст флакона з розчинником набирають у шприц і переносять у флакон з сухою вакциною. Ліофілізована вакцина ресуспензується і утворюється безбарвна прозора суспензія – рівномірна суміш (1 доза). Вводять підшкірно або внутрішньом'язово в дозі 1 мл незалежно від віку, маси й породи собак. Цуценятам у віці від 6 тижнів і старшим вводять дві дози вакцини з інтервалом 3-4 тижні. Якщо собаки були провакциновані у віці до 12 тижнів, то по досягненні віку 12 тижнів їм необхідно ввести ще одну дозу вакцини (Материнські антитіла, що присутні у крові щенят у віці до 12 тижнів, можуть знизити адекватну імунну відповідь на вакцинацію).

Застереження. Не підлягає заморожуванню. При анафілактичних реакціях застосовують адреналін або його аналоги. Містить в якості консерванту пеніцилін, стрептоміцин.

Протипоказання. Забороняється вакцинувати вагітних тварин. Протипоказано застосування гіперімунних сироваток або імунодепресантів протягом 1 місяця після вакцинації.

Форма випуску. Комплект із 2 флаконів (1 доза).

Зберігання. У сухому темному приміщенні при 2-8°С.

Термін придатності. 18 місяців.

Duramune Max 5/4L (Дурамун Макс 5/4Л) – вакцина проти чуми, аденовірозу (тип 2), параінфлюєнци, парвовірозу та лептоспірозу собак, полівалентна, ліофілізована, жива.

Fort Dodge Animal Health, США.

Опис. Вакцина – ліофілізат золотистого кольору. Вакцина (розріджувач) – білувато-сіра суспензія.

Склад. Вірус чуми собак CDV, штам Ондсрстепорт; аденовірус тип 2 CAV-2, штам V 197; вірус параінфлюєнци CPI, штам 91880; парвовірус CPV, штам SP99. Розчинник містить 4 серотипи лептоспір: leptospira canicola, leptospira icterohaemorragiae, leptospira grippotyphosa, leptospira pomona.

Застосування. Активна імунізація собак проти чуми, інфекційного гепатиту та респіраторної інфекції, викликаних аденовірусом типу 2, параінфлюєнци, парвовірозу та лептоспірозу.

Дозування. Вакцинувати з 6 тижневого віку. Наявність материнських антитіл перешкоджає виробленню активного імунітету. Цуценят ревакцинувати кожні 2-3 тижні до досягнення 12-тижневого віку. Собак старших 12 тижневого віку вперше вакцинувати Дурамун Макс 5/4Л і ревакцинувати через 2-3 тижні. Імунітет формується на 14 добу і триває 1 рік.

Застереження. Не вакцинувати хворих, ослаблених, уражених гельмінтами собак.

Зберігання. Сухе, темне місце при 2-7°С.

Термін придатності. 24 місяці.

Duramune Plus 5L4 – вакцина проти вірусу чуми собак, аденовірусу-2 собак, парвовірусу собак, вірусу парагрипу собак та лептоспірозу.

Zoetis LLC, США.

Склад. Атенуйовані штами вірусу чуми собак, аденовірусу-2 собак, парвовірусу собак, вірусу парагрипу собак, а також інактивовані штами лептоспіри серогруп Canicola, Pomona, Grippotyphosa.

Властивості. Через 14 днів після застосування вакцини утворюється активний імунітет, який триває до 1-го року проти чуми м'ясоїдних (CDV), викликаної вірусом чуми м'ясоїдних, інфекційного гепатиту, викликаного аденовірусом типу 1 (CAV-1), респіраторних захворювань, викликаних аденовірусом типу 2 (CAV-2), парагрипу (CPiV), викликаного вірусом парагрипу собак, парвовірусом (CPV) та лептоспірозу, викликаного Leptospira canicola, Leptospira grippotyphosa, Leptospira icterohaemorrhagiae, Leptospira pomona.

Дози і спосіб застосування. 1 мл підшкірно або внутрішньом'язово. Первинна вакцинація: Клінічно здоровим собакам ввести 2 дози з інтервалом 3 тижні. Для того, щоб запобігти взаємодії з материнськими антитілами, цуценятам з первинною вакцинацією у віці до 9 тижнів потрібно ввести 3 дози комбінованої вакцини з інтервалами по 3 тижні. Рекомендується щорічна ревакцинація однією дозою.

Умови зберігання. Сухе, темне місце за температури 2-7°С.

Термін придатності.18 місяців.

Вакцина Дурамун плюс 5L4 / CVK.

США, Zoetis.

Опис. Двокомпонентна вакцина від вірусу чуми собак, аденовірусів 2 типу, парагрипу та парвовірусів.

Склад. Суха частина складається з атенуйованих штамів вірусу чуми собак, аденовірусів 2 типу,парагрипу та парвовірусів. Рідка частина – інактивовані лептоспіри canicola і icterohaemorragiae,grippotyphosa, pomona і короновіруси собак.

Фармакологічні властивості. Виробляє високий титр антитіл до антигенів. Прояв імунітету починається на 8-10 добу, стійкого імунітету – на 8-10 добу після ревакцинації. Імунітет зберігається 1 рік. Флакон 1 мл.

Показання. Застосовується для здорових цуценят і собак як специфічна профілактика чуми, інфекційних гепатитів м'ясоїдних, респіраторні хвороби, що викликаються аденовірусами, вірусами парагрипу, парвовірусних інфекцій, короновірусні інфекцій і лептоспірозах собак.

Дози і спосіб застосування. Перед застосуванням вакцини рідкий компонент переносять у флакон з сухою складовою і повністю його розчиняють. Цуценят вакцинують в 6-9 тижневому віці тричі з інтервалом 14-21 день, по 1 мл. підшкірно або внутрішньомязово. Не вакциновані дорослі собаки та цуценята старше 12 тижнів прищеплюються двічі по 1 мл з інтервалом 2-3 тижні. Ревакцинація проводиться щороку в 1 дозі.

Зберігання. В сухому місці при температурі від 2 до 7°С.
Термін придатності. 24 місяці.

Каніген DHA2PPi / L (Canigen DHA2PPi / L) – вакцина для профілактики чуми, інфекційного гепатиту, аденовірусної інфекції, парагрипу, парвовірусного ентериту та лептоспірозу собак, що викликається лептоспірами серогруп Canicola і Icterohaemorragiae.

Virbac, Франція.
Склад. Сухий компонент (Каніген DHA2PPi) – ліофілізат для приготування суспензії для ін'єкцій (жива вакцина) і рідкий компонент (Каніген L) - суспензія для ін'єкцій (інактивована вакцина).Сухий компонент (Каніген DHA2PPi) виготовлений з аттенуірованних штамів вірусу чуми м'ясоїдних (штам Lederle VR 128), аденовірусу типу 2 (CAV-2 штам Manhattan), парвовірусу собак типу CPV Cornell (штам CPV 780916), вірусу парагрипу собак (CPIV штам Manhattan) , з додаванням допоміжних речовин: лактози моногідрат - 126 мг/доза, калію дигідрофосфат - 0,64 мг/доза.

Рідкий компонент (Каніген L) виготовлений з інактивованих тіомерсалом культур лептоспір серогрупи Canicola і Icterohaemorragiae з додаванням допоміжних речовин: калію дигідрофосфат - 0,47 мг/доза, вода для ін'єкцій до 1 мл/доза.

Сухий компонент (Каніген DHA2PPi) за зовнішнім виглядом являє собою однорідну суху пористу масу кремового кольору, рідкий компонент (Каніген L) – суспензію від кремового до світло-жовтого кольору.
Властивості. Вакцина викликає формування імунної відповіді у собак до збудників чуми, інфекційного гепатиту, аденовірусної інфекції, парагрипу, парвовірусного ентериту та лептоспірозу, що викликається лептоспірами серогруп Canicola і Icterohaemorragiae через 21 добу після повторного введення (ревакцинації), тривалістю не менше 12 місяців.
*Застосування.*Вакцина призначена для профілактики чуми, інфекційного гепатиту, аденовірусної інфекції, парагрипу, парвовірусного ентериту та лептоспірозу собак, що викликається лептоспірами серогруп Canicola і Icterohaemorragiae. Заборонено прищеплювати клінічно хворих і ослаблених тварин. Протипоказано застосовувати собакам в період вагітності і лактації. За 10 днів до вакцинації необхідно провести дегельмінтизацію. Вакцинації підлягають цуценята, починаючи з 8-тижневого віку. Вакцину вводять підшкірно в дозі 1 мл (1 імунізують доза) на одне введення, незалежно від маси і породи. Ревакцинують через 3-4 тижні, але не раніше 12-тижневого віку. Надалі собак вакцинують щорічно, одноразово, однією дозою.
Зберігання. В сухому, захищеному місці при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 24 місяці.

Нобівак Паппі для цуценят (Nobivac Puppy DP) – суха жива вакцина проти чуми м'ясоїдних і парвовірусного ентериту.

Intervet International, Нідерланди.

Склад.Аттенуйовані штами вірусу чуми м'ясоїдних і парвовірусу собак. За зовнішнім виглядом вакцина являє собою однорідну суху пористу масу блідо-рожевого кольору.

Фармакологічні властивості. Вакцина Нобівак Паппі індукує у щеплених цуценят надійний протективний імунітет проти чуми і парвовірусного ентериту м'ясоїдних через 10 днів після вакцинації.

Показання. Вакцину Нобівак Паппі призначають цуценятам собак для профілактики чуми і парвовірусного ентериту м'ясоїдних.

Дози і спосіб застосування. Вакциною щеплять тільки клінічно здорових цуценят у віці 6 тижнів з наступною вакцинацією через 2-3 тижні. Вакцину в дозі 1 мл. вводять цуценяті підшкірно з дотриманням правил асептики і антисептики.

Умови зберігання. В сухому місці при температурі 2-8ºС.

Термін придатності. 2 роки.

Biocan Puppy – вакцина комбінована проти чуми м’ясоїдних та парвовірозу собак.

Біовета», Чеська Республіка.

Склад. Ліофілізований компонент – вірус чуми м’ясоїдних (CDV). Рідкий компонент – парвовірус інактивований (CPV).

Властивості. Після потрапляння в організм вакцинованої тварини антигени, що містяться у вакцині, розпізнаються як сторонні елементи, і в організмі активується ряд захисних механізмів (макрофаги, опсоніни, інтерлейкіни, β-лімфоцити тощо), внаслідок чого починають формуватися антитіла, специфічні проти антигенних детермінант, що містяться у вакцині. Вказані механізми повинні захищати від наступного розвитку інфекції після зараження. У вакцинованої тварини формується стійкий імунітет через 14-28 днів після вакцинації і триває протягом 1 року. Тварин, які були вакциновані, ревакцинують з інтервалом 14-21 день. Для підтримання імунітету рекомендується щорічна ревакцинація.

Показання. Для профілактичної вакцинації собак проти чуми м’ясоїдних та парвовірозу, починаючи з 5-ти тижневого віку.

Протипоказання. Загальні гіпертермічні захворювання.

Застереження. Перед застосуванням добре струсити вміст флакону і підігріти до кімнатної температури (15-25°С). Вакцинувати можна лише клінічно здорових тварин з хорошим ступенем вгодованості. Дегельмінтизацію проводити мінімум за 10 днів до вакцинації. Щеплених тварин не слід тренувати або піддавати фізичним навантаженням протягом одного тижня після вакцинації.

Застосування та дози.Вакцинують тварин, починаючи з 5-тижневого віку в дозі 1 мл незалежно від віку, маси та породи, двічі з інтервалом 14-21 день.

Метод застосування: підшкірно в область під лопатками. У вакцинованої тварини формується стійкий імунітет через 14-28 днів після вакцинації і триває протягом 1 року. Для підтримання імунітету рекомендується щорічна ревакцинація.

Побічні ефекти. У місці застосування вакцини можуть з’явитися місцеві реакції (розміром з горошину), які зникають самі по собі протягом 3 тижнів. У рідких випадках можуть спостерігатися алергічні реакції.
Зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.
*Термін придатності*ю 2 роки.

Biocan DHPPi + L вакцина проти чуми м'ясоїдних, інфекційного ларинготрахеїту, інфекційного гепатиту, парвовірозу, парагрипу жива та лептоспірозу у собак.

Біовета», Чеська Республіка.
Склад.

а) Компонент DHPPi (ліофілізат): Virus febris contagiosae canis, Virus laryngotracheitidis contagiosae canis, Parvovirus enteritidis canis, Virus parainfluensis canis.

б) Компонент L (розчин): Leptospira icterohaemorrhagiae, Leptospira canicola, Leptospira grippotyphosa.

Лікарська форма. Розчин для ін’єкцій.
Властивості. Після застосування вакцини в організм тварини антигени, що містяться у вакцині, визначаються як інородні частинки, і це призводить до активації великої кількості захисних механізмів організму (макрофагів, опсонінів, інтерлейкінів, В-лімфоцитів тощо), в результаті чого формуються специфічні антитіла проти антигенних детермінант, що містяться у вакцині. Ці специфічні антитіла повинні попереджувати розвиток хвороби у випадку зараження. Імунітет настає через 14 днів після першої вакцинації, а стійкий імунітет розвивається через наступні 14 днів після ревакцинації. Провакцинованих перший раз тварин ревакцинують з інтервалом 14-21 днів. Для підтримання імунітету рекомендується щорічна ревакцинація.
Показання. Для активної імунізації собак проти чуми м'ясоїдних, інфекційного гепатиту, інфекційного ларинготрахеїту, парвовірозу, парагрипу та найбільш поширених серовар лептоспір у собак віком від 8 тижнів.
Застосування. Вакцинувати слід лише клінічно здорових тварин з нормальним ступенем вгодованості. Щонайменше за 10 днів до вакцинації слід проводити можливу протипаразитарну обробку. Провакцинованих тварин не слід тренувати або піддавати фізичному навантаженню протягом одного тижня після вакцинації Вакцину слід використати відразу після розведення.
Дозування. 1 мл незалежно від віку, ваги та породи тварини. Метод застосування – підшкірно, переважно у ділянку під лопаткою у віці від 8 тижнів, ревакцинацію слід проводити протягом 14-21 дня.
Зберігання. В сухому темному місці за температури 2-8°С.

Biocan DHPPi+LR – вакцина проти чуми (CDV), інф. гепатиту (CAV-1), інф. ларинготрахеїту (CAV-2), парвовірозу (CPV-2), парагрипу (CPIV-2), лептоспірозу та сказу собак.

Біовета, Чеська Республіка.

Властивості. Після введення вакцини в організм тварини, антигени, що містяться у вакцині ідентифікуються як невідомі (чужі) частинки і це призводить до активізації захисних механізмів в організмі (макрофаги, опсоніни, інтерлейкіни, Б-лімфоцити і т. д.), утворюються специфічні антитіла проти антигенів детермінантів, що містяться у вакцині. Ці механізми повинні запобігти подальшому розвитку можливої інфекції. Імунітет розвивається через 14 днів після першої вакцинації. Стійкий імунітет проявляється надалі через 14 днів після ревакцинації. Ревакцинацію необхідно провести впродовж 14-21 днів. Ревакцинацію необхідно проводити щорічно для збереження постійного імунітету у вакцинованих тварин.

Застосування. Для активної імунізації собак проти чуми, інфекційного гепатиту, інфекційного ларинготрахеїту, парвовірозу, парагрипу, сказу та лептоспірозу (Leptospira icterohaemorrhagiae, Leptospira canicola, Leptospira grippotyphosa), що найчастіше зустрічається у собак віком 12 тижнів та старше.

Застереження. Перед застосуванням збовтати. Вакцинувати лише клінічно здорових тварин. Обов'язкова антипаразитарна обробка не менш ніж за 10 днів до вакцинації. Провакциновані тварини не повинні піддаватися тренуванням впродовж одного тижня після вакцинації. Після розчинення вакцину використати негайно. Слід уникати вакцинації вагітних сук впродовж 2-х тижнів до пологів.

Дози та способи введення. Доза 1 мл незалежно від ваги, породи, у віці 12 тижнів та старше. Метод введення – підшкірно.

Зберігання. Зберігати в сухому темному місці за температури 2-8°С.

Сироватка полівалентна проти чуми, парвовірусних інфекцій і вірусного гепатиту м'ясоїдних.

Херсонська державна біологічна фабрика, Україна.

Сироватка полівалентна проти чуми, парвовірусних інфекцій і вірусного гепатиту м'ясоїдних (собак, песців, лисиць, домашніх кішок, диких тварин родини собачих) являє собою прозору, дещо опалесцентну рідину жовтувато-червоного кольору. На дні флакону при довгому зберіганні випадає осад, який при струшуванні легко розбивається, утворюючи рівномірну зависьь.

Сироватка придатна протягом 2 років із дня виготовлення при умові зберігання її в сухому темному місці при 2-10°С. Флакони з сироваткою повинні бути щільно закупорені гумовими пробками й закатані металевими ковпачками. При перевертанні або струшуванні флакона сироватка не повинна виливатися через пробку. На флакон наклеюється етикетка з назвою сироватки, зазначенням її об'єму, номера серії та номера контролю, терміну придатності. Якщо в сироватці є сторонні домішки, пластівці, що не розбиваються, гнильний запах, якщо порушена закупорка флакону, відсутня

етикетка, а також невикористані в день відкриття флакони бракують. Перед застосуванням флакони з сироваткою необхідно підігрівати у водяній бані до 36-37°С і старанно збовтувати. Сироватку застосовують з профілактичною й лікувальною метою проти чуми, парвовірусних інфекцій і вірусного гепатиту м'ясоїдних. Препарат вводять внутрішньом'язово або підшкірно з внутрішнього боку стегна. З профілактичною метою тваринам масою до 5 кг вводять 3 мл сироватки, масою більше 5 кг – 5 мл. З лікувальною метою доза сироватки збільшується вдвічі. При важких формах захворювання або запізнілому лікуванні сироватку застосовують другий раз з проміжком 12-24 години в лікувальних дозах.

Імунітет у щеплених сироваткою тварин продовжується до 14 діб. По закінченні вказаного часу тварин вакцинують з профілактичною метою. Перед введенням шприци, голки стерилізують кип'ятінням і для кожної тварини використовують окрему голку. При проведенні щеплень сироваткою дотримуються встановлених правил асептики і антисептики. Місце ін'єкції обробляють спиртом 70%.

12.2. Сказ.

Рабівак ХТТ – вакцина проти сказу для пероральної імунізації диких м'ясоїдних.

Сумська державна біофабрика, ЗА Т «Укрветпромпостач», Україна.

Опис. Злегка в'язка рідина світло-жовтого або червонуватого кольору.

Склад. Вірусутримуюча культуральна рідина.

Застосування. Активна пероральна імунізація диких м'ясоїдних тварин проти сказу.

Дозування. Рабівак у дозі 5 мл вводиться шприцом у курячі голови, кусочки м'яса, риби, масою 30-50 гр. або спеціальної принади. В осінньо-зимовий період вакциноутримуючі принади розкладають біля входу в жилі нори лисиць, єнотовидних собак з розрахунку 2-6 принад на нору, або з рухомого транспорту по площі в місця заселення звірів з розрахунку 10-15 принад на 1 кв. км. Рабівак ускладнень не дає. Імунітет настає через 25-30 діб і продовжується до 1 року. Для створення стійкого благополуччя місцевості по сказу рекомендується вакцинацію проводити 2-3 роки підряд.

Застереження. Не використаний протягом 1 дня рабівак знешкоджують кип'ятінням.

Форма випуску. Флакони по 100, 200 мл або пляшки по 500 мл.

Зберігання. В темному місці при мінус 10°С і нижче.

Термін придатності. 12 місяців.

***Рабіліс* – вакцина антирабічна із штаму «Внуково-32 М», рідка, культуральна, жива.**

ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок, Україна.

Опис. Контурні чарункові пакування, заповнені вакциною рожево-білого кольору з невеликим осадом, що містяться у приманці.

Склад. Вірус сказу, штам «Внуково-32 М».

Застосування. Активна імунізація диких м'ясоїдних проти сказу у природних умовах. Дозування принаду з вакциною розкладають ручним методом по краях лісових галявин, канавах, диких ходах із розрахунку 2-6 приманок на нору або 15-20 шт. на 1 кв. км площі. Принади з вакциною розкладають двічі на рік (лютий - квітень та жовтень - грудень).

Застереження. При попаданні вакцини на відкриті ділянки шкіри їх необхідно промити водою з милом. При попаданні вакцини на слизові очей та носа людини, їх необхідно промити питною водою. Вакцину не застосовувати для свійських тварин. Вакцину розкладати у гумових рукавицях. Розкладені приманки з метою захисту від прямого сонячного проміння закривати гілками, листям, травою.

Зберігання. При мінус 20°С в морозильній камері холодильника.

Термін придатності. 12 місяців.

***Альфарабівак* – вакцина інактивована суха культуральна проти сказу тварин.**

ТОВ НВП «Біо-Тест-Лабораторія», Україна.

1.Загальні положення.

1.1. «Альфарабівак» – інактивована суха культуральна вакцина проти сказу тварин.

1.2. Вакцина являє собою суху пористу масу жовтувато-коричневого кольору.

1.3. Для розчинення вакцини використовують дистильовану воду.

1.4. Вакцину фасують в ампули або в герметично закупорені флакони.

1.5. На флаконі (ампулі) вказують: найменування біопрепарату, назву підприємства-виготовлювача, його товарний знак, кількість доз вакцини, об'єм розчинника, номери серії й контролю, дату виготовлення, термін придатності (місяць,-рік), умови зберігання й позначення ТУ У.

1.6. Термін придатності вакцини – 12 місяців від дня виготовлення при умові зберігання в сухих закритих місцях при 2-8°С.

1.7. Флакони (ампули) з вакциною без етикеток, з наявністю сторонніх домішок, з тріщинами, порушенням закупорювання, зміною кольору бракують, знешкоджують кип'ятінням протягом 10-15 хвилин.

2. Порядок застосування вакцини.

2.1. Шприци та голки перед вакцинацією стерилізують кип'ятінням протягом 30 хвилин. Місце ін'єкції обробляють спиртом або 0,5% розчином карболової кислоти.

2.2. Перед застосуванням суху вакцину розчиняють стерильною дистильованою водою з дотриманням правил асептики.

2.3. Для профілактичної імунізації тварин, що щепляться проти сказу вперше, вакцину вводять дворазово інтервалом 20-30 діб. Тваринам, які раніше вакцинувалися проти сказу, вакцину вводять одноразово. Ревакцинацію проводять одноразово через 2 роки. Імунітет у тварин зберігається не менше 2 років.

2.4. Вакцину вводять підшкірно в дозі (на 1 ін'єкцію):

– цуценятам, починаючи з 2 місячного віку й дорослим собакам малих декоративних порід (болонки, такси, тер'єри та ін.) – 1 мл;

– дорослим собакам крупних порід (вівчарки та ін.) – 2 мл;

– котам – 1 мл.

2.5. Вимушену вакцинацію проводять не пізніше 48 годин після можливого інфікування тварин. Вакцину вводять триразово, з інтервалом 7 діб, в дозі, що вказана вище.

2.6. Тварин з підозрою захворювання на сказ вакцинувати забороняється.

Вакцина антирабічна для пероральної імунізації м'ясоїдних тварин «Броварабіс V-RG» (Brovarabies V-RG).

ТОВ "Укрветпромпостач", Україна.

Склад. Антиген V-RG (V-RG (108 TCID50).

Фармацевтична форма. Поживна приманка, в яку поміщений блістер з антигеном.

Імунологічна дія. Внаслідок попадання вакцини на поверхні слизових оболонок і мигдалини ротової порожнини, відбувається імунна відповідь на вироблення захисних віруснейтралізуючих антитіл. Захисний ефект від застосування вакцини спостерігається лише в неінфікованих тварин. При застосуванні вакцини наявність колостральних антитіл не впливає на формування захисного імунітету.

Вид тварин. Собаки, вовки, лисиці, койоти, єнотовидні собаки, єноти, ведмеді, панди, ласки, тхори, борсуки, видри, коти (домашні, дикі), гієни і земляний вовк.

Спосіб застосування та дози. Вакцину застосовують двічі на рік, поширюючи вручну або з авіатранспорту. Використовують 15-20 доз вакцини на 1 км^2, можливе застосування більшої кількості, в залежності від епізоотичної ситуації та щільності популяції тварин. При поширенні вакцини авіатранспортом через однакові відстані формують квадрати на картах, наприклад, 250-500 х 250-500 м). При цьому можливе додаткове ручне застосування вакцини в місцях безпосереднього проживання тварин (нори).

Вакцинацію певної території потрібно проводити протягом декількох наступних років, але як мінімум протягом двох, після останнього випадку сказу на даній території. Можливе застосування вакцини на вільних від сказу територіях з метою створення захисної зони. Ширина захисної зони повинна скласти як мінімум 70 км.

Зберігання. В захищеному від світла місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 12 місяців.

Рабіген Моно (Rabigen Mono)- вакцина для профілактики сказу собак і котів (інактивована).

Virbac, Франція.

Лікарська форма: суспензія для ін'єкцій.

Склад. Інактивований бета-пропіолактоном вірус сказу (штам VP-12). За зовнішнім виглядом вакцина являє собою суспензію блідо-рожевого кольору з осадом, що при збовтуванні легко розбивається в гомогенну суспензію.

Форма випуску. Вакцина розфасована по 1,0 мл (1 доза) для собак і котів в скляні флакони.

Біологічні властивості Вакцина Рабіген Моно викликає формування імунної відповіді у собак і котів до сказу через 14 діб після одноразової імунізації, який зберігається не менше 12 місяців.

Застосування. Вакцина Рабіген Моно призначена для специфічної профілактики сказу у собак і котів. Забороняється вакцинувати клінічно хворих або ослаблених тварин. Протипоказано застосовувати собакам і кішкам в період вагітності і лактації, за винятком випадків вимушеної вакцинації. Вакцинації підлягають тільки клінічно здорові собаки і коти, починаючи з 12-тижневого віку. Вакцину вводять підшкірно одноразово в об'ємі 1 мл (1 імунізуюча доза) з дотриманням правил асептики. Безпосередньо перед застосуванням вміст флакона з вакциною збовтують. За 10 діб до вакцинації рекомендується провести профілактичну дегельмінтизацію. Надалі тварин вакцинують 1 раз в рік. Ефективність імунізації може бути знижена у разі вакцинації тварин, які зазнали впливу стресу. Симптомів прояву сказу або інших патологічних ознак при передозуванні вакцини не встановлено.

*Застереження.*У рідкісних випадках вакцина може викликати алергічну реакцію. У цьому випадку використання препарату припиняють і проводять симптоматичне лікування. Слід уникати порушення схеми введення вакцини, оскільки це може призвести до зниження ефективності імунопрофілактики сказу. У разі пропуску чергового введення вакцини необхідно провести імунізацію як можна швидше. При застосуванні вакцини згідно з інструкцією побічних явищ та ускладнень, як правило, не відзначається. У виняткових випадках можлива анафілактична реакція, в цьому випадку проводять симптоматичне лікування.

***Nobivac RL (Нобівак РЛ)* – вакцина проти сказу і лептоспірозу собак, інактивована.**

Intervet International B. V., Нідерланди.

Опис. Суспензія рожевого кольору.

Склад. Інактивований вірус сказу, інактивовані культури лептоспір: *Leptospira canicola, Leptospira icterohaemorragiae.*

Застосування. Активна імунізація собак проти сказу та лептоспірозу.

Дозування. 1 мл підшкірно в ділянці шиї або грудей у віці 8-9 тижнів. Ревакцинацію проводять у віці 12 тижнів. Імунітет настає на 10 добу. Вакцинація проти сказу рекомендується кожні 2-3 роки (залежно від

епізоотичного стану зі сказом), а проти лептоспірозу – щорічно.
Протипоказання. Не вакцинувати хворих, ослаблених та уражених гельмінтами собак.
Застереження. Можлива реакція гіперсенсибілізації на введення вакцини, У такому випадку підшкірно вводять адреналін. Не заморожувати.
Форма випуску. Флакони 1 або 10 доз.
Зберігання. При 2-8°С у сухому, темному місці.
Термін придатності. 18 місяців.

12.3. Лептоспіроз.

Canivac L (КанівакЛ) – вакцина проти лептоспірозу лисиць собак, інактивована.

Biowet Pulawy, Польща.
Опис. Суспензія білого кольору.
Склад. Leptospira icterohaemorragiae, Leptospira canicola
Застосування Імунізація собак і лисиць проти лептоспірозу, що викликаний *Leptospira icterohaemorragiae* та *Leptospira canicola.*
Дозування 2 мл підшкірно або внутрішньом'язово з 10 тижневого віку з ревакцинацією у віці 12-13 тижнів.
Протипоказання. Не можна вакцинувати хворих, ослаблених і уражених гельмінтами собак. Не вакцинувати тварин протягом 2 тижнів після введення інших вакцин чи сироваток.
Застереження. Вакцина, що була заморожена для застосування не придатна. Перед застосуванням вакцину добре струшувати. На місці введення вакцини може з'явитись припухлість, що зникає протягом кількох діб.
Форма випуску. Флакони по 1 (2 мл) та 10(20мл) доз.
Зберігання. В закритому сухому, темному місці при 4-8°С.
Термін придатності. 12 місяців.

Nobivac Lepto (Нобівак Лепто) – вакцина проти лептоспірозу собак, інактивована.

Intervet International B. V., Нідерланди.
Опис. Прозора безбарвна суспензія.
Склад. Інактивовані віруси: *Leptospira interrogans, серогруп: Canicola, штам Ca-12, Ichterohaemorrhagiae, штам 820.*
Застосування. Активна імунізація собак проти лептоспірозу.
Дозування. Вакцину вводять по 1 мл підшкірно або внутрішньом'язово у ділянку шиї або грудей.
Програма вакцинації:
А.Програма для цуценят з високими рівнями материнського імунітету до парвовірусу:
У віці 8-9 тижнів – Nobivac Parvo-C та Nobivac Lepto.
У віці 12 тижнів – Nobivac DHPPi та Nobivac Lepto або Nobivac RL.

B. При загрозі чуми м'ясоїдних або сказу до 12 тижневого віку:
У віці 8-9 тижнів – Nobivac DHP або Nobivac DHPPi і Nobivac Lepto або Nobivac RL (при ранній загрозі виникнення сказу).
У віці 12 тижнів – Nobivac DHPPi і Nobivac Lepto або Nobivac RL (повторна вакцинація проти сказу)

C. Для собак, не вакцинованих до 12 тижневого віку:
У віці 12 тижнів – Nobivac DHP або Nobivac DHPPi і Nobivac Lepto або Nobivac RL. У віці 14-15 тижнів – Nobivac Lepto.
Ревакцинація. У разі включення в програму щеплення проти парагрипу, ревакцинацію проводять щорічно вакцинами Nobivac DHPPi+L та Nobivac DHPPi+RL, й кожні три роки консультуються.
Застереження. Вакцинувати лише клінічно здорових собак. Реакції підвищеної чутливості після вакцинації рідкі, але іноді виникають – у цьому випадку підшкірно вводять адреналін.
Форма випуску. Флакони: 1 доза.
Зберігання. При 2-8°С у сухому темному місці.
Термін придатності. 24 місяці.

Біокан L - вакцина для запобігання лептоспірозу у собак.
Біовета, Чеська Республіка.
Склад. L. icterohaemorrhagiae, L. canicola і L. grippotyphosa.
Застосування. Застосовувати вакцину з 8-тижневого віку і старше, підшкірно в лопатку
Дозування. Доза 1 мл. для будь-якої ваги і породи. Між щепленнями обов'язково робляться три тижневі перерви.
*Застереження.*На місці уколу може виникнути припухлість діаметром 0,5 см, але протягом 2 тижнів вона сама розсмоктується. Після потрапляння препарату в організм імунітет тварини починає адаптуватися і знаходить стійкість проти інфекції. Даний процес триває 2-4 тижні, після чого повторно проводять вакцинацію. При ревакцинації цуценя не повино бути молодше 3 місяців. Захист від лептоспірозу триває не менше року. Далі собак вакцинують кожні 12 місяців.
Зберігання. В холодильнику при 2°С до 8°С.
Термін придатності. 2 роки.

12.4. Сальмонельоз і колібактеріоз.

Вакцина полівалентна проти сальмонельозу й колібактеріозу хутрових звірів.
Сумська державна біофабрика, Україна.
Опис. Рідина світло-жовтого кольору з густим осадом, що при струшуванні легко розбивається, утворюючи гомогенну суспензію.
Склад. Суспензія в рівних співвідношеннях мікробних клітин Sal. dublin, Sal. typhimurium, Sal. cholerae suis і E. coli (серогруп 0111, 0125, 0145, 078, 08).

Застосування. Для профілактики сальмонельозу і колібактеріозу в неблагополучних та загрозливих на ці захворювання господарствах.

Дозування. Вакцину вводять підшкірно в ділянці внутрішньої поверхні стегна за 2-3 год. до годівлі. Доросле поголів'я лисиць, песців вакцинують за 2-3 тижні до гону або в першу половину вагітності дворазово з інтервалом 8-10 діб. В першу ін'єкцію лисицям вводять 3 мл, песцям – 2 мл. У другу ін'єкцію – лисицям вводять 5 мл, песцям – 3 мл. Молодняк лисиць і песців перед вакцинацією оглядають і ділять на клінічно здорових і таких, що слабкі, хворі або відстають в розвитку. Клінічно здоровий молодняк вакцинують з 30-45 добового віку в дозах: цуценят лисиць – дворазово по 1 і 2 мл відповідно; цуценят песців – триразово з інтервалом 8-10 діб в дозах 0,25; 1,0 та 1,5 мл. Хворих, слабких цуценят лікують і після видужання – вакцинують по наведеній вище схемі. Дорослих нутрій і їх цуценят у випадку виникнення в господарстві захворювань на сальмонельоз або колібактеріоз вакцинують у дозах і в терміни, що зазначені для песців. Флакони з вакциною перед застосуванням струшують до утворення однорідної завісі. В холодний період підігрівають до 36-37°С на водяній бані. Імунітет у вакцинованих тварин формується на 10 добу після останнього введення вакцини і триває до 6 місяців.

Застереження. Щеплять тільки здорових тварин. Забороняється вакцинувати самок в другій половині вагітності. Не допускається проводити дегельмінтизацію протягом 7 діб до і 14 діб після вакцинації. В окремих тварин після вакцинації може бути короткочасна кульгавість, алергічні реакції, що характеризується підвищенням температури тіла на 0,5-1,5°С, збудженням або пригніченням, слинотечею, відмовою від корму. При поствакцинальних ускладненнях застосовують десенсибілізуючі препарати і проводять симптоматичне лікування. Прояви алергічної реакції на введення вакцини у окремих тварин не є основою для пред'явлення рекламації на препарат. При наявності у флаконі з вакциною сторонніх домішок, плісняви, пластівців, що не розбиваються при струшуванні; при порушенні щільності закупорки, відсутності етикетки, а також при невикористанні препарату протягом 4 годин після розведення знешкоджують 30-ти хвилинним кип'ятінням.

Форма випуску. Флакони по 200 мл.

Зберігання. Препарат зберігають в сухому темному місці при 2-15°С.

Термін придатності. 18 місяців.

12.5. Парвовірусний ентерит собак.

Duramune KF-11 (Дурамун КФ-11) – вакцина жива проти парвовірозу собак.

Fort Dodge Animal Health, США.

Опис. Суспензія рожевого кольору.

Склад. Парвовірус, штам KF-1.

Застосування. Активна імунізація собак проти парвовірозу.
Дозування. 1 мл вакцини внутрішньом'язово або підшкірно з 5 – 6- або 7 – 8 тижневого віку (в залежності від епізоотичної ситуації) з наступною ревакцинацією через кожні 2-3 тижні до досягнення 12 тижневого віку. Тварин з 12 тижневого віку вакцинувати 2 рази з інтервалом 2-3 тижні.
Протипоказання. Не вакцинувати хворих, ослаблених та уражених гельмінтами собак. Дозволяється вакцинація щенних сук. Вакцину Дурамун KF-11 можна застосовувати одночасно з іншими вакцинами.
Застереження. У випадку анафілактичного шоку ввести епінефрин.
Форма випуску. Флакони по 1 дозі.
Зберігання. Сухе темне місце при 2-7°С.
Термін придатності. 24 місяці.

***Canvipar D (Канвіпар Д)* – вакцина проти парвовірусного ентериту та чуми собак.**

Фірма «Мевак», Словакія.
Опис. Ліофілізат біло-жовтого або світло-рожевого кольору. Розчинник – вода для ін'єкцій.
Склад. Вірус чуми собак, штам CDV-F-BV Ю; парвовірус собак, штам CPVA-BN
Застосування. Імунізація собак проти парвовірусного ентериту та чуми.
Дозування. Суху ліофілізовану вакцину розчиняють безпосередньо перед застосуванням у 1 мл рочиника до утворення рівномірної суміші (І доза). Вводять підшкірно або внутрішньом'язово незалежно від віку, маси та породи собак. Здорових цуценят вакцинують, починаючи з семитижневого віку з подальшою ревакцинацією у 11 тижневому віці. Імунітет настає через 14 діб після вакцинації. Дорослих собак вакцинують щороку.
Застереження. Як виняток, можливе погіршення апетиту. У разі виникнення анафілактичної реакції вводять адреналін або його аналоги.
Протипоказання. Не вакцинують хворих і вагітних тварин.
Форма випуску. Флакони, що містять по одній дозі вакцини.
Зберігання. При температурі 2-8°С в темному місці.
Термін придатності. 24 місяці.

***Тетрасар (Тетракап)* – вакцина проти парвовірусного ентериту, чуми, парагрипу, інфекційного гепатиту та аденовірусної інфекції собак.**

Фірма «Мевак», Словакія.
Опис. Ліофілізат біло-жовтого або світло-рожевого кольору. Розчинник – вода для ін'єкцій.
Склад. Вірус чуми собак, штам CDV-F-BV Ю/83; парвовірус собак, штам CPVA-BN 80/82; аденовірус собак, штам CADV-2H; вірус інфекційного гепатиту собак, штам MDCK; вірус парагрипу 2, штам CPIV2 BN 4/85/32.
Застосування. Імунізація проти парвовірусного ентериту, чуми, парагрипу, інфекційного гепатиту та аденовірусної інфекції собак.
Дозування. Суху ліофілізовану вакцину розчиняють безпосередньо перед

застосуванням у 1 мл рочиника до утворення рівномірної суміші (1 доза). Вводять підшкірно або внутрішньом'язово незалежно від віку, маси та породи собак. Здорових цуценят вакцинують, починаючи з 6 місячного віку. Імунітет настає через 7-14 діб після вакцинації. Ревакцинують цуценят у віці 12 місяців. Дорослих собак вакцинують щорічно.
Застереження. Як виняток, можливе погіршення апетиту. У разі виникнення анафілактичної реакції вводять адреналін або його аналоги.
Протипоказання. Не вакцинують хворих і вагітних тварин.
Форма випуску. Флакони, що містять по одній дозі вакцини.
Зберігання. При температурі 2 до 8°С в темному місці.
Термін придатності. 24 місяці.

Еурікан Прімо (Eurican Primo) – вакцина для профілактики парвовірусного ентериту собак.

Merial,Франція.
Біологічні властивості. Вакцина Еурікан Прімо викликає формування імунної відповіді у собак до збудника парвовірусного ентериту через 14-21 добу після введення, тривалістю 12 місяців.
Порядок застосування: Вакцина призначена для профілактики парвовірусного ентериту собак. Заборонено прищеплювати клінічно хворих і ослаблених тварин. За 10 днів до вакцинації необхідно провести дегельмінтизацію. Вакцину вводять підшкірно в область лопатки з 6 тижневого віку дворазово з інтервалом 6 тижнів, в дозі 1 мл незалежно від маси і породи. Ревакцинацію проводять через рік.
Зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 36 місяців.

12.6. Коронавірусна інфекція собак.

***Nobivac Corona (Нобівак Корона)* – вакцина інактивована проти корона-вірусної інфекції собак.**

Intervet International B. V., Нідерланди.
Опис. Суспензія темно-рожевого кольору.
Склад. Корона-вірусний антиген.
Застосування. Активна імунізація собак проти гастроентериту, що викликаний корона-вірусом.
Дозування. 1 мл підшкірно або внутрішньом'язово. Перед застосуванням флакон з вакциною нагрівають до кімнатної температури (15-25°С) і струшують. Вакцинацію проводять з 6 тижневого віку й повторюють кожні 2-3 тижні до досягнення твариною 12 тижневого віку. У разі вакцинації тварин із 12 тижневого віку, ревакцинацію проводять через 2-4 тижні. Імунітет настає на 21 добу і триває до 1 року. Рекомендується щорічна вакцинація.

Протипоказання. Не вакцинувати хворих, ослаблених та уражених гельмінтами собак.
Застереження. Можлива реакція гіперсенсибілізації на введення вакцини. У такому випадку підшкірно вводять адреналін.
Форма випуску. Флакони по 1 та 10 доз.
Зберігання. При 2-8°С у сухому, темному місці.
Термін придатності. 18 місяців.

12.7. Бореліоз собак.

Боррелім 3 – вакцина інактивована проти бореліозу собак.

Біовета, Чеська республіка.
Склад. Інактивовані групи бактерій Borrelia burgdorferi sensu lato: бактерії Borrelia garinii, бактерії Borrelia afzelii, бактерії Borrelia burgdorferi sensu stricto.
Ін'єкційна суспензія. Рожево-біла рідина, що містить білий осад, який легко розчиняється після збовтування вмісту флакона.
Показання до застосування. Вакцина призначена для активної імунізації собак у віці 12 тижнів і старше з метою ініціації реакції, заснованої на поверхневому білку А (OspA), проти Borrelia spp. (Бактерій B. burgdorferi sensu stricto, B. garinii і B. afzelii). Розвиток імунітету – 1 місяць після первинної вакцинації. Тривалість імунітету – 1 рік.
Дозування. 1 мл для тварин у віці 12 тижнів і старше, підшкірно. Перед використанням вміст флакона ретельно збовтати.

Первинна вакцинація: Вводять окремо 2 дози з інтервалом в 3 тижні.

Повторна вакцинація: Рекомендується щорічно проводити повторну вакцинацію з використанням одноразової дози. Вакцинацію слід проводити до настання періодів підвищеної активності кліщів, забезпечуючи достатню кількість часу для повного розвитку імунної відповіді на вакцинацію.
Зберігання. При температурі 2-8°С. Захищати від світла.
Термін придатності. 24 місяці.

12.8. Панлейкопенія котів.

Quadricat (Квадрікет) – вакцина проти панлейкопенії, каліцивірозу, герпесвірусу та сказу котів.

Merial, Франція.
Опис. Складається з двох компонентів: *Рабіфа-Фелініфа* – ліофілізат білого кольору. *Коріфелін* – емульсія білого кольору.
Склад. Рабіфа-Фелініфа: живий вірус панлейкопенії котів; глікопротеїн вірусу сказу. *Коріфелін* (емульсія-розчинник): глікопротеїн герпесвірусу кішок типу 1; протеїн каліцивірусу кішок.
Застосування. Активна імунізація котів проти панлейкопенії, каліцивірозу, герпесвірусу та сказу.

Дозування. Безпосередньо перед застосуванням ліофілізований компонент Рабіфа-Фелініфа розчиняють рідким компонентом Коріфелін. Для цього вміст флакону з рідким компонентом набирають у шприц і переносять у флакон з ліофілізатом. Ліофілізат ресуспендується і утворюється рівномірна суміш вакцини Квадрікет (одна доза), яку вводять підшкірно з 3 місячного віку. При необхідності можна вакцинувати Корифеліном за 1 місяць до або після вакцинації Квадрікетом. Імунітет настає на 14 добу і триває 1 рік. Ревакцинують щорічно.

Протипоказання. Не вакцинувати хворих, вагітних, ослаблених і уражених гельмінтами тварин.

Застереження. Не заморожувати. Вакцинують тільки клінічно здорових тварин, яких не менше ніж за 10 діб до щеплення кваліфіковано дегельмінтизували. У місці ін'єкції можуть утворитись невеликі тимчасові вузлики.

Форма випуску. Комплект з двох флаконів – 50 флаконів по 1 дозі ліофілізату та 50 флаконів по 1 дозі емульсії.

Зберігання. У темному приміщенні при 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

Nobivac Tricat (Нобівак Трікет) – вакцина проти панлейкопенії, вірусного рино трахеїту і каліцивірусної інфекції котів, ліофілізована, жива.

Intervet International B.V., Нідерланди.

Опис. Вакцина – ліофілізат білого кольору. Розчинник – прозора рідина.

Склад. Атенуйовані штами: вірусу ринотрахеїту, штам G 2620 A; каліцивірусу, штам F9; вірусу панлейкопснії, штам Бристоль.

Застосування. Вакцинація котів проти вірусного ринотрахеїту, каліцивірусної інфекції та панлейкопенії.

Дозування. Вакцину розводять розчинником, що додається. Вводять 1 мл вакцини внутрішньом'язово або підшкірно у віці 12 тижнів. Ревакцинацію проводять у віці 15-16 тижнів. У разі необхідності вакцинують у віці 9 тижнів, ревакцинацію проводять у віці 12 тижнів. Повторну вакцинацію рекомендується проводити щорічно.

Застереження. Вакцинувати лише клінічно здорових тварин. Вакцину розчиняти безпосередньо перед використанням. Не заморожувати.

Форма випуску. Вакцина: флакони (1 доза). Розчинник: флакони – 1 мл.

Зберігання. Вакцину при 2-8°С у темному місці. Розчинник при 15-25°С.

Термін придатності. 24 місяці.

Вакцина Біовета Біофел (Bioveta Biofel PCHR) – проти панлейкопенії, каліцивірусу, герпевірусної інфекції та сказу котів.

Біовета , Чехія.

Склад: Інактивований вірус інфекційної панлейкопенії котів, інактивований котячий каліцивірус, інактивований герпесвірус котів і інактивований вірус сказу.

Показання до застосування: Для активної імунизації котів проти панлейкопенії, каліцивірусу, герпевірусної інфекції та сказу.
Протипоказання: Не використовувати при гарячкових хворобах.
Побічна дія. По місцю введення вакцини може виникнути адекватна місцева реакція (як правило, розміром з горошину), яка зникає протягом 3-х тижнів. Гіперчутливість спостерігається у виняткових випадках.
Дозування і способи введення: 1 мл незалежно від віку, ваги і породи; але не раніше ніж в тримісячному віці. Підшкірно, переважно в ділянці позаду лопатки. Котів вакцинують у віці 8-10 тижнів. Ревакцинацію проводять через 3-4 тижні після першої вакцинації. Вакцина може використовуватися з трьох місячного віку. Імунітет формується у період від 2 до 4 тижнів після ревакцинації і триває 1 рік. Подальші регулярні ревакцинації проводяться з інтервалом 12 місяців. Вакцинувати лише клінічно здорових котів. За 10 днів до вакцинації необхідно провести дегельмінтизацію.
Зберігання. В сухому та темному місці при температурі 2-8°С.

Пуревакс (PureVax RCP) – вакцина проти панлейкопенії, інфекційного ринотрахеїту та каліцивірусної інфекції котів.

Merial, Франція.
Опис.За зовнішнім виглядом вакцина являє собою суху однорідну масу бежевого кольору; розчинник - безбарвну прозору рідину.
Біологічні властивості. Вакцина Пуревакс RCP викликає формування імунної відповіді у котів до збудників панлейкопенії, інфекційного ринотрахеїту та калівірозу через 14-28 діб після введення, тривалістю не менше 12 місяців. Вакцина нешкідлива, лікувальними властивостями не володіє.
Порядок застосування. Вакцина призначена для профілактики панлейкопенії, інфекційного ринотрахеїту та каліцивірусної інфекції котів. Заборонено прищеплювати клінічно хворих і ослаблених тварин. За 10 днів до вакцинації необхідно провести дегельмінтизацію. Вагітні та лактуючі тварини не підлягають вакцинації. Вакцину Пуревакс RCP вводять підшкірно, з 8-ми тижневого віку, дворазово з інтервалом 3-4 тижні, в дозі 1 мл незалежно від маси і породи кішок. Ревакцинацію проводять щорічно. При високому рівні материнських антитіл у крові котів першу вакцинацію проводять у 12-ти тижневому віці.
Зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

Пуревакс RCPCh (Purevax RCPCh) – вакцина проти панлейкопенії, інфекційного ринотрахеїту, каліцивірусної інфекції і хламідіозу котів.

Merial, Франція.
Опис. За зовнішнім виглядом вакцина являє собою суху однорідну масу бежевого кольору; розчинник – безбарвну прозору рідину.
Біологічні властивості. Вакцина Пуревакс RCPCh викликає формування імунної відповіді у котів до збудників панлейкопенії, інфекційного

ринотрахеїту, каліцивірозу і хламідіозу через 14-28 діб після введення, тривалістю не менше 12 місяців.
Порядок застосування. Вакцина призначена для профілактики панлейкопенії, інфекційного ринотрахеїту, каліцивірусної інфекції і хламідіозу котів. Заборонено прищеплювати клінічно хворих і ослаблених тварин. За 10 днів до вакцинації необхідно провести дегельмінтизацію. Вагітні та лактуючі тварини не підлягають вакцинації. Вакцину вводять підшкірно, з 8-ми тижневого віку, дворазово – першу вакцинацію проводять у 12-ти тижневому віці. інтервалом 3-4 тижні, в дозі 1 мл, незалежно від маси і породи котів. Ревакцинацію проводять щорічно.
Зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

Сироватка – Імуноглобулін Глоббфел-4.

Нарвак,Росія.
Склад. Гамма-і бета-глобулінові фракції сироватки крові волів, коней або кіз, гіперімунізованих антигенами вірусів панлейкопенії, інфекційного ринотрахеїту, каліцивірозу і хламідій котів.
Опис. За зовнішнім виглядом являє собою безбарвну або злегка жовтувату, прозору або мутнувату рідину з незначним осадом на дні.
Фармакологічні властивості. Викликає вироблення пасивного імунітету проти зазначених захворювань на термін до 2-х тижнів.
Показання. Застосовують для профілактики і лікування панлейкопенії, інфекційного ринотрахеїту, каліцивірозу і хламідіозу котів та інших тварин родини котячих.
Дози і спосіб застосування. Найбільший терапевтичний ефект досягається при використанні препарату в початкових стадіях хвороб. Глоббфел-4 вводять підшкірно: для профілактики вірусних інфекцій тваринам масою до 10 кг вводять 1,0 мл, понад 10 кг – 2,0 мл препарату. З лікувальною метою Глоббфел-4 вводять в зазначених дозах 2-4 рази з інтервалом 12-24 години в залежності від тяжкості стану тварини. Рекомендується застосування препарату на тлі проведення симптоматичного лікування, введення вітамінних препаратів, антибіотиків, пробіотиків. Пасивний імунітет зберігається до 2-х тижнів. Після закінчення цього терміну для створення активного імунітету проводять вакцинацію.
Зберігання. У сухому, захищеному від світла місці, при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 24 місяці.

Імуновет – імуноглобулін для профілактики і лікування панлейкопенії котів.

Ветзвероцентр, Росія.
Призначення. Для лікування і короткострокової профілактики панлейкопенії котів.
Склад. Антитіла до вірусу панлейкопенії котів з крові гіперімунізованих коней.

Властивості. Надає лікувальну дію. Захищає від зараження через 12-24 години від введення протягом 15 днів.

Застосування. Вводити підшкірно або внутрішньом'язово по 2 мл одноразово; при тяжкому перебігу хвороби – 3-4 рази кожні 10-12 годин.

Особливі вказівки. Вакцинувати не раніше 15 діб після останнього введення препарату.

Зберігання. 12 місяців з дня виготовлення при температурі 2-10°С.

12.9. Вірусний лейкоз котів.

Пуревакс FeLV (Purevax FeLV) – вакцина проти вірусного лейкозу котів.

Mtrial, Франція.

Біологічні властивості. Вакцина Пуревакс FeLV викликає формування імунної відповіді у котів до збудника лейкозу через 14 діб після введення, тривалістю не менше 12 місяців.

Призначення: Вакцина Пуревакс FeLV призначена для профілактики вірусного лейкозу котів. Заборонено прищеплювати клінічно хворих і ослаблених тварин. За 10 днів до вакцинації необхідно провести дегельмінтизацію кота. Вагітні тварини не підлягають вакцинації. Рекомендується перед первинною вакцинацією провести тестування крові на присутність антитіл до вірусу лейкозу котів (приховане носійство). Вакцинація серопозитивних тварин не ефективна.

Порядок застосування: Вакцину Пуревакс FeLV вводять підшкірно, починаючи з 8-ми тижневого віку, дворазово з інтервалом 3-5 тижнів, в дозі 1 мл незалежно від маси і породи. Ревакцинацію проводять щорічно. При застосуванні вакцини згідно з інструкцією побічних явищ та ускладнень, як правило, не відзначається. На місці ін'єкції іноді можлива поява швидко зникаючої припухлості. У виняткових випадках можлива анафілактична реакція. У цьому разі проводять симптоматичне лікування.

Зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

12.10. Вірусний ринотрахеїт котів.

Фелоцел 4 (Felocell 4) – вакцина проти вірусного ринотрахеїту, каліцивірусної інфекції, панлейкопенії і хламідіозу котів.

Zoetis, США.

Опис. Вакцина виготовлена з атенуйованих штамів вірусу інфекційного ринотрахеїту, каліцивірусу, вірусу панлейкопенії і Chlamidia psittacci. За зовнішнім виглядом вакцина являє собою суху пористу масу білого кольору, а розчинник - безбарвну прозору рідину.

Показання. Вакцина призначена для профілактики вірусного ринотрахеїту, каліцивірусної інфекції, панлейкопенії і хламідіозу котів.

Дози і спосіб застосування. Вакцинації підлягають котенята з 12-ти тижневого віку. Вакцину вводять дворазово з інтервалом 3-4 тижні підшкірно або внутрішньом'язово в об'ємі 1 мл. Ревакцинацію тварин проводять один раз на рік однією дозою вакцини. Поверхня шкіри в місці ін'єкції обробляють 70 %-ним спиртом.

Протипоказання. Забороняється вакцинувати клінічно хворих і ослаблених тварин.

Зберігання. При температурі 2-7ºС.

Термін придатності. 18 місяців.

12.11. Каліцивіроз котів.

Феліген КРП (Feligen CRP) – вакцина для профілактики каліцивірозу, ринотрахеїту і панлейкопенії котів.

Virbac, Франція.

Біологічні властивості. Вакцина викликає формування імунної відповіді у вакцинованих котів до ринотрахеїту, каліцивірусної інфекції та панлейкопенії через 21 добу після повторного введення (ревакцинації), тривалістю не менше 12 місяців.

Порядок застосування. Вакцина призначена для профілактики ринотрахеїту, каліцивірусної інфекції та панлейкопенії котів. Заборонено прищеплювати клінічно хворих і ослаблених тварин. Протипоказано застосовувати в період вагітності і лактації. За 10 діб до вакцинації рекомендується провести профілактичну дегельмінтизацію. Вакцинації підлягають коти, починаючи з 8-ми тижневого віку. Вакцину вводять підшкірно, дворазово з інтервалом 3-4 тижні в об'ємі 1 мл (1 імунізуюча доза) на одне введення, незалежно від маси і породи. Надалі тварин вакцинують щорічно, одноразово, однією дозою вакцини.

12.12. Міксоматоз.

Міксовак – вакцина проти міксоматозу кролів із штаму «В-82» з розчинником, суха культуральна, жива.

Сумська державна біофабрика, Україна.

1. Загальні положення.

1.1. Міксовак – вакцина суха жива культуральна із штаму «В-82» проти міксоматозу кролів з розчинником призначена для профілактичної імунізації кролів проти міксоматозу. Міксовак являє собою суху пористу масу жовтувато- білого кольору, яка легко розчиняється в розчиннику, який додається до вакцини або в фізіологічному розчині.

1.2. Вакцина випускається в скляних герметично закритих флаконах (ампулах) ємікстю 10, 20 мл, які вміщують по 10, 20, 50, 100, 200 імунізуючих доз, розчинник випускають у флаконах 50 та 100 мл. На флаконах із вакциною зазначається: підприємство-виготовлювач або його товарний знак, найменування вакцини, номер серії, кількість доз та термін придатності.

1.3. Флакони (ампули) а вакциною по 10-25 штук запаковані в коробки, на яких зазначено назву і товарний знак підприємства виготовлювача, повна назва біопрепарату, номер серії і контролю, кількість флаконів кількість доз у флаконі об'єм розчинника, в якому необхідно розчинити вміст одного флакона, дату виготовлення, термін придатності, дозу вакцини умови зберігання й позначення технічних умов. В коробку вкладається листівка-вкладка до вакцини.

1.4. Вакцину зберігають у сухому, темному місці при 6-10°С, розчинник зберігається при 3-25°С. Термін придатності вакцини і розчинника – 1 рік.

1.5. Флакони (ампули) з вакциною без маркування, з тріщинами, сторонніми домішками, а також не використану вакцину протягом 4 год. після її розчинення і флакони, з яких була використана вакцина знезаражують кип'ятінням протягом 30 хвилин.

2. Порядок застосування вакцини.

2.1. Вакцина застосовується для імунізації клінічно здорових кролів в благополучних, загрозливих і неблагополучних щодо міксоматозу кролів господарствах і населених пунктах.

2.2. В неблагополучних щодо міксоматозу кролів господарствах і населених пунктах хворих тварин забивають і разом з шкірою спалюють. Щепленню підлягають клінічно здорові кролі і кроленята з 28 добового віку. Не підлягають щепленню кролі виснажені й з підвищеною температурою тіла. Молодняк ревакцинують через 3 міс. Кролиць можна щепити в усі періоди вагітності. У вакцинованих тварин можуть бути випадки клінічного захворювання. Таких тварин забивають і спалюють з шкірою, а місця утримання кролів, проходи й інвентар підлягають дезінфекції. В благополучних і загрозливих господарствах і населених пунктах дорослих кролів імунізують одноразово.

2.3. Клінічно хворих кролів щепити суворо забороняється.

2.4. Щеплення рекомендується проводити весною до появи основних переносників збудника хвороби – комарів.

2.5. Вакцину розчиняють розчинником або фізіологічним розчином. Для внутрішньошкірного застосування вакцину у флаконах (ампулах), які містять 10,20,50,100 або 200 доз, розчиняють відповідно в 0,15; 0,3; 0,75; 1,5 і 3 мл розчинника або фізіологічного розчину і вводять за допомогою 2-голкового ін'єктора. Ін'єктор занурюють у розчинену вакцину й проколюють ним вушну раковину кроля з внутрішнього боку на рівні верхньої третини без волосяної ділянки так, щоб отвір голки проник через всю товщу раковини (без пошкодження великих кровоносних судин).

Для внутрішньом'язового введення вакцину у флаконах (ампулах), які містять 10, 10, 20, 50, 100 або 200 доз, розчиняють відповідно в 10,20,50,100 або 200 мл розчинника або стерильного фізіологічного розчину й вводять внутрішньом'язово кролям по 1 мл у ділянку стегна. Імунітет формується на 9 добу і .триває 9 місяців. Молодняк щеплять з 1,5 місячного віку і ревакцинують через 3 місяці.

2.6. Перед щепленням голки ін'єктора прожарюють і охолоджують, голки й шприци стерилізують кип'ятінням. Для вакцинації не можна застосовувати гарячі голки.

2.7. Щеплення проти міксоматозу не можна проводити на кролефермах господарств, фермах кролівників-аматорів і в господарствах громадян при наявності гострих інфекційних хвороб кролів. Не підлягають щепленню кролі виснажені й з підвищеною температурою тіла.

Лапімун Мікс – вакцина проти міксоматозу кролів, жива діофілізат.

Біо Тест Лаб, Україна.

Склад. Вірус міксоматозу кролів, штам „MAV/RK – 13/20”.

Фармацевтична форма. Ліофілізат.

Імунобіологічні властивості. Поствакцинальний захист у здорових кролів з’являється на 4-9 день після щеплення і триває 8-10 місяців.

Спосіб застосування та дози. Вакцину безпосередньо перед використанням розчиняють стерильним фізіологічним розчином або розчинником для вакцин із розрахунку 1,0 мл на одну дозу. Вакцину вводять підшкірно за лопаткою в дозі: 1,0 мл. Кролів у благополучній зоні щеплять одноразово з 10 тижневого віку. У неблагополучній зоні клінічно здорових кролів можна вакцинувати, починаючи з 4-тижневого віку. Кроленят, яких вакцинують вперше, повторно вакцинують в 4-місячному віці. Дорослих кролів вакцинують перед паруванням за 7 днів. В подальшому вакцинацію тварин проводять кожні 8 місяців.

Побічні ефекти. В окремих випадках введення вакцини може викликати, підвищення температури тіла на один градус і тимчасове зниження апетиту на 1-2 дні. Рідко на шкірі в ділянці голови виникають міксоми, які не впливають на загальний стан здоров’я тварин і зникають впродовж тижня без лікування.

Умови зберігання. В темному місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

Myxoren (Міксорен) – жива вакцина проти міксоматозу кролів.

Біовета, Чеська республіка.

Склад. Аттенуйовані поксвіруси міксоматозу (Poxvirus myxomatosae).

Показання до застосування. Профілактична вакцинація клінічно здорових кролів від міксоматозу.

Шлях введення та дозування. Вакцина або вводиться шляхом ін'єкції у вушну раковину з використанням подвійної голки або застосовується підшкірно в

області лопатки або за допомогою безголкового ін'єктора (доза 0,1 або 0,2 мл). Упаковка на одну дозу вакцини для введення підшкірно містить 1 мл розчинника. При здійсненні ін'єкції вакцини в вушну раковину в упаковці міститься 1,5 мл і 0,8 мл розчинника, що є достатнім для 100 доз і 50 доз відповідно. При підшкірному введенні кількість розчинника становить 20 мл і 10 мл, що відповідає 20 дозам або 10 доз для введення підшкірно.

При введенні вакцини дозою 0,2 мл за допомогою безголкового ін'єктора кількість розчинника становить 20 мл ілі10 мл, що відповідає 80 дозам або 40 доз для безголкового введення. При введенні вакцини дозою 0,1 мл за допомогою безголкового ін'єктора кількість розчинника становить 10 мл або 5 мл, причому розбавлена таким чином вакцина відповідає 100 доз або 50 доз.

Антитіла материнського походження гальмують ефект вакцинації; з цієї причини вакцинацію тварин не слід проводити у віці до 4 тижнів. При одноразової вакцинації у віці 10 тижнів і старше імунітет зберігається протягом мінімум 6 місяців. При імунізації тваринного віком до 10 тижнів повторна вакцинація проводиться через 6 тижнів, причому імунітет зберігається протягом мінімум 6 місяців. Наступна вакцинація проводиться не пізніше, ніж через 6 місяців після останньої вакцинації.

Умови зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 2 роки.

PESTORIN MORMIX (Песторін Мормікс) – вакцина проти міксоматозу та геморагічної хвороби кролів.

Біовета, Чеська республіка.

Склад. Каліцівіруси геморагічної хвороби кролів (Calicivirus septicemiae haemorrhagiae cuniculi (solution organorum)); атенуйовані поксвіруси міксоматозу (Poxvirus myxomatosae).

Показання до застосування. Для профілактичної імунізації клінічно здорових кролів проти геморагічної хвороби кроликів і міксоматозу.

Кількість і шлях введення вакцини. 1 мл, підшкірно.

Умови зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

12.13. Вірусна геморагічна хвороба кролів.

Формол-вакцина проти геморагічної хвороби кролів інактивована тканинна концентрована із штаму ГК/99.

ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок, Україна.

Опис. Рідина світло-жовтого кольору з сіруватим осадом.

Склад. Інактивований вірус геморагічної хвороби кролів, штам «ГК/99».

Застосування. Активна імунізація кролів проти вірусної геморагічної хвороби.

Дозування. 0,5 мл внутрішньом'язово або підшкірно (в ділянці внутрішньої поверхні стегна) імунізують одноразово кроленят з 1,5-місячного віку та дорослих кролів. Імунітет формується на 3 добу і триває не менше 12 місяців. Ревакцинують кролів 1 раз на рік.

Застереження. Вакцинації підлягають лише клінічно здорові тварини. Відкритий флакон з вакциною використовують протягом 24 годин. Залишки вакцини знешкоджують кип'ятінням 15 хвилин.

Форма випуску. Флакони по 10; 20; 50; 100; 200 мл.

Зберігання. При 2-8°С у сухому темному місці.

Термін придатності. 18 місяців.

Вакцина проти вірусної геморагічної хвороби кролів, Тканинна, інактивована, гідроокисьалюмінієва.

Сумська державна біофабрика, Україна.

1. Загальні положення.

1.1.Вакцина проти вірусної геморагічної хвороби кролів тканинна інактивована гідроокисалюмінієва призначена для внутрішньом'язового щеплення кролів з профілактичною метою. Вакцина являє собою суспензію з пухким сіруватим осадом, що легко розбивається при струшуванні в однорідну безбарвну або світло-рожевого кольору рідину.

1.2.Вакцина випускається у скляних герметично закритих флаконах ємністю 10, 20, 50 або 100 мл. На кожному флаконі повинно бути зазначено: підприємство-виготовлювач і його товарний знак, найменування вакцини, кількість вакцини у флаконі, номери серії і контролю, дата виготовлення, термін придатності, умови зберігання, позначення технічних умов і попереджувальний напис «Перед застосуванням струшувати (збовтувати)». При малому фасуванні вакцини (по 10 і 20 мл) на флаконах зазначається: підприємство-виготовлювач або його товарний знак, найменування вакцини, номер серії, кількість доз та термін придатності. Такі флакони з вакциною по 10-25 шт. повинні бути упакованими у коробки на яких зазначено: назва і товарний знак підприємства-виготовлювача, повна назва біопрепарату, кількість флаконів у коробці, об'єм вакцини у флаконі, номер серії і контролю, умови зберігання та зазначення технічних умов. В кожну коробку вкладається листівка-вкладка по застосуванню вакцини.

1.3.Вакцину зберігають у сухому, темному місці при 4-10°С. При таких умовах зберігання термін придатності вакцини – 12 місяців з дня виготовлення. Замороження біопрепарату не допускається.

1.4. Флакони з вакциною без маркування, з тріщинами, сторонніми домішками, а також із зміною кольору надосадової рідини вакцини – бракують.

2. Порядок застосування вакцини.

2.1. Кролів щеплять з 1,5 місячного віку.

2.2. У неблагоподучних пунктах щепленню підлягають тільки клінічно-здорові кролі в приміщеннях (шедах), в, яких не було випадку захворювання або загибелі кролів від вірусної геморагічної хвороби. У випадку вакцинації

тварин, що знаходились в інкубаційному періоді, можлива їх загибель протягом перших чотирьох діб.

2.3. Вакцину вводять кролям внутрішньом'язово одноразово в дозі 0,5 мл в ділянку середньої третини стегна.

2.4. Перед щепленням шприци і голки стерилізують кип'ятінням протягом 15-20 хвилин. Місце введення вакцини дезінфікують 70° спиртом.

2.5. Кожного кроля щеплять окремою голкою. У щеплених тварин допускається 1-2-добове зниження апетиту на 2-гу добу після щеплення.

2.6. В господарствах, де проводиться щеплення кролів проти міксоматозу, вакцину проти вірусної геморагічної хвороби кролів застосовують не пізніше 10 діб до або не раніше, як через 14 діб після щеплення проти міксоматозу.

2.7.Імунітет у кролів формується на 3 добу і триває не менше 7 місяців.

Лапімун Гем – вакцина проти геморагачної хвороби кролів, інактивована.

Біо Тест Лаб, Україна.

Склад. Суспензія інактивованого збудника геморагічної хвороби кролів, штам БГ-04.

Фармацевтичнаформа. Суспензія.

Імунобіологічні властивості. Введення вакцини захищає кролів від захворювання на геморагічну хворобу впродовж 12 місяців, а захисні антитіла формуються через 4-14 діб після вакцинації.

Показання до застосування. Застосовують для профілактичної імунізації кролів проти геморагічної хвороби (ГХК) .

Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять здоровим кролям підшкірно за лопаткою в дозі по 1,0 мл. В господарстві, благополучному по захворюванні на геморагічну хворобу, кролів вакцинують одноразово, починаючи з 10-тижневого віку. При виникненні загрози раннього інфікування кролів вакцинують одноразово з 4-х тижневого віку. Не рекомендується вакцинувати крольчих за сім діб до окролу. Ревакцинацію кролів проводять кожні 12 місяців.

Умови зберігання. В сухому, темному місці, при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

Лапімун Гем-2 – вакцина проти геморагічної хвороби кролів, інактивована.

Біо Тест Лаб, Україна.

Склад. Інактивовані формальдегідом вірус геморагічної хвороби кролів штам БГ-04; вірус геморагічної хвороби кролів штам «ГБК-2».

Фармацевтична форма. Суспензія.

Імунобіологічні властивості. Введення вакцини захищає кролів від захворювання на геморагічну хворобу кролів, викликану каліцивірусом, впродовж 12 місяців, а захисні антитіла виробляються через 4-14 діб після вакцинації.

Показання до застосування. Для профілактичної імунізації кролів проти геморагічної хвороби, викликаної каліцивірусом.

Спосіб застосування та дози. Вакцину вводять здоровим кролям підшкірно за лопаткою в дозі по 1,0 мл на голову. В господарстві, благополучному щодо захворювання на геморагічну хворобу, кролів вакцинують одноразово, починаючи з 30-и денного віку. У разі виникнення загрози раннього інфікування кролів вакцинують одноразово з 4-х тижневого віку. Кролів товарного стада вакцинують один раз на рік. Тварин батьківського стада, за інтенсивного використання, вакцинують двічі з інтервалом 6 місяців.

Побічні ефекти. У неблагополучних пунктах (господарствах) після імунізації можлива загибель тих тварин, які були в інкубаційному періоді або інфіковані епізоотичним вірусом геморагічної хвороби кролів.

Умови зберігання. У темному місці, при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 24 місяці.

PESTORIN (Песторін) – вакцина проти вірусної геморагічної хвороби кролів, інактивована.

Біовета, Чеська республіка.

Склад. Каліцівіруси геморагічної хвороби кролів (Calicivirus septicemiae haemorrhagiae cuniculi (solution organorum)).

Показання до застосування. Для профілактичної вакцинації здорових кролів проти вірусної геморагічної хвороби.

Доза і шлях введення вакцини. 1 мл, підшкірно.

Умови зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.

Термін придатності. 2 роки.

Лапімун Гемікс – вакцина проти геморагічної хвороби та міксоматозу кролів, комбінована ліофілізат і суспензія.

Біо Тест Лаб, Україна.

Склад. Суспензія інактивованого збудника геморагічної хвороби кролів штам БГ-04, ліофілізат вакцинного вірусу міксоматозу кролів, штам “MAV/RK–13/20”.

Фармацевтична форма. Суспензія і ліофілізат.

Імунобіологічні властивості. Введення вакцини захищає кролів від захворювання на геморагічну хворобу та міксоматоз впродовж 8-10 місяців, а захисні антитіла формуються через 7-14 діб після вакцинації.

Показаннядо застосування. Застосовують для профілактичної імунізації кролів проти геморагічної хвороби (ГХК) та міксоматозу.

Спосіб застосування та дози. Компонент вакцини у формі суспензії після збовтування шприцем переносять у флакон з ліофілізованим компонентом. Після розчинення вакцину вводять здоровим кролям підшкірно за лопаткою в дозі по 1,0 мл. В господарстві, благополучному по захворюванні на геморагічну хворобу та міксоматоз, кролів вакцинують одноразово, починаючи з 10-тижневого віку. При виникненні загрози раннього інфікування кролів вакцинують з 4-х тижневого віку з повторною

вакцинацією у віці 4-х місяців. Ревакцинацію кролів проводять кожні 8 місяців.
Побічні ефекти. В окремих випадках на шкірі, в ділянці голови, виникають міксоми, які не впливають на загальний стан здоров'я тварин і зникають впродовж тижня без лікування. У неблагополучних пунктах (господарствах) після імунізації можлива загибель тих тварин, які були інфіковані епізоотичним вірусом геморагічної хвороби або міксоматозу кролів, чи перебували в інкубаційному періоді хвороби.
Умови зберігання. В темному місці, при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

12.14. Пастерельоз кролів.

Пазорін-Оль – вакцина проти пастерельозу кролів, інактивована.
Біовета, Чеська республіка.
Склад. Суспензія бактерії Pasteurella multocida A, D.
Показання до застосування. Вакцина застосовується для імунопрофілактики пастерельозу кролів.
Доза. Кролі в віці 4-6 тижнів – 0,5 мл, старше 7 тижнів – 1 мл, підшкірно.
Рекомендована схема вакцинації:
1-а доза вакцини у віці 4 тижні;
2-а доза вакцини у віці 7 тижнів;
3-тя доза вакцини у віці 10 тижнів (племінні кролі).

Надалі здійснюється регулярна вакцинація з використанням однієї дози вакцини з інтервалом в 6 місяців. При першій вакцинації кролів старшого віку імунізацію проводити двічі з інтервалом в 3 тижні, подальша регулярна вакцинація здійснюється з використанням однієї дози вакцини з інтервалом в 6 місяців.
Умови зберігання. В сухому темному місці при температурі 2-8°С.
Термін придатності. 1 рік.

13. Експрес тести для визначення збудників інфекційних захворювань собак і котів.

Експрес тест для визначення вірусу чуми собак.
Hospitex Diagnostics, Італія.
Опис. Експрес-тест для диференційної діагностики чуми собак CDV Ag в секреторних рідинах, сироватці або калі. Тривалість дослідження: 5-10 хв.
Склад:
- 10 × упаковок, кожна з яких містить одну касету, одну піпетку і осушувач;
- 10 × пробірок з буферним розчином (0,7 мл кожна);
- 10 × аплікаторів.

Інструкція:

1. Зібрати аплікатором необхідні зразки.
2. Вставити аплікатор зі зразком в ємкість з буфером і перемішати.
3. При використанні сироватки розвести зразок в 2 рази буфером, що входить до складу набору.
4. Вийняти касету з захисної упаковки. Позначити тест-систему даними пацієнта або іншим ідентифікатором і використати якнайшвидше.
5. З допомогою піпетки нанести 3 краплі (~150 мкл) буферу зі зразком на зону зразок «S» тест-системи, не поспішаючи, одну за іншою. Тримати піпетку вертикально. УВАГА: за один прийом не вливати в лунку порцію проби більше чим із однієї краплі.
6. Почекайте 5-10 хвилин і зчитайте результати. Важливо, щоб перед зчитуванням результату фон був чистим. Необхідно зчитати результат не пізніше 10 хвилин!

Процедура аналізу.

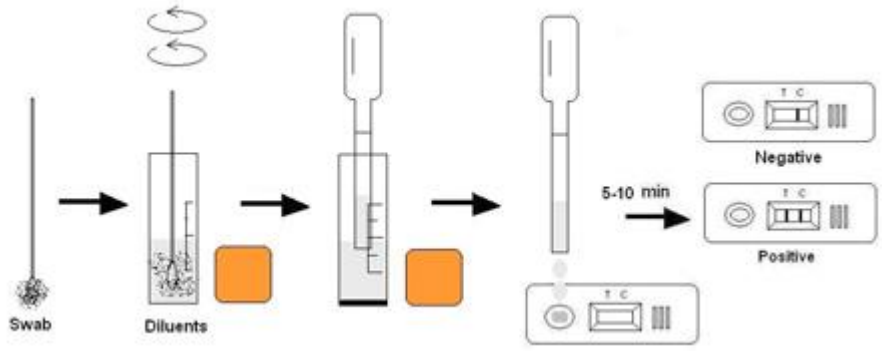

Негативний: Тільки одна профарбована смуга в контрольній зоні (С). Немає профарбованої смуги в тестовій зоні (Т).

Позитивний: Додатково з рожевою смугою в контрольній зоні (С) з'являється окрема рожева смуга в тестовій зоні (Т).

Недійсний результат: Повна відсутність смуг або відсутність смуги в контрольній зоні (С). Недійсний результат може бути наслідком неправильного проведення аналізу або недійсності тест-системи.

Повторіть аналіз на новій тест-системі.

Інтерпретація результатів

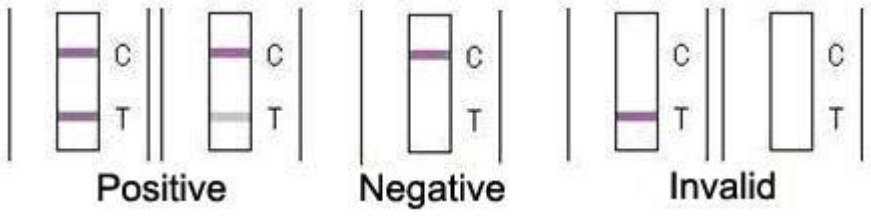

Обмеження:
1. Результати тестів повинні враховуватися лікарем спільно зі всіма доступними клінічними даними. Точний клінічний діагноз може бути встановлений тільки лікарем на основі оцінки всіх наявних клінічних і лабораторних даних.
2. Дана тест-система призначена для диференціальної діагностики чуми собак CDV в секреторних рідинах, сироватці та калі. Ця тест-система призначена тільки для in vitro діагностики. Даний тест є якісним і не призначений для кількісного визначення рівня або підвищення кількості антигену.
3. Дана тест-система дозволяє виявити наявність антигену чуми собак CDV Ag в пробі і не може бути єдиною підставою для постановки діагнозу.
4. Якщо результати тесту негативні при наявності клінічної симптоматики, рекомендується використовувати додаткові методи досліджень. Негативний результат не може в різні періоди виключати можливість наявності одного із вищевказаних вірусів.
Зберігання і стабільність тест-системи. Тест-систему необхідно зберігати при температурі 2-30°С в межах вказаного на упаковці терміну придатності. Варто уникати дії на тест-систему прямих сонячних променів, сирості і тепла.
Застереження:
1. Тільки для in vitro діагностики.
2. Не використовувати тест-систему з завершеним терміном придатності.
3.Тест-система не може бути використана повторно.
4. Не завжди можливо порівняти результати від різних тест-систем.
5. Використовуйте нову пробірку і піпетку для забору кожної проби, щоб попередити змішування зразків і забезпечити точність результатів.

Експрес-тест – Чума собак Ag Test (CDV Ag).

Quicking Biotech Co, Ltd, Китай.
Призначення: Імунохроматографічний комбінований експрес-тест призначений для одно етапного якісного виявлення вірусу чуми собак (CDV Ag) в крові або калі, очних або носових виділеннях. Час проведення аналізу: 5-10 хвилин.
Принцип дії: Пристрій має два дослідних віконця де знаходяться невидима Т тестова зона і С контрольна зона. При внесенні досліджуваного матеріалу в лунку для зразка, рідина буде рухатися в горизонтальному напрямку на поверхні тесту. Якщо в досліджуваному зразку наявний вірус то в Т тестовій зоні з'явиться кольорова смуга. Кольорова смугаа в С контрольній зоні повинна з'являтися завжди після внесення зразка, що свідчить про правильність проведення аналізу.

Склад набору:
– 1 пакет із фольги (в якому знаходиться касета, піпетка, підсушувач);
– ватна паличка;
– 1 флакон с буфером для аналізу CDV;
– інструкція.
Порядок проведення аналізу: Вийняти касету із пакета і покласти горизонтально. CDV. Ag- ватну паличку змочіть носовими або очними виділеннями тварини після чого вставте тампон в буфер для зразка, залиште на хвилину для екстракції. З допомогою піпетки капніть 3 краплі досліджуваного зразку в віконце для зразка. При дослідженні крові развести її буфером 1:2. Читка результатів через 5-10 хвилин. Результат після 10 хвилин є недійсним.
Інтерпретація результатів:

Позитивний: наявність двох профарбованих ліній, як в С контрольній зоні так і в Т тестовій зоні, причому незалежно від інтенсивності окрасу тестової лінії результат аналізу буде рахуватися позитивним.

Негативний: наявність однієї пофарбованої лінії в С контрольній зоні.

Не дійсний: відсутність пофарбованої лінії в С контрольній зоні. Навіть якщо спостерігається наявність профарбованої лінії в Т тестовій зоні.

Зберігання: Зберігати при температурі 2-30°С. Не заморожувати. Не допускати попадання прямого сонячного проміння. Термін придатності 18 місяців.
Застереження: Для досягнення найкращих результатів дотримуйтесь інструкції. Не відкривайте пакет с тестом раніше, ніж перед проведенням дослідження. Не використовуйте тести у яких закінчився термін придатності.
Примітка: Результат аналізу розглядають в поєднанні з клінічними ознаками, які отримав лікар ветеринарної медицини.

Експрес- тест для виявлення антигену вірусу чуми м'ясоїдних (VetExpert CDV Ag).

Vet Planet Ltd., Польща.

Експрес-тест VetExpert CDV Ag – твердофазний імунохроматографічний аналіз для якісного виявлення антигену Canine Distemper virus.
Призначення: Виявлення антигену вірусу чуми собак.
Зразки: Секрет кон'юнктиви (пріоритетний), сироватка і плазма крові, сеча собак.
Тривалість аналізу: 5-10 хвилин.
Чутливість: 98,8 % в порівнянні з RT-PCR.
Специфічність: 100% в порівнянні. з RT-PCR. Відсутні крос-реакції з CPV, CCV, ICH, PI2, з іншими збудниками захворювань, що підлягають диференціальній діагностиці.
Термін зберігання: 24 місяці.
Температура зберігання: 2-30°С.

Процедура тесту:
1. Секрет кон'юнктиви зібрати в ділянці третьої повіки.
2. Тампон помістити в пробірку з аналітичним розчинником і перемішати круговими рухами 10 разів.
3. Вийняти тампон.
4. Піпеткою взяти над осадом рідину.
5. Внести 4 краплі в лунку (поступово).
6. Інтерпретація.

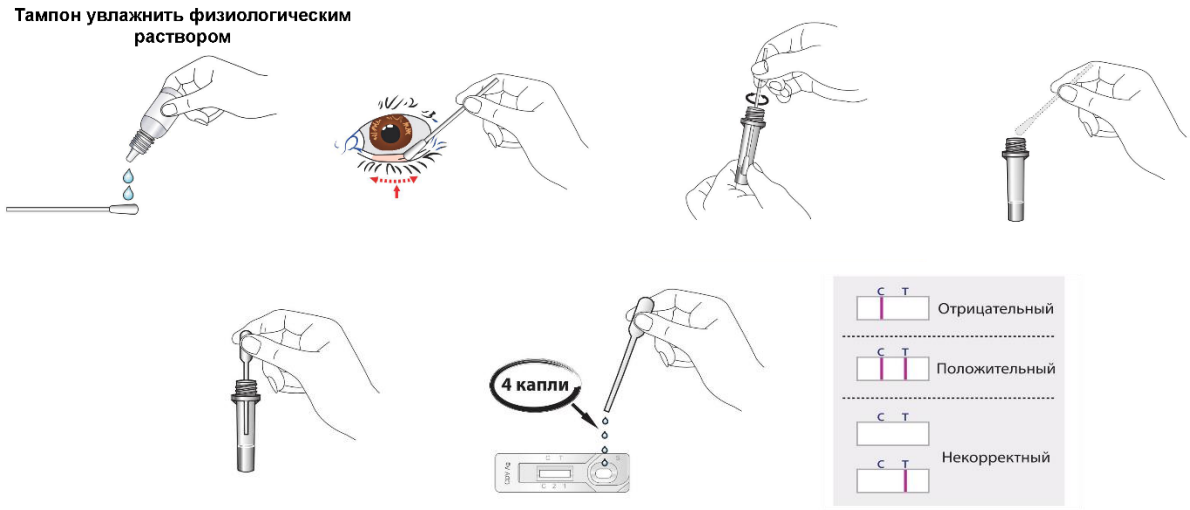

Особливі характеристики:
Висока точність: 96%.
Виявляє CDV в сироватці крові вже через 3 дня після інфікування.
Не виявляє вакцинний штам CDV.
Виявляє всі патогенні штами CDV.
Максимальний інтервал для інтерпретації результату: 10 хвилин.
Відмінний індикатор для прогнозу і корекції терапії під час лікування інфікованої CDV собаки (ослаблення інтенсивності забарвлення тестової лінії вказує на скорочення вірусного навантаження).

Експрес-тест VetExpert CDV/CAV Ag.

VetExpert, Польща.

Твердофазний імунохроматографічний аналіз для якісного виявлення антигенів Canine Distemper virus (вірусу чуми м'ясоїдних) і Canine Adenovirus (аденовірозів собак).

Призначення: Одночасне виявлення і диференціація антигену вірусу чуми і аденовірусу собак.

Зразки: Секрет кон'юнктиви і назальний секрет собак.

Тривалість аналізу: 5-10 хвилин.

Чутливість: CDV – 98,8%, CAV – 94% в порівнянні з RT-PCR.

Специфічність: CDV – 100%, CAV – 97,8% в порівнянні з RT-PCR.
Термін зберігання: 24 місяці.
Температура зберігання: 2-30°C.
Особливі характеристики:
Дуже висока точність.
Виявляє патогенні штами CDV, CAV.
Не виявляє вакцинні штами CDV, CAV.
Максимальний інтервал для інтерпретації результату: 10 хвилин.
Забезпечує швидку диференціальну діагностику і своєчасну постановку заключного діагнозу.
Процедура тесту:
1. Тампоном послідовно зібрати секрети кон'юнктиви і назального епітелію.
2. Тампон помістити в пробірку з аналітичним розчинником і перемішати круговими рухами 10 разів.

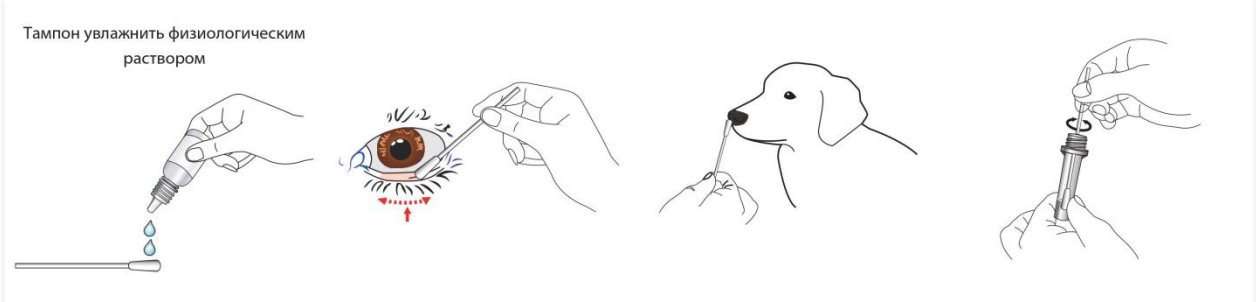

3. Виймаючи тампон, відтиснути пробу, що поглинулась об стінки пробірки.
4. Піпеткою взяти надосадову рідину.
5. Внести 4 краплі в лунку (поступово).
6. Інтерпретація.

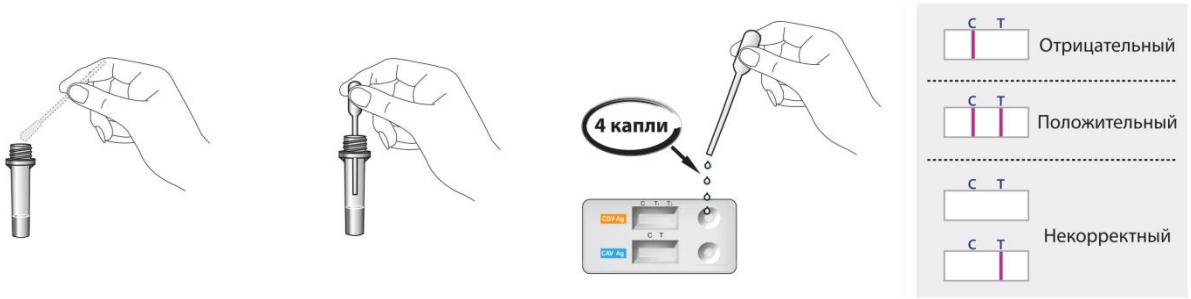

Експрес-тест VetExpert CDV/CAV Ag.

VetExpert, Польща.

Твердофазний імунохроматографічний аналіз для якісного виявлення антигенів Canine Distemper virus (вірусу чуми м'ясоїдних) і Canine Adenovirus (аденовірозів собак).

Призначення: Одночасний вияв і диференціація антигену вірусу чуми і аденовірусу собак.

Зразки: Секрет кон'юнктиви і назальний секрет собак.

Тривалість аналізу: 5-10 хвилин.

Термін зберігання: 24 месяці. Температура зберігання 2-30°С.

Особливі характеристики: Дуже висока точність. Виявляє патогенні штами CDV, CAV. Не виявляє вакцинні штами CDV, CAV. Максимальний інтервал для інтерпретації результату – 10 хвилин. Забезпечує швидку диференціальну діагностику і своєчасну постановку заключного діагнозу.

Процедура тесту:

1. Тампоном послідовно зібрати секрети кон'юнктиви і назального секрету.
2. Тампон помістити в пробірку з аналітичним розчинником і перемішати круговими рухами 10 разів.

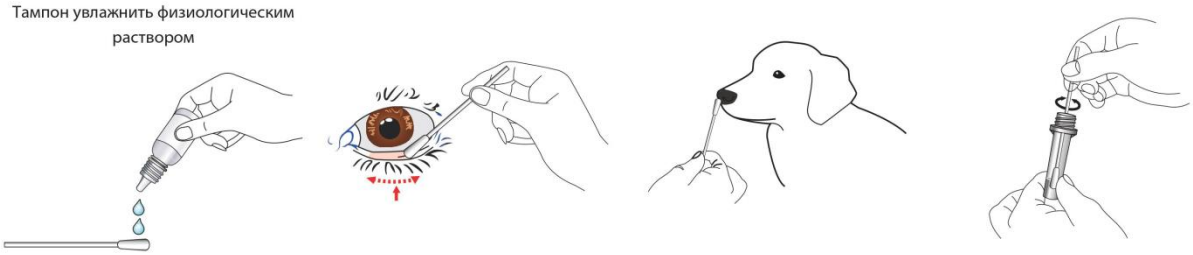

3. Виймаючи тампон, відтиснути пробу ,щоб поглинулась об стінки пробірки.
4. Піпеткою взяти надосадну рідину.
5. Внести 4 краплі в лунку (поступово).
6. Інтерпретація.

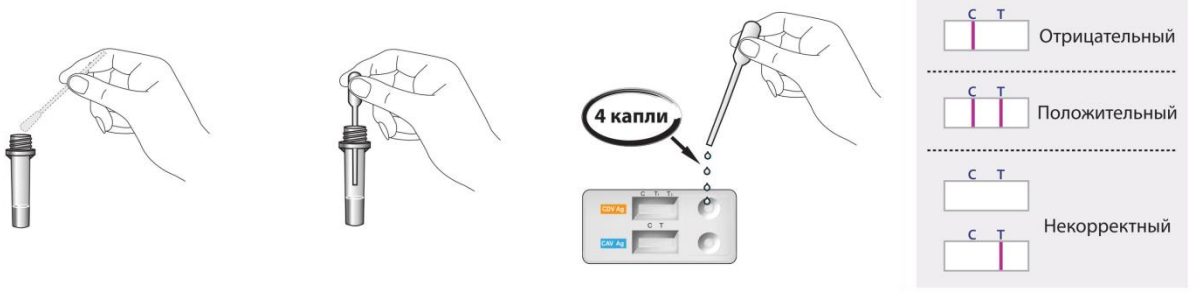

Експрес-тест – Парвовірусний ентерит (CPV Ag).

Rohi Biotechnology Co. Ltd, Китай.

Тест для виявлення парвовірусного ентериту собак Ag Test. Імуно-хроматографічний експрес-тест призначений для одноетапного і якісного виявлення парвовірусного ентериту собак (CPV Ag) в фекаліях або блювотних масах. Час проведення аналізу: 5-10 хвилин.

Принцип дії: Пристрій має досліджуване вікно, де знаходиться невидима (Т) тестова зона і (С) контрольна зона. При внесенні досліджуваного зразка в лунку для зразка, рідина буде рухатися в горизонтальному напрямку на поверхні тесту. Якщо в досліджуваному зразку знаходиться антиген вірусу, тоді в (Т) тестовій зоні з'явиться кольорова смужка. Кольорова смужка в (С) контрольній зоні повинна з'являтися завжди після внесення зразка, що свідчить про правильність проведення аналізу.

Склад набору:

– 1 пакет із фольги (в якому знаходиться касета, піпетка, осушувач);
– 1 ватна паличка;
– 1 флакон с буфером для аналізу;
– інструкція.

Порядок проведення аналізу:

1. Звільнити касету з пакета і покласти горизонтально.
2. Занурити ватну паличку в фекалії, або блювотну масу, або виділення тварини так, щоб тампон був добре промочений.
3. Вставте тампон в флакон з буфером для аналізу.
4. З допомогою піпетки в віконце для зразка крапнути 3 краплі досліджуваного зразка.
5. Результат тесту через 5-10 хвилин. Результат через 15 хв. є недійсним.

Інтерпретація результатів:

Позитивний: наявність двох забарвлених ліній, як в (С) контрольній зоні так і в (Т) тестовій зоні, причому незалежно від інтенсивності забарвлення тестової лінії результат аналізу буде вважатися позитивним.

Негативний: наявність однієї забарвленої лінії в С контрольній зоні.

Не дійсний: відсутність забарвленої лінії в (С) контрольній зоні. Навіть якщо спостерігається наявність забарвленої лінії в (Т) тестовій зоні.

Зберігання: При температурі 2-30°С.

Термін придатності. 18 місяців.

VetExpert CPV. Ag Експрес-тест
для виявлення Canine Parvovirus: антигену парвовірусу собак.

VetExpert, Польща.

Призначення: Виявлення антигену парвовірусу собак.

Зразки: фекалії собак.

Тривалість аналізу: 5-10 хвилин.

Чутливість : 100% (CPV 2, CPV 2a, CPV 2b) в порівнянні з PCR.

Специфічність: 100% в порівнянні з PCR. Відсутні кросс-реакції з CCV, CDV, ICH, PI2, іншими збудниками діарей та інших захворювань, що підлягають диференціальній діагностиці.
Термін зберігання: 24 місяці.
Температура зберігання: 2-30°C.
Особливі характеристики:
Точність: 100%.
Виявляє патогенні штами CPV (CPV2, CPV2a & CPV2b).
Виявляє CPV в фекаліях через 3 дні після інфікування собаки.
Не виявляє вакцинний штам CPV.
Максимальний інтервал для інтерпретації результату: 10 хвилин.
Відмінний індикатор для прогнозу і корекції терапії під час лікування зараженої CPV собаки (ослаблення інтенсивності забарвлення тестової лінії вказує на скорочення вірусного навантаження).
Процедура тесту:
1. Тампоном зібрати зразок фекалій.
2. Тампон помістити в пробірку з аналітичним розчинником і перемішати круговими рухами 10 разів.
3. Виймаючи тампон, віджати пробу, що поглинулася об стінки пробірки.

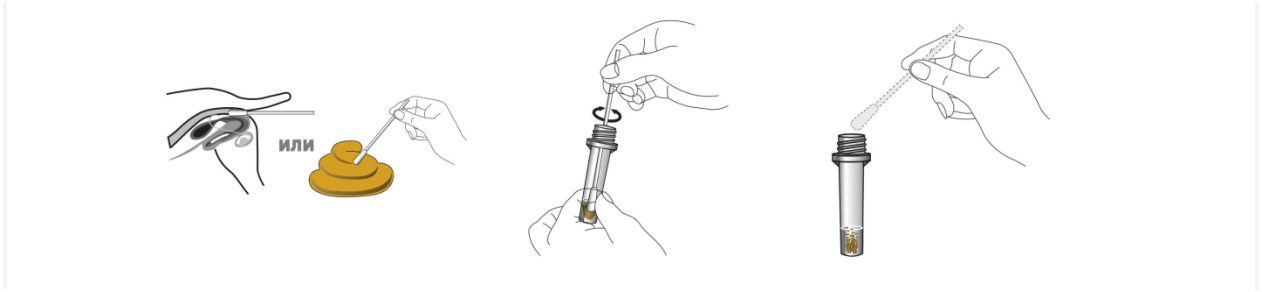

4. Піпеткою взяти надосадну рідину.
5. Внести 4 краплі в лунку (поступово).
6. Інтерпретація 10 хвилин.

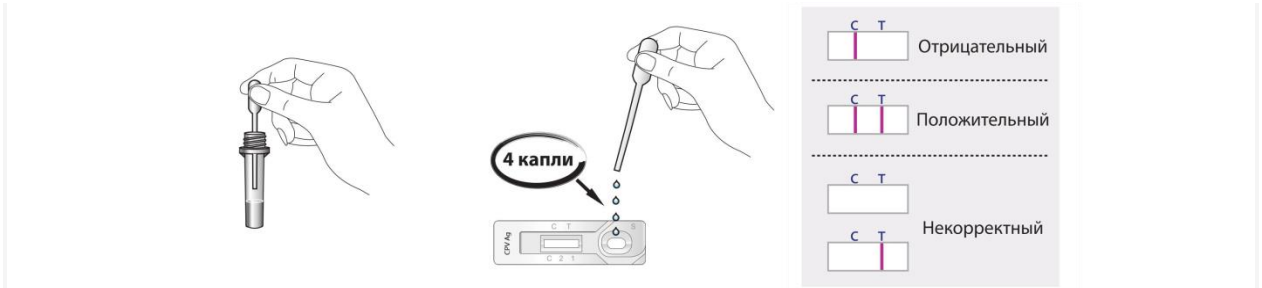

Експрес-тест – Парвовірус собак Ag Test (CPV Ag).

Quicking Biotech Co, Ltd, Китай.

Призначення: Імунохроматографічний експрес-тест призначений для одноетап-ного якісного виявлення парвовірусного ентериту собак (CPV Ag) в фекаліях або блювотних масах. Час проведення аналізу – 5-10 хвилин.

Принцип дії: Пристрій має досліджуване віконце, де знаходиться невидима Т-тестова зона і С-контрольна зона. При внесенні досліджуваного зразку в лунку для зразка, рідина буде рухатися в поперечному напрямку на поверхні тесту. Якщо в досліджуваному зразку знаходиться антиген вірусу тоді в Т-тестовій зоні з'явиться кольорова смужка. Кольорова смужка в С-контрольній зоні повинна з'являтися завджи після внесення зразка, що свідчить про правильність проведення аналізу.

Склад набору:

– 1 пакет із фольги (в якому знаходиться касета, піпетка, осушувач);
– 1 ватна паличка;
– 1 флакон с буфером для аналізу;
– інструкція.

Порядок проведення аналізу:

1. Звільнити касету із пакета і покласти горизонтально.
2. На ватну паличку набрати фекалії або блювотну масу.
3. Вставити тампон в флакон з буфером для аналізу.
4. З допомогою піпетки в віконце для зразка внести 3 краплі досліджуваного зразка.
5. Підрахунок результатів через 5-10 хвилин.
6. Результат через 10 хвилин є недійсним.

Інтерпретація результатів:

Позитивний: наявність двох профарбованих ліній, як в С контрольній зоні так і в Т тестовій зоні, причому незалежно від інтенсивності забарвлення тестової лінії результат аналізу буде вважатися позитивним.

Негативний: наявність однієї пофарбованої лінії в С контрольній зоні.

Не дійсний: відсутність пофарбованої лінії в С контрольній зоні. Навіть якщо спостерігається наявність профарбованої лінії в Т тестовій зоні.

Зберігання: Зберігати при температурі 2-30°С. Не заморожувати. Не допускати попадання прямих сонячних променів.

Термін придатності. 18 місяців.

Експрес тест для діагностики парвовірусу собак.

Hospitex Diagnostics, Італія.

Експрес-тест для диференціальної діагностики парвовірусу собак CPV Ag в секреторних рідинах, сироватці або калі. Час дослідження: 5-10 хвилин.

Набір складається з:

– 10 фольгованних упаковок, кожна з яких містить одну касету, одну піпетку і осушувач;
– 10 пробірок з буферним розчином (1,0 мл кожна);

– 10 аплікаторів;
– інструкція по експлуатації.

Порядок проведення аналізу:

1. Зібрати аплікатором кал із прямої кишки або блювоту собаки.
2. Вставити аплікатор зі зразком в ємкість з буфером і перемішати.
3. Вийняти касету з захисної упаковки. Позначити тест-систему даними пацієнта або іншим ідентифікатором і використати якнайшвидше.
4. З допомогою крапельниці нанести 3 краплі (150 мкл.) буфера з зразком на зону зразок «S» тест-системи, не поспішаючи, одну за одною. Тримати піпетку вертикально. Увага: за один прийом не вливати в лунку порцію проби більше чим із однієї краплі.
5. Почекати 5-10 хвилин і зчитати результати. Важливо, щоб перед зчитуванням результатів фон був чистим. Необхідно зчитати результат не пізніше ніж через 10 хвилин!

VetExpert CPV/CCV Ag. Експрес-тест для виявлення Canine Parvovirus, Canine Coronavirus: антигену парвовірусу коронавірусу собак.

VetExpert, Польща.

Призначення: Одночасне виявлення і диференціація антигенів парвовірусу і коронавірусу собак.

Зразки: фекалії собак.

Тривалість аналізу: 5-10 хвилин.

Чутливість: CPV - 100% в порівнянні з PCR, CCV Ag.

Термін зберігання: 24 місяці.

Температура зберігання: 2-30°C.

Особливі характеристики: Одночасне виявлення CPV Ag і CCV Ag в одному зразку дозволяє лікарю швидко вибрати алгоритм лікування. Не виявляє вакцинні штами CCV і CPV Максимальний інтервал для інтерпретації результату: 10 хвилин.

Процедура тесту:

1. Тампоном зібрати зразок фекалій;
2. Тампон помістити в пробірку з аналітичним розчинником і перемішати круговими рухами 10 разів;
3. Виймаючи тампон, відтиснути пробу, щоб поглинулася об стінки пробірки;

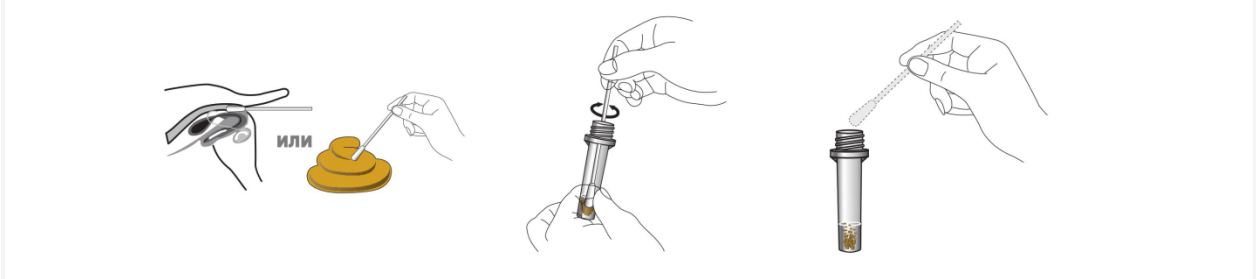

4. Піпеткою взяти надосадну рідину;
5. Внести 4 краплі в лунку (поступово);
6. Інтерпретація 10 хвилин.

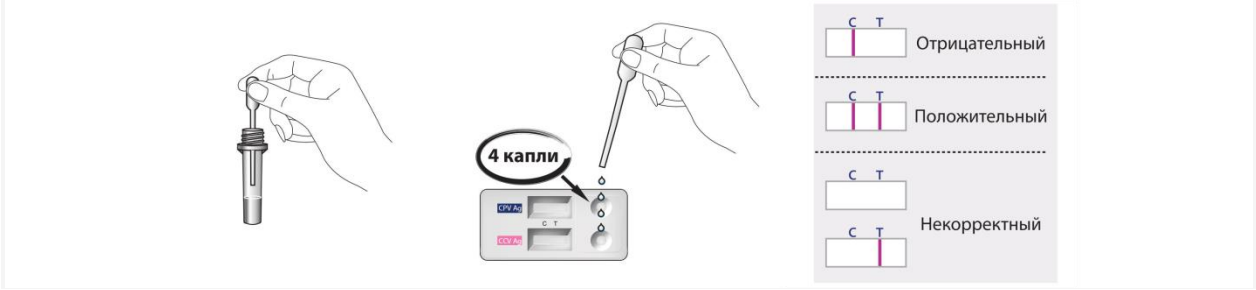

VetExpert CPV/CCV/Giardia Ag. Експрес-тест для виявлення Canine Parvovirus, Canine Coronavirus, Giardia Intestinalis: антигену парвовірусу собак, антигену коронавірусу собак, антигену лямблій.

VetExpert, Польща.

Експрес-тест VetExpert CPV/CCV/Giardia Ag – твердофазний імуно-хроматографічний аналіз для якісного виявлення антигенів Canine Coronavirus, Canine Parvovirus і Giardia intestinalis.

Призначення: Одночасне виявлення і диференціація антигенів парвовірусу, коронавірусу собак і Giardia intestinalis.

Зразки: фекалії собак.

Тривалість аналізу: 5-10 хвилин.

Термін зберігання: 24 місяці. Температура зберігання – 2-30°С.

Особливі характеристики: Одночасне виявлення CPV Ag, CCV Ag і Giardia Ag в одному зразку дозволяє лікарю швидко вибрати протокол лікування. Не виявляє вакцинні штами CCV і CPV. Максимальнй інтервал для інтерпретації результату – 10 хвилин.

Процедура тесту:

1. Тампоном зібрати зразок фекалій;
2. Тампон помістити в пробірку з аналітичним розчинником і перемішати круговими рухами 10 разів;
3. Виймаючи тампон, відтиснути пробу, щоб поглинулася об стінки пробірки;

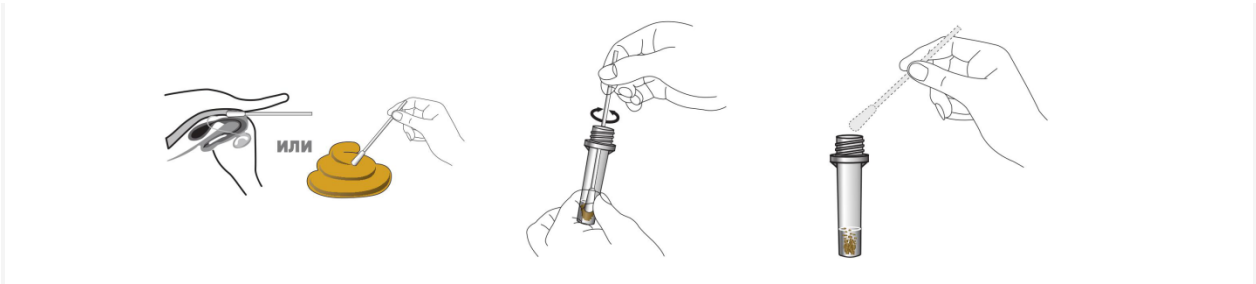

4. Піпеткою взяти надосадну рідину;
5. Внести 4 краплі в лунку (поступово);
6. Інтерпретація 10 хвилин.

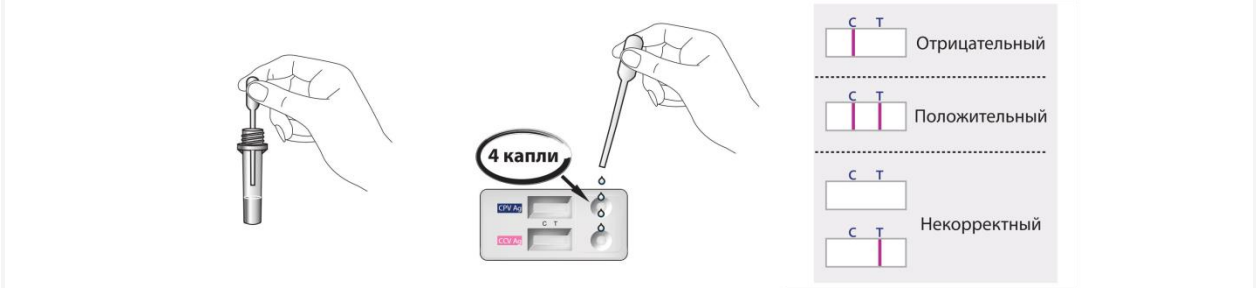

Експрес-тест VetExpert CIRD-3 Ag. (Canine Infectious Respiratory Disease – інфекційні респіраторні захворювання собак).

VetExpert, Польща.

Твердофазний іммунохроматографічний аналіз для якісного виявлення антигенів Canine Distemper virus (вірус чуми м'ясоїдних), Canine Adenovirus (аденовірозу собак) і Canine Influenza virus (вірус грипу собак) – збудників інфекційних респіраторних хвороб.

Призначення: Одночасне виявлення і диференціація антигенів вирусу чуми, аденовірусу і вірусу грипу собак.

Зразки: Секрет кон'юнктиви і назальний секрет.

Тривалість аналізу: 5-10 хвилин.

Термін зберігання: 24 місяці.

Температура зберігання: 2-30°С.

Процедура тесту:

1. Тампоном послідовно зібрати секрети кон'юнктиви і назального секрету.
2. Тампон помістити в пробірку з аналітичним розчинником і перемішати круговими рухами 10 разів.

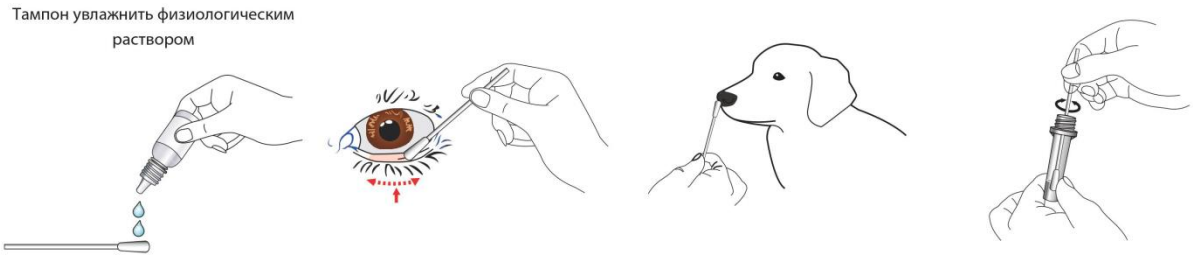

3. Виймаючи тампон, відтиснути пробу, щоб поглинулась об стінки пробірки.

4. Піпеткою взяти надосадну рідину.
5. Внести 4 краплі в лунку (поступово).
6. Інтерпретація.

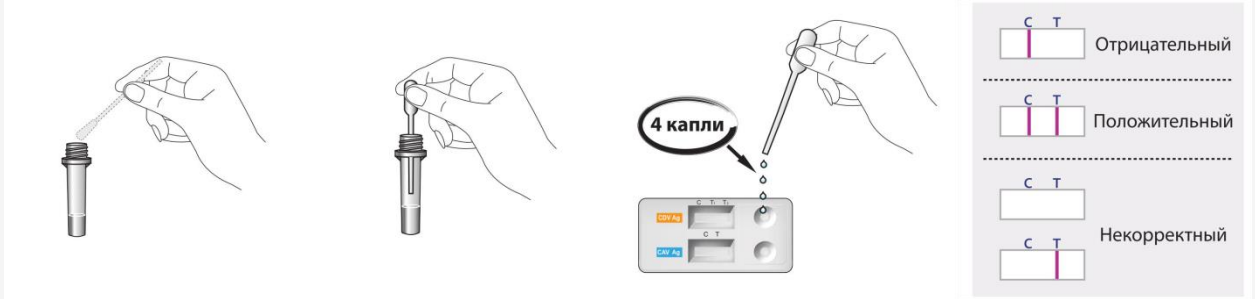

VetExpert CAV Ag – однокроковий експрес-тест для виявлення аденовірусу собак

VetExpert, Польща.

Експрес-тест VetExpert CAV Ag – твердофазний імуно-хроматографічений аналіз якісного виявлення антигенів Canine Adenovirus.

Призначення: Виявлення антигенів аденовірусу собак

Зразки: Секрет кон'юнктиви і назальный секрет для CAV type 2, сеча для CAV type 1. Тривалість аналізу 5-10 хвилин. Термін зберігання 24 місяці. Температура зберігання 2-30°C.

Особливі характеристики. Висока точність: 96%. Не дає крос-реакцій з іншими вірусами, бактеріями, паразитами – збудниками захворювань, від яких необхідно диференціювати аденовірози собак. Виявляє віруси обох патогенних типів. Максимальный інтервал для інтерпретації результату: 10 хвилин.

Процедура тесту:

1. Тампоном послідовно зібрати секрети кон'юнктиви і назального епітелію.
2. Тампон помістити в пробірку з аналітичним розчинником і перемішати круговими обертами 10 разів.

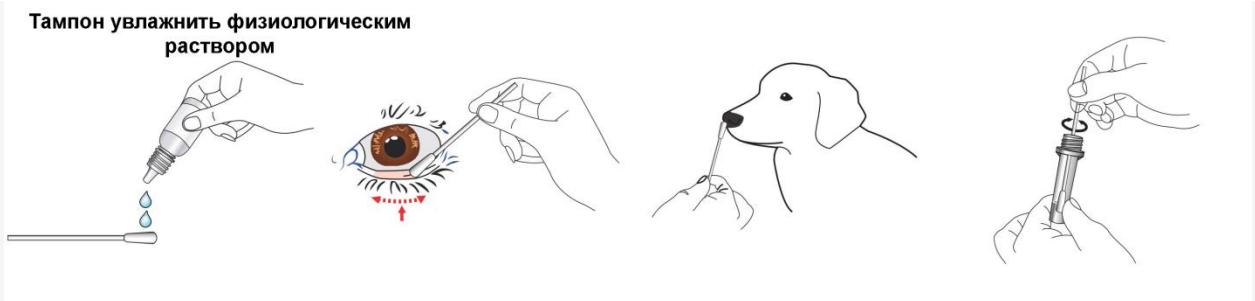

3. Виймаючи тампон, відтиснути пробу ,що поглинулась об стінки пробірки.
4. Піпеткою взяти надосадну рідину.
5. Внести 4 краплі в лунку (поступово).
6. Інтерпретація.

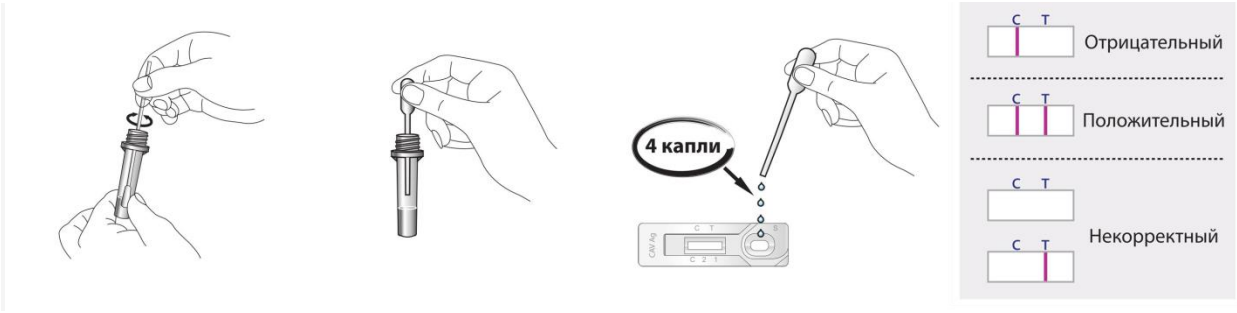

Дослідження сечі:

1. Сухим тампоном взяти 2-3 краплі сечі.
2. Тампон помістити в пробірку з аналітичним розчинником і перемішати круговими рухами 10 разів.
3. Виймаючи тампон, відтиснути пробу, щоб поглинулась об стінки пробірки.

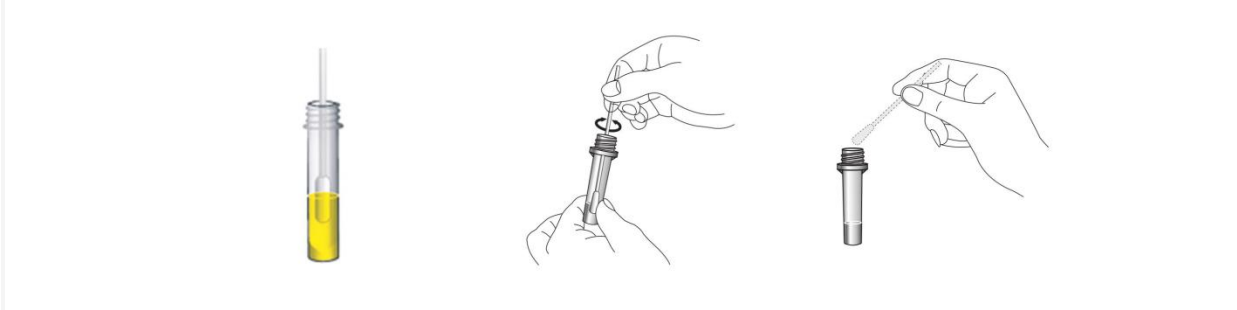

4. Піпеткою взяти надосадну рідину.
5. Внести 4 краплі в лунку (поступово).
6. Інтерпретація 5-10 хвилин.

VetExpert Fpv Ag. Експрес-тест для виявлення антигену вірусу панлейкопенії котів

VetExpert, Польща.

Експрес-тест VetExpert FPV Ag – твердофазний імунохроматографічний аналіз для якісного виявлення антигену Feline Panleukopenia virus.

Призначення: Визначення антигену вірусу панлейкопенії котів.

Зразки: фекалії.

Тривалість аналізу: 5-10 хвилин.

Термін зберігання: 24 місяці.

Температура зберігання: 2-30°С.

Особливі характеристики: Висока точність: 97.8%. Перший в світі тест для виявлення FPV. Не виявляє вакцинний штам FPV. Максимальний інтервал для інтерпретації результату: 10 хвилин. Індикатор для прогнозу і корекції терапії під час лікування FPV кота.

Процедура тесту:

1. Тампоном зібрати зразок фекалій.
2. Тампон помістити в пробірку з аналітичним розчинником перемішати круговими рухами 10 разів.
3. Виймаючи тампон, відтиснути пробу, щоб поглинулась об стінки пробірки для екстракції на 1 хвилину.

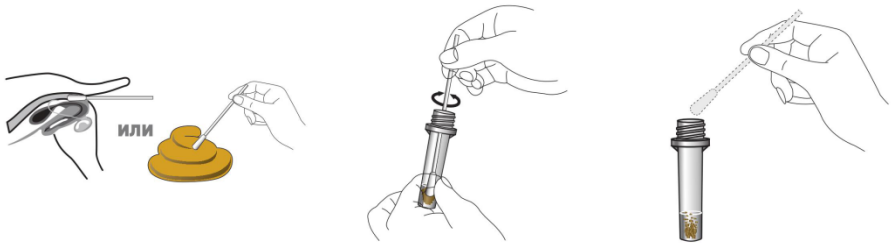

4. Піпеткою взяти надосадову рідину.
5. Внести 4 краплі в лунку (поступово).
6. Інтерпретація 5-10 хвилин.

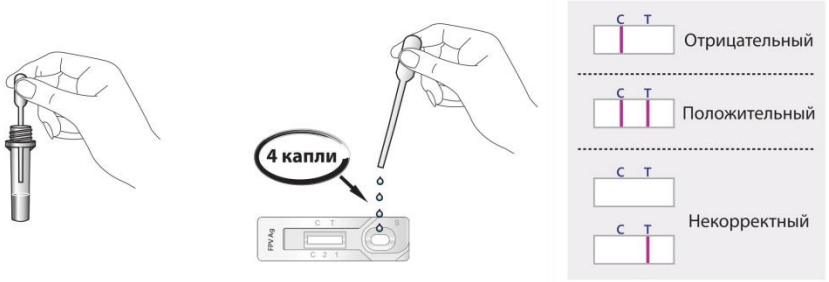

Експрес-тест – Панлейкопенія котів (чума) Ag Test (FPV Ag).

Quicking Biotech Co, Ltd, Китай.

Імунохроматографічний експрес-тест для одноетапного якісного виявлення вірусу панлейкопенії котів (FPV Ag) в фекаліях або блювотних масах. Час проведення аналізу: 5-10 хвилин.

Принцип дії: Пристрій має досліджуване віконце, де знаходиться невидима Т тестова зона і С контрольная зона. При внесенні досліджуваного зразка в лунку для зразка, рідина буде рухатися в поперечному напрямку на поверхні тесту. Якщо в досліджуваному зразку присутній антиген вірусу може в Т тестовій зоні я'явитися кольорова смужка. Кольорова смужка в С контрольній зоні повинна з'являтися завжди після внесення зразка, що свідчить про правильність проведення аналізу.

Склад набору:

– 1 пакет з фольги (в якому знаходиться касета, піпетка, осушувач);
– 1 флакон з буфером для аналізу;
– Ватна паличка;
– Інструкція.

Порядок проведення аналізу: Звільнити касету з пакета і покласти горизонтально. Зібрати фекалії або блювотні маси на ватну паличку. Вставити тампон в флакон з буфером для аналізу, залишити на хвилину для забезпечення екстракції зразка. З допомогою піпетки в віконце для зразка внести 3 краплі досліджуваного зразка. Підрахунок результатів через 5-10 хвилин. Результат після прохождення 10 хвилин є недійсним.

Інтерпретація результатів:

Позитивний: наявність двох забарвлених ліній, як в С контрольній зоні так і в Т тестовій зоні, причому незалежно від інтенсивності забарвлення тестової лінії результат аналізу буде вважатися позитивним.

Негативний: наявність одної зафарбованої лінії в С контрольній зоні.

Не дійсний: відсутність зафарбованої лінії в С контрольній зоні. Навіть якщо спостерігається наявність забарвленої лінії в Т тестовій зоне.

Зберігання. Зберігати при температурі 2-30°С. Не заморожувати.

Термін придатності. 18 місяців.

Експрес-тест – Панлейкопенія Ag.

Quicking Biotech Co, Ltd, Китай.

Експрес-тест Панлейкопенія Ag – це іммунохроматографічний тест, призначений для якісного визначення вірусу панлейкопенії Ag (FPV Ag) в котячому калі і блювоті.

Принцип проведення тесту: Експрес-тест Панлейкопенія Ag базується на багатошаровому імунохроматографічному аналізі бокового потоку. Дослідний пристрій має дослідне віконце. Дослідне вікно має невидиму Т (тестову) зону і С (контрольную) зону. Коли зразок поміщається в пробовідбірний отвір на пристрої рідина розтікається по боках на поверхні тест-смужки. Якщо при цьому в зразку є достатньо Панлейкопенія Ag, то

з'являється видима Т смуга. С смуга повинна з'являтися завжди після розміщення зразка в пристрій, показуючи достовірний результат. Тим самим, пристрій може точно показувати наявність Панлейкопенія Ag в зразку. Інтерпретація результатів 5-10 хвилин.

Склад набору:

– 10 пакетів з фольги, кожен з яких містить одну касету, одну піпетку і осушувач;

– 10 пробірок з буферним розчином (1.0 мл. кожна);

– 10 паличок;

– Інструкція.

Процедура тесту:

– Зібрати кал або блювоту з допомогою стержня з тампоном;

– Помістити мокрий тампон в аналітичну буферну пробірку. Струсити її щоб забезпечити хорошу екстракцію зразка;

– Вийняти касету з упаковки і помістити її горизонтально.

– Послідовно накапати 3 краплі зразку в отвір для проби «S»;

– Оцінити результат на протязі 5-10 хвилин. Результат через 10 хвилин вважається недійсним.

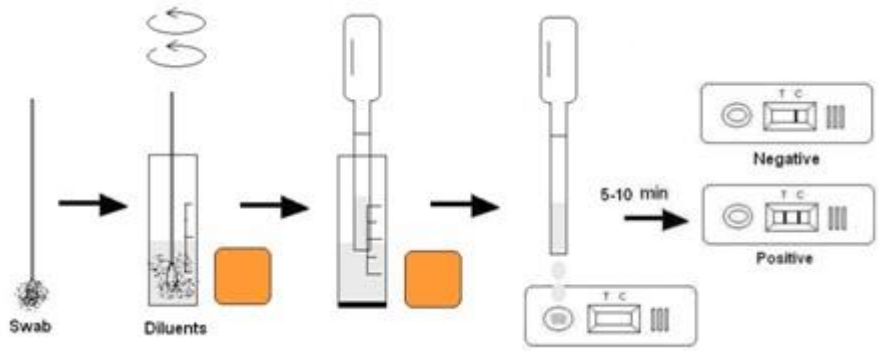

Інтерпретація результатів:

Позитивний: Наявність обох забарвлених смуг “С” і “Т”, незалежно від того, Т смуга чиста або нечітка.

Негативний: З'являється тільки смуга С.

Недійсний: В зоні «С» не з'являється забарвлена смуга, незалежно від того, чи з'явиться Т забарвлена смуга.

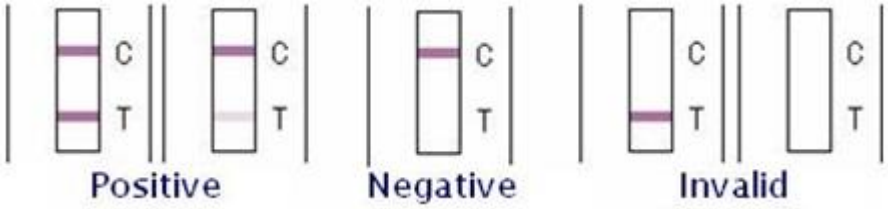

Зберігання: При кімнатній температурі 2-30°С.

Термін зберігання. 18 місяців.

VetExpert FCoV Ag – Експрес-тест для виявлення антигену коронавірусу котів.

VetExpert, Польща.

Експрес-тест VetExpert FCoV Ag – твердофазний імунохроматографічний аналіз для якісного виявлення антигену Feline Coronavirus.

Зразки: фекалії котів.

Тривалість аналізу: 5 -10 хвилин.

Термін зберігання. 24 місяці.

Процедура тесту:

1. Тампоном зібрати зразок фекалій.
2. Тампон помістити в пробірку з аналітичним розчинником перемішати круговими рухами 10 разів.
3. Виймаючи тампон, відтиснути пробу, щоб поглинулась об стінки пробірки для екстракції на 1 хвилину.

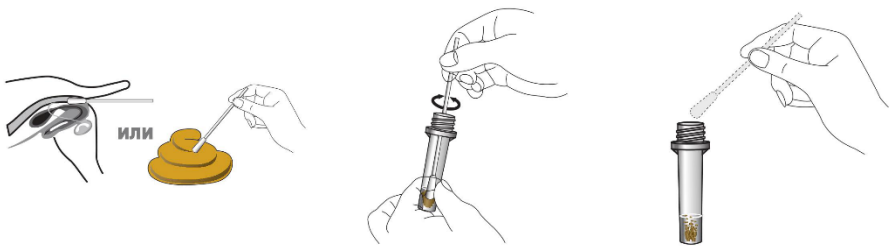

4. Піпеткою взяти надосадову рідину.
5. Внести 4 краплі в лунку (поступово).
6. Інтерпретація: 5-10 хвилин.

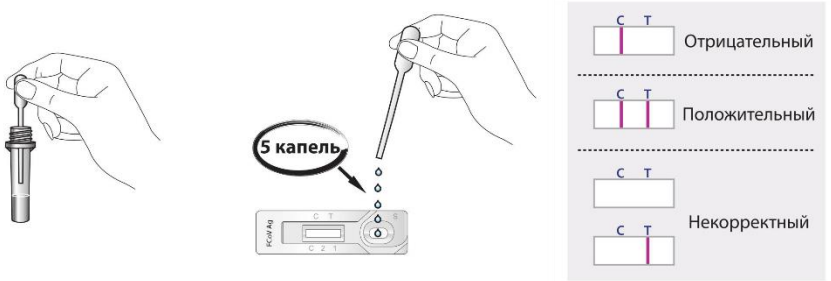

Експрес-тест – Коронавірус котів (FCoV Ab).

QBQVET, Китай.

Експрес-тест для виявлення антитіл до коронавірусу котів в сироватці, плазмі або цільній крові домашніх котів.

Процедура проведення аналізу:
1. З допомогою піпетки внести 1 краплю (10 мкл) досліджуваного зразка в кругле вікно тест-системи. Почекати, доки зразок повністю поглинеться.
2. Внести в те ж вікно 2 краплі з флакону з дилуентом. Вносити краплі по одній, з інтервалом в 2-3 секунди.
3. Прочитати результат на протязі 10 хвилин після внесення дилуента.
Інтерпретація результатів:

Позитивний: Видно дві лінії («С» – контрольна і «Т» – тестова). В зразку виявлені антитіла. Навіть дуже слабка інтенсивність забарвлення Т-лінії вважається позитивним результатом.

Негативний: Видно тільки лінію «С» – контрольна. Антитіла в зразку не виявлені.

Помилка. Видно тільки Т-лінію, або не видно жодної лінії.

Експрес-тест – Інфекційний перитоніт (FIPv Ab).

ZRBIO, Китай.

Експрес – тест для якісного виявлення антигену вірусного перитоніту котів (FIPv Ag) базується на імунохроматографічному методі (ІХА), що включає в себе реакцію між антитілами (Ab), взятих зі зразка цільної крові, сироватки або плазми крові і антигенами (Ag), нанесеними на тест смужку в касеті експрес-тесту. Термін зберігання 2 роки.
Процедура проведення аналізу:
1. Помістити цільну кров в пробірку з EDTA
2. Закрити пробірку, 5 разів перевернути для змішування крові і EDTA, передати в лабораторію після отримання сироватки або плазми.

3. Внести в лунку 10 мкл сироватки або плазми капілярною піпеткою (рівень позначений рискою).
4. Внести в лунку 2 краплі аналітичного разчинника з флакону (поступово).
5. Інтерпретація 10 хвилин.

VetExpert (Вет Эксперт) FiV Ab/FeLV Ag
антитіла імунодефіциту і антиген лейкемії котів.

VetExpert, Польща.

VetExpert FIV Ab/FeLV Ag-однокроковий експрес-тест для виявлення імунодефіциту (Feline Immunodeficiency Virus) і лейкемії котів (Feline Immunodeficiency Virus). Матеріал для дослідження: сироватка, плазма крові.

Процедура тесту:

1. Помістити цільну кров в пробірку з EDTA.
2. Закрити пробірку, 5 разів перевернути для змішування крові і EDTA, передати в лабораторію після отримання сироватки або плазми.

3. Внести в лунку 10 мкл сироватки або плазми капілярною піпеткою (рівень позначений рискою).
4. Внести в лунку 2 краплі аналітичного разчинника з флакону (поступово).
5. Інтерпретація 10 хвилин.

14. Хвороби бджіл.

14.1. Американський гнилець.

Вакцина проти американського гнильця бджіл, інактивована.
ІЕКВМ НААН України.
Опис. Опалесціююча рідина жовтого кольору з пухким сірувато-білим осадом, що при струшуванні розбивається в рівномірну завись.
Склад. Мікробні клітини культур трьох виробничих штамів збудника американського гнильця, інактивовані формаліном. Вакцина є стимулятором специфічних та неспецифічних факторів резистентності організму личинки бджіл. Лікувально-профілактична ефективність вакцини становить 85-100%. Всі компоненти вакцини нешкідливі для бджіл, не мають негативного впливу на товаринну продукцію бджільництва та екологічно безпечні.
Застосування. На благополучних щодо американського гнильця пасіках вакцину використовують з метою профілактики, а на уражених цією хворобою пасіках – для профілактики та лікування бджолосімей.
Дозування. Вакцину випоюють бджолосім'ям з теплим цукровим сиропом, виготовленим у співвідношенні 1:1 в день застосування; температура сиропу повинна становити 30°С. Вакцину перед змішуванням ретельно струшують і додають в сироп згідно з дозуванням. З профілактичною метою вакцину дають чотири рази навесні та на початку літа в період активного льоту бджіл. До 1 л цукрового сиропу додають 60 мл вакцини. Інтервал між випоюваннями вакцини становить 5-7 діб. Лікування бджолосімей проводять при наявності клінічних ознак ураження розплоду та якщо захворювання підтверджено результатами бактеріологічних досліджень. З метою лікування в цукровий сироп, виготовлений, як описано вище, додають 80 мл вакцини на 1 л. Лікувальний сироп випоюють бджолам чотири рази з інтервалом 5-7 діб. Для цього його вносять в порожні чисті і продезінфіковані комірки стільників або в годівниці із розрахунку 150 мл на кожний вулик з бджолами. Через три тижні після обробки на пасіках проводять обстеження бджолосімей. Відмічають їх силу, кількість і стан розплоду. При виявленні розплоду, ураженого американським гнильцем, курс лікування повторюють.

При встановленні американського гнильця на пасіці в період медозбору перед використанням вакцини від бджолосімей відкачують товарний мед. Одночасно із застосуванням вакцини проводять весь комплекс ветеринарно-санітарних заходів і дезінфекцію стільників, вуликів; вибракування старих та з ураженим розплодом соторамок для перетопки їх на віск та інше.
Застереження. При наявності у флаконі з вакциною сторонніх домішок, плісняви, пластівців, які не розбиваються при струшуванні та ін., при порушенні щільності закупорки, відсутності етикетки, проморожуванні вакцини, а також при невикористанні препарату протягом 24 годин після розведення знешкоджують 30 хвилинним кип'ятінням або додаванням до неї 5% розчину формаліну, фенолу або гідроксиду натру.
Форма випуску. Флакони по 200 мл.

Зберігання. У сухому темному приміщенні при 2-8°С.
Термін придатності. 18 місяців.

14.2. Європейський гнилець.

Вакцина проти європейського гнильцю бджіл, інактивована.

Херсонська державна біофабрика, Україна.
Опис. Рідина жовтого кольору з біло-сірим пухким осадом, що при тривалому зберіганні утворюється на дні і легко розбивається при струшуванні, утворюючи гомогенну завись.
Склад. Суспензія мікробних клітин вакцинних штамів *Streptococcus apis* та *Bacillus alvei*.
Застосування. Для профілактики європейського гнильцю на благополучних пасіках і в неблагополучних для профілактики і лікування бджолиних сімей.
Дозування. Вакцину випоюють бджолиним сім'ям з теплим свіжим цукровим сиропом в співвідношенні 1:1. Сироп готують перед використанням вакцини. Застосування вакцини – чотириразово, весною перед вильотом бджіл.

З профілактичною метою на 1 літр цукрового сиропу вакцину вносять в такій кількості: при першому згодовуванні – 40 мл, при другому – 50 мл, при третьому – 60 мл, при четвертому – 70 мл. Інтервал між прийомами вакцини – 7 діб. Теплий сироп наливають в пусті комірки стільників або згодовують через внутрішні годівниці вулика в дозі 150 мл на кожний вулик.

З лікувальною метою препарат згодовують при появі клінічних ознак і бактеріологічному підтвердженні захворювання. На 1 літр цукрового сиропу вакцину вносять в такій кількості: при першому згодовуванні – 50 мл, при другому – 70 мл, при третьому – 60 мл, при четвертому – 100 мл. Інтервал між згодовуваннями лікувального сиропу – 4 доби. Одноразова доза – 150 мл на один вулик. Через два тижні після останнього випоювання лікувального сиропу на неблагополучних пасіках проводять клінічний огляд бджолиних сімей. Враховують їх силу й ступінь ураження 4 – 6 денних личинок. При виявленні уражених личинок такого віку курс лікування повторюють. На неблагополучних пасіках одночасно проводять комплекс ветеринарно-санітарних заходів, що передбачені відповідними інструкціями.
Форма випуску. Флакони по 100 і 200 мл.
Зберігання. В сухому темному приміщенні при 2-10°С.
Термін придатності. 24 місяці.

15. Імуностимулюючі препарати.

Анандін для ін'єкцій (2 мл №3).

Ветзвіроцентр, Росія.

*Склад:*1 ампула (2 мл) містить 200 мг глюкамінопропілкарбакрідону.

Властивості: Анандін має високу активність відносно практично всіх класів, як ДНК-, так і РНК-геномних вірусів (наприклад, чума м'ясоїдних, парвовірусний гастроентерит, вірусні гепатити, енцефаломієліти, поліенцефаліти, ринотрахеїту та багато інших), а також стафілококових інфекцій і ряду грибкових уражень. Анандін рекомендується в першу чергу, як специфічний противірусний препарат для лікування важких вірусних інфекцій різної локалізації (дерматропні, нейротропні, пневмотропні і пантропні захворювання), а також інфекцій, пов'язаних з імунодефіцитними станами і, як наслідок, появою конкуруючої патології іншої природи.

Призначення: Препарат Анандін застосовують у ветеринарії при гострих і хронічних вірусних і бактеріальних інфекціях, запальних захворюваннях, для прискорення регенеративних процесів, і при порушенні імунного захисту організму. Лікування і профілактика всіх форм чуми м'ясоїдних, парвовірусного гастроентериту, гепатиту, і інших вірусних захворювань. Лікування ускладнень у тварин, які перенесли важкі вірусні захворювання. Ефективний також при хворобах печінки, викликаних бактеріальною флорою – в першу чергу, за рахунок підвищення імунного захисту організму.

Спосіб застосування: Анандін вводять тваринам внутрішньом'язово з лікувальною метою, в дозах: 10-20 мг/кг маси тіла тварини, один раз в день. Курс лікування – 3 дні підряд. При запізнілому лікуванні термін може бути продовжений до 4-6 днів. Профілактично, в дозах: 5-10 мг/кг маси тіла, одноразово.

Побічні явища і протипоказання: Анандін абсолютно нетоксичний. Не викликає алергічних явищ та інших побічних ефектів. Протипоказань до застосування препарату не встановлено. Лікування Анандіном не є перешкодою для застосування антибіотиків, сульфаніламідів, гормонів, сироваток.

Умови зберігання: Анандін зберігають в умовах, що виключають потрапляння світла, при кімнатній температурі в упаковці.

*Термін зберігання:*2 роки з дня виготовлення.

Іммунофан (Immunofan).

Біонокс, Росія.

Загальні відомості.

1. Іммунофан (immunofan), синтетичний гексапептид аргініл-альфа-аспартам-лізил-валив-тирозил-аргінін.

2. Препарат є 0,005% водним розчином іммунофану і допоміжних речовин (амінооцтової кислоти і хлориду натрію). За зовнішнім виглядом препарат являє собою прозору, безбарвну рідину без запаху.

3. Іммунофан виробляють у формі стерильного розчину для ін'єкцій.

4. Препарат випускають в ампулах по 1,0 мл і флаконах по 1,0; 2,0; 5,0; 10,0; 50,0 мл.

5. Препарат зберігають в сухих закритих приміщеннях при температурі від 2 до 7°С. Термін придатності препарату – 2 роки з дня виготовлення.

Фармакологічні властивості.

1. Іммунофан надає імунорегулюючий ефект, підсилює реакції фагоцитозу, регулює окислювально-відновні реакції, знижує синтез медіаторів запалення, сприяє більш тривалій циркуляції специфічних антитіл, нормалізує продукцію медіаторів імунітету, внаслідок чого сприяє відновленню клітинного і гуморального імунітету, підвищує резистентність організму, системи раннього протипухлинного захисту. Іммунофан дозволяє знизити антигенне навантаження на організм тварин при вакцинації і виключити поствакцинальні ускладнення.

2. Іммунофан нешкідливий для тварин, не володіє алергенними, ембріотоксичними і мутагенними властивостями. На відміну від вакцин іммунофан не робить істотного впливу на продукцію реактивних антитіл і не посилює реакцію гіперчутливості негайного типу.

Порядок застосування.

1. Іммунофан застосовують для корекції імунодефіцитних станів, а також для збільшення титру і тривалості циркуляції специфічних антитіл при вакцинації тварин і птахів. Іммунофан застосовують при стресових станах тварин (транспортування, перегрупування, зважування тварин, зміна корму тощо), вакцинації тварин, в період профілактики і лікування кишкових і респіраторних захворювань вірусної і бактеріальної етіології, при внутрішньоутробних бактеріально-вірусних інфекціях (в комплексі з специфічними і симптоматичними засобами) у сільськогосподарських тварин, птахів, хутрових звірів, собак і котів.

2. Іммунофан застосовують підшкірно або внутрішньом'язово в дозі 1 мл (разова доза) для тварин масою до 100 кг, 2-3 мл (разова доза) – від 100 до 500 кг, 4-5 мл (разова доза) – понад 500 кг. При вакцинації птахів іммунофан змішують з вакциною з розрахунку 1 мл препарату на 30 голів птахів.

Для лікування:

парагрипу, інфекційного ринотрахеїту, поєднаної аденовірусної та ринотрахеальної інфекції 1 раз на добу, щодня, 3-4 рази;

шлунково-кишкових захворювань і вірусного ентериту 1 раз на добу, щодня, 2-3 рази;

чуми м'ясоїдних 1 раз на добу, щодня, 5-6 разів;

внутрішньоутробних інфекцій 1 раз на добу, щодня, 5 разів;

при лікуванні гіпотрофії молодняка і для підвищення репродуктивної функції тварин препарат застосовують 1 раз на добу, щодня, 3 рази;

для профілактики гінекологічних захворювань у тварин одноразово, 3-4 рази на рік;

для вакцинопрофілактики вірусних інфекцій тварин і птахів препарат змішують з вакциною в одному шприці або використовують як розчинник для сухих вакцин;

як антистресовий препарат одноразово за 12-18 годин до транспортування тварин і птахів.

3. У рекомендованих дозах іммунофан не викликає ускладнень і не чинить побічної дії.

4. Не рекомендується застосування іммунофану з іншими імуно і біостимуляторами.

5. Протипоказання для застосування не встановлені.

6. Продукцію, отриману від сільськогосподарських тварин і птахів після застосування препарату, можна використовувати в харчових цілях без обмежень.

7. Препарат не застосовувати після закінчення терміну придатності.

Заходи особистої профілактики.

1. Потрібно дотримуватися заходів безпеки при роботі з лікарськими засобами.

2. Препарат не має токсичної дії на організм людини і не вимагає застосування антидотів.

Ріботан.

Ветзвіроцентр, Росія.

Загальні відомості.

1. Торговельне найменування лікарського препарату: Ріботан (Ribotan). Міжнародна непатентована назва: низькомолекулярні поліпептиди і фрагменти дріжджової РНК.

2. Лікарська форма: розчин для ін'єкцій. Ріботан містить в 1,0 мл в якості діючої речовини суміш низькомолекулярних поліпептидів 10 мкг/мл і фрагментів дріжджової РНК 105 мкг/мл, а в якості допоміжних речовин натрію хлорид і воду для ін'єкцій.

3. За зовнішнім виглядом Ріботан є прозорий безбарвний розчин. Термін придатності при дотриманні умов зберігання – 24 місяців з дня виробництва. Після першого відкриття флакона препарат подальшому зберіганню не підлягає. Ріботан забороняється застосовувати після закінчення терміну придатності.

4. Ріботан випускають розфасованим по 1 мл в скляні ампули, по 1,0; 2,0; 5,0; 10,0; 100,0; 200,0 мл в скляні флакони і по 450,0 мл в градуйовані скляні пляшки, герметично закупорені гумовими пробками і укріпленими алюмінієвими ковпачками.

5. Ріботан зберігають в закритій упаковці виробника в сухому, захищеному від світла місці, окремо від продуктів харчування і кормів, при температурі від 2 до 10°С.

Біологічні властивості.

Ріботан відноситься до групи імуномодулюючих препаратів. Володіє широким спектром біологічної активності: прискорює процеси регенерації, стимулює фактори природної резистентності, лейкопоез, міграцію і кооперацію Т- і В-лімфоцитів, фагоцитарну активність макрофагів і нейтрофілів. Імуномодулятор підвищує резистентність організму, як при профілактичному, так і при терапевтичному застосуванні, має антитоксичну дію. Прискорює формування поствакцинального імунітету, підвищуючи його напруженість і тривалість. Збільшує імунологічну ефективність вакцин, підвищує протективні властивості сироватки крові і стійкість імунізованих тварин до зараження патогенними мікроорганізмами. Підвищує вміст лізоциму, пропердину, рівень антитіл, індукує синтез інтерферону.

Порядок застосування.

Ріботан застосовують в комплексній терапії в якості імуномодулюючого компоненту при захворюваннях, що супроводжуються розвитком імунодефіциту, в тому числі при агранулоцитозі і лейкопеніях, як неспецифічний засіб, що сприяє профілактиці і лікуванню вірусних, бактеріальних, грибкових і паразитарних хвороб, а також для посилення ефекту вакцинації при попередньому або одночасному з вакциною застосуванні. Ріботан ефективний для попередження і ослаблення наслідків стресових станів у тварин при транспортуванні, в передопераційний і післяопераційний періоди, а також при лікуванні різних незаразних хвороб в комплексі з іншими лікарськими препаратами.

Ріботан вводять тваринам підшкірно або внутрішньом'язово.

Вид тварини	Доза, мл		
	Дорослі тварини	Молодняк старше 3-х місяців	Молодняк до 3-х місяців
Велика рогата худоба, коні, верблюди	5,0-6,0	3,0-5,0	1,0-3,0
Свині	2,0-4,0	1,0-2,0	0,5-1,0
Дрібна рогата худоба	1,0-2,0	1,0	0,5-1,0
Собаки, кішки, хутрові звірі, кролі, нутрії	1,0-2,0	1,0-1,5	0,5-1,0

Для профілактики інфекційних захворювань вводять одноразово 2-3 рази на місяць, з лікувальною метою – один раз на добу протягом 3-5 днів. У початковій стадії захворювання вводять 2-3 разово з інтервалом 3-5 днів, при необхідності через 10-15 днів курс лікування повторюють. Продукцію тваринного походження, в тому числі молоко, після введення тварині Ріботана можна використовувати без обмежень.

Фоспреніл.

Мікро-плюс, Росія.

Загальні відомості. Фоспреніл є продуктом фосфорилювання поліпренолів хвої сосни. Його основний компонент – динатрієва сіль фосфату поліпренолів. Препарат являє собою прозорий або слабо опалесційований розчин без механічних домішок, безколірний або з жовтуватим відтінком. Випускається у флаконах по 2, 10 та 50 мл. Зберігають у сухому, захищеному від світла місці, не допускаючи заморожування. Термін придатності препарату 12 місяців від дати виготовлення.

Фармакологічні властивості. Фоспреніл підвищує стійкість організму до захворювань, що викликані параміксовірусами, ортоміксовірусами, тогавірусами, поксвірусами, герпесвірусами, коронавірусами та, дещо меншою мірою, до захворювань, що викликані аденовірусами, парвовірусами та каліцивірусами. Препарат активізує біохімічні процеси в клітинах, модулює у фізіологічних межах функціонування системи природної резистентності, посилює імунну відповідь на вакцини, проявляє протизапальну активність, є гепатопротектором і детоксикантом, стимулює ріст і розвиток тварин.

Використання. З метою лікування вірусних інфекцій (чуми м'ясоїдних, трансмісивного гастроентериту свиней тощо). Фоспреніл вводять хворим тваринам у дозі 1,0 мл/кг 1 раз на день. Починати лікування слід якомога раніше від моменту появи клінічних ознак. Тривалість та інтенсивність терапевтичного курсу, а також спосіб введення препарату визначається особливостями патогенезу вірусної інфекції та тяжкістю її перебігу в кожному конкретному випадку. Лікування припиняють через 2-3 дні після нормалізації загального стану та зникнення основних симптомів захворювання. За необхідності є можливим повторення курсів лікування. У випадку тяжкого перебігу захворювання середню терапевтичну дозу Фоспренілу рекомендується збільшити у два і більше разів. При великому об'ємі разової дози препарат вводять у дві-три точки, або ж за три-чотири введення протягом дня. Зменшення рекомендованих доз призводить до зниження ефективності лікування. У випадку чуми м'ясоїдних у собак для профілактики рецидивів препарат слід вводити не менше 14 днів навіть при зникненні клінічних ознак захворювання. У випадку тяжкого перебігу (кишкової, легеневої чи нервової форми) дозу Фоспренілу слід збільшити до 2,0 мл/кг (дозу вводити за три-чотири ін'єкції протягом дня). Тривалість курсу, в разі необхідності, може бути збільшена до 1 місяця. При трансмісивному гастроентериті у поросят перших днів життя дозу Фоспренілу необхідно збільшити до 5,0 мл/кг 1 раз на день. Поросятам 2-5 денного віку препарат слід вводити перорально, старшим за 5 днів – внутрішньом'язово. Тривалість курсу – 3-5 днів. Лікувальна схема може бути відкоректована ветлікарем з урахуванням індивідуальної вразливості організму на препарат. Препарат можна вводити перорально, ректально, внутрішньом'язово, підшкірно, внутрівенно (при цьому дози необхідно зменшити вдвічі), при необхідності – використовувати для промивання очей і

носа, У випадку кишкових інфекцій краще вводити ентерально. Забій с/г тварин після застосування Фоспренілу здійснюють без обмежень.

Енгістол.

Хеель, Німеччина.

Склад і форма випуску. Гомеопатичний комплексний препарат, що містить компоненти в гомеопатичних розведеннях. У 5 мл (5g) розчину для ін'єкцій міститься: Vincetoxicum hirundinaria – D6, D10, D30 по 0,03 мл кожного; Супапchum vincetoxicum-Pfanzenasche – D30 по 0,005 мл кожного; Sulfur – D4, D10 по 0,015 мл кожного. Допоміжні речовини: натрію хлорид, вода для ін'єкцій. За зовнішнім виглядом препарат являє собою безбарвну прозору рідину без запаху, солонуватого смаку. Скляні ампули по 5 мл.

Фармакологічна дія. За допомогою гомеопатичних розведень компонентів препарату здійснюється терапія, в ході якої активізуються імунні сили організму, і посилюється виведення адсорбованих в організмі токсинів через природні шляхи екскреції. Таким чином, регулюються ослаблені функції органів, скорочується термін лікування при гострих захворюваннях і поліпшується стан при хронічних і рецидивуючих процесах. Препарат має противірусну, імуномодулюючу дію. Фармакологічна активність препарату при тривалому застосуванні не знижується. Компоненти, що входять до складу препарату в організмі тварини не накопичуються, токсичним ефектом не володіють.

Показання. Для підвищення неспецифічного імунітету при вірусних захворюваннях. Ускладнення після вакцинації, хронічна діарея, дерматити, бронхіт, пневмонія, тахікардія, ендокардит, ревматичні захворювання. Алергічні реакції будь-якого виду і локалізації. Хронічні хвороби печінки, нирок і центральної нервової системи. Новоутворення.

Дози і спосіб застосування. Відповідно виду тварини одноразова доза препарату становить:

Кінь, корова, свиня ..... 5 мл
Порося, коза, вівця .....2-3 мл
Велика собака .....3-4 мл
Середня собака ..... 2 мл
Маленька собака, кіт .....1-2 мл
Цуценята .....0,5-1 мл

Ін'єкційний розчин можна вводити внутрішньовенно, внутрішньом'язово, підшкірно і внутрішньошкірно. У гострих випадках – щодня до зникнення симптоматики; при хронічних захворюваннях і схильності до рецидивів – 1 раз на 4 дні протягом курсу.

Особливі вказівки. Тваринницьку продукцію під час і після застосування препарату можна використовувати без будь-яких обмежень.

Умови зберігання. В захищеному від сонячного світла місці при кімнатній температурі. Термін придатності – 5 років.

Максидин 0,4.

Мікро-Плюс, Росія.

Максидин 0,4 є унікальним стимулятором імунної системи. Цей лікарський препарат, призначений для боротьби з різними вірусними інфекціями тварин. Лікарський засіб є активатором імунітету і індуктором інтерферону, що дуже важливо для резистентності клітин організму. Максидин можна використовувати в якості профілактичного засобу для запобігання станів імунодефіциту. Ці стани викликані такими інфекційними хворобами, як панлейкопенія, каліцивіроз, чума м'ясоїдних, вірусні ентерити та інші. Також засіб сприяє боротьбі з інвазійними хворобами (гельмінтози, демодекоз), стимулює утворення інтерферону шляхом стимулювання синтезу як раннього інтерферону (ІФН-α/β) , так і пізнього (ІФН-γ). Під час застосування значно посилюється активність макрофагів (хемотаксис, окислювальний метаболізм) і лізосомальна активність. Крім основних функцій препарату, можна виділити також поліпшення якості шерсті, лікування (дерматити, різноманітні алопеції), захист і відновлення шкірного покриву тварин.

Застосування. Максидин 0,4 для корекції імунодефіцитних станів у собак і котів.

Загальні відомості. Максидин 0,4 являє собою 0,4%-ний водний розчин (піридин-2,6-дикарбоксилату) германію (БПДГ) і допоміжних компонентів моноетаноламіну і хлористого натрію. За зовнішнім виглядом являє собою безбарвну прозору рідину. Виробляють у формі стерильного розчину, розфасовують по 5 мл у флакони.

Зберігають Максидин 0,4 в захищеному від світла місці при температурі від 4°С до 25°С. Термін придатності – 2 роки з дня виготовлення.

Біологічні властивості. Максидин 0,4 має виражену імуномодулюючу та інтерфероніндукуючу активність, надає стимулюючу дію на гуморальний і клітинний імунітет. Є індуктором інтерферонів, блокує трансляцію вірусних білків. Стимулює природну резистентність, підвищує активність ефекторних клітин імунної системи (макрофагів, Т-і В-лімфоцитів).

Порядок застосування. В якості імуномодулюючої та інтерферон-індукуючого засобу для профілактики і лікування імунодефіцитних станів, викликаних інфекціями (вірусні ентерити, панлейкопенія, чума м'ясоїдних, інфекційний ринотрахеїт, каліцивіроз) та інвазійними (демодекоз, гельмінтози) хворобами. Показаний для лікування дерматитів та алопеції різної етіології. Максидин 0,4 застосовують у складі комплексної терапії з іншими лікарськими засобами. Протипоказань, побічних явищ та ускладнень при застосуванні Максидину 0,4 не встановлено

Ронколейкін.

BioTech, Росія.

Ронколейкін застосовується у ветеринарії для лікування і профілактики вірусних і бактеріальних інфекцій, протипухлинної терапії як імунокоректор.

Загальні відомості. Ронколейкін (Roncoleukin) містить рекомбінантний інтерлейкін-2 людини (ріл-2), виділений із клітин дріжджів Saccharomyces cerevisiae. До його складу також входить солюбілізатор – додецилсульфат натрію (ДСН), стабілізатор – D-маніт і відновник – дитиотреітол (ДТТ). Являє собою прозору безбарвну або світло-жовтого кольору рідину. Ронколейкін стерильний розфасований в скляні ампули, запаяні під вакуумом об'ємом 2, 3 або 5 мл з кільцем зламу або у флакони відповідної місткості.

Ронколейкін зберігають у сухому, чистому, захищеному від світла місці при температурі: від 2 до 10°С. Допускається транспортування протягом десяти днів при температурі 25°С. Термін придатності – 2 роки від дати виготовлення.

Фармакологічні властивості. Інтерлейкін-2 продукується субпопуляцією Т-лімфоцитів (Т-хелпери I) у відповідь на антигенну стимуляцію. ІЛ-2 впливає на Т-лімфоцити, посилюючи їх проліферацію і наступний синтез ІЛ-2. Механізм дії ІЛ-2 обумовлений його зв'язуванням зі специфічними рецепторами, представленими на різних клітинних мішенях. ІЛ-2 направлено впливає на ріст, диференціювання та активацію Т - і В-лімфоцитів, моноцитів, макрофагів, олігодендрогліальних клітин, епідермальних клітин Лангерганса. Від його присутності залежить розвиток цитолітичної активності натуральних кілерів та цитотоксичних Т-лімфоцитів. ІЛ-2 викликає утворення лімфокін-активованих кілерів і активує пухлино-інфільтруючі клітини. Розширення спектра лікувальної дії ефекторних клітин обумовлює елімінацію різноманітних патогенних мікроорганізмів, інфікованих і малігнізованих клітин, що забезпечує імунний захист, спрямований проти росту пухлинних клітин, вірусних, бактеріальних і грибкових інфекцій.

Порядок застосування. Ронколейкін застосовують для всіх видів тварин, включаючи риб і рептилій, як імунокоректор для лікування і профілактики інфекційних та гнійно-запальних захворювань різного походження, онкологічних захворювань, післяопераційних ускладнень, для нівелювання несприятливого впливу стрес-факторів, для посилення ефективності вакцинації та зменшення поствакцинальних ускладнень, для стимуляції процесів репарації і регенерації тканин після травм і оперативних втручань, для нормалізації стану імунітету старих тварин.

Способи введення та дози:

– *Підшкірний*. До вмісту ампули або флакона додають 1,5-2 мл 0,9% розчину натрію хлориду для ін'єкцій або води для ін'єкцій і вводять в ділянку шиї.

– Внутрішньовенний. Вміст ампули або флакона переносять в крапельницю, де як розчинник використовують 0,9%-ний розчин натрію хлориду для ін'єкцій і вводять у вену.

– *Інтраназальний*. Вміст ампули або флакона розводять у 5 мл 0,9% розчину натрію хлориду і закапують по 2 краплі в кожну носову порожнину не менш 3-5 разів на день.

– *Пероральний*. Вміст ампули або флакона розводять у 10 мл 0,9% розчину натрію хлориду для ін'єкцій і випоюють. Найкращий ефект досягається при повільному вливанні розчину під язик.

– *Зовнішній*. Вміст ампули або флакона розводять у 10-20 мл 0,9% розчину натрію хлориду і використовують у вигляді аплікацій або зрошення ушкодженої поверхні.

– *Аерозольний*. Вміст ампули або флакона розводять у необхідній кількості 0,9% розчину натрію хлориду або води для ін'єкцій і розпилюють.

Примітка: При розведенні Ронколейкіну не слід сильно струшувати ампулу, щоб уникнути утворення піни.

Застосування: Домашні тварини та хутрові звірі.

Лікувальне застосування: вірусні, бактеріальні інфекції та грибкові захворювання – 2-5 в/в або п/ш з розрахунку 10000-15000 МО/кг з інтервалом 24-72 години; онкологічні захворювання – 5 в/в або п/ш 5 ін'єкцій з розрахунку 15000-20000 МО/кг, повторні курси – через місяць.

Профілактичне застосування: для посилення ефективності вакцинації та зменшення поствакцинальних ускладнень – одна ін'єкція п/ш 5000 МО/кг одночасно або за 24-48 годин до вакцинації; профілактика вірусних, бактеріальних і грибкових захворювань – 1-2 введення п/ш, в/в або перорально з розрахунку 5000 МО/кг з інтервалом 48 годин; запобігання виникнення ускладнень при хірургічному втручанні – до/або після операції – 1-2 ін'єкції п/ш або в/в з інтервалом 48 годин; зняття стресу при різних маніпуляціях, транспортування і т. п. через дві доби одноразово з розрахунку 5000 МО/кг; нормалізація імунітету старих і ослаблених тварин – 2 ін'єкції п/ш з розрахунку 10000 МО/кг з інтервалом 48 годин один раз в 3-6 місяців.

Особливості введення Ронколейкіну для собак і котів. Препарат вводять внутрішньовенно крапельно (!) або підшкірно з розрахунку 5000-20000 МО/кг маси тіла. При ринітах можливе введення препарату інтраназально. Для розведення Ронколейкіну використовують 0,9% розчин хлористого натрію (фізіологічний розчин). Розчин глюкози в якості розчинника не використовується, так як він викликає зниження активності препарату. При підшкірних ін'єкціях Ронколейкіну у разі хворобливості введення 0,9% розчину натрію хлориду для розчинення препарату рекомендується використовувати воду для ін'єкцій. Тварин з тяжким ураженням провідної системи і клапанного апарату серця Ронколейкін застосовують з обережністю, дрібно (при необхідності на фоні засобів, що підтримують серцеву діяльність). При використанні терапії кортикостероїдними препаратами місцевого або системного призначення Ронколейкін рекомендується вводити по закінченню курсу гормонотерапії для уникнення втрати активності препарату.

Схеми застосування Ронколейкіну при різних захворюваннях і станах.

Інфекційні захворювання. Ронколейкін застосовують у комплексній терапії бактеріальних, грибкових і вірусних інфекцій. При гострій формі захворювань рекомендується використовувати препарат у дозі 5000-10000 МО/кг, при хронічній формі – у дозі 10000-15000 МО/кг. Інтервал між введеннями 24-48 годин. В комплексній терапії інфекційних захворювань застосовують 2-3 ін'єкції Ронколейкіну, при лікуванні важких форм – до 5 ін'єкцій. При включенні препарату в комплексну терапію гострих форм захворювань спостерігається: швидка нормалізація біохімічних показників крові, скорочення строків одужання, клінічне одужання тварин, нормалізація титрів антитіл, крім того, з'являється можливість провести вакцинацію тварин.

Респіраторні захворювання. Препарат рекомендується використовувати в комплексній терапії по 2-3 ін'єкції в дозі 10000 МО/кг з інтервалом 24-48 годин. У випадку несвоєчасного початку лікування курс необхідно збільшити до п'яти ін'єкцій. У разі ринітів препарат можна вводити інтраназально.

Онкологічні захворювання. Є досвід застосування Ронколейкіну в комплексній терапії по ряду онкологічних захворювань: меланома, плоскоклітинний рак, остеосаркома, новоутворення ротової порожнини, пухлина молочної залози, лімфосаркома, пухлини травного тракту. Ронколейкін застосовують спільно з оперативним втручанням – для зниження ймовірності метастазування та розвитку вторинного імунодефіциту, що призводить до виникнення післяопераційних ускладнень. Ронколейкін також необхідно застосовувати під час або після проходження хіміо- і променевої терапії. Препарат вводять внутрішньовенно або підшкірно з розрахунку 10000-15000 МО/кг 1 раз на добу. Курс лікування – до 5 введень з інтервалом 24-48 годин. Через 30 днів рекомендується провести повторний курс імунотерапії. Після проведення курсу лікування спостерігається: локалізація пухлинного процесу, припинення або ослаблення запального процесу, зникнення набряків і заростання ран, стабілізація гематологічних показників, зниження рівня сіалових кислот, значне поліпшення загального стану.

Гнійно-запальні захворювання. Рекомендований курс лікування – 2-3 ін'єкції в дозі 10000 МО/кг з інтервалом 24-48 годин. Після проведення курсу лікування спостерігається: стабілізація загального стану (поява апетиту, нормалізація температури), відсутність післяопераційних ускладнень, нормалізація ШОЕ, формули крові, рівня креатиніну в сироватці на 5-й день після операції, швидке загоєння ран, скорочення термінів одужання. При сепсисі, перитоніті, панкреатиті, абсцесах і флегмонах, стафілококових ураженнях і травматичних станах зазвичай застосовують 2-3 підшкірних або внутрішньовенних введень Ронколейкіну у дозі 10000 МО/кг з інтервалом 24-48 годин. При інфекційно-деструктивних процесах в кістковій тканині Ронколейкін вводять підшкірно або внутрішньовенно з розрахунку 10000 МО/кг – 2-3 введення з інтервалом 24-48 годин; при важкому стані тварини

курс лікування можна повторити через 30 днів. При консервативному лікуванні піометри і гемометри Ронколейкін застосовують у складі комплексного лікування на фоні засобів, що підтримують серцеву діяльність, спазмолітиків і гінекологічних трав'яних відварів. Препарат вводять одноразово внутрішньовенно в дозі 10000 МО/кг, потім підшкірно в тій же дозі – 3 ін'єкції з інтервалом 48 годин. Введення препарату слід продовжувати щомісяця підшкірно у дозі 10000 МО/кг дворазово з інтервалом 48 годин з метою попередження рецидивів захворювання.

Інфекційно-деструктивні процеси в кістковій тканині. Ронколейкін застосовують у комплексній терапії інфекційно-деструктивних процесів у кістковій тканині: 2-3 ін'єкції з розрахунку 10000 МО/кг з інтервалом 24-48 годин. При важкому стані тварини курс можна повторити через 30 днів. Після проведення курсу лікування спостерігається: поліпшення загального стану тварин, зменшення набряклості і кульгавості, зниження місцевої гіпертермії, зникнення шкірного свища, скорочення строків одужання.

Піометра, гемометра (консервативне лікування). В окремих випадках (у старих ослаблених сук, при високому ризику летального результату під час операції) можливе застосування Роноклейкіну у складі комплексної терапії при гострих ендометритах. Препарат вводять у дозі 10000 МО/кг одноразово внутрішньовенно крапельно, потім підшкірно в тій же дозі – 3 ін'єкції з інтервалом 48 годин на фоні засобів, що підтримують серцеву діяльність, спазмолітиків і гінекологічних трав'яних відварів. При цьому спостерігається: припинення гнійних (кров'янистих виділень) на 3-5 день від початку терапії, зниження температури до фізіологічної норми на 2-й день, резорбція ексудату та інволюція матки на 7-14 день комплексної терапії. Введення препарату слід продовжувати щомісяця підшкірно в дозі 10000 МО/кг дворазово з інтервалом 48 годин з метою попередження рецидивів захворювання.

Шкірні захворювання. Ронколейкін застосовують у комплексній терапії для ряду захворювань шкіри: дерматити, піодермії, екземи і т. п. Ронколейкін вводять внутрішньовенно або підшкірно – 2-3 введення в дозі 5000-10000 МО/кг з інтервалом 24-48 годин. При хронічній формі захворювання і в особливо важких випадках бажано повторити зазначений курс імунотерапії через 30 днів з моменту останньої ін'єкції. Після проведення курсу лікування спостерігається: скорочення строків одужання, відсутність рецидивів захворювання.

Захворювання очей. Препарат рекомендується використовувати в комплексній терапії по 2-3 ін'єкції в дозі 10000 МО/кг з інтервалом 48 годин. У разі хронічного перебігу хвороби рекомендується повторити курс через три тижні з моменту останньої ін'єкції.

Захворювання ротової порожнини. При вірусному папіломатозі ротової порожнини собакам Ронколейкін рекомендується вводити за допомогою ін'єкції під основу папілом на 1, 3, 5, 7 і 9 добу в дозі 10000 МО/кг маси тіла. Після отримання загального об'єму препарату, його ін'єкційно необхідно розподілити на всі папіломи без винятку. Для зручності застосування

Ронколейкіну використовується інсуліновий шприц. Повне одужання собак настає через 11 діб. При лікуванні стоматитів Ронколейкін рекомендується вводити під слизову у вогнище запалення, або нанесенням його на слизову оболонку, безпосередньо на вогнище запалення. Перші клінічні ознаки одужання спостерігаються через добу після початку лікування, остаточне одужання тварин відзначається через 3-7 днів. При лікуванні зубів і ясенних кишень Ронколейкін рекомендується вводити під слизову оболонку рухомої частини ясен, або пінцетом відтягувати край ясенної кишені і піпеткою закапувати в порожнину кишені 2-4 краплі в залежності від глибини і розміру кишені. Повне одужання (заростання ясенних кишень) настає через 7-9 днів. У комплексному лікуванні остеомієліту кісток щелепи Ронколейкін рекомендується застосовувати підшкірно по 2-3 ін'єкції з інтервалом 24-48 годин в дозі 10000 МО/кг. У результаті скорочується час лікування в два рази та знижується кількість рецидивів хвороби.

Захворювання сечовидільної системи. Препарат рекомендується використовувати в комплексній терапії по 2-3 ін'єкції в дозі 10000 МО/кг з інтервалом 24 години. У випадку несвоєчасного початку лікування курс необхідно збільшити до п'яти ін'єкцій. У разі циститів, сечокам'яній хворобі препарат можна вводити інтерстиціально (внутрішньоміхурово). У комплексному лікуванні хронічного гломерулонефриту собак Ронколейкін рекомендується застосовувати кожні два місяці внутрішньовенно в дозі 10000 МО/кг один раз в день протягом 5 днів, тваринам призначається низько білкова дієта. В результаті лікування збільшується тривалість ремісії і поліпшується прогноз захворювання.

Гіпотермічний синдром собак. Рекомендується застосування Ронколейкіну спільно з загальноприйнятими заходами. Препарат необхідно вводити підшкірно в дозі 10000-15000 МО/кг ваги до 5 ін'єкцій з інтервалом 24-48 годин. Першу ін'єкцію собакам можна проводити підшкірно, а потім необхідну кількість випоювати з водою протягом декількох діб. Дані схеми дозволяють у декілька разів підсилити ефект від реанімаційних заходів.

Спадкові захворювання – полікістоз нирок. При полікістозі нирок рекомендується використовувати Ронколейкін в комплексній терапії – 5 внутрішньовенних або підшкірних введень в дозі 20000 МО/кг з інтервалом 48 годин. Курс імунотерапії повторюють через 30 днів після останньої ін'єкції.

Профілактика післяопераційних ускладнень. У післяопераційному періоді рекомендується використовувати від 1 до 3 ін'єкцій препарату в дозі 5000-10000 МО/кг з інтервалом 24 години. Застосування Ронколейкіну забезпечує: зниження ймовірності післяопераційних ускладнень, при наявності післяопераційних ускладнень – інтенсивну регенерацію тканин, значне поліпшення загального стану тварин, скорочення строків одужання.

Профілактика хвороби адаптації. Ронколейкін застосовують як засіб для усунення стресу при різних маніпуляціях, транспортуванні. Рекомендується застосовувати дозу 5000 МО/кг одноразово, але не пізніше, ніж за 48 годин до початку передбачуваних дій. В результаті: посилюється

імунна відповідь організму, тварина легше переносить різні маніпуляції, транспортування. Ронколейкін рекомендується застосовувати для підготовки тварин до виставок і змагань. Необхідно використовувати дозу 5000 МО/кг дворазово з інтервалом 24-48 годин. Остання ін'єкція – не пізніше, ніж за 48 годин до передбачуваного початку заходів.

Стимуляція вродженого імунітету. Для стимуляції вродженого імунітету, особливо у цуценят і котенят зі слабким смоктальним рефлексом, рекомендується підшкірне або оральне введення Ронколейкіну в дозі 5000 МО/кг одно - або дворазово з інтервалом 24 години.

Гамавіт.

Мікро-плюс, Росія.

Загальні відомості. Гамавіт (Gamavit) - лікарський засіб, призначений для підвищення природної резистентності, імунокорекції та зниження наслідків інтоксикацій у тварин і птахів. Термін придатності Гамавіту при дотриманні умов зберігання і транспортування – 24 місяці з дати виготовлення. Лікарський засіб після закінчення терміну придатності до застосування не придатний.

Порядок застосування. Гамавіт застосовують з метою профілактики і лікування хвороб тварин і птахів. Використання препарату можливо різними методами: підшкірно, внутрішньовенно, внутрішньом'язово і випоювання з питною водою.

З профілактичною метою Гамавіт застосовують: внутрішньом'язово при анемії, інтоксикаціях, ацидозах, в поствакцинальний період, старим і ослабленим тваринам, у відновний період після перенесених хвороб і операцій в дозі 0,1 мл/кг маси тіла 1-3 рази на тиждень протягом 2-4 тижнів; для збільшення приростів молодняку на відгодівлі препарат вводять підшкірно один раз на добу в дозі 0,1 мл/кг маси тіла на початку періоду відгодівлі – в 1, 4 і 9 дні; для підвищення збереження новонароджених телят і поросят препарат вводять внутрішньом'язово один раз на добу в дозі 0,1 мл/кг маси тіла в 1, 3, 5, 7 і 21 дні!; при підвищених навантаженнях для посилення стійкості тварин до технологічних стресів (підготовка тварин до виставок, змагань, транспортування, внутрішньогосподарських переміщеннях) і вакцинації препарат вводять внутрішньом'язово одноразово перед стресовим впливом або курсом за 8, 6, 4 дні до і безпосередньо перед впливом стрес факторів; курей-несучок для підвищення несучості і маси яйця, збереження добових курчат, а також підвищення приростів у курчат бройлерів Гамавіт застосовують методом випоювання. При цьому 5 мл препарату розводять в 1 л води (робочий розчин) і заповнюють ним поїлку для птахів з розрахунку 2-х годинної потреби птахів у воді. Випоювання проводять протягом 2 годин 1 раз в день в період 4-5 днів поспіль. Перед випоюванням препарату птицю витримують без води протягом 1 години.

З лікувальною метою Гамавіт застосовують: при інфекційних та інвазійних хворобах (в тому числі при піроплазмозі) в дозі 0,5 мл/кг маси тіла

тварини. Препарат вводять внутрішньом'язово 2-3 рази на день протягом 3-5 днів в складі комплексу терапевтичних засобів відповідно до інструкцій щодо їх застосування; при дегельмінтизації спільно з антигельмінтними засобами відповідно до інструкцій щодо їх застосування Гамавіт вводять внутрішньом'язово одноразово в дозі 0,3 мл/кг маси тіла тварини в день дегельмінтизації і повторно в тій же дозі через день; для підвищення заплідненості самок сільськогосподарських тварин препарат слід вводити підшкірно в дозі 0,04 мл/кг маси тіла за кілька годин до запліднення; для полегшення родів і профілактики післяродових ускладнень (затримка посліду і ендометрити) препарат вводять підшкірно в дозі 0,05 мл/кг маси тварини за 1 тиждень до родів і в підготовчий період родів; при отруєннях препарат вводять внутрішньовенно або підшкірно 2 рази на день в дозі 0,5-1,5 мл/кг. Найбільш ефективний внутрішньовенний спосіб введення. Побічних явищ і ускладнень при застосуванні препарату Гамавіт не встановлено.

Ветозал 10%.

Олкар, Україна.

Ветозал 10% – препарат, що позитивно впливає не регенеративні та імунологічні процеси в організмі, стимулює та покращує обмінні процеси (білковий, жировий та вуглеводний обмін), сприяє підвищенню резистентності організму до впливу несприятливих чинників різної етіології, стимулює ріст та розвиток тварин. Препарат є малотоксичним, при застосуванні в рекомендованих дозах не виявляє місцево подразнюючої, ембріотоксичної та мутагенної дії, не кумулюється в організмі.

Застосування. Препарат застосовують всім видам тварин та птиці як тонізуючий, стимулюючий та загальнозміцнюючий засіб при: акушерських патологіях (складні роди, післяродові ускладнення, парези, порушення статевого циклу); порушеннях обміну речовин, що викликані нераціональною годівлею, недоїданням, астенічному синдромі тощо; вторинних анеміях, анеміях при гельмінтозах; як додатковий засіб при лікуванні дефіциту кальцію та магнію; для підвищення м’язової активності, при значних навантаженнях, перенапруженнях та виснаженні у тварин; для підвищення резистентності організму до дії різноманітних патогенів; для стимулювання росту, розвитку та приросту живої ваги у молодих тварин; як додатковий засіб при лікуванні захворювань, спричинених різними факторами (інфекційного та неінфекційного походження).

Дозування. Внутрішньовенно, внутрішньом’язово, підшкірно або з питною водою (птиця) у таких дозах:

коні і велика рогата худоба – 10-25 мл; лошата і телята – 5-12 мл;
вівці та кози – 2,5-8 мл; ягнята – 1,5-2,5 мл;
свині – 2,5-10 мл; поросята – 1-2,5мл;
собаки – 0,5-5,0 мл;
коти і хутрові звірі – 0,5-2,5 мл.

За необхідності препарат вводять повторно через добу.

Для птиці Ветозал 10% додається до питної води з розрахунку: кури та курчата – 1-1,5 мл на 1 л води; бройлери і кури-несучки – 2-3 мл на 1 л води.

При хронічних захворюваннях тваринам вводять половину дози. За необхідності лікування повторюють через 5-14 діб.

Протипоказання. Немає.

Застереження. Немає.

Форма випуску. Темні скляні флакони по 100 мл. Препарат Ветозал 10% випускають у вигляді стерильного розчину у герметично закритих флаконах.

Зберігання. При температурі від 5°С до 25°С. Відкривати безпосередньо перед використанням. Термін придатності 5 років з дати виготовлення, після відкриття флакону – 28 діб.

Ціанофор.

Ветсинтез, Україна.

Опис. Рідина від світло-рожевого до темно-рожевого кольору зі специфічним запахом. 1 мл препарату містить діючі речовини (мг): Бутафосфан 100,0; ціанокобаламін (вітамін В12) 0,05.

Фармакологічні властивості. Ціанофор – комбінований препарат, дія якого обумовлена компонентами, що входять до його складу. Бутафосфан поповнює організм фосфором, стимулює процеси обміну, нормалізує рівень гормону стресу – кортизолу, прискорює утилізацію глюкози в крові і активізує енергетичний обмін, покращує функцію печінки, підвищує неспецифічну резистентність організму, активізує рухову активність серцевого і скелетних м'язів, сприяє утворенню кісткової тканини. Ціанокобаламін стимулює кровотворення, активізує синтез креатину, жировий обмін, біосинтез метіоніну, нормалізує процес засвоєння їжі.

Застосування. Для профілактики і лікування тварин і птиці при необхідності нормалізації обміну речовин, підвищення загальної резистентності, продуктивності, прискорення розвитку.

Дозування. Застосовують один раз на добу внутрішньом'язово, підшкірно або внутрішньовенно (повільно); для птиці – перорально з питною водою протягом 4-5 діб.

Разові дози (мл на одну тварину):

коні, велика рогата худоба – 10-25; лошата, телята – 5-12;
вівці, кози – 2,5-8; ягнята, козенята – 1,5-2,5;
свині – 2,5-10; поросята-сисуни, поросята – 1-2,5;
собаки – 0,5-5;
коти, хутрові звірі – 0,5-2,5;
кури-несучки, бройлери – 2-3 мл на один літр питної води;
курчата, ремонтний молодняк – 1-1,5 мл на один літр питної води.

При хронічному перебігу хвороби і для профілактики застосовують 1/2 разової дози препарату. Повторний курс лікування при необхідності проводять з інтервалом 5-14 діб.

Протипоказання. Відсутні.

Застереження. Відсутні.
Форма випуску. У скляних флаконах з вмістом по 10, 20, 50 або 100 мл.
Зберігання. Сухе темне місце при температурі 5-25°С.
Термін придатності. 3 роки.

Катозал.

Баєр, Німечина.
*Склад:*100 мл препарату містять такі діючі речовини: Бутафосфан – 10 гр. Ціанкобаламін – 0,005 гр. Допоміжні речовини: бутанол; гідроокис натрію; вода для ін'єкцій.
Фармакологічна дія: Катозал 10% – стимулятор обміну речовин і тонізуючий засіб. Діючі речовини, що входять до складу препарату Катозал 10%, надають стимулюючу дію на процеси обміну речовин (білковий, вуглевозний, жировий), підвищують резистентність організму до несприятливих факторів, сприяють росту і розвитку тварин.
Спосіб застосування: Катозал 10% вводять тваринам внутрішньовенно, внутрішньом'язово, підшкірно або з питною водою (птиці).
Дози:

коні і велика рогата худоба – 10-25 мл; лошата і телята – 5-12 мл;
вівці, кози – 2,5-8 мл; ягнята – 1,5-2.5 мл;
свині – 2,5-10 мл; поросята – 1-2,5 мл;
собаки – 0,5-5 мл;
коти, хутрові звірі – 0,5-2,5 мл.

При необхідності препарат вводять повторно на наступну добу.

Для птиці катозал 10% додають в питну воду з розрахунку: курчата і молодняк – 1-1.5 мл. на 1 л. питної води; бройлери і кури-несучки – 2-3 мл. на 1 л. питної води.

При хронічних захворюваннях, а також здоровим тваринам призначають половину дози Катозалу 10% від зазначеної вище. При необхідності курс лікування препаратом Катозал 10% повторюють через 5-14 днів.
Форма випуску: Випускають Катозал в формі стерильного 10% розчину, розфасованим по 100 мл в герметично закритих скляних флаконах.
Умови зберігання: В сухому, захищеному від світла місці при температурі 5-25°С.
Термін придатності. 5 років.

Фос-Бевіт.

Бровафарма, Україна.
Склад. 1 мл препарату містить: Бутафосфан – 100 мг; вітамін B_3 (нікотинамід) – 5 мг; вітамін B_9 (фолієва кислота) – 1,5 мг; вітамін B_{12} (ціанокобаламін) – 0,05 мг.
Опис. Рідина рожевого або бордового кольору, прозора.

Фармакологічні властивості. Комплексний препарат на основі бутафосфану і трьох вітамінів групи В має тонізуючу дію, нормалізує метаболічні і регенеративні процеси, стимулює білковий, вуглеводний і жировий обмін, підвищує резистентність організму до несприятливих факторів зовнішнього середовища, інфекцій і токсинів, сприяє росту та розвитку тварин і птиці.

Бутафосфан – органічна сполука фосфору, стимулює синтез протеїнів, нормалізує функції печінки, підвищує неспецифічну резистентність організму, сприяє утворенню кісткової тканини, нормалізує рівень гідрокортизону під час стресу. Не накопичується в організмі і не дає побічних ефектів, як стимулюючі засоби і неорганічний фосфор.

Нікотинамід стимулює продукування нікотинаденіндинуклеотид-фосфату (НАДФ) і нікотинаденіндинуклеотиду (НАД), які регулюють більшість окислювально-відновних реакцій, нормалізує багато обмінних процесів, зокрема енергетичний обмін. Бере участь у метаболізмі білків, жирів, амінокислот, пуринів, тканинному диханні, глікогенолізі, допомагає протистояти інфекційним захворюванням, має дезінтоксикаційні властивості, швидко розподіляється в тканинах і проходить через плацентарний бар'єр. У печінці метаболізується до N-метилнікотинаміду, метилпіридон-карбоксамідів, глюкуроніду і комплексу з гліцином, виводиться нирками.

Фолієва кислота – один із ферментів синтезу амінокислот, присутня в обміні холіну, в організмі відновлюється до тетрагідрофолієвої кислоти – коферменту, який бере участь у багатьох процесах метаболізму. Сприяє синтезу амінокислот, нуклеїнових кислот, піримідинів, пуринів, стимулює процес кровотворення (частково еритропоез), необхідна для нормального утворення і дозрівання мегалобластів.

Ціанокобаламін активує обмін вуглеводів, білків і ліпідів, сприяє синтезу лабільних груп в утворенні холіну, метіоніну, нуклеїнових кислот, креатину, накопиченню в еритроцитах сполук із сульфгідрильними групами, стимулює функцію кісткового мозку, необхідну для нормобластичного еритропоезу, нормалізує функціонування печінки і нервової системи, проникає через плацентарний бар'єр, активізує систему згортання крові, у високих дозах підвищує тромбопластичну активність і активність протромбіну. Разом з фолієвою кислотою необхідний для утворення еритроцитів у кістковому мозку. В організмі зв'язується з білками на 90%, виводиться нирками і з жовчю.

Показання. Застосовують коням, великій рогатій худобі, свиням, вівцям, козам, собакам, котам, хутровим звірам, курам при порушенні обміну речовин, нестачі вітамінів, як стимулюючий і тонізуючий засіб для підвищення опірності організму до захворювань різної етіології (інфекції, отруєння), поліпшення росту і розвитку тварин, у комплексній терапії при недостатності кальцію і магнію, при родах, післяродових ускладненнях (післяродовий парез), у період одужання, після операцій, стресів, для нормалізації кровотворення і функціонування печінки, при підвищеній фізичній активності коней (за 2-3 доби до змагань або передбачуваних навантажень).

Спосіб застосування та дози. Препарат застосовують внутрішньом'язово, підшкірно або внутрішньовенно. Вводять повільно 1 раз на добу, курс – 4-5 днів. Дози на 10 кг маси тіла становлять:

коні, велика рогата худоба – 0,1-0,3 мл; лошата, телята – 0,5-1 мл;
свині – 0,2-0,5 мл; поросята – 0,5-1,5 мл;
вівці, кози – 0,5-1 мл; ягнята, козенята – 0,5-1,5 мл;
собаки, коти, хутрові звірі – 0,5-2 мл.

Птиці препарат задають перорально з питною водою, курс – 4-5 днів. Дози на 1 л. води становлять: кури-несучки, бройлери – 2-3 мл; курчата, молодняк – 1-1,5 мл.

У критичних випадках і при сильній слабкості тварин препарат застосовують у половинній дозі. За потреби курс лікування повторюють через 8-15 днів.

Застереження. Ін'єкцію більше 10 мл ділять на кілька частин і вводять у різні місця.

Умови зберігання. В сухому, темному місці при температурі 4-25°С. Після відкриття флакона препарат зберігати щільно закритим та використати протягом 20 днів. Термін придатності 1 рік.

16. Питання для самоконтролю.

1. Що таке імунобіологічні препарати?
2. На які основні групи поділяються імунобіологічні препарати?
3. На якій здатності ґрунтується застосування алергенів?
4. Що таке антигени?
5. Якими властивостями володіють антигени?
6. Як отримують специфічні діагностичні сироватки?
7. Що таке бактеріофаги і з якою метою застосовуються в практиці ветеринарної медицини?
8. Яких Ви знаєте представників групи лікувально-профілактичних імунобіопрепаратів?
9. Як виготовляють гамма-глобуліни?
10. Які основні види вакцин розрізняють за методом виготовлення?
11. Що таке векторні вакцини?
12. Що таке генно-інженерні вакцини?
13. Що таке делеційні (маркерні) вакцини?
14. Що таке прокапсидні вакцини?
15. Що таке синтетичні пептидні вакцини?
16. Що таке антидіотипні вакцини?
17. На якій властивості побудована дія ДНК препаратів?
18. Хто здійснює контроль імунобіопрепаратів перед їх випуском?
19. Як оцінюють імуногенну специфічність і активність вакцин?
20. До чого приводять порушення правил зберігання імунобіопрепаратів?
21. Що повинен зробити спеціаліст ветеринарної медицини перед застосуванням препарату?
22. В яких випатках імунобіопрепарати не можна використовувати і вони підлягають вибраковуванню?
23. Що складають на непридатні до використання імунобіопрепарати?
24. Якими шляхами знешкоджують вибраковані і не використані вакцини?
25. Умови зберігання імунобіопрепаратів?
26. Які види щеплень розрізняють?
27. Коли проводять масові щеплення тварин?
28. Техніка щеплень (методи введення в організм тварин вакцин та інших імунобіологічних препаратів)?
29. Місця ін’єкцій імунобіопрепаратів?
30. Шприци, прилади та інструменти для щеплень?
31. Огляд тварин перед щепленням?
32. В чому полягає ветеринарне спостереження за щепленими тваринами?
33. Порядок оформлення документації на щеплених тварин?
34. Чим можуть бути зумовлені ускладнення після використання імунобіопрепаратів?
35. Які вакцини застосовують для профілактики сибірки в усіх категоріях господарств?
36. Для чого використовують преципітуючу сибіркову сироватку?

37. Як і в якій дозі вводять гамма-глобулін з профілактичною метою коням і великій рогатій худобі?
38. Для чого застосовують концентрований правцевий анатоксин?
39. Що таке анатоксична одиниця?
40. Які імунобіопрепарати застосовують для вакцинації коней проти правця?
41. Які препарати застосовують для алергічних досліджень на туберкульоз у сільськогосподарських тварин, хутрових звірів і птахів?
42. Які препарати застосовують для проведення симультанної алергічної проби?
43. Куди вводять туберкулін різним видам тварин?
44. Як проводять внутрішньошкірний метод туберкулінізації?
45. Кому застосовують і як проводять очний метод туберкулінізації?
46. Що застосовують для алергічної діагностики бруцельозу?
47. Які антигени застосовують для проведення серологічних досліджень на бруцельоз?
48. Які вакцини використовуються в системі заходів оздоровлення господарств від бруцельозу?
49. Засоби специфічної профілактики сказу?
50. Як і в якій дозі вводиться моновалентна вакцина проти лептоспірозу тварин?
51. В яких випадках застосовують полівалентну вакцину проти лептоспірозу тварин?
52. Які Ви знаєте вакцини, що використовують для активної імунізації собак проти лептоспірозу?
53. Для чого призначені групові аглютинуючі лептоспірозні сироватки?
54. Які вакцини використовують для імунізації великої рогатої худоби в стаціонарно неблагополучних і загрозливих по пастерельозу господарствах?
55. Для профілактики пастерельозу у свиней застосовують...?
56. Засоби специфічної профілактики пастерельозу у птахів?
57. Для чого застосовують сироватку проти пастерельозу і в яких господарствах?
58. З якою метою застосовується лістеріозна сироватка?
59. Для специфічної профілактики лістеріозу застосовують?
60. Засоби специфічної профілактики хвороби Ауєскі?
61. Засоби специфічної профілактики некробактеріозу?
62. Засоби специфічної профілактики хламідіозного аборту?
63. Засоби специфічної профілактики анаеробної ентеротоксемії?
64. Засоби специфічної профілактики ротавірусного гастроентериту?
65. Засоби профілактики і лікування трихофітії великої рогатої худоби?
66. Для вакцинації коней, великої рогатої худоби, собак і кішок проти трихофітії і мікроспорії застосовують?
67. Засоби специфічної профілактики ботулізму у норок?
68. Засоби специфічної профілактики емфізематозного карбункула?
69. Які вікові групи великої рогатої худоби вакцинують проти емфізематозного карбункула?

70. З якого віку вакцинують проти емфізематозного карбункула овець?
71. Для прижиттєвої діагностики лейкозу використовують?
72. Які вакцини застосовують для профілактичної імунізації великої рогатої худоби проти інфекційного ринотрахеїту?
73. Які вакцини застосовують для профілактичної імунізації великої рогатої худоби проти парагрипу-3?
74. Яку вакцину застосовують для профілактичної імунізації великої рогатої худоби проти корона та ротавірусної інфекції?
75. Для профілактичної імунізації проти актинобацильозу застосовують?
76. Для профілактичної імунізації проти клостридіозів застосовують?
77. Для профілактичної імунізації свиней проти класичної чуми застосовують?
78. Які Ви знаєте вітчизняні засоби специфічної профілактики бешихи?
79. Для лікування хворих бешихою свиней застосовують?
80. Які Ви знаєте препарати для специфічної профілактики хвороби Тешена?
81. Для профілактики трансмісивного гастроентериту застосовують?
82. Які вікові групи свиней вакцинують проти інфекційного атрофічного риніту?
83. Які Ви знаєте лікувально-профілактичні протидизентерійні препарати?
84. Для профілактики ентеровірусного гастроентериту застосовують?
85. Для активної імунізації свиней проти парвовірусної інфекції застосовують?
86. Які вікові групи свиней вакцинують проти неонатального ентеротоксикозу?
87. Для активної імунізації свиней проти ензоотичної пневмонії застосовують?
88. Як і в яких дозах вводять вакцину проти гемофільозу свиней?
89. Що таке малеїн?
90. Які Ви знаєте методи алергічної діагностики сапу?
91. Для специфічної профілактики грипу коней застосовують?
92. Які вакцини застосовують для профілактики сальмонельозу у телят?
93. Які вакцини застосовують для профілактики сальмонельозу у поросят?
94. Які Ви знаєте засоби специфічного лікування сальмонельозу
95. Які вакцини застосовують для профілактики колібактеріозу?
96. Якими методами вводять бактеріофаг хворим колібактеріозом телятам?
97. Що застосовують для профілактики ентерококових інфекцій?
98. Для лікування ентерококової інфекції молодняку застосовують?
99. Для активної імунізації відлучених поросят проти плевропневмонії застосовують?
100. Як застосовують бактеріофаг проти пулорозу птиці?
101. Для чого застосовують пулорний еритроцитарний антиген?
102. Які Ви знаєте засоби специфічної профілактики сальмонельозу птахів?
103. Які Ви знаєте засоби специфічної профілактики віспи птахів?
104. Які Ви знаєте засоби специфічної профілактики нюкаслської хвороби?
105. Які Ви знаєте засоби специфічної профілактики хвороби Марека?

106. Які Ви знаєте засоби специфічної профілактики інфекційного ларинготрахеїту?
107. Для чого використовують еритроцитарний антиген при інфекційному ларинготрахеїті?
108. Які Ви знаєте засоби специфічної профілактики респіраторного мікоплазмозу?
109. Які Ви знаєте засоби специфічної профілактики синдрому зниження несучості?
110. Які Ви знаєте засоби специфічної профілактики вірусного гепатиту каченят?
111. Які Ви знаєте засоби специфічної профілактики інфекційного бронхіту птиці?
112. Які Ви знаєте засоби специфічної профілактики хвороби Гамборо?
113. Які Ви знаєте засоби специфічної профілактики інфекційної анемії птиці?
114. Які Ви знаєте засоби специфічної профілактики ринотрахеїту індиків?
115. Які Ви знаєте засоби специфічної профілактики вірусного енцефаломіеліту птиці?
116. Які Ви знаєте засоби специфічної профілактики пневмовірусу птиці?
117. Які Ви знаєте засоби специфічної профілактики вірусного ентериту гусей?
118. Які Ви знаєте засоби специфічної профілактики колібактеріозу птиці?
119. Які Ви знаєте засоби специфічної профілактики чуми м’ясоїдних?
120. Засоби специфічного лікування чуми м’ясоїдних?
121. Для пероральної імунізації проти сказу диких м’ясоїдних застосовують?
122. Для активної імунізації проти сказу собак і котів застосовують?
123.Для імунізації собак і лисиць проти лептоспірозу застосовують?
124. Для профілактики сальмонельозу і колібактеріозу в неблагополучних звірівницьких господарствах застосовують?
125. Активна імунізація собак проти парвовірусного ентериту проводиться?
126. Активна імунізація собак проти гастроентериту, що викликається коронавірусом проводиться?
127. Які Ви знаєте засоби специфічної профілактики міксоматозу кролів?
128. Для профілактичної імунізації кролів проти вірусної геморагічної хвороби застосовують?
129. Для профілактики на пасіках американського гнильця застосовують?
130. Для профілактики на пасіках європейського гнильця застосовують?

17. Використана література.

1. Вакцины и вакцинация в птицеводстве //Пьер-Мари Борн, Сильвен Комт, Дидье Федида и др. – 2003. Ceva Sante Animale. – 140 с.
2. Ветеринарні імунобіологічні препарати: довідник /За заг. ред. П.І. Вербицького, А.М. Головка. – К.: Реферат, 2004. – 400 с.
3. Ветеринарні лікарські засоби. Довідник. /кол. авт.: І.Я. Коцюмбас та ін.; укладачі: М.Ю. Бух та ін. – Львів: ТзОВ «Афіша», 2017. – 1632 с.
4. Ветеринарні препарати. Каталог «Бровафарма». 2019. – 157 с.
5. Дэй М.Дж., Хорзинек М.С., Шульц Р.Д. и Сквайерс Р.А. Руководство по вакцинации собак и кошек разработано группой по составлению руководств по вакцинации (VGG) международной ветеринарной ассоциации мелких животных. (WSAVA). Journal of Small Animal Practice. Vol 57. 2016. – 1-89.
6. Загальна епізоотологія /Б.М. Ярчук, П.І. Вербицький, В.П. Литвин, Л.Є. Корнієнко та інші. – Біла Церква, 2002. – 656 с.
7. Закон України про ветеринарну медицину. – К: Ветінформ, 2008. – 70 с.
8. Йин С. Полный справочник по ветеринарной медицине мелких домашних животных. – М. : Аквариум-Принт, 2008. – 1024 с.
9. Кайзер С.Е. Справочник лекарственых препаратов в терапии мелких домашних животных /Пер. с нем. В.В. Домановской. – М. : Аквариум-Принт, 2005. – 416с.
10. Каришева А.Ф. Спеціальна епізоотологія. – Київ: Вища освіта, 2002. – 703 с.
11. Каталог вакцин и ветеринарных препаратов для мелких домашних животных компании MSD Animal Health. Россия, Москва, ООО «Интервет», 2019. – 44 с.
12. Каталог продукции ветеринарных препаратов. Bioveta, a.s. «АО БИОВЕТА», 2019. – 200 с.
13. Корж Б.А., Олексюк І.І., Маркович О.А. Методичні вказівки для вивчення біологічних препаратів. – Львів, 1992. – 50 с.
14. Корнієнко Л.Є. Хронічні інфекційні хвороби тварин /Л.Є. Корнієнко, В.О. Бусол, В.В. Недосєков, О.О. Кучерявенко, Л.М. Корнієнко //Біла Церква, Білоцерківський державний аграрний університет. – 2009. – 291 с.
15. Корнієнко Л.Є. Інфекційні хвороби тварин з везикулярним синдромом /Л.Є. Корнієнко, В.О. Бусол, В.В. Недосєков, В.О. Ушкалов, А,М. Головко. //Навчальний посібник. – гриф МОН. – За ред. Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква: БДАУ, 2010. – 272 с.
16. Корнієнко Л.Є. Інфекційні хвороби птиці /Л.Є. Корнієнко, Л.І.Наливайко, В.В. Недосєков. – Херсон.: Грінь ДС. – 2012. – 528 с.
17. Кісера Я.В. Імунобіологічні препарати. Навчальний посібник /Я.В. Кісера, Б.М. Куртяк, Р.Л. Ковальчук, та ін. – Львів, 2011. – 272 с.
18. Литвин В.П., Євтушенко А.Ф., Родіонов М.Т. та інші. Практикум із загальної епізоотології /За ред. Литвина В.П. – Київ. – 2002. – 188 с.
19. Маслянко Р.П. Основи імунобіології. – Львів: Вертикаль, 1999. – 472 с.

20. Медуницын Н.В., Литвинов В.И., Мороз А.М. Медиаторы клеточного иммунитета и межклеточного взаимодействия. – Москва: Медицина, 1980. – 263 с.
21. Недосєков В.В. Організація та економіка ветеринарної медицини. Навчальне видання /В.В. Недосєков, Е. Хаунхорст, В. Ситнік, В. Шевчук, М. Жуковський. – Київ, 2019. – 408 с.
22. Петров Р.В., Хаитов Р.М. Искусственные антигены и вакцины. – Москва: Медицина, 1988. – 312 с.
23. Покровский В.И., Семенов Б.Ф. Вакцинопрофилактика. Итоги XX века и перспективы следующего столетия //Журнал микробиологии, эпидемиологии и иммунологии. – 1999. – № 5. – С. 6-8.
24. Прискока В.П. Вакцинація. Тотальна чи обмежена? Ветеринарна медицина України. №10. – 2010р. – С.15.
25. Справочник по инфекционным болезням собак и кошек. Р. Гаскелл, М. Беннет. − М.: Аквариум, 2005. − 223с.
26. Супотницкий М.В. ДНК-иммунизация в профилактике инфекционных болезней сельскохозяйственных животных //Ветеринария. – 1998. – № 5. – С. 18-24.
27. https://www.ceva.ua/
28. https://triplex.com.ua/ua/catalog/
29. https://vettorg.info/ua/
30. https://24vet.in.ua/
31. https://cymedica.com/uk/
32.https://www.biotestlab.ua/products/
33. https://www.bioveta.cz/ua/
34.http://vetbio.com.ua/uk/

**Я.В. Кісера, Л.Я. Божик, Ю.В. Мартинів,
Т.С. Матвіїшин, Т.О. Пундяк**

ІМУНОБІОЛОГІЧНІ ПРЕПАРАТИ

Навчальний посібник
за загальною редакцією доктора ветеринарних наук,
професора Я.В. Кісери

Видавництво „Сполом”, 79008 Україна, м. Львів, вул.. Краківська, 9
Тел./факс (380-32) 297-55-47, E-mail: spolom@mail.lviv.ua
Свідоцтво держреєстру: серія ДК, № 2038 від __ __ ___ р.

Підписано до друку __ __ 2020р.. Формат 60 х 90/16
Гарн. Times New Roman. Папір офсетний № 1. Ум. друк. арк. **???**
Наклад 300 прим. Зам. № 05/01.

Друк ФОП Корпан Б. І.
Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Давидів, вул.. Чорновола 18
Тел. (032) 243-68-49
Код ДРФО 1948318017, Свідоцтво про державну реєстрацію В02 № 635667
від __. __. 20__